Iulian Boldea
Cornel Sigmirean
(Editors)

Identity and Dialogue in the Era of Globalization

SOCIAL SCIENCES

Arhipelag XXI Press | 2019
ISBN: 978-606-8624-19-8

Date:
25-26 May 2019

Location:
„DIMITRIE CANTEMIR" University, Tîrgu Mureș

IDENTITY AND DIALOGUE IN THE ERA OF GLOBALIZATION

ISBN: 978-606-8624-19-8

Section: Social Sciences

All responsibility regarding the contents of the published works belongs to the respective authors

Edited by: The Alpha Institute for Multicultural Studies

Moldovei Street, 8, 540522, Târgu-Mureș, România

Tel./fax: +40-744-511546

Published by: Arhipelag XXI Press, Târgu-Mureş, 2019

Tîrgu Mureş, România Email: tehnoredactare.gidni@gmail.com

TABLE OF CONTENTS

ON THE CONCEPTUAL FAMILY OF PROCESSUALITY ECONOMICS

Emil Dinga

Prof., Scientific Researcher I, PhD, Romanian Academy 14

THE PROCEDURE REGARDING LOW VALUE REQUESTS

Claudia Roșu

Prof., PhD, Hab. Dr., West University of Timişoara.....22

CONSIDERATIONS ON THE INITIATION AND IMPLEMENTATION OF AN EDUCATIONAL MODEL E-LEARNING FOR THE TRAINING OF HUMAN RESOURCES

Petruța Blaga

Prof., PhD, UMFST Târgu Mureş.....28

INNOVATIVECENTER FOR INCREASING QUALITY OF LIFE- PROJECT

Avram Tripon, Petruta Blaga

Assoc. Prof., PhD, UMFST Târgu Mureş, Prof., PhD, UMFST Târgu Mureş 34

THE IMAGE OF A RECENT FASHION BUSINESS AND ITS EVALUATION

Andreea Tudor, Maria-Ana Georgescu

MA Student, ”Transilvania” University of Braşov, Prof., PhD, UMFST Târgu Mureş.....39

SUSTAINABLE DEVELOPMENT FROM THE AGENDA 2030 PERSPECTIVE

Lucreția Dogaru

Prof., PhD, UMFST Târgu Mureş.....50

THE OBJECTIVES OF THE PRESIDENCIES OF THE EUROPEANUNION COUNCIL

Lucreția Dogaru

Prof., PhD, UMFST Târgu Mureş.....54

THE INTERNATIONAL INVESTMENT DECISION BY SMALL

BUSINESS MANAGEMENT: BARRIERS AND OPPORTUNITIES

Elena Doval

Prof., PhD, Spiru Haret University, Bucharest 61

IMPROVING THE PERFORMANCE OF OPERATIONS

Ana Roxana Ştefănescu

Prof., PhD, Spiru Haret University Bucharest 71

SOME CONSIDERATIONS REGARDING THE OFFENSE OF DESTRUCTION IN THE ROMANIAN LAW

Ion Rusu

Prof., PhD, ”Danubius” University of Galaţi.....76

WRIGHT AND POPA AND THE MODELS OF SOCIALSCIENCES

Mircea Oancea

Prof., PhD, Politehnica University of Bucharest.....86

CLIMATE CHANGE IMPACT INDICATORS

Maria-Luiza Hrestic

Assoc. Prof., PhD, Valahia University of Târgovişte.....93

ROMANIA'S RELATIONS WITH THE INTERNATIONALMONETARY FUND

Anişoara Băbălău

Assoc. Prof., PhD, University of Craiova.....101

IRMA-MIGNON FORMULA: A KEY RULE IN NORWEGIAN PRIVATE INTERNATIONAL LAW

Cosmin Dariescu

Assoc. Prof., PhD, ”Al. Ioan Cuza” University of Iaşi.....117

ADULTS IN THE KNOWLEDGEBASED SOCIETY AND THE NEED FOR CONTINUOUS TRAININGIN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

Tincuţa Vrabie, Geanina Colan, Nicoleta Cristache

PhD Student, ”Dunărea de Jos” University of Galaţi, PhD, ”Virgil Madgearu” Economic Highschool ”Dunărea de Jos” University of Dunărea de Jos” University of Galaţi, Prof., PhD, ”Dunărea de Jos” University of Galaţi.....124

CONSIDERATIONS REGARDING THE USE OF DIAGNOSTIC ANALYSIS IN FORMULATING THE STRATEGY OF A COMPANY WITH A LEADING POSITION ON THE MARKET

Mădălina Albu

Assoc. Prof., PhD, Petroleum-Gas University of Ploieşti.....133

AUDIT OF THE ENVIRONMENTAL MANAGEMENT SYSTEM SUPPORT OF TECHNICAL AND ECONOMIC DECISIONS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION ..139

Mădălina Albu

Assoc. Prof., PhD, Petroleum-Gas University of Ploiești.....139

A FEW WORDS ABOUT FOREST PROTECTION IN THE TWENTIETH CENTURY IN OUR COUNTRY

Ileana-Anca Dușcă

Assoc. Prof., PhD, University of Craiova.....146

MONITORING AIR QUALITY IN A SECTION OF METAL CONSTRUCTION

Mircea-Viorel Drăgan

Assoc. Prof., Eng., Dr., ”Dunărea de Jos” University of Galați.....157

THE RIGHTS OF THE MINORS FROM THE PERSPECTIVE OF ROMANIAN CRIMINAL CODE AND CRIMINAL PROCEDURE CODE

Nelu Niță

Assoc. Prof., PhD, George Bacovia University Bacău.....162

CERTAIN ASPECTS ON DIPLOMATIC PROTECTION

Oana Elena Gălățeanu

Assoc. Prof., PhD, ”Dunărea de Jos” University of Galați.....170

EMBEDDING DIVERSITY AND REMOVING TECHNOLOGY BIAS: THE RISE OF AI ETHICS

Angela Ioniță

PhD, Researcher I, Research Institute for Artificial Intelligence”Mihai Draganescu” 177

CONSIDERATIONS ON PARADIGMS PERFORMANCE OF ENTITIES AGRI-FOOD

Gabriela Ignat

Assoc. Prof., PhD, ”Ion Ionescu de la Brad” University of Agricultural Sciences and Veterinarian Medicine, Iași.....184

SOME CONSIDERATIONS REGARDINGTHE STATUTE OF LIMITATIONS OF THE SERVICE OF PENALTY

Anca Iulia Stoian

Assoc. Prof., PhD, Spiru Haret University Constanța.....190

GENERAL ASPECTS OF FINANCING SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES

Dan Donosă, Carmen Olguța Brezulescu

Lecturer, PhD

Assoc. Prof., PhD - ”Ion Ionescu de la Brad” University of Agricultural Sciences and Veterinarian Medicine, Iași 198

CURRENT CHALLENGES AND CONCERNS TO ENSURE GLOBAL FOOD SECURITY

Eduard Boghiță

Lecturer, PhD, ”Ion Ionescu de la Brad” University of Agricultural Sciences and VeterinarianMedicine, Iași 201

CRYPTO CURRENCY BETWEEN LEGALIZATION AND GLOBALIZATION

Alexandru-Mihnea Găină

Lecturer, PhD, University of Craiova 207

THE CRITERIA OF THE SELECTION OF CASES TO BE BROUGHT BEFORE THE PRE-TRIAL CHAMBER OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT

Alina Ioana Szabo

Lecturer, PhD, ”G. Bacovia” University 214

THE DASHBOARD IN LOGISTICS MANAGEMENT

Cezarina Adina Tofan

Dr., Eng, Lecturer, University of Pitești 220

THE ”AUDITORY” AND ”VISUAL” REPRESENTATION OF TRANSCENDENCE, STARTING FROM A DISTINCTION FORMULATED BY GHERSHOM SHOLEM

Horia-Vicențiu Pătrașcu

Lecturer, PhD, Politehnica University of Bucharest 230

ASPECTS REGARDING THE EUROPEAN UNION POLICY OF WASTE MANAGEMENT

Ingrid Ileana Nicolau

Lecturer, PhD, Spiru Haret UniversityConstanța 240

ISSUES REGARDING THE MANAGEMENT OF CROSS-CULTURAL NEGOTIATIONS STYLES

Oriana Helena Negulescu

Lecturer, PhD, ”Transilvania” University of Braşov.....245

THE ROLE OF PRINCIPLES ÎN LABOR LAW

Ioan Micle

Lecturer, PhD, ”Aurel Vlaicu” University of Arad.....257

THE TECHNO-DIGITAL PUBLIC EYE AND THE AVATARS OF YOUTH PERSONAL IDENTITY

Florin George Popovici

PhD Student, ”Ştefan cel Mare” University of Suceava.....269

IMPLEMENTING THE CIRCULAR ECONOMY IN ROMANIA

Gabriela Cornelia Piciu

Scientific Researcher II, PhD, ”Victor Slăvescu” Centre for Financial and Monetary Research, Romanian Academy, Bucharest 274

DOMESTIC VIOLENCE IN THE ROMANIAN LAW

Bogdan Bîrzu

PhD.....283

THE CORPORATION – VECTOR OF MORAL COMMUNITY OR OF SOCIAL PATHOLOGY?

Samira Cîrlig

Scientific Researcher, PhD, The European Centre for Ethnic Studies, Romanian Academy 288

ENVIRONMENTAL PROTECTION BELONGS TO THE CITIZENS

Cristina M. Kassai

PhD Student, Acad. Andrei Rădulescu ” Legal Research Institute of Romanian Academy, Bucharest, Romania 296

MANAGEMENT OF HUMAN RESOURCES - PERSONNEL RECRUITMENT AND SELECTION TECHNIQUES FOR NEWLY ESTABLISHED COMPANIES,FOR A

SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Corina Ana Borcoşi

Scientific Researcher II, PhD, ”Constantin Brâncuşi” University of Târgu Jiu.....301

THE POWER OF ROMANIAN SMALL BUSINESS

Corina Ana Borcoşi

Researcher II, PhD, ”Constantin Brâncuşi” University of Târgu Jiu 307

THE DEVELPMENT OF APOPHATIC KNOWLEDGE IN PHILOSOPHY

AND CHRISTIANITY

Adrian-Ioan Toporan

PhD Student, Technical University of Cluj-Napoca - Baia Mare Northern University Center ...311

A DESCRIPTIVE ANALYSIS OF CONTINUING VOCATIONALTRAINING IN THE MIRROR OF THE EUROPE 2020 STRATEGY

Agota-Aliz Birtalan

PhD Student and Vlad Dragoş Haideţ, MA Student - ”Babeş-Bolyai” University of Cluj-Napoca 324

PROFESSIONAL SKEPTICISM IN AUDITING, A QUANTIFYABLE OR NON-QUANTIFYABLE CONCEPT?

Alexandru Teodor Coracioni

PhD Student, ”1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia 332

A NEED FOR UNDERSTANDING – ROMA COMMUNITY

Alexandru Sava

Researcher III, PhD, Romanian Academy, Iaşi Branch.....338

CONNECTIONS BETWEEN INDICATORS ASSOCIATED WITH NOMINAL ECONOMIC CONVERGENCE CRITERIA

Alina Georgeta Ailincă

Researcher III, PhD, ”Victor Slăvescu” Centre for Financial and Monetary Research, Romanian Academy, Bucharest 347

GENERAL ASPECTS OF ROMANIAN MIGRATION IN FRANCE AFTER 1989

Ana-Daniela Farcaş

Scientific Researcher, PhD, Technical University of Cluj-Napoca - Baia Mare Northern University Center.....354

SOME BRIEF IDEAS REGARDING THE INTERDEPENDENCE BETWEEN THE EFFECTS OF THE ANTI-GLOBALIZATION PROCESS, LAW AND LEGAL PROFESSIONS

Andra Maria Brezniceanu

Assist., University of Craiova 361

(SCOSAAR), LOGICAL AND ONTOLOGICAL RELATIONSHIPS BETWEEN ECONOMIC INEQUALITY AND SOCIAL SUSTAINABILITY

Gabriela-Mariana Ionescu

PhD Student, The School of Advanced Studies, Romanian Academy 366

GREEK ENTREPRENEURS IN FORMER OLTENIA

Georgeta Ghionea

Scientific Researcher III, PhD, "C. S. Nicolăescu-Plopşor" Institute for Research in Social Studies and Humanities from Craiova, of the Romanian Academy 373

PREMISES AND HISTORY (SOURCES) FOR THE NECESSITY OF CREATING A NEW ROMANIAN CIVIL PROCEDURE CODE AND OF REGLEMETING THE DEFAULT INTRODUCTION OF A THIRD-PARTY

Ximena Moldovan

Assist., PhD, UMFST Târgu Mureş 379

HARSSMENT IN THE ROMANIAN LAW

Ioana Rusu

Assist., PhD,"Dimitrie Cantemir" Christian University 386

BRIEF CONSIDERATIONS REGARDING NATIONAL AND EUROPEAN REGULATIONS IN THE MATTER OF UNFAIR TERMS IN INSURANCE CONTRACTS

Daniela Isabela Scarlat

Assist., PhD, University of Craiova 390

THE PRIVATE COPY AND COMPENSATORY REMUNERATION - PRESENT AND FUTURE

Daniela Isabela Scarlat

Assist., PhD, University of Craiova 396

THE STATE – AN UNUSUAL SHAREHOLDER

Andreea Szombati (Ursache)

PhD, ”Babeș-Bolyai” University of Cluj-Napoca 400

STUDY REGARDING THE CONCEPTUAL MODEL OF THE MARKETING STRATEGY RECOMMENDED TO THE MILITARY HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Laurențiu Florentin Stoenică

PhD.....408

THEORIES REGARDING PROCEDURAL JUSTICE AND THEIR IMPACT IN LEGAL PROCEDURES

Lavinia Andreea Codrea

Scientific Researcher PhD, „Gh. Zane” Institute of Social and Economic Research, Romanian Academy, Iași Branch 418

ABOUT GLOBALIZATION AND INEQUALITY

Vasilica Mariana Bigea

PhD Student, Bucharest University of Economic Studies 428

EXTERNAL PERFORMANCE DISPARITIES OF THE EU'S AGRI-FOOD SECTORS

Mirela-Adriana Rusali

PhD, Institute of Agricultural Economics – Romanian Academy.....434

TRENDS IN DIRECT TAXATION IN ROMANIA AND EUROPEAN UNION

Nicoleta Mihăilă

Researcher III, PhD, ”Victor Slăvescu” Centre for Financial and Monetary Research, Romanian Academy, Bucharest 442

THE DEVELOPMENT OF ACCOUNTING CULTURE, BY LAWS AND ADJUSTMENTS IN THE EMERGING MARKET: THE CASE OF ROMANIA

Ioana Corina Abrudan

PhD Student, ”1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia 452

INFLUENCE OF THE CONSTITUTIONAL COURT AND HIGH COURT OF CASSATION AND JUSTICE JURISPRUDENCE ON EXTRAORDINARY APPEALS (APPEAL IN CASSATION)

Versavia Brutaru

Researcher III, PhD, ”Acad. Andrei Rădulescu” Judicial Research Institute of the Romanian Academy 460

GENERAL ASPECTS RELATED TO CONTRAVENTIONSUNDER DECISION NO. 769/1999

Ionela Cecilia Şulea

Assist., PhD Student, ”Dimitrie Cantemir” University of Tîrgu Mureş,

”Lucian Blaga” University of Sibiu 471

ENTROPIC PROCESSES IN TOURISM-ENVIRONMENTAL RELATIONS

Ovidiu Gherasim, Teodor Păduraru, Dorian Vlădeanu

PhD, Researcher III; PhD, Researcher II; PhD, Researcher I – Gh. Zane Institute of Economic and Social Researches, Romanian Academy Iasi Branch.....478

TAX EVASION AND GOVERNMENT EFFECTIVENESS AND REGULATORY QUALITY INDICATORS. EVIDENCE FROM THE EUROPEAN UNION MEMBER STATES

Cristina Timofte (Coca), Marian Socoliuc

PhD Student, Assist. Prof., PhD, ”Ştefan cel Mare” University of Suceava 487

THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON THE TRADE IN AGRICULTURAL PRODUCTS: THE CASE OF THE EUROPEAN UNION AND ROMANIA

Cristina Mavrodin

Phd Student, Bucharest University Of Economic Studies 495

ROMANIAN ECONOMY IN THE VISION OF ALEXANDRU SUCEVEANU

Valentina Popa Ilie

PhD, ”Al. Ioan Cuza” University of Iaşi 505

ASPECTS REGARDING THE NULITY OF ADOPTION

Ioana Raluca Toncean Luieran

Lecturer, PhD, ”Dimitrie Cantemir” University of Târgu Mureş.....519

AGREEMENT ON THE RECOGNITION OF GUILT IN CASE OF SMUGGLING CRIME

Corina Maria Tudor (Barbu), PhD Student, Police Academy ”Al. Ioan Cuza”, Bucharest.....524

EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF THE EUROPEAN FISCAL FRAMEWORK ON FISCAL CONSOLIDATION AT THE NATIONAL LEVEL

Ionel Leonida

Scientific Researcher III, PhD, “Victor Slăvescu” Centre for Financial and Monetary Research, Romanian Academy, Bucharest 530

MANAGEMENT ROLES AND RESPONSIBILITIES – PERFORMANCE AND ABILITIES NECESSARY TO A LEADER

Rareș-Vladimir Nitu, PhD Student, USAMV Bucharest.....543

THE RIGHT TO CAREER AND THE LIABILITY OF OFFICIALS.DUTIES AND OBLIGATIONS OF OFFICIALS

Laurențiu Popa, PhD 555

THE IMPORTANCE OF PUBLIC SERVICE IN THE INSTITUTION

Laurențiu Popa, PhD 564

SOCIAL RESPONSIBILITY VERSUS MANAGERIAL PERFORMANCE AS A PSYCHOLOGICAL STRATEGY IN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT

Rareș Vladimir Nițu, PhD Student, USAMV Bucharest; Simona Maria-Baranga, PhD, ”Matei Basarab” National College, Rm. Vâlcea; Laurențiu Baranga, Prof., PhD, ”Valahia” University of Târgoviște.....572

IMPLEMENTING PROJECT MANAGEMENT.CONCEIVING THE PROJECT THAT AIMS TO ACHIEVEMANAGEMENT PLAN

Laurențiu Popa, PhD

THE IMPORTANCE OF FISHING TOURISM, STRATEGIES AND PROJECTS

Rareș Vladimir Nițu, PhD Student, USAMV Bucharest 588

THE ROLE AND IMPORTANCE OF TRANSPORT SERVICES

IN ECONOMY

Laurențiu Popa, PhD 596

ROMANIAN INSTITUTIONS AND HUMAN RESOURCE MOBBING

Laurențiu Popa, PhD 606

CREATING RELATIONSHIPS BETWEEN SUPPORTERS AND MEN'S NATIONAL BASKETBALL TEAMS IN SOCIAL MEDIA ERA

Ph.D. Candidate Laura-Maria-Andrada BLAJ

Doctoral School of Communication, Public Relations and Advertising

Faculty of Political, Administrative and Communication Sciences

Babeș-Bolyai University.....618

ON THE CONCEPTUAL FAMILY OF PROCESSUALITY ECONOMICS

Emil Dinga

Prof., Scientific Researcher I, PhD, Romanian Academy

*Abstract**:** The terminology used in economic discipline (and also in economic policy) is as overwhelming as confusing, generating unnecessary misunderstandings or polemics both in the scientific plan and in the practical one. The paper aims to propose a conceptual "map" in this field, both from a structural perspective and from a dynamic one of this terminology. The research focuses on three priority axes: a) the axis of the nature of concepts; b) the axis of the logical properties of the concepts; c) the axis of the relationships of the concepts. Finally, the work will resume and examine in detail an abstract classification of change, which the author has already presented to the scientific community.*

Keywords: process, change, classification, testing, structure

JEL Classification: B40, O30, Y9

1. Introduction

Economic world is a dynamic one, so it is characterized rather by processuality than by steady-state. In fact, the economic „animal" has a set of sufficiency predicates which define it non-ambiguously and separate it from other human activity. In our opinion, the minimal list of the sufficiency predicates allowing, by their cumulative verification, to name something as economic are:

- (**SP/E1**[1]) *the goal*[2]: this is the sufficiency predicate which extracts the economic activity from the non-humans activities (or from the non-anthropic activities). Indeed, only humans, that is, only the biological subjects which have consciousness could have goals. This means, only such subjects, which are the so-called cultural subjects, have the faculty of representation[3]. And the goal is one of such representations;
- (**SP/E2**) *the praxeologic nature of the goal*:this is the sufficiency predicate which extract the economic activity from the human activities which are either theoretical or practical[4];
- (**SP/E3**) *the entropic exchange between humans and nature*: the second sufficiency predicate, which stipulate the relationships between humans and nature is not, alone, to ensure on the existence of the economic. These relationships between humans and nature must imply the entropic exchange: low entropy extracted by humans from nature, and correlatively, high entropy thrown by humans into nature (the non-anthropic environment).

We think that only by cumulatively verifying of the three sufficiency predicates, we can talk about something being economic, for example economic activity, economic phenomenon, economic process and so on. Even the institutions (including norms, theories,

[1] **S**ufficiency **P**redicate/**E**conomic.
[2] We do not make here differences between purpose (rather an end) and goal (rather an objective).
[3] By representation, we understand a perception which has no need for the sensation in actu from the object of perception, that is, a perception which is possible even in the physical absence of the object represented.
[4] Following the Kantian suggestion, by theoretical activity we understand the activity concerned of the relationships object – object (for examples, physics or mathematics), while by practical object we understand the activity concerned of the relationships subject – subject, of course, only human subjects (for example, politics or religion). It remains the relationships subject – object, by which we understand the praxeology.

policies, etc.) connected to the economic as it is defined above, could be named as economic institutions just based on these predicates.

Figure 1 tries to deliver a synoptic view on the way of logically deriving the concept of 'economic'.

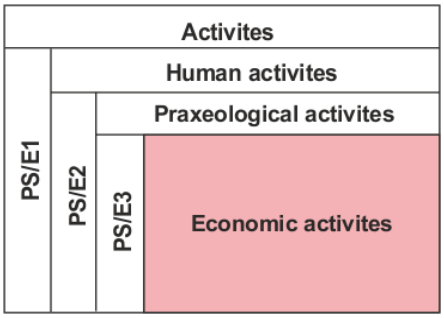

Figure 1. Logical deriving of the economic type of human activity

Source: author

1. The processual nature of the economic phenomenon

The economic phenomenon is not properly neither a natural phenomenon, nor a social one, but a mixture of them, that is, a result of the inter-action between the nature and the human society. For this, economic discipline is neither a theoretical discipline (because it is not about the relationship between objects – like physics), nor a practical discipline (because it is not about the relationship between subjects – like politics). The economic discipline is a praxeological one, as was been mentioned above (and, sometimes, a general hermeneutics of the human action), because it is about the relationship between subject and object.

This feature makes the economic field being characterized not by trajectory, but by processes. The fundamental difference between trajectory and process of a phenomenon consists in the fact that the trajectory is reversible[5] (for example, by inversing the algebraic sign of the variable time in the movement equation), while the process is irreversible. It is somehow contradictory to say, in the same time, that the economic process is irreversible, so that it takes into consideration its own history[6], but this haziness could be explained as follows: just since the economic phenomenon take into consideration its own history, it gains its irreversibility. In other words, the historicity causes the irreversibility (probably the reciprocal is not true).

One above the other, we'll examine further the economic phenomenon from the perspective of the process.

Firstly, we must specify the sufficiency predicates by which the process is different from the trajectory. Of course, since we'll talk about the economic field, the sufficiency predicates identified above in defining the concept of economic are considered verified. To these predicates, in order to „endow" the economic phenomenon with processuality, we think the following two supplementary sufficiency predicates must be added:

- (**SP/EP1**[7]) there is a time arrow. By time arrow we understand that predicate of a phenomenon which constraint the phenomenon to not pass further through any already passed states, or to not experience again a state already experienced. There are some time arrows which sciences recognize, like psychological time[8] or cosmological time arrow (the

[5] There is a curios case in the natural field, in electromagnetism, namely the phenomenon of hysteresis, which seems to be sensible to the history, but by some technical arrangements, this phenomenon which allow a quasi-reversibility (but not at all the proper reversibility) can be managed.

[6] This possible inconsistency will not be approached in the present study, where we are interested exclusively by the processuality of the economic phenomenon.

[7] **S**ufficiency **P**redicate/**E**conomic **P**rocessuality.

[8] Discussed especially by Henry Bergson (Bergson, 2001).

irreversible increasing of the global entropy) (Georgescu-Roegen, 2009). For the economic phenomenon, the time arrow emerges, in our opinion, from the existence of the goals in any such a phenomenon. More precise, in the economic field there is not anymore logical equivalence between the explanation (that is, the cause) and the prediction (that is, the goal). In the natural field, there are not goals, but only necessities, so the cause and effect are substitutable from the logical point of view. This substitutability is equivalent with the reversibility, that is, with the existence of trajectories. For the economic field, the most appropriate time arrow seems to be the entropic arrow – the direction in which the global entropy increases;

- (**SP/EP1**) there is unpredictability. The unpredictability is the result (or the effect) of the novelty in a phenomenon. The novelty is not the same with the emergence (as some analysts claim), because the emergence could be very well (and even complete) predicable – for example, in the case of complete necessity in a phenomenon. Generally, by emergence is understood arising of at least a new predicate in a system just by the forming of that system, that is, an arising of at least a predicate which cannot be met at any of the separate components of the system. But, such a new predicate can perfectly be predictable if it is the effect of the necessity. For example, putting together two molecules of hydrogen and a molecule of oxygen, they will form a molecule of water, which properties are neither which the hydrogen, nor the oxygen exhibit. However, the law of chemistry allows us to predict completely such new properties, that is, to predict the emergence. So, only a part of emergence is of the novelty nature – that part which are unpredictable. But, why some emergence cases are unpredictable in the economic field? In our opinion, the general cause of the novelty (i.e., of the unpredictability) in the economic field is the presence of the free will of the economic subjects. In fact, the free will and the potential novelty are logically equivalent.

Figure 2 tries to synoptically summarize the „mechanism" through which the process appears from the simple trajectory.

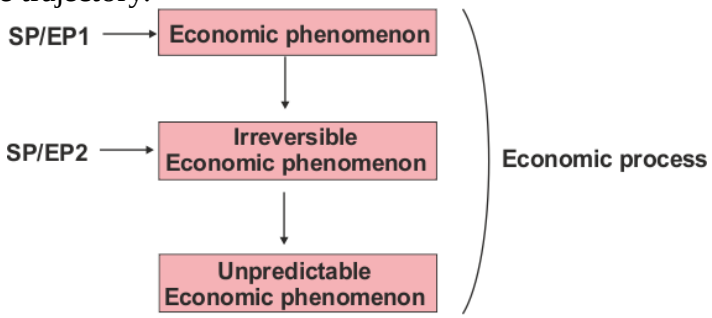

Figure 2. Logical deriving of the economic process from the economic phenomenon
Source: author

2. A general typology of changing

Whatis the changing,inthemostgeneralsenseoftheconcept?Ithinkthechangingissimplyanalteration(that is, non-conservation) of the identity.

Basedon this definition,it seemsthere aresix distinctclasses of changing[9], as follows (Dinga, 2016):

- (C1)*modification*:alterationofthequantitativeidentity.Thequantitativeidentitycan be of two kinds:

9

Itisused,sometimes,thedenominationbecomingtodenotethechanging.Ithinkthedenominationbecomingimpliessomeconnotationsconcerningaculturalsubject(subjectendowedwithpurposes,valuesetc.),whatmeans it istoorestrictivedenominationfor an alteration of the identity.

- (C1a)*movement*: isthe kind of modificationthatalterstheSpatial identity[10]
- (C1b)*growing*: is the kind of modificationthatalters the size identity[11]
- (C2)*evolution*:alteration ofthe qualitativeidentity[12]
- (C3) *development*: evolutiongenerated by growing
- (C4) *transformation*: evolutiongenerated by purposes (goals)
- (C5) *progress*: evolutiongenerated by values.

Some observationsare arising fromthis taxonomy of changing:

a) themodificationisappearingtotheobservereitherasmovement,orgrowing,thatisthe movement and growing arespecies ofthe genusmodification

b) the modificationspecies are of quantitativealteration of the identity

c) C1,C2,andC3arechangingsof,let'ssay,generalpossibility,thatistheyarepossibleno matterwhatkindofsubjectisinvolved(non-culturalsubjectorculturalsubject)[13],whileC4andC5arechangingsoflocalpossibility[14];wecanalsosaytheC1,C2,andC3 are changings oforder 1, whileC4 and C5 are changingsof order 2 (see figure 3)

d) sincearebasedontheevolution,C2,C3,C4,andC5arespeciesofchangingofthequalitative alteration of the identity

e) whataboutclone?Inmyopinion,acloneissimplyagrowingtypeofchanging,butseennotattheindividuallevel,butatthespecieslevel;inotherwords,thecloningleadstoaquantitativealteration(moreprecise,toasizealteration)ofthespeciesidentity[15].Indeed,thecloningoftheindividualswillaltertheBpredicateofthesystem(i.e. the identity).

Synoptically, the changingconceptualfamily could be represented asinthe Figure 3:

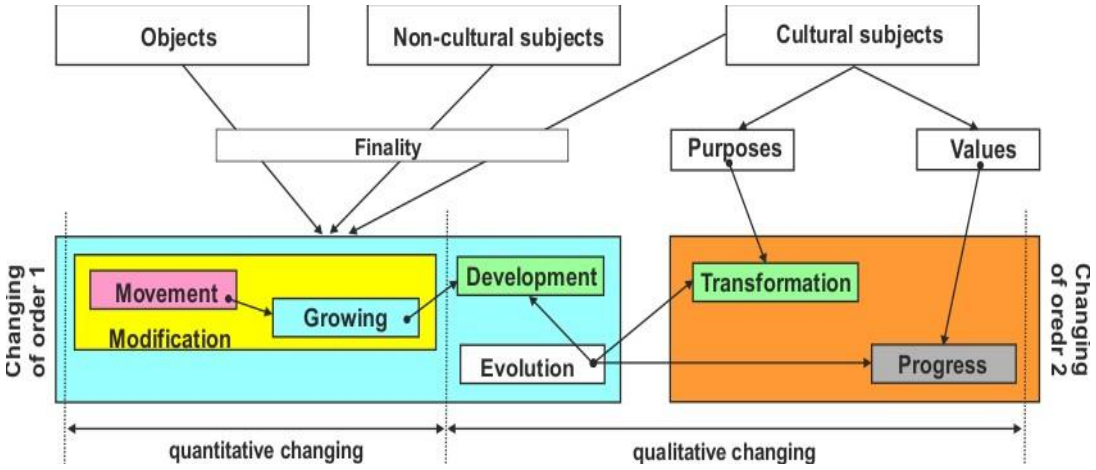

[10] For example, the coordinates ofthe three-dimensional space we currently experiencein ourUniverse.

[11] Itisveryimportanttomentionthatthemovementtypeofmodificationcangenerateeffectsonthegrowingtypebysimplyspaceagglomeration(accumulation).Forexample,starsarisingare,initially,aneffectofpuremovementandagglomerationofprimordialmatter.IntheFigure3sucha connectionfrommovementtogrowingis included.

[12] Sincethequalityofasystemisaneffectofitsstructure,wecansayalsotheevolutionmeansthealterationofthe structural identity.Because the causal relationshipbetween the structure and thefunction, we cansayalso theevolutionmeansthealterationofthesystemfunctioning.Inordertoassureacertainsymmetryoftheterminology, I preferredcallthis classof changing as alteration of thequalitativeidentity.

[13]Anon-culturalsubjectisasubjectthatdoes not have consciousness(thismeansitcanhaveperceptions,butnotrepresentations–arepresentationdoes notrequireaninactuobjectofperception),whileaculturalsubjectisa subjectthathasconsciousness(thismeansitcanhavebothperceptionsandrepresentations).NB:Donotconfusebetweenrepresentationcapabilityandthesimplememory(thenon-culturalsubjectscouldbeendowedwithmemory as well).

[14] Theculturalsubjectisofcontingentbutnotofnecessarycausality.Inconsequence,itisalocal,butnotageneralevent.

[15] To be noted the cloning was (and, in some cases, still is) on at least the Earth, one of the ways to reproduce of the living entities (the other way being the sexuality).

Figure 3. The general phenomenology ofchanging

Source: author's book Economic Cyclicality, Romanian Academy Publishing House, 2016, p. 18.

3. The conceptual family of the economic processuality

So, in the economic field there are two categories of changing: a) quantitative changing (called modification); b) qualitative changing (called evolution).

Quantitative changing (modification) is driven only by finality and are of two kinds: a1) movement; a2) growth.

An economic entity exhibits a *movement* when it changes its location – for example, an enterprise moves from a place to another (or, in current era of globalization, from a country to another). This movement is generated especially by economic resources, but also by economic institutional constraints – for example, the level or structure of taxation.

An economic entity exhibits a *growth* when its level of defining parameter/s modifies, either by increasing that value, or by its decreasing[16]. At the macroeconomic level, such a parameter is usually measured as the economic growth of the GDP (gross domestic product). From methodological perspective, an economic growth must use the real value of GDP – that is, the nominal value deflated by the GDP deflator[17].

Qualitative changing (evolution) is driven both by finality and goal (purpose) and are of three kinds: b1) development; b2) transformation; b3) progress.

The *development* is driven only by finality – for example, it can emerge without any intention of the involved participants to the economic process – meaning a change of the structure of the economic system inside which the economic process is performed. No matter how such a structure – either regarding the resources, or the institutions, or the technical performance, and so on – changes, a development arise whenever a structure variation happened. So, terminologically, an economic development arises no matter if the structure is „improved" or it is „dis-improved". Such axiological evaluations have no relevance for the process of economic development. However, the development has degrees: this degree is indicated by the degree in which the structure of the economic process changed (such a measure is not too difficult to be applied).

The *transformation* is driven by goals/purposes. So, the economic process records a change which is compatible (consistent) with a goal. The transformation is reached if and only if that goal/purpose is reached. Of course, in the case of transformation, like in the case of development, there are degrees: these degrees can be measured by the degree in which the goal/purpose has been reached. Although here appear some difficulties because different participants to the economic process in case have different goals/purposes, methodologically these different goals could be aggregated into a common goal and so way the reaching of the goal can be easily measured. The issue of aggregating the individual goals (or preferences, as many economists prefer to say) is an issue in itself and we do not discuss here such a question.

The *progress* is driven by values (that is, by the axiological matrix of individuals or of social groups). So, the economic process records a progress if the values which grounded that process are objectified. Measuring the objectifying of the values is much more difficult than measuring the reaching of the goals, because the ineffable character of the values. Many of such values are codified in the institutional code of the societies (for example: liberty, equity,

[16] For reasons of unitary terminology, when an economic phenomenon decreases, we talk about a negative…increasing.

[17] The GDP deflator is an index of the general (or average) price in the economy, addressing all goods and services marketed in the period of interest.

solidarity, etc.), but other values are not (or cannot be) codified institutionally (for example: compassion, empathy, fraternity, etc.), so it seems quite impossible to provide a measure for such values. By this reason, the economic progress is one of the most difficult concepts from the operational perspective, although metaphysically it can be approached. Unfortunately, a consensus (or, at least, a sufficient agreement) regarding the objectifying of the values by the economic process is still an unresolved issue. As a result, although the economic progress measuring accepts, principled, degrees of evaluation, such degrees are, on their turn, almost impossible to be quantified.

So, in our opinion, the conceptual family of the economic processuality contains the five concepts above presented.

4. Some consequences of the conceptual family of the economic processuality

4.1. Epistemological consequences

The most important consequence of the economic processuality regards the testability. Generally (and traditionally) by testing of a theory (or hypothesis, or sentence) is understood a testing which addresses the truth, i.e. if that theory (or hypothesis, or sentence) is true. The truth here is viewed as a correspondence-truth, that is, the identity between the referential on which the theory is focused, and the referential which the factual reveals, either per se, or through an experiment. More exactly, the correspondence-truth happen when a predictive enunciation considering a given factual, and its pair descriptive enunciation considering the same factual, are coincident as meaning. As in the economic field, almost all the actions (based on economic theories) are goal-driven or value-driven[18], the issue of the testing is affected by the followings:

- the truth, in its correspondence-truth species, is not relevant in the economic processes. Any economic process involves many individuals (or even groups), every of them with its own (and most probable) different goal. When an economic action (which exhibits into an economic process) is performed, how should be interpreted the final result? Maybe certain involved individuals could consider the final result is mapped on their own goals, but others could consider the opposite[19]. In such a situation, the predictions of the two categories of individuals are both corroborated (for certain of them) and rejected (for the others of them). Then, what can we say about the testing in that economic process? Nothing, from the point of view of the goals. But what about the values? In the same way, certain participants to an economic process could view their values satisfied, while other participants will view their values defeated, at the end of the economic process;
- in fact, in the economic process, no prediction is possible, but such a prediction is also, un-useful, just because the economic process is goal-driven (or value-driven[20]). As a result, regarding the end state of the economic process, we have not enunciations of predictive kind, but of prescriptive one. Logically, the correspondence-truth is analysable by comparing a predictive enunciation with a descriptive enunciation regarding the same factual, but what results by comparing a prescriptive enunciation with a descriptive one (of course, both addressing the same factual)? In our opinion, the result is an *expectations*

[18] Because the economic assertions, so because the economic theories, are value-laden.
[19] Many economic „games" are based just on this difference of evaluation of the „truth" of the final state of such games – for example, the capital market, or the exchange market.
[20] It is relatively easy to prove that any goal-driven economic process is, ultimately, a value-driven economic process.

corroborationdistribution (ECD)[21]. Such a distribution could be ex ante analysed based on probabilities distribution[22];

- it must be further studied if the ex post *expectations corroboration distribution* is linked to the utilitarianism or not; if such a distribution is structured (in Nozick's interpretation), so it is associated with the utilitarianism, but if it is based on distributional principles, then it is not associated with utilitarianism;
- another question, from the epistemological perspective, is quite related to testing the „truth". More precise, this time, we have to compare the ex-ante expectations corroboration distribution (ea-ECD) with the ex-post expectations corroboration distribution (ep-ECD). This situation will be in some extent developed in the paragraph regarding the methodological consequences of the economic processuality;
- the issue of testing the enunciations from the point of view of the adequacy (or of the overlapping) of the ep-ECD to (on) the ea-ECD is the most problematic issue in the matter. In our opinion, the factual testing becomes almost impossible in the standard view (for example, in Popper's falsifiability testing), so another way of testing should be imagined and implemented. We think such a way could be an ex-post procedural testing (ep-PT), that is, by recording the behavioural changes if individuals after the actual ep-ECD – if some significant changes are recorded, it seems a small degree of adequacy was been perceived, and inversely. So, no punctual determination of the adequacy degree can be made, but only a qualitative one and only based on the behaviour changing in the next steps. Of course, here is only a sketch of the idea involved, it requires analytical developments in further research.

4.2. Methodological consequences

From the methodological point of view, the consequences of the economic processuality can be examined as follows:

- is there a measure for the gap between ea-ECD and ep-ECD? In principle we need here either an average for the two ECDs regarding all the individuals involved in the collective action of interest, or a leading value[23] for every of the two ECDs. It is clearly obvious that any of the two requirements implies big difficulties. Maybe the utilitarianism could offer a solution by taking into consideration the total utility (that is, at the level of community or even society) ex ante evaluated, respectively the total utility ex post evaluated and calculating this way the gap between them. Assuming the gap could be calculated, the next problem is how to distribute the gain (or the lost) in total utility on individuals participating to the collective action of interest. It seems we arrive again to a theory of commutative justice and we should choose between the two main theories (as first best) in the matter: the fairness distribution (proposed by Rawls), or the entitlement distribution (proposed by Nozick)[24]. The Pareto optimum seems to be only a second best solution in the matter, because its final state verification requirement;

[21] The concept of *expectations corroboration distribution* is analogous with the rights distribution, in the theory of the state, or with the property distribution, in the justice theory (Pareto, Rawls or Nozick). The subject will be analytically developed for the next edition of the Conference.

[22] Of course, here we are to do with subjective distribution, although not quite with Bayesian distribution (because there are not improvements of the assigned probabilities, based on the new events happened). The way of initial allocating of the subjective probabilities on the expected events could be made based on the principle of insufficient reason (the principle of Laplace). By forming an archive, in time, the subjective probabilities can pass into objective probabilities. In some conditions, the Bayesian probabilities could also be used, with the precautions regarding the probabilities associated to the conditional events.

[23] For example, the value of the representative agent for every ECD.

[24] To be mentioned that the both authors – Rawls and Nozick, respectively – delimitate themselves from the utilitarianism, although such a delimitation is not too clear regarding none of them.

- commutative justice could be associated to the utilitarian theory only if the contributions of individuals to the social economic product are performed without infringement of their rights;
- the distributive justice could be taken into consideration only if it is viewed as reparatory (as rectifying infringed rights in the past).

4.3. Other consequences

Other two consequences arise from the discussion regarding the economic processuality:

- measuring and managing the gap between ea-ECD and ep-ECD is assigned to the utilitarian theory (either as total utility or as average utility), not to a theory of righteousness (goodfulness);
- measuring and managing the gap between ea-ECD and ep-ECD is not assigned to the concept of truth (in its sense of correspondence-truth), but to the concept of adequacy of the actual results to the expectations (or to the anticipations[25]);

Conclusions

The economic phenomenon is not subsumed to the trajectory (reversible by definition) but to the process (irreversible by definition). An economic process is characterized by two fundamental sufficiency predicates: a) time arrow (generated by the entropy law governing the economic object); b) unpredictability (generated by the free will governing the economic subject). By taking into account the process nature of the economic phenomenon, five kinds of changes are identified: movement, growth, development, transformation, and progress. This conceptual family of the economic processuality exhausts the way in which an economic phenomenon can emerge and evolve. The correspondence-truth becomes impossible to be operated in the economic process (especially regarding the two most important economic kinds of processes: transformation, and progress), so something like a procedural way of testing the economic enunciations are required. The new way of economic testing has interferences with the utilitarian theory as well as with the theory of justice, but important precautions must be made in this matter.

BIBLIOGRAPHY

1. Bergson, Henri. (2001). *Time and Free Will: An Essay on the Immediate Data of Consciousness*. Dover Publications.
2. Dinga, E. (2016). *Economic Cyclicality*. Romanian Academy Publishing House.
3. Georgescu-Roegen, N. (2009). *The Entropy Law and the Economic Process*. Expert Publishing House.

[25] There is a deep difference between expectation and anticipation: while the expectation is a simple desire, subjectively emerged, the anticipation is an end based on a model of rationality (almost objectively emerged, once that model of rationality is assumed). In other words, while the expectation is contingent, the anticipation is necessary.

THE PROCEDURE REGARDING LOW VALUE REQUESTS

Claudia Roșu

Prof., PhD, Hab. Dr., West University of Timișoara

Abstract: The procedure regarding low value requests is now simplified and easy, considered as an alternative to the classical legal trial procedure. It implies both a faster and a cheaper judgement as well as the attainment of an enforceable title at its end. Its field of application consists of those requests whose value do not exceed 10.000 lei by the time of suing, apart from the interest rates, the Court costs and other additional incomes.
It is typical to this kind of procedure the fact that both the complainant and the defendand have to go to the Court with a pre-settled form, whose content had been approved by Order no. 359/2013 of the Minister of Justice.
The procedure regarding low value requests is part of the new procesual regulations destined to simplify and speed the resolution of civil conflicts.

Keywords: special procedures, requests with low value, field of application, alternative character; way of resolution.

1. Preliminarii. Procedurile speciale sunt ansambluri de reguli care, în materiile strict reglementate de lege, derogă sub mai multe aspecte de la normele generale de procedură civilă, completându-se cu normele de drept comun în măsura necesară și compatibilă[1].

Codul de procedură civilă conține reguli generale privind desfășurarea procesului civil, fără însă a elimina posibilitatea reglementării speciale a unor proceduri care derogă în anumite limite de la dreptul comun.

Procedurile speciale reglementate de Codul de procedură civilă sunt cele referitoare la procedura punerii sub interdicție judecătorească, procedura de declarare a morții, ordonanța președințială, refacerea înscrisurilor și hotărârilor dispărute, oferta de plată și consemnațiunea, măsurile asigurătorii și provizorii, măsuri provizorii în materia drepturilor de proprietate intelectuală, procedura divorțului, procedura partajului judiciar, cererile posesorii, procedura ordonanței de plată, procedura cu privire la cererile de valoare redusă, evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept, procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii, cauțiunea judiciară, toate fiind incluse în Cartea a VI-a.

Procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este reglementată de art. 1026-1033 C. proc. civ.

Aceste dispoziții instituie o procedură simplificată și facilă pentru cererile cu valoare redusă, recunoscută alternativ procedurii clasice de judecată, implicând atât caracterul accelerat și costuri mai reduse ale judecății, precum și finalizarea acesteia prin obținerea unui titlu executoriu de drept. Procedura cu privire la cererile de valoare redusă a avut drept model legislativ Regulamentul (CE) nr. 861/2007 din 11 iulie 2007 de stabilire a unei proceduri europene cu privire la cererile cu valoare redusă, edictat în scopul simplificării și accelerării soluționării litigiilor transfrontaliere privind cererile de valoare redusă[2].

---

[1] C. Roșu, *Drept procesual civil. Partea specială, Ediția 9,* Editura C. H. Beck, București, 2019, p. 99.
[2] V. Dănăilă, *Comentariu la art. 1025-1032 C. proc. civ.*, în *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, Vol. II. Art. 527-1133*, (coordonator G. Boroi), Editura Hamangiu, București, 2013, p. 623.

La nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, proceduri similare sunt reglementate, în legislațiile naționale, în Germania, Spania, Franța, Irlanda, Suedia, Regatul Unit al Marii Britanii, Olanda, Grecia, Malta, Portugalia[3].

2. Declanșarea procedurii[4]**.** Domeniul de aplicare cuprinde acele cereri a căror valoare, fără a se lua în considerare dobânzile, cheltuielile de judecată şi alte venituri accesorii, nu depășește suma de 10.000 lei la data sesizării instanței.

Accesoriile, dacă sunt solicitate alăturat debitului principal, trebuie individualizate distinct în cerere, deoarece numai întinderea determinată a debitului principal va fi verificată în controlul de admisibilitate a procedurii. Există însă posibilitatea ca debitul principal să fie progresiv, adică să reprezinte suma unor prestații periodice, dintre care unele să devină scadente pe durata de soluționare a cererii, astfel încât, adăugate debitului principal, să depășească valoarea-prag de 10.000 lei[5].

În acest caz, întrucât admisibilitatea cererii este evaluată după câtimea obiectului principal, „la data sesizării instanței", iar procedura de soluționare a acestor cereri nu exclude majorarea pretenției, procesul început în aceste condiții își va continua desfășurarea, chiar dacă valoarea adăugată la debitul principal face ca acesta să depășească limita valorii-prag[6].

Chiar dacă cererile s-ar încadra în această limită, există anumite materii în care nu se aplică această procedură, fiind alte prevederi specifice care reglementează respectivele materii.

Astfel, sunt exceptate de la procedura cu privire la cererile de valoare redusă:

- cererile în materie fiscală, vamală sau administrativă şi cererile privind răspunderea statului pentru acte sau omisiuni în cadrul exercitării autorității publice;
- cererile referitoare la starea civilă sau capacitatea persoanelor fizice;
- cele care privesc drepturile patrimoniale născute din raporturile de familie;
- cererile de moștenire;
- insolvența, concordatul preventiv, procedurile privind lichidarea societăților insolvabile și a altor persoane juridice sau alte proceduri asemănătoare;
- cererile de asigurări sociale;
- cererile din dreptul muncii;
- închirierea unor bunuri imobile, cu excepția acțiunilor privind creanțele având ca obiect plata unei sume de bani;
- arbitraj;
- atingeri aduse dreptului la viață privată sau altor drepturi care privesc personalitatea.

Procedura este aplicabilă numai cererilor ale căror capete de cerere sunt toate evaluabile în bani[7].

Procedura specială cu privire la cererile de valoare redusă nu este obligatorie, ci dimpotrivă, are caracter facultativ și alternativ, reclamantul putând să aleagă între această procedură și cea de drept comun.

Dacă reclamantul a sesizat instanța cu o cerere obișnuită, aceasta va fi soluționată potrivit procedurii de drept comun, cu excepția cazului în care reclamantul, cel mai târziu la primul termen de judecată, solicită în mod expres aplicarea procedurii speciale.

Chiar dacă reclamantul a formulat cererea potrivit dreptului comun, poate avea loc soluționarea potrivit procedurii cu privire la cererile de valoare redusă, dacă reclamantul este de acord să recurgă la această procedură.

---

[3] G. Boroi, M. Stancu, *Drept procesual civil*, Editura Hamangiu, București, 2015, p. 849.
[4] C. Roșu, *op. cit.*, p. 171.
[5] V. Dănăilă, *op. cit.*, p. 624.
[6] Ibidem.
[7] Idem, p. 625.

Există și situația în care reclamantul solicită aplicarea procedurii speciale, dar cererea nu poate fi soluționată astfel, caz în care instanța judecătorească îl informează pe reclamant în acest sens, iar dacă reclamantul nu își retrage cererea, aceasta va fi judecată potrivit dreptului comun.

Ca atribute, procedura cererii cu valoare redusă, este o *procedură specială*, pentru că în considerarea valorii lor, demersul judiciar poate fi simplificat și accelerat; este o procedură *facultativă;* este o procedură *standardizată, șablonizată,* desfășurându-se în scris prin formulare-tip; este o procedură *contencioasă,* contradictorialitatea cu privire la drept realizându-se însă, de regulă, în scris; este o procedură *abreviată*, pentru că se desfășoară prin formulare-tip și, de regulă, fără prezența efectivă a părților și pentru că, obișnuit, sunt folosite ca probe numai înscrisurile[8].

Fiind cereri cu o valoare redusă, competența materială de a soluționa cererea în primă instanță aparține judecătoriei. Competența teritorială se stabilește potrivit dreptului comun.

Declanșarea procedurii se realizează prin sesizarea judecătoriei. Pentru simplificarea la maximum a acestei proceduri cererea este un formular, care a fost aprobat prin Ordinul nr. 359/2013[9] al ministrului justiției și conține rubrici care permit identificarea părților, valoarea pretenției, indicarea probelor și alte elemente necesare soluționării.

Formularul tipizat trebuie să fie o adaptare a cererii de chemare în judecată, care înlătură însă orice îndoială referitoare la opțiunea reclamantului pentru această procedură[10].

Reclamantul completează formularul de cerere și îl depune sau îl trimite instanței competente, prin poștă sau prin orice alte mijloace care asigură transmiterea formularului și confirmarea primirii acestuia.

Odată cu formularul de cerere se depun ori se trimit și copii de pe înscrisurile de care reclamantul înțelege să se folosească.

Cererile de valoare redusă se taxează cu 50 lei, dacă valoarea cererii nu depășește 2.000 lei, și cu 200 lei, pentru cererile a căror valoare depășește 2.000 lei.

Instanța verifică formularul completat de reclamant și, în cazul în care informațiile furnizate nu sunt suficient de clare sau sunt inadecvate ori formularul de cerere nu a fost completat corect, îi va acorda posibilitatea să completeze sau să rectifice formularul ori să furnizeze informații sau înscrisuri suplimentare.

Instanța va putea pronunța soluția anulării cererii dacă reclamantul nu completează sau nu rectifică formularul în termenul stabilit de instanță.

Deși este drastică, rolul sancțiunii anulării cererii derivă, pe de o parte, din caracterul accelerat al procedurii, iar, pe de altă parte, din natura sa excepțională[11].

3. Desfășurarea procedurii[12]**.**Prin derogare de la dreptul comun, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă și se desfășoară în întregul ei în camera de consiliu.

Aceasta înseamnă că procedura se realizează, ca regulă, fără citare, în antiteză cu principiul general al oralității procesului statuat în art. 15 C. proc. civ., care arată că pricinile se dezbat oral, cu excepția cazului când judecata se face numai în baza cererilor din dosar, situații care au caracter derogator și excepțional[13].

Înfățișarea părților are loc numai dacă instanța apreciază acest fapt ca fiind necesar sau la solicitarea uneia dintre părți.

---

[8] I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă, Vol. II.*, Editura Universul Juridic, București, 2013, p. 684.

[9] Ordinul nr. 359/2013 privind aprobarea formularelor utilizate în procedura cu privire la cererile de valoare redusă prevăzută de art. 1025-1032 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 1 februarie 2013.

[10] V. Dănăilă, *op. cit.*, p. 629.

[11] Idem, p. 630.

[12] C. Roșu, *op. cit.*, p. 172.

[13] V. Dănăilă, *op. cit.*, p. 633.

Instanța poate însă, să refuze o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sunt necesare dezbateri orale. Refuzul se motivează în scris și nu poate fi atacat separat.

Datorită caracterului special al procedurii, se justifică posibilitatea de apreciere din partea instanței, care poate să refuze prezența părților, însă acest refuz nu este abuziv, trebuind să fie motivat.

În cazul în care instanța dispune înfățișarea părților în persoană, ele vor trebui citate pentru termenul fixat în acest scop[14].

Nu numai cererea de sesizare este sub forma unui formulat tipizat, ci și formularul de răspuns adresat pârâtului. În acest sens, după primirea formularului de cerere completat corect, instanța va trimite de îndată pârâtului formularul de răspuns, însoțit de o copie a formularului de cerere și de copii de pe înscrisurile depuse de reclamant.

Dacă însă, pentru reclamant, formularul de cerere este obligatoriu, pentru pârât nu este, el putând să răspundă prin orice alt mijloc adecvat, fără utilizarea formularului de răspuns.

În termen de 30 de zile de la comunicarea formularului de cerere și a înscrisurilor depuse de reclamant, pârâtul va depune sau trimite formularul de răspuns completat corespunzător, precum și copii de pe înscrisurile de care înțelege să se folosească.

Apoi, instanța va comunica de îndată reclamantului copii de pe răspunsul pârâtului, cererea reconvențională, dacă este cazul, precum și de pe înscrisurile depuse de pârât.

Legiuitorul nu a îngăduit părților din această procedură specială să formuleze cereri de intervenție forțată, singura cerere incidentală permisă fiind cererea reconvențională[15].

Dacă pârâtul a formulat cerere reconvențională, reclamantul va trebui să răspundă în termen de 30 de zile de la comunicarea acesteia. Reclamantul nu mai este obligat să răspundă printr-un formular, ci poate prin orice alt mijloc.

Dacă cererea reconvențională nu poate fi soluționată în cadrul procedurii speciale, întrucât nu sunt îndeplinite cerințele cu privire la valoare sau la domeniul de aplicare, va fi disjunsă și judecată potrivit dreptului comun.

Pe lângă datele oferite de părți prin formularul de cerere și prin cel de răspuns, instanța poate solicita părților să furnizeze mai multe informații în termenul pe care îl va stabili în acest scop, care nu poate depăși 30 de zile de la primirea răspunsului pârâtului sau, după caz, al reclamantului.

Probele acceptate în cadrul acestei proceduri eminamente scrise sunt înscrisurile, însă instanța poate încuviința și alte probe în afara înscrisurilor depuse de părți. Nu vor fi însă încuviințate acele probe a căror administrare necesită cheltuieli disproporționate față de valoarea cererii de chemare în judecată sau a cererii reconvenționale. O astfel de probă ar putea fi expertiza.

Apreciere disproporționalității trebuie să aibă însă caracter relativ. Dacă părțile decid o convenție care să tranzacționeze asupra acestui aspect sau doresc administrarea unei probe chiar în aceste condiții, atunci instanța ar trebui să dea prioritate dezideratului de aflare a adevărului[16].

În cazul în care instanța a fixat un termen pentru înfățișarea părților, acestea trebuie citate pentru termenul stabilit în acest scop[17].

---

[14] Ibidem.

[15] M. Tăbârcă, *Drept procesual civil. Vol. II - Procedura contencioasă în fața primei instanțe. Procedura necontencioasă judiciară. Proceduri speciale,* Editura Universul Juridic, București, 2013, p. 822.

[16] V. Dănăilă, *op. cit.*, p. 635.

[17] Idem, p. 633.

Ori de câte ori instanța stabilește un termen în vederea îndeplinirii unui act de procedură, va înștiința partea interesată de consecințele nerespectării acestuia. O astfel de sancțiune este decăderea.

Pentru asigurarea soluționării de urgență a acestei cereri, instanța va pronunța și redacta hotărârea în termen de 30 de zile de la primirea tuturor informațiilor necesare sau, după caz, de la dezbaterea orală.

Termenul este prefixat; rămânând în pronunțare, instanța are un termen de 30 de zile în care va trebui să delibereze în proces și, totodată, să redacteze hotărârea[18].

În cazul în care nu se primește niciun răspuns de la partea interesată în termenul de 30 de zile de la comunicarea formularului de sesizare, 30 de zile de la comunicarea cererii reconvenționale și 30 de zile de la primirea răspunsului pârâtului sau al reclamantului, instanța se va pronunța cu privire la cererea principală sau la cererea reconvențională în raport cu actele aflate la dosar.

Hotărârea primei instanțe este executorie de drept, ceea ce înseamnă că ea poate fi pusă în executare după pronunțarea hotărârii. Poate fi atacată numai cu apel, care se soluționează la tribunal. Termenul de promovare al apelului este cel general, de 30 de zile de la comunicare.

Cu toate acestea, datorită caracterului special și abreviat al acestei proceduri, considerăm că legiuitorul ar fi trebuit să deroge de la termenul general de apel și să prevadă o durată mai scurtă pentru promovarea acestei căi de atac, de exemplu, de 5 zile.

În acest caz, prin excepție de la dreptul comun, apelul nu este suspensiv de executare. Pentru motive temeinice, instanța de apel poate să suspende executarea silită, însă numai dacă se consemnează o cauțiune de 10% din valoarea contestată.

Dată fiind valoarea mică a unor astfel de litigii, considerăm că nu era necesară admiterea suspendării doar cu plata unei cauțiuni.

Hotărârea instanței de apel se comunică părților și este definitivă. De asemenea, hotărârea se bucură de autoritate de lucru judecat, nu doar într-o procedură de judecată similară, ci și în cazul promovării unei acțiuni identice, în procedura obișnuită de judecată[19].

În apel se abandonează atât caracterul formularistic al cererilor, cât și natura excepțională a procedurii de judecată în primă instanță a cererilor cu valoare redusă, având în vedere incompatibilitățile acestei proceduri cu cele din materia judecării apelului[20].

Dacă există motivele prevăzute de lege, pot fi exercitate contestația în anulare obișnuită și revizuirea[21].

Partea care cade în pretenții va fi obligată, la cererea celeilalte părți, la plata cheltuielilor de judecată.

Cu toate acestea, instanța poate să cenzureze cuantumul sumelor avansate în vederea derulării procesului și nu va acorda părții care a câștigat procesul cheltuielile care nu au fost necesare sau care au avut o valoare disproporționată în raport cu valoarea cererii. O asemenea limitare va fi apreciată în mod suveran de către instanța de judecată, atât cea de fond, cât și cea de apel, care va decide în funcție de valoarea cheltuielilor de judecată, comparativ cu valoarea litigiului.

4. Concluzii. Procedura cu privire la cererile de valoare redusă se înscrie în cadrul noilor reglementări procesuale destinate a simplifica și accelera soluționarea litigiilor civile.

---

[18] Idem, p. 636.
[19] Idem, p. 638.
[20] Ibidem.
[21] I. Deleanu, *op. cit.*, p. 686.

Ea este însă și un imperativ impus de necesitatea adaptării legislației interne la dreptul Uniunii Europene[22].

O atare reglementare considerăm că a contribuit la accelerarea procedurii judiciare și a oferit o mai mare satisfacție cetățenilor în privința eficientizării actului de justiție, în concordanță cu imperativul statului de drept[23].

În practica judiciară, cererile cu valoare redusă și-au dovedit utilitatea în cazul recuperări de către asociațiile de proprietari, a cheltuielilor de întreținere datorate diferiților furnizori.

De asemenea, datorită formularelor cu un conținut predeterminat, care cuprind și instrucțiuni destinate să ajute la completarea lor, este accesibilă oricărui justițiabil, astfel încât nu mai este necesară asistarea sau reprezentarea prin avocat[24].

Apreciem că pragul-valoric de 10.000 de lei, ar trebui actualizat periodic, în funcție de creșterea nivelului salariului minim pe economie, pentru a rămâne un instrument eficient la îndemâna justițiabililor.

BIBLIOGRAPHY

Boroi Gabriel, Stancu Mirela, *Drept procesual civil*, Editura Hamangiu, București, 2015.
Dănăilă Veronica, *Comentariu la art. 1025-1032 C. proc. civ.*, în *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, Vol. II. Art. 527-1133*, (coordonator G. Boroi), Editura Hamangiu, București, 2013.
Deleanu Ion, *Tratat de procedură civilă, Vol. II.*, Editura Universul Juridic, București, 2013.
Leș Ioan, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, art. 1-1133*, Editura C. H. Beck, București, 2013.
Roșu Claudia, *Drept procesual civil. Partea specială, Ediția 9,* Editura C. H. Beck, București, 2019.
Tăbârcă Mihaela, *Drept procesual civil. Vol. II- Procedura contencioasă în fața primei instanțe. Procedura necontencioasă judiciară. Proceduri speciale*, Editura Universul Juridic, București, 2013.

.

[22] I. Leș, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, art. 1-1133*, Editura C. H. Beck, București, 2013, p. 1315.
[23] Ibidem.
[24] M. Tăbârcă, *op. cit.*, p. 795.

CONSIDERATIONS ON THE INITIATION AND IMPLEMENTATION OF AN EDUCATIONAL MODEL E-LEARNING FOR THE TRAINING OF HUMAN RESOURCES

Petruța Blaga

Prof., PhD, UMFST Târgu Mureș

Abstract: Currently, to an overwhelming proportion, organizations train their human resources using e-learning technology. The success of implementing e-learning projects can influence the development of the organization. In order to implement an e-learning project, it is necessary to know the general e-learning model, which is thought of as an educational model for specialists involved in e-learning planning, management and development. The success of e-learning application is based on understanding the context and issues of the organization in which human resource training is implemented through e-learning.

Keywords: organizations, human resource, training, e-learning, model

Instruirea resurselor umane poate fi privită ca orice proiect de dezvoltare a organizației. Având în vedere că în prezent, într-o proporție covârșitoare, organizațiile își instruiesc resursa umană utilizând tehnologia e-learning, succesul implementării proiectelor e-learning poate influența dezvoltarea organizației. În general, insuccesul proiectelor e-learning este cauzat de acordarea unei importanțe nejustificate unor caracteristici educaționale sau tehnologice irelevante, în detrimentul altor caracteristici care nu sunt luate în considerare. Un proiect e-learning este o combinație a mai multor elemente aparținând unor domenii diferite: tehnologie, teoria învățării, web design, analiza de infrastructură etc. care influențează și afectează eficiența proiectelor e-learning.

Pentru a implementa un proiect e-learning este necesară cunoașterea ***Modelul general e-learning***, gândit ca un model educațional pentru specialiștii din planificarea, managementul și dezvoltarea e-learning. Succesul aplicării e-learning se bazează pe a înțelege contextul și problemele organizației în care este implementată instruirea resurselor umane prin e-learning (Blaga, 2012).

Succesul instruirii resurselor umane într-o organizație prin e-learning se bazează pe înțelegerea modelului general e-learning. Elementele care trebuie luate în considerare în cadrul modelului general e-learning sunt: inițierea, implementarea, optimizarea, evaluarea, administrarea și resursele generale și tehnologice.

❖ **Etapa 1: Inițierea e-learning**

E-learning poate fi inițiat ca un program la nivel unei întregi corporații sau instituții, sau la nivel individual cu un instructor. Necesitățile de dezvoltare ale organizației vor influența valoarea și impactul instruirii resurselor umane prin e-learning prin evaluare strategică, viabilitate și disponibilitate (Blaga, 2014).

Etapa de inițiere e-learning presupune luarea în considerare a următoarelor aspecte:

➢ ***Aspecte generale privind inițierea e-learning***

Avantajele și dezavantajele e-learning sunt specifice domeniului de aplicare. În general, avantajele e-learning se referă la caracteristicile acestuia: acces la învățare oriunde și oricând, reduceri de costuri, posibilitatea de a ajunge la piețe educaționale mai mari, învățare mai eficientă, instruire personalizată, flexibilitate etc. Dezavantajele evidențiate adesea sunt:

lipsa contactelor sociale, evaluarea și transmiterea abilităților practice în sistem online nu sunt la fel de eficace ca în sala de curs etc.

Instruirea resurselor umane la nivelul unei corporații are necesități și cerințele unice: aplicarea imediată, eficiența costurilor, utilitatea și contextualitatea, timpul afectat activităților educaționale, randamentul investiției în instruire și utilitatea (Blaga & Ștefanovici, 2013). Corporațiile sunt în prezent printre cei mai mari utilizatori de e-learning și tehnologie a comunicațiilor. E-learning permite corporațiilor să instruiască rapid un număr mare de angajați, fără costuri ridicate.

Corporațiile folosesc e-learning pentru punctele sale forte, utilizându-l ca mijloc de a transmite concepte de afaceri unui număr mare de oameni. Mai mult, învățarea nu mai este văzută ca o "cheltuială necesară", ci ca un proces de comunicare pentru a atinge obiectivele de afaceri.

Procesul de integrare a tehnologiei cu procesul de învățare este deseori ignorat, probabil din cauza asocierii acestuia cu complexitatea sau reticența utilizării tehnologiilor moderne. În prezent, instructorii folosesc în procesul de predare instrumente furnizate de tehnologie care sprijină conectarea cursanților între ei și a acestora cu conținutul învățării. Cu toate acestea, instructorii au nevoie de o înțelegere a modului de funcționare a tehnologiei și a limitelor sale.

- ***Disponibilitatea pentru e-learning***

Disponibilitatea pentru e-learning este una dintre etapele cele mai critice ale inițierii e-learning într-o organizație. Deciziile luate la acest nivel au un impact important asupra succesului oricărui proiect. Din punct de vedere al disponibilității pentru e-learning, cele mai importante elemente care pot fi luate în considerare sunt: organizația, instructorul și cursantul.

Dacă se cunosc cele trei elemente - cursantul, instructorul și necesitățile organizației, probabilitatea de succes a inițierii e-learning în organizație este mai mare.

- **Etapa 2: Implementarea e-learning**

A doua etapă a *Modelului general e-learning, implementarea e-learning*, necesită cel mai lung timp, fiind condiționată de realizarea cu succes a primei etape de inițiere și de satisfacerea condițiilor de aplicare. Aceasta presupune implementarea efectivă a e-learning (van Dam, 2004): proiectarea, dezvoltarea, furnizarea și evaluarea învățării. Orientarea pe cursant este critică pentru succesul etapei. Componentele acestei etape includ: proiectarea instruirii, managementul conținutului, utilitatea, accesibilitatea, obiectele învățării, selecția mediilor de învățare, evaluarea, receptarea/dezvoltarea și plagiatul/etica (Khan, 2005).

Elementele de analizat în etapa de implementare e-learning sunt:

- ***Planificare, proiectare, dezvoltare***

Accesibilitatea învățării este o preocupare importantă pentru dezvoltatorii de resurse e-learning și constă în satisfacerea reglementărilor legale privitoare la accesul la educație și prin dorința de a oferi servicii mai bune unui grup larg și divers de cursanți, inclusiv persoanelor cu dizabilități. În e-learning, accesibilitatea presupune eliminarea barierelor de învățare pe care mulți cursanți le-au întâlnit în sălile de curs tradiționale (Blaga & Ștefanovici, 2012).

Managementul conținutului învățării este un aspect critic al e-learning. Principala preocupare a unei organizații din punct de vedere al managementului conținutului învățării este de a cunoaște resursele electronice disponibile și mecanismele prin care acestea pot fi căutate și accesate mai eficient. Pentru dezvoltarea conținutului electronic al educației este esențială existența unei structuri de date pentru stocarea, arhivarea și accesarea resurselor.

Dacă conținutul învățării este conceput într-un sistem organizat și structurat, folosirea în viitor a resurselor va fi simplificată. Gestionarea conținutului învățării reprezintă un mijloc de a atinge obiective importante cum ar fi crearea de noi cunoștințe, creșterea productivității și

eficienței învățării, precum și reducerea costurilor relative la procesul de dezvoltare a conținutului învățării.

Proiectarea procesului e-learning este o componentă esențială ce asigură învățarea și satisfacția cursantului. Pentru proiectarea procesului e-learning trebuie luate în considerare două aspecte: proiectarea educațională, care se concentrează pe elemente teoretice și pe procesul de proiectare a învățării și proiectarea web, care are în vedere conceptele practice de utilizabilitate a e-learning. Aceste procese urmăresc realizarea de materiale și activități educaționale pentru e-learning, proiectarea arhitecturii conținutului și a datelor, testarea etc.

Proiectarea e-learning este o combinație între proiectarea educațională, utilizabilitate și arhitectura datelor. Aplicarea acestor principii garantează trăsătura fundamentală a e-learning și anume învățarea centrată pe cursant.

Proiectarea educațională este importantă pentru învățarea online deoarece provocările și dilemele educaționale necesită o abordare în timp real. Dacă în procesul educațional apar elemente de clarificat, cursanții pot obține răspunsuri imediate. Prin procesul de proiectare educațională se validează calitatea învățării.

"Edutainment (Education and entertainment)" este o combinație de educație și divertisment și reprezintă un principiu director în dezvoltarea de jocuri și simulări pentru educație. Instructorii realizează adesea că cursanții au dificultăți în a se concentra pe perioade lungi de timp. Jocurile și în special simulările au fost testate și s-au dovedit eficiente în activitățile de la sala de curs și în prezent acestea au fost transferate și în cadrul învățării online. Au fost dezvoltate o serie de jocuri și simulări care permit cursanților să înțeleagă mai bine conceptele teoretice.

Pe măsură ce instrumentele software se vor îmbunătăți, atât din punct de vedere al calității, cât și din punct de vedere al ușurinței de utilizare, procesul e-learning se va baza din ce în ce mai mult pe animație, pe fluxuri de date video (streaming media), jocuri, simulări etc.

Standardele e-learning s-au aflat în centrul multor discuții în ultimii ani. Instructorii trebuie să aibă capacitatea de a proiecta și produce conținutul învățării, bazându-se pe standarde, ce urmează să fie aplicate la nivel de utilizator. Viitorul e-learning este legat de dezvoltarea de standarde.

Utilizabilitatea e-learning este un termen care descrie cât de ușor, convenabil și intuitiv este pentru un utilizator accesarea și navigarea unui site web și se referă la modul în care conținutul este receptat de către un utilizator și are mare relevanță în crearea de cursuri pentru cursanții e-learning. Modul în care un cursant experimentează, navighează și lucrează în cadrul unui curs este la fel de important ca și conținutul învățării. Eficacitatea experienței educaționale dobândite de cursanții e-learning este datorată învățării centrate pe cursant. Astfel, elevii își amintesc mai multe informații dintr-o carte care este bine organizată, cu efecte vizuale, puncte interactive și reflecție, titluri clare etc. Aceleași concepte există și pentru cursurile online: cursanții învață mai bine utilizând titluri clare, efecte vizuale, interfețe prietenoase, culori plăcute etc.

- ***Cursanții***

Învățarea online este diferită de învățarea tradițională, necesitând o înțelegere a specificității mediului online și a factorilor care asigură succesul învățării. Cei mai importanți factori ai eficienței învățării online sunt calitatea proiectării cursurilor și competența instructorului. Înainte de a opta pentru un curs online, cursanții trebuie să fie conștienți de obiceiurile de studiu, de aptitudinile lor tehnice, de echipamentul lor computer/software, de motivația și disciplina lor. După realizarea autoevaluării, cursanții ar trebui să-și propună un plan individual de studiu online.

- ***Evaluarea și furnizarea învățării***

Evaluarea învățării într-un mediu online trebuie să fie abordată în mod diferit față de evaluarea învățării din sala de curs tradițională. În sălile de curs, cel mai mare accent este

adesea pus pe teste şi eseuri ca mijloace de determinare a pregătirii cursanţilor. În mediul online, există forme de evaluare mai eficiente: prezentările de grup, revistele, proiectele, simulările etc.

Învăţare asincronă este învăţarea care are loc independent de timp şi spaţiu. Cursanţii sunt capabili să interacţioneze cu materiale de curs în momente alese de ei. O conversaţie interactivă este un exemplu de învăţare asincronă. Un cursant poate posta o idee şi după câteva ore sau zile, un alt cursant poate comenta asupra problemei în discuţie. În învăţarea asincronă, cursanţii care nu participă la curs continuă să beneficieze de avantajul de a urmării discuţiile postate.

Învăţare asincronă elimină restricţiile de timp şi spaţiu. Cursanţii aflaţi pe fusuri orare diferite şi pe continente diferite pot participa la acelaşi cursuri. Conţinut cursului poate fi explorat şi discutat în profunzime, asigurând cursanţilor timp pentru a reflecta şi formula răspunsuri bine gândite.

Învăţarea mixtă (blended learning) reprezintă integrarea învăţării tradiţionale faţă în faţă din sala de curs cu învăţarea online (Watson, 2010). De exemplu, un instructor poate folosi sala de curs pentru a prezenta conceptele importante şi apoi să utilizeze un forum de discuţii online pentru a încuraja dialogul dintre cursanţi în jurul conceptelor respective. Unele aspecte ale învăţării online sunt mai eficiente decât cele ale învăţării tradiţionale faţă în faţă din sala de curs şi invers. Învăţarea mixtă combină avantajele celor tipuri de învăţări şi creează o experienţă mai bună de învăţare pentru cursant (Hadjerrouit, 2008).

Instructorii au reţineri când trebuie să transfere resursele de învăţare în mediul online. E-learning presupune multă tehnologie şi necesită un proces de proiectare mai rigid decât cel al cursurilor tradiţionale. Astfel, procesului de proiectare al instruirii trebuie să i se acorde o mai mare atenţie, fără a neglija factorul uman - instructorul din relaţia tehnologie - management - proiectare. Ca urmare, instructorii trebuie instruiţi pentru a preda cursuri online.

Interactivitatea este un proces de legătură activă dintre cursanţi - conţinutul învăţării, cursanţi - instructor sau cursanţi - software (Vlada, 2003). Interactivitatea este un mijloc prin care se realizează procesul de învăţare a cursantului. O învăţare eficientă presupune o reflecţie a cursanţilor asupra conţinutului învăţării. Această reflecţie este scopul interactivităţii.

Învăţarea nu este rezultatul direct al interactivităţii, ea este rezultatul reflecţiei cursantului şi a integrării conţinutului învăţării cu gândurile şi obiceiurile de viaţă sau cele de la locul de muncă.

A decide cu privire la un *sistem de management al învăţării(Learning Management System)* este un proces complicat. Principala sarcină a unui sistem de management al învăţării este de a gestiona cursanţii şi învăţarea. Funcţiile suplimentare sunt adăugate în mod regulat, incluzând crearea, sincronicitatea şi instrumentele de management al conţinutului învăţării.

Pregătirea eficientă a cursului presupune o abordare care să aibă în vedere următoarele: ce resurse sunt disponibile, ce implică procesul de predare online, prin ce diferă mediul online de mediul tradiţional faţă în faţă din sala de curs, cum schimbă mediul online relaţia profesor - student. Pregătirea eficientă a cursului va elimina atât frustrările cursantului, cât şi ale instructorului.

Studiul de caz este probabil cel mai eficient mod de a transmite cunoştinţe şi înţelegerea conceptelor teoretice. Studiile de caz trezesc şi menţin atenţia cursanţilor. Prezentarea unui studiu de caz este posibilă în mediu online prin bloguri, simulări şi sesiuni de învăţare sincrone, instructorii putând comunica cunoştinţele mai eficient decât în orice alt format.

Instruirea sincronă presupune formarea profesională care are loc în timp real. Cursantul şi instructorul trebuie să fie online, în acelaşi timp. Formarea profesională se poate

realiza prin medii video, audio, prezentări de diapozitive, discuții interactive (chat) etc. Avantajele acesteia sunt:

–Cursanții se simt mai confortabil știind că există un instructor în contact direct cu ei.

–Cursanții nu trebuie să depună singuri toate eforturile pentru învățare, așa cum se întâmplă în instruirea asincronă, deoarece instructorul este prezent pentru a ghida procesul de învățare.

–Întrebările puse de cursanți primesc imediat răspunsuri de la instructor.

–Se aseamănă mai mult cu instruirea tradițională, avantajând comunicarea directă.

Cel mai mare dezavantaj la formarea sincronă îl reprezintă necesitatea ca instructorul și cursanții să fie online în același timp. Alte neajunsuri ar fi: necesitatea existenței unei comunicări bazate pe sunet și imagine, dezvoltarea de abilități de prezentare etc. Un avantaj important al unei platforme sincrone de învățare este reducerea costurilor de deplasare și cazare pentru organizație.

Predarea online a cursurilor are elemente de asemănare și de deosebire cu predarea tradițională. Multe din funcțiile îndeplinite de instructor în mediul online seamănă cu funcțiile unui instructor din sala de curs. Indiferent de mediu, învățarea are același obiectiv și presupune comunicare. Comunicarea se realizează pe mai multe fronturi: cursant - cursant, cursant - profesor, cursant - conținut și cursant - interfață tehnologică (Brut, 2005). Aspectele critice ale învățării nu variază de la mediul online la cel tradițional. Dacă activitățile de bază nu se schimbă de la mediul tradițional la mediul online, schimbarea se manifestă în ceea ce privește rolul și funcția instructorului și a cursantului. Instructorul trebuie să-și schimbe perspectiva de la un "furnizor de cunoștințe" la un "facilitator al cunoașterii", iar studentul are nevoie de o schimbare similară, de la un cursant pasiv la un cursant activ. Rolul instructorului în mediul online este de a ghida, direcționa și înzestra cursanții cu competențe și aptitudini care să le satisfacă acestora propriile lor nevoi educaționale.

Succesul instruirii resurselor umane într-o organizație prin e-learning se bazează în mare măsură pe primele două etape ale *modelului general e-learning*, respectiv inițierea și implementarea e-learning. Aceste etape sunt dependente în mare măsură de resursele generale și tehnologice.

BIBLIOGRAPHY

1. Blaga P., *E-learning – a new paradigm for education and training of human resources.* International Scientific Conference – Communication, Context, Interdisciplinarity 2012, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureş, Tîrgu-Mureş, 2012

2. Blaga P., *The importance of professional formation and education for perfecting the human resources management in organization*. International Scientific Conference – GIDNI 2014, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureş, Romania, 2014

3. Blaga P., Ştefanovici S., *Conceptual clarifications on communication based on distance education and training of human resources.* Memory, Identity and Intercultural Communication– Boldea I. (coordonator), Edizioni Nuova Cultura, Roma, Italia, 2012

4. Blaga P., Ştefanovici S., *General concepts about the process of education and training of human resources.* Specialized Languages and Conceptualization – Butiurca D. (coordonator), LAP LAMBERT Academic Publishing, Saarbrucken, Germania, 2013

5. Brut, M., *Oportunităţi de comunicare în cadrul unui sit de e-learning*, Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi, 2005

6. Hadjerrouit, S., *Towards a Blended Learning Model for Teaching and Learning Computer Programming: A Case Study*, Informatics in Education, Institute of Mathematics and Informatics, Vilnius, 2008, vol. 7, no. 2, p. 181–210

7. Khan, B. H., *Managing E-Learning Strategies: Design, Delivery, Implementation and Evaluation,* Idea Group Inc., United States of America, 2005

8. van Dam, N., *The E-Learning Fieldbook: Implementation Lessons and Case Studies from Companies that are Making e-Learning Work*, McGraw-Hill, New York, 2004

9. Watson, J., *Blending Learning: The Convergence of Online and Face-to-Face Education*, Promising practices in online learning, North American Council for Online Learning, 2010

10. Vlada, M., *E-Learning şi Software educaţional*, Noi tehnologii de e-learning, Conferinţa Naţională de Învăţământ Virtual, Software educaţional, Editura Universităţii din Bucureşti, 2003

INNOVATIVECENTER FOR INCREASING QUALITY OF LIFE-PROJECT

Avram Tripon, Petruta Blaga

Assoc. Prof., PhD, UMFST Târgu Mureş, Prof., PhD, UMFST Târgu Mureş

Abstract: The project "Innovative Centre for raising the quality of life" proposes the establishment of an innovative integrative pop-up (temporary, potentially reproducible) Centre for quality of life, for development of sanogenic behaviours aimed at preventing and reducing negative health consequences in vulnerable groups or vulnerable families of the population in the Mureş Metropolitan Area. The project will host creative non-formal thematic activities based on sustainable development of human capital curricula designed for 15 integrators trainers - "trainers for a healthy life" and 25 " trainers for a healthy life" that will organize during dual courses for training (50% classic, 50% on-line) workshops and informal themed creative camps. Participants, especially from vulnerable groups, are actively and participative involved in most of the proposed activities. The project also aims at strengthening the sustainability and impact of the applicant association and its partners in the area.

Keywords: project, vulnerable groups, sustainable development, quality of life, human capital

INTRODUCERE

Proiectul *"Centru inovativ pentru creşterea calităţii vieţii"*care face obiectul prezentei lucrări are ca domeniul principal de acţiune asigurarea unei vieţi sănătoase. Proiectul a cărui durată va fi de 8 luni se va desfăşura şi va implica beneficiari preponderent din zona urbană, iar aria de desfăşurare a proiectului va fi constituită din următoarele localităţi şi zone de interes: Tg. Mureş, Vaidacuta – sat şi Zona Metropolitană Mureş.

Proiectul propune înfiinţarea unui Centru inovativ integrator pentru creşterea calităţii vieţii, de tip pop-up (temporar, cu potenţial replicabil) pentru dezvoltarea comportamentelor sanogenetice vizând prevenirea şi reducerea consecinţelor negative pentru sănătate, la nivelul populaţiei în grupuri vulnerabile sau în familii cu vulnerabilităţi din Zona Metropolitană Mureş. Proiectul va găzdui activităţi tematice creative nonformale structurate pe baza curriculelor de dezvoltare durabilă a capitalului uman (Tripon, 2014) concepute pentru 15 formatori-integratori de "formatori pentru o viaţă sănătoasă" şi 25 "formatori pentru o viaţă sănătoasă" care vor organiza pe parcursul cursurilor duale de perfecţionare ateliere şi tabere creative informale tematice. Participanţii, cu prioritate din grupuri vulnerabile, sunt implicaţi în mod activ, participativ, în majoritatea activităţilor propuse.

Proiectul vizează şi întărirea sustenabilităţii şi impactului asociaţiei solicitante şi partenerilor săi în zonă. Principalele activităţi ale proiectului sunt: vizite organizate târguri şi producători, organizarea de tabere creative, exerciţii pentru consolidare comportamente, întâlniri săptămânale pentru dezbateri şi aplicaţii; cursuri creative pentru o viaţă sănătoasă, dezvoltarea de curricule creative nonformale, realizarea de sinteze informaţionale, activităţi pentru întărirea sustenabilităţii şi impactului în zonă, promovarea proiectului şi a finanţatorilor, diseminarea rezultatelor proiectului.

Proiectul vizează implicarea în activităţile preconizate a 500 locuitori adulţi din comunităţile rurale (minim 30% - 150 din mediul rural) şi urbane din Zona Metropolitană Tg. Mureş şi urmăreşte construirea de relaţii pe termen lung cu beneficiarii proiectului (Tripon & Blaga, 2018b).

DESCRIEREA PROIECTULUI

Nevoi identificate. Nevoile identificate în zona de aplicare a proiectului sunt următoarele: insuficienta infrastructura de cunoaștere și integrare în acțiuni în localitățile rurale și urbane ale Zonei Metropolitane Tg. Mureș;insuficiența unor programe pentru sprijinul persoanelor adulte din grupurile vulnerabile în domeniul stilului sănătos de viață.

În Strategia de dezvoltare a Zonei Metropolitane Târgu-Mureș (Guv Ro, 2010), printre punctele slabe identificate figurează și ”*inexistența unor programe pentru sprijinul persoanelor adulte cu handicap, altele decât cele de natură financiară, la nivelul structurilor administrative locale”*. În acest context se sugerează utilizarea punctelor tari în vederea valorificării oportunităților, spre exemplu prin încurajarea dezvoltării medicinei clasice și a celei alternative în strânsă corelare cu cercetarea în domeniu. De asemenea, se constată dezvoltarea fluxurilor de alimente/vegetale dinspre rural spre urban. Ca direcție de dezvoltare se propun, asigurarea accesului egal la infrastructura de cunoaștere și dezvoltarea de programe sociale pentru grupurile vulnerabile.

Scopul proiectului. Proiectul urmărește creșterea/ameliorarea calității vieții a minim 500 locuitori din comunitățile rurale (150 din mediul rural) și urbane din Zona Metropolitană Tg. Mureș (Tripon & Blaga, 2018a),prin crearea infrastructurii de cunoaștere și integrare (în acțiuni de informare, activități educaționale sau de suport) formată din: Parteneriatul zonal pentru creșterea calității vieții, Centru educativ nonformal zonal prietenos pentru viață sănătoasă, crearea de produse și servicii educaționale nonformale pentru o viață sănătoasă. Participanții, cu prioritate din grupuri vulnerabile, sunt implicați în mod activ, participativ, în majoritatea activităților propuse.

Obiectivele proiectului sunt:

- Crearea și dezvoltarea unui Parteneriat zonal pentru creșterea calității vieții (UpSchool), cu producători și consumatori de produse agricole locale tradiționale;
- Dezvoltarea unui Centru educativ nonformal zonal prietenos pentru viață sănătoasă și care se adresează cu prioritate grupurilor vulnerabile, implicare în mod activ, în activitățile propuse;
- Dezvoltarea de produse și servicii educaționale nonformale pentru o viață sănătoasă, cu un impact pozitiv și care se adresează cu prioritate grupurilor vulnerabile;
- Activități care au ca scop întărirea sustenabilității, impactului celor 3 asociații implicate în zonă;
- Promovarea proiectului, programului și a finanțatorilor - comunicarea către public.

Beneficiarii direcți ai proiectului. Proiectul se adresează unor grupuri vulnerabile și comunitățile din care aceștia fac parte, care vor participa în mod activ în majoritatea activităților propuse. Se urmărește creșterea/ ameliorarea calității vieții locuitorilor adulți din comunitățile rurale și urbane din Zona Metropolitană Tg. Mureș, format din tineri care au părăsit sistemul de protecție a copiilor; șomeri; persoane afectate de sărăcie, marginalizare; familii vulnerabile (monoparentale, cu mai mult de doi copii); persoane cu dizabilități; persoane care suferă de boli incurabile, cronice sau afectate de boli profesionale; persoane de etnie romă aflate în situații de risc ridicat; persoane afectate de violență domestică sau de gen; vârstnici săraci sau fără sprijin familial; persoane fără adăpost; persoane dependente de consumul de droguri, alcool, alte substanțe toxice; victime ale traficului de ființe umane; persoane eliberate din detenție; persoane afectate de discriminare.

Beneficiarii indirecți ai proiectului vor fi:

- aproximativ 4.800 oameni rămân cu experiența implicării într-o Întreprindere de exerciții pentru consolidare de comportamente vizând un stil sănătos de viață în Complexul de agreement Mureș;

– minim 15 producători din Asociația Producătorilor de Produse Tradiționale și Ecologice Mureș - Federația Națională de Agricultură Ecologică la care este afiliată (Tripon & Blaga, 2012);

– minim 25 membri de la Asociația "Șanse pentru toți/Chances for all".

Activitățile proiectului specifice fiecărui obiectiv ce trebuie îndeplinitsunt următoarele:

➢ O1. Crearea și dezvoltarea unui Parteneriat zonal pentru creșterea calității vieții, cu producători și consumatori de produse agricole locale tradiționale:

❖ Vizită la „Târgul de bunătăți românești" Kaufland Tg. Mureș (cu elevi de la școlile speciale, persoane interesate din proximitatea unui magazin Kaufland – discuții, interviuri, filmare);

❖ 15 vizite/deplasări la producători de produse agricole locale tradiționale din mediul rural;

❖ Organizarea a 3 tabere creative a câte 5 zile pentru creșterea calității vieții, pentru un stil sănătos de viață, cu secvențe online (la Vaidacuta – sat, cu cate 12 participanți locali și/sau zonali și 3 instructori, cu postări/comentarii pe grupul virtual);

➢ O2. Dezvoltarea unui Centru educativ nonformal zonal prietenos pentru viată sănătoasă și care se adresează cu prioritate grupurilor vulnerabile:

❖ Întreprindere de exerciții pentru consolidare comportamente – cu Terasa-expoziție permanentă – 101 panouri, la Casa EDEN (cu posibilități de preparare sucuri proaspete de legume-fructe și produse locale proaspete de patiserie - 2 târguri, 3 expoziții);

❖ Realizarea a 25 întâlniri săptămânale pentru dezbateri și aplicații pentru o viață sănătoasă pe parcursul a 7 luni (20 în Complexul de agrement și sport Mureșul, 2 în Vaidacuta-sat și 1 în Istantau-sat, 2 la sediul a 2 ONG-uri - Asociația "Șanse pentru toți/Chances for all" și AIESEC) (invitați: fermieri, procesatori, comercianți, prestatori de servicii, cercetători, educatori, elevi, studenți) - 1 zi/săptămână, prezentare și monitorizare rezultate câte 2 formatori pentru o viață sănătoasă – implică grupurile vulnerabile și comunitățile din care acestea fac parte în promovarea și adoptarea unui stil de viață sănătos;

❖ Curs creativ nonformal structurat pentru 15 formatori-integratori de "formatori pentru o viață sănătoasă" (dintre cadrele didactice selectate cu sprijinul Casei Corpului Didactic Mureș și Departamentul pentru pregătirea personalului didactic al UMFST Tg. Mureș) și 25 "formatori pentru o viață sănătoasă", dual (50% clasic și 50% online);

➢ O3. Dezvoltarea de Produse si servicii educaționale nonformale pentru o viață sănătoasă, cu un impact pozitiv și care se adresează cu prioritate grupurilor vulnerabile:

❖ Dezvoltare 2 curricule creative nonformale structurate pentru 15 formatori-integratori de "formatori pentru o viață sănătoasă" (dintre cadrele didactice din zona selectate cu sprijinul Casei Corpului Didactic Mureș) și 25 "formatori pentru o viață sănătoasă";

❖ Dezvoltare grup de proiect (Transmisiuni live și/sau înregistrări: informații, comentarii etc.; Biblioteca online - informații despre bunătăți românești locale/regionale;Publicare/filmare;

❖ Realizarea de sinteze pentru uzul integratorilor/formatorilor pentru o viață sănătoasă; 3 cărți de grup a 75 pagini, la un nivel accesibil și 3 caiete de lucru "educație creativă pentru o viață sănătoasă" în format e-book (nutriție, sănătate mintală, sănătatea relațiilor, educație pentru sănătate, prevenirea discriminării de gen, a violenței domestice, a consumului de substanțe).

➢ O4. Întărirea sustenabilității și impactului celor 3 asociații implicate:

❖ Activități care au ca scop întărirea sustenabilității și impactului în zonă: planificare strategică; dezvoltarea resurselor financiare ale asociației; creșterea transparenței și a vizibilității asociației (branding organizațional, comunicare și PR, campanii de promovare); dezvoltarea managementului financiar, evaluarea activității și a impactului asociației.

➢ O5. Promovarea proiectului, comunicarea către public, promovarea programului și finanțatorilor:

❖ Promovarea proiectului, programului și a finanțatorilor;

❖ Comunicarea către public.

Promovarea și diseminarea proiectului vor presupune următoarele etape:

– Promovarea proiectului, programului și a finanțatorilor: publicarea lunară pe internet a informațiilor/noutăților despre proiect și activitățile/rezultatele acestuia (Facebook); materiale audio-video și promoționale; conferințe lansare/încheiere; spoturi publicitare: internet, tv;

– Comunicarea către public: Relația cu presa, broșuri, pliante, ghid, cărți, mape, diplome, afișe, bannere, panouri; materiale în format electronic/online, târguri, expoziții, servicii publicitate.

Rezultate și indicatori. Efecte la nivelul comunității

– Proiectul vizează implicarea în activitățile preconizate a 500 locuitori adulți din comunitățile rurale (minim 30% - 150 din mediul rural) și urbane din Zona Metropolitană Tg. Mureș.

– Se va crea un Parteneriat zonal pentru creșterea calității vieții cu producători și consumatori de produse agricole locale tradiționale (3 întâlniri/lună, min 50 membri, min 5 ONG-uri).

– Proiectul va găzdui activități tematice creative nonformale structurate pe baza a 2 curricule creative de dezvoltare durabila a capitalului uman (Tripon & Blaga, 2017).

– Se vor forma 15 formatori-integratori de ”formatori pentru o viață sănătoasă” și 25 ”formatori pentru o viață sănătoasă”. Diplome obținute sunt recunoscute de 2 asociații profesionale.

– Se vor elabora 3 cărți de grup în format e-book (interviuri, comentarii; partea profesional-științifică); 3 caiete de lucru ”educație creativă pentru o viață sănătoasă”, accesibile pe internet.

– Se va dezvolta pagina internet proiect (Transmisiuni live si/sau înregistrări; Biblioteca online;Publicare/filmare ”povesti cu exemple” (minim 50).

– Se înființează 3 asociații sustenabile și cu un impact mai mare în zonă.

– Vor fi antrenați minim 15 producători de produse locale tradiționale implicați social-comunitar.

– Vor fi 45 participanți locali/zonali la 3 tabere – cu prietenii și un stil mai sănătos de viață.

– Un minim de 500 participanți (fermieri, procesatori, comercianți, prestatori de servicii, cercetători, educatori, elevi, studenți) vor participa la cele 25 întâlniri săptămânale.

– Se urmărește o îmbunătățire a implicării în viața satului turistic tradițional Vaidacuta (Tripon & Vasile, 2006).

Riscuri identificate

– Decalaje între timpii necesari și cei programați: modificările trebuie efectuate în termenul de desfășurare a activităților, în perioada de implementare a proiectului și pe durata contractului de finanțare în mod justificat și în concordanță cu celelalte elemente care pot fi influențate de factorul timp – finanțare, justificarea activităților desfășurate.

– Abandonul membrilor grupului țintă, nefinalizarea activităților din proiect și neîndeplinirea indicatorilor: riscul de abandon a membrilor grupului țintă selectați la inițierea proiectului poate fi minimizat și eliminat prin elaborarea unei proceduri de selecție care să prevadă condițiile pe care trebuie să le îndeplinească membrii grupului țintă.

Continuitatea proiectului. Partenerii au o preocupare permanentă pentru continuarea activităților și după finalizarea proiectului. Se vor construi relații pe termen lung cu

beneficiarii proiectului în cadrul Centrului EDEN. Parteneriatul va promova rezultatele proiectului atât către structurile partenere, cât și către autorități și vor include în raportul de activitate anual rezultatele și bunele practici, în scopul de a contribui la o bună dezvoltare durabilă zonală. În plus, biblioteca online și materialele elaborate sunt la dispoziția celor interesați. Grupurile profesionale create în proiect și manifestările organizate cu sprijinul lor vor continua și în perioada post finanțare.

BIBLIOGRAPHY

1. Tripon A., Vasile V. (coordonatori), Proiecte inovative performante pentru turism durabil, editura Universităţii "Petru Maior", ISBN (10) 973-7794-48-6, (13) 978-973-7794-48-2, 2006
2. Tripon A., Innovative technology for sustainable development of human resource using non-formal and informal education, Revista Procedia Technology, 12, 2014, pag. 598-603
3. Tripon A., Blaga P., Innovative Integrated Network for The Entrepreneurial and Ecological Development of Human Resources in Organisations, 3nd Review of Management and Economic Engineering International Management Conference, 2012, nr. 3, p. 379-383
4. Tripon A., Blaga P., Online network for the development of human capital creativity in the context of sustainable development, Review of Management and Economic Engineering, vol. 16 / nr.4 (66), Editura Todesco, 2017, Cluj-Napoca, p. 599-610
5. Tripon A., Blaga P., Social Innovation in a Project of Social Economy, The Proceedings of the International Conference LDMD, 2018, vol. 6, p. 217-225
6. Tripon A., Blaga P., The Social Economy Regional Project, The Proceedings of the International Conference Communication, Context, Interdisciplinarity, vol. 5, 2018, p. 385-393

Guvernul României, Strategia de Dezvoltare a Zonei Metropolitane Tîrgu-Mureș, 2010, https://www.tirgumures.ro/pug/strategie.pdf

THE IMAGE OF A RECENT FASHION BUSINESS AND ITS EVALUATION

Andreea Tudor,Maria-Ana Georgescu

MA Student, "Transilvania" University of Braşov, Prof., PhD, UMFST Târgu Mureș

Abstract: The image of an organization or of a business corresponds to the mental model, based on the representations of the individuals that make up the public, about it. Nowadays, image construction becomes a vital element for any firm, but especially for those that enter on the competitive market. This paper aims to evaluate the image of a recent fashion business – Larrange shop.
As methodology, we used the survey method for assessing the social image and the analysis of the content and frequency of the messages present on social media communication channel, for the public image. The findings highlighted the need to focus on communication between the organization and its customers.

Keywords: social image, public image, image evaluation, Larrange, communication

1. Introducere

Imaginea unei organizații sau firme corespunde modelului mental, rezultat pe baza reprezentărilor pe care le au indivizii care formează publicul, despre aceasta. În prezent, constucția de imagine devine element vital pentru orice firmă, dar cu deosebire pentru cele care se afirmă pe piața concurențială.Succesul, din acest punct de vedere, aduce un profit atât de evident, încât investițiile în construirea imaginii sunt la fel de importante ca investițiile în fabrici şi utilaje, imaginea având rolul de a stabili identitatea în cadrul pieței[1]. Ca urmare, promovarea unei imagini pozitive (dezirabile) devine element esenţial al afirmării organizaţiei/firmei, obiectiv important al strategiilor de gestionare performantă a acesteia.[2] Imaginile implicate în comunicare nu constituie numai complexe de reprezentări asupra indivizilor şi organizaţiilor care comunică, ci şi asupra lumii în general, asupra posibilităţilor de cunoaştere, fluxurilor sociale informaţionale, orizonturilor de interpretare, asupra actului de comunicare însuşi.[3]

În cazul particular al pieței românești de îmbrăcăminte şi încălţăminte (inclusiv de echipamente sportive), aceasta a fost evaluată la peste 15 miliarde de lei şi va continua să crească, consumatorii de la noi comportându-se ca şi când ar avea salariile germanilor sau ale francezilor[4]. Paradoxal, deşi puterea de cumpărare este mult sub nivelul acestora, românii aproape că se află pe picior de egalitate atunci când vine vorba de consum în materie de fashion, se arată în Revista *Capital.*

Mediul economic – Factorii care influențează puterea de cumpărare şi structura cheltuielilor unui consumator formează mediul economic. În România, în condițiile în care venitul mediu al populației este de opt ori mai scăzut decât cel din UE, în mod normal ar trebui ca şi preturile producatorilor să fie cu câteva ordine de mărime mai mici decât in UE.

Datele Institutului Naţional de Statistică (INS) arată că veniturile totale medii lunare ale populaţiei pe o gospodărie, au fost de 4.151 lei în al doilea trimestru din 2018, iar

[1] I. Stănciugelu, 2009, p.119
[2] B.A. Halic, I. Chiciudean, 2007, p.4
[3] Idem, p.3
[4] https://www.capital.ro/se-inteteste-concurenta-in-piata-de-moda.html

cheltuielile totale au fost în medie de 3.558 lei lunar.[5] Astfel, cheltuieli de consum au reprezentat 57,3%, iar cele pentru îmbrăcăminte, încălțămine, doar 0,4%.[6]

Un aspect general de menționat este că vânzarea prin intermediul unor platforme de tip marketplace a luat amploare în ultimii ani, deoarece gradul de încredere al oamenilor a crescut față de cei care își desfăsoară activitatea online și s-a constatat optimizarea activităților de aprovizionare și livrarea rapidă către clienți. „Cu o creştere susţinută de 25% în fiecare an, aceste afaceri online au adus peste 2,5 miliarde de dolari în 2016. De la alimente şi haine până la piese auto, orice magazin virtual promite câştiguri mai mari decât unul real, la costuri reduse.Dacă în 2015 se vindeau produse în valoare de 300 de miliarde de dolari, specialiştii spun că în 2020 această cifră se va tripla. Aproape 70% dintre tineri cumpără deja online.”[7]

Industria modei este caracterizată în prezent de termenul „fast fashion“, care descrie rapiditatea cu care moda se schimbă de la un sezon la altul, pentru a încuraja consumul.

„Un ingredient important al succesului oricărui retailer este folosirea fenomenului «fast-fashion» pentru propriul avantaj, plus integrarea în colecţii a unor creaţii care seamănă izbitor de mult cu cele ale unor case de modă prestigioase, dar vândute la preţuri de mass market. Cu alte cuvinte, un astfel de retailer va avea grijă să îşi înnoiască permanent mini-colecţiile din magazine, să profite de dorinţa consumatorilor de a se îmbrăca „după ultima modă”.[8]

2. Descrierea și prezentarea firmei

2.1. Aspecte generale

Magazinul *Larrange* este o relativ recentă afacere în domeniul vestimentației, cu vânzări on-line.

Prin hainele și accesoriile handmade, oferta se adresează adulților și copiilor, iar din punct de vedere al strategiei de proiectare a arhitecturii portofoliului, conform clasificării lui Rick Riezebos, este aleasă strategia monolitică - „monolithic”, adica o singură marcă *Larrange,* aplicată tuturor produselor, cu intenția de dezvoltare.

Vânzarea și promovarea produselor se realizează pe platforma www.breslo.ro, care este și cel mai mare marketplace handmade din Romania, pe site www.larrange.ro, pe facebook. Magazinul online are oportunitatea de a-și optimiza foarte mult cheltuielile operaționale, putând să reducă foarte mult unele costuri.

„Crezul”- Fiecare om este unic, atunci fiecare trebuie să poarte ceva creat doar pentru el în această lumea ștearsă a tiparelor.

Slogan: *Ceva colorat pentru cineva vesel de colorat !*

Viziunea este de a trezi curiozitatea si îndrăzneala în fiecare om spre a purta, măcar o dată, un produs *Larrange* și totodată de a transforma o pasiune, un vis, în ceva foarte real.

[5] https://www.agerpres.ro/economic-intern/2018/10/05/venituri-medii-de-4-151-lei-gospodarie-in-t2-din-2018-cheltuielile-au-ajuns-la-3-558-de-lei-ins--187535

[6] http://www.insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/abf_tr1r18.pdf

[7] https://stirileprotv.ro/stiri/financiar/vanzari-de-120-000-de-euro-din-haine-vandute-pe-internet-pariul-antreprenorilor-in-online.html

[8] https://adevarul.ro/life-style/moda/modaresponsabila-pionierii-modei-eco-fashion-slow-fashion-foto-1_591891155ab6550cb81922c0/index.html

Misiunea este aceea de a continua diversificarea modelelor de haine fără tipar, oferind libertate de mișcare, libertate de exprimare și de a putea alege să te imbraci într-un produs unicat, să îmbraci o poveste.

2.2. Mediul, clientela și concurența

Furnizorii sunt firme și persoane fizice care asigura resursele necesare desfășurării activitații de producție și creare de haine și accesorii handmade (fire de tricotat, croșetat, materiale textile, diverse accesorii) ca de exemplu: Texline Timișoara, Fire Tricotaj Argeș, merceriile.

Intermediarii sunt firmele care ajută la promovare, vânzare și distribuția produselor către consumatorul final .

Livrarease face cu ajutorul serviciilor de curierat (Poșta Romana si Fan Courier). Timpul mediu de livrare pentru pentru anul 2018 a fost de 4 zile.

Promovarea se face online, prin programele de promovare disponile pe platforma www.breslo.ro cu diverse ocazii (Ziua îndrăgostiților, 1 și 8 Martie, Sărbătorile de Paște, Ziua copilului, Reduceri de toamnă, Black Friday, Sărbătorile de iarnă).

Platformele de tip marketplace asigură expunerea produselor către o audiență uriașă. Din momentul în care clientul finalizează comanda, platforma transmite cererea către comerciant, acesta fiind nevoit să se ocupe de livrarea produselor.

Una dintre cele mai mari provocări ale unui magazin online este exact expunerea afacerii în fața unui număr cât mai mare de clienți. În timp ce un magazin fizic își atrage clienții în locație pentru a le expune produsele comercializate, un magazin online se va preocupa ca pe site să intre un număr foarte mare de potențiali clienți. Dintre aceștia, unii vor ajunge să comande efectiv produsele listate pe site, devenind clienți. Totuși, este necesar un efort constant pentru păstrarea unui număr mare de potențiali clienți pe site pentru perioade lungi de timp, astfel încât afacerea să se poată susține și să obțină profit.

Nu toate afacerile se pot înscrie cu succes în cadrul unei astfel de platforme, astfel că anumite domenii de activitate au din start șanse mai mari de reușită, iar printre acestea se numără produsele cosmetice, produsele de IT, produsele textile și de încălțăminte, electrocasnicele.[9]

Consumatorii și ***clienții*** produselor *Larrange* sunt persoane dornice să iasă din tipar, cu un grad mai mare de îndrazneală, persoane cărora le place să fie în centrul atenției și care își doresc o schimbare. Pentru a reuși să întelegi comportamentul acestora și al potențialilor clienți care reprezintă ținta vânzărilor, este foarte bine să încerci să existe o clasificare exactă.

Tipurile de consumatori indentificate :

Consumatorii constanți, deveniți clienți fideli, presupun că trebuie menținută o legătură constantă, trebuie să li se ceară părerea, să le fie satisfăcută o nevoie nouă, să se țină cont de punctul lor de vedere ca să te recomande în jurul lor. Altfel spus, sunt asa numiții cumpărători atașați de marcă - „likers of the brand”[10]. Cu aceștia magazinul are o relatie îndelungată, veche, experiențe pozitive, ei fiind cei care s-au familiarizat cu stilul specific. „Consumatorii loiali stimulează alti clienți potențiali să cumpere marca (prin reclama *de la gură la gură*).[11]

Clienții de reduceri sunt cei „indiferenți și instabili”[12] cumpără frecvent, dar vânează reducerile. Această categorie este reprezentată de oamenii care vor avea de foarte multe ori critici la adresa produselor, cum ar fi faptul că nu este corect raportul calitate-preț.

---

[9]https://www.avocatnet.ro/articol_47887/Solu%C8%9Bii-pentru-cre%C8%99terea-vanz%C4%83rilor-in-mediul-online-Marketplace-ul-dropshipping-ul-%C8%99i-externalizarea.html

[10] O.I.Moisescu, 2012, p.69

[11] Idem, p.64

[12] Idem, p. 69

Consumatori impulsivi – nu cumpără în mod frecvent, dar există momente în care acționează bazat pe instinct - aceștia achiziționează de obicei când apar haine noi, colecții noi și urmăresc modele unicat, foarte deosebite si extravagante. Acesta este segmentul care poate devein o tintă importantă, ar dacă vor fi multumiți, va fi usor să devină clienti loiali.

Clienți ai nevoii – cumpără ceea ce au nevoie, doar când au nevoie și nimic altceva - adică sunt cei care caută de obicei cadouri pentru prieteni cu diverse ocazii și au un buget limitat. În această categorie situăm bărbații, care sunt un segment în creștere, cu două grupe: cei care sunt tineri pană în 35 de ani, care își achiziționează haine ușor clasice, gen un poncho, un pulover și a doua grupă, anume cei care intră pe site pentru a cumpăra cadouri pentru mamă/iubită/soție căutând cadouri interesante, unicat, iar prețul nu conteaza foarte mult. De obicei cumpară/comandă 3-4 produse. Tot în această categorie am identificat doamnele peste 50 de ani, uneori pensionare care au mai mult timp liber și care urmaresc colecțiile noi, vrând să-și achiziționeze câte un outfit pentru diverse ocazii /petreceri/aniversări/nunți.

Conform conceptiei de marketing, pentru a avea succes, o firmă trebuie să satisfacă nevoile și dorintele consumatorilor mai bine decat concurenții săi.

Concurentii directii sunt magazile de pe breslo care merg pe ideea de handmade, unicat si care vin cu o echipă în spatele magazinului, reușind astfel să aibă o livrare mai rapidă, modele mai multe, materiale mai prețioase. Avantajul identificat, față de restul magazinelor de pe site, constă în combinația de materiale si croșet, care ține de partea de creație, acesta fiind un plus față de hainele clasice, după tipar, realizate de alte magazine.

3. Analiza SWOT, poziționarea și brandul

Analiza SWOT este o tehnică utilizată pentru evaluareaunor produse, servicii, organizații, astfel încât să fie posibilă luarea unei decizii corecte privind cea mai buna strategie de dezvoltare.

Puncte tari (Strengths)

Reprezintă factorii interni care sunt favorabili pentru atingerea obiectivului propus. Punctele tari se determină utilizând următoarele întrebări:

- Care sunt avantajele produsului (firmei) față de produsele similare sau firme concurente?
- Cu ce este mai bun produsul (compania) decât alte produse similare sau companii similare?
- Ce puncte tari identifică alţii la produsul sau compania ta ?

Specific *Larrange:*

- Produsele sunt unicat
- Creativitatea și diversele combinații de materiale
- Livrarea la domiciliul clientului
- Diversitatea de produse și accesorii pentru categoria doamne/domnișoare
- Mărimi universale, modele versatile
- Posibilitatea de a cumpara 24 de ore
- Acoperire națională.

Puncte slabe (Weaknesses)

Reprezintă factorii interni care pot împiedica atingerea obiectivului propus. Punctele slabe se determină utilizând următoarele întrebări :

- Ce poate fi îmbunătăţit ?
- Ce trebuie evitat ?
- Ce văd alţii ca puncte slabe ?

Specific *Larrange:*

- Nu se poate proba produsul cumpărat
- Interacțiunea cu clientul este minimă

- Consumatorii sunt foarte pretenţioşi şi atunci ai nevoie de mai mult timp pentru a-i înţelege
- Costuri ridicate cu returul
- Gama restrânsă pentru bărbaţi şi copii.

Oportunităţi (Opportunities)

Reprezintă factorii externi care sunt favorabili pentru atingerea obiectivului propus.

Oportunităţile se determină utilizând următoarele întrebări:

- Ce oportunităţi puteţi identifica?
- Care sunt tendinţele de care sunteţi conştienţi?

Specific *Larrange:*

- Accentuarea diferenţei dintre produse unicat şi serii mici, prin preţ
- Lărgirea gamei de produse pentru categoria *domni* şi pentru categoria *copii*
- Creşterea gradului de vizibilitate pe facebook, Instagram, prin campanii de promovare lunare
- Deschiderea unui magazin pe platforma: https://www.etsy.com/c/clothing/womens-clothing?ref=catnav-10923
- Mişcarea „slow fashion“, care pune accentul pe calitate, nu pe cantitate şi presupune crearea de haine trans-sezoniere, care pot fi purtate timp de mai multe sezoane.

Ameninţări (Threats)

Reprezintă factorii externi care pot împiedica atingerea obiectivului propus. Ameninţările se identifică utilizând următoarele întrebări :

- Care sunt obstacolele întâmpinate?
- Ce face competiţia?
- Există posibilitatea schimbării legislaţiei, a standardelor sau a cerinţelor clienţilor?

Specific *Larrange:*

- Apar foarte uşor noi concurenti pe platformă/piaţă
- Costul publicităţii poate creşte nejustificat
- Jucătorii mari pot deturna uşor clienţii (sezonul reducerilor)
- Defecţiuni tehnice la platforma de pe breslo şi implicit, site–ul devine nefuncţional
- Furnizorii nu îşi reînnoiesc stocurile.

Poziţionarea

„In societatea noastră care consumă excesiv, numele jocului actual este *poziţionarea*.[13] Ries şi Trout spun ca poziţionarea este „primul raţionament înţeles ca soluţie la eforturile unei companii de a se impune pe piaţă, în contextul unei societaţi care suferă de sindromul comunicării exagerate, aşa cum este societatea noastră.”[14]

Lancaster si Reynolds definesc poziţionarea ca fiind „procesul prin care se ajunge la segmentul ţintă şi se asigură percepţia corectă a consumatorilor potenţiali asupra brandului.”[15]

Pentru Kotler, poziţionarea înseamnă „actul proiectării ofertei şi imaginii unei firme astfel încât aceasta să ocupe un loc distinct şi apreciabil în atenţia cumpărătorilor vizaţi.”[16]

[13] Al. Ries, J.Trout, 2004, p.17
[14] Idem
[15] G.Lancaster, P.Reynolds, 1999, p.19
[16] P. Kotler, 1997, p.391

Pozitionare prin categoria sau tipul de utilizatori - ne adresăm persoanelor educate**,** femei care stiu ce vor, care îndrăznesc să arate altfel, care vor sa iasă din tipare şi la propriu şi la figurat.

Jack Trout[17] susține că nu mai este suficient să te poziționezi în funcție de preț și calitate, iar pentru o poziționare relevanta pe piață identifică un set de șase strategii, redate în tabelul următor:

Tabel nr.1. Strategii de poziționare pe piață

Pozitionare prin:	Larrange
Atributele produsului	Produs unicat, combinatii de materiale croşet +material textil interesante, se pot purta în mai multe feluri
Procesul tehnologic	Handmade
Pionierat	Schimbarea cadrelor pentru poze – pozele în natura
Noutate	Rochiile sac – inventive,modele noi care apar lunar
Leadership	Strategie în lucru - se dorește diferiențierea produselor unicat, cele care sunt foarte deosebite, printr-un pret ridicat, ca produse exclusiviste
Specializare	Rochii /veste – croşetate, purtate atat la colanți /jeansi cât și cu o jupă.

Poziționarea în funcție de beneficii - Ansamblul de beneficii pe care le oferă un produs constituie un instrument eficient de poziționare. Poziționarea în funcție de beneficii pornește de la ideea potrivit căreia consumatorii nu cumpără doar obiecte fizice, ci soluții pentru problemele lor.

Pentru Larrange, tipurile de beneficii ar fi cele:

- ❖ Funcționale ale produsului - faptul că se pot purta în 2/3 variante,
- ❖ Emoționale - produsul îți aduce satisfacție, fiind un produs unicat,
- ❖ Economice - printr-un click, la un un preț rezonabil îți poti achiziționa un produs unicat,
- ❖ Expresive- îți conferă sentimentul că ești la modă, că arăți bine si că nimeni nu este ca tine.

Brandul

In viziunea specialiștilor[18], „brandul este o rețea de asocieri cu un nume de marcă în creierul unei persoane.” Brandurile sunt părţi de informaţii, semnificaţii, experienţe, emoţii, imagini şi intenţii interconectate prin legături neuronale de diferite intensităţi. Brandurile sunt acele resurse intangibile care trebuie dezvoltate zi de zi și menținute cu mare grijă. Caracteristicile unui brand sunt: reputația, încrederea și recunoașterea în rândul clienților.

Un brand este constituit din mai multe elemente:

Numele – *Larrange.*

Logo - Dacă ne referim la caracterizarea oferită în lucrarea *Codul primar al marcii* de către Patrick Hanlon, cel specific *Larrange* face parte din categoria „icoanelor” alături de culorile specifice.[19]

Logotipul constă în reprezentarea grafică a numelui propriu-zis al mărcii, logoul simbolic/iconic ca reprezentare grafica şi respectiv **logoul mixt**, care combină reprezentari grafice ale numelui mărcii cu figuri sau imagini suplimentare.[1]

[17] J. Trout, S. Rivken, 2008.
[18] G. Frazen şi M. Bouwman, 2001
[19] P. Hanlon, 2006.

Slogan – Cuvintele sacre - ***Ceva colorat pentru cineva vesel de colorat!***

Fig. 3.1. Logo mixt

Culoare - Verdele, având ca simbolistică faptul că reprezintă natura, primăvara, echilibrul, renașterea, reînnoirea și revitalizarea. Este un simbol al prospețimii, sănătății, armoniei, evoluției, prosperității, progresului, fertilității, dezvoltării, speranței și siguranței.

4. Sondaj de opinie privind imaginea socială *Larrange*

Așa cum afirmă autorii Halic și Chiciudean[20], imaginea socială a oricărei organizații este la fel de importantă ca și celelalte elemente pe care organizația le manifestă: scop, obiective, mijloace, structuri, resurse umane, resurse materiale, management, produse, servicii, interese specifice, cultură organizațională. Ba mai mult, imaginea socială condiționează din ce în ce mai mult și mai subtil performanțele organizațiilor, raporturile dintre ele și raporturile dintre oameni și organizații[21].Imaginile sociale devin astfel părți componente ale patrimoniului organizațional și componente ale procesului de reproducere performantă a acesteia.

Pentru aflarea imaginii sociale *Larrange* a fost utilizată metoda sondajului de opinie.Metodologic, a fost conceput și aplicat un chestionar pe un lot de convenienţă, format din 20 de persoane, din rândul clienților *Larrange*. Completarea acestuia a fost facută online, în perioada 20–25.01.2019. Realizând o selecție din cele 20 de întrebări, au rezultat date și opinii relevante pentru imaginea socială.

Î.2. De cât timp sunteți clienții magazinului? Un procent de 90% dintre subiecți au declarat că sunt clienti ai magazinului de mai bine de un an.

Î.3. Prin ce metoda ați aflat de magazinul nostru ?

În Fig.4.1. se poate observa că dintre cei chestionati, 67% știu despre existența magazinului de pe platforma breslo, iar 22% de pe facebook.

Fig.4.1.

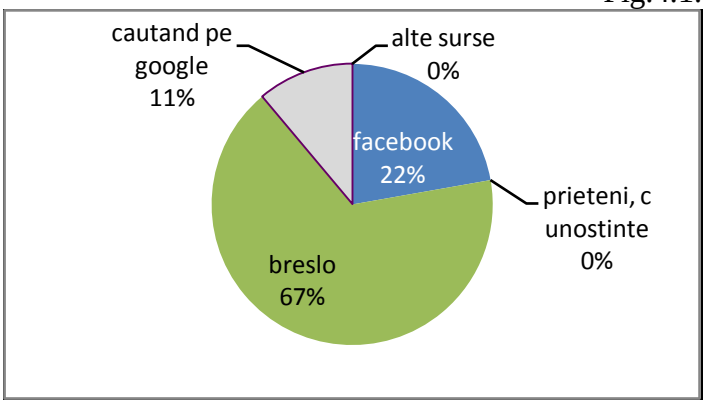

Î.5. Cât de des faceți cumpărături Larrange? 80% din cei chestionati cumpără de câteva ori pe an.

Î.6. Cel mai des se achiziționează rochii și sarafane, reprezentand 46% din cumpărături.

Î.8. Cât de mult vă influențează tendințele în modă? La această întrebare, 40% din respondenți au declarat că sunt influențați de aceste tendințe.

Î.9. De ce cumpărați haine Larrange?

[20] B.A. Halic, I. Chiciudean, 2007, p.5
[21] Idem, p.4

Fig.4.2.

Motivul cel mai des invocat, de către 35% din cumpărători, ține de aspectul vesel și de coloristică, iar apoi, de combinațiile interesante – 25%.

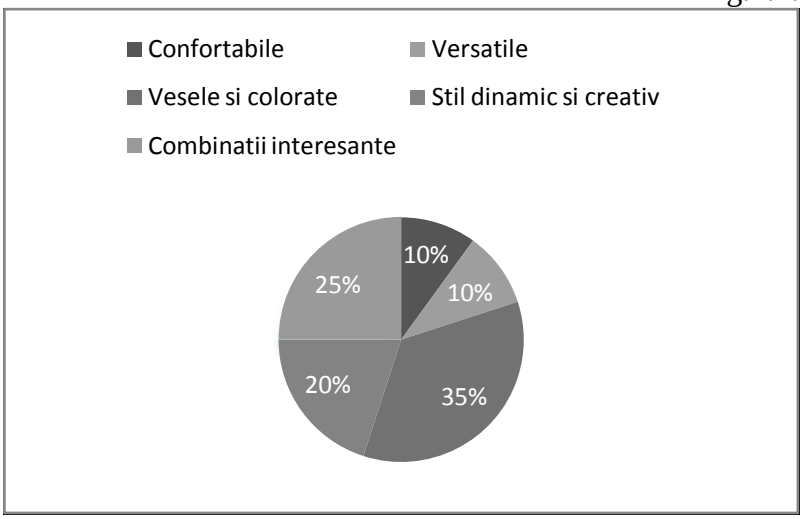

Î.14. Ce contează în procesul de cumpărare:

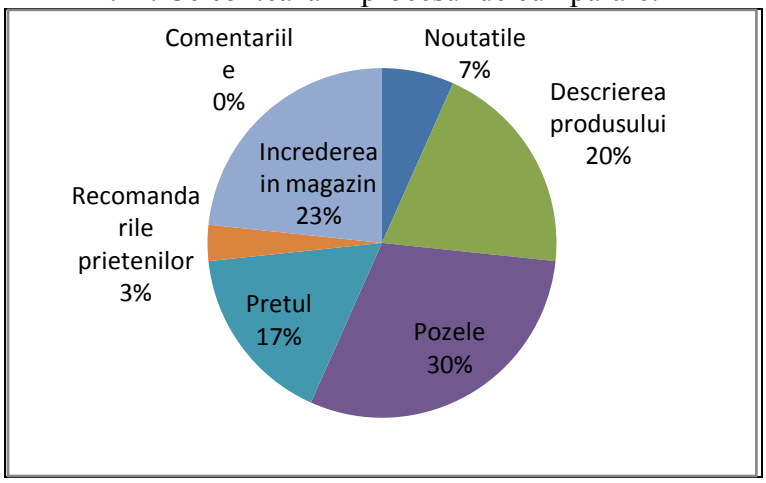

Cel mai mult contează pozele postate cu îmbrăcămintea – 30%, apoi încrederea în magazin; pentru 17% dintre subiecți contează prețul.

Recomandările prietenilor conteaza foarte puțin sau deloc.

Fig.4.3.

Î.10. Întrebați dacă ar avea de ales între produse de serie și cele unicat, 100% din cei chestionați ar alege produsul unicat, dar nu i-ar deranja nici produsele realizate în serii mici.

Î.12. și 13: pe viitor, 100% din clienți vor cumpăra și vor recomanda *Larrange* prietenilor.

Î.18. Câți bani alocați lunar achiziției de produse vestimentare?

Se poate constata din Fig.4.4. că jumătate dintre subiecți, respectiv 50%, alocă între 10% și 30% din venitul lor pentru cumpărarea de haine.

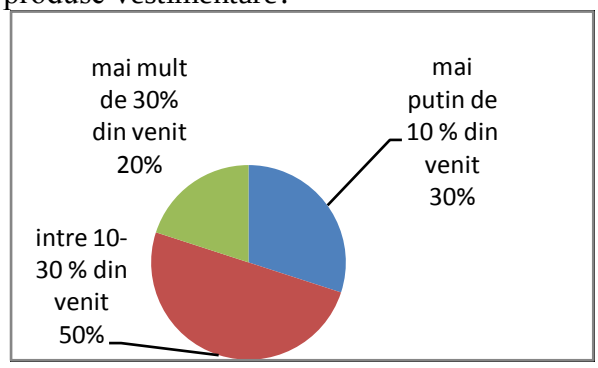

Fig.4.4.

Î.19. Ca interval de vârstă, consumatorii devotati, acei „committed buyers", așa cum rezultă din Fig.4.5., sunt reprezentați de categoria doamnelor cu vârsta cuprinsa intre 40-49 de ani, sustinatoare ale mărcii și mandre că au descoperit-o .

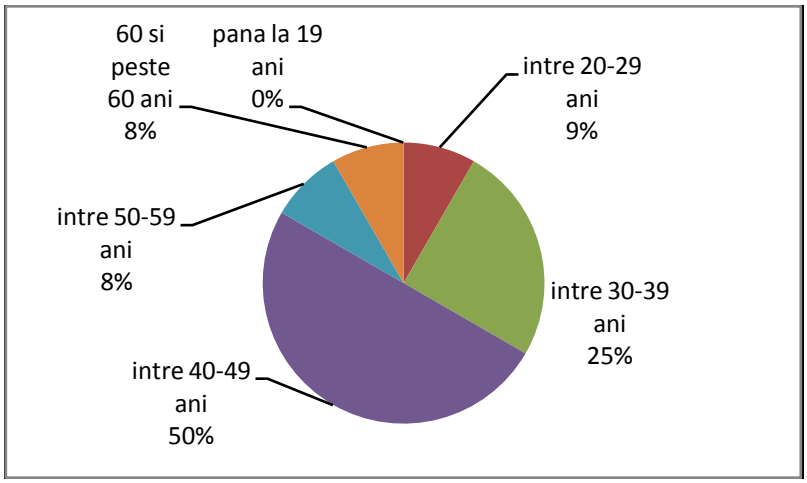

Fig.4.5.

Clienții loiali – reprezinta maximum 20% din clientelă, dar mai mult de 50% din vânzări.

5. Imaginea publică

Imaginea publică se definește în raport cu percepția publică, ca reprezentarea favorabilă pe care o entitate o are în rândul publicului său.

5.1. O analiza a imaginii magazinului Larrange în mediul online

Activitatea magazinului e vizibilă în mediul online pe platforma breslo, site, facebook si mai nou instagram. Pe platforma breslo online https://www.breslo.ro/Larrange sunt expuse 115 produse (accesorii , haine) în present, cu prețuri diferențiate. Dacă există un produs unicat, atunci prețul este cu 30%-40% mai ridicat decât un produs realizat în serii mici, de max 5 buc.

Pe această platformă putem afla diferite statistici (timpul mediu de răspuns, timpul mediu de livrare, valoarea medie a unei comenzii, rata de anulare a comenzilor, produse vândute, clinți) care ajută mult în desfășurarea activitații. Tot aici este o sectiune de feedback care este foarte importantă pentru susținerea părții artistice si emoționale, ceea ce ajută în procesul de creație. Chiar dacă nu totdeauna vânzările sunt la nivelul așteptat, feedbackul pozitiv demonstrează direcția bună .

Exemplificări de vizualizări și de impact pe produse sunt prezentate în continuare.

Rochia aceasta a fost postată și în 12 ore a avut 35 de vizualizări.	Aceasta rochie, postată, a avut într-o oră: Impact 47, cu 8 interacțiuni, 5 like-uri.

Produsele sunt postate pe primele pagini după numarul de vizualizări și în fuctie de motoare de cautare.

In ultimul an au inceput ușor vânzarile pe site www.larrange.ro , unde sunt 347 de prieteni, dar se speră ca acest numar sa creasc㠹.

Pe Instagram magazinul e la inceput, fiind un mediu nou de lucru, unde sunt 41 de postari și 419 urmaritori; a existat o postare apreciata de 260 de oameni, în rest sunt 10/14 aprecieri la o postare .

Pe Facebook pagina este deschisa din anul 2010 (https://www.facebook.com/larrangeai), cu un numar de 3008 de prieteni, cu 1408 aprecieri, cu 1425 de urmariri, iar recomandările și recenziile sunt de 5 stele .

Rezultatul statisticilor pentru pagina *Larrange* 24.04-21.05: Impactul postărilor – 412, interacțiuni cu postările – 245, aprecieri noi pentru pagina 6 - https://www.facebook.com/Larrange/

Pe Pinterest (https://ro.pinterest.com/LarrangeAI/) există urmatoarea situație: 167 de abonați, 205 abonări.

6. Concluzii și recomandări

Imaginea unei entități corespunde modelului mental rezultat pe baza reprezentărilor pe care le au indivizii care formează publicul, despre organizația/firma respectivă. În prezent, constucția de imagine devine element vital pentru orice organizație. Această lucrare și-a propus să evalueze imaginea unei firme relativ recente din domeniul vestimentației. Ca metodologie s-a utilizat sondajul de opinie pentru evaluarea imaginii sociale și analiza conținutului și frecvenței mesajelor prezente pe diverse canale de comunicare, pentru imaginea publică.

Concluziile arată că magazinul *Larrange* deține o imagine bună, bine conturată, deoarece hainele se individualizează și își găsesc un loc în mintea clienților ca fiind vesele și colorate, plecând de la sloganul *Ceva colorat pentru cineva vesel de colorat*! Aceștia au o imagine favorabilă, iar motivele pentru care sunt achizitionate hainele sunt chiar atributele care le caracterizează cel mai mult.

Pentru creșterea activitatii online trebuie depusă o munca zilnică și o continuitate a postărilor pentru sporirea numărului celor care apreciază pagina și implicit, hainele *Larrange*. Se realizează pași mici pe un drum propriu, care trebuie construit prin comunicarea intensă în mediul virtual.

BIBLIOGRAPHY

- Frazen, G., Bouwman, M. (2001) *The Mental World of Brands*, NTC Publications, Disponibil: https://www.hdm-stuttgart.de/~britsch/nmdesdev/downloads/article/branding_2.pdf. Accesat: 20.03.2019.
- Halic, B. A., Chiciudean, I. (2007) *Analiza imaginii*, Multiplicare la SNSPA, București.
- Hanlon, P. (2006) *Primal Branding: create zealots for your brand, your company and your future* , Ed Simon &Schuster, New York.
- Lancaster, G., Reynolds, P. (1999) *Introduction to marketing*, Editura Kogan Page, Londra.
- Kotler, Ph. (1997) *Managementul marketingului*, Ediția a8-a, Ed.Teora București.
- Moisescu, O.I. (2012) *Marketingul mărcii*, Ed.Eikon, Cluj-Napoca.
- Ries, Al., Trout, J. (2004) *Poziționarea*, Editura Curier Marketing, București.
- Stănciugelu, I. (2009) *Măștile comunicării*, Ed.Tritonic, București.

- Trout, J., Rivken, S. (2008) *Differentiate or die: survival in our era of killer competition*, Ed. John Wiley &Sons, New Jersey.
- https://adevarul.ro/life-style/moda/modaresponsabila-pionierii-modei-eco-fashion-slow-fashion-foto-1_591891155ab6550cb81922c0/index.html. Accesat: 20.03.2019.
- https://www.agerpres.ro/economic-intern/2018/10/05/venituri-medii-de-4-151-lei-gospodarie-in-t2-din-2018-cheltuielile-au-ajuns-la-3-558-de-lei-ins--187535. Accesat: 20.03.2019.
- https://www.avocatnet.ro/articol_47887/Solu%C8%9Bii-pentru-cre%C8%99terea-vanz%C4%83rilor-in-mediul-online-Marketplace-ul-dropshipping-ul-%C8%99i-externalizarea.html. Accesat: 21.03.2019.
- https://www.capital.ro/se-inteteste-concurenta-in-piata-de-moda.html. Accesat: 21.03.2019.
- http://www.insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/abf_tr1r18.pdf. Accesat: 21.03.19.
- https://stirileprotv.ro/stiri/financiar/vanzari-de-120-000-de-euro-din-haine-vandute-pe-internet-pariul-antreprenorilor-in-online.html. Accesat: 20.03.2019.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT FROM THE AGENDA 2030 PERSPECTIVE

Lucreția Dogaru

Prof., PhD, UMFST Târgu Mureș

Abstract: The complex concept of sustainable development, embraces both economic and social consideration as well as the environmental considerations, which are in close interdependence and correlation.This concept was born at the United Nations Conference on Sustainable Development (Rio + 20) in 2012.
United Nations Agenda 2030 was adopted at the New York World Summit in 2015, and represents the new global framework setting the main objectives of sustainable development. Representing a global action program in the field of universal development, a commitment for ensuring the sustainable development by 2030, the objectives of sustainable development aim to balance the three dimensions of sustainable development through concrete actions.
In this paper we will analyze the objectives of sustainable development as they are exposed in Agenda 2030, as well as an exposition regarding the role of the European Union in the adoption and implementation of the Agenda. We will also take into account Romania's implications in the process of internal implementation of sustainable development objectives.

Keywords: sustainable development; objectives; policy; cooperation; global action.

1. Consideraţii prealabile privind Strategia Uniunii Europene pentru dezvoltare durabilă

Strategia Uniunii Europeneîn această direcţie este o strategie pe termen lung, ce concentrează politicile de dezvoltare durabilă în domeniul economic, social şi cel de protecţie a mediului. Aceasta are caracter succesiv, fiind adoptată iniţial de către Consiliul European de la Göteborg în 2001 şi dezvoltată de către Consiliul European de la Barcelona din 2002, pentru ca ulterior, în 2006 să se adopte Strategia reînnoită pentru Dezvoltare Durabilă denumită şi Strategia pentru o Europă extinsă, revizuită în 2009[1]. Începând cu anul 2010, dezvoltarea durabilă a fost integrată în Strategia Europa 2020[2], aceasta fiind fondată pe educaţie şi inovare, pe combaterea schimbărilor climatice şi protecţia mediului, pe reducerea sărăciei şi combaterea inegalităţii şi injustiţiei.[3]

Cu privire la mediu, conceptul dezvoltării durabile este fundamentat în politica Uniunii Europene prin Programul de Acţiune pentru Mediu PAM5, continuat de PAM6 (2001-1010) care susţine strategia dezvoltării durabile, strategie devenită treptat de sine stătătoare[4]. De altfel, Adunarea Generală ONU îl recomandă ca şi principiu de bază al politicilor şi strategiilor statelor atât în domeniul protecţiei mediului cât şi în cel al evoluţiei economice[5].

---

[1] Potrivit Broşurii Consiliului European intitulată Revizuirea Strategiei de dezvoltare durabilă a Uniunii Europene (EU SDS), Strategia reînnoită, de la Bruxelles nr. 10117 din 9 iunie 2006; COM(2009)/400 final.
[2] COM(2010)/2020 final.
[3] Detalii, **Dan D. Şaguna, Daniela I. Radu,** *Politica de coeziune a Uniunii Europene 2014-2020. Strategia Europa 2020,* Editura C. H. Beck, Bucureşti, 2016; data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14774-2016-INIT/ro/pdf
[4] Detalii privind necesitatea protecţiei mediului prin măsuri legislative şi politici de mediu, a se vedea, **Daniela Marinescu,** *Tratat de dreptul mediului*, ediția a III-a revăzută şi adăugită, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2012, pag. 13-17; **Adrian Barbu Ilie,** *Dreptul mediului*, Editura C. H. Beck, Bucureşti, 2017, pag. 10-17.
[5] A se vedea, **Cristina Onet,** *Dreptul mediului,* Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2017, pag. 23-37.

Dezvoltarea durabilă este acel concept ce presupune că generaţiile prezente trebuie să îşi satisfacă nevoile actuale fără a compromite posibilitatea generaţiilor viitoare în satisfacerea propriile lor necesităţi[6]. Este sustenabilă societatea care are capacitatea de autosusţinere de la o generaţie la altă generaţie, cea care este flexibilă, înţeleaptă şi prospectivă privind utilizarea resurselor sale. Un atare concept implică protejarea capacităţii Pământului de susţinere a diversităţii vieţii şi este bazat pe principiile democraţiei, egalităţii şi solidarităţii, a statului de drept şi a respectului pentru drepturile fundamentale umane. Fără a distinge cu referire la locul sau poziţia pe care anumite state îl ocupă în economia mondială şi indiferent de gradul de percepţie a obiectivităţii fenomenului de dezvoltare durabilă, acesta se va impune cu necesitate[7].

Dezvoltarea durabilă sau sustenabilitatea este unul din obiectivele generale al Uniunii Europene care este prevăzut şi în Tratat şi care guvernează toate politicile şi activităţile Uniunii în scopul asigurării calităţii vieţii şi bunăstării pentru generaţiile actuale şi cele ce vor urma. Direcţiile de acţiune care structurează şi eficientizează strategia dezvoltării durabile cuprind propuneri şi măsuri coerente de realizare a obiectivelor pe termen lung implicând totodată nevoia de solidaritate atât la nivel regional cât şi global.

Obiectivul general al Dezvoltării durabile la nivel european este acela de creare de comunităţi durabile capabile să gestioneze şi să utilizeze potenţialul social, cel economic şi ecologic într-un mod eficient pentru asigurarea prosperităţii, a protecţiei mediului şi a coeziunii sociale.

Sunt statuate reguli sau principii de bază pentru guvernarea dezvoltării durabile atât în plan comunitar cât şi la nivel global, amintind în acest sens următoarele: promovarea şi protecţia drepturilor fundamentale ale omului; solidaritatea între generaţii; implicarea cetăţenilor în procesul decizional; coerenţa politicilor de guvernare; integrarea politică şi îmbunătăţirea procesului decizional.

2. Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă. O provocare globală

Deşi constante şi de amploare preocupările în materie, totuşi anul 2015 este apreciat a fi unul definitoriu pentru dezvoltarea durabilă în plan global întrucât sub auspiciile Organizaţiei Naţiunilor Unite liderii mondiali au adoptat la 25 septembrie noul cadru global de dezvoltare durabilă, intitulat Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă[8]. Acest nou cadru mondial stabileşte obiective certe de dezvoltare durabilă şi reprezintă principalul proiect în această direcţie, el fiind răspunsul la provocările şi tendinţele globale.

Prin intermediul Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă, s-au adoptat angajamente nu doar pentru eradicarea sărăciei ci şi pentru obţinerea de rezultate în direcţia dezvoltării durabile la nivel mondial până în 2030, pe cele trei paliere, social, economic şi mediu[9].

Asemănător altor documente şi acesta are stabilite obiective şi priorităţi, cuprinzând un set de 17 obiective de dezvoltare durabilă care au natură globală şi aplicabilitate generală statuând interesul reciproc şi responsabilităţi partajate în realizarea acestora pentru toate ţările.

---

[6]Definiţia clasică a acestui concept a fost dată de către Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (CMMD) denumită şi Comisia Brundland în cadrul Raportului "Viitorul nostru comun" din anul 1987, astfel: "Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi"; **Brudtland G.H.**, *Our Common Future*, Oxford University Press, Oxford, 1987.

[7]**Ion Pahoanţă,** *Strategii şi politici europene de dezvoltare durabilă,* Editura Universităţii Alexandru Ioan Cuza, Iaşi, 2011, pag. 11-15.

[8]Adunarea Generală ONU a adoptat la 25 septembrie 2015, Rezoluţia intitulată *Transformarea lumii în care trăim: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă.*

[9]Sunt parte integrantă a *Agendei 2030* și *Agenda pentru acțiune a celei de a treia Conferințe internaționale privind finanțarea pentru dezvoltare de la Addis Abeba*, Rezoluție adoptată de Adunarea Generală a ONU la 27 iulie 2015, precum și *Cadrul de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre pentru perioada 2015–2030,* Rezoluție ce a fost adoptată tot de către Adunarea Generală a ONU la data de 23 iunie 2015 și *Acordul de la Paris privind schimbările climatice* din decembrie 2015.

Aceste obiective sunt complexe şi definesc eforturile globale în dezvoltare[10] până în anul 2030. Atât obiectivele cât şi ţintele aferente lor constituie esenţa Agendei 2030, integrând cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile şi anume dimensiunea economică, socială şi cea de mediu. Potrivit criteriilor dezvoltării sustenabile, dezvoltarea economică trebuie condiţionată de dimensiunea socială şi ecologică şi trebuie bazată pe o utilizare raţională şi eficientă a resurselor naturale, economice şi umane existente în societate. Obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) statuate prin acest document ambiţios reflectă consensul internaţional cu privire la pace mondială, la securitate şi justiţie, o viziune fundamentată pe drepturile universale ale omului, pe ideea de pace şi stabilitate, promovând un mediu şi o economie prosperă şi sustenabilă. Obiectivele asumate de statele ONU denumite şi Obiectivele Globale acoperă tematici multiple precum: eradicarea sărăciei în toate formele sale; eradicarea foametei, securitate alimentară şi agricultură durabilă; sănătate şi bunăstare; educaţie de calitate; egalitatea de gen; managementul durabil al apelor; energie curată la preţuri decente; promovarea creşterii economice sustenabile; inovaţie şi industrializare durabilă; reducerea inegalităţilor; consum şi producţie durabile; măsuri de reducere a schimbărilor climatice; conservarea şi utilizarea durabilă a mărilor şi oceanelor şi a vieţii acvatice; protejarea, utilizarea şi dezvoltarea durabilă a ecosistemelor terestre şi a pădurilor; promovarea unei vieţi paşnice, a incluziunii sociale şi a accesului la justiţie; consolidarea parteneriatelor globale pentru dezvoltare durabilă.

Se remarcă faptul că acest document global stabileşte o viziune cuprinzătoare, asigurând nu doar un echilibru între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile dar şi un cadru obligatoriu care prevede angajamente de natură universală. Şi deopotrivă fiind un document semnat de către toate statele membre ale ONU, punerea sa în aplicare trebuie să se realizeze în cadrul unui parteneriat global.

Problematica dezvoltării durabile constituie în prezent unul din elementele centrale ale politicilor Uniunii Europene, aceasta fiind ancorată în mod ferm în tratatele unionale. Tocmai de aceea, în actualul context al Agendei 2030 atât Uniunea Europeană dar şi statele sale membre trebuie să răspundă oportunităţilor şi provocărilor actuale globale, cu respectarea principiului subsidiarităţii, a rolului şi competenţelor lor instituţionale, promovând acţiuni coordonate menite să asigure eficienţa şi complementaritatea lor. Luând în considerare acestea, Uniunea Europeană şi-a asumat calitatea de lider în punerea în aplicare a acestui document cu scopul asigurării unei dezvoltări durabile a spaţiului său în dimensiunile economică, socială şi de mediu, într-un mod integrat şi echilibrat. În realizarea acestui obiectiv, Uniunea Europeană promovează printr-o acţiune pentru durabilitate un spaţiu regional mai puternic şi mai favorabil incluziunii sociale şi responsabilităţii faţă de mediu[11]. Aceasta presupune activităţi privind dezvoltarea viziunii pe termen lung, fiind elaborat un nou cadru financiar multianual prin care pentru perioada de după 2020 contribuţiile din bugetul Uniunii vor fi reorientate pentru realizarea obiectivelor sale pe termen lung.

Totodată, fenomenul complex al dezvoltării durabile necesită o monitorizare precum şi o abordare holistică şi intersectorială a politicilor cu scopul de a se asigura că provocările economice, sociale şi cele de mediu sunt tratate împreună. Astfel aceasta apare ca o problemă de guvernanţă şi în consecinţă necesită instrumente adecvate pentru asigurarea coerenţei politicilor între domeniile tematice şi între celelalte politici ale Uniunii.[12] De aceea, în scopul asigurării integrării dezvoltării durabile în politicile europene, Comisia de punere în aplicare a

[10]Cu referire la modalităţile globale de soluţionare a problemei dezvoltării durabile, a se vedea**, Jeffrey Sachs**, *The age of sustainable development*, Columbia University Press, 2015.

[11]Prin comunicarea adoptată de Comisia Europeană la 22 noiembrie 2016 intitulată *Următorii paşi către un viitor european durabil*, sunt evidenţiate principalele politici unionale pentru cele 17 obiective ale Agendei 2030; la 1 martie 2013 se adoptă Carta albă privind viitorul durabil al Europei.

[12] data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14774-2016-INIT/ro/pdf

Agendei 2030 utilizează instrumente dintre cele mai diverse. De pildă, analizele de impact utilizate pentru evaluarea impactului economic, social şi de mediu, trebuie să asigure luarea în considerare a durabilităţii într-un mod corespunzător. Un alt instrument utilizat îl constituie implicarea şi consultările publice, cu scopul îndeplinirii cerinţei de incluziune socială.

Concluzii

În concluzie, din perspectiva Agendei 2030 privind dezvoltarea durabilă, conceptul dezvoltării durabile desemnează totalitatea formelor şi a metodelor de dezvoltare socio-economică axate cu prioritate pe asigurarea unui echilibru între aspectele de natură socială, economică şi ecologică şi elementele capitalului natural. Dezvoltarea durabilă se referă la obiective sau rezultatele preconizate şi la mijloace, adică la politicile necesare şi optime pentru atingerea rezultatelor propuse. Fără a distinge între mediul social, economic şi ecologic, dezvoltarea durabilă urmăreşte identificarea unui cadru teoretic stabil pentru luarea de decizii în raporturile dintre om şi mediu.

Viziunea globală ce stă la baza obiectivelor de dezvoltare durabilă statuate prin Agenda 2030 este conturată prin luarea de măsuri pentru binele populației actuale şi viitoare, pentru binele planetei și pentru prosperitate. Luând în considerare capacitatea limitată a planetei, deficitul de resurse naturale, creșterea inegalităților sociale dar și importanța sustenabilităţii pentru păstrarea sistemelor de protecție socială, economia europeană şi mondială se cere a fi direcţionată spre o distribuție echitabilă.

BIBLIOGRAPHY

1. **Adrian Barbu Ilie**, *Dreptul mediului*, Editura C. H. Beck, Bucureşti, 2017;
2. **Cristina Onet**, *Dreptul mediului,* Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2017;
3. **Dan D. Şaguna, Daniela I. Radu**, *Politica de coeziune a Uniunii Europene 2014-2020. Strategia Europa 2020*, Editura C. H. Beck, București, 2016;
4. **Daniela Marinescu,***Tratat de dreptul mediului*, ediţia a IV-a revăzută şi adăugită, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2012;
5. **Daniela Marinescu**, *Tratat de dreptul mediului*, ediţia a V-a, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2015.
6. **Ion Pahoanţă,** *Strategii şi politici europene de dezvoltare durabilă,* Editura Universităţii Alexandru Ioan Cuza, Iaşi, 2011;
7. **Jeffrey Sachs**, *The age of sustainable development,* Columbia University Press, 2015;
8. **Ovidiu Tita, Constantin Oprean,** *Perspective actuale privind dezvoltarea durabilă,* Editura Pro Universitaria, Bucureşti, 2015;
9. **Ruxandra Mălina, Petrescu-Mag,** *Protecţia mediului în contextul dezvoltării durabile,* Editura Bioflux, Cluj-Napoca, 2011.

THE OBJECTIVES OF THE PRESIDENCIES OF THE EUROPEANUNION COUNCIL

Lucreția Dogaru

Prof., PhD, UMFST Târgu Mureș

Abstract :The present paper is based on the issues regarding the context in which Romania exercises the presidency of the European Union Council for a period of six months, starting with 1 January 2019.In this regard, we will start from some preliminary considerations which aim at presenting this important European institution as well as the prerogatives for exercise the presidency.
The responsibility for guiding the work of the European Council, or its presidency, will be ensured by a group of three states, called triouri, for a period of 18 months.
Exhaustively, we will set out and analyze the main objectives of the three Presidencies, as they result from the program established by them. Among them we mention: the objective regarding the single labor market, the economic growth and competitiveness of the European Member States; objectives that follow to protect European citizens and to promote the Union's energy policy and a prospective policy on the protection of the environment against climate change;the objective of ensuring a European Union of freedom, security and justice as well as the need to strengthen the role of the Union as a strong global actor.

Keywords:European Union Council; presidency; trio; objectives.

1. Considraţii introductive

Înfiinţat în anul 1958, sub denumirea de Consiliul Comunităţii Economice Europene, Consiliul Uniunii Europene are rolul de a reprezenta guvernele statelor membre ale Uniunii, de a negocia şi adopta legislația europeană precum şi de a coordona politicile ţărilor membre ale Uniunii. De asemenea, acest organism deţine şi prerogativa elaborării politicii externe şi a politicii de securitate a Uniunii Europene, stabilind în această direcţie acorduri cu parteneri externi. Alături de Parlamentul European, Consiliul UE constituie principalul organism care deţine puterea decizională la nivel comunitar, având un rol distinct în arhitectura instituţională a Uniunii Europene[1].

Preşedinţia Consiliului Uniunii Europene este o prerogativă care aparţine fiecărui stat membru al Uniunii, pentru o perioadă de 6 luni, ce trebuie exercitată prin rotaţie. Prin Tratatul Uniunii Europene de la Lisabona din anul 2009[2] s-a stabilit ca statele membre care deţin preşedinţia să lucreze în echipe de câte trei, grupuri ce sunt denumite triouri. Astfel, pentru cele 18 luni de activitate aferentă, trioul va stabili în baza unui program obiectivele pe termen lung şi va pregăti o agendă comună ce va determina atât subiectele cât şi aspectele majore care vor fi abordate de Consiliu. Cele trei preşedinţii care au preluat responsabilitatea orientării lucrărilor Consiliului UE începând cu 1 ianuarie 2019, sunt obligate să asigure o

[1]A se vedea, **Augustin Fuerea,***Instituţiile Uniunii Europene,* Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2002, pag.69-78; **Augustin Fuerea,** coordonator**,***Tratatele fundamentale ale Uniunii Europene*, Culegere, ediția1, Editura C. H. Beck, Bucureşti, 2017; **Jean-Paul Jacqué,***Droit institutionnel de l'Union Européenne,* 9ème édition, Editeur Dalloz, Paris, 2018, page 14 et suivants.

[2] Intrat în vigoare la 1 decembrie 2009, acest tratat modifică Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) şi Tratatul Instituire a Comunităţii Europene (TCE); a se vedea, **Augustin Fuerea,***Manualul Uniunii Europene,* ediția a V-a revăzută şi adăugită după Tratatul de la Lisabona, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2011, pag. 142 şi urm; **Lagasse Charles–Étienne**, *Les institutions europeénnes après le traité de Lisbonne*, Editeur Namur:Erasme, Bruxelles, 2010, pag. 63 et suivants.

tranziţie coerentă către următorul ciclu instituţional. În prezent, trioul este alcătuiut din preşedinţiile a trei state, respectiv : România, Finlanda şi Croaţia[3].

Pe toată perioada exercitării mandatului de preşedinte al CE, statul căruia îi aparţine această prerogativă nu va putea să favorizeze nici propriile sale opţiuni de politici şi nici cele ale unor state terţe, acesta fiind obligat la o poziţie neutră şi imparţială. Principalele misiuni ale preşedinţiei sunt acelea de planificare şi de conducere a reuniunilor formaţiunilor Consiliului European, de reprezentare şi dialog a acestuia cu alte instituţii europene precum şi cu partenerii externi. Bineînţeles că, fiecare stat care exercită preşedinţia va avea propria sa viziune politică asupra evoluţiei proiectului european şi asupra politicilor acestuia precum şi o capacitate administrativă ce se cere a fi performantă. În scopul asigurării continuităţii şi coerenţei activităţii legislative, preşedinţiile trebuie să stabilească cu noii actori instituţionali, relaţii strânse şi constructive, prioritatea legislativă esenţială fiind finalizarea dosarelor din cadrul actualei agende strategice ale Uniunii Europene. Pornind de la importanţa valorilor comune ale Uniunii (respectarea demnităţii umane, a libertăţii, a democraţiei, a egalităţii, a statului de drept şi respectarea drepturilor omului)[4], trioul va promova încrederea cu privire la proiectul european şi va stimula competitivitatea şi creşterea economică, consolidarea coeziunii economice, sociale şi teritoriale. În aceaşi ordine de idei, preşedinţiile vor trebui să acorde o atenţie deosebită promovării Agendei 2030 pentru dezvoltarea durabilă a mediului[5].

De asemenea, cele trei preşedinţii se angajează să garanteze faptul că activitatea Uniunii Europene rămâne una transparentă şi conformă principiului bunei guvernanţe şi a unei reglementări corecte şi eficiente, iar politicile sale vor fi orientate spre cetăţeni. În acelaşi timp, se va urmări consolidarea unităţii statelor membre[6] şi se vor continua lucrările în vederea adoptării unei noi agende strategice urmărindu-se totodată finalizarea negocierilor privind cadrul financiar multianual pentru următorul deceniu.

În cele ce urmează, vom prezenta şi analiza obiectivele principale ale trioului preşedinţiei Consiliului Uniunii Europene, astfel cum acestea rezultă din programul trioului precum şi cum sunt expuse de doctrina în materie[7].

2. Principalele obiective ale trioului de preşedinţii. Prezentare şi analiză

În contextul exercitării prerogativelor preşedinţiei CE de către guvernele statelor europene ce alcătuiesc actualul grup, acestea au stabilite obiectivele pe termen lung şi lucrează pe baza unui program propriu în acest sens.

Unul dintre obiectivele principale urmărite de cele trei preşedinţii îl constituie acela care vizează piaţa unică a muncii, creşterea economică precum şi competitivitatea statelor membre. Este o realitate aceea că un rol deosebit de important pentru creştere economică, pentru investiţii dar şi pentru schimburile comerciale ce se derulează în interiorul Uniunii, îl deţine piaţa unică europeană. Bineînţeles că piaţa unică a muncii are şi o dimensiune globală puternică menită să asigure competitivitatea sa în materie de comerţ şi investiţii. Cu toate că,

---

[3] România în perioada 1 ianuarie-30 iunie 2019, Finlanda în perioada 1 iulie-31 decembrie 2019 şi Croaţia pentru primele şase luni ale anului 2020.

[4] **Deaconu Nicoleta**, *Dreptul Uniunii Europene. Politicile Uniunii Europene*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2017, pag. 59 şi urm.

[5] Semnată de 194 de state membre ale ONU la Summit-ul privind dezvoltarea durabilă ce a avut loc în perioada 25-27 septembrie 2015 la New York, Agenda 2030 constituie un program de acţiune globală în domeniul dezvoltării cu caracter universal, cuprinzând 17 obiective ale dezvoltării durabile, sens în care promovează exchilibrul între cele trei mari dimensiuni-economie, social şi mediu.

[6] În conformitate cu Declaraţia de la Roma din 25 martie 2017, semnată de cele 27 state membre şi de instituţiile europene.

[7] **Fabian Gyula,** *Drept instituţional al Uniunii Europene,* Editura Hamangiu, Bucureşti 2012, pag. 446-468 ; **Popescu Roxana-Mariana,** *Introducere în Dreptul Uniunii Europene,* Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2011.

iniţial a fost constituită în scopul eliminării barierelor comerciale dintre statele membre[8] în actualul context se impune consolidarea unei pieţe unice adaptate exigenţelor viitorului, echitabilă şi competitivă, inovatoare şi în acelaşi timp sustenabilă[9].

Abordând acest obiectiv, precizăm printre altele că, trioul de preşedinţii se angajează să continue lucrările privind obiectivele strategice pe termen lung ale Uniunii în domeniul politicii industriei europene, a serviciilor, a economiei digitale şi a economiei datelor, urmărindu-se cu prioritate valorificarea inteligenţei artificiale[10]. Desigur că piaţa unică europeană (Single European Market) implică conexiuni nu doar între statele membre şi regiunile Uniunii dar şi între această Uniune de state europene şi ceilalţi parteneri mondiali. Un alt domeniu spre care se canalizează cele trei preşedinţii este cel referitor la accelerarea procesului de impozitare digitală dar şi cel vizând revizuirea politicii de mediu în scopul menţinerii biodiversităţii şi a dezvoltării de o manieră durabilă a mediului. Mergând mai departe şi domeniile care vizează promovarea cooperării şi implementării strategiilor macroregionale, antreprenoriatul, crearea locurilor de muncă şi reintegrarea şomerilor pe piaţa muncii suscită o preocupare esenţială a preşedinţiilor europene actuale[11]. În ceea ce priveşte aspectul legat de stimularea investiţiilor şi a competitivităţii, aceste conduceri vor urmări punerea în aplicare a Planului de investiţii pentru Europa, promovarea politicilor de coeziune, a politicilor agricole şi a celor în materie de cercetare şi de inovare care constituie reale surse pentru o creştere economică. În cadrul acestui obiectiv, o altă preocupare constantă o constituie cea referitoare la Uniunea Economică şi Monetară[12], sens în care preşedinţiile se angajează că vor continua lucrările privind aprofundarea şi consolidarea acestora atât în scopul reducerii riscurilor şi al asigurării depozitelor cât şi pentru dezvoltarea continuă a uniunii pieţelor de capital.

Cel de-al doilea obiectiv urmărit de actualele trei peşedinţii, vizează un alt domeniu de mare interes şi actualitate şi anume, cel al dimensiunii sociale şi al protecţiei cetăţenilor europeni.

Realitatea actuală indică faptul că beneficiile economice, oricât ar fi ele de justificate şi motivante, acestea nu vor putea să le suplinească pe cele care vizează protecţia socială a cetăţenilor europeni. Luând în considerare acest aspect, domenii precum educaţia, cultura şi politicile sociale orientate spre tânăra generaţie rămân în continuare importante atât sub aspectul competitivităţii precum şi pentru asigurarea incluziunii şi coeziunii societare. Astfel, trioul de preşedinţii se va implica atât în lucrările privind punerea în aplicare a politicilor de consolidare a dimensiunii sociale cât şi în promovarea nivelului de protecţie socială a cetăţenilor comunităţii europene. O astfel de abordare este fundamentată pe ideea potrivit căreia, în scopul menţinerii unui grad ridicat de competitivitate şi productivitate la nivel comunitar se impun investiţii serioase în educaţie şi în dezvoltarea de competenţe fundamentale noi precum şi investiţii în asigurarea egalităţii de şanse, a mobilităţii şi a

---

[8] Denumită în perioada 1970-1990, Piaţa comună, urmărea libera circulaţie a mărfurilor, a persoanelor, serviciilor şi a capitalului precum şi politici agricole, de transporturi şi privind concurenţa, comune. Cu referire la aceste libertăţi fundamentale, a se vedea, **Fabian Gyula,***Drept instituţional comunitar,* ediţia a 3-a, Editura Sfera juridică, Cluj-Napoca, 2008, pag. 420-435; în acelaşi context, **Fabian Gyula,***Drept instituţional al Uniunii Europene*, ediţia a 2-a, Editura Hamangiu, Bucureşti 2018, pag. 464-468 ; detalii privind libera circulaţie a persoanelor şi dreptul de stabilire, a se vedea, **Augustin Fuerea,***Dreptul Uniunii Europene. Principii, acţiuni, libertăţi*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2016, pag. 188-230.

[9] În decembrie 2018, s-a stabilit Agenda liderilor privind aplicarea şi asigurarea respectării legislaţiei pentru funcţionarea pieţei unice.

[10] data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14518/18 OT,VV, NCT/cm 5 ANEXĂ DPG RO.

[11] data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14518/18 OT,VV, NCT/cm 6 ANEXĂ DPG RO.

[12] Obiectivil realizării Uniunii Economice şi Monetare, a fost confirmat de către Consiliul European la Summitul de la Hannover din 1988.

excelenței; procedând așa, se poate contribui în mod real la promovarea valorilor şi intereselor europene.

Bineînțeles că un sector extrem de important este şi cel al sănătății publice, domeniu în care cele trei președinții se angajează a se preocupa pentru continuarea garantării accesului la servicii medicale a cetățenilor europeni, a siguranței și mobilității pacienților precum și pentru asigurarea accesului la noile tehnologii medicale. Este lesne de înțeles că pentru realizarea unor astfel de deziderate este necesară consolidarea cooperării atât la nivel comunitar dar şi a cooperării în plan extern.

Obiectivul celor trei preşedinții privind continuarea promovării politicii energetice a Uniunii şi ale unei politici prospective privind clima şi protecția mediului este de asemenea, esențial.

În prezent, schimbările climatice se estimează a fi o problemă globală care reprezintă o adevărată provocare pentru care nu există o soluție politică unică, ci o combinație a oportunităților existente. Reprezentând un fenomen ce depăşeşte granițele naționale, având aşadar caracter transfrontalier şi consecințe negative vizibile asupra întregii omeniri, schimările climatice constituie o gravă amenințare pentru mediu, pentru domeniul social şi cel economic[13]. Tocmai de aceea, preocupările şi eforturile Uniunii Europene în procesul de combatere a schimbărilor climatice precum şi cu referire la politicile de mediu, sunt consecvente dar şi relevante. Abordând această problematică vom invoca dispozițiile articolului 191 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene[14] care stabileşte ca şi obiectiv explicit al politicii Uniunii în domeniul mediului, cel vizând lupta împotriva schimbărilor climatice. Reprezentând o temă principală a Strategiei Europa 2020[15], combaterea shimbărilor climatice urmăreşte reducerea gazelor cu efect de seră, utilizarea cu prioritate a energiei din surse regenerabile nepoluante precum şi îmbunătățirea eficienței energetice. Dată fiind importanța problematicii de mediu, la finele anului 2015, liderii Uniunii au convenit asupra unor noi obiective privind clima, economia competitivă şi energia sustenabilă, sens în care s-a adoptat un cadru de politici pentru anul 2030. Unul din documentele relevante cu valoare universală care a fost adoptat de guvernele lumii după două decenii de negocieri, în cadrul Conferinței mondiale de la Paris din anul 2015 privind schimbările climatice, îl reprezintă Acordul universal privind combaterea schimbărilor climatice, denumit Acordul de la Paris[16].

Este bine cunoscut faptul că Uniunea Europeană acordă de mult timp o atenție deosebită diminuării fenomenelor cu efect de seră[17]. și aspectelor ce vizează finanțarea combaterii schimbărilor climatice precum şi a celor de implementare a măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice[18]. Luând în considerare această stare de fapt, trioul de președinții urmăreşte şi aspectele legate de finalizarea negocierilor referitoare la pachetul privind energia curată precum şi a celor referitoare la inițiativele legate de climă ; în acest sens, se va valorifica Strategia-cadru pentru o uniune energetică, cu accent pe integrarea

---

[13]TFUE, publicat în versiune consolidată în Jurnalul Oficial, C 326 din 26 octombrie 2012.

[14] **Nicolae Sfetcu,***Schimbări climatice, Încălzirea globală,* MultiMedia Publishing, Drobeta Turnu Severin, 2018, pag. 22-25.

[15] **EUROPA 2020, O strategie europeană pentru o creştere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii/COM/2010/2020 final /.**

[16]Aprobat la 2 decembrie 2015, acesta a intrat în vigoare în noiembrie 2016 fiind semnat de 55 de guverne, și considerat la vremea respectivă ca reprezentând un punct de cotitură în obiectivul de reducere a încălzirii globale; **Alister Doyle**, **Barbara Lewis** *„With landmark climate accord, world marks turn from fossil fuels"*, 12 december 2015, Paris, Reuters.

[17]Președinția CE a ajuns la un acord cu PE privind normele care stabilesc obiective obligatorii de reducere cu 15 % a emisiilor de CO2 pentru vehicolele grele începând cu 2019 și cu 30% începând cu 2030.

[18]Privind strategia UE în acest sens, a se vedea, **Mircea Duțu**, *Politici publice de mediu*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2012, pag. 188-193.

uniunii energetice în politicile naţionale ale statelor membre şi pe punerea în aplicare a planurilor energetice şi climatice integrate. Promovarea strategiei europene de reducere pe termen lung a emisiilor de gaze cu efect de seră, în conformitate cu prevederile Acordului de la Paris, va asigura rolul de lider al Uniunii în lupta împotriva schimbărilor climatice în cadrul negocierilor internaţionale privind clima.

Obiectivul privind asigurarea unei Uniuni Europene a libertăţii, a securităţii şi a justiţiei este de asemenea unul prioritar pentru cele trei preşedinţii.

Un obiectiv important al Uniunii Europene este acela de creare a unui spaţiu comunitar de libertate, de securitate şi de justiţie. În considerarea acestui aspect, cele trei preşedinţii ale Consiliului European, vor prelua noile orientări strategice ale acestui organism privitoare la dezvoltarea unui astfel de spaţiu. O problemă reală existentă în actualul context regional, este problema migraţiei care impune o abordare şi o gestionare eficientă menită să conexeze controlul frontierelor externe ale Uniunii cu acţiuni interne şi externe care vizează acest aspect. Astfel, se vor menţine şi perfecţiona mecanismele privind gestionarea integrată a frontierelor spaţiului comunitar precum şi asigurarea securităţii şi fluidităţii la punctele de trecere a frontierei. Pe de altă parte, prin intermediul acţiunilor externe se vor menţine şi dezvolta parteneriatele cu ţările de origine ale migranţilor dar şi a celor de tranzit, integrând astfel politica externă unională în materie de migraţie în relaţiile bilaterale globale ale Uniunii cu ţările terţe. În paralel cu aceste demersuri, se vor consolida returnările de migranţi, în special prin intermediul propunerilor ce vizează sporirea eficacităţii şi coerenţei politicii europene în materie, demers însoţit de analiza cadrului legislativ pentru procesul de migraţie legală şi de relocare a acestor categorii de persoane. În scopul unei gestionări corecte indusă de această problemă se vor menţine şi consolida relaţiile de cooperare şi de sprijin reciproc cu partenerii de pe continentul african, precum şi cu cei din Turcia şi din regiunea Balcanilor de Vest. Cu referire la aspectele interne, preşedinţiile actuale ale Consiliului European se angajează să se implice şi în procesul de finalizare a reformei sistemului european comun de azil, inclusiv obţinerea unui consens cu privire la Regulamentul Dublin[19]. În vederea promovării securităţii interne a spaţiului comunitar, trioul de preşedinţii se va implica şi în procesul de consolidare a cooperării poliţieneşti şi judiciare, în combaterea criminalităţii organizate şi a luptei împotriva terorismului şi a extremismului etnic şi religios. Bineînţeles că, prin intermediul unei coordonări transfrontaliere a autorităţilor competente se va acorda o atenţie deosebită promovării securităţii cibernetice şi a limitării riscurilor cibernetice[20]. Şi sistemul Schengen implică obligaţii pentru actualele preşedinţii, sens în care acestea se angajează să asigure funcţionarea optimă a acestuia precum şi menţinerea şi consolidarea spaţiului Schengen. Un alt domeniu important este cel al justiţiei, unde trioul de preşedinţii va menţine şi promova probele electronice (e-Evidence şi e-Justice). Totodată, preşedinţiile se vor ocupa şi de aspectul privind operaţionalizarea şi consolidare cooperării cu unele sisteme şi

[19]Regulamentul (CE) nr. 343/2003 al Consiliului Europei din data de 18 februarie 2003, denumit Regulamentul Dublin II, privind stabilirea criteriilor şi a mecanismelor de determinare a statului european membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei ţări terţe. Zece ani mai târziu, prin Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului Europen şi al Consiliului Europei din 26 iunie 2013, denumit Regulamentul Dublin III, se înlocuieşte Regulamentul (CE) nr. 343/2003, denumit Regulamentul Dublin II al Consiliului Europei, acesta stabilind criteriile şi mecanismele prin care se decide care ţară membră a UE este responsabilă de examinarea unei cereri de azil.

[20] **Cu referire la acesastă formă de criminalitate, a se vedea detalii, Ioana Vasiu, Lucian Vasiu,** *Unele aspecte privind noul tratat global în domeniul cybercriminalităţii şi cybersecurităţii*, Revista Fiat Justitia, Bucureşti, 2012.

structuri improrțante precum: Sistemul european de informații cu privire la cazierele judiciare (ECRIS)[21]; Parchetul european (EPPO)[22] și Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF)[23].

În fine, ***obiectivul vizând Uniunea Europeană în calitatea sa de actor mondial puternic,*** este unul de mare actualitate și importanță, luând în considerare provocările cu care se confruntă Europa (concurența mondială, instabilitatea geopolitică, schimbările climatice, migrația etc.). Necesitatea unei Uniuni Europene mai puternice a fost invocată și recunoscută prin Declarația de la Roma din 2017[24], aspect care implică pentru trioul de președinții dar și pentru statele membre obligativitatea promovării priorităților stabilite în Strategia globală și pentru menținerea coerenței politicilor externe ale Uniunii. Pornind de la aceste realități, președințiile actuale se angajează în continuarea politicii de extindere a Uniunii Europene, politică care reprezintă o investiție strategică în pace, în democrație, securitate și stabilitate pe continentul european. De asemenea, în exercitarea prerogativelor lor acestea vor trebui să promoveze nu doar legăturile politice, economice, sociale și culturale dintre Uniune și țările din vecinătatea acesteia ci și să se implice în soluționarea tensiunilor politice și în procesul de colaborare pentru menținerea securității frontierelor spațiului comunitar. Consolidarea sistemului multilateral cu Organizația Națiunilor Unite implică acționarea la nivelul politicilor Uniunii în scopul aplicării Agendei 2030[25], a obiectivelor de dezvoltare durabilă și de protecție a mediului, a promovării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și a statului de drept, precum și luarea de măsuri pentru asigurarea unei migrații legale și de control al armelor. Trioul de președinții va sprijini menținerea rolului de lider al Uniunii în politica mondială de dezvoltare, în menținerea și consolidarea sistemului comercial multilateral axat pe reguli, în facilitarea acordurilor comerciale echilibrate și avantajoase cu parteneri mondiali etc. De asemenea, se vor intensifica parteneriatele interregionale precum și cele cu țări de pe alte continente care sunt preocupate de politica de securitate și prosperitate, de democrație și de dezvoltare a capabilităților de apărare și de consolidare a păcii în regiune și pe plan mondial.

Concluzii finale

În concluzie, Consiliul Uniunii Europene este un organism cu putere decizională, ce are rolul de a reprezenta guvernele statelor membre ale Uniunii, de a adopta legislația europeană, de a coordona politicile țărilor membre și de a elabora politica externă și de securitate în plan comunitar. Președinția acestuia este o prerogativă ce aparține fiecărui stat membru al Uniunii pentru o perioadă de 6 luni, fiind exercitată prin rotație de către grupuri formate din trei state membre, denumite triouri, în baza unui program ce indică un set de obiective. Obligația actualului triou de președinții care dețin responsabilitatea orientării lucrărilor Consiliului UE începând cu 1 ianuarie 2019, este de a asigura o tranziție coerentă către următorul ciclu instituțional.

Respectând principiul bunei guvernanțe, cele trei președinții sunt obligate să asigure continuitatea și coerența activității legislative, să promoveze încrederea cu privire la proiectul european, să stimuleze competitivitatea și creșterea economică, consolidarea

[21]Sistemul European de Informații cu privire la Cazierele Judiciare, creat în aprilie 2012, pentru facilitarea schimbului de informații privind cazierele judiciare între statele membre ale Uniunii, prin intermediul formatelor electronice standardizate, uniforme și rapide.

[22]Constituit în aprilie 2017 de către 22 state membre ale UE, cu scopul de a combate frauda împotriva UE.

[23]Înființat la 15 septembrie 2016, investighează cazurile de fraudare a bugetului UE și elaborează politica antifraudă.

[24] **Declarația de la Roma, aparține deopotrivă liderilor statelor membre și a celor trei instituții europene: Consiliul European, Parlamentul European și Comisia Europeană.**

[25] **Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, a fost adoptată de ONU la 25 septembrie 2015 și este un program mondial ce urmărește dezvoltarea durabilă, incuzând 17 obiective de dezvoltare durabilă.**

coeziunii economice, sociale şi teritoriale precum şi protecţia şi dezvoltarea durabilă a mediului.

BIBLIOGRAPHY

1. **Alister Doyle**, **Barbara Lewis** *„With landmark climate accord, world marks turn from fossil fuels”*, 12 december 2015, Paris, Reuters;
2. **Augustin Fuerea,***Instituţiile Uniunii Europene*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2002;
3. **Augustin Fuerea,***Manualul Uniunii Europene*, ediţia a V-a revăzută şi adăugită după Tratatul de la Lisabona, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2011;
4. **Augustin Fuerea,***Dreptul Uniunii Europene. Principii, acţiuni, libertăţi*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2016;
5. **Augustin Fuerea,** coordonator**,***Tratatele fundamentale ale Uniunii Europene*, Culegere, ediţia1, Editura C. H. Beck, Bucureşti, 2017;
6. **Deaconu Nicoleta**, *Dreptul Uniunii Europene. Politicile Uniunii Europene,* Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2017;
7. **Fabian Gyula,***Drept instituţional comunitar,* ediţia a 3-a, Editura Sfera juridică, Cluj-Napoca, 2008;
8. **Fabian Gyula,***Drept instituţional al Uniunii Europene,* Editura Hamangiu, Bucureşti 2012;
9. **Fabian Gyula,***Drept instituţional al Uniunii Europene,* ediţia a 2-a, Editura Hamangiu, Bucureşti 2018;
10. **Ioana Vasiu, Lucian Vasiu,** *Unele aspecte privind noul tratat global în domeniul cybercriminalităţii şi cybersecurităţii*, Revista Fiat Justitia, Bucureşti, 2012;
11. **Jean-Paul Jacqué,***Droit institutionnel de l'Union Européenne,* 9ème édition, Editeur Dalloz, Paris, 2018;
12. **Lagasse Charles–Étienne**, *Les institutions europeénnes après le traité de Lisbonne*, Editeur Namur:Erasme, Bruxelles, 2010;
13. **Mircea Duţu**, *Politici publice de mediu,* Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2012;
14. **Nicolae Sfetcu,***Schimbări climatice, Încălzirea globală,* MultiMedia Publishing, Drobeta Turnu Severin, 2018;
15. **Popescu Roxana-Mariana,***Introducere în Dreptul Uniunii Europene*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2011.

THE INTERNATIONAL INVESTMENT DECISION BY SMALL BUSINESS MANAGEMENT: BARRIERS AND OPPORTUNITIES

Elena Doval

Prof., PhD, Spiru Haret University, Bucharest

Abstract: Small businesses are said to be the engine of a national economy. Many of these businesses are focused on commerce and traditional services, but others are true nodes for technology innovation, managerial procedures, or new products. In the era of globalization, small businesses face a series of difficulties and barriers to work internationally, but they also have a range of opportunities. The paper focuses on the general presentation of the situation of small enterprises in the world and highlights the barriers and opportunities for international investment. The last part of the paper presents a conceptual model for the small enterprises' management for internationalization by investment. The research methodology is based on references from the literature and public data.

Keywords: small business,management decision, investment, innovation, internationalization

Introduction

Small and medium-sized enterprises (SMEs) are considered to be the main source of jobs creation and of growth potential for any economy. Nevertheless, they have a great contribution to the global economy (Littlefield, 2011). SMEs are defined by OECD (2017) as having less than 250 persons employed. Within SMEs, the annual structural business statistics considers the small business as being those enterprises having less than 50 employees: micro enterprises with less than 10 persons employed and small enterprises with 10-49 persons employed.

The European Commission's (EC) policy since 2003 is to give support to SMEs to promote entrepreneurship, to improve their access to the market, to cut red tape and to improve their growth potential. "Across countries at all levels of development, SMEs have an important role to play in achieving the sustainable development goals by promoting inclusive and sustainable economic growth, providing employment and decent work for all, promoting sustainable industrialization and fostering innovation, and reducing income inequalities" (OECD, 2017).

However, the literature offers different opinions regarding the importance of small businesses, their difficulties to survive and some opportunities to expand by investments. Some of these ideas are selected into this paper. Moreover, the paper is proposing a conceptual model for small businesses management to go internationally by investments.

1. Small enterprises in the world and their importance

The small businesses are important because *(Gartenstein, 2019)*:

- They provide opportunities for entrepreneurs and create meaningful jobs with greater job satisfaction than positions with larger, traditional companies. They foster local economies, keeping money close to home and supporting neighbourhoods and communities;
- Although small-business ownership is a longstanding and traditional way of earning a living, it bucks an ongoing trend of large companies consolidating, building economies of scale and spreading homogeneity.
- Small businesses are integral parts of local economies, helping to create webs of financial interdependence that foster broad-based prosperity. The more that small

businesses leverage their potential to support each other, the greater their capacity to create a thriving local business community.

Brown (2018) underlines that "The importance of small firms in rural areas and big cities also is seen in the economic benefits of shopping locally. In some towns and villages, a small business is the only type that can survive while serving a reduced population. In a big city, small businesses often offer a more diverse inventory or specialize in providing unique or personalized customer experiences. Small businesses do not always stay small. Large corporations, such as Nike, Ben and Jerry's, Microsoft, Amazon and others started off as small businesses and grew to become major players in the national and international marketplace. They also create a market that favours the development of additional small businesses".

"Many businesses start as one person's idea. The creator is often an entrepreneur who spots a gap in the market or a commercial opportunity. S/he turns the idea into a marketable product or service. There are four main types of business: manufacturing, wholesale, retail and service" (NFTE, 2019).

"The contribution of SMEs to innovation dynamics has increased in recent decades, as income growth, more niche market demand and changing technologies have enabled SMEs to strengthen their comparative advantages and reduced the structural disadvantages stemming from resource constraints and limited ability to reap economies of scale (OECD, 2017). For instance, SMEs account for about 20% of patents, one measure of innovation, in biotechnology-related fields in Europe" (Eurostat, 2014).

The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD, 2017) recommended that "by committing to sound labour and environmental practices and good community relations, small businesses can contribute to sustainable and inclusive development, particularly at the local level. Corporate social responsibility can also help improve the image customers, investors and other stakeholders have of the business, and enhance their capacity to attract and retain qualified and motivated employees. Small businesses can also represent an effective tool to address societal needs through the market and provide public goods and services. This is the case of social enterprises, which bring innovative solutions to the problems of poverty, social exclusion and unemployment, and fill gaps in general-interest service delivery".

In the OECD area, SMEs are the predominant form of enterprise, accounting for approximately 99% of all firms. They provide the main source of employment, accounting for about 70% of jobs on average, and are major contributors to value creation, generating between 50% and 60% of value added on average. In emerging economies, SMEs contribute up to 45% of total employment and 33% of GDP. When taking the contribution of informal businesses into account, SMEs contribute to more than half of employment and GDP in most countries irrespective of income levels. In addition, SME development can contribute to economic diversification and resilience. This is especially relevant for resource-rich countries that are particularly vulnerable to commodity price fluctuations (OECD, 2017).

According to the World bank statistics in 2016 were 250 million SMEs in the world. The number of businesses and employees in the small business defer by region and country. Some examples are pointed out below:

- In the European Union: the SMEs are socially and economically important, they represent 99 % of an estimated 19.3 million enterprises in the EU and provide around 65 million jobs representing two-thirds of all employment, having an average of four people employees (including the owner) in 2015 (Eurostat, 2018).
- In Latin-America the vast majority (approximately 80-90%) of companies are micro enterprises and the governments have vastly reduced red tape to ensure SMEs needs are attended to swiftly (World Bank statistics, 2016).

- In the UK there were 5.6 million small businesses at the start of 2018, accounting for 99.3% of all private sector, with 0.5% less than 2017. The decrease of annual small business population started since 2000 due to the fall of smaller non-employing businesses, but nevertheless the number increased in 2018 with 2.2 million compared with 2000. Out of 5. 6 million, 75% of small businesses did not employ anyone aside from the owner(s) (FSB, 2019).
- According to the US Small Business Administration, there are nearly 30 million small businesses in the United States employing 47.8 percent of US workers. All of these small businesses have a big impact on the US economy through job creation, innovation, and economic impact (Horne, 2019).
- In Canada, Ontario, 98% of businesses are small, and over 3 million Ontarians are employed by small businesses (OCC, 2016).
- In Australia 2.2 million SMEs employ 2/3 of workers (ASBFEO, 2017). Since 2013 the number of small business employees has increased by 197,000 or 4.3 per cent (Gilfillan, 2018). In Australia, small business means: non-employing businesses (sole proprietorships and partnerships without employees); micro-businesses (businesses employing between 1 and 4 people including non-employing businesses); other small businesses (businesses that employ between 5 and 19 employees).
- In Japan, 81% of all employment is in SMEs where the average enterprise employs nine staff as opposed to four in the EU (World Bank statistics, 2016).

In all countries, micro-enterprises (up to 9 employees) dominate the business landscape, accounting for 70% to 95% of all firms. Nevertheless, significant cross-country differences are observed in the contribution of micro-enterprises to employment and value added. For instance, in the services sector, their share in employment ranges from more than 60% in Greece to 20% in Denmark and Germany, while their share in value added ranges from about 45% in Luxembourg to 15% in Switzerland (OECD, 2017).

Small businesses survive and prosper for many different reasons (NFTE, 2019), among: developing personal relationships - small businesses are well placed to build personal relationships with customers, employees, and suppliers; responding flexibly to problems and challenges - in a small business there is little hierarchy or chain of command; inventiveness and innovation - small businesses are well positioned to introduce and develop new ideas and low overheads - due to the small scale of operation, small businesses have lower overhead costs.

In what is concerned the investment, after 8 years of financial crises, it is seen that in the EU the process is still slow, having negative effects on the productivity, employment and growth, according to the European Investing Bank. "Subdued investment activity erodes existing productive capital and means that Europe does not make the investment in human and physical capital that is needed for future productivity, growth and employment. This trend has undermined the ability of European firms to compete in the global economy and to provide rewarding jobs and a high standard of living. Investment barriers slow down or reduce investment in the economy. They diminish the economy's productive capacity and suppress long-term economic growth and employment" (EIB Group, 2017).

2. The main barriers for small business

"Due to constraints internal to the firm, SMEs are disproportionately affected by market failures and barriers and inefficiencies in the business environment and policy sphere. SMEs' contributions also depend on their access to strategic resources, such as skills, knowledge networks, and finance, and on public investments in areas such as education and training, innovation and infrastructure. Furthermore, for a large number of SMEs, a conducive environment for the transfer of business ownership or management represents an important

condition for ensuring business viability over time, with implications for jobs, investment and growth" (EOCD, 2017).

The European Investment Bank focuses on four main barriers to investments: regulation (different requirement and fees; changes in regulation; excessive administrative procedures), market size and structure (the correlation between the new technology and the market size or competition; incentives for innovation), public sector promoter constrains (inadequate infrastructure) and access to finance (the cost of financing, risk) (EIB Group, 2017).

In the followings, the main barriers and difficulties encountered by the small business selected from the literature are presented.

Financing: The access to financing the business is the major barrier for the small businesses. "The cost of financing is a key determinant of investment decisions. Assessing the expected benefits of an investment and its riskiness can be difficult for external financiers, particularly for certain types of investors (e.g. small, young enterprises) and certain types of investment (e.g. in innovation). As a result, these investors can face high costs of external finance, or have limited access to any external finance at all. The risk of investing can be affected by a number of factors, including the stability of the financial system and the predictability of public policy. For investments that involve the participation of both the

public and private sectors, the availability of financial instruments, mechanisms and policies that allocate appropriately risks to each of the parties is key to making private participation viable. The availability of external finance also influences a firm's choices on whether to bear the costs necessary to enter into new markets, thereby shaping the level of competition and incentives to invest" (EIB Group, 2017). For example, "in Australia only up to 19% of small business sought for bank loans and they usually seek for small loans that is not provided by traditional banks which require non risky conditions" (ASBFEO, 2017).

Regulation: In many cases the regulation is often changes and is causing serious damage to small businesses that do not have enough profit margin to offset decisions that affect their business plan. "Regulatory uncertainty (including the way that regulation is administered) is a real dampener on investment, particularly longer-term investment. Stable policy settings and clear signalling of policy stances and change is critical to ensure longer term performance" (ASBFEO, 2017).

Lack of knowledge: In many cases small business management is not aware of the possibilities of financing their investments, or they do not know that they can appeal to recognized financial auditors to support them through the audit of the financial statements. "The lack of financial knowledge by SMEs and the lack of a recognized source of business finance advice for SMEs, able to guide them through the complexities of bank and non-bank finance and help them secure access to the most appropriate form(s) of finance, SMEs hamper the use of financing options by SMEs. Furthermore, investors and lenders need verifiable information about a company before supporting it financially. Asymmetric information is a serious problem in SMEs since they often do not produce audited financial statements that yield credible financial information" (EC, 2017).

Lack of information: Information needed to evaluate the market perspectives, competition and suppliers is not available for many small businesses. "Entrepreneurs often lack information regarding market needs and product research and development efforts. Many of these entrepreneurs are researchers commercializing technology that may be valid intellectual property (IP) but has no demand from customers in the market. Small business entrepreneurs that are commercializing technology based upon customer feedback or their experience have better insight into the market demand but, similar to the start-up entrepreneur, often have no information about current or previous research or development efforts for a similar product" (Harrison, 2015).

Risk management: Limited or poor management practices may generate risks in managing the business. "SMEs are particularly impacted by the inability to hedge risks and this results in the need to use personal assets (larger businesses are in a very different situation). Another factor is that SMEs are caught in supply chains with little bargaining power over price and margin, and consequently they have little ability to manoeuvre. Where there are slender margins SMEs cannot invest in their business especially after fixed costs are taken into account. Further, flat profit levels restrict the ability to operate at a loss to gain expansion into new markets. At this point, it becomes a question for businesses of simply surviving" (ASBFEO, 2017).

Employment: The small businesses can't afford to hire higher skilled personnel, so the main people hired are low skilled or graduates without experience. "It is common for SMEs to report that they do not take on permanent staff as it is too difficult to firstly recruit and then to remove staff for business needs. Those that do employ are likely to seek to keep staff numbers to a bare minimum to avoid as far as possible the disincentives created by regulation. In particular, difficulties in removing staff for underperformance are commonly cited for restricting staffing levels with "go away money" being known as a common practice to deal with cases where there is no merit" (ASBFEO, 2017).

Energy costs and costs of supply instability: Increasing the price of energy, usually regulated by the Government, and as a result the increase in the prices of other products and services, leads to the loss of the competitive advantage that small businesses can earn in time and with great effort. "With energy costs rising significantly and with concerns over reliable supply, the small businesses are losing their competitive advantage and are disproportionately impacted. Particular areas that are being impacted by the issues with energy are hospitality and tourism. These areas are also severely impacted by the regulation of labour laws and local regulation that commonly mean limited hours of operations including closure over weekends" (ASBFEO, 2017). "The most common and acute concern of the small business community in Ontario is rising input costs, especially those costs deriving from government initiatives" (OCC, 2016).

Slow digitalization: "The reality shows that a large number of SMEs have not been able to reap the benefits of the technological transition. Evidence shows that SMEs are lagging behind in adopting digital technologies. While, in most countries, the divide is narrow for simple connectivity and web presence, the gap broadens when considering participation in e-commerce and, especially, more sophisticated applications" (OECD, 2017). However, there are some other barriers against small businesses development, such as: under-developed business angel and crowd-funder capacity, insufficient venture capital funding, fragmented start-up market, unfavourable environment for businesses to access public markets (Donnelly, 2017).

3. Opportunities for investment

From a point of view the small businesses, depending on their activity, are favourited by several aspects: low fixed costs, low number of employees, simple structure, owner/s or management control and higher productivity. They also, have some opportunities to challenge in order to survive or develop: alternatives for financing, training programs, information and advice available, facilities and flexibility.

Financing: bank loans, structural funds, alternative financing and Governmental guarantees.

Bank loans: In some countries the banks become a partner with a small firm and finance the investment in assets if the business plan can convince or if the owner/s guarantees with a property. "Improving the availability of SME credit and financial information for (alternative) investors and lenders is essential to support their access to a broader range of funding options. Banks build up a long-term relationship with their SMEs, know well their

financial situation, indebtedness and payment behaviour, and are therefore best placed to assess their creditworthiness. Their ongoing relationship with SME customers produces very valuable information for assessing their creditworthiness. It creates information across different banking services (loans, current accounts, credit card accounts etc.)". (EC, 2017).

Structural funds: A great support for start-ups or small business is given in EU by nonrepayable funds. "EU is supporting the small business with structural funds. In this respect, it should be noted that the Commission has launched a call for proposals for a maximum amount of EUR 2.5 million to improve access by innovative SMEs to alternative forms of finance under the Horizon 2020 program" (EC, 2017).

Alternatives: Instead of bank loans the small businesses may contract equipment or machinery by leasing, they may negotiate supply credit or they may search for a business angel or a partner for joint venture. "While bank financing will continue to be the leading funding channel for SMEs, a more diversified set of options is needed to finance their growth and enhance their resilience through the business cycle. These alternative financing sources range from asset-based finance (asset-based lending, leasing, factoring etc.) and alternative debt (crowdfunding, private placement, debt funds etc.) to hybrid and equity instruments (private equity, venture capital, business angels, crowdfunding etc.). These diverse financing techniques are needed to serve adequately diverse types of businesses and their different financing needs along the business lifecycle. In particular, equity finance holds particular promise for firms seeking long-term investment to sustain innovation, value creation and growth" (EC, 2017). market forces alone and required special policies or jump-starting. Venture capital firms is another way of financing a business. The investors bring with them funds as well as knowledge and management expertise of how to grow start-up companies (Buckley, 1989; Austrian & Piazza, 2014; Goldstein, 2019; Troncoso, 2019).

Governmental guarantees: In some countries, the governmental policies to support the development of the small business assure guarantees for loans.

Information and IT: The access to information about financing helps the small businesses to communicate and to make relationship with financers. "A number of initiatives to improve the flow of information in the SME funding market have recently been implemented at national or regional level. The primary function of such support and advisory capacities on alternative finance is to inform about the available different financing sources. (EC, 2017). Non-stop portals provide a single point of access to a wealth of information on alternative finance. They list and give general explanations on the available alternative financing instruments, explaining their characteristics, suitability and eligibility criteria, and advantages and disadvantages. They also provide support to increase companies' investment readiness. And they facilitate the access to providers of finance by indicating how to enter into contact with them. Other portals provide lessons about a business plan preparation. Certain information systems act as matchmaking platforms connecting finance-seeking SMEs with investors and lenders. The effectiveness of these systems increases with scale –the wider the networks of SMEs and potential investors and lenders, the more successful they are". (EC, 2017). On the other hand, the access at information is facilitated by investing in technology, software and digitalization, that are supporting the communication worldwide. Technology have increased the capability and efficiency of small businesses around the world (Snyder, 2018; Stephens, 2019). Bawa (2019) has developed three reasons all companies should dedicate some of their funds to software development and other tech tools: tech investments are worth the (low) overhead, software development can improve business and tech investments can help create better interactions with customers.

Education: The training programs are available for small firms, some of them being financed by structural funds in EU. The financial knowledge could be learnt from different on-line programs at low costs. "Financial education provides SMEs with the skills and

knowledge needed to manage their finances, improve their financial position and avoid unnecessary risks. It allows them to improve their understanding of alternative funding opportunities and prepare better for their financial dialogue with potential investors or lenders" (EC, 2017).

Incentives: Some countries offer incentives to small business (e.g. in Romania the income tax is 1% of the total revenue if the firm has employees). Other countries give incentives to small business direct investment having a double effect: local currency stabilization and high return on investment (Martin, 2018; Russo, 2019). "Trade and investment openness, as well as trade facilitation, intellectual property protection, infrastructure and institutional quality, are key to SME engagement in global markets" (OECD, 2017).

Flexibility: The simple structure and the owner/s management control make the small firms to be flexible to the business environment changes and to competition. "Greater flexibility and capacity to customize and differentiate products can give SMEs a competitive advantage in global markets relative to larger firms, as they are able to respond rapidly to changing market conditions and increasingly shorter product life cycles" (OECD, 2017). When they need expertise for some problems (legal, audit, accounting, marketing, IT maintenance etc.) they can outsource these activities and contract experts controlling the costs.

4. Conceptual model for small enterprises management internationalization by investment

The small business needs capital financing for maintaining the short-term cash flow, purchase or replace machinery and equipment, market, marketing, staff training, knowledge and information in order to maintain the business survival and/or development. Having in view these groups of needs, the small business management could use a conceptual model to act internationally by investment (fig.1).

The process of investment needs to follow eight steps, more or less in sequential order:

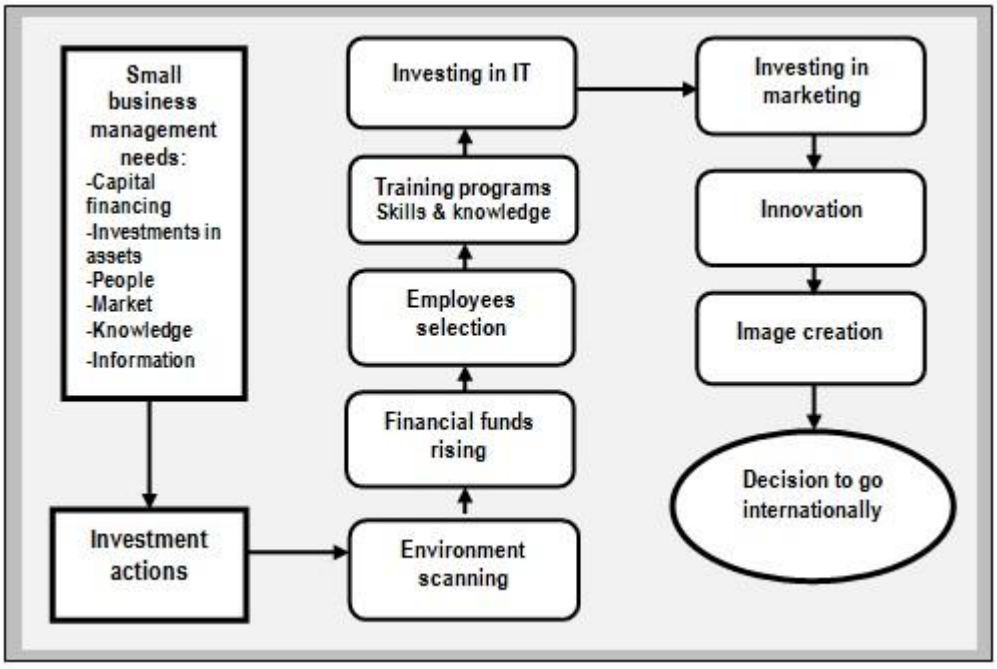

Fig.1 Conceptual model for small enterprises management to internationalize by investment

1) Scanning the business environment, locally, regional and international to find out the legal, social, economic, environmental and technical factors that could influence the business and also the trends of these factors.

2) Financial funs rising. The funds could come from equity (private ownership or joint-venture), bank loans, business angels, structural funds, partnership with a large company, and other sources.

3) Employees selection. In the context of workforce reduction on the labour market the selection of the staff needed is a challenge for a small business. Depending on the firm's structure and activity, the part-time jobs could be a good choice hiring women with children and retired people with necessary skills and experience.

4) Training programs. Investing in short programs of training the management and the staff could gain more skills and knowledge enhancing the firm's intangible assets and updating them continually.

5) Investing in IT. In the era of information technology, a small business survives whether it uses the equipment, software applications and knowledge to speed up all activities and to make them more effective (management control, communication, data bases, inventory keeping, salaries calculation, financial statements' record keeping and analysis, and so on). Advanced networking, intelligent interfaces, cloud database and wireless servers are redefining the nature of work and business.

6) Investing in marketing. Marketing activities are crucial to find market niches, to be known by potential clients and to promote the products or services all over the world. Using on-line advertising is the costless way and could be seen worldwide (Internet, Facebook, Instagram etc.). "Digital technologies allow SMEs to improve market intelligence, reach scale without mass and access global markets and knowledge networks at relatively low cost" (OCDE, 2017).

7) Innovation. Any innovative idea put in practice represents a strong point in internationalization. In this respect, the owner/s and the staff/workers have to be encouraged to develop new products, services, procedures or technologies by motivation, empowering and substantial salaries. Nevertheless, "the innovation process consists of thinking & changing mindsets; envisioning future; inspiration; action learning; focusing on voices; creativity applied and, tests and checking" (Negulescu, 2017).

8) Image creation. Even a firm is small it could become internationally known if it creates an image. It could be by scoring and make transparent on network the sales, the feedback from the clients, the number of accesses or even by creating a brand.

The knowledge-based economy, a rise in non-technological innovation and the emergence of open or network-based modes of innovation have also enabled new and small firms to increase their contributions to innovation. Innovation by SMEs is largely influenced by knowledge spill overs, access to networks and opportunities to partner with other players, including larger enterprises. Globalization has increased the importance of cross-border collaboration in innovation – both in obtaining inputs for innovation (ideas, finance, skills, technologies) from abroad and in exploiting its outputs (products and services, patents, licenses, etc.) in foreign markets. However, a key challenge for many SMEs is to identify and connect to appropriate knowledge partners and networks at the local, national and global levels, as well as to develop appropriate skills and management practices for coordinating and integrating knowledge created by external partners with in-house practices and innovation processes (OECD, 2017).

Conclusions

In many countries, the small businesses represent a source for innovation, jobs creation, wealth growth, eco-systems organization and the important contribution to the

economy development. Even in the last years the small businesses declined in number, the trend for the future is that the freelancers will increase in number and importance based on the innovations.

The small businesses have to face difficulties and barriers comparing with large companies. Apart of the difficult access to the financing sources that are the main barrier for this type of business, the others main difficulties mentioned in the paper are: adaptation to more often change of regulations, inefficient management, lack of knowledge and information, low skilled employees, slow digitalization, changes in cost of energy and supply costs instability. In the same time, the small businesses have to challenge some opportunities that the business environment offer, such as: alternatives from bank loan financing (partnership with a large company, angels, structural funds, etc.), training programs for entrepreneurs, management and employees (some of them free of charge), information technology, and flexibility to adapt to external changes.

In order to become internationally successful, the small business management has to find the right balance among the factors that are influencing their business and, in this respect, the proposed conceptual model could be a useful instrument.

BIBLIOGRAPHY

- ASBFEO (2017) Barriers to Investment. A study into factors impacting small to medium enterprise investment, Australian Government, Office of Australian small business and family enterprise, Ombudsman, 2017, ASBFEO investment study, pdf online.
- Austrian, Z. & Piazza, M.C. (2014) Barriers and Opportunities for Entrepreneurship in Older Industrial Regions, in Chapter 9 (pp. 215-244) in Bowen, W.M, ed. The Road through the Rust Belt: From Pre-eminence to Decline to Prosperity, p. 215-244.
- Bawa, N. (2019) Three Reasons All Companies Should Invest In Tech, Forbes, online article, https://www.forbes.com/sites/forbestechcouncil/2018/10/09/three-reasons-all-companies-should-invest-in-tech/#1b4de10c6710
- Brown, J.M. (2018) How Important Are Small Businesses to Local Economies? *Chron*, Web site article, https://smallbusiness.chron.com/important-small-businesses-local-economies-5251.html.
- Buckley, P.J. (1989) Foreign Direct Investment by Small and Medium Sized Enterprises: The Theoretical Background, *Small Business Economics*, Vol. 1, No. 2 (1989), Springer, p. 89-100.
- Donnelly, S. (2017) These 8 barriers are preventing the creation and growth of UK businesses, online article, https://startups.co.uk/8-barriers-preventing-creation-growth-uk-businesses/.
- EC (2017) Addressing Information Barriers in the SME Funding Market in the Context of the Capital Markets Union, Commission staff working document, European Commission, Brussels, 23.6.2017, SWD (2017) 229 final/2.
- EIB Group (2017) Breaking down investment barriers at ground level, European Investment Bank, Luxembourg, online study pdf, accessed on April 2019.
- Eurostat (2018) Small and medium-sized enterprises (SMEs), accessed on April 2019, https://ec.europa.eu/eurostat/web/structural-business-statistics/structural-business-statistics/.
- FSB (2019) UK Small Business Statistics, 2018, https://www.fsb.org.uk/media-centre/small-business-statistics, accessed on April 2019.
- Gartenstein, D. (2019)Reasons Why Small Businesses are Important, *Chron*, Web site article, https://smallbusiness.chron.com/reasons-small-businesses-important-54131.html.

- Gilfillan, G. (2018) Small business sector contribution to the Australian economy, https://www.aph.gov.au/About_Parliament/Parliamentary_Departments/Parliamentary_Library/pubs/rp/rp1819/SmallBusinessSector.
- Goldstein, H. (2019) 4 Tips to Help You Secure Funding from International Investors, *Business*, online article, accessed on April 2019, https://www.business.com/articles/international-business-funding-tips/.
- Harrison, M. (2015) Small innovative company growth. Barriers, best practices and big ideas. Lessons from the 3d printing industry, SBA (U.S. Small business administration, Office of advocacy, pdf online.
- Horne, K. (2019) Small business statistics: everything you need to know in 2019, Online article, *Digital*, https://digital.com/blog/small-business-statistics/.
- Littlefield, E. (2011) Small firms also have a role in the global economy, *the OPIC*, online article, accessed on April 2019,https://www.opic.gov/blog/opic-in-action/small-firms-also-have-a-role-in-the-global-economy.
- Martin, P. (2018) How Businesses Can Profit from Foreign Direct Investment, *Cleverism*, Online article, accessed on April 2019, https://www.cleverism.com/businesses-can-profit-foreign-direct-investment/.
- Negulescu, O. (2017) The process of innovation in the corporate intrapreneurship, in: Boldea, I., Sigmirean, C. (editors) "Debating Globalization. Identity, Nation and Dialogue", Ed. Arhipelag XXI Press, Section: Social Sciences, Portal Web of Science, Clarivate, p.438-446.
- NFTE (2019) The importance of entrepreneurship in small businesses. A NFTE-UK case study. http://businesscasestudies.co.uk/nfte-uk/the-importance-of-entrepreneurship-in-small-businesses/the-importance-and-benefits-of-small-businesses-today.html.
- OCC (2016) Obstacles and Opportunities: The Importance of Small Business in Ontario, Ontario Chamber of Commerce (OCC), 2016, online pdf report.
- OECD (2017) Enhancing the contributions of SMEs in a global and digitalised economy, Meeting of EOCD Council, Paris, 7-8 June, 2017, online report, pdf.
- Russo, T. (2019) Pros & Cons of Small Business Direct Investment, *Small Business*, online article, accessed on April 2019, https://smallbusiness.chron.com/pros-cons-small-business-direct-investment-66148.html.
- Snyder, J. (2018) 3 Key Areas for Small Businesses Technology Investments, online article, https://insights.samsung.com/2018/10/02/3-key-areas-for-small-businesses-technology-investments/.
- Stephens, H. (2019) Why Invest in Technology for Your Small Business, online article, accessed on April 2019, https://nobucksfreeware.com/why-invest-in-technology-for-your-small-business/.
- Tooth, J. (2018) *How angel investment beats foreign direct investment*, UK Business Angels Association, online article, accessed on April 2019, https://smallbusiness.co.uk/angel-investing-foreign-direct-investment-2545387/.
- Troncoso, G. (2019) SMES do not understand foreign direct investment, *Dynamic Business*, online article, accessed on April 2019, https://www.dynamicbusiness.com.au/small-business-resources/growth-import-export/smes-do-not-understand-foreign-direct-investment.html.
- World Bank statistics (2016) siteresources.worldbank.org/CGCSRLP/.../SME_statistics.pdf.

IMPROVING THE PERFORMANCE OF OPERATIONS

Ana Roxana Ştefănescu

Prof., PhD, Spiru Haret University Bucharest

Abstract: Applying performance criteria and standards can determine operations that require improvement and change. In this context, an operational strategy should be developed to support the organization's goals, focusing on cost-quality, innovation and service cost.
In improving performance in relation to the need for change, two kinds of change categories can be highlighted: in jumps or by continuous improvement of performance.

Keywords: operations, performance improvement, need of change, change in jumps, change by continous improvement

1. Îmbunătăţirea performanţelor din nevoia de schimbare

Îmbunătăţirea criteriilor de economie şi de eficienţă presupune reducerea costurilor operaţionale, în timp ce îmbunătăţirea criteriilor de eficacitate vizează creşterea vânzărilor.

Matricea lui Slack (*fig. 1.*) indică o relaţie între performanţă şi importanţa operaţiunii pentru client, care poate fi utilizată pentru evaluarea performanţei şi a factorilor de performanţă pentru clienţii operaţiunii, determinând modalităţile de îmbunătăţire a acestora:

- **adecvat** specifică faptul că factorii de performanţă care intră în locaţia respectivă a matricei sunt satisfăcători, dar nu se exclude monitorizarea acestora în vederea depistării unei eventuale deteriorari
- **nevoia de îmbunătăţiri** indică faptul că factorii de performanţă respectivi trebuie perfecţionaţi
- **de luat măsuri urgente** indică necesitatea îmbunătăţirii de urgenţă a factorilor respectivi de performanţă
- **exces** indică existenţa unor factori de performanţă peste cerinţele procesului, iar intervenţia în acest caz trebuie să vizeze redirecţionarea unor resurse către alte operaţiuni.

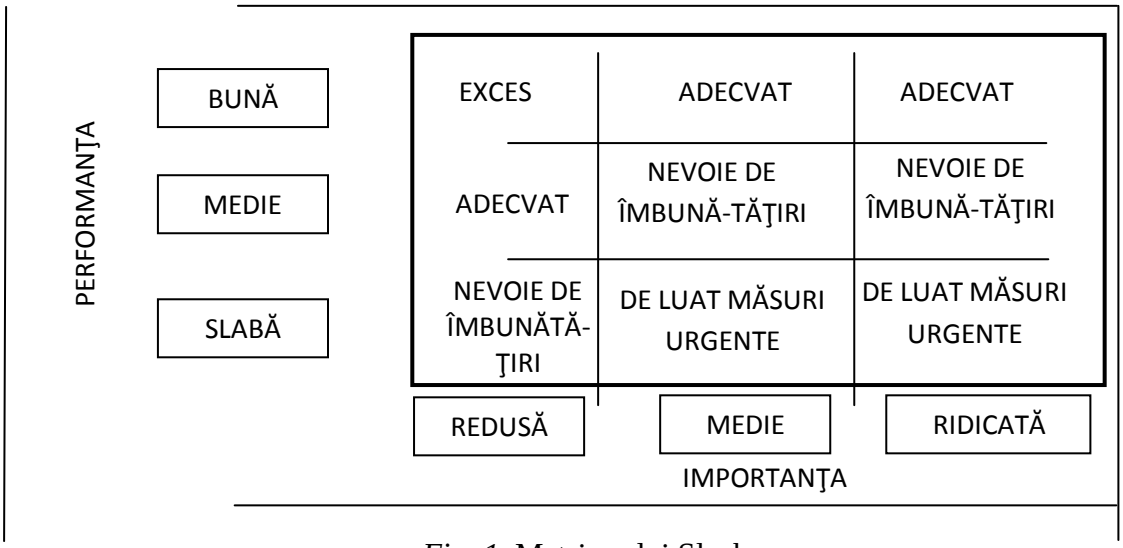

Fig. 1. Matricea lui Slack

În îmbunătăţirea performanţelor în raport de nevoia de schimbare pot fi evidenţiate două tipuri de categorii de schimbare: **în salturi** sau prin **îmbunătăţirea continuă** a performanţelor (*fig. 2.*).

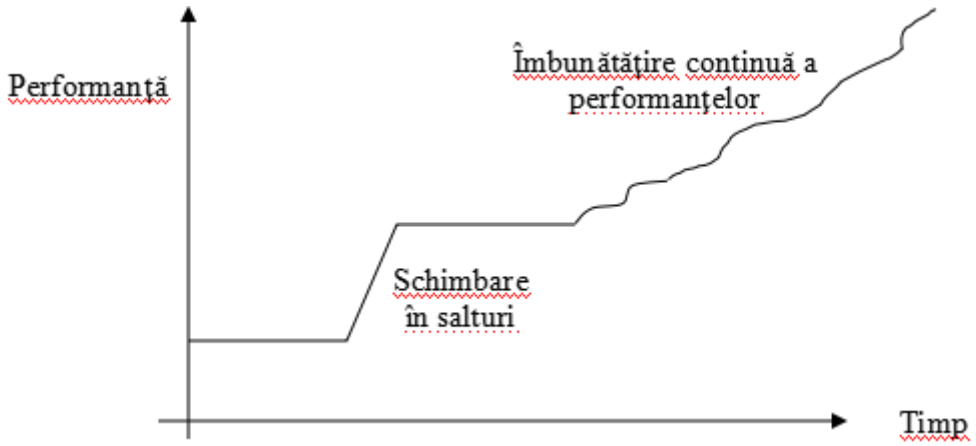

Fig. 2. Categorii de schimbări

2. Schimbarea în salturi

Schimbarea în salturi urmăreşte să obţină îmbunătăţiri dintr-o dată de performanţă, de regulă, majore.

Principalul obiectiv al schimbării în salturi îl constituie reducerea deficitului competitiv (*fig. 3.*).

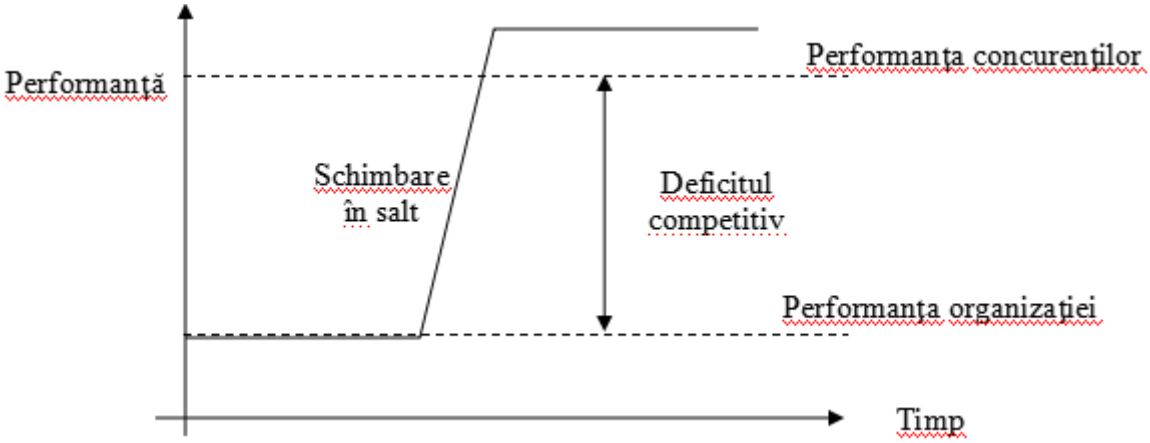

Fig. 3. Reducerea deficitului competitiv

Schimbările majore se pot datora: **tehnologiilor noi, metodelor noi de lucru** şi **tehnicii manageriale noi**.

Adoptarea de noi tehnologii oferă oportunităţi pentru realizarea unor salturi abrupte în calitatea performanţei. Cel mai relevant exemplu tehnologic îl constituie îmbunătăţirea rapidă a proceselor prin adoptarea tehnologiilor IT.

Adoptarea unor noi metode de lucru este strâns legată de adoptarea de noi tehnologii, dar pot fi şi noi metode capabile să îmbunătăţească rapid performanţele proceselor existente: definirea setului de sarcini individuale, algoritmizarea rezolvării sarcinilor, organizarea grupurilor de lucrători, supervizarea angajaţilor, raţionalizarea programului de muncă sau respectarea strictă a clauzelor şi condiţiilor contractuale.

Adoptarea unor noi tehnici manageriale facilitează organizaţiilor posibilităţi de a profita de toate oportunităţile de a realiza salturi de performanţă.

3. Îmbunătăţirea continuă a performanţelor

Schimbările incrementale neîntrerupte pot duce la îmbunătăţirea continuă a performanţelor. Aceste schimbări urmăresc să găsească domenii de îmbunătăţire în toate laturile organizaţiei.

În timp ce schimbările în salturi sunt conduse de la vârful orgnaizaţiei şi sunt, de regulă, dominate de tehnologie, abordarea bazată pe îmbunătăţirile continue este controlată de jos în sus şi are o orientare către oameni. Prin îmbunătăţirea continuă a performannţei, se caută să se utilizeze inteligenţa oamenilor, în timp ce schimbările în salturi reclamă, de obicei, mari sume de bani.

Schimbarea continuă impune în permanenţă retehnologizări, motivaţii şi îmbunătăţiri de tehnologii şi utilaje, dar şi de metode şi tehnici de lucru.

De importanţă majoră în schimbarea continuă este atitudinea angajaţilor de a-şi perfecţiona permanent pregătirea profesională dar şi dorinţa acestora de a face lucruri din ce în ce mai bune.

Grupurile de îmbunătăţire a calităţii au roluri definitorii în îmbunătăţirea continuă a performanţelor. De asemenea, schemele de colectare a sugestiilor lucrătorilor pot constitui elemente de analiză şi de performanţă.

În esenţă, îmbunătăţirea continuă a performanţelor îşi propune să înlăture excesul, risipa şi să amelioreze fluctuaţiile. Din punct de vedere acţional, îmbunătăţirea continuă a

performanţelor vizează zero defecte, zero timp de pregătire a utilajelor, zero manipulare pentru materiale, zero stocuri, zero avarii, zero intervale de aşteptare la aprovizionare, precum şi zero fluctuaţii.

Integrând schimbarea continuă în cultura organizaţională, aceasta devine normă vizând nevoia adoptării, în permanenţă, a unor schimbări substanţiale şi de fond.

4. Managementul schimbării

Îmbunătăţirea performanţei constituie, în sine, o schimbare determinată de nevoia de a atinge sau depăşi anumite standarde sau performanţe.

Dat fiind faptul că atât standardele şi performanţele, cât şi schimbările reprezintă elemente specifice, este necesară o continuă adaptare la variaţii şi adoptarea unor metode de management care să guverneze incertitudinea, să analizeze riscurile, să impună decizii eficiente şi să asigure îmbunătăţirea continuă a performanţelor.

Managementul schimbării, ca strategie operaţională, nu trebuie orientată strict către un tip de schimbare, deoarece ambele tipuri (în salturi, îmbunătăţire continuă) sunt necesare organizaţiilor atât pe termen scurt, cât şi pe termen lung.

Trăsătura comună a acestor abordări de îmbunătăţire a performanţelor este schimbarea, iar consecinţa firească este pregătirea organizaţiilor pentru asigurarea unui management eficient al schimbării.

Cea mai sensibilă problemă a schimbării o constituie managementul resurselor umane, care necesită o pregătire continuă şi adecvată, dar şi o educare în sensul adoptării unei atitudini favorabile schimbării şi comportamentului proactiv.

5. Politici de îmbunătăţire continuă a performanţelor

Politicile de îmbunătăţire continuă a performanţelor organizaţiei se înscriu în politicile manageriale pentru operaţionalizarea producţiei care se referă la:

- fundamentarea producţiei
- asigurarea calităţii
- înnoirea şi diversificarea nomenclatorului de produse
- inovarea producţiei
- utilizarea eficientă a capacităţii de producţie
- fundamentarea şi reducerea costurilor
- informatizarea activităţii de producţie.

Dintre aceste politici, cele care au impact direct asupra îmbunătăţirii continue a performanţelor sunt:

- asigurarea calităţii
- înnoirea şi diversificarea nomenclatorului de produse
- inovarea producţiei
- utilizarea eficientă a capacităţii de producţie
- fundamentarea şi reducerea costurilor
- informatizarea activităţii de producţie.

4.Concluzii

Concluziile desprinse în urma acestui studiu sunt:

În îmbunătăţirea performanţelor pot fi evidenţiate două tipuri de categorii de schimbare: în salturi sau prin îmbunătăţirea continuă a performanţelor.

În timp ce schimbările în salturi sunt conduse de la vârful orgnaizaţiei şi sunt, de regulă, dominate de tehnologie, abordarea bazată pe îmbunătăţirile continue este controlată de jos în sus şi are o orientare către oameni. Prin îmbunătăţirea continuă a performannţei, se caută să se utilizeze inteligenţa oamenilor, în timp ce schimbările în salturi reclamă, de obicei, mari sume de bani.

BIBLIOGRAPHY

1. *Dilworth, J.B.*, Operations Management Providing Value in Goods and Services, Ed.The Dryden Press,2000
2. *Heizer, J.,Render, B.*, Principles of Operations Management, Ed.McGraw Hill, 2003
3. *Jaba, O.*,Gestiunea producţiei şi a operaţiilor, Ed.Economică,Bucureşti,2002
4. *Moldoveanu, G.*,Managementul operaţional al producţiei,Ed.Economică,Bucureşti,1999
5. *Moldoveanu, G., Dobrin, C.*, Metode actuale în managementul operaţional, Ed.Matrix Rom Bucureşti, 1999
6. *Monks, J.G.*, Operations Management, Ed.McGraw Hill, 1985
7. *Nagashima, S.*, 100 Management Charts, Ed.Asian Productivity Organization, Tokyo, 1992
8. *Reid, R.D.*, Operations Management An Integrated Approach, Ed.Wiley, 2005

SOME CONSIDERATIONS REGARDING THE OFFENSE OF DESTRUCTION IN THE ROMANIAN LAW

Ion Rusu

Prof., PhD, "Danubius" University of Galați

Abstract: In this study we have examined some elements regarding the way in which the crime of destruction is regulated in the Romanian law. During the examination we have considered the constitutive content of the offense as well as the similarities and differences between the former and the current regulations, complemented by the legislative precedents and some possible situations of more favorable criminal law enforcement in transitory situations. The novelties consist in the examination carried out in the light of the new provisions, with reference to the previous provisions. The paper may be useful to students, master students and doctoral students in the country, as well as to the practitioners of criminal law. This paper is part of an academic course to be published in the near future at a recognized publishing house in the country.

Keywords: The objective side, the subjective side, the legislative precedents, the transitional situations

1. Introduction

Being incriminated in the 1969 Criminal Code, in the doctrine of the second half of the last century, it was considered that the destruction, "in the sense of the criminal law, is the deed of the person who, by his own physical energy or by the use of appropriate means, unjustly injuring a material damage to an asset belonging to another person, thus striking in the existence of the asset or in the actual state of the asset."[1]

Therefore, in the author's opinion, the criminal law "incriminates the act of destruction because its perpetuation poses a threat to the patrimonial social relations whose formation and normal development would not be possible without the assurance and protection of the existence and the state of fact of the assets that concern the subject of these relationships.

The act of destruction, presenting a social danger in the sphere of patrimonial relations, the offense of destruction belongs to the category of patrimonial offenses (against possessions), and in the aspect of the special characterization it belongs to the subgroup of patrimonial crimes that are committed by harm unjustly brought directly to patrimonial assets in their materiality.

While for the offenses committed by stealing (theft, robbery, piracy) it is protected the actual position of assets in the sphere of each patrimony, the destruction offense is protected by the material state, i.e. the substance and the potential for their use"[2].

According to the provisions of art. 253 par. (1) Criminal Code, the offense of destruction consists in the action or inaction of the natural or legal person by which it destroys, degrades or renders in a state of non-use of an asset, belonging to another natural or legal person or the action or inaction preventing the taking of the conservation measures or rescue of such property, as well as the action or inaction to remove the taken measures.

Also, according to the provisions of paragraph (2), the offense will also subsist if the action or inaction of the active subject consists in the destruction of a private signature which

---

[1] Vintilă Dongoroz, in Vintilă Dongoroz (scientific consultant, coordinator of the entire volume), Siegfried Kahane, Ion Oancea, Iosif Fodor, Nicoleta Iliescu, Constantin Bulai, Rodica Stănoiu, Victor Roșca, *Explicații teoretice ale Codului penal român, vol. III, Partea specială/Theoretical explanations of the Romanian Criminal Code, vol. III, Special part*, Editura Academiei R.S.R., Bucharest, 1971, p. 545.

[2] *Ibidem*, pp. 545-546.

belongs in whole or in part to another person and it serves to prove a patrimonial right, if by it a damage was caused.

In accordance with the provisions of paragraph (3) if the act of destruction referred to in paragraph (1) relates to assets that are part of the cultural patrimony, the deed is considered to be more serious, being sanctioned accordingly.

If the destruction, degradation or bringing into a state of non-use of an asset is committed by fire, explosion, or any other such means, and if it is likely to endanger other persons or property, the deed shall be deemed more serious by punishing more harshly, according to the provisions of para. (4).

According to the provisions of para. (5), the provisions of para. (3) and (4) shall apply even if the property belongs to the perpetrator. In this hypothesis, the legislator considers only assets belonging to the cultural patrimony or if the deed is committed by arson, explosion or by any other such means and if it is likely to endanger other persons or assets.

For the facts provided in paragraph (1) and (2), the criminal proceedings shall be commenced at the preliminary complaint of the injured party, and the attempt shall be punished only for the offenses provided in paragraph (3) and (4).

2. Similarities and Differences of the Regulation in the Law in Force and the Previous Law

As mentioned above, the offense of destruction was also provided for in the 1969 Criminal Code in Art. 217.

The comparative examination of the legal content of the two provisions allows us to identify differences and similarities.

Among the elements of resemblance, we distinguish:

- retaining the marginal names in the new regulation;
- the perfect identity of the content of the crimes referred to in paragraph (1) of art. 217 of the Criminal Code of 1969 and art. 253 par. (1) Criminal Code, with the exception of penalty limits, which, as other offenses, are different;
- retaining as aggravated way the act of destroying assets belonging to the national cultural patrimony, even if the wording used is different;
- retaining with an identical normative content the aggravated normative way by which the act is committed by arson, explosion or by any other such means if it is likely to endanger other persons or goods;
- retaining in both regulations the provisions sanctioning the act committed by the perpetrator, in the conditions in which the destroyed property belongs to him, as well as the provisions regarding the sanctioning the attempt.

Regarding the elements of differentiation, we note the following:

- the incrimination in the new law of the destruction of a document under private signature, which serves to prove a patrimonial right, if by this act a damage has occurred;
- renouncing at the incrimination of the deed referred to in paragraph (6) of art. 217 Criminal Code of 1969, where it was stipulated that if the property is privately owned, unless it is wholly or partly of the State, the criminal action for the deed referred to in paragraph (1) moves to the prior complaint of the injured party. Reconciliation removes criminal liability;
- in the text of the previous law, the criminal action is initiated in the preliminary complaint only for the offense committed in par. (1), while in the law in force the criminal action moves to the preliminary complaint for par. (1) and (2),
- the sanctions provided in the new law are lower.

3. The Constitutive Content of the Offense

3.1. The Objective Side

The material element of the objective side in the way provided for in paragraph (1) of art. 253 Criminal Code, is accomplished by one of the following alternative actions: *destruction, degradation, bringing an asset into a non-usable state, preventing the taking of conservation measures or rescuing an asset or removing the taken measures* (we are considering the conservation measures or rescue of the concerned asset).

According to the doctrine, by the term *destruction* is meant "wracking, abolition, complete suppression of the asset, so that the previously existing asset is reduced to nothingness or to a heap of debris informs (for example, the demolition of a house, the killing of an animal, the cutting of a tree, a domestic object, the burning of a book, etc.)"[3].

In another opinion it is appreciated that the "*Destruction* consists in damaging the substance of the asset in such a way that it ceases to exist, is destroyed, such as the demolition of a building, the killing of an animal, the burning of documents for which patrimonial relations are recorded[4]. He committed the offense in this variant of commission, the called I.O., who, having various litigations with his neighbor I.N. in connection with a land surface, he avenged the victim with the help of a crowbar, destroying an ice house of the injured person, whom he legally built on the basis of the authorization issued by the mayor's office."[5]

So the *destruction* "presupposes the ceasing of the physical existence of the asset".[6]

In the recent doctrine it was appreciated that "if, after committing the theft of crime (simple or qualified), the thief destroys the stolen asset [under art. 153, par. (1), only the offense of the theft (for the thief behaves as an "owner" of the stolen property and may have it also by destruction), and not a contest between it and the crime of destruction; however the theft will be held in concurrence with the destruction if the latter is committed in any of the aggravated variants provided by art. 253, par. (3) - (4) of the New Criminal Code"[7].

Regarding this last opinion, we consider that if the author takes away the asset in order to acquire and subsequently destroy it, he will be charged with both crimes, namely theft and destruction.

Degradation means "partial spoilage of the asset, alteration of its condition, so that due to this substantial change the asset no longer has the qualities and potential of its use in its former state.

Deterioration exists regardless of whether the property could be repaired or whether it could still be used in its deteriorating state."[8]

---

[3] Vintilă Dongoroz, in Vintilă Dongoroz (scientific consultant, coordinator of the entire volume), Siegfried Kahane, Ion Oancea, Iosif Fodor, Nicoleta Iliescu, Constantin Bulai, Rodica Stănoiu, Victor Roşca, *Explicaţii teoretice ale Codului penal român, vol. III, Partea specială/Theoretical explanations of the Romanian Criminal Code, vol. III, Special part*, Editura Academiei R.S.R., Bucharest, 1971, p. 549.

[4] C. Ap. Iaşi, dec. no. 288/1998, in RDP no. 1/1999, p. 150. G. Antoniu ş.a., *op. cit.*, vol. III, p. 143.

[5] Vasile Dobrinoiu, in Vasile Dobrinoiu (coord.), Ilie Pascu, Mihai Adrian Hotca, Ioan Chiş, Mirela Gorunescu, Costică Păun, Norel Neagu, Maxim Dobrinoiu, M.C. Sinescu, *Noul Cod penal, comentat, Partea specială, Ediţia a II-a, revăzută şi adăugită/The New Criminal Code, commented, Special Part, Second Edition, revised and added*, Ed. Universul Juridic, Bucharest, 2014, p. 331; the author refers to C. Ap. Bucharest, s. a II-a pen., dec. no. 180/1996, in RDP no. 3/1996, p. 122; see also Ion Rusu, Minodora-Ioana Bălan-Rusu in Alexandru Boroi (coord.), Ion Rusu, Angelica Daniela Chirilă, Gina Livioara Goga, Ana-Alina Ionescu-Dumitrache, *Practică judiciară în materie penală, Drept penal. Partea special/Judicial Practice in Criminal Matters, Criminal Law. The special part*, Ed. Universul Juridic, Bucharest, 2014, p. 223.

[6] Mihail Udroiu, *Drept penal, Partea specială, Sinteze şi grille/Criminal Law, Special Part, Syntheses and Grids*, Ed. C.H. Beck, Bucharest, 2016, p. 295.

[7] *Ibidem*, p. 295.

[8] Vintilă Dongoroz, in Vintilă Dongoroz (scientific consultant, coordinator of the entire volume) and colab., *op. cit. (vol. III)*, p. 549.

In another opinion, it is appreciated that *degradation* consists of "affecting the asset in such a way that it loses some of its qualities, which leads to a reduction of its potential for use. So it is a deterioration, partial spoilage (the asset still exists, but it has a diminished economic value). It does not matter if the asset could be repaired or if it could have any use degraded. There is degradation when the act affects the aesthetics of the asset.

The action of destruction or degradation of an asset may be made up of the content of other offenses as a constitutive element (for example, acts of diversion - article 403 Criminal Code, destruction or false signature - art. 332 Criminal Code) or as an aggravating circumstance (for example, the theft under art. 229 par. (1) letter d) Criminal Code]. In the latter case, if after committing the act of destruction or degradation, the perpetrator willingly renounces to bring the crime to an end, the destruction regains its independence.

In this regard, it has been decided in the judicial practice[9], for example, that the deed of one who, by penetrating a room by breaking windows and damaging the doors, removes more assets from the closet with the intention of acquiring them, but then, on his own initiative, leaving the room without acquiring anything, constitutes an attempt at the crime of qualified theft, but which is not punished because the perpetrator has ceased, in the task of retaining the crime of destruction by breaking the windows and damaging the doors, produced in order to penetrate into the room"[10].

Also, degradation "means the deterioration of a good that results in the alteration of the substance or its aesthetics (if the aesthetic aspect is the essence of the asset) to such an extent that the asset can no longer be used or capitalized as in the past without being repaired."[11]

Concerning the two alternative actions (destruction and degradation), in the recent doctrine it is argued that "these two alternative ways are absorbed in the qualified theft offense (whether the theft is committed for the purpose of acquiring the property or for the purpose of use) committed by burglary or in the offense of violating the secrecy of correspondence (article 302 paragraph (1) of the New Criminal Code)"[12].

In this sense, in judicial practice it was decided that "Burglary - as aggravated to theft, implies by its nature the deterioration or destruction of a closing object or of an object designed to prevent access or to close the passage to the place where the stolen material object is. Accordingly, the destruction or destruction of locks achieved in order to commit theft does not constitute a crime of direct destruction, but it is covered as an aggravated circumstance in the content of the offense, part of the complex of qualified theft."[13]

Under other circumstances, the offense of destruction may be absorbed in the content of the robbery offense; thus, in court practice, it was decided that "the degradation of the victim's clothing as a result of the violence against the person by the defendant in attempting to escape, represents the complex, single, robbery offense, in which the act of destruction is absorbed, in the content of the robbery offense"[14].

By *bringing into a state of non-use* it is understood as "making the asset without being dismantled of itself, yet lose its attributes which it had previously, and which constituted or maintained its potential for use (for example, stealing from a car of a piece that can only be replaced with a long delay, pouring into a barrel of wine a substance that made wine unusable,

---

[9] Supreme Court, s. pen., dec. no. 2956/1970, in RRD no. 3/1971, p. 133.
[10] Vasile Dobrinoiu, in Vasile Dobrinoiu (coord.), Ilie Pascu, Mihai Adrian Hotca, Ioan Chiș, Mirela Gorunescu, Costică Păun, Norel Neagu, Maxim Dobrinoiu, M.C. Sinescu , *op. cit.*, p. 331.
[11] Mihail Udroiu, *op. cit.*, p. 295.
[12] *Ibidem*, p. 295.
[13] *Ibidem*, p. 295; the author reffers to T.M.B., criminal section I, decision no. 1944/1976, in *Repertoriu 1981-1985*, p. 169.
[14] *Ibidem*, p. 295; the author reffers to C.S.J., criminal section, decision no. 3411/2000, available at www.legalis.ro.

the violent hitting of a traction animal, so that for some time he could not be used. The non-use may be permanent or temporary, total or partial"[15].

In another opinion, it is considered that bringing the property to a state of non-use "consists in the fact that the asset can no longer be used for its purpose permanently or only temporarily, such as, for example, stealing a piece from a machine that can only be used with great difficulty, blocking the operating mechanism of an installation, hitting an animal that can only be used for work partially, etc."[16]

Preventing measures to preserve or rescue an asset is "to act in such a way that when an asset is exposed to the danger of being destroyed or when a destructive cause has been defeated on it, it cannot be taking a timely action that would have removed the danger or would have prevented the destructive cause.

It is, therefore, an indirect way of achieving the destruction of the asset (for example, the perpetrator does not allow works to prevent a wall from collapsing or performs acts likely to delay operations to prevent a flood or locate a fire).

If the perpetrator, in order to prevent an action has destroyed or has been unable to use the means by which the defense measures could be taken, there will be a concurrence of crimes.

Measures that are prevented by the perpetrator must be serious and effective, not mere vain attempts.[17]"

In another opinion it is considered that "preventing the taking of measures to preserve or save an asset is an indirect way of destroying it, because the perpetrator does not act outright and directly on the property to destroy it, but by its unlawful action he prevents taking the necessary measures to protect the asset against the danger of destruction that threatens it - for example, the perpetrator prevents a firefighting team from extinguishing a fire or does not allow any work to be done to prevent the crumbling of a wall or to carry out acts likely to delay operations to prevent floods"[18].

According to another view, preventing the taking of measures to preserve or save an asset, "creates an eventual danger of the asset, even if the property is not destroyed or degraded by the act of the perpetrator at the time of the criminal activity."[19]

In court practice, it was decided that "Preventing the extinction of a fire caused by a person in his own household, through negligence, constitutes the crime of destruction provided in art. 217 par. (1) and (4) Criminal Code, if the fire extended to other people's property, destroying them."[20]

Removing the preservation or rescue measures of an asset means "the situation in which, after taking measures to protect the property against the danger of destruction that threatens it, the perpetrator removes these measures, such as removing the weld applied to the

---

[15] Vintilă Dongoroz, in Vintilă Dongoroz (scientific consultant, coordinator of the entire volume), Siegfried Kahane, Ion Oancea, Iosif Fodor, Nicoleta Iliescu, Constantin Bulai, Rodica Stănoiu, Victor Roșca, *op. cit.*, p. 549.

[16] Vasile Dobrinoiu, in Vasile Dobrinoiu (coord.), Ilie Pascu, Mihai Adrian Hotca, Ioan Chiș, Mirela Gorunescu, Costică Păun, Norel Neagu, Maxim Dobrinoiu, M.C. Sinescu , *op. cit.*, p. 332.

[17] Vintilă Dongoroz, in Vintilă Dongoroz (scientific consultant, coordinator of the entire volume), Siegfried Kahane, Ion Oancea, Iosif Fodor, Nicoleta Iliescu, Constantin Bulai, Rodica Stănoiu, Victor Roșca, *op. cit.*, pp. 549-550.

[18] Vasile Dobrinoiu, in Vasile Dobrinoiu (coord.), Ilie Pascu, Mihai Adrian Hotca, Ioan Chiș, Mirela Gorunescu, Costică Păun, Norel Neagu, Maxim Dobrinoiu, M.C. Sinescu , *op. cit*., p. 332.

[19] Mihail Udroiu, *op. cit.*, p. 296.

[20] Ion Rusu, Minodora-Ioana Bălan-Rusu in Alexandru Boroi (coord.), Ion Rusu, Angelica Daniela Chirilă, Gina Livioara Goga, Ana-Alina Ionescu-Dumitrache, *op. cit.*, pp. 223-224; the authors cite from C.S.J., s. pen., dec. no. 1222 of 8 May 1998, in G. Ionescu, I. Ionescu, *Probleme de drept din jurisprudența Curții Supreme de Justiție în materie penală 1999-2000/Legal issues in the jurisprudence of the Supreme Court of Justice in criminal matters 1999-2000*, Ed. Juris Argessis, Curtea de Argeș, pp. 367-368.

broken pipe, excavating the mouth of the well through which the probe erupted uncontrollably."[21]

If the active subject carries out two or more of the actions incriminated under the same circumstances, it will be retained as a single offense.

In this case, the property that constitutes the material object of the offense always belongs to another person (physical or legal), so it must not belong to the perpetrator.

In the case of the normative way provided in para. (2) of art. 253 Criminal Code, the material element is made by the action of destruction of a document under private signature, which belongs in whole or in part to another natural or legal person and serves to prove a patrimonial right, if it has caused a loss.

For the existence of the offense provided in par. (3) of art. 253 Criminal Code, it is necessary for the material element to be accomplished by an action of destruction of a property belonging to the cultural patrimony.

In the case of the normative way provided in paragraph (4) of art. 253 Criminal Code, the material element is achieved by the following alternative actions: the destruction, degradation or bringing into a state of non-use of an asset, committed by fire, explosion or by any other such means and if it is likely to endanger other persons or goods.

Essential requirements. In order for one or more of the actions incriminated by the legislator to complete the objective aspect of the offense of destruction in the normative way provided for in paragraph (1) "the essential condition must be fulfilled, so that the asset on which the action was taken *belongs to another.*"[22]

The same essential requirement is found in the case of par. (2), stating that in this case there is also a need to meet another essential requirement, namely that the destroyed private document could have served to prove a patrimonial right.

In the case of the normative way provided in para. (3) it is necessary for the destroyed property to be part of the cultural heritage.

We take into consideration the need for the destroyed asset to fall into the category of assets protected by Law no. 182/2000 on the protection of the mobile national cultural heritage, republished, as subsequently amended and supplemented[23].

According to the provisions of art. 3 par. (1) of the Law no. 182/2000, the mobile national cultural heritage consists of assets of historical, archaeological, documentary, ethnographic, artistic, scientific and technical, literary, cinematographic, numismatic, philatelic, heraldic, bibliophile, cartographic and epigraphic value, representing material testimonies of the evolution of the environment and the human relations, the human creative potential and the Romanian contribution as well as the national minorities in the universal civilization.

The assets that make up the national mobile cultural heritage are divided into the following groups:

- archaeological and historical-documentary assets;
- assets of artistic significance;
- assets of ethnographic significance;
- assets of scientific importance;
- assets of technical importance.

---

[21] Vasile Dobrinoiu, in Vasile Dobrinoiu (coord.), Ilie Pascu, Mihai Adrian Hotca, Ioan Chiş, Mirela Gorunescu, Costică Păun, Norel Neagu, Maxim Dobrinoiu, M.C. Sinescu, *op. cit.*,p. 332.

[22] Vintilă Dongoroz, in Vintilă Dongoroz (scientific consultant, coordinator of the entire volume), Siegfried Kahane, Ion Oancea, Iosif Fodor, Nicoleta Iliescu, Constantin Bulai, Rodica Stănoiu, Victor Roşca, *op. cit.*, p. 550.

[23]Republished in the Official Monitor of Romania, Part I, no. 259 of April 9, 2014.

In the case of the normative way of par. (4) the existence of two essential requirements is to be found as follows: the property is destroyed, degraded, or rendered unusable by one of the incriminated actions, namely: arson, explosion or any other such means and the action itself is likely to endanger other persons or property.

The immediate consequence is the change "in worse of its existence or state of fact that the asset had before the action was taken.

This change naturally has as a patrimonial consequence a damage to the person to whom the property belonged, and that person is deprived of the possibility of exercising his rights and of achieving the benefits that he had with that property."[24]

In another opinion, the immediate consequence is the "destruction, degradation, bringing into a state of non-use of an asset, belonging to natural or legal persons (public or private), damaging it to their detriment. To retain the aggravated variation provided in paragraph (4), it is necessary that, in addition to the actions of destroying, degrading or rendering non-usable an asset committed by arson, explosion or by any other such means, the act must be such as to endanger other persons or goods, otherwise the deed will be the simple variant of the offense."[25]

In addition to what has been said above in the recent doctrine, we add that if the property is destroyed by arson, explosion, or by any other means, it belongs to the perpetrator, and the act itself is not likely to endanger other persons or property, it does not meet the constitutive elements of the crime of destruction, not even in the way provided for in paragraph (1) of art. 253 Criminal Code.

In the aforementioned hypothesis, if the property destroyed by explosion, burning or any other such means does not belong to the perpetrator, the deed shall meet the constitutive elements of the destruction offense in the simple way provided in paragraph (1) of art. 253 Criminal Code.

Causal link. According to the doctrine "Between the immediate consequence and the action of destruction, degradation, bringing into a state of non-use, etc." there must be a causal link. As a rule, the actions that constitute the material element of the crime of destruction almost inevitably lead to an immediate consequence, that is, a change from the former condition of the good. However, it may sometimes happen that a cause other than the act of the perpetrator has produced destruction (for example, X has dropped a gun fire on Y's dog, shortly the dog died, but it was found that the bullet fired by X did not hit the dog's body, and that he died poisoned by the workers of the flaying house). Therefore, in cases of doubt, the existence of a causal link must be investigated."[26]

3.2. The Subjective Side

The form of guilt with which the active subject acts is intention, which may be direct or indirect.

According to the doctrine, "The crime of destruction, in a simple variant (article 217, para. 1), can only be committed intentionally.

The New Criminal Code stipulating, in art. 19 pt. 1, letters a and b, both direct intent and indirect intent, mentions that the guilt is achieved even in the case of an indirect intention when its existence is established (e.g. in a restaurant a consumer after an injurious word

---

[24] Vintilă Dongoroz, in Vintilă Dongoroz (scientific consultant, coordinator of the entire volume), Siegfried Kahane, Ion Oancea, Iosif Fodor, Nicoleta Iliescu, Constantin Bulai, Rodica Stănoiu, Victor Roșca, *op. cit.,* p. 550.

[25] Vasile Dobrinoiu, in Vasile Dobrinoiu (coord.), Ilie Pascu, Mihai Adrian Hotca, Ioan Chiș, Mirela Gorunescu, Costică Păun, Norel Neagu, Maxim Dobrinoiu, M.C. Sinescu, *op. cit.*,pp. 332-333.

[26] Vintilă Dongoroz, in Vintilă Dongoroz (scientific consultant, coordinator of the entire volume), Siegfried Kahane, Ion Oancea, Iosif Fodor, Nicoleta Iliescu, Constantin Bulai, Rodica Stănoiu, Victor Roșca, *op. cit.,* Vintilă Dongoroz, p. 551.

exchange with another consumer, takes a glass from the table and throws it on him, but the glass passes beside the one targeted and breaks a window of the restaurant, in which case the perpetrator realized that through his act he could break the window, the target is right next to the window, and other consumers have shouted that they would break the window, yet he accepted the risk and hence would respond to destruction according to the provision of article 217)."[27]

As regards the objective aspect, for the existence of the offense, the mobile and the purpose have no legal relevance, the finding of their existence being of importance in the process of individualization of the criminal law sanction to be applied by the court.

If the offense of destruction is found to have been committed by fault, the deed shall meet the constitutive elements of the offense of destruction at fault, provided in the provisions of art. 255 Criminal Code.

4. Legislative Precedent and Transitional Situations

4.1. Legislative Precedent

In the Criminal Code of 1864 the offense of destruction was provided in art. 352-354, under Section VIII, entitled "Destruction, degradation and other damage", Chapter II "Crime and offenses against property", Title IV "Crime and offenses against individuals".

This offense is also provided in art. 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367 and 368, mentioning that in art. 357-364 it is provided for the sanction of the offense by burning, the differences being made according to the material object, the value of the damage caused, the importance of the defended social value and the concrete circumstances of committing each act.

Given the complexity of the incrimination, we do not insist on reviewing its provisions.

In the Criminal Code Carol II, the offense of destruction was provided in art. 559-562.

According to the provisions of art. 559 "The one who damages a mobile or immovable thing, belonging totally or in part to another, commits the offense of degradation of the work of another and is punished with correctional prison from one month to one year and a fine of 2,000 to 5,000 lei.

The same punishment applies to those who, without necessity, kill or otherwise improperly use the animals belonging to another person."

In the commentary of the text in the doctrine of the time, it was stated that "The offense of degradation of another's work in art. 559 Criminal Code the one that damages a mobile or immovable thing, belonging in whole or in part to another person.

This is a universal offense in all codes, classified among the crimes against the patrimony (article 434 et seq., Old Romanian Criminal Code, article 418-421 Criminal Code, Old Covenant, article 635 Italian Criminal Code, article 303 in German Criminal Code, art. 327 in Czechoslovak draft)"[28].

In art. 560 there are several aggravated normative ways of the same offense, in art. 561 there are provided several aggravating normative ways, and in art. 562 it is mentioned a normative way assimilated to the type of offense, which is retained in the conditions in which the perpetrator destroys an authentic act; this last incrimination is similar to the incrimination provided in art. 253 par. (2) Criminal Code.

---

[27] *Ibidem*, p. 551.

[28] Traian Pop (Comments) in Const. G. Rătescu, I. Ionescu-Dolj, I. Gr. Perieţeanu, Vintilă Dongoroz, H. Aznavorian, Traian Pop, Mihail I. Papadopolu, N. Pavelescu, *Codul penal Carol al II-lea, adnotat, vol. III, Partea specială II, art. 443-603/The Criminal Code Carol II, annotated, volume III, Part II, art. 443-603*, Ed. Librăriei SOCEC & Co., S.A. Bucharest, 1937, p. 614.

In the Criminal Code of 1969, in its initial drafting, the acts of destruction were distinctly incriminated, the destruction of the public and the destruction of personal or private property.

Subsequently (after 1989), the special chapter which included the offenses against the public has been abrogated (thus implicitly the offense of destruction in the damage of the civilian population).

4.2. Applying the More Favorable Criminal Law in Transient Situations

Given the fact that the limits of punishment are different, in transient situations the question of the application of more favorable criminal law will arise.

Thus, in relation to the concrete circumstances of committing each act, the gravity of the offense and the perilousness of the offender, the more favorable criminal law can be both the old law and the new law.

If the existence of one or more attenuating circumstances is retained, even if the old punishment is higher, the more favorable criminal law will be the old law.

Under the conditions of aggravating circumstances, the more favorable criminal law will be the new law, as the maximum limits are lower in relation to the old law.

It is important to note that the application of more favorable criminal law is an institution at the disposal of the court, which in relation to the concrete circumstances of committing each act and having regard to the obligation to apply the Constitutional Court Decision no. 265/2014, is obliged to apply it in transitory situations.

A particular problem will be identified if the court considers that the provisions of art. 80 and following. or 83 et seq. Criminal Code, where the more favorable criminal law will in all cases be the new law.

5. Conclusions

As a result of the conducted examination, the crime of destruction has been consistently provided for in Romanian criminal law since the adoption of the first Criminal Code in the modern era of Romania.

From 1864 until now the legal content of the offense has undergone numerous changes, all of which are necessarily imposed by the evolution of the science of criminal law and the Romanian society.

In the present study we have examined the constitutive content of the crime of destruction with reference to the current provisions of the Romanian criminal law, sometimes with reference to the previous law.

A particular problem that has been and still is the subject of discussions in the old doctrine, also taken over in the recent doctrine, concerns the application of more favorable criminal law in transient situations.

There is no doubt that this vocation belongs entirely to the court, but every time the choice and application of more favorable criminal law must be made in relation to the concrete circumstances of each individual offense and the perpetrator.

As a general conclusion, we appreciate the usefulness of the incrimination, as well as the need to keep it in the Romanian Criminal Code, considering, among other things, the crime rate, which at this moment is still quite high.

BIBLIOGRAPHY

Vasile Dobrinoiu, in Vasile Dobrinoiu (coord.), Ilie Pascu, Mihai Adrian Hotca, Ioan Chiş, Mirela Gorunescu, Costică Păun, Norel Neagu, Maxim Dobrinoiu, M.C. Sinescu, *Noul Cod penal, comentat, Partea specială, Ediţia a II-a, revăzută şi adăugită/The New Criminal*

Code, commented, Special Part, Second Edition, revised and added, Ed. Universul Juridic, Bucharest, 2014;

Vintilă Dongoroz, in Vintilă Dongoroz (scientific consultant, coordinator of the entire volume), Siegfried Kahane, Ion Oancea, Iosif Fodor, Nicoleta Iliescu, Constantin Bulai, Rodica Stănoiu, Victor Roșca, *Explicații teoretice ale Codului penal român, vol. III, Partea specială/Theoretical explanations of the Romanian Criminal Code, vol. III, Special part,* Editura Academiei R.S.R., Bucharest, 1971;

G. Ionescu, I. Ionescu*, Probleme de drept din jurisprudența Curții Supreme de Justiție în materie penală 1999-2000/Legal issues in the jurisprudence of the Supreme Court of Justice in criminal matters 1999-2000*, Ed. Juris Argessis, Curtea de Argeș;

Traian Pop (Comments) in Const. G. Rătescu, I. Ionescu-Dolj, I. Gr. Periețeanu, Vintilă Dongoroz, H. Aznavorian, Traian Pop, Mihail I. Papadopolu, N. Pavelescu, *Codul penal Carol al II-lea, adnotat, vol. III, Partea specială II, art. 443-603/ The Criminal Code Carol II, annotated, volume III, Part II, art. 443-603*, Ed. Librăriei SOCEC & Co., S.A. Bucharest, 1937;

Ion Rusu, Minodora-Ioana Bălan-Rusu in Alexandru Boroi (coord.), Ion Rusu, Angelica Daniela Chirilă, Gina Livioara Goga, Ana-Alina Ionescu-Dumitrache, *Practică judiciară în materie penală, Drept penal. Partea special/Judicial Practice in Criminal Matters, Criminal Law. The special part*, Ed. Universul Juridic, Bucharest, 2014;

Mihail Udroiu, *Drept penal, Partea specială, Sinteze și grille/Criminal Law, Special Part, Syntheses and Grids*, Ed. C.H. Beck, Bucharest, 2016;

C. Ap. Iași, dec. no. 288/1998, in RDP no. 1/1999, p. 150;

Supreme Court, criminal section, decision no. 2956/1970, in RRD no. 3/1971, p. 133;

T.M.B., criminal section I, decision no. 1944/1976, in Repertoriu 1981-1985, p. 169;

C.S.J., criminal section, decision no. 3411/2000, available at www.legalis.ro.

C.S.J., criminal section, decision no. 1222/1998, in Probleme de drept/Legal Issues...1990-2000, p. 367, in Mihail Udroiu, *op. cit. (2016)*, pp. 298-299;

Supreme Court, criminal section, decision no. 1883/2984, in Repertoriu 1981-1985, p. 94, in Mihail Udroiu, *op. cit. (2016)*, p. 299.

WRIGHT AND POPA AND THE MODELS OF SOCIALSCIENCES

Mircea Oancea

Prof., PhD, Politehnica University of Bucharest

Abstract: The aim Georg Wright and Cornel Popa pursued throughout his entire creative activity was to analyze social actions with the help of formal logic languages. They have built logic models on the modal natural-science logic of C. Lewis. The logic concern oneself with the theorization of infinite proposition sets. Logic models have built on the modal logic but the infinity is limited through the definitions of relations on the finite domain where applies the logic models. G. Wright has created the juridical and moral models and C. Popa has created the actionable models.

Keywords: distributions of values, higher order notions, argumenting doublets, the conventional imaginary-linear logics, college, infra-logics, constant functorial, redefined systems, quasi-conventionalism

The logic of action systems, hierarchical systems, deontic systems that were created during the incipient stage of his creative activity constituted a reply and an innovative initiative, a constructive and contradictory dialogue, a tribute to Wright, to Kotarbinski, to Aqvist or to Hintikka. During this period of his activity, he partly follows the steps of Wright in what he calls the enlightening of certain systems of "local" logics (Popa 2006, 114), which are suitable for the analysis of norm systems (systems which are not fully subordinated to the principles of modal logics, since they are not constructed by scientists) (Popa 1984, 142).

The fundamental contribution from which the creation of Professor C. Popa starts is G.H. Wright's work, *Norm and Action* (Wright 1982, 46). First of all, Wright creates logic and system of change which constitute a foundation for further logics and systems.

In its turn, the logic of change is based on the logic of propositions from which it takes the propositional and functional variables. It proposes T as constructor and creates four arguments for each propositional variable, according to the 4 distributions of values, which we call relations or doublets:

-pTp, -pT-p, -pTp and -pT-p.

The propositional variable p which symbolizes an elementary action, the interpretation of -p, reflects the Aristotelian relations between 2 notions and will depend on the logic and system under which they are built. To clarify the relation between the notions of logic and system, we will clarify the relations between higher order notions:

hierarchy of validities(Oancea 2015, 74), levels, domains, logics and systems.

The hierarchy of validities includes three fundamental levels:

Tautological level (with the Kantian sublevel (Oancea 2017A, 6) where the fundamental epistemological problem is solved: How are mathematical judgments possible as being synthetic and *a priori*?).

The generally valid level, where system K - created by Lemmon and Scott (G. E. Hughes, M. J. Cresswell 1996, 49) - exists and where there exists the confirmation of Gödel's theory, which we named as the Lewis-Gödel level; The natural semi-general valid system, where exists the set of classical modal systems T (created by Feys and Wright), (Dumitriu 1971, 153.), D, S4, S5 etc. and the creative semi-general level, discovered by us (Oancea 2015, 78), with its systems T-creative, D-creative, S4-creative, S5-creative). For each level we can construct one or several domains, one or even several hierarchies of domains. We defined the domain as a set of principles, norms, rules and even axioms, which must be

consistent. We defined pre-logic as a sum of requirements (a selection of domains from the pyramid (hierarchy) of validities). We defined the systemic framework (Oancea 2017, 78) as a sum of offers which pertain to the world in which we construct (the definition graph, the decision graph etc.)

The relation between demand (status) and supply (role) was defined as position. Therefore, logic and system are constituted, are updated when the supply (as a consistent sum of requirements) discovers within the systemic framework the supply that can satisfy it (in principle, the systemic framework can provide an infinite set of solutions). Logic is constituted at the same time with the first system, but it also persists when the next systems are constituted and which can be infinite. Wright simultaneously created the logic of change and the change system, by constructing the 4 relations or doublets. A fundamental problem when constructing logic is to define the infra-logical operators (Oancea, 2013, 105) and, therefore, the problem related to the negation operator. Wright provides the following formula as a T-contradiction

(pTp)&(pT-p) (Wright 1982, 49).

Following the same pattern, a T-contradiction is also the following (-pTp)&(-pT-p). Out of T-contradictions, we extract the following negations:(pTp) "is the negation of" (pT-p) and (-pTp) "is the negation of" (-pT-p) By all means, the relation is commutative, therefore, reverse relations work, as well. Is T an operator or a functor? Is Wright's logic of change positioned in the hierarchy of validities, levels, domains, logics and (normal) classical systems? T is not a binary operator because the negation of a binary operator (for instance, the disjunction) is solved by replacing it with another operator (for instance, the conjunction) and by replacing the propositional variables with their negations. But, in the logic of change, only constructor T exists. Thus, the logic of change does not exist in the logic of propositions. Do the 4 relations (argumenting doublets) pertain to the predicate logic, meaning, is T a predicate? T is not a predicate because predicative atoms receive negation only to the predicate, while individual variables and individual constants are only positive (Anil Nerode, Richard A. Shore, 1997, 81). Thus, the logic of change does not pertain to the predicative domain, either. The decision is similar in the case of modal logic, as well: in modal logic, there are two functors that can be changed by negation. The conclusion is that Wright placed his logic and system in a new hierarchy of validities, levels, domains, logics and systems: the conventional hierarchy. The four negations extracted from T-contradictions are conventional (therefore, preferred and accepted by the creator). The fundamental theorem of constructively logic is given by R. Carnap's theorem: *There is no ethics in logic* (Narița, 2007, 45). That is, in logic there is no external ethics (a set of norms, principles, rules). In logic there is a strict respect towards norms, principles, rules and values which pertain exclusively to it. The essence of these principles is given by the meta-theorems of consistency, completeness and validity (G. E. Hughes, M. J. Cresswell 1996, 256). The failed attempts to place the logic of norms (which is based on the logic of action and, in the end, the logic of actions has arguments taken from the logic of change) in the hierarchy of normal logics, compelled him to place these logics and systems in the conventional hierarchy. The reason lies in the fact that the system of norms is not perfectly logic:"I am however convinced that if deontic logic is meant to be something more than a free game with symbols, its principles must be justified based on some considerations related to the ontological statute of norms."(Wright 1982, 9) Decisions and demonstrations in conventional logics follow the normal pattern but also the conventional one. Thus, logic is conventional provided it has at least one conventional principle. A fundamental consequence of placing the logic of change within conventional logics resides in the impossibility to demonstrate, as theorems, the two relations of negation, in any axiomatic system, because between

(pTp) and (pT-p) and between (-pTp) and (-pT-p)

the equivalence operator does not exist, but only the operator "its negation", which pertains strictly to conventional logic. The formula pertaining to classical (normal) logics (with generic variables) which is analogous to the formula (pTp) "is the negation of" (pT-p) is -□ =β

If an instance of the formula -□ =β (obtained by substituting generic variables with real variables, pertaining to a normal logic) is real, then, where is the conventional formula (pTp) "is the negation of" (pT-p)? In mathematics, the solution was given by L. Euler: square root of -1 does not belong to the real axis, but to the imaginary world, is i.

This solution allowed us to construct the method of visions (the direct method for modal logic)(Oancea 2003, 94) by solving the problem of the endpoint: it has no real successors, thus, it has imaginary successors. We refer to Wright's logic of change as conventionally-imaginary logic.

The final result lies in the fact that this conventionally-imaginary logic is a confirmation of K. Gödel's fundamental theorem(E. Nagel, J. R. Newman, Scientific American, Inc, 1956): In this domain of the logic of change there are valid formulas but they cannot be demonstrated as theorems not even in an axiomatic system: all axiomatic systems which can be created will be incomplete.

Theorem: All conventionally-imaginary logics are Gödelian logics.

Starting from his intention to define, for teaching purposes, the group of logics and systems created by Wright, Cornel Popa created new logics and systems in the conventional domain. His intention was to create a matrix decision making method for the T system. But within this system, the arguments are not variables, but relations(doublets) constructed by T with propositional variables. Then, he selected a number of vectors from the infra-logic college (Oancea 1998, 21) and established a mono(bijective) relation between these vectors and doublets. By doing that, he created new logics and systems within the conventional domain, which we refer to as conventionally-linear. The cause resides in the way logics are constituted having as starting point the Aristotelian relations(Oancea 2017, 13). The logic of predicates uses the following Aristotelian relations of arguments:

R1 – identity (for instance, the identity of variable atoms P(x)=P(x), or the identity of constant atoms, P(a)=P(a)),

R2_I∨ - disjunctive inclusion (for instance, the ratio between P(x) and P(x) ∨ Q(x)),

R3_I∨ - reverse disjunctive inclusion (for instance, the ratio between P(x) ∨ Q(x) and P(x)),

R4 - (for instance, the ratio between P(x) ∨ Q(x) and P(x) ∨ R(x)),

R5_T∨ - tautological disjunctive ratio (for instance, the ratio between P(x) and –P(x),

R5_D – differentiation ratio R5(for instance, the ratio between P(x) and Q(x) without a third atom (with a predicate different from -P or –Q) which generates tautology. Between atoms predicative logic and modal logic directly accepts only R1,

R5_T∨ and R5_D. Wright's logic of change uses this group of Aristotelian ratios as the logic of predicates. The logic of propositions uses a supreme type of ratios out of linearly labeled sets, which we call vectors(Oancea 1998, 7). Based on this relational structure a maximum number of ratios are constructed:

R1 – the two vectors are identical (i.e. there is one single vector, conceptualized in two occurrences, for instance, vector P =/1100/ from college C4),

R2 – the prime vector is lower, the second vector is higher and has 1 on all the lines on which the first vector has 1 (for instance, the ratio between vector -Nc=/1000/ and vector P=/1100/ from college C4),

R3 – the prime vector is high, the second vector is low, and on all lines on which the second vector has 1, the first vector has 1, as well (for instance, the ratio between vector D=/1110/ vector –I=/0100/ from college C4),

R4_TV - ratio R4(the two vectors have at least one line on which they have 1 and each has at least one line on which they have 1 and the other one has 0) and the disjunction of the two vectors generates tautology (for instance, the ratio between vector I=/1011/ and vector –Q=/0101/,

R4_OV - ratio R4 where the disjunction of the 2 vectors does not generate tautology, but a vector of any kind. In this case there is also a line on which the two vectors have 0 (for instance, the ratio between vector P=/1100/ and vector Q=/1010/ from college C4),

R5_TV - ratio R5 (the two vectors have no line on which both have 1), where the vectors are opposed and the disjunction generates the tautological vector (for instance, vector R=/1101/ and vector –R=/0010/ from college C4),

R5_OV - ratio R5 where the disjunction of vectors does not generate the tautological vector, but a vector of any kind (their disjunctor).

In order for the decision method created by C. Popa to have the power and refinement given by the structure of Aristotelian ratios with linearly labeled sets, establishing unique relations between a number of selected vectors and the argument relations (doublets) generated by T, the author created new logics and systems in the conventional domain, namely, conventionally-linear logics and systems. Therefore, the conventionality of logics and systems resides in the arbitrary, preferential establishment of links between the doublets of constructor T and certain vectors that pertain to the infra-logical domain. The consequence is given by the fact that conventionally-linear logics are not imaginary, as well, therefore they are not Gödelian. For the 4 doublets generated by constructor T, pTp, pT-p, -pTp and –pT-p, he selected from college C4, the generation 1^1-0^3(which has a single 1 and 3 0s) and connected them element by element, strictly observing the order relation(Popa, 1984, 145): To pTp he attached vector –Nc=(p&q)=/1000/,

To pT-p he attached vector –I=(p&-q)=/0100/

To –pTp he attached vector –R=(-p&q)=/0010/ and

To –pT-p he attached vector –D=(-p&-q)=/0001/. Consequently, in the logic of C. Popa, the negation of each of T's doublets is indirectly defined as the disjunction of the other 3 doublets of T, because, for the correlation of pTp, in normal logic the following tautology exists:

-/1000/=(/0100/ V /0010/ V /0001/)

Making connections between the 4 doublets of p generated by constructor T, with the four vectors, works provided we use formulas which contain only p and -p. But the connection is valid for any variable when we use the four doublets in individual contexts: so, we substitute p for q, for r etc. and obtain the new connections valid in particular contexts. If we use formulas which contain doublets (8 doublets) with 2 variables (for instance, 4 doublets constructed by T with p/-p and 4 with q/-q), then, C. Popa uses the following active college, the college C16 (vectors have 16 lines). From the set of vectors of C16, he sets 8 vectors from generation 1^4-0^12(with 4 1s and 12 0s). The generation has more than 8. Thus, new selection criteria are introduced: The vector selected for pTp, has 1 on the first 4 lines (order on lines is strictly from bottom to top), The vector selected for pT-p has 1 from the fifth line to the eighth, The vector selected for –pTp has 1 from the 9th line to the 12th, The vector selected for –pT-p, has 1 starting with line 13 till the 16th line, The vector selected for qTq has 1 on line 1, on line 5 , on line 9 and on line 13, The vector selected for qT-q has 1 on line 2, on line 6, on line 10 and on line 14, The vector selected for –qTq has 1 on line 3, on line 7, on line 11 and on line 15 and The vector selected for –qT-q has 1 on line 4, on line 8, on line 12 and on line 16.

Similarly, we can substitute p with any other variable and q with any other variable (different from the first one) and, locally, we obtain the same connections. Generally speaking, we can move to groups of 3 variables, 4 variables etc. What does the hierarchy of

validities, levels, domains, conventional and conventionally-linear logics and systems look like? Obviously, there are tautologies (hence, the tautological level exists). For instance, pTp > pTp is tautology, but it is not what Wright calls T-tautology. The ratio between the two terms of this implication is R1. This is the fundamental characteristic for which the tautological level is established for modal hierarchy, constructed only with implicative methods having an antecedent and a consequent. The same characteristic works for the predicate logic, as well. For the propositional logic the tautological level is constituted for the ratios R1 and R2 between the antecedent and consequent of the implication. Within the hierarchy of validities, the second level consists of formulas which are valid in any frame (in any natural or creatively-induced meta-axiomatizable system)(Oancea 2015, 71.). This level exists neither in the propositional hierarchy, nor in the predicate hierarchy, hence, it does not exist in the conventionally-imaginary and conventionally-linear hierarchy either. The third level in the modal hierarchy is the natural semi-general valid one and the creatively-induced semi-generally valid. It also exists in the predicate hierarchy and, consequently, it will exist in the conventional and conventionally-linear hierarchy, as well, while in the propositional hierarchy it exists as a level of formulas of any kind (formulas that have at least one model (1) and at least one counter-model (0)).

Therefore, formulas in conventionally-imaginary and conventionally-linear logics, except for tautologies, pertain to the semi-generally valid level. All the formulas pertaining to the level are valid and in the conventionally-imaginary T systems only some of them are demonstrated as valid, while others cannot be demonstrated, hence, they are Gödelian. These formulas valid in the semi-generally valid level are those that Wright refers to as T-tautologies(Wright 1982, 49).

Conventional logics are complex logics because they construct their T-expressions starting from the variables of propositional logic. The logic of action and the DF system (do and forbear) are double complex: atoms have T-expressions as their arguments. But Wright's logic of action remains conventionally-imaginary, just like the logic of change, which it overlaps.

In the same manner, Popa's logic of action preserves the conventionally-linear nature of the logic of change which it overlaps. The first question is: are the following constructors: d(do) and f (forbear)(Wright 1982, 61) modal functors, respectively are Wright's and Popa's action logics modal logics with their systems placed within the classical modal logic?

We call modal functor a constructor, for instance, L or M, which constructs its own modality L or M (puts down its signature on NCI endpoints (informational capable endpoints(Oancea., 2017A, 10.))), but also an infinite set of other modalities, to which it adds its signature every time, on the last place on the right, before arguments. Therefore, L is a functor because it creates its own modality, on L, but also on LL, ML, LLL, LML, MLL, MML etc.

We name as functorial constant a constructor that creates only its own modality. In case of functors, starting from the formulas which contain atoms with the same variable, for instance, for the natural axiom (Aristotelian axiom(Oancea 2015, 20)) Lp>Mp, by uniformly substituting p with any modal atom, we can demonstrate as valid an infinite set of formulas. For instance, by substituting p with atom LMLq, we demonstrate the formula LLMLq > MLMLq, in case of modal constants, these formulas cannot be demonstrated. Constructors d and f are functorial constants because such demonstrations cannot be made and they are functorial constants because T's doublets do not accept the negation, which is solvable up to propositional variables. A logic that uses functorial constants is called constant-functorial. Hence, Wright's logic of action is conventionally-imaginary and constant-functorial, and Popa's logic of action is conventionally-linear and constant-functorial. Wright's logic of norms and OP (obligation and permission(Wright, 1982, p.90)) system are

constructed, just like C. Popa's logic and system, upon the logic of action and the DF system. The constant-functorial nature remains for these new complex logics, as well, because O and P are not functors, but functorial constants, for the same reason as d and f. Wright explicitly placed his OP system within the natural semi-generally valid system of the hierarchy of conventionally-imaginary and constant-functorial validities, because it accepts the correlated of the natural modal axiom (Lp>Mp):

"an O-norm with a given content deductively implies a P-norm with the same content."(Wright, 1982, 177)

Over the second part of his creative activity, Cornel Popa places himself in the perimeter of classical (normal) modal logic, from where he creates a remarkable number of systems. Then, he adds to the definition of the logics he puts together the concept of agent, creating modal systems, teleological systems, assertion systems, acceptance systems, argument systems etc. with agents, and, in the end, as a peak of his creative activity, he creates mixed modal systems with agents. The axiomatic system of teleological with agents D is defined in the position of system D in the natural semi-generally valid level.

Functor S(x,p)="Agent x has as purpose state p" and its correlation (Popa 2006, 117). (x, p)="Agent x tolerates state p" are introduced by the definition of functors: -S(x,p)=T(x,-p)

Hence, the classic definition of modal functors, -Lp=M-p is redefined by using the new pair of functors. We call such modal systems that redefine classic functors L and M with a new pair of functors, redefined systems or application systems. Therefore, redefined systems have the power of classical modal systems and the conceptualization and theory of the new domain they reflect is achieved by introducing new secondary definitions, namely, definitions which are valid only within the respective system. In the modal application system, D, Cornel Popa introduced the following secondary definitions:

E(x,p)=S(x,p) (avoidance),
D(x,p)=S(x,p) v E(x,p) (decision),
I(x,p)=-D(x,p) (indecision),
Sc({x,y},p)=S(x,p) & S(y,p) (common purpose),
Cf({x,y},p)=S(x,p) & S(y,-p) (conflict), Crit(x,y,p)=E(x,S(y,p)) (criticism),
Ader(x,y,p)=S(x,S(y,p)) & Q(x,p,Good) (adherence, where Q=qualifies) etc.

Doesn't the introduction of these secondary definitions, absolutely necessary in order to reflect as accurately as possible the social domain under research, place this system and this logic in the hierarchy of conventional validities?

Obviously, in this axiomatic system all the theorems in the natural classical modal system D are demonstrated, but they are demonstrated by using secondary definitions and new theorems which do not exist in system D. In conventional logics and systems, the possibility to get through negation to the negation of propositional variables is blocked. In application modal systems (SMA) the negation works in relation with the definition of functors up to the negation of arguments. In conventional constant-functorial logics and systems, constructors are functorial constants and in the application modal systems, constructors are modal functors. However, there is a type of conventionality, by selection, by preference for secondary definitions, but this conventionalism does not block the operation of the system in the normal modal hierarchy. We refer to this quasi-conventionalism as application and to the systems as application modal systems.

Theorem: Each classical modal system (D, T, S4, and S5) implies any other application system created by redefining the functors. If a conventional constant-functorial system allows the demonstration of fewer theorems (in reality, the system has fewer valid formulas (infinite subsets) than the classical system), the application modal systems (quasi-conventional) allow the demonstration of all the theorems in the classical modal system and, moreover, they allow the demonstration of new theorems by applying definitions.

If the conventional logics and systems created by Wright and Popa were constructed in the hierarchy of conventional validities because the norm systems are not perfectly rational (all of them have higher or lower levels of irrationality) the other human activities, based on science and technique have almost perfect degrees of rationality, hence, application systems can be constructed in the hierarchy of classical (normal) validities (which is the perfect rationality), predominantly in the natural classical modal logic.

This understanding of the relation between logic, science and social-human reality materialized, for Cornel Popa, in the tens of application modal systems, simple, with agents, mixed or mixed with agents. And the originality of each application system is materialized in this set of secondary definitions which represent the logical core of a social theory.

BIBLIOGRAPHY

Cornel Popa, Teoria acțiunii și logica formală, Ed. Științifică și enciclopedică, B., 1984.

Cornel P. Popa, Logica modală și disciplinele socio-umane, Ed. Milena Press, B., 2006.

Georg Henrik von Wright, Normă și acțiune, Ed. Științifică, B., 1982.

G. E. Hughes, M. J. Cresswell, A new introduction to Modal Logic, Routledge, London, 1996.

Anil Nerode, Richard A. Shore, Logic for applications, Springer-Verlag, New York, 1997.

E. Nagel, J. R. Newman, Gëdel's proof, Scientific American, Inc, 1956: 61-69.

Anton Dumitriu, Logica polivalentă, Ed. Enciclopedică, B.,1971.

Ionel Narița, Semiotica, Ed. de Vest, Timișoara, 2007.

Mircea Oancea, Axiomatizări gödeliene în domeniul K, Ed. Printech, B., 2018.

Mircea Oancea, Domenii și sisteme ale logicii modale, Ed. Printech, B., 2015.

Oancea M., Logici modale neconexe, Ed. Printech, B., 2017.

Mircea Oancea, Sisteme modale conexe semi-integrale, Ed. Printech, B., 2017A.

CLIMATE CHANGE IMPACT INDICATORS

Maria-Luiza Hrestic

Assoc. Prof., PhD, Valahia University of Târgoviște

Abstract: This report aims to analyze the main determinations, causes and effects of some of the global issues regarding the environment and, based on this analysis, to present the policies, programmes and legislative framework for reducing the emissions of substances that induce the degradation of the environmental components. Generally, the poorer the countries, the less likely it is for the environmental protection to hold an important place within the decision-makers' concerns. Unfortunately, it seems that transnational matters such as the joint use of international waters, acid rains etc. will become a priority only when vital interests are at stake. Global concerns related to major issues such as the greenhouse effect, the ozone layer and biodiversity seem abstract and distant in countries with more stringent problems.

An accepted scenario can only be conceived with emphasis on sustainability, including energy intensity, human development, economic convergence and international cooperation, as well as durable and healthy consumption patterns, innovation of low-carbon technologies and well-managed land systems, social acceptability only for green economy solutions. The reduction of carbon emissions should be done primarily by changing the way in which energy and basic goods are produced and, to a lesser extent, by reducing demand.

Keywords: environmental components, climate changes,environmental law, sustainability, green economy solutions.

Modificările climatice

Este unanim recunoscut, în prezent, faptul că modificările climatice reprezintă o ameninţare serioasă pentru mediul înconjurător. Această problemă a fost abordată mai serios înca din luna decembrie a anului 1997, la Kyoto, in Japonia, cu prilejul celei de-a treia Conferinţe a părţilor semnatare ale Convenţiei Cadru a Naţiunilor Unite privind Modificările Climatice.

S-a demonstrat atunci ca principalii indicatori de clima sunt puternic influenţaţi de schimbările concentraţiilor în atmosferă ale unor gaze care reţin radiaţiile infraroşii la suprafaţa Terrei, adica produc efectul de seră.

Este cunoscut faptul ca vaporii de apă şi bioxidul de carbon din componenta atmosferei dau naştere unui efect de seră natural, fără de care suprafaţa Terrei ar fi cu circa 33 grade Celsius mai rece decât este în prezent. Alte gaze cu efect de seră sunt metanul, protoxidul de azot, şi compuşii halogenaţi cum sunt clorofluorocarburile. In ultimii o sută de ani, activitatea umană a condus la creşterea concentraţiei, în atmosferă, a gazelor cu efect de seră şi a altor substanţe poluante, iar ca efect imediat, la cresterea temperaturii medii pe glob. Deşi nu s-a cuantificat exact cât din această încălzire poate fi atribuită gazelor cu efect de seră, există dovezi că activitatea umană, in general SSE (Sistemul Socio-Economic), contribuie nemijlocit si substantial la încălzirea globală.

Monitorizarea emisiilor in general si a celor din industria energetica in special a concluzionat ca principalele cauze care conduc la accentuarea efectului de seră sunt arderea combustibililor fosili, despăduririle, producerea cimentului, îngroparea deşeurilor, refrigerarea etc..

Modificările climatice datorate gazelor cu efect de seră genereaza deja consecinţe evidente care se resimt aproape pretutindeni provocând:

- creşterea nivelului mărilor şi inundarea zonelor joase;

- topirea gheţarilor;
- modificarea regimului precipitaţiilor, cu implicaţii directe asupra creşterii frecvenţei inundaţiilor şi secetelor;
- schimbări în incidenţa extremelor climatice, în special a extremelor de temperaturi înalte.

Toate acestea au si vor avea un impact direct asupra ecosistemelor, sănătăţii populatiilor, inclusiv a celor umane, asupra unor sectoare economice cheie cum este agricultura şi nu in ultimul rand, asupra resurselor de apă.

Indicii ale impactului modificărilor climatice

Temperatura medie globală a crescut, în ultimii 100 de ani, cu 0,85 de grade Celsius, iar oceanul planetar cu 25 de centimetri, ceea ce pare a fi puţin, dar nu este. De aceea tema Conferinţei pe Schimbări Climatice ce a avut loc în luna decembrie 2015 la Paris, a starnit dezbateri ample si angajamente nesperate din partea multor state. In acelasi mod au decurs lucrurile si in anul 1997, cel mai călduros ande pana atunci, cand temperatura medie a fost cu 0,43 grade mai mare decât media înregistrată în perioada 1961-1990. Şi în Europa, s-a confirmat încadrarea în trendul global, anii '90 fiind cei mai călduroşi. Conform estimărilor, temperaturile medii din anul 2020 vor fi cu două grade Celsius mai mari decât în anii '90. De asemenea, în Europa, se estimează că încălzirea va fi mai mare la latitudinile nordice, decât în cele sudice. [1]

Incălzirea globală determină dilatarea marilor si oceanelor şi accelerează topirea gheţarilor. Toate acestea au condus la o creştere a *nivelului mărilor şi oceanelor* cu 10-25 cm în ultimii 100 de ani. Estimările indică faptul ca în anul 2020, nivelul marilor va fi cu 50 cm peste nivelul anilor '90, cu o variaţie cuprinsă între 15 şi 95 cm, gradul de incertitudine putand fi mărit de necunoaşterea contribuţiei gheţurilor polare.

Creşterea nivelului mărilor poate avea consecinţe precum:

- *inundarea şi dislocarea ţinuturilor mlăştinoase sau joase;*
- *creşterea salinităţii în estuare;*
- *deteriorarea surselor de apă potabilă.*

Din acest punct de vedere, zonele cele mai riscante sunt deltele, plajele, insulele şi estuarele. In Europa, acestea cuprind liniile de coastă ale Olandei, Germaniei, statelor baltice, Ucrainei, Rusiei şi unele delte mediteraneene. [1]

Zonele de coasta pot fi afectate şi în alte feluri decât prin creşterea nivelului marii. De exemplu, în Olanda, ca si in America, o creştere de 10% a intensităţii furtunilor, însoţita de schimbări ale direcţiei vântului, ar putea aduce mai multe pagube decât o creştere cu 60 cm a nivelului marii. [1]

Costul adaptării şi protejării împotriva unei creşteri cu un metru a nivelului marii a fost estimat la 12 300 milioane $ SUA pentru Olanda, 1 400 milioane $ SUA pentru Polonia şi 23 500 milioane $ SUA pentru Germania.

Precipitaţiile. În Europa secolului al XX-lea, regimul precipitaţiilor s-a modificat continuu. Astfel, cantităţile de precipitaţii au crescut, în general, în jumătatea de Nord a Europei şi au scăzut în cea de Sud.

În timp ce în Scandinavia de Nord precipitaţiile au crescut cu 5%, părţile sudice ale Italiei şi Greciei au înregistrat, din anul 1900 şi până în prezent, scăderi de circa 5%,.

Toate încercările de modelare a modificărilor climatice prefigurează creşterea precipitaţiilor medii anuale, încălzirea globală influenţează, de asemenea, umiditatea solului, prin accentuarea evaporării apei. Modelarea acestor procese sugerează faptul că, în Europa, umiditatea solului va scădea, ceea ce va afecta direct productiile agricole.[1]

Hidrologie şi resurse de apă. Încă de la mijlocul secolului al XlX-lea, gheţarii din Alpi au început să se "retragă" si se estimează că în următorii o sută de ani, datorită încălzirii

globale, gheţarii din munţii Alpi se vor topi în proporţie de 95%, fapt care va influenţa modelul sezonier al cursului râurilor. In ultimele decenii, volumul acestora a crescut în Europa de Nord, ceea ce concordă cu creşterea observată a precipitaţiilor. [1]

Modificarea climei va accentua probabil "stresul hidrologic" în anumite zone ale Europei, deja sensibile: regiunea mediteraneană, Alpi, Scandivia de Nord, zonele de coastă şi Europa centrală şi de Est. Consecinţele schimbărilor ciclului hidrologic sunt dificil de estimat; acestea includ o posibilă creştere a frecvenţei şi intensităţii inundaţiilor şi o posibilă reducere a calităţii apei datorita infiltrării apei saline în pânzele freatice din zonele de coasta.

Ecosisteme agricole si silvice.

Reacţia ecosistemelor la modificările de temperatură, precipitaţii şi umiditatea solului şi a altor factori care se schimbă odată cu clima este dificil de previzionat.

Principalul impact asupra speciilor se va concretiza în modificarea distribuţiei geografice a acestora. O creştere cu un grad Celsius a temperaturii medii anuale echivalează cu o deplasare spre nord de 200-300 km sau în altitudine de 150-200 m a habitatelor. O creştere a temperaturii de două grade Celsius în 50 de ani în Europa, ar conduce la o deplasare spre nord a caracteristicilor climatice cu o rată mai rapida decât abilitatea multor specii de plante de a migra. In plus, în zonele montane, localizarea plantelor va fi forţată în sus, dar există posibilitatea să nu mai existe spaţiu disponibil pentru mutarea lor. Posibilităţile de migrare în multe părţi ale Europei sunt limitate datorită intensităţii utilizării pământului si, in aceste conditii, apare un pericol iminent legat de extinctia speciilor si implicit ingustarea biodiversitatii, cu toate consecintele ei.

Modificarea climei va avea o varietate de efecte si asupra agriculturii şi silviculturii, adică asupra perioadelor de creştere a plantelor salbatice, a culturilor şi a productivităţii tuturor. Creşterea variabilităţii climei, poate pune în pericol anumite recolte datorită apariţiei unor îngheţuri târzii. Unele studii si mai ales simularea si modelarea, arată că modificările climei pot determina creşterea producţiei agricole pe o mare suprafaţă a Europei. [2]

Principalele gaze cu efect de seră - surse de emisie, concentraţii.

Bioxidul de carbon. Cea mai mare sursă antropică de CO2 este arderea combustibililor fosili pentru producerea de electricitate, căldură, în transporturi şi industrie. Ecosistemele naturale emit şi absorb, prin fotosinteză şi respiraţie, mari cantităţi de CO2. In mod normal, aceste procese se află în echilibru şi nu dau naştere unui surplus de emisii. Activităţile umane pot perturba însă aceste sisteme şi da naştere unor asa zise emisii nete puternice, cum sunt de exemplu, cele generate prin distrugerea pădurilor, ca si unei absorbţii nete, cum ar fi o actiune de reimpadurire masiva, si, mai departe, să se permita pădurilor să crească.

La nivel global, principalele surse de CO2 sunt arderea combustibililor fosili (77%), procesele industriale precum producerea cimentului (2%) şi modificarea utilizării pământului (21%). In Europa, contribuţia acestor surse este puţin diferită: arderea combustibililor fosili (98%), procesele industriale (2%), în timp ce utilizarea terenurilor poate fi in realitate un burete care absoarbe 13% din bioxidul de carbon emis în Europa; în prezent, Europa generează 29% din emisiile mondiale de bioxid de carbon.

Emisiile de CO2, depind de gradul de dezvoltare economică a diferitelor ţări. Astfel, nivelul emisiilor de CO2, pe unitatea de PIB în anul 1994 arată că, exceptând unele părţi din fosta Iugoslavie şi Albania, acesta este considerabil mai mare în Europa centrală şi de Est (3,3 tone/S SUA) şi în noile state independente (2,4 tone/$ SUA), decât în Europa de Vest. Cifrele reflectă utilizarea ineficientă a energiei şi preponderenţa industriei grele, energointensive, în estul Europei.

Metanul. Emisiile antropice globale de metan se ridica la 375 mii. tone/an, din care 27% rezultă din utilizarea combustibililor fosili. Emisiile europene reprezintă circa 11% din total. Principalele surse sunt scăpările din reţelele de transport şi distribuţie ale gazului natural, extragerea cărbunelui şi agricultura - în special creşterea animalelor rumegătoare şi

culturile de orez. Sursele naturale (de exemplu, mlaştinile) contribuie cu circa 20% la emisiile globale de metan.

Protoxidul de azot. Emisiile antropice globale de N2O sunt cuprinse între 3-8 mii. tone/an. Incertitudinile existente în evaluarea acestor emisii rezultă din insuficienta înţelegere a proceselor implicate şi a distribuţiei pe glob a acestora. Pe plan mondial, cele mai mari emisii sunt generate prin fertilizarea terenurilor agricole. In Europa centrală şi de Est, emisiile de N2O din agricultură au scăzut datorită reducerii utilizării îngrăşămintelor; într-o măsură mai mică, datorită procesului de restructurare, au scăzut emisiile provenite din industrie (producerea acidului azotic şi a nylonului).

Gazele halogenate. Emisiile de gaze halogenate, cum sunt CFC, sunt în descreştere rapidă datorită suprimării acestora conform protocolului de la Montreal. In consecinţă, emisiile gazelor de înlocuire, în special de HCFC şi HFC, amândouă gaze cu efect de seră, sunt în creştere. Datele privind aceste emisii sunt prea limitate pentru a stabili evoluţia în timp a acestora, dar timpul îndelungat de remanentă în atmosferă şi potenţialul ridicat de încălzire globală, le pot spori importanţa.[3]

Contribuţia gazelor cu efect de seră la încălzirea globala, şi deci influenţa acestora asupra nivelului mărilor, precipitaţiilor şi ecosistemelor, depinde de concentraţia şi timpul de remanentă în atmosfera şi eficienţa acestora în reţinerea radiaţiilor. De exemplu, deşi CFC sunt prezente în atmosferă în concentraţii foarte mici, ele sunt importante deoarece timpul de remanentă este de circa 100 ani, iar fiecare moleculă determină un efect de seră de multe ori mai mare decât una de CO_2. Pentru a putea compara impactul diferitelor gaze se utilizează indicatorul denumit potenţial de încălzire globală raportat la CO_2, bioxidului de carbon atribuindu-i-se valoarea unu. Dimensiunile acestui indicator sunt dependente de orizontul de timp luat în considerare. Exemple ale unor astfel de valori calculate pentru o perioada de 100 de ani sunt: 21 pentru CH4, 310 pentru N2O şi mai multe sute pentru compuşii halogenaţi. Unităţile de măsură ale emisiilor care iau în considerare valorile potenţialului de încălzire globală poartă denumirea de echivalent.[3]

În prezent, contribuţia procentuală a principalelor gaze cu efect de seră antropice la încălzirea globală şi principalele lor surse de provenienţă sunt diferite (a se vedea tabelul 1).

Tabelul 1

Contribuţia gazelor cu efect de seră la încălzirea globală

Gazul	**Principalele surse antropice**	**Contribuţia %**
CO2	Utilizarea energiei, despăduririle, producerea cimentului	65
CH4	Producerea si utlizarea energiei, animale, orezarii, deşeuri, gropi de gunoi, arderea biomasei	20
compuşi halogenaţi	Industrie, refrigerare, aerosoli, solvenţi	10
NO,	Soluri fertilizate, producerea acidului, arderea biomasei, Arderea combustibililor fosili	5

Sursa: IPCC, Climate Change 1995: The Science of Climate Change, Contribution of Working Group l to the Second Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change, Cambridge University Press, 1996. [4]

In plus, ozonul troposferic poate contribui la încălzirea globală, estimările arătând că acesta adaugă 16% la efectul total cauzat de gazele cu efect de seră antropice menţionate.

Aerosolii, care pot fi emişi direct, adica aerosolii primari, sau formaţi în atmosferă din

SO2, NO şi NH, aerosoli secundari, au un efect de răcire, atât direct, prin dispersarea luminii soarelui, cât şi indirect, prin modificarea caracteristicilor norilor. Dimensiunea efectului de răcire nu este cunoscută cu certitudine, dar se estimează că aerosolii anihilează aproape jumătate din încălzirea datorată gazelor cu efect de seră. Totuşi, spre deosebire de principalele gaze cu efect de seră, aerosolii au o perioadă scurtă de remanentă în atmosferă. Efectul lor este deci regional şi pe termen scurt şi apare în principal deasupra Europei, SUA şi Chinei. Deoarece în Europa nivelul emisiilor de SO2 şi NO este în scădere, se reduc şi cantităţile generate de aerosoli secundari, concomitent cu efectul de răcire al acestora.

Variaţiile mari ale duratei de remanentă în atmosferă a diferitelor gaze cu efect de seră arată o contribuţie în timp la încălzirea globală care poate varia de la 20 la mai multe mii de ani. Există astfel un decalaj temporal considerabil între perioada în care are loc reducerea emisiilor şi stabilizarea concentraţiei în atmosfera a acestora. Va trece deci mult timp până când acţiunile întreprinse astăzi, vor avea efect.

Încălzirea globala nu este singurul efect pe care îl pot avea gazele de seră. Astfel, acţiunile destinate controlului modificărilor climatice pot avea influenţe secundare benefice sau dăunătoare asupra mediului:

- *reducerea emisiilor de CFC pentru a proteja ozonul stratosferic diminuează şi efectul de seră provocat de acestea;*
- *scăderea emisiilor de metan cu scopul încetinirii fenomenului de încălzire globală reduce concomitent nivelul ozonului troposferic;*
- *diminuarea emisiilor de SO_2, NO_X şi NH_3 va reduce acidifierea.*

Pe de altă parte, un efect secundar va fi scăderea producţiei aerosolilor de sulfaţi şi nitraţi, care au un efect regional de răcire.

Concluzii. Ce este de făcut?

Se estimează că activităţile umane au cauzat aproximativ 1,0° C de încălzire globală peste nivelurile preindustriale, cu un interval probabil de 0,8° C până la 1,2° C. Încălzirea globală este probabil să atingă 1,5° C între 2030 și 2052 dacă emisiile de gaze cu efect de sera vor genera in continuare cresterea temperaturii medii globale cu aceeasi rata ca cea actuală.

Reflectând tendința de încălzire pe termen lung din timpurile pre-industriale, cresterea temperaturii medii globale a suprafeței observate pentru decada 2006-2015 a fost de 0,87 ° C, cu 20% mai mare decât media pe perioada 1850-1900.

Estimarea încălzirii globale din cauze antropice arata o rata de creștere în prezent la 0,2° C pe decadă, datorită emisiilor trecute și în curs de desfășurare. Încălziri mai mari decât mediile anuale globale se înregistrează în multe regiuni și sezoane, inclusiv de două până la trei ori mai mari în Arctica si Antarctica si in general, încălzirea este mai mare la nivelul scoartei terestre decât la nivelul oceanului planetar.

Riscul pierderii ireversibile a multor ecosisteme marine și de coastă crește odată cu încălzirea globală, în special la o crestere a temperaturii medii globale cu 2° C sau mai mult. În concordanță cu studiile anterioare, impactul asupra creșterii economice se referă la modificările produsului intern brut. Multe efecte, cum ar fi pierderea de vieți omenești, distrugerea patrimoniul cultural și/sau pierderea serviciilor ecosistemice, sunt greu de valorizat și de exprimat monetar.

Cresterea acidificării oceanelor datorata creșterii concentrațiilor de CO2, asociata cu încălzirea globală cu 1,5° C se apreciaza că ar amplifica efectele adverse ale încălzirii chiar peste nivelul de crestere cu peste 2° C a temperaturii medii globale, afectând creșterea, dezvoltarea, calcificarea, supraviețuirea si in final abundența populationala a unei game largi de specii marine, de la alge la pești. Impactul schimbărilor climatice în ocean reprezintă riscuri crescânde pentru pescuit și acvacultură prin impactul asupra fiziologiei, supraviețuirii, habitatului, reproducerii, incidenței bolilor și riscului de apariție a speciilor invazive, iar toate

se estimeaza ca ar fi ls jumatate la 1,5° C de încălzire globală decât la 2° C. O estimare globala asupra pescuitului, de exemplu, arata o scădere a capturii globale anuale pentru pescuitul marin de aproximativ 1,5 milioane de tone, cauzata de încălzirea globală cu 1,5° C, comparativ cu o pierdere de peste 3 milioane de tone, pentru încălzirea globală cu 2° C.

Regiunile cu riscuri disproporționat mai mari decat media planetara includ ecosistemele arctice, regiunile cu secetă excesiva, statele insulare mici, în curs de dezvoltare și țările cel mai puțin dezvoltate. Sărăcia și dezavantajul major fata de alte comunitati se așteaptă să crească la unele populații, pe măsură ce încălzirea globală crește; limitarea încălzirii globale la 1,5 ° C, comparativ cu 2 ° C, ar putea reduce numărul de persoane expuse riscurilor legate de climă și vulnerabile la sărăcie cu până la câteva sute de milioane până în 2050.[5]

Se preconizează că orice creștere a încălzirii globale va afecta direct sănătatea umană, având în primul rând consecințe negative. Riscurile mai scăzute sunt proiectate la 1,5° C decât la 2° C pentru morbiditatea și mortalitatea asociată căldurii și pentru mortalitatea asociată lipsei ozonului, dacă emisiile necesare pentru formarea ozonului rămân ridicate. Insulele termice urbane amplifică adesea impactul undelor de căldură în orașe si cresc riscurile cauzate de anumite boli cum ar fi malaria și febra denga, se preconizează că vor crește odată cu încălzirea de la 1,5 ° C la 2° C, producand inclusiv schimbări în arealul lor geografic de raspandire.

Limitarea încălzirii la 1,5° C comparativ cu 2° C va conduce la scăderi nete mai mici ale producției de porumb, orez, grâu și, eventual, alte culturi de cereale, în special în Africa sub-sahariană, Asia de Sud-Est și America Centrală și de Sud, și în calitatea nutrițională dependentă de CO2 a orezului și a grâului. Reducerea disponibilității alimentelor se estimeaza a fi mult mai mare la 2° C decât la 1,5° C, ca si efectele încălzirii globale în Sahel, Africa de Sud, Marea Mediterană, Europa Centrală și Amazon.

Se estimează că efectivele de animale sunt afectate în mod negativ de temperaturile în creștere, în funcție de amploarea schimbărilor în calitatea furajelor, răspândirea bolilor și disponibilitatea resurselor de apă. În funcție de viitoarele condiții socio-economice, limitarea încălzirii globale la 1,5° C, comparativ cu 2° C, poate reduce proporția populației lumii expuse la o creștere a stresului cauzată de schimbările climatice, cu până la 50%, deși există variații considerabile între regiuni, generate de variabile locale, greu de cuantificat si de luat in calcul.

Multe state mici din insule aflate în curs de dezvoltare ar putea să se confrunte cu o scădere a stresului cauzat de apă, ca urmare a modificărilor preconizate asupra nivelului de ariditate, atunci când încălzirea globală este limitată la 1,5° C, comparativ cu 2° C.

Se estimează că riscurile la adresa creșterii economice agregate globale datorate impactului schimbărilor climatice vor fi mai mici la o crestere cu 1,5° C decât cu 2° C până la sfârșitul acestui secol XXI. Aceasta exclude costurile de atenuare, investițiile de adaptare și beneficiile adaptării.

Țările din subtropicila si tropicala și din emisfera sudică se preconizeaza ca vor suferi cele mai mari impacturi asupra creșterii economice din cauza schimbărilor climatice, dacă încălzirea globală ar crește de la 1,5° C la 2° C.

Pentru încălzirea globală de la 1,5° C la 2° C, riscurile din sectoarele energiei, alimentelor și apei ar putea să se suprapună spațial și temporal, creând noi pericole, expuneri și vulnerabilități, peste cele actuale, care ar putea afecta un număr tot mai mare de persoane și regiuni. Majoritatea necesităților de adaptare vor fi mai scăzute pentru încălzirea globală de 1,5° C comparativ cu cea de 2° C. Există o gamă largă de opțiuni de adaptare care pot reduce riscurile schimbărilor climatice. Există limite ale capacității de adaptare a unor sisteme umane și naturale la încălzirea globală de 1,5° C, cu pierderi asociate. Numărul și disponibilitatea

opțiunilor de adaptare variază în funcție de sectorul climatic, presiunea antropica si existenta unor traditii locale care sa caracterizeze atitudinea si toleranta comunitatilor fata de natura.

Prin urmare, există o gamă largă de opțiuni de adaptare pentru a reduce riscurile pentru ecosistemele naturale și gestionate, de exemplu, adaptarea bazată pe respectarea ecosistemelor, posibil de realizat de catre asa-numitele populatii ecosistem care au trait si traiesc in armonie cu natura, reabilitarea ecosistemelor afectate și evitarea degradării prin supraexploatare și a defrișărilor, gestionarea biodiversității, acvacultura durabilă, cunoașterea locală și cunoștințele indigene, riscurile creșterii nivelului mării, de exemplu, apărarea și întărirea coastelor și riscurile pentru sănătate, mijloace de trai, hrană, apă și creșterea economică, în special în peisajele rurale, cum sunt de exemplu, irigarea eficientă, rețelele de siguranță socială, gestionarea riscului de dezastre, răspândirea și împărțirea riscurilor și adaptarea bazată pe comunitate și zonele urbane, ca de exemplu, infrastructura ecologică.

Unele regiuni vulnerabile, inclusiv insulele mici și țările cel mai puțin dezvoltate, se estimează că vor întâmpina riscuri multiple legate de climă interconectate chiar și la încălzirea globală de 1,5 ° C. Limitele capacității de adaptare care există la o încălzire globală cu pana la 1,5° C, devin mai pronunțate la niveluri mai ridicate de încălzire și variază în funcție de sector, cu implicații specifice locației pentru regiunile vulnerabile, dependente de sanatatea ecosistemelor naturale, care genereaza și sănătatea umană.[5]

Evenimentele meteorologice extreme induc riscuri / efecte asupra sănătății umane, a mijloacelor de subzistență, a bunurilor și a ecosistemelor, cauzate de fenomene meteorologice extreme cum ar fi valurile de căldură, ploile abundente, seceta și incendiile asociate, ca și inundațiile de coastă. Distribuția impacturilor de manifestare a acestor riscuri afectează disproporționat anumite grupuri ca urmare a distribuției inegale a pericolelor fizice, a expunerii sau a vulnerabilității la schimbările climatice fizice.

Impactul agregat global reprezinta pagubele monetare mondiale, produse de degradarea la scară globală și degradarea si chiar pierderea ecosistemelor și implicit a biodiversității. Evenimente singulare la scară largă sunt schimbări relativ mari, abrupte și uneori ireversibile în sistemele cauzate de încălzirea globală. Exemplele includ dezintegrarea calotelor de gheață din Groenlanda și Antarctica. Referințele la căile care limitează încălzirea globală la 2° C se bazează pe o probabilitate de 66% de a rămâne sub 2° C.

Emisiile non-CO2 incluse în prezentul raport reprezintă toate emisiile antropice, altele decât CO2, care au ca rezultat forțarea prin radiație. Acestea includ formele climatice de scurtă durată, cum ar fi metanul, anumite gaze fluorurate, precursorii de ozon, aerosolii sau precursorii de aerosoli, cum ar fi carbonul negru și, respectiv, dioxidul de sulf, precum și gazele cu efect de seră de lungă durată, cum ar fi oxidul de azot sau unele gaze fluorurate.[5]

Forțarea prin radiație asociată cu emisii non-CO2 și modificări ale albedoului de suprafață este menționată ca forțare radiantă non-CO2. Există o bază științifică clară pentru un buget total de emisii de carbon, în conformitate cu limitarea încălzirii globale la 1,5 ° C. Cu toate acestea, nici acest buget total privind emisiile de carbon, nici fracțiunea din acest buget, preluat de emisiile anterioare, nu au fost evaluate în prezentul raport. Indiferent de măsura temperaturii globale utilizate, înțelegerea actualizată și progresele ulterioare ale metodelor au condus la o creștere a bugetului estimativ al emisiilor de carbon de aproximativ 300 GtCO2 comparativ cu rapoartele anterioare. Aceste estimări utilizează observatii culese în perioada 2006-2015 și estimează schimbările de temperatură viitoare utilizând temperaturi de aer apropiate si căi de emisie și tranziții ale sistemului in concordanță cu încălzirea globală de pana la 1,5° C. În modurile care iau in calcul o depășire limitată la 1,5° C, emisiile globale antropice scad cu aproximativ 45% față de nivelurile din 2010 până în 2030, ajungând în jurul valorii de zero, in 2050. Pentru limitarea încălzirii globale la sub 2°, emisiile de CO2 se vor reduce cu aproximativ 25% până în 2030, în majoritatea țărilor și vor ajunge la zero în jurul anului 2070. In aceeasi cheie de limitare a cresterii încălzirii globale cu pana la 1,5 ° C,

emisiile non-CO2 sunt similare cu cele din spectrul CO2, menite sa limiteze încălzirea globala la 2° C.[6]

Reducerea emisiilor de CO2 care limitează încălzirea globală la 1,5° C fără depășire sau depășire limitată poate implica diferite portofolii de măsuri de atenuare, lovind diferite solduri, între care scăderea intensităţii consumului de energie și resurse, în special de combustibili fosili, rata decarbonizării și dependența de eliminarea dioxidului de carbon sunt cele mai disputate.

Inovațiile sociale, de afaceri și tehnologice au ca rezultat reducerea consumului de energie şi implicit cererea până în 2050, în timp ce nivelul de trai crește, în special în sudul mondial. În acest caz un sistem energetic bazat pe carbon din ce în ce mai redus permite decarbonizarea rapidă a producţiei de energie, iar împădurirea sau renaturarea este singura opțiune unanim acceptată și luată în considerare, pentru că nu apelează nici la combustibili fosili, nici la biocombustibili, şi nici la ferme de panouri solare care ar submina suprafaţa agricolă.

BIBLIOGRAPHY

1. *** https://stiintasitehnica.com/incalzire-globala-rapida/
2. Simion CAISIN, Aurelia ȘVEȚ, Natalia HALAIM, *Surse de energie regenerabilă*, ISBN 978-9975-80-816-3
3. *** Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, *Amendament la Protocolul de la Montreal privind substanțele care epuizează stratul de ozon*
4. *** Contribution of WGI to the Second Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change Published for the Intergovernmental Panel on Climate Change, First published 1996, Printed in Great Britain at the University Press, Cambridge, ISBN 0 521 56436
5. *** www.europarl.europa.eu/factsheets.ro Parlamentul European, *Schimbările climatice și mediul*
6. Constantin, Popescu, *Stări conflictuale generate de exploatarea abuzivă a pădurilor lumii*, Editura Bibliotheca, Targoviste, 2008, ISBN: 978-973-712-407

ROMANIA'S RELATIONS WITH THE INTERNATIONALMONETARY FUND

Anișoara Băbălău

Assoc. Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: Romania became a member of the IMF on 15th of December 1972, and in its turn it was banned from paying loans and contributed to the IMF's failure to join the Guilders Council. The country has become a member of the Stability and Growth Pact for the reforming system in the 1972-1974 reorganization, and has also been involved in the transformation of the IMF Statute (1974-1976). The devastation of the lands, 37 years ago, has led to the imminent rise of Romania to the IMF, the country's reorganization of the Fund, and its recognition of its causes, desires and disasters, have been identified in the succession of the Fund, (1985-1989), the new collection and the rebuilding of the results obtained.

Keywords: Romania; International Monetary Fund; loan; Monetary System; Board of Governors.

1. Aspecte generale privind înființarea Fondului Monetar Internațional

Fondul Monetar Internaţional a fost creat la Conferinţa monetară financiară a Naţiunilor Unite de la Bretton Woods din anul 1944 şi a început să funcţioneze la 1 martie 1947. Şi-a început activitatea cu un număr de 39 de ţări membre, iar în prezent numără peste 180.

Scopul creării F.M.I. a fost stabilirea unui cadru permanent de cooperare pentru reglementarea monetară internaţională, restabilirea unei ordini monetare şi financiare care să favorizeze reconstrucţia şi creşterea economiei mondiale după recesiunea anilor ’30 şi cel de-al doilea război mondial[1].

Construcţia F.M.I. îşi are originea în **sistemul monetar internaţional** anterior primului război mondial, precum şi evoluţia sa în perioada interbelică. ***Sistemul monetar internaţional*** nu poate fi definit doar prin natura monedei internaţionale de referinţă, ci poate fi definit ca fiind**ansamblul de reguli, instrumente; organisme şi pieţe referitoare la crearea, valorificarea şi circulaţia monedelor internaţionale:**

Până la declanşarea primului război mondial, sistemul monetar internaţional s-a caracterizat prin stabilitatea preţurilor şi a raporturilor de schimb valutar ale principalelor puteri industriale; extinderea masivă comerţului între naţiuni. Se cuvine să menţionăm că ponderea exporturilor în produsul mondial a atins în anul 1913 cea mai ridicată cotă[2].

Schimburile economice şi finanţările internaţionale se bazau pe aşa-zisul **sistem monetar al aurului(Gold Exchange Standard)** consacrat în anul 1922 prin Conferinţa de la Geneva. Astfel, aurul era folositca unitate de cont în tranzacţiile internaţionale şi ca principală formă de deţinere a bogăţiei. În acest sistem, toate valutele – dolari, lire sterline; mărci – se aflau într-un raport bine precizat cu aurul(monedele erau ele însele din aur), iar valoarea lor era paritară cantităţii de aur conţinută în monede: De exemplu, un dolar american conţinea 23,22 grame aur, în timp ce lira sterlină conţinea în jurul a 113 grame aur. În sistemul monetar al aurului, raporturile de schimb între valute erau fixe; determinate de conţinutul de metal preţios. Ţările se străduiau să transforme ceea ce primeau, prin intermediul băncilor lor

[1]Cristina Bălăceanu, *Filosofiile FMI şi ale politicilor de tranziţie la economia de piaţă în Europa, Convergenţe şi deosebiri*, Editura Pro Universitaria, Bucureşti, 2007, p. 2.
[2] Mircea Ştefan Minea, *Elemente de drept financiar internaţional*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2009, p. 32.

centrale; în aur echivalent, prin așa-zisa *convertibilitate în aur*.

Tot privitor la sistemului monetar, se cuvine să menționăm faptul că **dezechilibrele balanțelor de plăți externe erau de scurtă durată**. În perioada sistemului monetar al aurului, soldurile balanței de plăți erau reglate între țări în aur. Pentru acest motiv, ele comportau pierderi (refluxuri), în caz de deficit, sau beneficii (afluxuri), în caz de surplus de aur și, o reducere sau o creștere a cantității de monedă în circulație:

Sfârșitul primului război mondial a fost urmat și de sfârșitul **sistemului monetar al aurului.** Economia mondială a trecut printr-o perioadă de mare instabilitate, iar în jurul anilor 1919-1920 s-au acumulat grave tensiuni care au dus rapid la marea recesiune: În perioada crahului financiar dintre 1929-1932, comerțul mondial a înregistrat o prăbușire drastică, de 63% în termeni de valoare în aur. Căderea generalizată a activității productive a fost însoțită de o grea deflație monetară.

De fapt, dacă o țară deprecia moneda proprie ca să-și favorizeze exporturile; celelalte țări erau puse în situația de a deprecia și ele moneda pentru a-și salva competitivitatea exporturilor lor. În mod similar, măsurile protecționiste luate de o țară spre a limita importurile de pe piețe, le corespundeau contramăsuri similare din partea altor țări. Acest cadru a fost agravat în mod dramatic de război, care a cauzat încetarea în bună parte a fluxurilor internaționale de comerț și de capitaluri private:

Inceputul celui de-al doilea război mondial, a determinat apariția unui proces intens de regândire în restabilirea ordinii în relațiile economice internaționale și de reluare a fluxurilor de bunuri și capital, pentru a se evita dezordinea care caracterizase perioada interbelică.

Primele două planuri principale de reformă au fost formulate de economiștii Harry Dexter White pentru SUA și John Maynard Keynes pentru Marea Britanie; începând cu anul 1942(cele două planuri au fost revăzute, ulterior, de mai multe ori). Planurile lui Keynes și White cuprindeau prevederi referitoare la structura instituțională care avea să susțină **noua ordine economică internațională**. În ceea ce privește FMI, aceste planuri de reformă erau asemănătoare din punct de vedere al obiectivelor, dar diferite in privința modalităților de punere în aplicare.

Planul de reformă prezentat de Keynes în anul 1943 viza reconstrucția economiilor occidentale și se baza pe promovarea creșterii economice și ocuparea deplină a forței de muncă. Acest plan prevedea înființarea unei adevărate superbănci centrale; denumite „*Uniunea de cliring internațional*" (International Clearing Union) cu sediul la Londra, care ar fi trebuit să emită, în beneficiul țărilor membre; o monedă scripturală internațională denumită **bancor.**

Valoarea bancor-ilor ar fi fost fixată în funcție de aur și cea a valutelor din sistem în funcție de bancor. Țările membre puteau, deci, să schimbe aurul în bancor și să folosească bancor-ul spre a face față propriilor nevoi de plată. Aurul păstra un rol important în sistemul lui Keynes, însă planul său tindea, în mod explicit, către o demonetizare a metalului prețios, întrucât aurul putea fi convertit în bancor, dar nu și invers. Planul lui Keynes prevedea, între altele; o folosire pe scară largă a controalelor asupra mișcărilor de capital, fie pentru a descuraja fluxurile de natură speculativă, fie pentru a evita scurgeri de fonduri din alte țări cu penurie de economii.

Planul de reformă american, conceput de White la 5 aprilie 1943, punea accentul pe restabilirea libertății tranzacțiilor și a plăților internaționale[3] prin crearea unui **Fond de stabilizare internațional**, la care ar fi avut acces, în caz de nevoie, toate țările membre și se constituia prin contribuții ale anumitor state; care în proporție de 30% trebuiau vărsate în aur.

Planul american prevedea și el o unitate monetară comună, numită **unitas**, unitate

[3]Adrian Iacob, David Ungureanu, Adriana Camelia Voicu, Marian Crețu, *Organizația Națiunilor Unite,* Ed. Sitech, Craiova, 2009, p. 194.

decont egală cu greutatea în aur corespunzătoare pentru 10 dolari, paritatea neputând fi modificată decât cu acordul *Fondului* cu o majoritate de ¾ din voturi, după o procedură de vot ponderată. La această prevedere s-a renunțat la cererea Congresului american, căci această unitate monetară comună ar fi făcut concurență dolarului american, iar acesta trebuia să fie pivotul sistemului monetar internațional postbelic. Dreptul de vot al statelor la adoptarea deciziilor era stabilit proporțional cu cota vărsată la Fondul de stabilizare internațional.

Pentru a se ajunge la un rezultat final, în septembrie 1943, s-a întrunit o comisie compusă dintr-o delegație din Statele Unite condusă de White; și una britanică, avându-l în frunte pe Keynes.Principala problemă de rezolvat se referea la **rolul noii monede internaționale**: În vreme ce bancor era un element central al proiectului de reformă al lui Keynes, unitas era, în planul White; un accesoriu din care se putea face totul sau nimic. Planul White a început să se impună chiar de la primele discuții. Un rol important l-a avut, se pare, poziția dominantă a Statelor Unite; care au ieșit din război ca națiune învingătoare, în vreme ce Marea Britanie era plină de datorii(planul Keynes, bazat pe împrumut, a fost considerat ca posibil inflaționist). La finalul discuțiilor **a fost adoptat planul american, cu unele amendamente:**

Astfel, cursurile de schimb valutar se stabileau prin negociere; de comun acord, între statul membru și *Fond*.

Un aspect puternic negociat a fost *rolul cheie* care urma să-l aibă *dolarul* în arhitectura *sistemului monetar postbelic*. Astfel, s-a acceptat ca, în primii ani de funcționare a sistemului, SUA să aibă solduri excedentare pentru livrarea de mărfuri și servicii, prin angajarea de datorii externe europene față de SUA; dar nu s-a acceptat ca resursele enorme ale SUA să fie redistribuite către țări europene cu economia distrusă de război. Prin compromisuri, mai mult din partea englezilor și mai puțin din partea americanilor, s-a ajuns la un sistem bazat pe patru elemente fundamentale: **parități fixe**; ajustabile însă într-o marjă de fluctuație; în raport cu dolarul, de ±10%;**un sistem de etalon de schimb-aur**(etalonul monetar va fi etalonul aur-devize; prin devize se înțelegea practic, dolarul și doar în subsidiar lira sterlină);mecanismele de ajustare a cursului de schimb aveau la bază **un cod de bună conduită**, precum și o **procedură de credit internațional mutual.**

Așa cum am mai arătat**, Fondul Monetar Internaţional** a fost creat la Conferinţa monetară financiară a Naţiunilor Unite de la Bretton Woods din anul 1944 şi a început să funcţioneze la 1 martie 1947.

Una din cele mai importante atribuții ale FMI a fost aceea de a stabili parităţile inițiale pentru monedele țărilor membre: Sistemul Bretton Woods a început să funcționeze la toți parametrii doar spre sfârșitul anilor ’50, fiindcă la început aproape toate valutele importante; cu excepția dolarului și a escudo-ului portughez, nu erau pe deplin convertibile: Conceptul de convertibilitate stabilea că țara emitentă să nu impună restricții asupra mișcărilor de valută legate de tranzacții curente ale balanței de plăți. Una din problemele de început ale FMI s-a ivit atunci când a trebuit să înfrunte lipsa de dolari.

La rezolvarea problemei lipsei de dolari a contribuit în mod determinant Planul Marshall, prin care Statele Unite vor trimite către Europa, între 1948 și 1952, circa 13 miliarde de dolari. Planul cerea ca țările beneficiare să coopereze în vederea reducerii barierelor comerciale și de plăți internaționale: Aceasta a contribuit la procesul derulat către deplina convertibilitate a valutelor europene: Un rol crucial în aceasta a jucat și Uniunea Europeană a Plăților, creată în 1950 de către țările OECE:

Către sfârșitul anilor ’50, sistemul de parități fixe a început să funcționeze în regim deplin, cu valutele cele mai importante devenite convertibile: *Dolarul devenise principala valută a sistemului monetar internațional*.

Pentru SUA, întărirea dolarului ca principală valută internațională era, desigur, un mare avantaj, chiar și numai pentru că SUA puteau plăti importurile cu propria monedă,

carepe urmă, era păstrată de cel ce o primea ca rezervă, fără să trebuiască să se mai preocupe să acumuleze rezerve în valute sau să obţină împrumuturi în alte valute: *Supremaţia* se traduceîntr-o adevărată *înflorire financiară* pentru ţara care se bucura de aceasta, avantaj care; teoretic, poate să fie chiar cuantificat.

Din punct de vedere organizatoric al FMI, **Comitetul Interimar** este compus din miniştrii a 24 de ţări care au un loc în Consiliul Executiv şi sunt aleşi în mod egal din ţările industrializate şi cele în curs de dezvoltare. **Preşedenţia Comitetului** este asigurată prin rotaţie.Acest organism stabileşte politica FMI. **Consiliul executiv** este prezidat de directorul general, numit pe o perioadă de 5 ani. Celor din Consiliu le este delegată competenţa punerii în practică a politicii promovată de acest mecanism.

Conducerea activităţii F.M.I. este asigurată de **Consiliul Guvernatorilor**, în componenţa căruia intră câte un reprezentant din ţările membre, numit prin alternanţă, care pot fi miniştrii de finanţe ori guvernatorii băncilor centrale ale statelor în cauză.

Deciziile sunt luate prin vot proporţional, fiecare ţară are un număr mic de voturi de bază, care se multiplică proporţional cu mărimea cotei de participare. Astfel, puterea de votare este determinată de contribuţia financiară în cadrul F.M.I., care, la rândul ei, este stabilită în funcţie de indicatorii economici şi financiari ai fiecărei ţări.

2. Inceputul relaţiilor României cu Fondul Monetar Internaţional

România a devenit membră FMI la 15 decembrie 1972 şi a beneficiat de împrumuturi curente în tranşe; precum şi de credite stand-by şi de finanţare compensatorie: Deţinând, conform statutului, un număr de voturi corespunzătoare cotei de participare; România a contribuit la luarea unor decizii la FMI în cadrul Consiliului Guvernatorilor.

Ţara noastră a participat activ la lucrările Comitetului celor 20 pentru reforma sistemului monetar în perioada 1972-1974 şi apoi la lucrările Comitetului interimar pentru modificările statutului FMI (1974-1976)[4].

România participă la Departamentul DST, având dreptul de a primi alocări de DST şi de a le utiliza conform prevederilor statutare: Cota-parte a României la FMI a crescut de la 190 mil. DST în anul 1972 la 1030 mil. în 1999, adică de 5,4 ori.

Relaţiile de credit ale României cu FMI au început într-o perioadă dificilă pentru ţara noastră când, urmareaa crizei petrolului şi a altor factori conjuncturali externi, contul curent al balanţei noastre de plăţi a înregistrat importante solduri nefavorabile; iar rezervele valutare ale ţării (exclusiv aurul) erau extrem de reduse; ele acoperind necesarul în valută pentru achitarea importurilor pe numai 1,2-4,9 săptămâni[5].

În încercarea de a echilibra balanţa de plăţi externe, organele competente ale statului au făcut apel la disponibilităţile FMI. În decurs de nouă ani (1972-1981), creditele de la Fond au totalizat (în echivalent) 821,2 mil. DST. Cu sumele modice primite de la Fond şi cu rezervele internaţionale epuizate (în 1981 rezervele valutare acopereau importurile pe numai 1,6 săptămâni), intrarea României în incapacitate de plată nu a mai putut fi evitată[6].

Ulterior, Banca Română de Comerţ Exterior a anunţat creditorii externi despre încetarea plăţilor şi le-a solicitat rescadenţarea datoriilor exigibile: În urma negocierilor purtate în cadrul Clubului de la Paris, cererea BRCE a fost acceptată, în condiţii destul de oneroase:

Între anii 1982-1984, România a mai primit credite de la FMI (în echivalent) în sumă de 677,5 mil. DST, după care a renunţat să mai facă trageri, din cauza condiţiilor oneroase impuse de creditori. Apoi, de comun acord cu organismele financiare internaţionale; autorităţile de la Bucureşti au hotărât interzicerea contractării de noi împrumuturi externe şi rambursarea înainte de termen a întregii datorii către străinătate:

---

[4] Traian Fințescu, *Relația României cu F.M.I.,* Editura Bibliotecii Naționale a României, București, 2007, p. 25.
[5] Traian Fințescu, *op.cit*, p. 33.
[6] Ibidem.

În perioada 1982-1989 contul curent al balanței de plăți s-a încheiat cu solduri favorabile (care în decurs de opt ani au totalizat 15.714 mil. de dolari SUA), a fost rambursată întreaga datorie externă a țării pe termen mediu și lung și s-a constituit o rezervă valutară care; în 1989, se ridica la 1.859 mil. de dolari SUA. Toate acestea au fost posibile ca urmare a reducerii importurilor, a cheltuielilor bugetare, a consumului realizat de populație, a creditelor bancare și a investițiilor.

Prăbușirea regimului comunist a fost urmată și de un **deficit extern** de amploare; care se ridica la circa 1,5 miliarde dolari anual și reprezenta o treime din exporturile anuale ale țării, atingând astfel pragul critic al capacității de finanțare externă. Această situație nefavorabilă României a fost determinată de mai mulți factori interni și externi[7]: reducerea masivă, fără precedent, a exporturilor românești ca urmare a desființării blocului socialist și a reducerii voluntare a livrărilor către țări slabe dezvoltate; aflate în incapacitate tehnică de plată; rigiditatea accentuată a importurilor, care s-au menținut la peste 5 miliarde dolari anual, în ciuda performanțelor slabe ale producției, în general, și ale exporturilor, în special; lipsa produselor alimentare de bază și acoperirea lor din importuri ca urmare a unor condiții climatice nefavorabile; conjunctura internațională nefavorabilă, marcată de recesiune în principalele țări industrializate; de criza din Golf, care a afectat puternic fluxurile comerciale și financiare ale țării, precum și de embargoul impus Iugoslaviei de Națiunile Unite:

În aceste condiții destul de dificile, s-a considerat că este util pentru România încheierea unor acorduri cu FMI, pentru a se evita încetarea de plăți externe(cu efect dramatic pentru credibilitatea României), determinate de scăderea balanței comerciale și de epuizarea rezervelor valutare(începând cu a doua jumătate a anului 1990).

Astfel, după 1990, România a încheiat **patru aranjamente stand-by** cu FMI în 1991, 1992, 1994 și 1997. Fiecare din obiectivele acestor acorduri a corespuns unei conjuncturi speciale a perioadei respective: Astfel, primele două au fost îndreptate puternic împotriva inflației, iar ultimele două au vizat restaurarea economiei și mai ales a sectorului agricol.

Acordurile încheiate cu FMI au fost acordate în condițiile îndeplinirii de către România a unor condiții privind politica economică, fiscală, monetară. Astfel, în anii 1991 și 1992 tranșele de împrumut au fost eliberate în funcție de îndeplinirea unor măsuri de politică macroeconomică (liberalizarea concretă a prețurilor, folosirea mai multor cursuri de schimb valutar, practicarea unor rate ale dobânzii real negative etc.).

După anul 1994, memorandul încheiat de Guvern și BNR cu FMI, a prevăzut pe lângă anumite măsuri de politică economică, fiscală, bugetară și monetară și adoptarea unor măsuri concrete care vizau **privatizarea sau lichidarea unui anumit număr de întreprinderi,** eliminarea structurilor neperformante etc.

Deși a acceptat condiții destul de împovărătoare și reprezentanții Fondului au arătat că nu sunt ancorați corect în realitățile economiei românești, România a obținut credite în valoare doar de câteva zeci de milioane de DST , și acestea după după negocieri interminabile; verificări ale îndeplinirii criteriilor de performanță, în timp ce alte țări au beneficiat de miliarde în perioade de criză. Astfel, s-a creat impresia că Fondul soluționează cererile membrilor săi nu în funcție de nevoile acestora, ci de anumite interese:

În anul 1999, România avea nevoie de resurse financiare pentru a putea face față vârfului de plăți legat de serviciul datoriei externe și a apelat la ajutorul FMI.

FMI a fost de acord, la începutul primăverii, cu încheierea unui nou aranjament stand-by, în condiții destul de oneroase, care urmăreau anularea tuturor facilităților fiscale de care beneficiau agenții economici, un anumit nivel al deficitului financiar consolidat, o rată scăzută a inflației, privatizarea sau lichidarea unui număr de societăți comerciale sau

[7] Ibidem.

industriale etc.

Într-un final, după mai multe amânări, acordul a fost aprobat de Consiliul Director în august 1999. Tranșa a doua a împrumutului a fost condiționată de FMI de colectarea de pe piețele private de capital ale României a sumei de 350 mil. de dolari, pentru a se asigura ca nu cumva banii împrumutați de la Fond să fie folosiți pentru plata sumelor datorate creditorilor privați. Deși Ministerul Finanțelor și BNR au depus eforturi susținute, această nouă condiție nu a putut fi îndeplinită, din cauza dobânzii ridicate pretinse de potențialii creditori. De precizat că o asemenea măsură a fost impusă pentru prima dată României, Ecuadorului, Pakistanului și Ucrainei, prin care reperezentanți FMI au încercat să vadă dacă o astfel de măsură poate deveni viabilă și poate fi aplicată și altor țări-membre ale acestui organism internațional[8].

Mai departe**, în anul 2009 România a încheiat cu FMI un acord stand-by** de 12,95 miliarde euro și i-au fost impuse anumite condiții legate de deficitul bugetar, inflație; monitorizarea companiilor de stat, politică monetară și supravegherea sistemului financiar;la care s-a adăugat și o finanțare externă de la Uniunea Europeană, BM și BERD în valoare de 19,95 miliarde euro.

Ulterior, Consiliul Directorilor Executivi al FMI a aprobat, în ședința din **martie 2011**, încetarea mai devreme a acordului anterior și încheierea unui **nou acord stand-by cu România**, de tip preventiv, pentru o perioadă de 24 luni. Acesta a intrat în vigoare la 31 martie 2011, iar scopul semnării acestuia a fost continuarea procesului de consolidare fiscală și a reformelor structurale începute sub anteriorul acord, stimularea creșterii economice și a participării sectorului privat în economie: Fondul Monetar Internațional a acordat României o linie de credit de 3 090,6 milioane DST.

În concluzie, prin acordurile cu FMI s-a urmărit reformarea și restructurarea economică, atât prin împrumuturi directe, dar mai ales prin **semnalul verde** dat investitorilor de capital străini, băncilor și comunității financiare internaționale:

În cei 47 de ani care au trecut de când țara noastră este membru al FMI, relațiile României cu acest organism financiar european s-au caracterizat prin armonie, dar și disensiuni, care s-au concretizat prin cererea și obținerea de împrumuturi, renunțarea temporară (1985-1989) la noi credite, precum și rambursarea celor obținute anterior; urmate, după 1990, de încheierea de noi acorduri stand-bay.

BIBLIOGRAPHY

1. Cristina Bălăceanu, *Filosofiile FMI şi ale politicilor de tranziţie la economia de piaţă în Europa*. *Convergențe și deosebiri*, Editura Pro Universitaria, București, 2007.

2. Mircea Ştefan Minea, *Elemente de drept financiar internaţional*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2009.

3. Adrian Iacob, David Ungureanu, Adriana Camelia Voicu, Marian Creţu, *Organizaţia Naţiunilor Unite,* Editura Sitech, Craiova, 2009.

4.Traian Fințescu, *Relația României cu F.M.I.,* Editura Bibliotecii Naționale a României, București, 2007.

[8] Ibidem.

STUDY ON EXTERNAL ASSURANCE OF SUSTAINABILITY REPORTS FROM ROMANIA

Simona Maria Tănasă (Brînzaru), Veronica Grosu
PhD Student, Prof. PhD -"Ștefan cel Mare" University of Suceava

Abstract: In the current context, corporate social responsibility or sustainability have become key elements in defining a company's strategy and goals. Sustainability reporting has grown considerably since 2000, internationally, and in Romania it has emerged thanks to the practices of large foreign companies. An important aspect of sustainability reporting is the external assurance of reports published by companies, which is currently not mandatory. The study aims to analyze sustainability reports published by companies in our country from the point of view of external assurance in order to determine the current stage and the importance given to this aspect. External assurance of sustainability reports is a plus to the credibility of published informations but is found in a limited number of reports.

Keywords: Corporate Social Responsibility, Sustainability, External Assurance, Sustainability Reports, Credibility.

Introducere

În contextul economic global, sustenabilitatea și modul de raportare al acesteia au devenit elemente-cheie în cadrul unei companii. Organizațiile de toate tipurile și dimensiunile se concentrează pe sustenabilitatea afacerilor, ca mijloc de a crea valoare pentru acționari și de a gestiona interesele altor părți interesate, inclusiv creditorii, angajatorii, furnizorii, guvernele și societății în general. Sustenabilitatea afacerilor nu numai că asigură un echilibru optim între îmbunătățirea continuă pe termen scurt și lung a performanței financiare și nefinanciare, precum și un avantaj competitiv, ce ajută la menținerea bunăstării societății, a planetei și a locuitorilor acesteia. (Brockett et al, 2012, 22)

Există două aspecte legate de sustenabilitate și anume realizarea performanței sustenabile și raportarea sustenabilității. Iar aceste două aspecte sunt interconectate în îndeplinirea responsabilității manageriale și responsabilității față de toate părțilele interesate. Modul în care este comunicată sustenabilitatea relevă abordarea managementului față de strategiile de sustenabilitate aplicate și acțiunile întreprinse pentru atingerea performanței durabile sau sustenabile (Rezaee, 2018, 1). Așadar, este important modul în care o organizație își propune să ajungă la performanța durabilă dar, la fel de important este și modul în care decide să comunice informațiile despre sustenabilitate către stakeholderii.

Raportarea sustenabilității reprezintă un proces care ajută organizațiile în stabilirea obiectivelor, măsurarea performanțelor și gestionarea schimbării către o economie durabilă - una care îmbină profitabilitatea pe termen lung cu responsabilitate socială și de mediu. Raportarea susten abilității este un element - cheie pentru comunicarea performanța organizației economice, de mediu, sociale și de guvernare, reflectând un impact pozitiv sau negativ (GRI, 2013, 85).

Raportarea sustenabilității a evoluat rapid, într-un ritm ascendent, la nivel internațional, dar nu același ritm l-a avut și asigurarea externă a rapoartelor de sustenabilitate (RS), având în vedere că ambele au un caracter voluntar (KMPG, 2017, 2015, 2013).

Asigurarea externă a rapoartelor de sustenabilitate ar trebui să fie o modalitate de a adăuga credibilitate rapoartelor de sustenabilitate (Casey et al, 2015), mai mult decât atât reprezintă un plus de transparență a informațiilor publicate, confirmând, totodată, calitatea acestor rapoarte.

Obiectivul principal al lucrării îl reprezintă stabilirea stadiului actual al problematicii asigurării externe a rapoartelor de sustenabilitate publicate în România.

Literature review

Evoluția ascendentă a rapoartelor de responsabilitate socială corporativă sau de sustenabilitate publicate voluntar de companiile din întreaga lume și caracterul pozitiv al acestui tip de raport au ridicat numeroase semne de întrebare din partea stakeholderiilor, legate de transparența și integritatea informațiilor incluse în RS. Aici a intervenit asigurarea externă a RS care, totuși, nu este obligatorie ca în cazul raportării financiare, menită să răspundă nesiguranței venite din partea stakeholderilor.

GRI (2013) definește asigurarea externă ca fiind activitățile care conduc la concluziile finale asupra calității raportului și a informațiilor conținute de el. Deși definirea ISAE 3000 a unei misiuni de asigurare are o explicație mai tehnică, AA1000AS explică într-un limbaj mai comun că „un angajament de asigurare presupune evaluarea și exprimarea unei concluzii publice cu privire la performanța unei organizații, precum și la sistemele de bază , date și procese pe baza unor criterii și standarde adecvate pentru a spori credibilitatea informațiilor pentru publicul vizat" (Junior et al, 2013, 3).

Rapoartele de sustenabilitate fără asigurare externă pot avea de suferit din punct de vedere al credibilității informațiilor publicate. Necesitatea unei companii de a spori credibilitatea prin asigurare externă poate fi văzută ca o funcție a factorilor legați de firmă, industrie și țară (Simnett et al., 2009). Credibilitatea este o condiție prealabilă pentru raportarea eficientă a sustenabilității și poate fi sporită considerabil prin asigurarea externă independentă, utilizând standarde profesionale acceptate.

Companiile și părțile interesate recunosc faptul că o asigurare externă solidă, independentă, este o modalitate esențială de a crește credibilitatea și eficiența rapoartelor lor și, în final, per formanța lor. (AA1000AS, 2018, 6). Verificările independente ale proceselor de gestionare a sustenabilității și prezentarea informațiilor au ca scop creșterea robusteții, acurateței și credibilității informațiilor dezvăluite (GRI, 2013, 6). Așadar, rolul principal al asigurării externe a rapoartelor privind sustenabilitatea este asigurarea transparenței și a credibilității informațiilor în ochii stakeholderii definind gradul de calitate al acestora.

Cele mai utilizate standarde în materie de asigurare externă a rapoartelor de sustenabilitate sunt AA1000AS (2008) privind principiile AA1000 și calitatea informațiilor de sustenabilitate elaborat de AccountAbility și ISAE3000 privind asigurarea independentă altele decât auditarea informațiilor istorice emis de IFAC-Federația Internațională a Contabililor. Fiecare standard în parte definește două niveluri de asigurare, mai exact asigurarea moderată sau ridicată, în cazul primului standard și asigurarea limitată sau rezonabilă definite în ISAE300 care întrunesc aceleași caracteristici în general (AA1000AS, 2018; și ISAE3000, 2005).

Majoritatea studiilor regăsite în literatura de specialitate sunt concentrate pe factori care determină companiile să apeleze la asigurarea externă a rapoartelor de sustenabilitate (Simnett et al, 2009; Branco et al, 2014; Peters et al, 2015; Casey et al, 2015). Printre factorii care influențează decizia companiilor de a apela la asigurarea externă se numără mărimea unei companii, profitabilitatea, costurile, listarea la bursă sau nu, prezența și caracteristicile comitetelor de mediu din cadrul Consiliului de Administrație, sectorul de activitate.

Studiul lui Junior et al (2014) a demonstrat că practicile de emitere a rapoartelor privind sustenabilitatea și asigurarea acestora au devenit un fenomen la nivel mondial, care se manifestă în economiile dezvoltate și emergente din întreaga lume. Mai mult decât atât Wei-Jun Hsueh (2016) a ajuns la concluziile că o afacere de familie nu este corelată în mod semnificativ și direct cu credibilitatea informației ci cu credibilitatea sursei și poate beneficia mai mult de asigurare rezonabilă decât de servicii limitate numai atunci când este oferită de

consultanți specializați. Totodată, asigurarea RS aduce avantaje atât pentru companiile familiale, cât și cele non-familiale. Iar studiul lui Rossi&Tarquinio (2017) a analizat tendința de asigurare a rapoartelor CSR în rândul companiilor italiene din 2008-2012, urmărind conținutul declarațiilor de asigurare externă și modul în care este influențată divulgarea anumitor informații ținând cont de alegerea furnizorului privind serviciile de asigurarea.

Cu toate acestea, studiul realizat de KPMG (2017) demonstrează că asigurarea informațiilor CSR s-a dublat în rândul G250 (cuprinde cele mai mari 250 de companii din lume, în funcție de venituri pe baza clasamentului Fortune 500 din 2016) în ultimii 12 ani, indicând faptul că cele mai mari companii consideră valoarea în promovarea fiabilității acestor informații.

Așadar, asigurarea externă a RS a înregistrat un trend ascendent atât în rândul companiilor G250 înregistrând în anul 2017 o rată de 67% cu 37% mai mul față de anul 2005, cât și în grupul N100 (cuprinde primele 100 de companii în funcție de venituri dintre cele 49 de țări cercetate în acest studiu) cu un procent de 45% în 2017 față de 33% în anul 2005. Totuși se situează sub linia ascendentă a evoluției raportării sustenabilității cu o rată de 93% pentru companiile G250 și de doar 75% pentru companiile N100 în anul 2017 cea ce ne arată că nu toate companiile care publică un raport de sustenabilitate optează și pentru asigurarea externă a acestuia.

Metodologia cercetării

Studiul nostru presupune o analiză de conținut privind asigurarea externă a rapoartelor de responsabilitate socială/sustenabilitate publicate de companii în România. Eșantionul a fost format din 29 de companii care își desfășoară activitatea în țara noastră în diverse domenii de activitate cu tradiție în raportarea responsabilității sociale dar am inclus și companiile care au publicat primul raport de sustenabilitate în anul 2017. Astfel, am analizat 107 rapoarte publicate începând cu anul 2003 până în anul 2017, menționăm că am luat în considerare și scurtele rapoarte publicate de companii sub forma unui comunicat sau „Cartea responsabilității sociale corporative".

Tabelul nr. 1: Clasificarea companiilor incluse în eșantion în funcție de obiectul de activitate

Obiectul de activitate	Numărul de companii	Proporția
Servicii bancare	4	13,8%
servicii financiare	2	7%
Servicii de dezvoltare software IT&C	3	10,3%
Servicii de comunicaţii mobile, Internet şi televiziune	2	7%
Producția de băuturi alcoolice/non-alcoolice	3	10,3%
Producția de ciment şi agregate, precum şi betoane, asfalt şi servicii conexe	3	10,3%
Producția de piese auto	1	3,4%
Industria energetică - petrol și gaze	5	17,2%
Industria siderurgică și minerit	1	3,4%
Producția de medicamente/retail farmaceutic	2	7%
Retail	3	10,3%
TOTAL	**29**	**100%**

***sursă: creația autorilor**

Rezultate și discuții

În urma analizei celor 107 rapoarte de sustenabilitate publicate de companiile care își desfășoară activitatea în România, am constat că doar 9% dintre rapoarte au beneficiat de asigurare externă, precum se observă în figura nr. 1. Un procent destul de mic având în vedere totuși numărul de rapoarte analizate și perioada cuprinsă în studiu. Numărul de companii redus care au publicat RS în România dintre care multe au renunțat deja la raportarea sustenabilității până în anul 2017 au influențat evoluția asigurării externe a acestor rapoarte.

Companiile care și-au asigurat extern rapoartele lor de sustenabilitate sunt ORANGE cu un număr de 3 rapoarte asigurate din 7, URSUS BREWERIES cu un număr de 2 rapoarte din 6, KMG INTERNATIONAL–ROMPETROL cu 3 rapoarte asigurate din totalul de 4, KAUFLAND și LIDL DISCOUNT cu un raport asigurat aferent anului 2016 (vezi tabelul nr. 2).

În cazul rapoartelor care au beneficit de asigurare externă au fost utilizate în principal standardele AA1000AS și ISAE3000 cu un nivel de asigurare moderat sau limitat (URSUS BREWERIES, KAUFLAND sau LIDL DISCOUNT). Serviciile de asigurare au fost asigurate de firmele de contabilitate și audit profesionale care fac parte din grupul Big4, mai exact PWC și ERNEST&YOUNG, în cazul companiilor ORANGE și LIDL DISCOUNT, cea ce conduce la o credibilitate mai ridicată a RS, lucru demonstrat de studiile lui Hodge et al (2009) și Pflugrath et al (2011) dar care presupune costuri mai ridicate pentru o calitate ridicată a RS (Peters et al, 2015). Celelalte companii au apelat la alte firme specializate sau ONG-uri precum ARC- Asociația pentru relații comunitare, THE CSR AGENCY sau DENKSTATT.

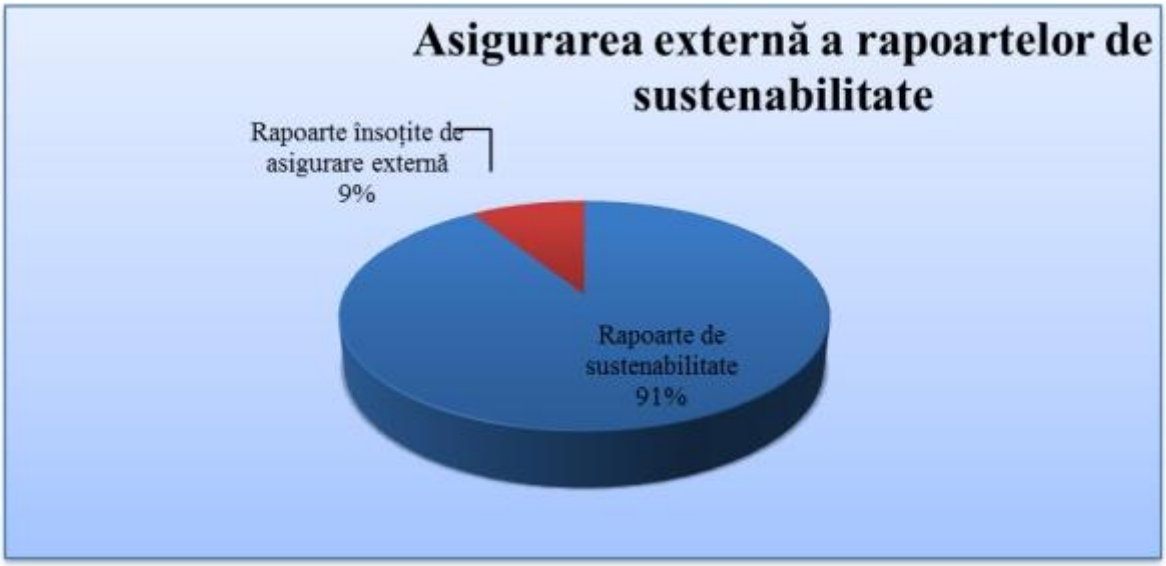
Asigurarea externă a rapoartelor de sustenabilitate
Rapoarte însoțite de asigurare externă 9%
Rapoarte de sustenabilitate 91%

Figura nr. 1: Proporția rapoartelor de sustenabilitate asigurate extern

**sursă*: Creația autorilor

În anul 2011, conform studiului realizat de KPMG (2011, 29), 23% dintre companiile din țara noastră și-au asigurat rapoartele de responsabilitate socială publicate, depășind astfel țări precum Rusia, Bulgaria, Canada, Statele Unite ale Americi sau Noua Zeelandă. Totuși procentul înregistrat în 2011 a scăzut ulterior deoarece companiile au renunțat la acest serviciu ulterior publicând RS dar fără a fi asigurate extern, exemple în acest caz sunt companile ORANGE și URSUS BREWERIES.

Dacă mărimea unei companii, profitabilitatea, costurile, listarea la bursă sau nu, sectorul de activitate sunt factori care influențează decizia unei companii de a-și asigura RS (Simnett et al, 2009; Branco et al, 2014; Peters et al, 2015; Casey et al, 2015), atunci care ar fi factori care influențează decizia companiilor de a renunța la asigurarea externă deși continuă să publice RS? Bineînțeles că asigurarea externă a unui raport de sustenabilitate presupune

nişte costuri în plus pentru o companie dar considerăm că beneficiile unui RS asigurat sunt mult mai multe în comparaţie cu un RS neasigurat.

Tabelul nr. 2 prezintă detaliat pe fiecare companie în parte rapoartele publicate şi standardele utilizate în redactarea acestora, şi dacă au beneficit sau nu de asigurare externă. În linii generale am observat că cele mai utilizate standarde privind raportarea sustenabilităţii sunt standardele GRI (Global Reporting Initiative) în toate versiunile acestora, dar regăsim şi metodologia LBG (London Benchmarking Group), Directiva 2014/95/UE privind prezentarea de informaţii nefinanciare şi de informaţii privind diversitatea de către anumite întreprinderi şi grupuri mari sau principiile UNGC (principiile Naţiunilor Unite Global Compact). Primele rapoarte de responsabilitate socială au fost publicate din anii 2003-2004 dar nu erau redactate conform unui standard privind raportarea sustenabilităţii, chiar şi mai târziu în perioada 2005-2008 se regăsesc astfel de rapoarte. Ulterior, companiile şi-au îmbunătăţit rapoartele, adoptând unul dintre standardele menţionate mai sus şi crescând gama de informaţii nefinanciare publicate, totuşi un număr destul de mic dintre acestea au şi GRI CHECKED care le conferă un anumit nivel de conformitate cu standardele GRI şi un plus de credibilitate în rândul stakeholderilor. De asemenea, am remarcat că nu este asigurată periodicitatea şi comparabilitatea informaţiilor dintre aceste rapoarte deoarece unele companii au publicat pentru un singur exerciţiu financiar, ulterior au inclus 2 sau chiar 3 exerciţii financiare într-un raport sau situaţii în care nu au publicat raport de sustenabilitate într-un exerciţiu financiar precum ORANGE sau TELEKOM ROMÂNIA (vezi tabelul nr. 2). Unele dintre cele 29 de companii analizate nu au mai publicat rapoarte de sustenabilitate precum HEINEKEN ROMANIA, BCR, KPMG ROMÂNIA, AUCHAN până în prezent iar companiile KAUFLAND, PATRIK BANK, LIDL, TRANSELECTRICA, CEZ ROMÂNIA se află la primul raport de sustenabilitate publicat în anul 2016 sau 2017.

Dar să nu uităm că sunt şi companii cu tradiţie în raportarea sustenabilităţii precum RAIFFEISEN BANK, SIVECO, OTP BANK, TELEKOM, ORANGE care au publicate între 7 şi 9 rapoarte până în prezent.

Ţinând cont de începutul timid al raportării sustenabilităţii din ţara noastră, de forma incipientă a primelor rapoarte de sustenabilitate publicate, de lipsa periodicităţii şi comparabilităţi informaţiilor şi de numărul redus al companiilor care publică astfel de rapoarte, în prezent, concluzionăm că toate aceste circumstanţe au putut influenţa decizia de asigurare externă a rapoartelor de sustenabilitate şi procentul de doar 9% a RS asigurate din numărul total de rapoarte publicate în România.

Concluzii

Raportarea sustenabilităţii a evoluat pozitiv în România dar într-un ritm lent (KPMG 2015, 2013; Sucala et al, 2017) dar asigurarea externă nu a evolut în acelaşi sens. Rapoartele au fost îmbunătăţite de la an la an dar nu a fost acordată destulă atenţie acestei problematici . Îmbunătăţirea continuă a RS-urilor publicate în tara noastră poate va determina companiile să apeleze şi la serviciile de asigurare externă.

Credibilitatea, transparenţa dar şi calitatea rapoartelor de sustenabilitate publicate în România până în prezent au de suferit din cauza lipsei asigurării externe. Cauzele pentru care companiile din România nu acordă încă atât de multă importanţă asigurării externe a RS ar putea fi adoptarea şi implementarea ineficientă în activitatea companiei a conceptului de sustenabilitate, modul în care se raportează sustenabilitatea şi finalitatea raportului, costurile mai ridicate, opţiunea de a fi sau nu listată la bursă, valorificarea beneficiilor asigurării externe sau caracterul voluntar al acesteia, precum şi lipsă unei strategii orientate spre stakeholderi bine definite. Dacă RS publicate de companii în România ar fi mai bine construite, asigurând periodicitatea şi comparabilitatea informaţiilor, probabil că multe dintre companii ar avea curajul de a apela la serviciile de asigurare externă. De asemenea, asigurarea

rapoartelor privind sustenabilitatea nu este încă reglementată în majoritatea ţărilor, astfel asigurarea externă a RS-urilor rămâne la latitudinea companiilor. Mai mult decât atât, companiile ar putea căuta doar o formă a declarație care să fie inclusă în rapoartele lor de sustenabilitate, indiferent de calitatea procesului de asigurare efectuat doar pentru a crește în ochi stakeholderilor.

Considerăm că perfecționarea de la an la an a rapoartelor de sustenabilitate publicate în țara noastră este un semn că domeniul sustenabilității este încă în curs de dezvoltare şi ne dă speranțe că asigurarea externă va crește în viitor.

Tabelul nr. 2: Rapoartele de sustenabilitate publicate în România

Nr crt	Companie	Ani publicării rapoartelor	Standardele utilizate în realizarea rapoartelor de sustenabilitate	Asigura-re externă	Nivelul de asigurare	Nivelul de utiliz
	RAIFFEISEN BANK	2009-2017	LBG, GRI- G3, G3.1, G4 (nivel C sau CORE)	NU	-	
	OTP BANK	2008-2016	GRI -G3, G3.1, G4 (nivel B sau CORE)	NU	-	
	SIVECO	2008-2016	UNGC, G4, Standardele GRI (optiunea CORE)	NU	-	
	TELEKOM ROMANIA	2010-2012, 2014-2017	GRI G3.1, G4, Standardele GRI (nivel B sau CORE), ISO 26000, SDG si UNGC	NU	-	
	ORANGE	2003	Nu este precizat un standard anume	DA	-	agre
		2004	Nu este precizat un standard anume	DA	-	agre
		2005	Nu este precizat un standard anume	DA	-	agre
		2006,2009,2014, 2016-2017	GRI G3., G4, Standardele GRI (nivel C sau CORE)	NU	-	
	HOLCIM	2004-2010	Principiile UNGC	NU	-	
	URSUS BREWERIES	2010-2012	Nu este precizat	DA	moderat	AS (
		2012/2013	GRI G3.1 - nivel B+, UNGC	DA	moderat	AS (
		2013/2014-2016/2017	GRI G4 – nivel CORE UNGC	NU	-	
	HEINEKEN ROMANIA	2010-2015	Nu este precizat	NU	-	
	GSK ROMANIA	2011-2016/2017	GRI G3, G4, Standardele GRI, (nivel B sau CORE),	NU	-	
10	OMV PETROM	2011-	GRI G3.1, G4, Standardele GRI (nivel B sau CORE), Directiva	NU	-	

			2013,2016-2017	2014/95/UE			
1	ROMRADIATOARE SA		2011-2014	principiile UNGC	N U	-	
2	COCA-COLA HBC		2011-2016/2017	GRI G3.1, G4, Standardele GRI (nivel B sau CORE), AA1000AS	N U	-	
3	ARCELOR MITTAL		2013-2017	Nu este aplicat	N U	-	

Tabelul nr. 2: Rapoartele de sustenabilitate publicate în România-continuare

4	KMG INTERNATIONAL-ROMPETROL		2013-2014	GRI G4 – Comprehensive, UNGC	D A	-	
			2015	GRI G4 – Comprehensive. UNGC	D A	-	
			2016	GRI G4	N U	-	
			2017	GRI G4 – Comprehensive, UNGC	D A	-	
5	HEIDELBERGCEMENT		2010/2011-2014/2015	GRI 3.1, G4 (nivel B sau CORE)	N U	-	
6	BCR		2008-2009	GRI G3 (nivel C si B)	N U	-	
7	PROVIDENT FINANCIAL ROMANIA		2008-2010	Nu este aplicat	N U	-	
8	KPMG		2012-2013	GRI 3.1 (nivel C), UNGC	N U	-	
9	AUCHAN		2012-2014	principiile UNGC	N U	-	
0	ELECTRICA		2016-2017	Standardele GRI (CORE)	N U	-	
1	LAFARGE ROMANIA		2012	GRI G3.1 (nivel C)	N U	-	
2	MAGUAY		2013	GRI G4	N U	-	
3	INSOFT		2014/2015	principiile UNGC	N U	-	
4	DONA		2016	GRI G4, Directiva 2014/95/UE transpusa	N U	-	
5	CEZ ROMANIA		2016	GRI G4 - CORE	N U	-	
6	TRANSELECTRICA		2017	Standardele GRI (optiunea CORE), Directiva 2014/95/UE transpusa	N U	-	

7	KAUFLAND		2016	Standardele GRI - CORE	DA	moderat	AS (
8	LIDL DISCOUNT		2016	Standardele GRI - CORE	DA	limitată	00)
9	PATRIK BANK		2017	Standardele GRI	NU	-	

***sursă: creația autorilor**

BIBLIOGRAPHY

AccountAbility. (2018). *AA1000 ASSURANCE STANDARD (2008) with 2018 ADDENDUM, disponibil la: www.accountability.org/standards/*, [accesat la 01.05.2019];

Branco, M. C., Delgado, C., Gomes, F. S. & Pereira, E. T.C. (2014). *Factors influencing theassurance of sustainability reports in the context of the economic crisis in Portugal* , Managerial Auditing Journal, 29(3), 237-252, DOI 10.1108/MAJ-07-2013-090;

Brockett, M. A.& Rezaee, Z. (2012). *Corporate Sustainability-Integrating Performance and Reporting*, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey, 22;

Casey, J. R. & Grenier, H. J. (2015). *Understanding and Contributing to the Enigma of Corporate Social Responsibility (CSR) Assurance in the United States*. AUDITING: A Journal of Practice & Theory, 34(1), 97-130;

GRI. (2013). *G4Sustenability Reporting Guidelines*, 85, disponibil la adresa: https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/GRIG4-Part1-Reporting-Principles-and-Standard-Disclosures.pdf, [accesat la 01.05.2019];

GRI. (2013). *The external assurance of sustenability reporting*, 13, diponibil la adresa: https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/GRI-Assurance.pdf , [accesat la 01.05.2019];

Hodge, K., Subramaniam, N. & Stewart, J. (2009). *Assurance of sustainability reports: Impact on report users` confidence and perceptions of information credibility*, Australian accounting review, 19(3), 178-194;

http://www.csrreport.ro/DIRECTOR-RAPORTORI, [accesat la 30.04.2019];

https://www.otpbank.ro/despre-otp/despre-noi/responsabilitate-sociala/rapoarte-csr,[accesat la 30.04.2019];

https://www.raiffeisen.ro/despre-noi/responsabilitate-corporativa/rapoarte-anuale-csr/, [accesat la 30.04.2019];

https://www.holcim.ro/ro/dezvoltare-durabila, [accesat la 30.04.2019];

http://www.siveco.ro/ro/despre-siveco-romania/responsabilitate-sociala/rapoarte-csr, [accesat la 30.04.2019];

https://www.telekom.ro/despre-noi/responsabilitate/piata-telecom/rapoarte-cr/, [accesat la 30.04.2019];

https://responsabilitate-sociala.orange.ro/compliance/, [accesat la 30.04.2019];

https://ro.gsk.com/ro/responsabilitate/rapoarte-de-responsabilitate/, [accesat la 30.04.2019];

https://www.omvpetrom.com/ro/sustenabilitate/rapoarte-de-sustenabilitate, [accesat la 30.04.2019];

https://ursus-breweries.ro/responsabilitate/, [accesat la 30.04.2019];

https://ro.coca-colahellenic.com/ro/sustenabilitate/performanta-noastra-privind-sustenabilitatea/, [accesat la 30.04.2019];

https://galati.arcelormittal.com/about-us/reports.aspx?sc_lang=ro-RO, [accesat la 30.04.2019];

https://www.bcr.ro/ro/csr/raport-csr, [accesat la 30.04.2019];

https://www.heidelbergcement.ro/ro/raport-sustenabilitate, [accesat la 30.04.2019];

https://home.kpmg/ro/ro/home/about.html, [accesat la 30.04.2019];
https://romania.auchan.ro/auchan-romania/companie-responsabila, [accesat la 30.04.2019];
https://kmginternational.com/ro/mediaroom/rapoarte-grup,[accesat la 30.04.2019];
http://www.maguay.ro/despre-noi, [accesat la 30.04.2019];
http://www.insoft-dc.ro/csr, [accesat la 30.04.2019];
https://farmaciiledona.ro/csr/raport-farmacia-dona-primul-raport-csr-din-retail-ul-farmaceutic-romanesc-I2, [accesat la 30.04.2019];
https://www.electrica.ro/category/raportare-nonfinanciara/,[accesat la 30.04.2019];
https://www.cez.ro/ro/despre-noi/rapoarte-non-financiare/raportul-de-sustenabilitate.html, [accesat la 30.04.2019];
http://www.transelectrica.ro/web/tel/responsabilitate-sociala-corporativa, [accesat la 30.04.2019];
https://despre.kaufland.ro/responsabilitate/sustenabilitate.html, [accesat la 30.04.2019];
https://www.lidl.ro/ro/responsabilitate-sociala.htm, [accesat la 30.04.2019];
IFAC. (2005). *ISAE 3000 - Assurance engagements other than audits or reviews of historical financial information,* diponibil la:https://www.ifac.org/system/files/downloads/b012-2010-iaasb-handbook-isae-3000.pdf, [accesat la 30.04.2019];
Josh Wei - Jun Hsueh (2016). *Governance Structure and the Credibility Gap: Experimental Evidence on Family Businesses' Sustainability Reporting,* Journal Of Business Ethics, DOI 10.1007/s10551-016-3409-y;
Junior, R. M., Best, J. P. & Cotter, J. (2013), *Sustainability Reporting and Assurance: A Historical Analysis on a World-Wide Phenomenon*, Journal of Business Ethics, 1–11, DOI 10.1007/s10551-013-1637-y;
KPMG. (2011). *The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2011, disponibil la:*https://www.kpmg.de/docs/survey-corporate-responsibility-reporting-2011.pdf,[accesat la 01.05.2019];
KMPG. (2013). *The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2013*, disponibil la: https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2015/08/kpmg-survey-of-corporate-responsibility-reporting-2013.pdf, [accesat la 01.05.2019];
KMPG. (2015). *The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2015* disponibil la: https://home.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2015/12/KPMG-survey-of-CR-reporting-2015.pdf, [accesat la 01.05.2019];
KMPG. (2017). *The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2017*, disponibil la: https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2017/10/kpmg-survey-of-corporate-responsibility-reporting-2017.pdf, [accesat la 01.05.2019];
Peters, G.F. & Romi, A.M. (2015). *The Association between Sustainability Governance Characteristics and the Assurance of Corporate Sustainability Reports*. AUDITING: A Journal of Practice & Theory, 34(1), 163-198.
Pflugrath, G., Roebuk, P. & Simnett, R. (2011). *Impact of assurance and assurer`s professional affiliation on financial analysts' assessment of credibility of corporate social responsibility information*, Auditing: A Journal of Practice & Theory, 30(3), 239-254;
Rezaee, Z. (2018), *Supply Chain Management and Business Sustainability Synergy: A theoritical and integrated perspective*, Sustainability, 10, 275, doi:10.3390/su10010275;
Rossi, A. & Tarquinio, L. (2017). *An Analysis of Sustainability Report Assurance Statements. Evidence from Italian Listed Companies*, Managerial Auditing Journal, 32(6), DOI: 10.1108/MAJ-07-2016-1408;

Simnett, R., Vanstraelen, A. & Chua, W.F. (2009). *Assurance on Sustainability Reports: An International Comparison*. The Accounting Review, 84, (3), 937-967, DOI: 10.2308/accr.2009.84.3.937;

Sucala, V. & Sava, A.M. (2017), *Sustainability Reporting in Romania: Is Sustainability Reporting Enough?, Sustainability Reporting in Central and Eastern European Companies*, Horvath, P. and Pütter (Editors), J.M. MIR Series in International Business, Springer;

IRMA-MIGNON FORMULA: A KEY RULE IN NORWEGIAN PRIVATE INTERNATIONAL LAW

Cosmin Dariescu

Assoc. Prof., PhD, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract. The Norwegian Law and legal culture, in general, are a mystery for the Romanian jurists, a white spot on the map of the world. This fact is conspicuous in the field of Private International Law. This branch of law is not codified and relies, heavily, on several legal provisions scattered in different special laws, on doctrine and jurisprudence (sometimes borrowed from the Danish courts) and on the cultural heritage (practical, political and ethical considerations). This paper aims to reveal a choice-of-law rule (born of a case decided by the Norwegian Supreme Court in 1923) that subjects a Private International Law case to the law of the state the case is most closely connected. It is considered a principle in the Norwegian choice-of-law system to be used in any case with a foreign element, regardless of its nature, in the absence of special provisions in laws and treaties or whenever there is no relevant case-law. In recent years, the Supreme Court of Norway oppugns the formula in favor of the choice-of-law rules provided for in the European Union Law. However, this choice-of-law principle will survive, considering the gaps of the European Union Private International Law and the legal realism of Norwegian doctrine. Given its field of application, the knowledge of Irma-Mignon formula will benefit to the Romanian legal practitioners and scholars who are dealing with Norway.

Keywords: Private International Law, Norway, Litigation with a foreign element, Choice-of-law rule, Irma-Mignon formula.

1. Introducere

Dreptul norvegienilor şi cultura juridică a acestei naţiuni (în general) reprezintă domenii mai puţin familiare majorităţii juriştilor români. Chiar astăzi, în plină eră a Internetului, informaţiile de această natură, în limba română, sunt mult mai sărace în comparaţie cu cele despre alte sisteme de drept[1]. Explicaţiile sunt multiple şi ţin, pe de-o parte, de bariera lingvistică, de independenţa recentă a Norvegiei (1905) şi pe de alta, de refuzul Norvegiei de a face parte din U.E. dar şi de afinităţile culturale diferite ale celor două naţiuni (cultura franceză, belgiană şi italiană pentru naţiunea română, cultura scandinavă, germană şi nord-americană pentru naţiunea norvegiană). Într-o încercare de hiperbolizare pentru juristul român obişnuit dreptul norvegian reprezintă o pată albă pe harta lumii. Cu atât mai misterios apare dreptul internaţional privat norvegian.

Dreptul internaţional privat, ramură de drept formată din normele juridice[2], reglementează raporturile juridice cu element de extraneitate dintre persoane fizice sau/şi

[1] Spre exemplu, rezultatele unei căutări efectuate pe Google, pe 22 aprilie 2019, folosind cuvintele cheie "Drept norvegian", erau în număr de 1 570 000. Acest număr pare impresionant, dar adevărata lui semnificaţie ne apare prin comparaţia cu rezultatele căutării, efectuate în aceeaşi zi, utilizând cuvintele "Drept american" (11 600 000), "Drept francez" (9 100 000), "Drept german (4 880 000) şi "Drept englez" (1 710 000). Dacă mai adăugăm şi faptul că multe din aceste rezultate se referă la Mecanismul Financiar Norvegian, la condiţiile de muncă din această ţară sau la permisul de conducere, atunci sărăcia informaţiilor este şi mai evidentă. Pe de altă parte, această cultură juridică a fost, în general, neglijată de doctrina românească.

[2] D. Lupaşcu, Drept internaţional privat, Ed. Universul juridic, Bucureşti, 2008, p. 5

juridice, indicând autoritatea jurisdicțională competentă, legea aplicabilă și efectele internaționale ale hotărârii judecătorești obținute[3].

Convingerea noastră este aceea că acest studiu teoretic conturează un tablou concis și util al izvoarelor juridice formale ale dreptului internațional privat norvegian.

Lucrarea este structurată în patru secțiuni. O introducere în problematica analizată în secțiunea unu, urmată în secțiunea a doua de o prezentare succintă a izvoarelor juridice formale și a ierarhiei lor. Secțiunea a treia se concentrează asupra esenței formulei Irma-Mignon cunoscută sub numele de metoda individualizării precum și asupra domeniului ei de aplicare. Secțiunea a cincea include concluzii care pot sta la baza unor studii viitoare despre dreptul internațional privat norvegian.

2. Izvoarele formale ale dreptului internațional privat norvegian

Aura de mister a dreptului internațional privat norvegian este sporită de caracteristica acestuia de a fi, în cea mai mare parte, necodificat. Excepție fac câteva norme conflictuale din legi speciale[4], cu origini în tratate internaționale, sau în directivele Uniunii Europene (implementate ca urmare a participării Norvegiei la Acordul privind Spațiul Economic European - semnat în 1992, în vigoare din 1 ianuarie 1994)[5].

Norvegia a ratificat, de asemenea, o serie de tratate internaționale de drept internațional privat cum ar fi: *Convenția Nordică din 6 februarie 1931 conținând anumite prevederi de drept internațional privat privind căsătoria, adopția și tutela cu protocolul final*, *Convenția Nordică din 16 martie 1932 privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești*, *Convenția Nordică privind moștenirea, dispozițiile testamentare și administrarea patrimoniului persoanelor decedate* (19 noiembrie 1934), *Convenția Națiunilor Unite din 11 aprilie 1980 asupra contractelor de vânzare internaționale de mărfuri* etc[6]. Un tratat cu o însemnătate deosebită pentru relațiile României (ca stat-membru al U.E.) și Norvegia îl reprezintă *Convenția privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială* (Lugano, 30 octombrie 2007), intrată în vigoare pe 1 ianuarie 2010[7].

Pentru materia obligațiilor contractuale, uzanțele și cutumele comerciale sau practicile convenite de părți sunt izvoare importante de drept. Ele au prioritate față de normele dispozitive ale legii și nu pot fi înlăturate decât dacă aplicarea lor ar fi irațională[8]. Caracterul obligatoriu al cutumelor și uzanțelor comerciale este, spre exemplu, prevăzut de paragraful 1 al Legii Nordice privind vânzarea de bunuri I (NSGA I, aplicată în Danemarca, Islanda,

---

[3] Pentru definiția dreptului internațional privat a se vedea N. Diaconu, *Drept internațional privat*, Ed. Universitară, București, 2013, pp.16-17, I. Macovei, *Tratat de drept internațional privat*, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 16 și D.-A. Sitaru, *Drept internațional privat. Partea generală. Partea specială - Normele conflictuale în diferitele ramuri și instituții ale dreptului privat*, Ed. C. H. Beck, București, 2013, p.7.

[4] I. Helland, *Norwegian law on jurisdiction and choice of law in cases concerning personality rights*, Det juridiske Fakultet, Universitetet i Bergen, 2007, p. 61. Baze de date foarte utile pentru consultarea în limba engleză a legilor norvegiene sunt: *Translated Norwegian Legislation. Norwegian legislation in other languages. Collected by The Law Library, University of Oslo*, disponibilă la: https://app.uio.no/ub/ujur/oversatte-lover/english.shtml și *Lovdata. Translated regulations*, disponibilă la: https://lovdata.no/register/forskrifterEngelsk (accesate pe 22 aprilie 2019).

[5] Pentru detalii asupra legilor interne conținând norme conflictuale a se vedea: G. Cordero-Moss, *Norway* în Jürgen Basedow; G. Rühl; F. Ferrai & P. de Miguel Asensio (Ed.), *Encyclopedia of Private International Law*, Edward Elgar Publishing, 2017, pp. 2386-2388.

[6] Pentru o listă a tratatelor internaționale de drept internațional privat ratificate de Norvegia a se consulta G. Cordero-Moss, *op. cit.*, p. 2388.

[7] D. M. Șandru, *Convenția de la Lugano va intra în vigoare cu privire la Norvegia*, disponibil la adresa: https://www.juridice.ro/94319/conventia-de-la-lugano-va-intra-in-vigoare-cu-privire-la-norvegia.html (accesată pe 22 aprilie 2019).

[8] O. Lando, M.-L. Holle, T. Håstad, B.-E. Konow, P. Møgelvang-Hansen, S. Nystén-Haarala, Á. Ólafsdóttir & L. Zackariasson (Editors), *Restatement of Nordic Contract Law*, Djøf Pulishing, Copenhagen 2016, pp. 18 și 330.

Norvegia și Suedia între 1905-1907) și de paragraful 3 al Legii Nordice privind vânzarea de bunuri II (NSGA II, aplicată în Finlanda, Islanda, Norvegia și Suedia între 1988 și 2000)[9].

Din pricina puținelor norme legale (pe care judecătorii norvegieni le interpretează, oricum, într-o manieră laxă, întemeiată pe intuiție și înțelepciune[10]), *jurisprudența* joacă un rol important în dezvoltarea dreptului internațional privat[11]. Doctrina norvegiană recomandă judecătorului ca, în lipsa unor dispoziții legale, să adopte soluția cea mai rezonabilă, adică să aplice acea normă pe care el, dacă ar fi fost legiuitor, ar edicta-o, luând în considerare tradiția și practica îndelungată[12].Instanțele norvegiene, asemenea tuturor instanțelor scandinave, nu sunt obligate de precedentul judiciar. Totuși ele au tendința de a urma precedentul, mai ales în cazul jurisprudenței Curții Supreme. Majoritateadeciziilor Curții Supreme și câteva decizii ale curților de apel sunt publicate și sunt luate în seamă. Instanțele folosesc și jurisprudența altor state scandinave dar foarte rar invocă dreptul străin non-scandinav pentru a-și întemeia deciziile pe acesta[13].

Un alt izvor însemnat al dreptului internațional privat norvegian îl reprezintă *doctrina*[14]. Ca o particularitate a dreptului norvegian, menționăm rolul covârșitor al doctrinei străine (în special daneze) în dezvoltarea lui[15]. Întemeietorul doctrinei norvegiene a fost juristul danez Anders Sandøe Ørsted (1778-1860). Scrierile sale au abordat toate ramurile dreptului, așa cum regăsim în lucrările lui F. Dahl[16]. Ørsted s-a preocupat de publicarea hotărârilor curților superioare daneze pentru a fi cunoscute de public și considera că doctrina trebuie să păstreze un dialog constant cu personalul dreptului (judecătorii și avocații). A subliniat importanța dreptului străin (mai ales german, austriac și francez) pentru complinire lacunelor dreptului cutumiar danez. În secolul al XIX-lea și în prima treime a celui de-al XX-lea, doctrinarii scandinavi au fost influențați de doctrina germană. După Al Doilea Război Mondial, mulți tineri savanți au mers în Anglia și în Statele Unite unde au luat contact cu un sistem juridic întemeiat pe precedent. Sistemul de common law a influențat gândirea doctrinarilor scandinavi. Iată de ce opera lor are o abordare empirică, întemeiată pe spețe, numită realism juridic[17].

Moştenirea culturală (numită ”considerații reale” *reellehensyn,* în norvegiană) reprezintă un izvor juridic specific dreptului scandinav (inclusiv celui norvegian). Moştenirea culturală reprezintă combinaţia principiilor juridice cu sensibilităţile politice şi etice ale judecătorului. Ea are o importanță deosebită în situațiile în care instanțele se confruntă cu o speță nouă. Influențează considerabil interpretarea legislației și a jurisprudenței și tulbură, uneori, ierarhia izvoarelor de drept. În general, legea are prioritate față de jurisprudență, iar aceasta are prioritate față de doctrină. Dar, uneori, schimbarea condițiilor sociale, combinată cu o anumită convingere ideologică, susținută de o doctrină persuasivă poate răsturna un precedent sau poate da o nouă interpretare unei norme legale. Uneori, instanțele, întemeindu-se pe această moștenire, dau hotărâri care sunt contrare sau chiar neglijează legislația în

---

[9] Pentru detalii asupra acestor legi a se consulta și J. Ramberg, *The Vanishing Scandinavian Sales Law*, disponibil la adresa: http://www.scandinavianlaw.se/pdf/50-16.pdf (accesată pe 24 aprilie 2019).

[10] O. Lando, *A Short Survey of the Laws of the Nordic Countries, The Laws in General and Contract Law in Particular* în O. Lando, M.-L. Holle, T. Håstad, B.-E. Konow, P. Møgelvang-Hansen, S. Nystén-Haarala, Á. Ólafsdóttir & L. Zackariasson (Eds.), *Restatement of Nordic Contract Law*, Djøf Pulishing, Copenhagen 2016, p. 16.

[11] G. Cordero-Moss, *op. cit.*, p. 2389.

[12] I. Helland, *op. cit.*, p. 61

[13] O. Lando, *op. cit.*, p.18.

[14] G. Cordero-Moss, *op. cit.*, p. 2389.

[15] I. Helland, *op. cit.*, pp. 61-62.

[16] F. Dahl, *Anders Sandøe Ørstedas a Jurist*, 1932, *l'OEuvre juridique de Anders Sandøe Ørsted*, 1934, and *Geschichte der dänischen Rectswissenschoft, 1937*, pp. 34-46.

[17] O. Lando, *op. cit.*, pp. 19-21 şi 23-24.

vigoare [18]. În teoria generală a dreptului românesc, moştenirii culturale scandinave i-ar corespunde conceptul de izvor juridic material, noţiune care nu îi conferă, însă, nicio prerogativă judecătorului român, ci doar legiuitorului. După această concisă trecere în revistă a izvoarelor juridice formale ale dreptului internațional privat norvegian, a sosit momentul să ilustrăm rolul covârşitor al jurisprudenței în configurarea acestei ramuri de drept.

3. Formula Irma-Mignon și domeniul ei de aplicare

Prezentarea, chiar sumară, a dreptului internațional privat norvegian, în special a metodei de soluționare a conflictului de legi, trebuie să includă obligatoriu o referire la *formula Irma-Mignon*[19]. Ce este această misterioasă formulă alcătuită din două nume de femei? Pare un fragment dintr-o lucrare alchimică, în care etapele marii opere de transmutație sunt codificate în cuvinte criptice.

De fapt, este vorba despre o hotărâre din 1923 a Curții Supreme de Justiție a Norvegiei, prin care aceasta soluționa o speță denumită Irma-Mignon. În 1923, două vapoare norvegiene cu cele două denumiri s-au abordat (ciocnit) în apele teritoriale britanice, mai precis la gura fluviului Tyne[20]. Coliziunea a fost cauzată de pilotul englez obligatoriu de la bordul vaporului Irma. Întrebarea care se punea era dacă compania navală norvegiană ce era proprietara navei Irma răspundea delictual pentru culpa pilotului. Dreptul englezesc excludea această răspundere. Dreptul norvegian, însă, o reglementa. Contrar a ceea ce recomanda practica și doctrina de până atunci (aplicarea lui *lex loci delicti*, adică a legii englezești ca lege a locului unde s-a produs delictul), Curtea Supremă a declarat aplicabil dreptul norvegian. Curtea a subliniat faptul că ambele nave erau norvegiene, la fel părțile implicate, așadar nicio considerație internațională nu putea fi invocată în contra aplicării legii norvegiene (cu alte cuvinte, elementul de extraneitate era doar aparent-n.a.). Judecătorul Einar Hansen, autorul soluției, și-a început raționamentul juridic prin a sublinia absența oricărei norme de conflict ferme în această materie. Așadar, a recurs la principiile fundamentale juridice și la caracteristicile speței. El a precizat că a găsit firesc să înceapă cu observația că o speță trebuie întotdeauna judecată în acord cu legea țării de care este cel mai strâns legată ori de care ține în mod natural. Aceasta este esența formulei Irma-Mignon[21].

Principiul legăturii celei mai strânse a speței cu un anumit sistem de drept a fundamentat *metoda individualizării, denumită și formula Irma-Mignon*, folosită de judecătorul norvegian în lipsa îndrumărilor oferite fie de prevederile legale, fie de convențiile internaționale sau de dreptul consuetudinar. Ea consta în evaluarea generală a speței pentru descoperirea celei mai strânse legături (”a celei mai naturale și corecte legături”) cu sistemul de drept al unui stat. Aceasta este prima etapă pentru determinarea legii aplicabile. Dacă, în speță, mai multe puncte de legătură apar la fel de juste şi firești, atunci trebuie făcută o nouă evaluare echilibrată până când, unul dintre ele ne apare ca fiind predominant în circumstanțele speței respective, devenind, astfel, decisiv. Astfel, metoda de evaluare generală devine precursoarea unei norme conflictuale limpezi și constante[22].

Formula Irma-Mignon a fost confirmată prin mai multe hotărâri care soluționau diverse spețe de drept internațional privat, devenind un principiu al soluționării conflictelor de

---

[18] O. Lando, *op. cit.*, pp. 22 -23.

[19] A se vedea în acest sens Giuditta Cordero-Moss, *op. cit.*, p. 2389, I. Helland, *op. cit.*, pp. 62-63, O. Lando, *op. cit.*, p. 34 și A. M. Lund, *ALAI BRUSSELS 2014. Moral rights in the 21st century. The changing role of the moral rights in an era of information overload. Questionnaire. Report Norway*, p. 14

[20] J. Bing, *The identification of applicable law and liability with regard to the use of protected material in the digital context* în Ian Walden și Julia Hörnle(Editors), *E-Commerce Law and Practice in Europe. 1-st Edition*, Woodhead Publishing, 2001, Section 9, Chapter 2, p. 34.

[21] I. Helland, *op. cit.*, pp. 63-64 șiJ. Gisle (2019, February 6). *Irma Mignon formula.* In *Great Norwegian Encyclopedia*. Downloaded April 24, 2019 from https://snl.no/Irma-Mignon-formelen.

[22] I. Helland, *op. cit.*, pp. 63-64 și G. Cordero-Moss, *op. cit.*, p. 2389.

legi[23]. Astfel, a fost confirmată prin hotărârea dată în cazul Thames (în 1931) dar și în speța Tour Bus din 1957. În aceasta din urmă, un pasager norvegian (care își cumpărase biletul în Norvegia), îmbarcat într-un autobuz norvegian, a murit în Suedia, într-o coliziune a autobuzului norvegian cu o mașină suedeză. Familia pasagerului a dat în judecată compania de autobuze, pentru despăgubiri. În speță a fost aplicată legea norvegiană, deoarece cazul era cel mai strâns legat de Norvegia. Această din urmă speță are o mare valoare pentru spețele privind protecția drepturilor personalității[24].

Metoda individualizării a fost aplicată de către instanțele norvegiene în majoritatea spețelor cu element de extraneitate, indiferent de natura speței. Ea a fost aplicată și în materia contractelor, cu atât mai mult cu cât este recomandată și de articolul 4 alin.1 al Convenției de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale[25]. Instanțele norvegiene erau reținute în aplicarea punctelor de legătură generale pentru stabilirea legii aplicabile raportului juridic cu element de extraneitate. Formula Irma-Mignon le conferea, în dreptul internațional privat, flexibilitatea față de interpretarea și aplicarea normele juridice pe care o aveau în dreptul intern[26].

Formula Irma-Mignon a fost controversată, încă de la instituirea ei. Unii specialiști o consideră doar o soluție de urgență, în vreme ce alții susțin o mai largă aplicare a ei. S-a subliniat faptul că această metodă, luată literal, are un scop prea îngust. Cea mai puternică legătură nu este întotdeauna singurul considerent de luat în calcul. Altfel, pe baza ei, dreptul norvegian ar fi aplicat în spețe care, prin natura lor, sunt mai strâns legate de un alt stat[27].

Doctrina contemporană norvegiană semnalează tendința Curții Supreme de a se îndepărta de metoda individualizării în favoarea utilizării unor puncte de legătură certe. Într-o clară ruptură cu formula Irma-Mignon, Curtea Supremă a considerat, într-o remarcă incidentală (obiter dictum), făcută în speța „Librarului din Kabul", că, în lipsa unor prevederi legale contrare, în stabilirea legii aplicabile speței trebuie luate în considerare soluțiile alese de către țările membre ale Uniunii Europene, în interesul armonizării[28]. În materia obligațiilor (contractuale sau extracontractuale) se menționează dezvoltarea unor regulilor conflictuale care preiau în dreptul norvegian normele specifice ale Regulamentelor (UE) nr. 593/2008-Roma I și nr. 864/2007-Roma II[29].

Această nouă tendință va trebui consolidată prin alte decizii ale Curții Supreme date în soluționarea apelurilor împotriva hotărârilor privind stabilirea legii aplicabile fondului speței (instanțele norvegiene au, potrivit Legii de procedură civilă[30], prerogativa de a hotărî separat asupra acestei chestiuni[31]). Până atunci, formula Irma-Mignon își păstrează forța de atracție, ca principiu de necesitate în soluționarea conflictelor de legi, mai ales pentru acele

---

[23] D. Saltnes și T. Tokstad, *Norway* în G. Spindler și F. Börner (Eds.), *E-Commerce Law in Europe and the USA*, Springer-Verlag, Berlin, Heidelberg, 2002, pp. 438-439

[24] I. Helland, *op. cit.*, p. 65 și B.-E. Konow, *The Principle of Country of Origin and Internet Torts*, p. 4, disponibilă la adresa: https://www.jus.uio.no/ifp/english/research/news-and-events/events/2018/presentations-seminar-gcm-may2018/may-4-panel-3-konow.pdf (accesată pe 5 mai 2019).

[25] G. Cordero-Moss, *op. cit.*, p. 2389, O. Lando, *op. cit.*, p.34 și J. Stang Heffermehl, *Norway* în D. Campbell (Ed.), *International Agency and Distribution Law [2009]-III*, Yorkhill Law Publishing, 2009, p. 17.

[26] G. Cordero-Moss, *op. cit.*, p. 2389, O. Lando, *op. cit.*, p.16 și O. Kristian Olsby, *International employment disputes:potential issues (18 november 2015)*, disponibil la adresa: https://www.internationallawoffice.com/Newsletters/Employment-Benefits/Norway/Homble-Olsby-Advokatfirma-AS/International-employment-disputes-potential-issues (accesat pe 5 mai 2019).

[27] I. Helland, *op. cit.*, pp. 65-66.

[28] G. Cordero-Moss, *op. cit.*, p. 2390.

[29] O. Lando, *op. cit.*, p. 35.

[30] Legea nr. 90/17.06. 2005 cu privire la medierea și procedura în litigiile civile poate fi consultată în limba engleză la următoarea adresă web: https://lovdata.no/dokument/NLE/lov/2005-06-17-90 (accesată pe 4 mai 2019). Această versiune nu conține, însă, modificările aduse legii în cursul anului 2018.

[31] G. Cordero-Moss, *op. cit.*, p. 2393.

materii care nu beneficiază de norme conflictuale uniforme prevăzute fie de dreptul Uniunii Europene, fie de tratatele internaţionale. Influenţa doctrinei şi jurisprudenţei de common law asupra ştiinţei juridice norvegiene este încă copleşitoare în comparaţie cu cea a dreptului Uniunii Europene. În aceste circumstanţe, este de aşteptat ca educaţia judecătorilor norvegieni, impregnată de realism juridic, să le inducă încă multă vreme ataşamentul acestora faţă de metoda individualizării. Un alt factor care trebuie considerat în conturarea unui viitor profil al dreptului internaţional privat norvegian îl reprezintă cooperarea dintre doctrinarii, avocaţii şi parlamentarii celor cinci state scandinave (aceştia din urmă reuniţi în cadrul Consiliului Nordic)[32]. Modificările legislative din dreptul internaţional privat al celorlalte state scandinave vor avea un rol însemnat în menţinerea sau în abandonarea formulei Irma-Mignon ca principiu al soluţionării conflictelor de legi în dreptul norvegian.

4. Concluzii

Cele relatate anterior demonstrează faptul că dreptul internaţional privat norvegian este necodificat. Izvoarele sale (legile speciale, tratatele internaţionale, cutumele şi uzanţele internaţionale, doctrina şi jurisprudenţa, moştenirea culturală) şi particularităţile culturii juridice norvegiene conferă judecătorilor o mare libertate atât în interpretarea legilor cât şi în soluţionarea pe cale jurisprudenţială a conflictelor de legi.

O hotărâre din 1923 a Curţii Supreme a Norvegiei privind legea aplicabilă fondului în situaţia abordajului a două nave norvegiene (Irma şi Mignon), în apele teritoriale britanice, din culpa pilotului englez aflat la bordul Irmei, a stabilit cel mai important principiu norvegian de rezolvare a conflictului de legi: *formula Irma-Mignon*. Conform acesteia, speţa cu element internaţional trebuie evaluată în vederea stabilirii celei mai naturale şi corecte legături cu sistemul de drept al unui stat.

În ultimii ani, Curtea Supremă a Norvegiei recomandă abandonarea acestei formule în acele materii pentru care dreptul Uniunii Europene instituie norme conflictuale uniforme (mai cu seamă în domeniul obligaţiilor contractuale sau extracontractuale).

Doar viitorul va arăta dacă aceasta este începututul sfârşitului aplicării *formulei Irma-Mignon* în dreptul internaţional privat norvegian. Remarcăm faptul că acest caracter lacunar al dreptului internaţional privat european şi educaţia judecătorilor norvegieni oferă suficente speranţe de supravieţuire a acesteia.

Mulţumiri

Acest proiect este finanţat de Ministerul Cercetării şi Inovării prin Programul 1 – Dezvoltarea sistemului naţional de cercetare-dezvoltare, Subprogram 1.2 – Performanţă instituţională- Proiecte de finanţare a excelenţei în CDI, Contract nr. 34PFE .

BIBLIOGRAPHY

1. Bing, Jon, *The identification of applicable law and liability with regard to the use of protected material in the digital context*. In: Walden, Ian şi Hörnle, Julia (Editors), *E-Commerce Law and Practice in Europe. 1-st Edition*, Woodhead Publishing, 2001, Sect. 9, Chapter 2, p. 34;
2. Cordero-Moss, Giuditta, *Norway*. In: Basedow, Jürgen; Rühl, Giesela; Ferrai, Franco & de Miguel Asensio, Pedro (ed.), *Encyclopedia of Private International Law*, Edward Elgar Publishing, 2017, pp.2386-2397.
3. Dahl, F., *Anders Sandøe Ørstedas a Jurist*, 1932.
4. Dahl, F., *l'OEuvre juridique de Anders Sandøe Ørsted*, 1934.
5. Dahl, F., *Geschichte der dänischen Rectswissenschoft, 1937*.

[32] O. Lando, *op. cit.*, pp. 16 şi 22 .

6. Diaconu, Nicoleta, *Drept internațional privat*, București, Editura Universitară, 2013.

7. Gisle, Jon. *Irma Mignon formula*. In: *Great Norwegian Encyclopedia*. Downloaded April 24, 2019, https://snl.no/Irma-Mignon-formelen.

8. Helland, Ingvill *Norwegian law on jurisdiction and choice of law in cases concerning personality rights*, Det juridiske Fakultet, Universitetet i Bergen, 2007;

9. Heffermehl, Jørgen Stang, *Norway* în Campbell, Dennis (General Editor), *International Agency and Distribution Law [2009]-III*, Yorkhill Law Publishing, 2009, pp. NOR/1-NOR/30;

10. Konow, Berte-Elen, *The Principle of Country of Origin and Internet Torts*, disponibilă la adresa: https://www.jus.uio.no/ifp/english/research/news-and-events/events/2018/presentations-seminar-gcm-may2018/may-4-panel-3-konow.pdf.

11. Lando, Ole *A Short Survey of the Laws of the Nordic Countries, The Laws in General and Contract Law in Particular*. In: Lando, O., Holle, M.-L., Håstad, T., Konow, B.-E., Møgelvang-Hansen, P., Nystén-Haarala, S. , Ólafsdóttir, Á. & Zackariasson, L. (Editors), *Restatement of Nordic Contract Law*, Copenhagen, Djøf Pulishing, 2016;

12. Lund, Astri M., *ALAI BRUSSELS 2014 . Moral rights in the 21st century. The changing role of the moral rights in an era of information overload. Questionnaire. Report Norway*, disponibil la adresa: https://static1.squarespace.com/static/59dcda9664b05fea9d452a5b/t/5a2461860852297fcbdc54a4/1512333703086/2014+ALAI+Questionnaire+-+AMLund.pdf.

13. Lupaşcu, D., *Drept internaţional privat*, Editura Universul juridic, Bucureşti, 2008, p. 5

14. Macovei, Ioan, *Tratat de drept internațional privat*, București, Editura Universul Juridic, 2017;

15. Olsby, Ole Kristian, *International employment disputes:potential issues (18 november 2015)*, disponibil la adresa: https://www.internationallawoffice.com/Newsletters/Employment-Benefits/Norway/Homble-Olsby-Advokatfirma-AS/International-employment-disputes-potential-issues.

16. Ramberg, Jan *The Vanishing Scandinavian Sales Law*, disponibil la adresa: http://www.scandinavianlaw.se/pdf/50-16.pdf.

17. Saltnes, Dag şi Tokstad, Tommy, *Norway* în Gerald Spindler şi Fritjof Börner (Editors), *E-Commerce Law in Europe and the USA*, Berlin, Heidelberg, Springer-Verlag, 2002, pp. 389-451;

18. Sitaru, Dragoș-Alexandru, *Drept internațional privat. Partea generală. Partea specială - Normele conflictuale în diferitele ramuri și instituții ale dreptului privat*, București, Editura C.H. Beck, 2013;

19. Şandru, Mihai Daniel, *Convenția de la Lugano va intra în vigoare cu privire la Norvegia*, disponibil la adresa: https://www.juridice.ro/94319/conventia-de-la-lugano-va-intra-in-vigoare-cu-privire-la-norvegia.html.

ADULTS IN THE KNOWLEDGEBASED SOCIETY AND THE NEED FOR CONTINUOUS TRAININGIN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

Tincuța Vrabie, Geanina Colan, Nicoleta Cristache

PhD Student, "Dunărea de Jos" University of Galați, PhD, "Virgil Madgearu" Economic Highschool "Dunărea de Jos" University of Dunărea de Jos" University of Galați, Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: The development and implementation of appropriate training programs for the labor force will help to prevent qualified / competent workforce deficits for certain areas and related occupations. There is a need to change mentality in terms of training, raising awareness about the importance of lifelong learning, motivation to broaden knowledge and develop people's skills. The development of the continuous vocational training system can not be conceived in the absence of partnerships built with the contribution of all the factors that can influence the evolution of the system, especially of the social partners, but also of the state and its regulatory authorities, professional associations, training providers , civil society. The variety of training needs driven by profound economic and social changes are not adequately evaluated, one explanation being that at the level of decision-makers as well as of society in general, the fundamental importance of training for overcoming the problems generated by structural changes.

Keywords: lifelong learning, globalization, network

JEL classification: M53;

The need for continuous training is the premise wherefrom the research on the educational market in Romania starts. Even when the term "education needs" has been mentioned, it has referred not so much to the reality of education needs, but rather to theoretical and / or ideological necessities, that is, in pre-formulated explanatory contexts from which the need for education could not fail without the argument being incomplete. As in education, and especially in the design of education, institutionalized and organized at system level, nothing can be built and made to be convincing without first answering questions such as: For what? For whom? Why not so? Why and why not more or less? Why now, and not before? and so on.

Much more importance should be given to the answer to another type of question, and in fact, here begins the real problem of education needs and the incorporation of needs analysis into education projects and strategies: On which basis and from what source are education needs extracted and formulated? Who, how and under which circumstances determines that education needs are, at some point, certain ones and not others? How can we know and be sure that a certain "objective need" defined and assumed as a need for education is really a need for education and not an illusion, an invention, a personal "vision" or "manipulation"? What relationships are there or should be established between education needs and education goals? What relationships are there or should be established between the society's education needs and the individual's education needs?

Only these questions and their possible answers make up what we will try to outline as the problematic field **of determining and analyzing the needs of education**. In other words, identifying the needs of education is the process by which we determine the requirements,

needs, needs that justify designing and supporting a process, program, educational structure or institution. That is why I consider it useful to carry out marketing research among educational institutions and public institutions to obtain valid and valuable information in order to reach pertinent conclusions about the situation of adult education at both regional level as well as at national level. The problem of the analysis of the education needs cannot be raised under any circumstances, but only in the context of radical changes in the operation of the educational institution and the educational system that will make needs analysis not only possible, but also necessary, to impress upon it the character of an indispensable tool both at the level of the educational process and the level of the school institution and, furthermore, the educational system.

Responding to the questions, it becomes apparent that the main elements that make up a process or an educational system - objectives, structure, content, methodology, extension, duration, costs - are determined not by chance, nor are they based on ready-made abstract patterns, but they should be considered according to the volume, structure, intensity and urgency of the education needs that should be met by the process or system organized accordingly. The model of the market for the "enterprise" providing educational services comprises two categories of clients: on the one hand, the beneficiaries of the labor force are "supplied" with human resources, and on the other hand the pupils and students who "are supplied" with the knowledge necessary to fill a position. There is also the state providing education free of charge for some of the categories of beneficiaries.

In developing a concept of education needs the following are taken into account:

- existentially speaking, educational needs appear as objective situations in the sense that they are independent of the views and will of the designer (teacher, manager);

- in theoretical / methodological terms, educational needs have the status of certain premises, arguments or landmarks aimed at removing the theories, strategies or methods proposed in the area of arbitrariness and voluntarism, thus acquiring the goal of objectivity, necessity, agreement with reality;

- In terms of pedagogic design and managerial action, educational needs are the starting point and orientation in conceiving the pedagogical project or managerial plan, and the analysis of educational needs appears as a pragmatic approach designed to impart realism and rationality to educational action and to achieve the allocation of the necessary resources.

These three hypotheses of educational needs are so obvious that they are almost self-imposed and almost spontaneously integrated in any pedagogical project, any strategy and concept of education, and even more so in the projects and strategies of change and reform . Recently, the changing needs associated with European integration have been brought into question, which expresses the need for "alignment" or, better to say, for the structural compatibility of the education system with the European and North American systems. At the same time, however, the concerns about the national character of education have been revived, and the need to preserve national specificity through education has been and continues to be at the basis of pedagogical alternatives that are more or less different from those elaborated from the perspective of integration. Most obviously, education needs are social needs.

In connection with the above changes, another condition that has been imposing a new approach to the education needs is the quantitative and structural changes that the education needs have gone through, together with their "disengagement" from the limitations of the previous system. The consequences of these mutations in the structure of education needs are multiple, but two can be retained as significant for this analysis:

- a consequence is that for the first time it has become apparent in the real world that human needs in general and education needs in particular grow and diversify at higher rates than the resources used to meet them, so that at any time they can only cover part of the

needs, and the question of which needs will be considered and how the available resources will be used has become the central issue of pedagogical design and the strategic marketing of education;

- Another consequence of the evolution of education needs is that the monopoly of education has also been "shaken" by the emergence of private education, parallel and in the same context causal with the structural / institutional diversification in the state education itself, which led to triggering the open competition between educational institutions;

- these changes could be characterized by more respect for the social reality, the real life mechanisms, the groups and individuals for whom the program, the institution or the education system is intended.

Needs analysis assumes the classification of needs, depending on the nature of each type, to determine the other characteristics of the needs, as well as the specific resources and means used to meet them. The general typology of the educational needs that we propose in the following starts from the finding that education needs are ambivalent in the reality of their appearance and their action, they have a bipolar dynamics reflecting the interactions between the fundamental dimensions of education: social and individual, systemic and personal, the necessary and the possible, the real and the potential. The ambivalence of education needs is generated by the bilateral nature of the educational action and the special nature of the relationship established between the agent of the action and the "subject" of the action (the educated) in any of the hypostases in which the two fundamental terms of the educational action may occur: the individual, the community, the institution, the education system.

On the whole of an educational institution, **the actual education needs** are manifest in the concrete form of the demand for education or the demand for studies, expressed quantitatively by the number of students who are addressed to by the institution and whom it can educate. On the other hand, the demand for education has not only quantitative dimensions but also qualitative and structural dimensions. The demand for education acts not only at the admission point, i.e. the number and structure of the candidates, but also at the exit point, under the form of the demand for qualifications, diplomas, necessary studies on the labor market.

The potential needs of education are those needs that are not required on short term, but can and have to be anticipated on the basis of socio-economic and educational tendencies, as well as those needs that are currently formulated, but with a due date for being met by the educational institution.

A possible way of addressing continuous vocational training research and improving the current tracking and reporting system can start from **the target groups** of continuous vocational training:

• The unemployed, who now appear as an anonymous mass. Who are they ? What is their level of training, what skills do they have? What are their professional expectations? What good / unsuccessful experiences have they had in the field of vocational training?

• Rural population - This dimension is excluded from the needs and competences analyses, given that a large part of the Romanian population lives in the countryside, is active in agriculture and the rural area constitutes a refuge in the event of a crisis, which is highlighted by the statistics on the internal migration of the population;

• Employed persons - Against the backdrop of the process of changing structures, strategies are needed for the formal or informal accumulation of skills and new skills among employees;

• People who change their way of life - Over the past few years, a relatively large number of state and private employees have been forced to or want to start a new life, opting for independence / autonomy in their professional lives. What role has professional training had in the process of starting an activity on its own?

• Population in general – The awareness of the importance of continuous professional training, the motivation, the awareness of the population are important factors for the development of programs for the support and implementation of continuous professional training. The main areas of intervention of all the actors responsible for combating social marginalization (townshall, state institutions) are: integration and combating the discrimination of vulnerable persons on the labor market (single-parent families, post-institutionalized young people, detained persons, people with disabilities, ethnic Roma, low-skilled workers) to develop an efficient social services system designed to reduce the risk of marginalization and social exclusion, to improve access to education and vocational and continuing training, and to promote gender equality.

The orientation towards a knowledge-based society implies investment in human resource development to encourage employees to acquire new skills and accept occupational mobility. At the same time, it is important to promote the quality of the training offer and to ensure its relevance in relation to the individual's abilities, knowledge and needs.

The trends of the continuous training market revealed by the study "*Continuous professional training in the process of technological development in the Romanian economy*" are:

- the accession to the EU leads to new changes and new restructuring of the sectors of the Romanian economy, and implicitly of their adjacent professions;

- Developing new business sectors, entering new markets or niches, developing and expanding the private sector, upgrading, adapting to customer needs, increasing competition in the field, adapting the legislative framework to the European one, will lead to changes in the structure and content of the occupations ;

- The trend towards a flexible, high quality employment, especially in the service area, because:

• Breakthroughs are developed in new (market niche) areas with high demands on the level and quality of skills required,

• Breakthroughs tend to be practiced with part-time work or fixed-term employment contracts,

• the higher the added value of the economic activity, the more flexible the motivation of the employees through flexible hours or the possibilities of reconciling the family life with the work.

- There is a relatively low awareness of the content changes of the activity.

The projected effects on the economic and social environment include:

- There may be shortages of qualified workforce in new business / new occupations, inconsistencies between the supply and demand for labor and uncompetitive workforce at European level;

- Need for training - the need to update the skills of the workforce through continuous training;

- There is a risk of exclusion from the labor market of people who are not financially capable of keeping up with the changes, and of the elderly, who are most affected by the phenomenon of the lack of skills / qualifications.

The trends of change of the Romanian occupational system, as revealed by the study "*Evolution of Occupations on the Romanian Labor Market in the Perspective of 2010*", will lead to a strong need for adopting adequate policies for the continuous professional training of the labor force, in order to keep up with technical / technological changes and new communication technologies.

We need to consider adapting education and training systems to new skills requirements by: better identifying occupational needs and key competences, and anticipating future skills needs; expanding education and training provision; developing support

frameworks for the transparency of qualifications, their effective recognition and validation of non-formal and informal learning; ensuring attractiveness, openness and high quality standards for education and training systems. Adult vocational training must provide employees and the unemployed with the opportunity to quickly adapt to the changing demands of the labor market. In this context, the diversification and increase of the quality of the vocational training supply must be a permanent concern.

According to the data provided by the European Commission, Romania is last in the classification of population participation in education and training programs (1.3% of the total population aged 25-64), being well below the average of 10% at EU level. Another important factor that acts as a brake in the current system of continuous vocational training is that the current legislation does not allow the certification of partial qualifications, although the demand for training on the labor market is often narrowly targeted. For a large number of employers, especially low value-added industries, where there is a large supply of labor and workers' wages are low, investment in continuous vocational training is not considered a necessity.

Adult education is the concept that designates a global area – i.e. all educational activities for the benefit of the mature population - and covers a vast array of practices and methods. With the development of adult education, especially in recent years, and with all the efforts of the European Union's representatives to harmonize policies and practices, a clear and unified definition of the field has not yet been achieved. There is no clear distinction between adult education and continuing education, and sometimes even between lifelong learning and permanent education. It is generally accepted that adult education encompasses all educational activities that take place after the initial formal education. At the practical and theoretical level, there is no distinction between adult education and continuous education, even if adult education mainly has general cultural connotations, and continuous education is mainly related to the professional aspects of adult education. In fact, the two terms are used as synonyms.

At present, there is no possibility to articulate the courses and qualifications obtained within the adult vocational training system with those obtained within the educational system. Adult vocational training generally retains the same "educational base" and is geared towards professionalism and the labor market, while education provided by the education system offers access to higher levels of education. For the time being, the education system does not offer the necessary conditions for learning recognition and accreditation outside this system. Recognizing the study outside of the education system would involve the existence of alternative forms of training offered by different education and training providers. Due to the differences between the vocational training objectives of adults and the ones related to the vocational training through the education system, a possible equivalence of the courses, respectively of the educational levels, would involve the supplementing of the adult vocational training courses, with some of the adult education that include the educational part, to develop the knowledge and skills necessary for access to a higher education level.

The educational organization begins with the analysis of the environment, identifying the audience categories it serves, their decision-making and buying behavior, the factors that influence this behavior and how these influences are achieved. The organization must then develop a strategy to address these audiences based on the resources at its disposal and taking into account the way in which micro- and macromedia influence factors are manifested. It starts from values, principles, establishes a mission, strategic and operational objectives, policies and action programs.

It eventually adopts and changes internal organization structures to facilitate and not to hinder the implementation of actions. In the course of carrying out its activities and

services, the organizers will ensure that the service delivery process does not deviate from the needs of customers, seek to establish a dynamic balance between operations and the client, between the inside and the outside, between the short-term and long-term effects and benefits. Problems are transformed into opportunities and the current negative effects in information sources for the correction of future activities.

In education, the perception of a good image (the quality of teachers, the programs, the names of disciplines, etc.) leads to local, social and political support, which is reflected in the ability to cope with change. In other words, building an image in education means gaining community support for what the educational institution in that area wants to do. Applying marketing to the educational system means designing training programs tailored to the specific needs of individuals in a community and implementing communication systems capable of enabling an exchange of information and value for the parties involved in the process.

In keeping with the same philosophy of approach, **Frederick Wirt and Michael Krist** think that one of the important goals of educational marketing is to set up a healthy working relationship between the school and the community in which it is located, capable of enhancing the performance and quality of both parties. It is essential to establish in this working relationship the concept of the exchange of goods and services between the educational institution and the community. The authors are of the opinion that the introduction of the marketing process means, for any type of organization, including schools, the creation of a mutually satisfactory exchange process.

For example, the Process of Vocational Training process for civil servants has to follow the following steps: to identify the training needs, to plan the training process, to implement the training plan, to evaluate the training programs and their impact on the institution's activity.

Kotler and Fox believe that "demand is the desire for specific products or services that are backed by availability and willingness to buy them." Desire becomes demand when covered by the opportunity to buy. Educational institutions often confuse need, desire and demand, which is why the educational supply is inappropriate because it is based on similar programs that do not match the needs of applicants, and are so generally designed that they do not meet or change what these applicants wish for. In other words, it suffers from " marketing myopia ". Marketing tools become essential when people decide to meet their needs and desires through mutually beneficial exchange. Educational institutions provide young people with the necessary training for the specific needs of society at a certain time or on a long-term perspective.

When considering all the dimensions of skills shortages and the implications for training needs, it is sometimes very difficult to identify the exact cause of the problems. It is difficult for the analyst, from a methodological point of view, to build those tools that will allow him to precisely identify to what extent employers' problems in recruiting qualified staff and in successfully pursuing their business are actually due the existence of a deficit on the regional and / or local market. There may be other reasons why employers find it difficult to recruit adequately skilled workers: unattractive jobs, unprofessional recruitment practices, etc. This makes it extremely difficult for an analyst to accurately assess the connections between the company's "stock of qualifications" and its economic performance.[1]

Educational demand reflects the rational behavior of a potential "consumer" of education services stemming from attempting to harmonize preferences with budgetary constraint on each individual or family.[2]

---

[1] Report ”Evolution of Occupations on the Labour Market in Romania in the perspective of 2010”, Bucharest, 2006, p. 64

[2] G., S., Becker, Human Behaviour.An Economic Approach, All Publishing House, 1994,p.137-159.

Studies conducted by European Peer Review experts from the European Training Foundation[3] explain the low participation of Romanians in continuing vocational training programs:

- The training market is not very well developed. Continuing vocational training does not play an essential role in the government's economic strategy, and the social partners do not have a common vision of training development.

- Most employers rely on the already qualified workforce on the labor market and invest little in employee training.

- There is no long-term vision and no strategy on human resource development.

- Employers of public companies regard investment in human resources rather as an expense rather than an investment.

- Small and medium-sized enterprises are less interested in continuing employee training.

- Businesses face the lack of staff skills on the one hand and the pressure to increase productivity on the other. In this situation, employers prefer to resort to passive measures in the field of human resources, such as, for example, staff redundancies.

- Individuals are the main customers of training firms.

- Since the responsibility to finance training is most often the case for the individual, usually only initial training is acquired.

- The biggest obstacle to training is the low level of population incomes.

- There is an imbalance between the legislation governing adult learning and the existing public incentives for it.

- Most providers are not specialized in a particular field.

Arjen Deij, Country Manager for Romania at the European *Training Foundation in Turin, believes that it is very difficult to link the labor market to training. "Now, in Romania, there is an imbalance. The education system has the employers and the social partners do not want it. Education is not an important point for employers, but will certainly be in the near future.* [4]"

It is expected that the gap between skills and job requirements will increase until 2020 if VET systems cannot respond more rapidly to the expected increase in skills and competence needs. In order to increase the adequacy between VET and labor market needs, training increasingly complements schooling. Some countries that do not have a strong tradition in these areas are setting up new internship programs and develop co-operation with social partners to plan and update VET. However, in order for VET to be able to adapt to the evolving needs of the labor market, closer ties with the professional environment and an extension of learning at work are essential. More efforts are also needed to develop effective tools for anticipating skills needs.

In order to achieve these objectives, it is necessary to act in the following directions: Developing programs to raise awareness and change the attitudes of the individuals and institutions involved, in favor of increasing motivation to participate in lifelong learning and permanent education. This means: media campaigns aimed at target groups, regular publication of relevant materials for stakeholders on vocational training, seminars, conferences, training programs. The program targets people, employers, decision-makers at different levels (national, regional, local) on the benefits of professional formation on career development (by finding a job more easily, higher salaries, increased occupational and geographic mobility on the national and European labor market, the development of

[3] Peer Review, European Training Foundation, 2004.

[4] Chişu, A., Viorica, Certifying training competencies and programs are a real issue on an international level, Capital magazine, no. 50 / December, 2004.

entrepreneurial space), on increasing the productivity and competitiveness of companies in a globalized market, on the evolution of Romanian society towards a knowledge-based society.

Currently, the identification of training needs is a difficult process under extremely difficult conditions, characterized mainly by:

- insufficient number of specialists in the study of supply and demand;

- sub-dimensioning the staff of the vocational training institution;

- lack of medium and long term development strategies and programs;

- low interest in a demand for work presented under unattractive conditions, against the background of a contraction between the content of the qualifications offered and the aspirations of the learners;

- low interest in professional reconversion;

- poor communication and transparency within and outside institutions involved in adult vocational training;

- the existence of an inoperable and inefficient information system;

- Major dysfunctions between the demand for adult training and the resources earmarked for this purpose.

The necessary and sufficient conditions for human resource training to be an investment and not a mere cost are: Adoption of the analysis based decision and as a result of a company policy, rigorous evaluation of the results obtained (both financial and social), determining the degree of transfer of knowledge at the workplace. It is also worth considering to create a positive and favorable attitude of young people in the formal education system for lifelong learning by:

- Dissemination of examples of "good practices and successful histories" to raise awareness among people, companies, social partners of the benefits that vocational training can bring;

- Dissemination of information on the provision of information, counseling and vocational guidance services, provision of training services, access to these services, financing of training (including the use of European funds);

- Increasing public and private investment in professional training and making it more efficient;

- Developing a flexible and transparent vocational training system based on competencies according to the National Qualifications Framework;

- Improving the information, counseling and guidance network, strengthening institutional structures and partnerships in vocational training;

- Implementing quality assurance mechanisms;

- carrying out studies, analyses and statistics on vocational training - to adapt the legal framework for the development and implementation of the new vocational training system;

- Ensuring the necessary conditions for evaluating / validating and recognizing past experience and learning, including competencies acquired in non-formal and informal learning contexts.

- Accessing the Structural Funds for training will solve many of the problems currently existing in the adult education market. There is a lot of funding for training, but its absorption is a real problem. There must be an administrative structure that is more flexible, and government, private, non-governmental, trade union and employers' initiatives must be as numerous and well-grounded as possible. If this condition is met, there will be many opportunities to use Structural Funds in the field of adult vocational training.

But the most important gain that the continuous training of human resources can bring is the competitive advantage. According to Jay Barney[5] and Patrick M. Wright & Gary C.

[5] Barney Jay – Firm Resources And Sustained Competitive Advantage, Journal of Management nr.17, 1991, pag. 99-120

McMahan[6], for a resource to be considered a competitive advantage it is necessary to meet four conditions: to add value, to be unique or very rarely encountered in the offer of the current competitors, not to be easily imitated, not to be substitutable. If the continuous training of the human resource in a company meets all these criteria it can be said that it is an investment.

BIBLIOGRAPHY

1. Armean, P., Managementul calităţii serviciilor de sănătate, Editura Coresi, Bucureşti, 2002;
2. Baciu, V., Marketing relaţional – o nouă etapă în orientarea instituțiilor – Analele Universităţii Creştine Dimitrie Cantemir, Editura Sylvi, Bucureşti, 2004;
3. Baciu, V., Marketinul în domeniul serviciilor de sănătate din România în contextul integrării în Uniunea Europeană, Teză de doctorat, 2007;
4. Balaure, V. (coord.), Marketing, Editura Uranus, Bucureşti, 2000;
5. Bari, I., Globalizarea economiei, Ed. Economica, Bucuresti, 2005;
6. Bonciu, I.C., Dimitrescu, D.I., Atitudinea managerilor universitari faţă de impactul globalizării, Conferinţa internaţională „Globalizarea şi educaţia economică universitară”, Iaşi, 24 - 26 octombrie, 2002;
7. Borden, N.H., The Concept of the Marketing Mix in Science in Marketing, Editura G. Schwartz, New York, 1965, apud. Palmer, A., Cole, C., Services Marketing. Principles and Practice, Prentice Hall, New Jersey, 1995;
8. Bowen, H. R., Investment in Learning : The Individual and Social Value of American Higher Education, San Francisco, Jossey-Bass, 1977;
9. Brătucu, G., Ispas, A., Introducere în marketingul social. Editura Infomarket, Braşov, 1999;
10. Brătucu, G., Brătucu, T.-O., Analiza sistemului de factori care influenţează comportamentul consumatorului individual, Revista Management-marketing, nr. 2, 2007;
11. Chișu, V., Marketing educațional, Strategii de dezvoltare și integrare a serviciilor educaționale din România în contextul pieței muncii și globalizării economice, Teză de doctorat, 2007;
12. Cicea, Claudiu, Aspecte privind eficienţa în sfera educaţiei, Revista Economia seria Management, Nr. 2, 2005;
13. Kotler, Ph. Managementul marketingului, Bucureşti, Editura Teora, 1997;
14. Cristache, Nicoleta, Susanu, Irina, Micu, Adrian, Micu,Angela Eliza, The Annals of Dunărea de Jos University -Fascicle I. Economics and Applied Informatics No 2 - 2010, p.209
15. Toma, Sorin-George, Intreprinderea în era globalizării, Revista Amfiteatru Economic nr. 17/2005;
16. Tudose, Gabriela, Mladen, Luise, Performanţa pieţei muncii din România comparativ cu performanţele pieţelor muncii din statele UE, Institutul de Economie Naţională, 2004.

[6] Wright Patrick M., McMahan Gary C. – Theoretical Perspectives For Strategic Human Resource Management, Journal of Management, vol.18, nr.2, 1992, pag.295-320

CONSIDERATIONS REGARDING THE USE OF DIAGNOSTIC ANALYSIS IN FORMULATING THE STRATEGY OF A COMPANY WITH A LEADING POSITION ON THE MARKET

Mădălina Albu

Assoc. Prof., PhD, Petroleum-Gas University of Ploiești

Abstract: Diagnostic analysis is a managerial tool designed to conduct a company review to identify the problems it faces and to predict solution solutions. The analysis can be done in a crisis context, if the firm is in difficulty or in an external or internal control perspective if no preoccupying factor requires it. A case study presented in the paper is conducted at SC CONPET SA, a market leader in its field of activity. The activity of this company is influenced by several variables, which leads to a broad process of determining its behavior. The summation of all these variables and their analysis by the manager is the basis for diagnosing the company's activity through diagnostic analysis. The main strategic objectives of the Board of Directors, based on the analysis of the competitive environment, are: modern business approach, revenue stimulation and lower operating costs. SC CONPET SA has consolidated its position on the national and international market by implementing strategic projects of great complexity and scope as well as by paying increased attention to innovation, research and development. In this context, the strategic diagnosis aims at finding out the current situation of the company and its future evolution in order to be able to implement a new strategy when it is necessary.

Keywords: diagnostic analysis, leader, strategy

Introduction and definition of of diagnostic analysis

The strategic diagnosis aims at finding out the current situation of the company and its future evolution in order to be able to implement a new strategy when it is needed.

The key diagnosis identifies key issues to address them. Diagnostic analysis is a managerial tool designed to conduct a company review to identify the problems it faces and to predict solution solutions[1].

Analysis can be carried out in a crisis context if the firm is in difficulty or in an external or internal control perspective if no preoccupation factor requires it.

The following must be taken into account when developing the diagnosis:

- Information is not always complete
- Self-criticism is hard to achieve
- People outside the company may have some preconceived ideas
- The solutions that the developers propose are influenced by their perception of the environment and of the organization where they work.

The number and content of the diagnostic analysis stages varies depending on the diagnostic model from which it starts and the type of diagnosis approached. Each presented diagnostic model, including some variables and certain relationships between them, involves altogether other works, in another order, so other stages of the analysis. Also, each type of diagnosis (general, partial or cascade) determines different approaches in terms of complexity and succession of works, so different stages in the analysis process.

With all these differentiations regarding the stages of development of a diagnostic analysis, any diagnostic process involves some general works that, depending on their homogeneity and sequence, can be grouped into the following main steps: *preparation of*

[1] Russu, c., Albu, M., Diagnosticul şi strategia firmei, Ed. Tribuna Economică, 2005

diagnostic analysis investigation and analysis, highlighting significant symptoms, highlighting strengths and weaknesses and the causes that generate them, developing recommendations and post-diagnosis.

The strategy of the market leader

High negotiating power, ability to influence price averages and trends in the category, making economies of scale - these are just a few of the benefits a market leader has. Also, this status shows that there are well-thought out strategies behind the company's results, so it's normal for it to be taken as a reference in the market. Several determinants are taken into account in the process of setting the strategy. In W. F. Glueck's vision, these factors are[2]:

- Managerial perception of the firm's external dependence and relationships with suppliers and its clients
- The attitude of the firm to business risk
- Knowledge of the company's previous strategies and results

From the point of view of market structure analysis, it is important to determine the number of segments, their size and consumer preferences within each. Competition should be carefully considered using various methods (BCG, General Electric, SWOT, etc.) to identify both those who may be attacked and those with whom a direct confrontation should be avoided.

In general, the strategy of the market leader or market leader may target the following:

a. Continuing to maintain offensive strategy, with all that this implies on marketing, research & development, production, etc.

b. "Grab and keep" - It essentially consists of creating barriers by: increasing production capacities; new constructive and functional solutions; patented inventions; expanding the range of products and brands; intensifying promotional campaigns.

c. Competition harassment strategy - It essentially consists in counteracting the actions of competing firms by: rapidly reducing their own prices; the deployment of major promotional campaigns; providing more attractive contract terms; engaging in aggressive campaigns to restrict the presence of other firms on the market.

A good strategy follows:

- allow an efficient confrontation of the firm with other companies in a competitive economic process, in the conditions of a constantly evolving environment;
- to successfully deal with new products or services or to modernize the high demands of consumers in terms of quality, prices and tariffs;
- the continuous improvement of the existing structures should be carried out in order to be as well adapted to the new demands imposed, the changes that occur in the technologies, on the markets and the constantly increasing and changing demands of the consumers.

Goal setting is a key component of the strategy. The strategic objective is the component that sets out what the company wants to achieve at a certain level of touch and within a certain time horizon

The strategic diagnosis of the activity of CONPET SA

With a existence of more than 110 years, under various names and organizational forms, CONPET S.A. continues the activity of the first crude oil transporter in Romania, operating a pipeline network spread over much of Romania[3].

CONPET wants to retain its strategic player position in the oil industry as petroleum, gas and gas pipeline through pipelines and railways in Romania. CONPET's mission is to

[2] Glueck, W.F., *Strategic management and business policy*, New York : McGraw-Hill, c1980
[3] https://www.conpet.ro/

operate the National Pipeline Transport System in a safe and efficient way, free access to the available capacity of the system of all applicants, licensed legal entities, on equal terms, in a transparent manner.

CONPET provides transportation services to its customers, both through the National Oil Transmission System, licensed under the concession oil agreement and on the railways, from loading ramp to the beneficiaries, for oil fields not connected to the main pipelines Transport.

In order to achieve its business activity, the transportation of crude oil, gasoline and ethane from and to all its business partners, in maximum operating conditions, with high efficiency and low operating costs, respecting the current legislation on environmental protection, protection labour and other normative acts in the field, CONPET carries out a sustained activity regarding the improvement of the technical status of the National Pipeline Transport System.

The analysis of the competitive context in which CONPET operates is based on Porter's model using the following aspects:

- Existing rivalry between firms operating in the same industry
- Threatening the entry of new competitors on the market where the company is active
- Negotiating power of suppliers
- The power of negotiating customers
- Threat of substitution products.

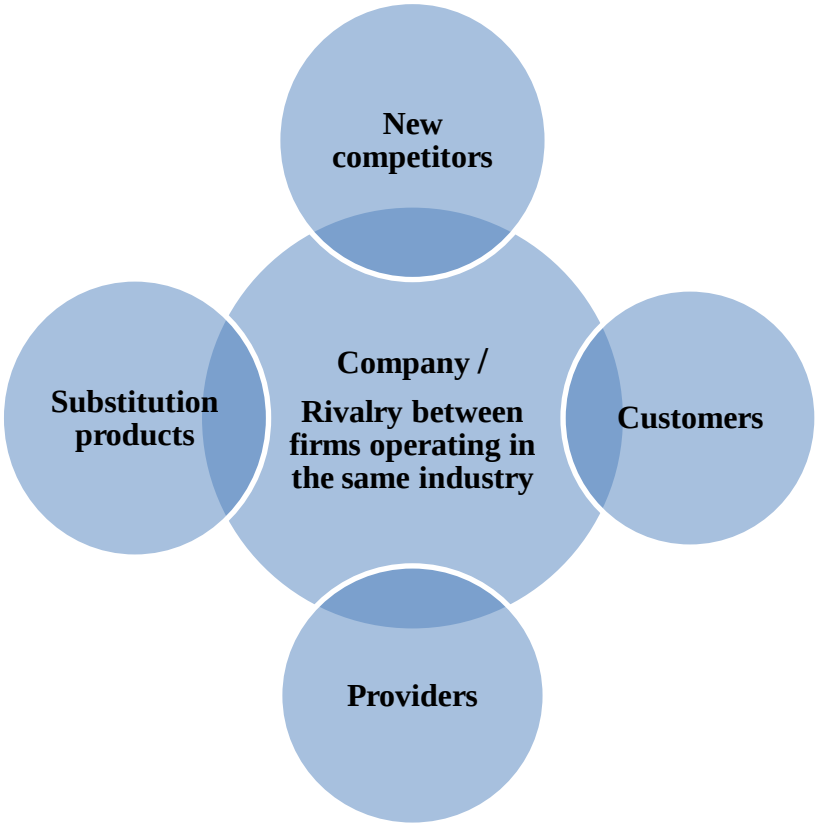

Figure 1: Porter's Model
Source: Russu, c., Albu, M., Diagnosticul şi strategia firmei, Ed. Tribuna Economică, 2005

Considering these aspects, it can be argued that the threat of upstream integration is high given the high concentration of customers.

The level of threat determined by the supplier's negotiating power is low. The only determinant with real power in is the employees. The usefulness of the SWOT analysis for CONPET is that it can outline the types of strategy available to capitalize the strengths and opportunities identified and find solutions for weaknesses and threats:

- The main strengths and profitable opportunities can be exploited, especially if the strengths find their correspondence in the identified opportunities;
- Weaknesses and threats can be countered directly after identifying or developing strategies for limiting and correcting them

Strategy formulation based on diagnostic analysis

At present, SC CONPET SA mainly focuses on two important strategies, namely the strategy of the company with a leading position and the differentiation strategy, based on a particular attention in terms of the quality of the products and services offered, but also through the complete range services offered.

Differentiated strategy can be chosen for businesses that want to satisfy their customers with products, services, pricing, distribution and promotion specific to each segment.

The vision of the company's management in the field of quality is to fulfill and maintain the company's highest reputation by quality.

The quality of the services provided should constitute a recommendation for new customer requirements.

Strategic objectives are formulated on the basis of the diagnosis and strategic analysis of the competitive environment, in order to capitalize on the opportunities and to maximize the existing strengths at the company level:

1. Decrease in operating expenses;
2. Improved tariff on import;
3. Development of related activities;
4. Defining the company as a regional player;
5. Modern financial approach and aligned with the business model.

The action plan developed to achieve strategic objectives aims at:

1. *Decrease in operating expenses through*:

- Redefining the long-term need for transport infrastructure as a result of the current situation of the regional and local industry, which has the effect of reducing operating costs
- Using a pipe leak detection and localization system
- Dimension of resource requirements for the operation of transport infrastructure
- Decrease in the number of damages

2. *Improved tariff on import*

- Improving financial performance by harmonizing the cost base with the tariffs for all segments of activity according to the analyzed analyzes
- Developing related and complementary activities to the core business

3. *Evaluating the opportunity / feasibility* of scenarios to streamline road transport activities

4. *Defining the company as a regional player*

- CONPET intends to continue the evaluation of the feasibility of the interconnection project of the crude oil transport systems through Romania and Serbia pipelines. In order to validate the feasibility of the project it is necessary to carry out a

feasibility study in the immediate future.

5. *A modern financial approach and aligned with the business model*

- Analysis and readjustment of fixed costs. The share of fixed costs in total costs does not directly affect performance indicators. But it is very important because it gives the management and CA an additional tool for strategic and financial decision-making. This project will be completed by 30.06.2017.
- Introducing a proactive liquidity management concept. Conpet has a significant amount of cash in the balance sheet throughout the year. Until now this amount has been deposited over a period of 1 to 3 months in deposits with several banks. That he will work with the company's management to introduce a liquidity management system that will generate better bankroll outcomes.
- Accessing European funds. Taking into account the very low historical level of absorption of European funds registered so far by the company, the Board considers and considers the following actions to be appropriate:

- Developing European fundraising activity, specifically grants accessed through Sectorial Operational Programs
- Exploiting existing funding opportunities / opportunities through the various programs developed by the competent authorities of the state;
- Emergency identification of projects that can be implemented with European funds for certain activities such as those related to the increase of energy efficiency, environment, economic competitiveness, human resources

Conclusions

The strategic diagnosis of the activity is aimed at highlighting the aspects that give value to a company. These are: its future situation, the quality of the services rendered, the executed works, the quality of the management and the use of the material and financial resources, as well as the way staff contribute to the efficiency of the company, the importance being both its competence and the social climate in which it performs activity.

The main strategic objectives of CONPET SA, based on the analysis of the competitive environment, are:

- developing new activities related to the core one;
- defining the Society as a regional player;
- modern business finance approach;
- decrease in operating expenses.

Mission CONPET S.A. is the exploitation of the National Pipeline Transport System in a safe and efficient manner, as well as ensuring free access to the available capacity of the system for all applicants, licensed legal entities, on equal terms, in a non-discriminatory and transparent manner.

CONPET aims to maintain its strategic player position in the oil industry as an oil, gasoline, condensate and liquefied gas pipeline transporter in Romania and, in the future, to become an important regional player.

BIBLIOGRAPHY

1. Achim M. V., Borlea S. N., 2017, *Ghid pentru analiza-diagnostic a stării financiare*, Ed. Risoprint Cluj Napoca
2. Albu, M., 2015, *Diagnosis of Cultural organizations*, Annals of the „Constantin Brâncuşi" University of Târgu Jiu, Economy Series, „Academica Brâncuşi" Publisher, Issue 2, p.349-355
3. Albu Mădălina, 2015 *Diagnostic Analysis of the Activity -Effective Management Tool in the Company*,Journal of Business Economics and Information

Technology, Volume II, Issue 1, February 2015**,** pag. 20-24, ISSN: 2393 – 3259**,** http://www.scientificeducation.org/volume-2-2015

4. Popescu C., Albu, Mădălina,., Oţelea M., 2012. *Metode, tehnici si instrumente aplicate în management*, Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești

5. Russu, C.,Albu, M., 2005, *Diagnosticul şi strategia firmei*, Editura Tribuna Economică, Bucureşti

6. Glueck, W.F., 1980, *Strategic management and business policy,* New York : McGraw-Hill

7. Tanţău, A.D., 2011, *Management strategic. De la teorie la practică*, Editura **C.H. Beck**

8. https://www.conpet.ro/

AUDIT OF THE ENVIRONMENTAL MANAGEMENT SYSTEM SUPPORT OF TECHNICAL AND ECONOMIC DECISIONS FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION

Mădălina Albu

Assoc. Prof., PhD, Petroleum-Gas University of Ploiești

Abstract: The growing need for resources to sustain the needs of society, materialized in material goods and services, makes the exploitation of the main resources of the environment, namely the consumption of natural resources at a fast pace, first of all exhaustible, becoming a critical factor in assuring sustainable development, both in terms of quality of life and the competitiveness of business firms. These requirements can be turned into appropriate programs to ensure a clean environment for sustainability. In this direction, it is necessary to act on two levels, namely: transformation and modernization of the existing production systems, which will ensure the improvement of the environmental performance of the production companies and of the infrastructure; removing toxic substances and reducing the amount of raw materials and consuming energy per conventional unit of product. Essential elements of the strategy and technical and economic decisions for environmental protection refer mainly to the definition of environmental policy which is the driving force of the implementation and improvement of a company's environmental management, but also to the international standards in order to define as much as possible precisely the technical specifications and essential requirements in this area. The case study presented in this paper refers to the stages of successful implementation of an environmental management system, but also to monitoring, evaluating the system by organizing audits and permanently improving the activities of a company in this particularly important field.

Keywords: audit, monitoring, environment protection

General considerations regarding environmental management

Environmental management is a systemic approach to environmental requirements in a company's business strategy.

An environmental management program can be developed specifically by each company. The program allows highlighting of particular problems, environmental impact assessment, allocation of necessary resources, definition of responsibilities, continuous assessment of methods and procedures used.

Integrated environmental management with the quality management system is exerted by orienting economic development in an environmentally-friendly manner in which processes are addressed in terms of environmental costs. These costs are part of the company's sustainable development process, a process that is not just about alignment with environmental standards, but also about the trade fund component.

This relatively recent management model, as well as the trends on the basis of which it has formed, must be seen in a dynamic evolution, based on a change in attitude towards the environment. This change tends to accept the opportunity costs generated by environmental risk management. Opportunity involves happily satisfying both the evolution of the productive organization through the dynamics of turnover and the general trend of the consumer society of access to a higher level of quality of life.

At present, all companies are concerned about achieving certain environmental performance, controlling their own activities, products and services, based on the policy and objectives they have adopted in the field of environmental protection. These issues are in the

context of increasingly European and national legislation in the field, as well as the development of economic policies in line with the principles of sustainable development.

For companies active in the oil industry, they need to focus their attention on activities based on technical and technological innovation, the results of which result in cleaner and safer technological processes in high quality products in accordance with the regulations existing in the energy sector in terms of environmental protection, and standards and principles in the field of health - safety - environmental protection must be aligned with those existing at the international level.

Effective pollution control cannot be achieved solely on technological solutions, but must be addressed through an environmental management system integrated with the company's overall management[1].

The environmental analyzes undertaken by various companies for the purpose of assessing environmental performance have proved their effectiveness only when they have been carried out within a well-structured system. To that end, an Environmental Management System (EMS) has been developed which, as defined in ISO 14001, is a component of the overall management system that includes the organizational structure, planning activity, practices, responsibilities and resources for designing, implementing, the development, analysis and maintenance of environmental policies[2]. The Environmental Management System helps the company to minimize environmental impact, in addition to other general advantages on systemic and controlled environmental issues, as well as improving performance in terms of cost, credibility, competitiveness, relationship with partners and motivation of staff.

Impact of the oil industry on the environment

One of the major issues of the century, intensely debated in the context of the majority of international political and economic events, is that of the economy-environment ratio. If, until now, the two approaches have been in a subordination relationship, the tendencies to promote the concept of sustainable development worldwide require a reconfiguration of their position in order to establish coordination and harmonization relations characterize them.

The highest emissions of pollutants result from mining, energy, petrochemical, metallurgy, construction materials, etc. Thus, while the extractive industry, ie the mining industry, is distinguished by dust emissions, the petroleum extraction industry contributes to the pollution of the atmosphere with hydrocarbons under all forms of aggregation, some of them being flammable, explosive or high toxicity / carcinogen.

The oil industry is among the industries with an appreciable share in environmental pollution, both in its mining and processing sectors. This negative consequence of an indispensable economic activity has similar causes in all oil regions and its dimensions vary from one region to another depending on the technologies used and compliance with the environmental regulations in force. The specific exploration, exploitation, treatment, separation, transport, processing and storage activities in the oil industry have a negative impact on the environment, producing air, water, soil, acoustic pollution.

The causes of pollution are different in the various stages of activity in the field:

- In the oil extraction stage, they concern, first of all, the physical and moral wear and tear of the equipment and equipment used, the inadequate quality of the materials used during the specific technological processes, the practice of collection and storage in the open system, without recovery of the phase gaseous, unreasonable use of installations, inadequate professional training of personnel working in the extraction scaffolding

[1] Albu, M., *Integrarea componentei de mediu în strategia companiilor petroliere,* Editura Universității Petrol – Gaze din Ploiești, 2013

[2] ISO 14000:2015 Environmental Management Systems

- At the oil refining stage, the main causes that cause environmental pollution are: the processing of high sulfur crude oil and the use of resulting fuels, which in turn have a high sulfur content, which leads to the removal of large amounts of sulfur in the atmosphere and its compounds (mainly sulfur dioxide); incomplete combustion of fuels in outdated plants with advanced physical and moral wear and tear; corrosion damage of storage and oil and oil pipelines; barriers to transport pipelines for the purpose of evading oil products; insufficient treatment of waste water discharged from refineries, where large amounts of phenols, suspensions, petroleum products residues, etc. are found
- In the distribution stage characterized by the fact that it is carried out mainly in the vicinity and within the densely populated regions, the reasons for the oil pollution are: the physical and moral wear and tear of the oil tankers and the equipment used in the handling of the latter; cracks and cracks appearing on tanks, pipes, as a result of advanced corrosion; leaks sometimes occurring at pipe and hose joints, fittings, pumps
- At the stage of transporting oil and petroleum products, the main causes of environmental pollution are less numerous, but in the last decade one of them has gained particular importance both in the severity of the pollution episodes produced and in its insidious and shocking character. It is about breaking the pipes to evacuate the petrol on different sections of the Romanian pipeline system measuring 1850 km.

Other causes of pollution in the transport sector are cracks resulting from corrosion in transport pipelines with long service life; leakage of the evacuation tanks of car or rail tanks etc.

The opportunity and advantages of implementing the environmental management system

The opportunity to implement EMS (environmental management system) is that part of the general management system that includes the organizational structure, planning activities, responsibilities, practices, procedures, processes and resources for developing, implementing, realizing, analyzing and maintaining the policy company environment.

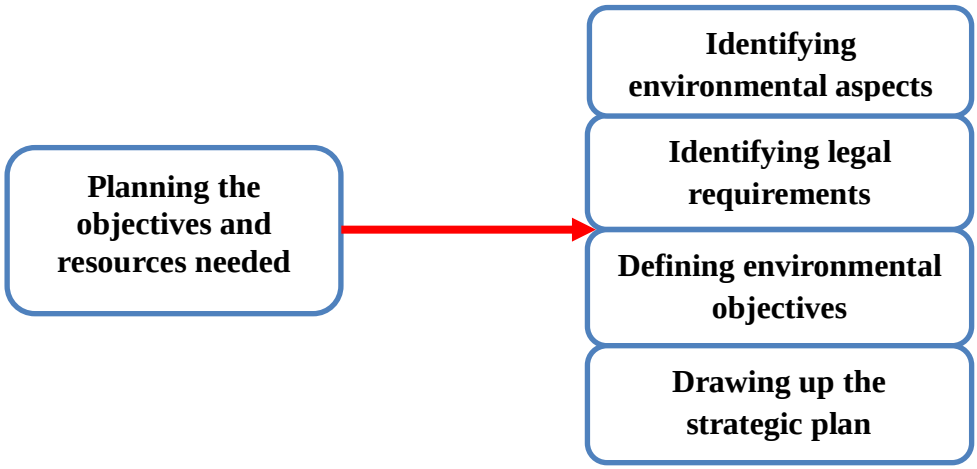
Planning the objectives and resources needed
Identifying environmental aspects
Identifying legal requirements
Defining environmental objectives
Drawing up the strategic plan

Figure 1: Implementation of the Environmental Management Systems
Source: ISO 14001:2015 Environmental Management Systems

The general purpose of implementing an environmental management system is to prevent pollution, to keep environmental factors in balance with socio-economic needs.

Without becoming a burden on a company's management, the environmental issue should not be dealt with separately as a distinct problem; based on an integrated

environmental management system in the company's management system and the engagement / consultation of the environmental manager, the environmental aspects should be included in the logistics, procurement of new technologies. An environmental management system will allow an organization to perform its activities to prevent pollution and minimize other environmental effects without being burdened operationally or financially.

The environmental management system is designed to identify, minimize and address significant environmental issues and provide a way to demonstrate compliance with environmental policy commitments and objectives.

The ultimate goal of implementing an EMS is to continuously improve the content of the adopted system, with a positive effect in maintaining the quality of the entire business within the firm.

The advantages of implementing the environmental management system are:

- improving the image of the organization by meeting the environmental requirements;
- improving relations with public authorities and the socio-economic community as a whole;
- limitation of civil and criminal liability, by satisfying the environmental regulations as well as other requirements;
- reducing costs by reducing specific energy consumption, raw materials, as well as by recycling production waste, waste products and packaging;
- meeting the financial criteria of various investors;
- facilitating access to other markets by ensuring compliance with internationally recognized environmental standards;
- satisfying the requirements of the clients, by certifying the compliance of the Environmental Management System implemented with international standards;
- awareness raising of the company's personnel with the environmental protection activity.

The process of implementing an environmental management system requires the development of an environmental management documentary system that meets all the requirements of the ISO 14001 Standard.

The process of documentation and implementation of the environmental management system comprises the following steps:

Step 1: Preparing
Step 2: Environmental Policy
Step 3: Planning
Step 4: Implementation and operation
Step 5: Verification and corrective action

Audit of the environmental management system

The audit of the environmental management system is a systemic, periodic, objective and documentary verification of how a company (or parts thereof) operates in accordance with the declared environmental policy to determine whether the environmental management system adopted is consistent with the requirements of the ISO 14001 standard.

ISO Standards for Environmental Auditing are:

ISO 14010 - defines the environmental audit as a systematic and documented verification process that allows objectively obtaining and evaluating evidence in order to determine whether activities, events, environmental conditions, environmental management systems or the related information is in accordance with the auditing criteria.

ISO 14011 - describes the procedures for auditing environmental management systems. This type of audit differs depending on the organization profile, the nature and the intensity of the pollution.

ISO 14012 - refers to the qualification criteria for environmental, internal or external auditors.

If properly implemented, the environmental audit provides the company's management with all the information needed to improve the environment in relation to the environment. 14001 stresses the importance of audits as a management tool for monitoring and verifying the effective implementation of the organization's environmental policy.

The environmental audit is part of the Environmental Impact Assessment. It is a management tool and a performance indicator in applying the necessary measures to ensure the quality of the environment.

Environmental audit checks: the activities and events in which a company is involved through its processes; compliance of the implemented environmental management system.

Audit criteria as a basis for assessing the compliance and effectiveness of the environmental management system cost from EMS documents, such as: referential standard, company environmental policy statement, applied programs, standards and work procedures, action plans for emergencies, guides, specific requirements, or environmental legal provisions. Audit evidence is verified information, records or statements that enable the auditor to determine whether the audit criteria are met.

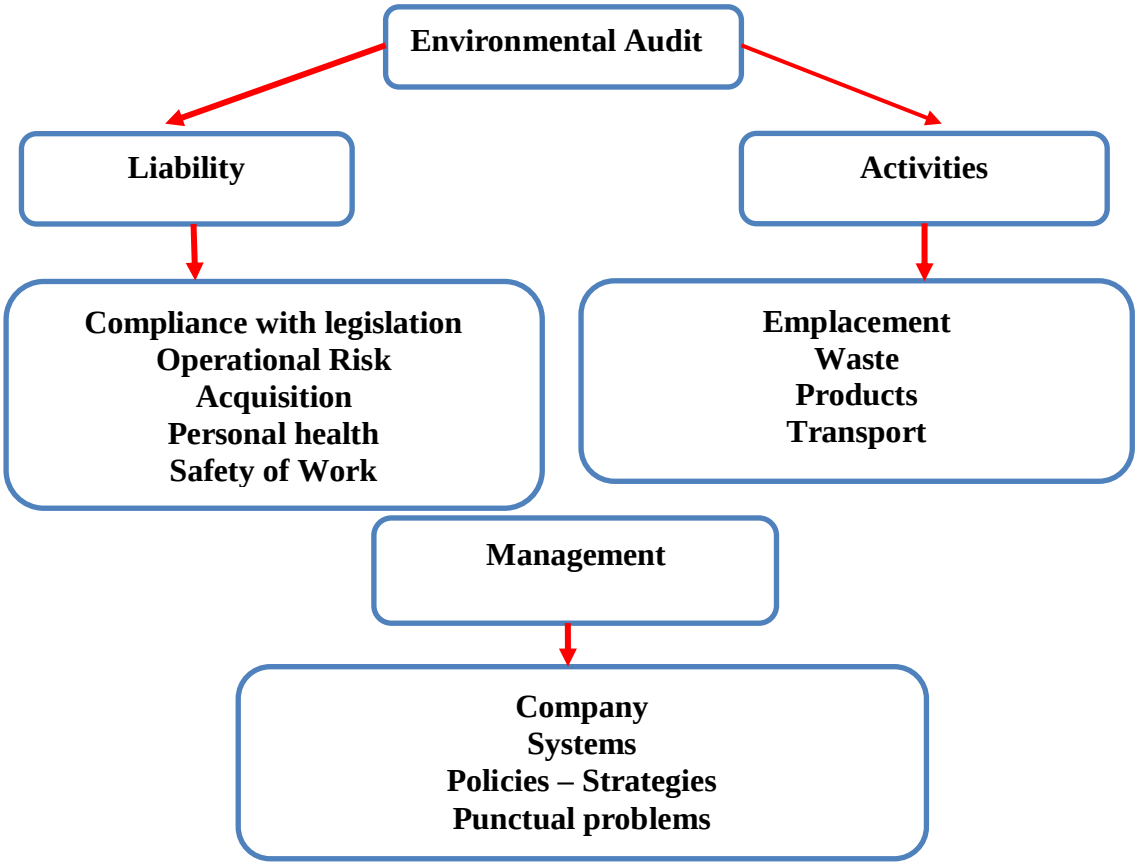

Figure 2: Scope of environmental audit
Source: ISO 14001:2015 Environmental Management Systems

Environmental audits are planned and programmed according to the importance of the environmental aspects of the audited company. They are performed by a dedicated team. These audits may be:

- Internal audits - conducted according to an annual plan, by internal teams (specialized persons not involved in the audited activities);
- External audits - conducted by teams belonging to a specialized body accredited for such activities, usually an institution with which the company establishes, through a contract, obtaining certification regarding the fulfillment and functioning of the environmental management system assumed.

According to ISO 14011, an environmental audit involves the following steps:

- Audit triggering - Establishing the subject of the audit and preliminary documentation review;
- Preparation of the audit - elaboration of an audit plan, establishment of responsibilities within the audit team and necessary documents (audit report and reports of nonconformities);
- Performing the audit - begins with an opening session, followed by collecting the evidence, forming the findings by the auditing team, the outcome being marked by a closing session;
- Drafting the audit report and keeping the documents - are done under the direct coordination of the chief auditor, who is responsible for the correctness of the report, signing it and disseminating it to the audited company.

An audit is completed when all activities defined in the audit plan have been completed. It is important to note that the audit may help protect the honey, but it cannot achieve this protection. It's just an instrument that sets out:

- Whether and to what extent - the installations used and the existing technology within the company is functioning correctly, in terms of environmental protection;
- If environmental regulations are respected;
- What is the attitude of employees and hierarchical leaders on environmental issues (degree of involvement and assumed responsibilities);
- The weaknesses of this activity.

The environmental audit considers the existence of environmental authorization, labor protection rules and quality control of products, how to intervene in the event of an accident, etc.

The company needs to have its own strategy, to focus on protecting the environment, before competitors, in the idea of achieving a certain degree of competitiveness - the market or the anticipatory.

Conclusions

More and more companies, especially industrial ones, have become and are becoming aware that they need to pay more attention to the management of their environmental impact. Industrial development and globalization have led companies to adopt good management practices on the integration and implementation of integrated management systems that are based on international standards. The future of business is closely related to the development and implementation of international standards, among which ISO has an important role.

To this end, developing and implementing an effective and efficient environmental management system becomes a priority. The commitment of a company's management to implement an environmental management system based on ISO 14001 standards is an important prerequisite for promoting sustainable business models. In order to ensure good environmental governance, companies need to secure their specific competences on the three dimensions of the business, namely economic, social and environmental.

Environmental policy reflects the principles of environmental performance and the company's overall goals of mitigating the impact of its operations on the environment by

reducing waste, emissions and discharges into the atmosphere, and by using energy efficiently.

Internal audits that petroleum companies perform whenever needed have the fundamental role to ensure the company's management that the requirements of the integrated management system are met and that ultimately the company's goals are achieved.

This also identifies a number of environmental issues with which the company is still confronted and has the responsibility to resolve it as quickly as possible: emissions of volatile organic compounds resulting from the process of extraction or leakage, losses and other contamination related oil and gas operations.

As part of the ongoing improvement process, oil companies are concerned with investing in the upgrading and upgrading of equipment and installations, the installation of eco-filters at the flue gas discharge into the atmosphere, and the construction or purchase of a sewage treatment plant technological. All these projects and investments are found in the company's strategies over the next few years with clear commitments to continue to work responsibly and integrating sustainability across the value chain.

BIBLIOGRAPHY

1. Albu, M., *Integrarea componentei de mediu în strategia companiilor petroliere,* Editura Universităţii din Ploieşti, 2013

2. Albu, M., *Considerations regarding environmental aspects of risk management in the oil and gas industry,* Advanced Engineering Forum Vol 27 (2018). Chapter 3, pp 213-218 © (2018), https://doi.org/10.4028/www.scientific.net/AEF.27.213, Trans Tech Publications, Switzerland

3. Buzoianu, D. A., *Strategii și politici economice de combatere a poluării in industria de petrol***,** Editura Universității Petrol – Gaze din Ploiești, 2012

4. *Etapele implementării unui sistem de management de mediu într-o organizație* – Revista Romana de Statistica – Supliment nr.10/2015

5. Negrei, C., Calu, A.,*Politica de mediu si dezvoltarea sistemelor socio-economice,* Editura ASE, București, 2016

A FEW WORDS ABOUT FOREST PROTECTION IN THE TWENTIETH CENTURY IN OUR COUNTRY

Ileana-Anca Dușcă

Assoc. Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: The history of the emergence, development and constitution of Romanian legislation on environmental protection in a branch of autonomous law and environmental law as a scientific discipline is relatively long, knowing several stages, each with its own characteristics. The evolution of the general conceptions expressed by the legal regulations has started from the utilitarian approach of protecting the environmental factors in relation to their economic value, with the utility presented to man and only in the subsidiary, also aiming at the protection of nature, recognizing the need for preservation of the natural environment as a fundamental interest, to the vision which above all puts the intrinsic value of the environment, protecting its elements that are or are not necessary for survival by man or exploited by him.

Keywords: the law of brandies, the custom of the earth, the uric, the chrisov, the anaphora

Precursor necesar - vechiul drept românesc

Vechi și numeroase sunt inițiativele de ocrotire ale naturii, pe pământul nostru, mărturii, în acest sens, găsim chiar și în operele cronicarilor Ion Neculce[1] și Dimitrie Cantemir.[2]

Într-o fază de început, unele reglementări care se refereau la instituţii juridice generale, precum proprietatea[3], deşi urmăreau în principal, scopuri economice, contribuiau în

[1] D. Marinescu, M.C. Petre, *Tratat de dreptul mediului*, Ediția a V-a, revizuită și adăugită, Ed. Universitară, București, 2014; D. Marinescu, *Tratat de dreptul mediului*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2007, p.30. A se vedea și: V. Ivanovici, *Probleme ale protecției mediului înconjurător pe plan național și internațional*, Rev. „Ocrotirea naturii și a mediului înconjurător", t. 20, nr. 2/1976, p. 85; F. Iorgulescu, *Echilibru ecologic*, Era Socialistă nr. 1(9)/1972; N. N. Constantinescu, *Protecția mediului natural – cerință intrinsecă a unei dezvoltări economice moderne*, „Economistul" nr. 180 din 3 – 6 aprilie 1992, p. 5.

[2] *D. Cantemir*, Descrierea Moldovei, CAP. II. Despre situațiunea Moldovei, marginele ei cele vechi și cele de astăzi și despre clima ei. *"Moldova nu duce lipsă de lacuri, cum nu duce lipsă de râuri. Dintre numeroasele lacuri, pe care natura sau îndemînarea omului le-au scos la iveală, cinci se cuvine îndeosebi să fie pomenite", https://bibliotecapemobil.ro/content/scoala/pdf/Descrierea_Moldovei_-_Dimitrie_Cantemir.pdf - văzut la data de 10.01.2019.* CAP. IX. Despre vânatul Domnilor, *"Dupre cum toți Domnii pământului obișnuesc a iubi vânatul, asemenea îl iubesc și Domnii Moldovei foarte. Nu ca să se gândească, că ei, ca un popor ce este cu totul plecat la arme socotesc mai mult vânatul (pentru că este în chip de războiu) decât toate celelalte deprinderi trupești, ci numai pentru aducerea aminte că le-au dat prilej de ș'au aflat patriea lor și au luat-o iarăși în stăpânire". În același capitol se precizează: ..."Că locuitorii nu ajung la o vârstă prea înaintată e de vină, ori clima nesănătoasă, ori felul de trai, ori chiar vreo slăbiciune firească a puterii lor. Rareori găseşti pe cineva de şaptezeci de ani şi aproape deloc de optzeci de ani. În schimb sunt sănătoşi cea mai mare parte a vieţii şi puţinătatea acesteia le este răsplătită de lipsa bolilor (care ne răpesc în bună parte fericirea vieţii), iar timpul pe care îl au de trăit, îl petrec în plină putere. S-a băgat de seamă că ţăranii ajung la o vârstă mai înaintată decât boierii sau decât cei ce trăiesc în desfătare şi în viaţă uşoară".*
https://1md.online/ro/moldova/cultura/dimitrie-cantemir-descrierea-moldovei - văzut la data de 10.01.2019.

[3] A se vedea : *Geneza Constituției României mari*, Acte și texte selectate de D. Dănișor, D.C. Dănișor, Ed. Simbol, Craiova, 2018, Al. Costin (Magistrat la Tribunalul Ilfov 2 aprilie 1922), *Concepţiile actuale ale proprietăţii şi Constituţia.*

mod indirect şi la ocrotirea unor factori naturali[4]. Astfel, Vechiul drept românesc consuetudinar cuprindea o serie de reguli şi instituţii privind ocrotirea, în vederea regenerării, a unor factori de mediu precum pădurea, apele, solul, etc.[5].

Printre primele încercări de reglementare a raporturilor omului cu natura se numără ”legea braniştei”, care datează de pe vremea lui Ştefan cel Mare[6]. Braniştile erau locuri oprite sau rezervate, în care nimeni nu avea voie să intre, spre a tăia lemne, a cosi fânul, a vâna, a prinde peşte sau a culege fructele pădurii, fără voia stăpânului. Preocupat de ocrotirea vânatului[7] şi a altor surse naturale, voievodul a stabilit pedepse (corporală şi confiscarea a tot ce se găsea asupra lor) pentru cei care încălcau legea.[8] După cum precizează în lucrarea *Istoria pădurii româneşti din cele mai vechi timpuri până astăzi*, academicianul Constantin C. Giurescu, ”cel care încălca ,,legea braniştei" era pedepsit, iar pedeapsa pornea de la confiscarea carului cu boi, sau a securei, a uneltelor de pescuit şi a hainelor până la tăierea mâinii şi chiar se ajungea la spânzurarea ,,contravenientului"[9]. Faptul că legea

[4] E.Lupan, *Dreptul mediului*, Ed. Lumina Lex, Bucureşti, 1996, p. 34 şi urm; M.Negulescu, ş.a., *Politica mediului înconjurător*, Ed. Tehnică, Bucureşti, 1995, p.116; M.Uliescu, *Dreptul mediului înconjurător, Partea generală*, S.N.S.P.A., Bucureşti, 1998, citat de E.Lupan, *Tratat de dreptul protecţiei mediului*, Ed.C.H.Beck, Bucureşti, 2009, p.60; M. Duţu, *Dreptul mediului*, ediția a 3-a, Ed.C.H. Beck, Bucharest, 2007, p. 85.

[5] M.Duțu, *Dreptul mediului, -suport de curs-,* Universitatea Ecologică, București, 2012 https://www.academia.edu/5587753/Dreptul_mediului_2?email_work_card=view-paper - văzut la data de 10.01.2019.

[6] (1457 – 1504). D.Marinescu, *Tratat de dreptul mediului*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, 2007, p.30.

[7] Cu privire la vânat, vânătoare, și, în general fauna sălbatică, a se vedea: M.B. Ionescu Lupeanu, *Contribuțiila studiul evoluției legislației de protecție a faunei sălbatice în România*, Studia Iurisprudentia 2/2016, și autoritățile acolo citate, http://studia.ubbcluj.ro/download/pdf/1072.pdf - văzut la data de 10.01.2019; V.S.Bădescu, *Dreptul mediului. Sisteme de management de mediu*, Ed. C.H.Beck, Bucureşti, 2011; D. Marinescu, M.C. Petre, *Tratat de Dreptul mediului, ediţia a V-a, revizuită şi adăugită*, Ed. Universitară, Bucureşti, 2014, pp.33 – 34; D.Marinescu, *Etapeleorganizării şi legiferării ocrotirii mediului înconjurător în România*, Analele Universităţii Bucureşti, Drept, anul XXIX, 1990, pp.11 – 19; Gh. Nedici, *Istoria vânătoarei şi a dreptului de vânătoare*, Tipografia Ziarului "Universul", Bucureşti, 1940, p.685; G. Cheroiu, *O istorie a literaturii cinegetice române*, vol.I, Ed. Cynegis, Bucureşti, 2003, pp.46 – 47; O. Witting, *Istoria dreptului de vânătoare în Transilvania*, Monitorul Oficial şi Imprimeriile Statului, Imprimeria Naţională, Depozitul General Cartea Românească, Bucureşti, 1936, pp.68 – 69; I. Radu, *Bazele ecologice ale gospodăririi vânatului în pădurile din zona montană*, Ed. Ceres, Bucureşti, 1994, p.87; C.P. Georgescu, *Vânătoarea din punct de vedere sportiv, economic şi legislativ*, Revista pădurilor unificată cu Economia forestieră, anul XXXVI, februarie 1924, No2, pp.171 - 172. A se vedea și: E.T.Danciu, *Istoria dreptului românesc*, Ed. Autograf, 2014, Craiova; E. T. Danciu, *THE UNWRITTEN HISTORY IN OUR TEXTBOOKS*, International Conference KNOWLEDGE-BASED ORGANIZATION, Vol. XXIII, No 2, 2017, p.276; E.T.Danciu, *Problema discontinuității în legislația învățământului românesc*, Revista de Științe juridice, nr.1/2013, p.210.

[8] C. C. Giurescu, *Istoria pădurii româneşti din cele mai vechi timpuri până astăzi*, Ed. Ceres, Bucureşti, 1976, pp. 55 şi urm. ”De origine veche slavonă, cuvântul braniște vine de la verbul *braniti* – care înseamnă a opri și se întâlnea în toate cele trei provincii istorice românești, Moldova, Muntenia și Transilvania. „Dar braniștea ca instituție e mult mai veche; au avut-o desigur, daco-romanii și daco-geții". A se vedea și: B. P. Hașdeu, *Istoria critică a Românilor*, vol. III, Bucureşti, 1875, XII + 315 i VI + 76 p. 4; A. D. Xenopol, *Histoire des Roumains de la Dacie Traiane*, vol. III, Paris, 1896, XXXV + 488 şi 611 p. 8; D. Augustin Bunea, *Încercare de Istoria României până la 1382*, Bucureşti, 1912, Il + 227 p. 8; N. Iorga, *Istoria poporului românesc*, traducere din limba germană de Otilia Teodoru-Ionescu, vol. IIV, Bucureşti, 1922-1928, p. 189; A. D. Xenopol, *Istoria Românilor din Dacia Traiană*, ed. III-a, vol. IXIV, Bucureşti, 1925-1930, p.120; N. Iorga, *Istoria Românilor şi a civilisaţiei lor*, traducere din limba franceză de Al. Lascarov - Moldovanu, București, 1930, p.303.

[9] *Idem*.C. C. Giurescu, *Istoria pădurii româneşti din cele mai vechi timpuri până astăzi*, Ed. Ceres, București, 1976, pp. 55 https://www.slideshare.net/gruianul/constantin-c-giurescu-istoria-pdurii-romneti-din-cele-mai-vechi-timpuri-pn-astzi-1976 - văzut la data de 10.01.2019.

braniștei, era cunoscută și pe vremea lui Matei Basarab[10], dovedește că aceasta instituție era străveche și făcea parte din *obiceiulpământului*[11].

Brăniștari se chemau paznicii pădurilor domnești, iar după stăpânul pe care îl aveau, braniștile erau domnești, mănăstirești și boierești, cu precizarea că cele domnești erau mai întinse ca suprafață[12]. „În braniștile domnești din Țara Românească existau slujbași sau dregători speciali, numiți brăniștari, care păzeau braniștile și pe cei care le încălcau", notează Constantin C. Giurescu.

Braniștile bisericești aparțineau diferitelor mânăstiri, episcopiilor sau mitropoliilor. De exemplu, autorul precizează că: „În Țara Românească era branișteа mânăstirii Tismana, în cuprinsul căreia, de la sat în sus, până la munți, nimenea nu avea voie să pescuiască sau să-și ție vitele la pășunat fără voia mânăstirii"... În ceea ce privește braniștile mânăstirilor moldovene, Constantin C. Giurescu citează, mai întâi branișteа mânăstirii de călugărițe de la Vânători (ținutul Neamț), sau cea a mânăstirii Bistrița[13].

Din sursele istorice consultate, autorul citat descoperă și o serie de date privind pedepsele pentru cei care îndrăzneau să intre în braniștile mănăstirești și să taie lemne, să-și pască vitele, să pescuiască, ori să atenteze la mierea din stupi. Un exemplu este branișteа mănăstirii Argeș, pentru care, la 15 aprilie 1533, voievodul Vlad Vintilă (Vlad al VII - lea) dă următorul hrisov[14]: „Nime să nu îndrăznească a călca măcar o urmă sau să vâneze pește; iar de s-ar ispiti cineva să tae pădurea, sau a vâna pestele...acelui om i se va tăia mâna". În alt hrisov, din 27 decembrie 1534, tot Vlad vodă Vintilă dispune sancțiuni mult mai aspre pentru cei care încalcă legea braniștei în cazul mânăstirii Cozia: „Nimeni să nu îndrauznească să taie nici o nuia, sau să ia vreun copac, căci pe acel om domnia mea îl voi spânzura de acel copac". La 30 mai 1646, Matei Basarb, întărind mânăstirii Radu Vodă din București branișteа de la Ciumernicu, ordona să nu se atingă nimeni de ea: „Iar pe cine vor prinde călcând și cosind moșia mânăstirii și tăind pădurea, să fie volnici[15]/călugării să-i ia carul cu boi și săcurea și să-i facă mare certare".

Pentru branișteа de la Vânători (Neamț), Alexandru Lăpușneanu întărea printr-un act din 21 decembrie 1560, mânăstirii de călugărițe locul dimprejurul locașului („loc de două aruncături de săgeată în toate părțile"). „Și dacă vor afla tăind lemne sau orice pe locul lor, ele (călugărițele) să aibă voie să ia de la acel om câte 4 boi". De asemenea, exista și o branișteа mitropoliei Sucevei situată la Bacău, unde era și o prisacă; pe 7 mai 1632, Alexandru Iliaș întărește această branișteа mitropoliei poruncind ca nimeni să nu pască vitele,

---

[10]Matei Basarab (uneori și Matei Brâncoveanu, n. 1580, Brâncoveni – d. 9 aprilie1654) a fost domnulȚării Românești între 1632 și 1654.

[11] C.C. Giurescu, *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până la moartea lui Alexandru cel Bun*(1432), Ediția a cincea, revăzută și adăugită, Fundația regală pentru literatură, București, 1946, p.16. - https://edoc.site/constantin-c-giurescu-istoria-romanilor-vol-1-pdf-free.html; C.C. Giurescu, *Despre rumâni*, Memoriu citit la Academia Română în ședința de la 11/24 Decemvrie 1915, https://edoc.site/queue/constantin-giurescu-despre-rumani-rumania-pdf-free.html - văzute la data de 10.01.2019.

[12]https://adevarul.ro/locale/piatra-neamt/cum-aplica-legea-branistei-padurile-manastiresti-pedepse-primeau-cei-prinsi-atentau-proprietatile-bisericii-1_5b6c5847df52022f752f85fe/index.pdf - văzut la data de 10.01.2019.

[13]*Idem*. C. C. Giurescu, *Istoria pădurii românești din cele mai vechi timpuri până astăzi*, Ed. Ceres, București, 1976, pp. 56.

[14]*hrisov sn* [At: GCR. I, 174/35 / V: *~stov, râstov, ristob, ristov, rostov* / Pl: *~ove* / E: gr *χρυσόβουλον* „bulă de aur", vsl хрицовоулъ] 1-3 (În Evul Mediu) Act emanat de la un suveran, prevăzut cu pecetea acestuia și servind ca titlu de proprietate, ca diplomă de boierie, ca titlu pentru un privilegiu etc. Si: *hrisovul* (1-3) , *hristoagă* (1-3) Cf *carte domnească.*MDA2 (2010); HRISÓV,*hrisoave,* s. n. (În Evul Mediu, în Țara Românească și în Moldova) Act domnesc care servea, ca titlu de proprietate, de privilegiu etc.; ispisoc. – Din ngr. hrisóvuilon „bulă de aur". DEX '09 (2009)

[15]VOLNICÍ,*voinicesc,* vb. IV. (Învechit) 1.Tranz. A lăsa liber, în voia lui; a elibera. *Ia seama, fătul meu, că de le-i volnici* [patimile], *ai să-ți vezi supușii pe unii în desfătări, iar pe alții în ahtieri.* DELAVRANCEA, S. 87. 2.Tranz. A îndreptăți; a împuternici, a îngădui. *Cine ție ți-a poruncit Și ție ți-a volnicit să ții calea domnilor.* DLRLC (1955-1957).

ori să taie lemnele de pe acea suprafață: ,,Iar cine se va afla tăind lemne sau umblând cu vitele să se ia de la el tot ce va fi având, numai să-l lase gol"[16]. Similară era pedeapsa și pentru cei care intrau în braniștea cu prisacă a episcopului de Roman, Atanasie. La 28 decembrie 1621, voievodul Stefan Tomșa scutea braniștea de taxe (dajdie) și impunea pedepsele pentru cei care taie lemne sau pasc vitele în pădurea de lângă prisacă: ,,Celui ce va cuteza, să i se ia tot ce va avea la el și să-l lase cu pielea goală".

Pentru Mânăstirea Bistrița, de lângă Piatra Neamț, ctitorie a domnitorului Alexandru cel Bun, Moise Moghilă îi întărește ,,braniștea ei veche", după uricul[17] lui ,,Ștefan voievod cel Bătrân", adică Ștefan cel Mare: ,,Și nimeni acolo să nu pască oi, sau să prindă pește, sau să taie lemne în pădure sau nuiele, sau să culeagă hamei sau orice ar fi fără știrea călugărilor. Altfel, ,,călugării să ia ce vor avea asupra lor"[18].

Se vede clar, din datele de mai sus că scopul direct era, în mod evident, acela al conservării şi regenerării bunului din perspectiva interesului economic al proprietarului, dar nu trebuie neglijate totuşi consecinţele pentru ocrotirea naturii. Un pas înainte în acest domeniu l-au reprezentat reglementările privind gestiunea pădurilor; astfel, în 1739 s-a instituit, în Banat, serviciul silvic regulat, iar cea dintâi reglementare oficială în materie din Transilvania datează din 1781. Prima lege silvică românească (Cod silvic românesc) este considerată „Orânduiala de pădure" pentru Bucovina, tipărită în 1786[19]; a urmat apoi „anaforaua"[20] pentru codru, dumbrăvi şi lunci din 1792 a domnitorului Alexandru Moruzzi în Moldova[21], iar în Ţara Românească o primă reglementare referitoare la pădure este dată în anul 1793. Toate aceste legiuiri reglementau, în principal, dreptul de proprietate şi de folosinţă asupra pădurilor, inclusiv fauna lor, cuprinzând, totodată, o serie de recomandări de ordin tehnic privind: stabilirea vârstei optime pentru tăiere, curăţirea pădurii, interzicerea

---

[16]C. C. Giurescu, *Istoria pădurii românești din cele mai vechi timpuri până astăzi*, Ed. Ceres, București, 1976, p. 57 https://www.slideshare.net/gruianul/constantin-c-giurescu-istoria-pdurii-romneti-din-cele-mai-vechi-timpuri-pn-astzi-1976 - văzut la data de 10.01.2019.

[17]URÍC[1],*urice*, s. n. (Învechit și arhaizant) 1.Posesiune de veci, dobîndită prin donație sau prin cumpărare, și care se poate transmite prin moștenire. 2. Act de proprietate, p. ext. orice document; hrisov, zapis. DLRLC (1955-1957).

[18] R.Stancu, Gh.Deaconu, A.Richițeanu, S.Stancu, *Aspecte ale dezvoltării legislației de ocrotire a naturii în România*, Revista Ocrotirea naturii și a mediului înconjurător, t.2, nr.2/1977, p.95; E.Topa, Studii *și comunicări de ocrotire a naturii*, Suceava, 1972, pp.29-48, citat de D. Marinescu, *Tratat de dreptul mediului*, ediția a II-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007, p.30.
https://adevarul.ro/locale/piatra-neamt/cum-aplica-legea-branistei-padurile-manastiresti-pedepse-primeau-cei-prinsi-atentau-proprietatile-bisericii-1_5b6c5847df52022f752f85fe/index.pdf - văzut la data de 11.01.2019.

[19] 1786, Orânduiala lui Iosif II pentru pădurile din Bucovina.
https://biblacad.ro/bnr/brvpag.php?vidT=514&&cod=BRV%20-%20Vol.%20II&&perioada=1717-1808&&titlu=Orânduiala%20lui%20Iosif%20II%20pentru%20pădurile%20din%20Bucovina&&val=2&&loc=Viena%20(?)&&primulAn=1786&&limba=românește&&nr=2&&page=320&&limit=20 - văzut la data de 11.01.2019.
Erau incluse, în cele 12 articole ale Codului, norme de întreținere și tăiere a pădurilor astfel încât să se permită regenerarea; din pădure nu era voie să se taie decât atâția arbori cât puteau să se refacă, "iar altminterele facând, apoi greșește împotriva rânduielii și aduce pe următorii sau pe moștenitorii săi la lipsă de lemn". G.T. Chirileanu, *Cel mai vechi Cod silvic românesc, Orânduiala de pădure dată de Împăratul Iosif al II-lea în 1786*, București, 1908; C.C. Giurescu, *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până la moartea lui Alexandru cel Bun*(1432), Ediția a cincea, revăzută și adăugită, Fundația regală pentru literatură, București, 1946, p.128. - https://edoc.site/constantin-c-giurescu-istoria-romanilor-vol-1-pdf-free.html - văzut la data de 11.01.2019

[20]ANAFORÁ,*anaforale*, s. f. (În Moldova și în Țara Românească, în sec. XVIII-XIX) 1. Raport scris adresat domnitorului (de către un mare dregător). 2. Proclamație a domnitorului. – Din ngr. anaforá.DEX '09 (2009).

[21] Anaforaua pentru codru, dumbrăvi și lunci a fost urmată, în 1794, de altă orânduială, motivată de faptul că "s-au tăiat fără socoteală vârf de păduri și codri, locurile rămânând goale" și deci trebuie "să fie oprite de a nu se strica rău pădurile și dumbrăvile supt nici un fel de nume". R.Stancu, Gh.Deaconu, A.Richițeanu, S.Stancu, *op.cit.*, p.96; D. Marinescu, *op.cit. Tratat de dreptul mediului*, 2007, p.31.

păşunatului etc., care foloseau ocrotirii fondului forestier, cu atât mai mult cu cât existau chiar propuneri de împăduriri în zonele lipsite de păduri[22].

Epoca modernă

În primele decenii ale secolului XIX, deşi apar noi coduri – Codul Calimah[23], în Moldova şi Codul Caragea[24], în Ţara Românească – acestea nu includeau norme speciale de ocrotire a naturii în general şi a pădurilor, în special[25].

Codul penal român[26], promulgat la 30 octombrie 1864 şi pus în aplicare la 1 mai 1865, prevedea pedepse pentru vânătoarea în parcuri închise, furtul de lemne, otrăvirea peştilor în bălţi, heleştee ori havuzuri (art. 309[27] şi 368[28]); era sancţionată, de asemenea, incendierea pădurilor şi a fâneţelor (art. 358[29] şi 360[30]). Aceste prevederi au fost preluate şi

---

[22]D. Marinescu, *op.cit*. *Tratat de dreptul mediului*, 2007, p.32.

[23]Codul Calimach - codul civil al Moldovei, a fost alcătuit de Cristian Flechtenmacher şi A. Cuzanos, cu ajutorul lui Andronache Donici, Damaschin Bojincă şi al altor juriști, şi promulgat de domnitorul Scarlat Callimachi (*Calimach*) în 1817. Aplicarea lui a devenit mai consecventă abia după 1833, când s-a definitivat, prin traducere, redactarea în limba română a codului, începută odată cu cea greacă. La alcătuirea acestui cod s-a urmărit să se îmbine dreptul local, bazat pe obicei, cu dreptul bizantin, folosindu-se totodată în fapt, ca model principal, codul civil austriac. A fost aplicat până la 1 decembrie1865, când a fost abrogat şi înlocuit cu Codul civil, valabil pe tot cuprinsul Principatelor Unite. Academia Republicii Populare Române, *Dicţionar Enciclopedic Român*, Ed. Politică, Bucureşti, 1962-1964; P.Miculescu, C.Clipa, *Istoria instituţiilor juridice în spaţiul românesc*, Ed. Worldteach, Timişoara 2007; G. Chiriţă, *Organizarea instituţiilor moderne ale statului român(1856-1866)*, Ed. Academiei Române, Bucureşti, 1999, p.113; Colectivul Pentru Vechiul Drept Românesc, *Codul Calimach. Ediţie critică*, Ed. Academiei Republicii Populare Române, Bucureşti, 1958, p.203; C.Dariescu, *Norme de drept internațional privat în Moldova, în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, Analele Științifice ale Universității „Al. I.Cuza" Iași Tomul LIV, Științe Juridice, 2008; http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Codul_Calimach - văzut la data de 11.01.2019.

[24]Legiuirea Caradja este primul cod de legi al Tării Românești fiind promulgat în anul 1818 pe vremea domniei domnitorului fanariot Ioan Gheorghe Caragea (1812-1818). Prin acesta se stabileau noi taxe feudale pentru țărani, iar femeile erau excluse din viața politică. D.Stoenescu, *Legiurea Caragea (după ediția de la 1818) precedată de actele privitoare la întocmirea ei și adnotată cu jurisprudența Curții de Casație de la 1879-1900 și cu diferitele legiuiri modificatoare*, Tipografia Fane Constantinescu, 1905.

[25] D. Marinescu, *Etapele organizării şi legiferării ocrotirii mediului înconjurător în România*, Rev. Analele Universităţii Bucureşti, 1990; D. Marinescu, *op.cit. Tratat de dreptul mediului*, 2007, p.33.

[26] Înaintea acestui cod, în Moldova se aplica Codul penal din anul 1826 (Legiuirea lui Sturza) iar în Muntenia Condica Criminală (Legiuirea lui Barbu Ştirbei). I. Tanoviceanu, *Tratat de drept şi procedură penală, ed. a 2-a*, vol. I, Tipografia Curierul Judiciar, Bucureşti, 1924, p. 13. A se vedea şi: E. Oancea, *Proba testimonială în procesul civil și în procesul penal*, Ed. Simbol, Craiova, 2019; E. Oancea, *Elemente de drept penal și procedură penală*, Ed. Sitech, Craiova, 2009; E. Oancea Elena, *Drept procesual penal. Partea generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2019.

[27] Se va pedepsi cu închisoare de la trei luni până la doi ani și cu amendă de la 100 până la 1000 lei: 1. Acela care va fi furat sau va fi cercat să fure, de pe câmpuri cai ori dobitoace de povară, de tras sau de călărie, precum și alte vite mari ori mici, sau unelte de agricultură, ori *vânatul aflat în parcuri închise*, sau *pești din cotețe ori alte locuri închise*, stupi de albine, postavuri, pânze sau alte țesături ce se întind în locuri determinate, spre a se usca sau a se albi; 2**.** Acela care va fi furat sau va fi cercat să fure *lemne, tăiate sau nu, din pădure, sau lemne din magazii destinate pentru lemnărie, sau lemne de pe la herăstraie, ori lemne plutitore sau din câmpuri, livezi ori grădini, fân, bucate, fructe sau alte folositore producte secerate, cosite sau nu…* https://lege5.ro/Gratuit/g42tamju/codul-penal-din-1864 - văzut la 11.01.2019.

[28] Cel ce va otrăvi cu voință peștii în bălți, eleștaie ori havuzuri, se va pedepsi cu închisoarea de la o lună până la duoi ani și cu amendă de la 26 lei până la 100 lei. https://lege5.ro/Gratuit/g42tamju/codul-penal-din-1864 - văzut la 12.01.2019.

[29] Ori-care, cu voință, va pune foc la zidiri, corăbii, fabrici, magazii de obște sau de cherestrele, sau la ori-ce alte clădiri când nu sunt locuite, nici servesc spre locuință, sau *la păduri* ori la *bucate nesecerate sau la fânețe necosite*, se va pedepsi cu recluziunea de la cinci până la șapte ani, dacă acele lucruri nu vor fi ale lui. https://lege5.ro/Gratuit/g42tamju/codul-penal-din-1864 - văzut la 12.01.2019.

Art. 359. - Acela care, punând foc la unul din lucrurile menționate în articolul de mai sus, fiind al său, va cauza cu voință ori-ce pagubă altuia, se va pedepsi cu închisoarea de la șase luni până la doui ani.https://lege5.ro/Gratuit/g42tamju/codul-penal-din-1864 - văzut la 12.01.2019.

dezvoltate prin Legea pentru politica rurală din 25 decembrie 1868, al cărui art. 102 a introdus, pentru prima dată în ţara noastră, oprirea vânătorilor timp de patru luni pe an, interzicerea distrugerii cuiburilor şi ouălor păsărilor de interes cinegetic, precum şi unele măsuri de combatere a dăunătorilor şi bolilor la plante şi animale[31].

Codul civil din 1864[32], intrat în vigoare la 1 decembrie 1865 a cuprins unele dispoziţii referitoare la regimul juridic general al unor elemente ale patrimoniului natural, cum, de exemplu este art. 473, potrivit căruia constituie bunuri mobile prin natura lor „corpurile care se pot transporta de la un loc la altul, atât cele care se mişcă de la sine, precum sunt animalele, precum şi cele care nu se pot strămuta din loc decât printr-o putere străină, precum sunt lucrurile neînsufleţite”.[33]

În data de 19 iunie 1881 primul Cod silvic al României independente este promulgat de regele Carol I; acest Cod silvic cuprindea norme care reglementau regimul de exploatare al pădurilor și de ocrotire a lor, administrarea și controlul proprietăților forestiere. Apărut pe baza Legii pentru ocrotirea pădurilor mănăstireşti (1843)[34],acest cod a oferit o reglementare de ansamblu a regimului de exploatare a tuturor pădurilor, în scopul asigurării „pe tot locul unde natura terenului şi a esenţelor vor permite, lemnul pentru lucru şi industrie, reclamate de necesităţile generale ale ţării”. Se instituia, pentru prima oară, necesitatea igienizării unor păduri, indiferent de proprietar, în scopul antierozional de fixare a solului şi regularizare a regimului apelor[35].

---

[30] Ori-care, cu voință, *va pune foc la lemne tăiate în pădure* sau la bucate secerate, sau la fânețe cosite, fie acele lemne grămădite ori așezate aproape unele de altele, precum și bucate grămădite ori făcute stoguri, sau fânul strâns în căpițe, clăi ori șire, dacă aceste lucruri nu vor fi ale lui, se va pedepsi cu recluziunea dela cinci până la șapte ani.
Art. 15 Osînditul la recluziune se va închide într'o casă de muncă, destinată pentru acesta. Va fi întrebuințat la lucrări determinate prin regulamentele acelei case de recluziune. Folosul ce va rezulta din produsul muncei sale se va împărți între Stat și osândit; iar din partea ce se cuvine osândituli, jumătate i se va da în cursul osândei, iar cealaltă jumătate se va depune deoparte, spre a forma pentru osândit un capital da rezervă, care i se va da la liberarea lui, conform dispoziţiunilor regulamentare ce se vor face întru aceasta. Ei vor fi puși în fiare. Art.17. Regimul special al caselor de recluziune va fi, în principiu, bazat pe munca obligatorie.
https://lege5.ro/Gratuit/g42tamju/codul-penal-din-1864 - văzut la 12.01.2019.

[31]D. Marinescu, *Dreptul mediului înconjurător*, Ed. Tempus, Bucureşti, 1992; M. Duţu, *Dreptul mediului*, Ed.C.H. Beck, București, 2007, p. 86;O.M.Hanciu, *Aspecte privind evoluția protecției mediului în dreptul românesc*, Academia Română Institutul de cercetări juridice “Acad. Andrei Rădulescu,, *Dreptul românesc la 100 de ani de la Marea Unire*. Dimensiuni și tendințe, sesiunea anuală de comunicări științifice, 20 aprilie 2018. www.nos.iem.ro/bitstream/handle/11748/1366/54.Hanciu%20Oana.pdf?sequence=1&isAllowed=y - văzut la 12.01.2019.

[32]Codul Civil a fost decretat la 26 noiembrie 1864, promulgat la 4 decembrie 1864 şi pus în aplicare la 1 decembrie 1865. http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/1 - văzut la 12.01.2019

[33] Cu privire la instituțiile înființate în această perioadă a se vedea G. F. Ionescu, *Evoluții în dreptul mediului la 100 de ani de la Marea Unire*. În lucrare se precizează: Încă din a II-a jumătate a secolului al XIX-lea, în cadrul ministerelor apar o serie de servicii, consilii specializate în gestionarea anumitor factori de mediu, care chiar dacă nu vizau direct şi protecţia şi conservarea acestora, contribuiau cel puțin indirect, la realizarea unor asemenea obiective. Prin Legea pentru înfiinţarea Ministerului Agriculturii, Industriei, Comerţului şi Domeniilor din 30 martie 1883, s-a creat serviciul exterior al pădurilor, însărcinat cu lucrările privitoare la exploatarea, păstrarea şi înmulţirea pădurilor statului.
www.nos.iem.ro/bitstream/handle/11748/1368/56.Ionescu%20Georgiana.pdf?sequence=1&isAllowed=y - văzut la 12.01.2019.

[34]Codul silvic adoptat în anul 1881 a fost în vigoare timp de 30 de ani.

[35] O serie de măsuri cu semnificaţii antipoluante au fost fixate de către noua Lege sanitară din 1885, pe baza şi în aplicarea căreia s-a elaborat, la 24 septembrie 1894, Regulamentul pentru industriile insalubre care prevedea sancţiuni aspre care mergeau pană la închiderea stabilimentului industrial necorespunzător exploatat sau întreţinut. Alte măsuri de sănătate publică au fost stabilite prin: Regulamentul pentru condiţiile de igienă şi salubritate publică, (7 octombrie 1893, care cuprindea şi reglementări referitoare la poziţia construcţiilor şi alinierea străzilor) şi prin Regulamentul pentru alinierea satelor şi construirea locuinţelor ţărăneşti din 14 iunie 1894. D. Marinescu, *op. cit. Dreptul mediului*, 2007, p.34; M. Duţu, *Dreptul mediului*, 2007, p. 87.

În 1910, politicienii vremii au înțeles să facă front comun pentru a împiedica distrugerea pădurilor și pentru a sprijini dezvoltarea sectorului forestier prin aprobarea unui Cod silvic care să răspundă acestui deziderat[36]. După cum precizează documentele vremii[37], aceasta venea pe fondul degradării fără precedent a pădurilor țării ca urmare a „exploatării lor fără milă de către societăți de exploatare străine", „a acaparării la prețuri foarte mici a întinse suprafețe de păduri ale moșnenilor și răzeșilor de către companii străine", a defrișării, a exploatării fără nicio regulă a pădurilor private și a obștilor, a „lipsei de respect ce există în general la noi pentru bunul public",situație care prezintă unele asemănări izbitoare cu cea de astăzi. Proiectul de Cod Silvic din 1910 propunea o serie de dispoziții noi, care să pună capăt acestor abuzuri: reglementarea administrării și amenajării pădurilor, regenerarea și împădurirea suprafețelor exploatate, exploatarea pădurilor stăpânite de moșneni sau răzeși în devălmășie, cumpărarea de pădure de către Stat.

Legea din 17 iulie 1921[38] pentru reforma agrară din Oltenia, Muntenia, Moldova şi Dobrogea (din vechiul regat) vorbește răspicat despre împăduriri în Art. 14. care prevedea: *Bălţile şi albia râurilor, pământul des inundabil, mocirlos, neproductiv, râpele, pot fi expropriate în întregime, fără considerare de întindere, pentru a fi drenate, secate sau împădurite de comună sau Stat*. Dacă însă proprietarii unor asemenea terenuri se obligă să facă aceste îmbunătăţiri treptat într-un termen de cel mult 10 ani, Comitetul agrar poate hotărî să nu fie expropriate, fixând şi sancţiunile pentru îndeplinirea obligaţiunilor proprietarului[39].

Constituția din 1923[40] ne reține atenția, referitor la ocrotirea naturii doar cu Art. 132**.** care prevedea: În scop de a se satisface trebuințele normale de lemne de foc și de construcție ale populației rurale din vechiul Regat, Basarabia și Bucovina, Statul e dator ca din pădurile sale din câmpie, deal sau munte să destine suprafețele necesare în acest scop. În vechiul Regat și în Bucovina, acolo unde Statul nu ar avea păduri, într'o rază de douăzeci kilometri de centrul comunei, pentru satisfacerea trebuințelor mai sus arătate, el prin derogare de la art. 7 lit. c și art. 8 lit. a, b si c din legea pentru reforma agrară din Oltenia, Muntenia, Moldova și Dobrogea din 17 Iulie 1921 și de la art. 5, punctul a, alin. IV și de la art. 6 și 7 din legea pentru reforma agrară din Bucovina din 30 Iulie 1921, va putea expropria din pădurile

---

[36] C. Botez, *Legiuiri silvice*, *Codul Silvic*, Cultura Națională, 1923, p.201; C. Botez, *Codul Silvic din 9 aprilie 1910, cu modificările din 1919, 1920, 1921 și 1923, aplicabil în tot cuprinsul României întregite*, Bucovina Forestieră, Restituiri, 14(2): 211-244, 2014, http://www.bucovina-forestiera.ro/arhiva/2014/14(2)/codul-silvic.pdf - văzut la 14.01.2019.

[37] P.A. Grunau, *Istoricul învățământului silvic din România și observațiuni asupra lui*, Ministerul Agriculturei, Comerciului, Industriei și Domeniilor, Tipografia Gutenberg, Joseph Göbl, 1906, p.119, Bucovina Forestieră, Restituiri, 17(2): 168-187, 2017, http://www.bucovina-forestiera.ro/arhiva/2017/17(2)/05_restituiri_168-187.pdf - văzut la 14.01.2019.

[38] CAPITOLUL 19 Cultivarea loturilor Art. 137. - Pentru *asigurarea unei bune culturi a pământului micii proprietăţi, o cât mai bună întrebuinţare a izlazurilor comunale, cum şi punerea în valoare a produselor micii proprietăţi*, Casa centrală a împroprietăririi are dreptul de a stabili şi impune micilor proprietari obligaţiuni privitoare la planul de cultură, la organizarea mijloacelor de cultură şi tovărăşii, care să îndrumeze pe săteni spre o *cultură raţională şi intensivă*, la desfacerea produselor şi îmbunătăţirea rasei vitelor, determinând şi sancţiunile de luat. www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htp_act_text?idt=65849 – văzut la 12.01.2019.

[39] Cr.Stoiculescu, Fl.Achim, *Conservarea pădurilor virgine, un pas spre reintegrarea europeană a României*, Anale vol.1/2001, Lucrările seziunii științifice din 23 martie 2001, Secțiunea Management Forestier, www.editurasilvica.ro/analeleicas/44/1/stoiculescu.pdf - văzut la 13.01.2019. Cr. Stoiculescu, *Referitor la conservarea biodiversităţii pădurilor prin arii protejate*, Pădurea noastră, Bucureşti. 9/1998; Cr.Stoiculescu, *Pădurile virgine şi cvasivirgine româneşti, un patrimoniu natural european de excepţie*, Revista pădurilor, Bucureşti, 114/1999.

[40] www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.htp_act_text?idt=1517 - văzut la 13.01.2019. A se vedea și: *Geneza Constituției României mari*, Acte și texte selectate de D. Dănișor, D.C. Dănișor, Ed. Simbol, Craiova, 2018; D. C. Dănișor, *Drept constituțional și instituții politice, volumul I Modernitate, liberalism și drepturile omului*, *ediția a doua revizuită și adăugită*, Tratat, Ed. Simbol, 2018; D. C. Dănișor, *Drept constituțional și instituții politice, volumul II Statul, ediția a doua revizuită,* Tratat, Ed. Simbol, 2018.

persoanelor juridice fie publice, fie private, cari s'ar afla în aceasta rază şi numai în lipsa acestora, *va expropria proporţional din pădurile tuturor proprietarilor particulari, aflate în aceasta rază, însă numai în limita acestor trebuinţeşi în toate cazurile cu respectul unei suprafeţe intangibile de una sută hectare de fiecare proprietate. Nu sunt expropriabile, oricare ar fi proprietarul, pădurile replantate sau în curs de replantare*[41].

Legea nr. 59/1935 pentru pădurile necesare apărării naţionale[42], preciza, în Art. 1. – că pădurile necesare apărării naţionale se declară păduri de protecţie, după procedura prevăzută la art. 8 de mai jos[43], şi se supun atât dispoziţiunilor legilor silvice în vigoare, cât şi regimului stabilit prin legea de faţă. De asemeni, se declară păduri de protecţiune şi pădurile din jurul sanatoriilor de tuberculoşi, pe o rază de un kilometru, aplicându-se procedura prevăzută la art. 8.

În aceste păduri nu se puteau face niciun fel de tăieri, decât pe bază de amenajament[44], oricare ar fi natura proprietarului căruia aparţineau. Defrişările în pădurile necesare apărării naţionale erau oprite, cu unele excepţii[45], şi doar cu aprobarea Marelui Stat Major, şi cu avizul Consiliului tehnic al pădurilor, în urma unei constatări făcută la faţa locului de comisiunile mixte[46] formate dintr'un inginer silvic al Statului, delegat al Ministerului de Agricultură şi Domenii şi un ofiţer delegat al M. St. M.

Potrivit legii[47] putea fi declarată de utilitate publică, după procedura prevăzută mai sus amintită, exproprierea terenurilor a căror împădurire sau restaurare este recunoscută ca necesară apărării naţionale sau altor scopuri de interes militar justificat; dacă declararea de utilitate publică era pronunţată, procedura exproprierii era cea de drept comun. În zonele de apărare, pădurile noi create beneficiau, fără nicio excepţie, de scutirea de impozite către Stat, judeţ şi comună, iar cele existente, tratate în codru cu regenerări naturale, erau impuse numai

---

[41] … Contractele de vânzare spre exploatare a pădurilor expropriabile cari vor fi în vigoare în momentul exproprierii, se vor respecta. Pădurile astfel expropriate rămân în proprietatea Statului şi se vor administra şi exploata de dânsul spre a satisface potrivit legii şi în prima linie nevoile de mai sus. Exproprierea acestor păduri se va face cu dreapta şi prealabila despăgubire fixată de justiţie. Modul de expropriere va fi regulat prin lege specială.

[42] M. of. nr. 88 din 13 Aprilie 1935, https://lege5.ro/Gratuit/gezdiobuha/legea-nr-59-1935-pentru-padurile-necesare-apararii-nationale - văzut la 14.01.2019.

[43] Art. 8. - Declararea ca pădure de protecţie pentru cauză de apărare naţională şi supunerea la regimul înfiinţat prin legea de faţă, se face prin decret regal, după avizul Consiliului Tehnic al Pădurilor. Propunerea de declarare şi supunere se face de comisiuni regionale compuse din doi ingineri silvici din cadrul de Stat, ca reprezentanţi ai Ministerului de Agricultură şi Domenii, şi doi ofiţeri delegaţi ai Marelui Stat Major, sub preşedinţia prefectului de judeţ respectiv. Pentru pădurile din jurul sanatoriilor, cei 2 ofiţeri delegaţi de Marele Stat Major se vor înlocui cu 2 delegaţi ai Ministerului Sănătăţii Publice. Comisiunile, învestite cu puteri depline, stabilesc la faţa locului: a) Pădurile sau grupările de păduri ce cad în zonele de apărare fixate de M. St. M., şi care urmează a fi declarate şi supuse ca păduri de protecţie, necesare apărării naţionale; b) Păşunile împădurite, perdelele de arbori şi plantaţiunile prevăzute la art. 6; c) Terenurile a căror împădurire sau restaurare este găsită ca necesară apărării naţională. Lucrările comisiunilor se consemnează într-un proces-verbal, redactat în două exemplare, care se vor păstra în arhiva secretă, unul la Ministerul Agriculturii şi Domeniilor, iar celălalt la M. St. M., respectiv de Ministerul Sănătăţii pentru pădurile din jurul sanatoriilor. Declararea şi suprimarea se publică în Monitorul Oficial. Procedura compunerii şi funcţionării comisiunilor va fi cea stabilită prin regulament.

[44] Art. 2. - Amenajamentul întocmit după normele prescrise la art. 3 din codul silvic se aprobă de Ministerul Agriculturii şi Domeniilor, cu avizul Consiliului tehnic al pădurilor şi al Marelui Stat Major.

[45] Art. 3. Fac excepţie: a) Defrişările prevăzute la art. 13, alin. e, g din codul silvic; b) Defrişările necesitate de transformarea în păşune împădurită a pădurilor definitiv expropriate până la promulgarea legii de faţă, pentru înfiinţarea de izlazuri comunale, prin aplicarea reformei agrare şi care nu pot trece în niciun caz peste ½ din suprafaţa păduroasă expropriată.

[46] Art. 9. - În afară de supravegherea şi controlul date în competinţa autorităţilor silvice, prin legile şi regulamentele în vigoare, pădurile, păşunile împădurite, perdelele de arbori, plantaţiunile şi terenurile ce cad în prevederile prezentei legi, vor fi anual controlate în ce priveşte aplicarea dispoziţiunilor legii de faţă, de către o comisiune mixtă. De constatările făcute se încheie proces-verbal în dublu exemplar. Procesul-verbal se supune Ministerului Agriculturii şi Domeniilor, care hotărăşte şi comunică M. St. M. măsurile luate.

[47] Art. 4.

la jumătate din cotele fixate pentru impozitul agricol[48]. De asemenea, erau supuse regimului înființat prin această lege toate pășunile împădurite, perdelele de arbori și plantațiunile din zonele de apărare fixate de Marele Stat Major[49]. În ce privește delictele și contravențiunile[50] silvice comise în pădurile de protecție, necesare apărării naționale, în pășunile împădurite, perdelele de arbori și plantațiile arătate mai sus, erau pedepsite cu dublu amenzilor și închisorii prevăzută de codul silvic. În cazul contravențiunile comise de proprietari sau exploatatori în pădurile lor, acestea erau considerate delicte și pedepsite cu dublu amenzilor din codul silvic, iar în caz de recidivă se putea pronunța și închisoarea de la 15 zile până la 3 luni[51].

În concluzie, reținem că multe au fost etapele relativ îndelungatei istorii a apariției și dezvoltării legislației românești de ocrotire a naturii în general și a pădurilor, în special. De la primele reguli nescrise, de drept cutumiar care vizau aspectele minore de ocrotire a naturii și până la reglementările mai elaborate multe au fost contradicțiile și încercările acestei ramuri post moderne de drept. Concepțiile generale exprimate de reglementările juridice au evoluat și ele de la o abordare utilitaristă, de ocrotire a factorilor de mediu în raport direct cu valoarea lor economică, cu utilitatea prezentată pentru om și numai în subsidiar, vizându-se și protejarea naturii, prin recunoașterea nevoii de conservare a mediului natural ca interes uman fundamental, până la viziunea care pune în prim plan valoarea intrinsecă a mediului[52].

BIBLIOGRAPHY

S.Bădescu, *Dreptul mediului. Sisteme de management de mediu*, Ed. C.H.Beck, București, 2011;

C. Botez, *Legiuiri silvice, Codul Silvic*, Cultura Națională, 1923;

C. Botez, *Codul Silvic din 9 aprilie 1910, cu modificările din 1919, 1920, 1921 și 1923, aplicabil în tot cuprinsul României întregite*, Bucovina Forestieră, Restituiri, 14(2): 211-244, 2014;

D. Augustin Bunea, *Încercare de Istoria României până la 1382*, București, 1912, Il + 227;

G. Cheroiu, *O istorie a literaturii cinegetice române*, vol.I, Ed. Cynegis, Bucureşti, 2003;

G. Chiriță, *Organizarea instituțiilor moderne ale statului român(1856-1866)*, Ed. Academiei Române, Bucureşti, 1999;

N. N. Constantinescu, *Protecția mediului natural – cerință intrinsecă a unei dezvoltări economice moderne*, „Economistul" nr. 180 din 3 – 6 aprilie 1992;

Colectivul Pentru Vechiul Drept Românesc, *Codul Calimach. Ediție critică*, Ed. Academiei Republicii Populare Române, Bucureşti, 1958;

E.T.Danciu, *Istoria dreptului românesc*, Ed. Autograf, 2014, Craiova;

E. T. Danciu, *THE UNWRITTEN HISTORY IN OUR TEXTBOOKS*, International Conference KNOWLEDGE-BASED ORGANIZATION, Vol. XXIII, No 2, 2017;

[48] Art. 5.
[49] Art. 6.
[50] Art. 7.
[51] Art. 7. … Pentru urmărirea infracțiunilor la prezenta lege, organele silvice pot cere concursul unităților militare din zonă.
[52] L. Dogaru, *Reglementări la nivel internațional și european privind protecția sectorială a unor factori de mediu*, Revista română de drept comunitar, nr.5/2008, p.43. A se vedea și: E. Oancea, *Considerațiicu privire la dezlegarea unor chestiuni de drept ivite după intrarea în vigoare a Noului Cod penal și a Noului Cod de procedură penală*, Revista Baroului Dolj, Iustitia, nr. 1/2014.

E.T.Danciu, *Problema discontinuității în legislația învățământului românesc*, Revista de Științe juridice, nr.1/2013;

C. Dariescu, *Norme de drept internațional privat în Moldova, în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, Analele Ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" Iaşi Tomul LIV, Ştiinţe Juridice, 2008;

L. Dogaru, *Reglementări la nivel internaţional şi european privind protecţia sectorială a unor factori de mediu*, Revista română de drept comunitar, nr.5/2008;

M. Duţu, *Dreptul mediului*, ediția a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2007;

M. Duțu, *Dreptul mediului*, - *suport de curs* -, Universitatea Ecologică, București, 2012;

C.P. Georgescu, *Vânătoarea din punct de vedere sportiv, economic şi legislativ*, Revista pădurilor unificată cu Economia forestieră, anul XXXVI, februarie 1924, No2;

C. C. Giurescu, *Istoria pădurii românești din cele mai vechi timpuri până astăzi*, Ed. Ceres, București, 1976;

Geneza Constituției României mari, Acte și texte selectate de D. Dănișor, D.C. Dănișor, Ed. Simbol, Craiova, 2018;

O. M. Hanciu, *Aspecte privind evoluția protecției mediului în dreptul românesc*, Academia Română Institutul de cercetări juridice "Acad. Andrei Rădulescu,, *Dreptul românesc la 100 de ani de la Marea Unire*. Dimensiuni și tendințe, sesiunea anuală de comunicări ştiinţifice, 20 aprilie 2018;

B. P. Hașdeu, *Istoria critică a Românilor*, vol. III, București, 1875, XII + 315 i VI +76;

N. Iorga, *Istoria poporului românesc*, traducere din limba germană de Otilia Teodoru-Ionescu, vol. IIV, București, 1922-1928, p. 189;

N. Iorga, *Istoria Românilor și a civilisației lor*, traducere din limba franceză de Al. Lascarov - Moldovanu, București, 1930;

V. Ivanovici, *Probleme ale protecției mediului înconjurător pe plan național și internațional*, Rev. „Ocrotirea naturii și a mediului înconjurător";

M.B. Ionescu Lupeanu, *Contribuțiila studiul evoluției legislației de protecție a faunei sălbatice în România*, Studia Iurisprudentia 2/2016;

F. Iorgulescu, *Echilibru ecologic*, Era Socialistă nr. 1(9)/1972;

E.Lupan, *Dreptul mediului*, Ed. Lumina Lex, București, 1996;

E.Lupan, *Tratat de dreptul protecției mediului*, Ed.C.H.Beck, București, 2009;

D. Marinescu, M.C. Petre, *Tratat de dreptul mediului*, Ediția a V-a, revizuită și adăugită, Ed. Universitară, București, 2014;

D. Marinescu, *Tratat de dreptul mediului*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2007;

D. Marinescu, *Etapeleorganizării şi legiferării ocrotirii mediului înconjurător în România*, Analele Universităţii Bucureşti, Drept, anul XXIX, 1990;

D. Marinescu, *Dreptul mediului înconjurător*, Ed. Tempus, Bucureşti, 1992;

P. Miculescu, C. Clipa, *Istoria instituţiilor juridice în spaţiul românesc*, Ed. Worldteach, Timişoara 2007;

Gh. Nedici, *Istoria vânătoarei şi a dreptului de vânătoare*, Tipografia Ziarului "Universul", Bucureşti, 1940;

M. Negulescu, ș.a., *Politica mediului înconjurător*, Ed. Tehnică, Bucureşti, 1995;

E. Oancea, *Elemente de drept penal și procedură penală*, Ed. Sitech, Craiova, 2009;

E. Oancea, *Considerațiicu privire la dezlegarea unor chestiuni de drept ivite după intrarea în vigoare a Noului Cod penal și a Noului Cod de procedură penală*, Revista Baroului Dolj, Iustitia, nr. 1/2014;

E. Oancea, *Drept procesual penal. Partea generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2019;

E. Oancea, *Proba testimonială în procesul civil și în procesul penal*, Ed. Simbol, Craiova, 2019;

I. Radu, *Bazele ecologice ale gospodăririi vânatului în pădurile din zona montană*, Ed. Ceres, Bucureşti, 1994;

R.Stancu, Gh.Deaconu, A.Richițeanu, S.Stancu, *Aspecte ale dezvoltării legislației de ocrotire a naturii în România*, Revista Ocrotirea naturii și a mediului înconjurător, t.2, nr.2/1977;

Cr.Stoiculescu, Fl.Achim, *Conservarea pădurilor virgine, un pas spre reintegrarea europeană a României*, Anale vol.1/2001, Lucrările seziunii științifice din 23 martie 2001, Secțiunea Management Forestier;

Cr. Stoiculescu, *Referitor la conservarea biodiversităţii pădurilor prin arii protejate*, Pădurea noastră, Bucureşti. 9/1998;

Cr.Stoiculescu, *Pădurile virgine şi cvasivirgine româneşti, un patrimoniu natural european de excepţie*, Revista pădurilor, Bucureşti, 114/1999;

I. Tanoviceanu, *Tratat de drept şi procedură penală, ed. a 2-a*, vol. I, Tipografia Curierul Judiciar, Bucureşti, 1924;

E.Topa, Studii *şi comunicări de ocrotire a naturii*, Suceava, 1972;

M.Uliescu, *Dreptul mediului înconjurător*, *Partea generală*, S.N.S.P.A., București, 1998;

O. Witting, *Istoria dreptului de vânătoare în Transilvania*, Monitorul Oficial şi Imprimeriile Statului, Imprimeria Naţională, Depozitul General Cartea Românească, Bucureşti, 1936;

A. D. Xenopol, *Histoire des Roumains de la Dacie Traiane*, vol. III, Paris, 1896, XXXV + 488 și 611;

A. D. Xenopol, *Istoria Românilor din Dacia Traiană*, ed. III-a, vol. IXIV, București, 1925-1930.

.

MONITORING AIR QUALITY IN A SECTION OF METAL CONSTRUCTION

Mircea-Viorel Drăgan

Assoc. Prof., Eng., Dr., "Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: Air is the environmental factor, which is the fastest support that favors the transport of pollutants into the environment. Air pollution has many and significant adverse effects on the health of the population, and can generally cause damage to flora and fauna. For these reasons, we pay special attention to surveillance and air quality improvement. In this paper we present a study on the determination of the emissions from the technological flow (the boiler and the painting booth), NH_3, NY, NO, NO_2, NO_x, H_2S, SO_2 and O_3, in a section of metal constructions.

Keywords: air, pollution, health, monitoring, technological flow.

1.Introducere

Cercetarea mediului a devenit o obsesie a societăţii actuale, interesată de asigurarea unui viitor facil şi confortabil, dar şi de anticiparea şi combaterea evenimentelor naturale şi tehnogene cu potenţial distructiv pe termen scurt, mediu şi lung .[2].Aerul este factorul de mediu care constituie cel mai rapid suport ce favorizează transportul poluanţilor în mediu. Poluarea aerului are multe şi semnificative efecte adverse asupra sănătăţii populaţiei şi poate provoca daune florei şi faunei în general. Din aceste motive acordăm o atenţie deosebită activităţii de supraveghere şi de îmbunătăţire a calităţii aerului. Deteriorarea mediului înconjurător este consecinţa unor activităţi economice create şi desfăşurate de om, în lupta acestuia pentru prosperitate şi confort. În esenţă, preocupările pentru protecţia mediului sunt o formă de negociere în care trebuie sa aflăm ce poate face omul naturii pentru ca el să supravieţuiască şi ce nu trebuie sa-i facă pentru ca ea sa supravieţuiască. Factorul uman poate cauza perturbări ale ecosistemului, adeseori cu implicaţii mai complexe decât cele provocate de factorii naturali. [3]

În procesul de proiectare a unui sistem de monitorizare a calităţii aerului se parcurg mai multe etape, unul din primii paşi fiind stabilirea obiectivelor. Printre obiectivele principale ale unui sistem de monitorizare pot fi enumerate:

-supravegherea calităţii aerului în raport cu norme şi standarde prestabilite şi declanşarea alarmei în cazul depăşirii accidentale/ sistematice a normelor;

-identificarea surselor de poluare;

-stabilirea poluării de fond şi a tendinţelor de poluare;

-predicţii pe termen scurt pentru prevenirea poluărilor cu efecte catastrofale;

-evaluarea impactului de mediu a diferiţilor poluanţi;

-evaluarea schimbării microclimatului sub influenţa poluării;

-validarea modelelor analitice şi empirice ale dispersiei poluanţilor în aer.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 265/2006 pentru aprobarea Ordonanţei de Urgenţă nr. 195/2005 privind protecţia mediului responsabilitatea privind monitorizarea calităţii aerului înconjurător în România revine autorităţilor pentru protecţia mediului.

Poluanţii monitorizaţi, metodele de măsurare, valorile limită, pragurile de alertă şi de informare şi criteriile de amplasare a punctelor de monitorizare sunt stabilite de legislaţia

naţională privind protecţia atmosferei şi sunt conforme cerinţelor prevăzute de reglementările europene.

În prezent RNMCA efectuează măsurători continue de dioxid de sulf (SO_2), oxizi de azot (NO_x), monoxid de carbon (CO); ozon (O_3); pulberi în supensie (PM10 şi PM2.5); benzen,(C_6H_6); plumb (Pb).

Calitatea aerului în fiecare staţie este reprezentata prin indici de calitate sugestivi, stabiliţi pe baza valorilor concentraţiilor principalilor poluanţi atmosferici măsuraţi.

În prezent în România sunt amplasate peste 120 staţii de monitorizare continuă a calităţii aerului, dotate cu echipamente automate pentru măsurarea concentraţiilor principalilor poluanţi atmosferici. Calitatea aerului este determinată de emisiile în aer provenite de la sursele staţionare şi sursele mobile (traficul rutier), cu preponderenţă în marile oraşe, precum şi de transportul poluanţilor la lungă distanţă. Respectând criteriile de clasificare impuse de Uniunea Europeană, pe teritoriul României, în cadrul Sistemului naţional de evaluare şi gestionare integrată a calităţii aerului, au fost stabilite 14 aglomerări pentru evaluarea şi gestionarea calităţii aerului, respectiv: Iaşi, Bucureşti, Craiova,Alba Iulia,Bacău,Bistriţa,Giurgiu,Oneşti,Petoşani,Ploieşti,Tirgu Mureş,Vaslui conform prevederilorOM nr. 745/2002.[1]

Figura 1

Sistemul de monitorizare a calităţii aerului este un subsistem al sistemului general de monitorizare a mediului. Monitorizarea calităţii aerului presupune o serie de acţiuni de observare şi măsurare cantitativă şi calitativă a unor indicatori ai stării aerului (cum ar fi concentraţii ale unor poluanti ai aerului). Sistemul de monitorizare permite obţinerea de date utile pentru identificarea rapidă a zonelor poluate şi pentru luarea de decizii strategice şi tactice de combatere a poluării şi de prevenire a acesteia.

În procesul de proiectare a unui sistem de monitorizare a calităţii aerului se parcurg mai multe etape, unul din primii paşi fiind stabilirea obiectivelor. Printre obiectivele principale ale unui sistem de monitorizare pot fi enumerate: supravegherea calităţii aerului în raport cu norme şi standarde prestabilite şi declanşarea alarmei în cazul depăşirii accidentale/ sistematice a normelor; identificarea surselor de poluare; stabilirea poluării de fond şi a tendinţelor de poluare; predicţii pe termen scurt pentru prevenirea poluărilor cu efecte catastrofale; evaluarea impactului de mediu a diferiţilor poluanţi; evaluarea schimbării

microclimatului sub influenţa poluării ; validarea modelelor analitice şi empirice ale dispersiei poluanţilor în aer.

1. Echipament folosit

Laboratorul mobil pentru determinarea poluanţilor atmosferici

Figura 2 Laboratorul mobil pentru determinarea poluanţilor atmosferici cuprinde:

-Analizor de dioxid de sulf (SO_2) şi hidrogen sulfurat (H_2S) Principiul metodei – fluorescenţă UV.Îndeplinirea normei ISO 10498.Limita de detecţie: 1 ppb. Înregistrează SO_2 - valoarea medie zilnică; SO_2 - valoarea medie orară

-Analizor de oxizi de azot (NO, NO_2, NO_x) şi amoniac (NH_3) Principiul metodei – chemoluminiscenţa.Îndeplinirea normei ISO 7996.Limita de detecţie: 0,4 ppb NO_2. Înregistrează NH_3 - valoarea medie zilnică; NH_3 - valoarea medie scurtă (30 de minute)

-Analizor de monoxid de carbon (CO). Principiul metodei – IR GFC.Îndeplinirea normei ISO 4224**.**Limita de detecţie: 50 ppb. Înregistrează CO - valoarea maximă zilnică a mediilor de 8 ore

-Analizor de ozon (O_3) Principiul metodei – fotometrie UV.Îndeplinirea normei ISO 13964.Limita de detecţie: 0,4 ppb..Analizor de VOC(benzen; toluen; etil-benzen; o,m,p-xilen;

stiren).Principiul metodei – PID(cromatografie de gaze).Îndeplinirea normei ISO.Limita de detecţie : 0,25 µg/ m^3 ciclu de 30 min. Înregistrează O_3 - valoarea medie orară; O_3 - valoarea maximă zilnică a mediilor de 8 ore;

- **Captator de particule PM10, PM2,5 şi TSP.**Principiul metodei – filtrare;**.**Îndeplinirea normei ISO.Limita de detecţie : 0,0001g. Înregistrează PM 10 - valoarea medie zilnică; PM 2,5 - valoarea medie zilnică. Pulberi totale în suspensie-media scurtă (30 min); compuşi organici volatili (COV) - măsurătoare pe component.[4]

- **Staţia meteorologică.** Viteza vântului - tip generator de impulsuri.Direcţia vântului - tip potenţiometru.Temperatura - pentru domeniul -40/+85°C.Umiditate relativă - tip element capacitive.Radiaţie solară - tip celulă de siliciu.Presiune atmosferică - tip diafragmă capacitivă.Precipitaţii – colectare automata.

-Sistem de achiziţionare şi prelucrare digitală a datelor, grup electrogen, echipament de prelevare probe.

-CFD-FLUENT pentru dinamica fluidelor, transfer de masă şi căldură.

2. Emisiile înregistrate la centrala termică şi la cabina de vopsit

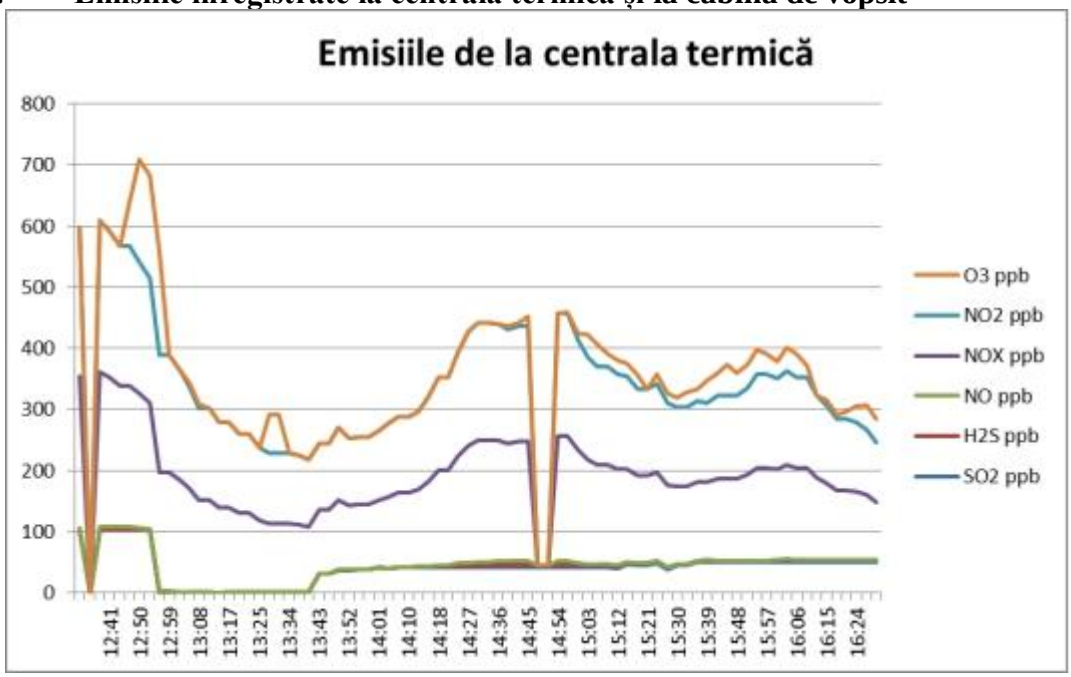

Figura 3 Monitorizarea a fost oprită la ora 16:30 datorită încheierii programului de lucru şi a opririi centralei.

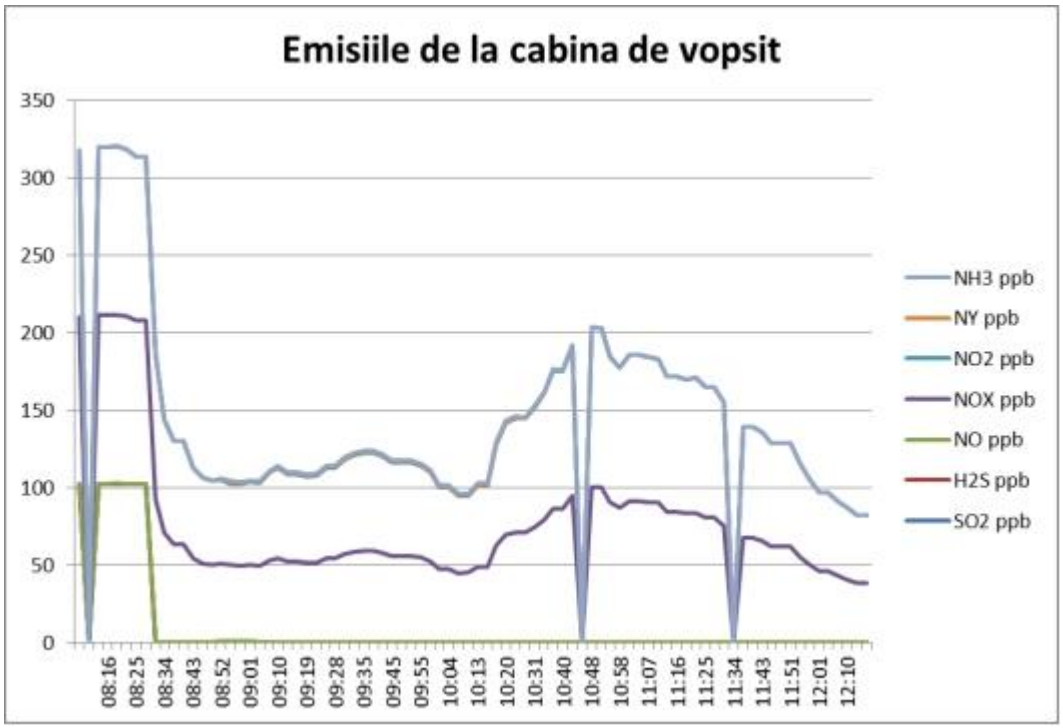

Figura 4 La ora 12:15 a fost oprită monitorizarea la cabina de vopsire deoarece nu mai existau repere pentru vopsit în ziua respectivă.

3. Concluzii

În această lucrare s-au realizat măsurători pentru emisiile de NH_3, NY, NO, NO_2, Nox, H_2S, SO_2 și O_3 înregistrate la cabina de vopsit și la centrala termică a secției de construcții metalice. În urma măsurătorilor pot conluziona că:

- Valorile înregistrate pentru dioxidul de sulf (SO_2) s-au situat sub limita de 0,125 mg/m^{3}conform Ordinului MAPM nr. 592/2002 – pentru aprobarea Normativului privind stabilirea valorilor limită, a valorilor de prag şi a criteriilor şi metodelor de evaluare a dioxidului de sulf, dioxidului de azot şi oxizilor de azot, a ozonului în aerul înconjurător.
- La indicatorul dioxid de azot (NO_2) concentraţiile s-au situat sub concentraţia maximă admisă de 0,1 mg/m^3 prin Legea privind calitatea aerului înconjurător nr. 104/2011,
- privind calitatea aerului din zonele protejate.
- Valorile concentraţiilor pentru indicatorul amoniac (NH_3) s-au încadrat în limitele prevăzute de Legea privind calitatea aerului înconjurător nr. 104/2011,

BIBLIOGRAPHY

[1] https://www.calitateaaer.ro

[2] http://www.unibuc.ro/prof/ioja_i_c/docs/2013/sep/27_16_01_157_Metode_de_evaluare.pdf

[3]http://www.anpm.ro/anpm_resources/migrated_content/uploads/48587_8.Cap.8.Mediul,%20 sanatatea%20si%20calitatea%20vietii.2010.pdf

[4] Carte tehnică /laboratoar mobil-aer.

[5] Legea privind calitatea aerului înconjurător nr. 104/2011,

THE RIGHTS OF THE MINORS FROM THE PERSPECTIVE OF ROMANIAN CRIMINAL CODE AND CRIMINAL PROCEDURE CODE

Nelu Niță

Assoc. Prof., PhD, George Bacovia University Bacău

Abstract: The present article analyses the participation of a minor in the Romanian criminal trial, both from the perspective of the active and passive subject of a crime. Therefore, it presents the material and procedural norms concerning the minor as a perpetrator of the crime, but also as a vulnerable victim. In the end of the article the author refers to the restorative justice model but also to the influence of the Romanian legislation by the European norms in the matter, as well as by the decisions of conviction of Romania to the ECHR concerning minors.

Keywords: minors; under-aged victims; Romanian criminal law.

Introducere

Delincvența juvenilă, fenomen ce include totalitatea încălcărilor de norme sociale sancționate penal, de către tinerii sub 18 ani, este un fenomen în strictă conexiune cu maturizarea socială[1], fenomen care din păcate este în continuă creștere. De asemenea, tot în creștere este și fenomenul victimizării minorilor.

Din punctul de vedere al subiectului activ al unei infracțiuni, legislația penală instituie o prezumție relativă de răspundere penală a minorului cu vârsta între 14 și 16 ani, dacă se dovedește că în timpul comiterii faptei avea discernământ, precum și o prezumție absolută de răspundere a minorului care a împlinit vârsta de 16 ani. Pentru minorii sub 14 ani, legiuitorul instituie o prezumție absolută de nerăspundere penală. Din punctul de vedere al subiectului pasiv al unei infracțiuni, poziția legiuitorului este de a prezuma victima minoră, ca fiind victimă vulnerabilă.[2]

Articolul de față își propune să prezinte pe rând, dispoziții de drept material și procesual penal referitoare la minorul-infractor, respectiv la minorul-victimă vulnerabilă, astfel încât, să scoată la iveală drepturile minorilor din perspectiva Codului penal și procesual penal român.

I. Minorul - subiect activ al unei infracțiuni

I.1. *Prevederi specifice minorului-infractor în Codul penal.* Așa cum am arătat mai sus, minorul cu vârsta sub 14 ani nu răspunde din punct de vedere penal, minoritatea fiind în acest caz o cauză de neimputabilitate, fapta neconstituind infracțiune.[3] Dacă însă minorul îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru atragerea răspunderii penale, acesta poate fi sancționat, în cazul în care va fi găsit vinovat de comiterea unei fapte penale, cu sancțiuni specifice. Astfel, spre deosebire de infractorii majori, cărora li se pot aplica pedepse principale, accesorii sau complementare, infractorilor minori li se aplică măsuri educative care pot fi neprivative sau privative de libertate. Legiuitorul consacră în Codul penal un titlu întreg minorității, și anume Titlul V.[4] Regula este aceea că față de minorul care răspunde penal se ia o măsură educativă neprivativă de libertate, excepția fiind aplicarea față de acesta a măsurilor

1 Florin Dobre, „Delincvența juvenilă”, Acta Universitatis George Bacovia. Juridica. Volume 6, Issue 1/2017, p. 119 – 128.
2 Art. 113 al. 2 Cod procedură penală.
3 Art. 23 și 27 Cod penal.
4 Art. 113-134 Cod penal.

educative privative de libertate.

Măsurile educative neprivative de libertate sunt stagiul de formare civică, supravegherea, consemnarea la sfârşit de săptămână şi asistarea zilnică, în timp ce măsurile educative privative de libertate sunt internarea într-un centru educativ şi internarea într-un centru de detenţie. Aceste ultime două măsuri se pot lua faţă de minor dacă a mai săvârşit o infracţiune pentru care i s-a aplicat o măsură educativă ce a fost executată ori a cărei executare a început înainte de comiterea infracţiunii pentru care este judecat, sau dacă pedeapsa prevăzută pentru infracţiunea săvârşită este închisoarea de 7 ani sau mai mare sau detenţia pe viaţă.

Cea mai uşoară dintre măsurile educative neprivative de libertate este stagiul de formare civică, care constă în obligaţia minorului de a participa la un program cu o durată de cel mult 4 luni. Legiuitorul nu precizează şi durata minimă a stagiului, de unde tragem concluzia că teoretic, acesta ar putea fi şi de o zi, atât timp cât s-ar atrage atenţia minorului asupra consecinţelor legale şi sociale la care se expune în cazul săvârşirii de infracţiuni. A doua măsură educativă ca şi severitate este cea a supravegherii minorului. De data aceasta, legiuitorul precizează atât o limită minimă cât şi o limită maximă a măsurii, şi anume de 2, respectiv 6 luni. Supravegherea se face ca şi în cazul primei măsuri, de către Serviciul de probaţiune. Acelaşi serviciu efectuează supravegherea minorului şi în cazul în care faţă de acesta se aplică cea de a treia măsură educativă şi anume, consemnarea la sfârşit de săptămână. Această măsură constă în obligaţia minorului de a nu părăsi locuinţa în zilele de sâmbătă şi duminică, pe o durată cuprinsă între o lună şi trei luni, cu anumite excepţii. Faţă de aceste trei măsuri educative, în cazul celei mai grave dintre măsurile educative neprivative de liberatate, asistarea zilnică, supravegherea minorului se face de părinţi, şi nu de Serviciul de probaţiune care însă va stabili un program pe care minorul va trebui să îl respecte pe o perioadă cuprinsă între 3 şi 6 luni.

Indiferent de măsura neprivativă de libertate ce se poate lua faţă de minor, instanţa poate impune mai multe obligaţii, cum ar fi de exemplu, să urmeze un curs de pregătire şcolară sau formare profesională, să nu se afle în anumite locuri, să nu depăşească o anumită limită teritorială, sau să nu comunice cu victima ori cu alte persoane.[5] Punerea în executare a măsurilor educative neprivative de libertate se face după rămânerea definitivă a hotărârii instanţei, care fixează un termen, dispunându-se aducerea minorului, chemarea reprezentantului legal şi a reprezentantului serviciului de probaţiune desemnat cu supravegherea minorului.[6]

Măsurile educative privative de libertate pot fi aplicate în mod excepţional minorilor şi constau fie în internarea unui centru educativ pe o perioadă cuprinsă între unu şi 3 ani, fie în internarea într-un centru de detenţie pe o perioadă cuprinsă între 2 şi 5 ani sau 5 şi 15 ani, în funcţie de gravitatea infracţiunii.[7]

Alegerea măsurii educative ce urmează a fi luată faţă de un minor se face în funcţie de criteriile generale de individualizare a pedepselor, sancţiuni ce pot fi aplicate infractorilor majori. Astfel, pe lângă gravitatea infracţiunilor săvârşite, instanţa va lua în calcul împrejurările şi modul de comitere a infracţiunii, mijloacele folosite, starea de pericol social, natura şi gravitatea rezultatului produs, motivul săvârşirii infracţiunii, scopul urmărit sau frecvenţa infracţiunilor săvârşite, conduita minorului în cursul procesului penal precum şi nivelul de educaţie, starea de sănătate şi situaţia familială.

De regulă în cazul minorilor, încă din faza de urmărire penală se efectuează un referat

5 A se vedea art. 121 Cod penal.

6 Art. 511 Cod procedură penală.

7 A se vedea Roxana Ungureanu, Mihaela-Alida Tomiţă, „Barriers and Possibilities to Community Participation and Involvment in Juveniles Life", în SPECTO Proceedings, ed. Mihaela Tomiţă, Filodiritto 2018, pp. 235-239.

de evaluare de către serviciul de probaţiune care cuprinde şi propuneri motivate referitoare la natura şi durata programelor de reintegrare socială. Dacă se ajunge în faza de judecată şi acest referat nu a fost efectuat în faza de urmărire penală, întocmirea acestuia este obligatorie.

Măsurile educative neprivative de libertate se prescriu într-un termen de 2 ani, în timp ce cele privative de libertate se prescriu într-un termen egal cu durata măsurii educative luate, dar nu mai puţin de 2 ani. O reglementare specifică minorilor se referă la înjumătăţirea termenelor de prescripţie a răspunderii penale faţă de răspunderea în cazul majorilor. De asemenea, spre deosebire de pedepse, măsurile educative nu atrag interdicţii, decăderi sau incapacităţi.

În afara Titlului V, Codul penal mai cuprinde şi alte articole referitoare la minorii care acţionează în calitate de subiecţi activi ai infracţiunii. Astfel, art. 77 al. 1 lit. d) prevede ca şi circumstanţă agravantă săvârşirea infracţiunii de către un major împreună cu un minor, pedepsind astfel mai sever majorul care influenţează negativ minorul ce are comportamentul în curs de formare. O altă prevedere se referă la minorii care se pot împăca cu persoana vătămată în cazul infracţiunilor unde legea permite împăcarea, dar în acest caz este nevoie de încuviinţarea reprezentantului legal.[8]

I.2. ***Prevederi specifice minorului-infractor în Codul de procedură penală.*** Codul de procedură penală prevede de asemenea reglementări specifice minorilor, atât într-un capitol distinct[9], dedicate procedurii specifice de urmărire şi judecare a infractorilor minori, cât şi în alte articole pe care le vom menţiona în cele ce urmează. Practic, procedura cu privire la infractorii minori, este procedura de drept comun care însă se completează cu anumite reguli specifice.[10]

Astfel, o dispoziţie specifică este legată de persoanele chemate la organul de urmărire penală, cu ocazia audierii unui minor sau a confruntării unui minor, şi anume părinţii sau tutorele, curatorul sau persoana în îngrijirea ori supravegherea careia se află temporar minorul, precum şi Direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului. Iniţial legiuitorul a apreciat că obligaţia organelor de urmărire penală, de a cita aceste persoane, se referă doar la cauzele în care inculpaţii nu au împlinit vârsta de 16 ani, iar în cazul celor care au împlinit această vârstă, organele de urmărire au doar o facultate de a cita aceste persoane. Prin Decizia nr. 102/2018[11] însă, Curtea Constituţională a admis excepţia de neconstituţionalitate a acestor dispoziţii şi a apreciat că tuturor minorilor cu vârsta între 14 şi 18 ani trebuie să li se asigure garanţiile procesuale specifice, deoarece toţi aceşti minori se află într-o situaţie de vădită vulnerabilitate. Prin urmare, în prezent citarea acestor persoane, atunci când se audiază sau se confruntă un suspect sau inculpat minor, este obligatorie. De asemenea, aceleaşi persoane, cu excepţia Direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului, sunt citate şi la judecarea cauzei. Serviciul de probaţiune este de asemenea, citat.

Cu privire la competenţa instanţei, regulile sunt cele din procedura de drept comun însă judecătorii sunt anume desemnaţi potrivit legii. Regulile specifice se aplică şi dacă între timp inculpatul a devenit major, dar numai după sesizarea instanţei. Practic, ceea ce contează din punct de vedere substanţial este ca infractorul să fi fost minor la data săvârşirii faptei, iar din punct de vedere procedural, este ca infractorul să fi fost minor la data sesizării instanţei prin rechizitoriu.[12] Cu alte cuvinte, dacă inculpatul, deşi minor la data săvârşirii faptei, devine major în timpul urmăririi penale, înainte de sesizarea instanţei, atunci, deşi sancţiunile ce i se

8 Art. 159 al. 4 Cod penal.

9 Capitolul III, art. 504-520 Cod procedură penală.

10 A se vedea Laura Stănilă, "Theoretical and Practical Analysis of the Procedure in Criminal Cases with Juvenile Offenders. Really Effective or just Desirable Restorative Justice?", în SPECTO Proceedings, ed. Mihaela Tomiţă, Filodiritto 2018, pp. 198-206.

11 Decizia nr. 102/2018 a CCR publicată în M.O. nr. 400 din 10.05.2018.

12 Art. 507 al. 3 Cod procedură penală.

vor aplica nu vor putea fi decât măsuri educative, procedura de judecată va fi cea de drept comun, aplicabilă majorilor.

Cauzele cu inculpați minori se judecă de urgență și cu precădere, ședința fiind nepublică. Ascultarea minorului are loc o singură dată, iar reascultarea este posibilă doar în cazuri temeinic justificate. În anumite condiții minorii, sau persoanele indicate mai sus, pot fi îndepărtați din sală. Dacă într-o cauză sunt inculpați minori împreună cu majori, regula este disjungerea, dar dacă aceasta nu este posibilă, cauza se va judeca ținând cont de dispozițiile speciale cu privire la minori, și în condițiile dreptului comun cu privire la majori.

Din punct de vedere civil, infractorul minor este susținut de partea responsabilă civilmente care poate interveni sau poate fi introdusă în proces.[13] Aceasta trebuie să își dea acordul în cazul în care inculpatul minor dorește să încheie o tranzacție sau un acord de mediere cu privire la pretențiile civile, potrivit legii.

În cazurile cu infractori minori, asistența juridică este obligatorie, atât în faza de urmărire penală, cât și în faza de judecată, astfel că în cazul în care inculpatul nu are avocat ales, i se va desemna unul din oficiu. Alte articole specifice minorilor întâlnim în materie de probe sau măsuri preventive. Astfel, art. 184 Cod procedură penală prevede obligativitatea efectuării unei expertize medico-legale psihiatrice în cazul infracțiunilor săvârșite de minori cu vârsta între 14-16 ani pentru a se vedea dacă aceștia au acționat sau nu cu discernământ. În cazul în care răspunsul este negativ, intervine minoritatea ca și cauză de neimputabilitate, și astfel în baza art. 16 al. 1 lit. d) teza a doua, acțiunea penală nu mai poate fi pusă în mișcare sau se stinge prin clasare.[14]

În ceea ce privește reținerea și arestul preventiv, art. 243 CPP prevede că acestea se pot lua față de minori în mod excepțional, și numai dacă efectele, pe care privarea de libertate le-ar avea asupra personalității și dezvoltării acestora, nu sunt disproporționate față de scopul urmărit prin luarea măsurilor. Dacă totuși, aceste măsuri se iau față de minori, atunci încunoștiințarea reprezentantului legal sau a persoanei în îngrijirea căreia se află minorii, este obligatorie. De asemenea, în acest caz, minorilor li se aplică un regim special de detenție, stabilit potrivit legii privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.[15]

Dacă în cursul urmăririi penale sunt îndeplinite anumite condiții, strict prevăzute de art. 318 Cod procedură penală, față de inculpatul minor se poate dispune soluția renunțării la urmărire penală. De asemenea, inculpatul minor poate încheia în faza urmăririi penale un acord de recunoaștere a vinovăției cu acordul reprezentanților legali.[16] În acest caz procurorul pe de o parte, și inculpatul cu acordul reprezentantului legal și asistat de avocat, pe de altă parte, cad de acord cu privire la măsura educativa ce urmează a se aplica și cuantumul acesteia. Nu se poate aplica prin intermediul acordului de recunoaștere a vinovăției încheiat de minor, soluția de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, deoarece, așa cum am precizat anterior, minorului nu i se pot stabili sau aplica pedepse.

Și în faza de judecată minorul poate recunoaște fapta și solicita ca judecarea cauzei să aibă loc după procedura simplificată, de asemenea, numai cu acordul reprezentantului legal.[17]

II. Minorul - subiect pasiv al unei infracțiuni (victimă vulnerabilă)

II.1. ***Ocrotirea minorului-victimă din perspectiva Codului penal.*** Din perspectiva codului penal, victima minoră este ocrotită prin prevederea unui maxim special majorat al pedepsei pentru infracțiunea a cărei victimă este sau prin incriminarea distinctă a unor

13 Art. 21 Cod procedură penală.
14 Art. 315 al. 1 lit. b) Cod procedură penală.
15 Legea 254/2013 publicată în M. O. nr. 514/14.08.2013.
16 Art. 478 al. 6 Cod procedură penală.
17 Art. 375 al. 1 indice 1.

comportamente infracționale cu victime minori. Prevederi în acest sens întâlnim în art. 191 al. 2 - 4 (determinarea sau înlesnirea sinuciderii), art. 197 (rele tratatmente aplicabile minorului), art. 199 (violența în familie), art. 200 (uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă), art. 205 al. 3 lit. b) (lipsire de libertate în mod ilegal), art. 211 (traficul de minori)[18], art. 213 al. 3 (proxenetismul), art. 214 al. 2 lit. a) (exploatarea cersetoriei), art. 215 (folosirea unui minor în scop de cerșetorie), art. 216 (folosirea serviciilor unei persoane exploatate), art. 216 ind 1 (folosirea prostituției infantile). De asemenea, dispoziții speciale întâlnim în Capitolul VIII[19] (infracțiuni contra libertății și integrității sexuale), sau în alte articole precum art. 281 (supunerea la rele tratamente), art. 374 (pornografia infantilă)[20] sau art. 378 (abandonul de familie), art. 379 (nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului) și art. 380 (împiedicarea accesului la învățământul general obligatoriu).

II.1. ***Ocrotirea minorului-victimă din perspectiva Codului de procedură penală.*** Codul de procedură penală cuprinde numeroase drepturi procedurale pentru victime minore. Numeroase articole au fost introduse sau au fost modificate în urma admiterii unor excepții de neconstituționalitate sau a implementării legislației europene în materie. Noul cod a schimbat rolul și statusul victimei, în general. Victima nu mai este parte în procesul penal, decât dacă aceasta exercită acțiunea civilă, devenind parte civilă. Pe de altă parte, persoana vătămată a devenit, alături de suspect, subiect procesual principal, care se bucură de aceleași drepturi și obligații ca și părțile, cu excepţia celor pe care legea le acordă numai acestora. În concepția NCPP, persoana vătămată nu mai exercită acțiunea penală, nici măcar în cazurile când acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea sa prealabilă. Conform NCPP, persoana vătămată poate să participe sau nu în proces. Atunci când acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, persoana vătămată poate să aleagă să nu participe în procesul penal, însă atunci trebuie să înștiințeze organul judiciar, care o va putea audia ca martor. Așadar, conform NCPP, victima poate să aleagă, în anumite cazuri, dacă participă în procesul penal ca și parte (atunci când se constituie parte civilă) sau ca subiect procesual principal, sau dacă dimpotrivă, nu participă în procesul penal, în acest caz putând deveni martor, alegere care de data aceasta nu aparține victimei, ci organului judiciar. Calitatea de parte civilă, a persoanei care a suferit o vătămare prin infracţiune, nu înlătură însă dreptul acestei persoane de a participa în calitate de persoană vătămată în aceeaşi cauză.[21]

Atât în faza de urmărire cât și în faza de judecată, dacă victima este minoră, asistența juriridică este obligatorie.[22]

Ca urmare a implementării Directivei victimelor[23] și a Convenției de la Istanbul[24], art. 113 din NCPP a fost modificat, astfel încât să conțină garanții minime pentru protecția persoanelor vătămate. Astfel, au fost incluse reguli și măsuri speciale: audierea acestora în incinte concepute sau adaptate scopului de a nu se aduce atingere bunei desfăşurări a

18 Pentru o analiză a se vedea Roxana Simus, „Minorul - victimă a traficului de persoane”, în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica. Volume 5, Issue 1/2016, pp. 177-192.

19 Art. 218-222 Cod penal.

20 Pentru o analiză a acestei infracțiuni săvârșite de minori, a se vedea Alina I. Szabó, „Săvârșirea de către minori a infracțiunii de pornografie infantilă prin sisteme informatice”, în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica, Volume 7, Issue 2, pp. 429-444.

21 Alina I. Szabó, „Statutul și rolul victimelor conform noului cod de procedură penală, în Lucrările conferinței naționale cu participare internațională „Devianță și criminalitate. Evoluție, tendințe și perspective”, 09-10 noiembrie 2017, Bacău, Vol. III, Ediția a III-a, Editura Universul Juridic, București 2018, ISSN 2559-4915 pp. 392-400.

22 Art. 93 al. 4 Cod procedură penală.

23 Directiva 2012/29/UE a parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității.

24 Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, adoptată la Istanbul la 11 mai 2011, semnată de România la 27 iunie 2014 și ratificată prin Legea nr. 30/2016 publicată în M.O. nr. 224 din 25 martie 2016.

procesului ori drepturilor şi intereselor acestor persoane, audierea lor prin intermediul sau în prezenţa unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor, sau a unei persoane indicate de acestea, audierea acestora, cât şi eventuala lor reaudiere doar dacă acest lucru este strict necesar, de către aceeaşi persoană. De asemenea, în cazul victimelor infracţiunilor de natură sexuală, precum şi în alte cazuri în care, din cauza împrejurărilor comiterii faptei, acest lucru se apreciază ca fiind necesar[25], audierea persoanei vătămate poate fi efectuată numai de către o persoană de acelaşi sex cu persoana vătămată, la cererea acesteia.[26]

Dacă persoana vătămată este minor, înregistrarea audierii acesteia prin mijloace tehnice audio sau audiovideo este obligatorie în toate cazurile. Atunci când înregistrarea nu este posibilă, acest lucru se consemnează în declaraţia persoanei vătămate, cu indicarea concretă a motivului pentru care înregistrarea nu a fost posibilă. Audierea persoanei vătămate cu vârsta mai mică de 14 ani are loc în prezența unuia dintre părinți, a tutorelui sau a reprezentantului instituției căreia îi este încredințat minorul spre creștere și educare. Dacă se apreciază că aceste persoane ar putea influența declarația, audierea are loc în prezența unui reprezentant al autorității tutelare sau a unei rude stabilite de organul judiciar.[27]

În situațiile în care este posibilă împăcarea sau retragerea plângerii prealabile, dacă persoana vătămată este minor, aceasta se poate împăca sau își poate retrage plângerea, cu acordul reprezentantului legal. Dacă în aceste cazuri acțiunea penală s-a pus în mișcare din oficiu, atunci pentru împăcare sau retragere este necesar acordul procurorului.[28]

Concluzii

Delincvența juvenilă apare ca o formă specifică a devianței/delincvenței, fiind un fenomen complex, determinat de factori multipli.[29] Noul cod penal și cel de procedură penală au încercat prin dispozițiile privind aplicarea de măsuri educative minorilor și procedura aferentă, să găsească un echilibru între reintegrarea socială a infractorului minor și repararea pagubelor cauzate victimelor, sporind rolul comunității, încercând în acest fel să introducă și în România modelul justiției restaurative. Spre deosebire de țările din sistemul common law, unde modelul justiției restaurative se aplică inclusiv infracțiunilor foarte grave, în România acest model este avut în vedere la infracțiunile cu grad mai scăzut de pericol social, în special la cele pedepsite la plângere prealabilă sau pentru care este posibilă împăcarea. Modelul însă nu funcționează în mod optim, implementarea ridicând numeroase probleme în practică, deși la nivel legislativ există aparent dispoziții suficiente[30]. Astfel, un rol important îl are Serviciul de Probațiune, care pe lângă supravegherea executării măsurilor educative, așa cum am arătat, are și un rol activ în cadrul procesului penal, efectuând rapoarte și propuneri inclusiv asupra măsurii educative ce urmează a fi aplicată infractorului trimis în judecată. Practica a arătat însă că Serviciul nu dispune de personal suficient pentru o implementare eficientă și în plus, este destul de birocratizat, ceea ce în final îngreunează sistemul de reeducare a minorului. De

25 A se vedea și Alina I. Szabó, „Protecția persoanelor cu dizabilități în dreptul penal și procesual penal român”, în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica, Volume 6, Issue 2, Jul-Dec 2017, p.429-450.

26 A se vedea și Bogdan Gheorghe Bîrzu, „Participarea în procedurile penale a victimelor criminalității în Uniunea Europeană. Opinii critice și propuneri de lege ferenda”, în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica, Volume 5, Issue 1, 2016, pp.75-90. De asemenea, pentru unele opinii critice privind legislația europeană, a se vedea și Minodora-Ioana Rusu, „Furnizarea de informații și acordarea sprijinului victimelor criminalității în Uniunea Europeană. Unele opinii critice”, în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica, Volume 5, Issue 1, 2016, pp. 91-114.

27 Art. 113 al. 1 corob cu art. 124 NCPP.

28 Art. 158 NCPP.

29 A se vedea Nelu Niță, Mihaela Grădinaru, „Educația – misiune, valori și principii de viață, cu rol important în prevenirea devianței și delincvenței juvenile”, în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica, Volume 5, Issue 1/2016 p. 193 – 220.

30 A se vedea și Nelu Niță, „Considerații privind justiția restaurativă pentru minori din România”, în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica, Volume 6, Issue 2/2017, p. 403 – 428.

asemenea, numeroși alți factori îngreunează activitatea Serviciului de probațiune.[31]

Pe de altă parte, noile coduri au adus dispoziții noi și în ceea ce privește drepturile persoanelor vătămate în general și victimelor vulnerabile în special. Așa cum am arătat, o mare importanță în introducerea sau modificarea ulterioară a dispozițiilor codului de procedură penală în acest sens, se datorează admiterii excepțiilor de neconstituționalitate, implementării legislației europene, dar și condamnărilor României la Curtea Europeană a Drepturilor Omului.[32]

BIBLIOGRAPHY

1. Bogdan Gheorghe Bîrzu, „Participarea în procedurile penale a victimelor criminalității în Uniunea Europeană. Opinii critice și propuneri de lege ferenda", în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica, Volume 5, Issue 1/2016, p. 75-90.
2. CEDO, Cauza I. C. contra României, 36934/08.
3. CEDO, Cauza E. B. contra României, 49089/10.
4. Codul penal (Legea nr. 286/2009 publicată în M.O. nr. 510/24.07.2009).
5. Codul de procedură penală (Legea 135/2010 publicată în M.O. nr. 486/15.07.2010).
6. Claudiu Coman, Marinela-Cristina Șimon, "The Challenges in Application of Community Measures for Juvenile Offenders", în SPECTO Proceedings, ed. Mihaela Tomiță, Filodiritto 2018, pp. 45-49.
7. Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, adoptată la Istanbul la 11 mai 2011, semnată de România la 27 iunie 2014 și ratificată prin Legea nr. 30/2016 publicată în M.O. nr. 224 din 25 martie 2016.
8. Directiva 2012/29/UE a parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității.
9. Florin Dobre, „Delincvența juvenilă", Acta Universitatis George Bacovia. Juridica. Volume 6, Issue 1/2017, p. 119-128.
10. Decizia CCR nr. 102/2018 publicată în M.O. nr. 400 din 10.05.2018.
11. Legea nr. 254/2013 publicată în M. O. nr. 514/14.08.2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.
12. Nelu Niță, „Considerații privind justiția restaurativă pentru minori din România", în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica, Volume 6, Issue 2/2017, pp. 403-428.
13. Nelu Niță, Mihaela Grădinaru, „Educația – misiune, valori și principii de viață, cu rol important în prevenirea devianței și delincvenței juvenile", în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica, Volume 5, Issue 1/2016 pp. 193-220.
14. Minodora-Ioana Rusu, „Furnizarea de informații și acordarea sprijinului victimelor criminalității în Uniunea Europeană. Unele opinii critice", în Acta Universitatis

31 A se vedea Claudiu Coman, Marinela-Cristina Șimon, "The Challenges in Application of Community Measures for Juvenile Offenders", în SPECTO Proceedings, ed. Mihaela Tomiță, Filodiritto 2018, p. 45 – 49.

32 A se vedea de exemplu, Cauza I. C. Contra României, 36934/08. Hotărârea poate fi consultată în limba engleză, aici: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-163103#{%22itemid%22:[%22001-163103%22]} sau Cauza E.B. contra României, 49089/10, Hotarare din 19 martie 2019, disponibila la https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22languageisocode%22:[%22ENG%22],%22documentcollectionid2%22:[%22JUDGMENTS%22],%22itemid%22:[%22001-191749%22]}. Pentru o analiză a primei hotărâri, a se vedea Alina I. Szabó, „Efectele condamnării României la CEDO în Cauza I.C. Contra României cu privire la drepturile victimelor – persoane cu dizabilități – în procesul penal român", în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica, Volume 8, Issue 1/2019.

George Bacovia. Juridica, Volume 5, Issue 1/2016, pp. 91-114.

15. Roxana Simus, „Minorul - victimă a traficului de persoane”, în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica. Volume 5, Issue 1/2016, p.. 177-192.

16. Laura Stănilă, ”Theoretical and Practical Analysis of the Procedure in Criminal Cases with Juvenile Offenders. Really Effective or just Desirable Restorative Justice?”, în SPECTO Proceedings, ed. Mihaela Tomiță, Filodiritto 2018, pp. 198-206.

17. Alina I. Szabó, „Săvârşirea de către minori a infracțiunii de pornografie infantilă prin sisteme informatice”, în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica, Volume 7, Issue 2/2018, pp. 429-444.

18. Alina I. Szabó, „Statutul și rolul victimelor conform noului cod de procedură penală, în Lucrările conferinței naționale cu participare internațională „Devianță și criminalitate. Evoluție, tendințe și perspective”, 09-10 noiembrie 2017, Bacău, Vol. III, Ediția a III-a, Editura Universul Juridic, București 2018, ISSN 2559-4915 pp. 392-400.

19. Alina I. Szabó, „Protecția persoanelor cu dizabilități în dreptul penal și procesual penal român”, în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica, Volume 6, Issue 2/2017, pp. 429-450.

20. Alina I. Szabó, „Efectele condamnării României la CEDO în Cauza I.C. contra României cu privire la drepturile victimelor - persoane cu dizabilități - în procesul penal român”, în Acta Universitatis George Bacovia. Juridica, Volume 8, Issue 1/2019.

21. Roxana Ungureanu, Mihaela-Alida Tomiță, „Barriers and Possibilities to鉾Community Participation and Involvment in Juveniles Life”, în SPECTO Proceedings, ed. Mihaela Tomiță, Filodiritto 2018, pp. 235-239.

Filodiritto 2018, p. 235 – 239.

CERTAIN ASPECTS ON DIPLOMATIC PROTECTION

Oana Elena Gălățeanu

Assoc. Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: In what concerns State's international accountability, we mention that one of the reasons that involves such an accountability is the one according to which a State has caused a prejudice to the citizens of another State following to committing an act considered to be illicit by the international legal order. The involvement of the international accountability of such a state will be carried out at the formal request made by the State whose citizens are the injured parties. The latter State will thus exercise its own right to diplomatic protection, as derived from its sovereignty. This diplomatic protection highlights the competence of that State in relation to its citizens, given by the political and legal citizenship relations that exist between them. We present in this study the categories of persons enjoying diplomatic protection from their Citizenship State. Thus, the study identifies the categories of natural and legal persons benefiting from this protection. It is also highlighted the fact that the International Law Commission, through the norms recommended and accepted by the UN General Assembly in 2007, extended the scope of the persons eligible for such protection. At the same time, the author's point of view on the importance of this diplomatic way of protecting the rights of the citizens of a State in the present society where there is a constant increase of the migration phenomenon from one State to another and of the number of persons with residence in other States.

Keywords: State, international accountability, diplomatic protection, rights

I. Protecţia diplomatică

În plan internaţional statele răspund şi pentru prejudiciile aduse cetăţenilor altor state, iar această răspundere a lor are ca fundament dreptul pe care îl are un stat suveran de a-şi apăra cetăţenii de încălcări de către state ale obligaţiilor internaţionale la care s-au angajat.

Una dintre formele de răspundere internaţională a statelor este cea pentru pagube produse persoanelor fizice şi juridice ale unui alt stat, prin acte ilicite comise de organele acestora ori de alte persoane, fie în teritoriul lor, fie pe un teritoriu de sub jurisdicţia sau controlul lor. Condiţia necesară este ca actele respective să aibă caracter ilicit în accepţiunea dreptului internaţional.[1]

În vederea antrenării răspunderii internaţionale a unui stat pentru cauzarea unui prejudiciu, în cazul în care păgubitul este un subiect de drept intern- persoană fizică sau juridică- trebuie să se folosească o ficţiune juridică pentru ca să se poată aprecia că subiectul de drept internaţional este victima în conformitate cu dreptul internaţional. Pornind de la regula tradiţională că persoanele particulare nu au personalitate juridică internaţională şi, prin urmare, nu pot fi titulare de drepturi şi obligaţii în raporturile internaţionale, s-a apreciat că e necesar a se găsi o stratagemă juridică aptă să motiveze ″interpunerea unui ecran statal″ între persoanele particulare şi subiectul de drept internaţional autor al pagubei. În acest sens, suveranitatea de stat dă posibilitatea unui stat- ca subiect de rept internaţional-atât să răspundă pentru conduita ilicită a organelor sau persoanelor lui, cât şi să repare pagubele suferite de cetăţenii săi particulari. În acest fel, dauna suferită de un particular e analizată ca o vătămare adusă unui drept protejat de un stat referitor la respectarea garanţiilor date de dreptul internaţional cetăţenilor în relaţiile cu alte state.

[1] Ion Diaconu, Răspunderea internaţională în dreptul internaţional, Ed. ProUniversitaria, Bucureşti 2013, p.31

Statul îşi îndeplineşte această responsabilitate prin exerciţiul protecţiei diplomatice.[2]

Respectând ideea tradiţională care percepe protecţia diplomatică ca prerogativă a statului naţional, însă raliindu-se la actualele tendinţe de evoluţie ale dreptului internaţional, articolul 4 al proiectului Comisiei de Drept Internaţional reduce obligaţia statelor de a da protecţie diplomatică doar pentru anumite situaţii de o mare importanţă. Articolul 4 alin.(1) al proiectului dispune ca în lipsa altor căi disponibile de înaintare a reclamaţiei şi la cererea cetăţeanului, statul de naţionalitate este obligat să preia cauza cetăţeanului său şi să acorde protecţie diplomatică dacă au fost încălcate normele *jus cogens*. Astfel, pe de o parte obligaţia statului este limitată numai la cazuri de o importanţă deosebită, în care neintervenţia statului ar reprezenta lipsirea cetăţeanului de orice şanse de a obţine dreptatea şi repararea prejudiciului, iar pe de altă parte cetăţenii prejudiciaţi în asemenea circumstanţe beneficiază de protecţia statului lor.

În următoarele situaţii, însă, statul de cetăţenie va putea fi scutit de obligaţia de protecţie diplomatică: a) când exerciţiul protecţiei diplomatice ar pune în pericol iminent interesele majore ale statului şi/sau ale populaţiei lui; b) când alte state recurg la protecţia diplomatică în interesul persoanei lezate; c) când persoana păgubită nu deţine cetăţenia efectivă şi predominantă a statului respectiv în cauză.[3]

Această formă de răspundere internaţională a unui stat poate fi solicitată de statul de cetăţenie ori naţionalitate a persoanelor fizice sau juridice menţionate. Acesta o va face prin utilizarea dreptului recunoscut lui de protecţie diplomatică. Emeric de Vattel aprecia că: „Oricine are un comportament inadecvat faţă de cetăţeanul unui stat, cauzează indirect un prejudiciu acelui stat care, în consecinţă, trebuie să apere cetăţeanul respectiv”. [4]

Protecţia diplomatică nu poate fi acordată în mod arbitrar. Toţi cetăţenii unui stat beneficiază în egală măsură de drepturile şi privilegiile cetăţeniei. Când, potrivit legislaţiei interne a unui stat, acordarea protecţiei diplomatice nu e o obligaţie de natură constituţională, aceasta va fi privită, cel puţin, ca fiind un beneficiu ce rezidă din legătura de cetăţenie a persoanei cu acel stat.

Concret, protecţia diplomatică poate fi realizată prin misiuni diplomatice care au reşedinţa în alte state, care sunt acreditate şi în statele în cauză, sau prin ministerele afacerilor externe[5].

Misiunile diplomatice au această autoritate întrucât în raporturile internaţionale statele sunt reprezentate de organele lui sprcializate pentru aceasta. Aceste organe sunt Ministerul Afacerilor Externe, misiunile diplomatice şi oficiile consulare[6]. Misiunile diplomatice operează în calitatea lor de organe ce reprezintă în mod permanent statul trimiţător în relaţiile directe cu organele de stat şi de guvern cu privire la aspectele conturate în cadru raporturilor dintre state[7]. De fapt, potrivit uneia dintre definiţiile date diplomaţiei, ea e apreciată ca fiind ″ unul dintre instrumentele utilizate pentru a concretiza substanţa, scopurile şi atitudinile din relaţiile unui stat cu alţii (...), instrument axat pe dialog şi negociere″[8]. O alta o evidenţiază ca fiind ″derularea paşnică a contactelor dintre entităţi politice, conducătorii acestora şi agenţii

---

[2] Dumitru Adrian Crăciuescu, Răspunderea civilă a statelor în dreptul internaţional, Ed. Lumina Lex, Bucureşti 2001,pp.175-177

[3] Diana Cucoş, Protecţia diplomatică – drept sau obligaţie a statului naţional?, în Anual Stiinţific al Institutului de Relaţii Internaţionale, vol.5, pp.252-259

[4] http://lege5.ro

[5] Idem, p.36

[6] A. Năstase,C.Jura, F.Coman, 14 prelegeri de Drept Internaţional Public, ediţia 2, Ed. C.H.Beck, Bucureşti 2019, p.265

[7] R.G.Feltham, Introducere în dreptul şi practica diplomaţiei, Ed.All, Bucureşti 1996,p.201

[8] Evans Graham, Newnham Jeffrey, Dictionary of International Relations, Penguin Books, Londra,1998,pp.128-129

lor acreditaţi"[9]. Diplomaţia este considerată de unii specialişti principalul instrument al puterii de stat[10].

Funcţia de protecţie diplomatică scoate în evidenţă toate acele iniţiative menite să garanteze protejarea intereselor pe care le pot avea statul acreditant şi persoanele(fizice sau juridice) aflate sub autoritatea lui, în statul de reşedinţă. Ea dă posibilitatea misiunilor diplomatice să asigure protecţie diplomatică acelor ceţăţeni ai statului acreditant ce se află pe teritoriul statului acreditar, prin acţiuni în domeniul diplomatic, cu caracter reparatoriu ori de protecţie concretă[11].

Protecţia diplomatică a fost definită într-un document propus de Comisia de Drept Internaţional şi aprobat de Adunarea Generală a O.N.U., ca fiind pretinderea de către un stat, fie printr-o prevedere paşnică, fie prin acţiune diplomatică, a antrenării răspunderii unui alt stat pentru o pagubă produsă printr-un fapt ilicit al lui, unei persoane fizice ori juridice cu cetăţenia sau naţionalitatea statului solicitant.

Dovedirea cetăţeniei, respectiv a naţionalităţii, se poate realiza prin toate mijloacele. Nu numai că modalităţile de realizare a probei sunt mai uşoare decât în sistemul juridic al statului a cărei cetăţenie se revendică, dar arbitrul îşi alocă un anumit drept de control asupra actelor autorităţilor naţionale ca mijloace de probă. Această dovadă se face cu uşurinţă atunci când persoana în cauză deţine un paşaport emis de organele statului al cărui cetăţean este şi cetăţenia sa e precizată în acesta.

Un trimis al statului e în drept să asigure protecţie unei persoane care are paşaport emis de statul său, întrucât se presupune că, prin eliberarea respectivului document, statul său s-a angajat să-i acorde protecţie când se află în străinătate, iar trimisul diplomatic acţionează în numele guvernului său[12].

Conform Convenţiei de la Viena din 1961, una dintre funcţiile principale ale misiunilor diplomatice este aceea de protejare a intereselor statului trimiţător şi ale cetăţenilor acestiua în statul primitor, în limitele permise de dreptul internaţional. Protecţia vizează acele situaţii în care drepturile sau interesele morale, patrimoniale ori de altă natură ale statului ori cetăţenilor lui sunt vătămate pe teritoriul statului de reşedinţă. În atare situaţii, misiunea diplomatică poate pretinde statului de reşedinţă să ia toate acele măsuri care se impun pentru repararea prejudiciului sau pentru oprirea încălcării.

În ceea ce le priveşte pe persoanele fizice, aceste norme de protecţie diplomatică se referă la cetăţenii statului ce solicită răspunderea respectivului stat, cât şi la:

- persoane apatride
- persoane care au primit de la un stat statut de refugiaţi,

cu precizarea că pentru ambele categorii e însă necesar a fi îndeplinită condiţia ca aceste persoane să-şi aibă reşedinţa pe teritoriul acelui stat la data cauzării daunei şi la momentul depunerii oficiale a reclamaţiei,

- persoane cu cetăţenie multiplă, pentru care un stat va putea să-ţi manifeste protecţia diplomatică chiar împotriva statului a cărui cetăţenie o are o astfel de persoană însă, numai dacă o deţine pe a lui cu preponderenţă faţă de cea a statului respectiv.

Persoanelor fizice le sunt aplicabile următoarele reguli: un stat nu va putea interveni în favoarea unei persoane ce nu deţine cetăţenia sa potrivit normelor lui interne; este necesar ca cetăţenia să poată fi opozabilă acelui stat împotriva căruia este formulată reclamaţia, iar

---

[9] Jonson Christer, *Diplomacy, Bargaining and Negtiation*, in Walter Carlsnaes Thomas Risse, Beth A.Simmons (eds), Handbook of International Relations, Sage, Londra,2002

[10] Daniel Biro, Relaţiile internaţionale contemporane. Teme centrale în politica mondială, Ed. Polirom, Bucureşti 2013,p.63

[11] http://www.rasfoiesc.com//legal/administratie/stiinte-politica/TEORIA-SI-PRACTICA-DIPLOMATICA 78.php.

[12] Daniel Mazilu, *Rolul cetăţeniei – condiţie generală a protecţiei diplomatice,* în Rev. Universul Juridic nr.10-2015, pp.64-77

opozabilitatea există în cazul când statul reclamat a recunoscut această cetăţenie sau când cetăţenia este efectivă. În fapt, orice cetăţenie ce a fost dată potrivit dreptului naţional este presupusă ca efectivă. În caz de dublă cetăţenie sau de schimbare a cetăţeniei, se impune a fi făcută proba efectivităţii, aceasta generând posibilitatea protecţiei diplomatice[13].

Persoanele juridice care se pot bucura de protecţia diplomatică a unui stat sunt cele care deţin naţionalitatea lui, adică s-au înfiinţat potrivit normelor legale ale acestuia. În privinţa persoanelor juridice, necesită precizări societăţile şi navele comerciale. Societăţile, naţionalitatea lor, diferă funcţie de sediul administrativ şi de cel al controlului financiar al lor, de legătura existentă între prejudiciu şi cauza încetării existenţei lor, şi de raportul dintre prejudiciu şi periclitarea drepturilor acţionarilor acestora. Astfel, un stat îşi poate manifesta protecţia diplomatică faţă de o societate în următoarele moduri :

a. faţă de societatea în sine, când e manageriată de persoane ce deţin cetăţenia altui stat şi activitatea ei nu se exercită în statul de constituire, dar sediul administrativ şi controlul financiar al activităţii ei se află în acest stat la care ne referim, acesta fiind apreciat drept statul a cărui naţionalitate o deţine societatea. Evident că această naţionalitate trebuie să existe şi să fie menţinută atât la momentul apariţiei daunei, cât şi la cel al înaintării oficiale a reclamaţiei, precum şi ulterior acestui ultim moment. În cazul în care, după prezentarea oficială a reclamaţiei, societatea capătă o altă naţionalitate, atunci statul reclamant îşi pierde dreptul de protecţie diplomatică asupra ei, singura excepţie fiind în situaţia în care societatea şi-a încetat existenţa ca urmare a prejudiciului suferit.
b. Faţă de acţionarii unei societăţi- în următoarele trei situaţii:

1. când societatea a suferit o pagubă şi ea şi-a încetat existenţa potrivit legislaţiei statului unde a fost înfiinţată, dintr-o cauză independentă de respectiva pagubă,
2. când, la momentul producerii prejudiciului, societatea deţinea naţionalitatea statului presupus vinovat şi era constrânsă să se înfiinţeze acolo pentru a-şi derula în acest stat activitatea,
3. când acţionarii societăţii sunt proprii cetăţeni ai respectivului stat, iar faptul ilicit a vătămat drepturi personale ale lor, şi diferite de cele ale societăţii.

În ceea ce priveşte navele comerciale, în vederea posibilităţii manifestării protecţiei diplomatice, este necesară identificarea naţionalităţii acestor nave. Este general valabil că orice navă intră sub incidenţa legislaţiei statului de pavilion, însă, numeroase nave folosesc un pavilion de convenienţă[14], în sensul că sunt deţinute de societăţi ori persoane ce au reşedinţa în alte state şi nu au raporturi substanţiale cu statul ce le-a oferit pavilion. Dispoziţiile articolelor 5 şi 6 ale Convenţiei din 1958 privind marea liberă impun pentru pavilion existenţa unei legături substanţiale şi retrag orice opozabilitate pavilionului, în cazul în care nava foloseşte mai multe pavilioane[15].

Cert este că dreptul unui stat de a-şi manifesta protecţia diplomatică pentru cetăţenii lui- membri ai echipajului unei nave, nu este îngrădit de dreptul statului a cărui naţionalitate o are nava, de a cere repararea prejudiciului suferit de aceşti membri urmare a unui fapt ilicit.

II. Condiţii pentru posibilitatea înaintării unei reclamaţii internaţionale în contextul protecţiei diplomatice

[13] idem

[14] Pavilionul de complezență nu este interzis ci tolerat, el fiind arborat în special la nave ale căror armatori solicită aceasta în state în care obținerea proprietății navei este dificilă (birocrație, multe acte etc.). Pavilionul național le asigură navelor protecție și garanție, pe când pavilionul de complezență nu le-o asigură, vezi https://ro.wikipedia.org

[15] Daniel Mazilu, Rolul cetăţeniei – condiţie generală a protecţiei diplomatice, în Rev. Universul Juridic nr.10-2015, pp.64-77

Pentru a putea fi operabilă înaintarea, în baza protecţiei diplomatice, a unei reclamaţii internaţionale pentru un prejudiciu produs printr-un fapt ilicit de un stat, este absolut necesar ca persoana prejudiciată să fi parcurs toate căile de atac interne intentate în faţa autorităţilor judiciare ori administrative competente din statul considerat răspunzător de acel fapt, în vederea acoperirii prejudiciului suferit. De la această regulă există patru excepţii şi anume:

1) dacă nu există căi de atac interne accesibile în mod real pentru primirea de reparaţii efective, sau există asemenea căi, însă ele nu oferă vreo şansă de obţinere a recompensei
2) dacă la momentul producerii prejudiciului nu era nici o legătură importantă între persoana prejudiciată şi statul presupus răspunzător
3) dacă persoana este clar pusă în imposibilitatea să recurgă la căile de atac interne
4) dacă statul presupus răspunzător a renunţat să mai solicite parcurgerea căilor de atac interne.

III. Concluzii

Manifestarea protecţiei diplomatice de către un stat reprezintă un drept de care acesta se bucură şi pe care îl poate exercita, ce derivă din suveranitatea lui. Suveranitatea unui stat cuprinde şi raporturile de naţionalitate şi cetăţenie. Este, în fapt, un drept suveran al oricărui stat. În cazul României, de exemplu, el este expres prevăzut în Contituţia ţării care prevede în art. 17 că ″cetăţenii români se bucură în străinătate de protecţia statului român(...)″.

Problema protecției diplomatice se ridică doar în cazul în care există o încălcare a dreptului internațional, adică în cazul antrenării răspunderii internaționale. Exercitarea protecției diplomatice se caracterizează prin apariția unui raport juridic interstatal, în cadrul căruia statul național își manifestă dreptul său față de statul de reședință, care este obligat să răspundă internațional, deoarece pe teritoriul său au fost prejudiciate interesele unui cetățean al primului stat menționat. Cu toate că obligația statului teritorial vinovat este evidențiată în sfera dreptului privat, răspunderea acestuia devine internațională de la data la care statul național își face proprii interesele vătămate ale cetățeanului său și înțelege să-și ia ca obligație/drept apărarea lor în baza dreptului de protecție diplomatică.

Această protecţie diplomatică pe care o poate exercita un stat denotă competenţa lui în raport cu cetăţenii săi, dată de raporturile juridice şi politice de cetăţenie care există între ei. În fapt protecţia diplomatică va opera numai dacă e îndeplinită condiţia de bază, şi anume ca statul care o manifestă să facă dovada existenţei legăturii de cetăţenie a persoanei fizice sau a naţionalităţii persoanei juridice asupra căreia îşi îndreaptă[16] această protecţie. Aceasta întrucât doar legătura de cetăţenie sau naţionalitate îndreptăţeşte la protecţie diplomatică.[17]

O altă condiţie pentru exerciţiul protecţiei diplomatice se referă la epuizarea tuturor căilor de recurs interne. Această regulă este instituită în dreptul internaţional pentru că protecţia diplomatică este subsidiară acţiunilor instituţiilor statului care face reclamaţia.[18] Practic, sunt necesar a fi indeplinite, pentru realizarea protectiei diplomatice, următoarele condiţii recunoscute la nivel internaţional[19]: (1) actul care vatămă cetăţeanul străin să aibă caracter ilicit potrivit normelor de drept internaţional; (2) să se facă dovada existenţei legăturii de cetăţenie între persoana fizică sau juridică în cauză şi statul în numele căruia operează

[16] Anghel I.M, Drept consular, 1978, p.18
[17] D. Mazilu, Rolul cetăţeniei –condiţie generală a protecţiei diplomatice, în Rev. Universul Juridic nr.10/2015, p.65
[18] A. Năstase,C.Jura, F.Coman, 14 prelegeri de Drept Internaţional Public, ediţia 2, Ed. C.H.Beck, Bucureşti 2019, pp.274-275
[19] http://www.rasfoiesc.com//legal/administratie/stiinte-politica/TEORIA-SI-PRACTICA-DIPLOMATICA 78.php.

protecţia diplomatică; (3) respectiva persoană fizică sau juridică să nu deţină şi cetăţenia statului acreditar (pentru că în asemenea caz, jurisdicţia statului de reşedinţă are întâietate faţă de regimul dublei cetăţenii); (4) actul ilicit să deţină un caracter definitiv, adică reclamantul de protecţie diplomatică să fi parcurs toate căile jurisdicţionale sau administrative legale din statul de reşedinţă. În situaţiile în care relatiile diplomatice sunt inexistente, şi un stat terţ reprezintă interesele personei reclamantului, atunci misiunea diplomatică a acestui stat terţ va putea acorda protecţie cetaţeanului străin, apărându-l ca pe propriii lui cetăţeni.

Este absolut necesar, pentru a opera protecţia diplomatică, ca vătămarea dreptului ori interesului persoanei ce îndeplineşte condiţiile legate de cetăţenie, să fi fost produsă ca urmare a nerespectării unor norme proprii dreptului internaţional sau a unor angajamente interstatale legale şi valabile, sau să fie efectul încălcării, de către organele statului acreditar, a acelor legi şi regulamente în vigoare pe teritoriul acestuia. Simplificat, trebuie să existe comportamentul ilegal ori activitatea contrară dreptului internaţional, a statului faţă de care se efectuează acţiunea diplomatică.

Modalităţile diplomatice de protecţie sunt importante în stadiul actual al societăţii umane, caracterizată printr-o creştere permanentă a fluxului migrator dintr-un stat în altul şi a numărului de persoane cu rezidenţă în alte state. Protecţia diplomatică, confruntă suveranitatea teritorială a statelor de reşedinţă cu dreptul statelor de origine ale persoanelor de a urmări dacă le sunt respectate cetăţenilor drepturile, precum şi de a verifica respectarea drepturilor considerate fundamentale pentru om.

Credem că tocmai datorită situaţiei actuale de libertate extinsă a călătoriilor în afara statului de origine, Comisia de drept internaţional, prin normele recomandate statelor prin Rezoluţia Adunării Generale a O.N.U nr. 62/67 din 6 decembrie 2007, a lărgit sfera persoanelor care se pot bucura de protecţia diplomatică a unui stat, incluzând în cadrul ei şi: refugiaţii, apatrizii cu rezidenţă pe teritoriul acelui stat, persoane cu cetăţeie preponderentă faţă de cea a altui stat ai cărei cetăţeni de asemenea sunt, şi în ceea ce riveşte persoanele juridice, acţionarii ale căror drepturi au fost vătămate şi nu sunt apărate de societăţile unde ei deţin această calitate.

Credem că e bine să amintim realitatea că protecţia diplomatică nu trebuie confundată cu protecţia consulară, întrucât doar prima are legătură cu răspunderea internaţională a statelor, ea neputând face obiectul unei rezolvări în faţa organelor locale ale circumscripţiilor consulare. Răspunderea internaţioanlă a unui stat implică un dialog între state, care se poate realiza prin intermediul reprezentanţelor diplomatice[20].

BIBLIOGRAPHY

Monografii:
1. Daniel Biro, Relaţiile internaţionale contemporane. Teme centrale în politica mondială, Ed. Polirom, Bucureşti
2. Jonson Christer, *Diplomacy, Bargaining and Negtiation*, in Walter Carlsnaes Thomas Risse, Beth A.Simmons (eds), Handbook of International Relations, Sage, Londra,2002
3. Dumitru Adrian Crăciuescu, Răspunderea civilă a statelor în dreptul internaţional, Ed. Lumina Lex, Bucureşti 2001
4. Diana Cucoş, Protecţia diplomatică – drept sau obligaţie a statului naţional?, în Anual Stiinţific al Institutului de Relaţii Internaţionale, vol.5
5. Ion Diaconu, Răspunderea internaţională în dreptul internaţional, Ed. ProUniversitaria, Bucureşti 2013
6. R.G.Feltham, Introducere în dreptul şi practica diplomaţiei, Ed.All, Bucureşti 1996

[20] Ion Diaconu, op.cit, pp.35-36

7. Evans Graham, Newnham Jeffrey, Dictionary of International Relations, Penguin Books, Londra,1998
8. D. Mazilu, Rolul cetăţeniei –condiţie generală a protecţiei diplomatice, în Rev. Universul Juridic nr.10/2015
9. A. Năstase,C.Jura, F.Coman, 14 prelegeri de Drept Internaţional Public, ediţia 2, Ed. C.H.Beck, Bucureşti 2019
Alte surse:
https://ro.wikipedia.
http://www.rasfoiesc.com//legal/administratie/stiinte+politica/TEORIA-SI-PRACTICA-DIPLOMATICA78.php

EMBEDDING DIVERSITY AND REMOVING TECHNOLOGY BIAS: THE RISE OF AI ETHICS

Angela Ioniță

PhD, Researcher I, Research Institute for Artificial Intelligence"Mihai Draganescu"

Abstract: AI becomes part of our daily routine beyond any serious doubt. There is minimal need to pay more attention to the existential threat posed by the „artificial super intelligence" – that is rather pessimist science fiction now. But we do believe that it is our duty to think about any unintended consequences of using AI technology. This paper discusses the facets that may arise due to the implementation and use of AI on a large scale. Ethical standards are likely to become as important as the technological standards that have been in place since the '80s. The stakes and the thirst for AI-related data leads us to ask several questions about the future of AI in terms of ethics and coin some guidelines. The way we tackle these issues will be crucial to the adoption of AI in the Digital Age.

Keywords: Artificial Intelligence, ethics, law, trustworthy, transparency

Introduction

The Artificial Intelligence (AI) gathers its right place in our daily life: almost everywhere from the technologies used to mediate relationships with other human beings, objects and places to learning, communicating, and having fun. More or less consciously we cope with this reality, even if there are still perplexities due to the lack of understanding of the technology itself and of its real effects in the society.

We should begin by defining the concept itself, namely what artificial intelligence is and what it is not, from both a theoretical and a technical point of view. That would help us to understand the opportunities and the limits of these technologies, as well as to identify their most effective areas of use. So far there is no unanimously accepted definition within the scientific community and such consensus is unlikely to happen soon. Most controversies arise from the fact that, in general, there is not yet a sufficiently comprehensive definition of intelligence. Intelligence is described as *the ability to adapt to new environments and situations and being able to understand consequences and effects that your actions cause. This is something that all living creatures have in some way or another. […] Human intelligence, however, is in an entirely different ball park. […] Artificial intelligence, or AI, means giving non-living things, such as computers and robots, the ability to think for themselves to an extent*[1].

Even if there is no consensus on how to define AI (Ioniță et al., 2017; Ioniță, 2018) this may work to AI's advantage. According to Stanford University's "One Hundred Year Study on Artificial Intelligence (AI100)" report, "*Curiously, the lack of a precise, universally accepted definition of AI probably has helped the field to grow, blossom, and advance at an ever-accelerating pace. Practitioners, researchers, and developers of AI are instead guided by a rough sense of direction and an imperative to 'get on with it*."[2]

[1] https://healthresearchfunding.org/pros-cons-artificial-intelligence/, accessed May 9, 2019

[2] https://ai100.stanford.edu/sites/g/files/sbiybj9861/f/ai_100_report_0831fnl.pdf, accessed May 9, 2019.

We witness indeed a lot of pros and cons with respect to AI, but many of the current cons are driven by fear: fear of the unknown, fear of the super-power, fear of the uncontrolled intelligence and so on. Above all, even if several renowned scholars already coined *possibility of the end of the human race* as a consequence of the AI (Cellan-Jones, 2019).

Therefore, the implementation of AI-based technologies in any domain requires us to evaluate the critical challenges posed by AI integration. The rise of the machines and AI won't happen overnight. After all, AI is still at the beginning, very incipient most of times nowadays. The most realistic fear today is that AI is going to change people's jobs by replacing them with machines. Fear typically get more attention than positivity, so it's not surprising that more articles focus on the negative aspects of AI than the good ones that many people proclaim will come from it (Eldridge, 2019).

A lot of what AI is being used for today only scratches the surface of what can be done. It will become so ubiquitous that we won't even call it AI anymore." (Babak Hodjat)

The NEM White Paper (NEM White Paper, 2019) focuses on the fact that in a decade, AI has moved from an academic research topic mostly studied in departments of computer science, mathematics and psychology to a global scientific and business incentive. AI is becoming a pervasive tool used to advance knowledge in many fields such as physics, economy, genetics, military or social sciences, among others. And the technology is being deployed at the core of a wide range of applications that are used by millions of people daily.

Most likely, we now witness a historic moment for the AI (Venkatachalam, 2019). All the pieces are coming together not only for the academia, but mainly for the business sector: Big Data, supercomputing, IoT, advances in hardware, emerging powerful AI algorithms and so on. As a result, AI is being propelled out of research labs and into our everyday life (smart cities, ride-sharing, energy networks, social media, etc. - *see figure 1*)

AI is a subject that spurred heated debate globally without doubt as AI-based goods are slowly and indiscriminately infiltrating homes and workplaces. Concerns arise, mainly about the potential detrimental effects of the AI on the job market or the dangers of an AI singularity, where sentient robots take over the world and destroy humans.

While these are all valid discussions to some extent, the focus of AI should not be just on cool home gadgets or on process optimization and automation, but on how to fundamentally rethink and solve the contemporary world's problems by using AI (for example, how to stop and prevent pandemic disease?). AI has the potential to greatly improve things like healthcare, education, poverty and security. AI-based machines can do some very beneficial things already that humans will simply never be able to, which could positively impact society, business, and culture on a scale similar to the internet itself.

Different events (e.g. Conference on Artificial Intelligence, ethics and society, 2019[3]; Conference on ethics and artificial intelligence technology, 2018[4]; Conference – The Ethics of Artificial Intelligence, 2016[5]) and documents (e.g. Regional Reports on AI Ethics: JAPAN**,** Ethics Guidelines for Trustworthy AI[6]) have underscored the challenges due to the adoption and implementation of AI in terms of **data, legal framework, social inequalities,** public safety, and ethics. Thus, using AI does not only raise technological and scientific challenges, but also societal ones, notably ethics. In fact, how we approach the development and management of AI has far-reaching consequences which will shape the future moral and ethical paradigm.

[3] http://www.aies-conference.com/, accessed May 7, 2019
[4] https://citp.princeton.edu/event/ai-and-ethics/, accessed May 7, 2019
[5] https://futureoflife.org/event/conference-ethics-artificial-intelligence/, accessed May 7, 2019
[6] https://bai-japan.org/en/2018/reports-on-ai-ethics-japan/, accessed May 7, 2019

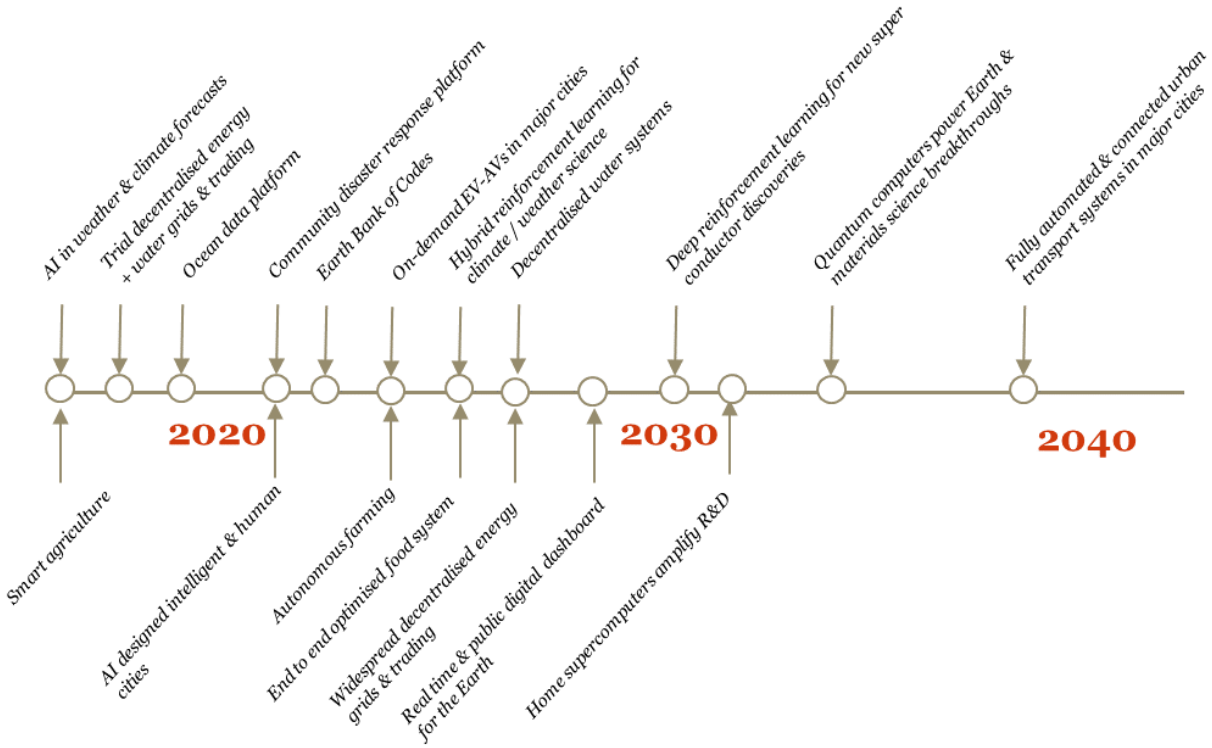
AI in weather & climate forecasts
Trial decentralised energy + water grids & trading
Ocean data platform
Community disaster response platform
Earth Bank of Codes
On-demand EV-AVs in major cities
Hybrid reinforcement learning for climate / weather science
Decentralised water systems
Deep reinforcement learning for new super conductor discoveries
Quantum computers power Earth & materials science breakthroughs
Fully automated & connected urban transport systems in major cities
2020
2030
2040
Smart agriculture
AI designed intelligent & human cities
Autonomous farming
End to end optimised food system
Widespread decentralised energy grids & trading
Real time & public digital dashboard for the Earth
Home supercomputers amplify R&D

Fig 1. AI for the Earth game-changers: indicative timeline
(source: PWC, cited at https://www.weforum.org/agenda/2018/01/8-ways-ai-can-help-save-the-planet/)

Ethics and the AI

„*Normally the way regulations are set up is when a bunch of bad things happen, there's a public outcry, and after many years a regulatory agency is set up to regulate that industry. ... AI is the rare case where I think we need to be proactive in regulation instead of reactive. Because I think by the time we are reactive in AI regulation, it'll be too late"* (Elon Musk)

The advent of AI yields existential and psychological questions that need to be addressed properly as they may affect our perception about and the way we understand and act in the real life; as well as the way human beings are individually positioned in relation to the society and the environment which subsequently impacts the rights, the freedom and the personal or professional fulfilment of individuals. We should acknowledge that any movement concerning the study of the consequences related to the advent of AI, AI penetration and AI regulation are very legit.

In the past years we have witnessed many initiatives aimed to study the aspects related to AI regulation and AI-based technology governance. Some EU countries have developed their own AI strategic approaches (e.g. Austria, Belgium, Bulgaria, Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Hungary, Ireland, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Poland, Portugal, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden, UK), while other still lag behind by not seeing the snowball that may turn into avalanche. The ethical challenge related to AI arises mainly due to the need to tackle in a balanced manner the polarization of two quite antagonistic current visions, namely (1) advancing AI innovation

and integration for the development of the society, and (2) safeguarding „the old technology paradigm" respectively. Indeed, the use of AI-based algorithms for data analysis in decision-making processes has high impact for social, health, and judicial domains (such as automated risk assessment and automated law enforcement) and therefore requires a thorough reflection in terms of ethics and, more broadly, of governance.

The algorithms for data analysis involve high costs for their entire life cycle of their functioning: starting from the implementation, ongoing maintenance, results assessment to the training of users who are supposed to use them responsibly. Concerning the greater efficiency or even the tax cuts thanks to the use of AI technologies (e.g. for public services) can be a misleading narrative as a correct development of such AI tools implies higher costs and requires greater attention in terms of ethics related to their use.

Otherwise, the expected outcomes will only lead to financial burdens giving the illusion of helping individuals. Even worse, to distorting the real responsibility behind, referring the cause of decisional errors to the algorithms instead of the decision makers. To better understand the context, we should take into consideration the four central pillar of the public and scientific debate: the **data quality and the data neutrality, accountability, algorithm liability, decision-making transparency, and privacy protection.**

Pillar 1 - Data quality and neutrality (according to Artificial Intelligence at the service of the citizen White paper, AI Task Force promoted by the Agency for Digital Italy, 2018)

Machine learning systems need data which is should be "annotated or tagged" by human beings (supervised learning) or at least selected and prepared (unsupervised learning). This also includes errors or bias that may be introduced, even inadvertently by the designers, replicating them in all future applications. For example, datasets bearing biases will propagate the same evaluation errors in the meaning of an image or a concept, as happened, for example, with certain algorithms used to prevent crimes in which the data was compromised by a historical series that emphasized ethnic differences (Lepri et al., 2017). Or unbalanced datasets, that overestimate or underestimate the weight of certain variables in the reconstruction of the cause-effect relationship necessary to explain certain events and, above all, to predict them.

Pillar 2 – Accountability and algorithm liability (proposal for amending the Artificial Intelligence at the service of the citizen White paper, AI Task Force promoted by the Agency for Digital Italy, 2018)

When it acts under different facets such as an assistant to human beings as well as an autonomous entity, AI impacts individuals lives and, therefore, legal liability should be taken into consideration. The latter is not clearly identifiable since it could be attributed to the designer or to the owner of the machine, even to the end-user. Those who design AI systems should be responsible for the design or implementation issues, but not for the behavior caused by the inadequate instruction datasets. Here some issues arise and should be addressed by further scientific research:

- *Can a decision-maker be considered responsible for the decisions made on the basis of algorithms that process data affected by the bias?*
- *If an AI-based robot hurts an individual, who should be held responsible and who, if anyone, has the obligation to compensate the victim?*
- *Can a decision-maker transfer his political responsibility to an AI system that does not respond to a clear principle of representation?*

- *Is it ethically sustainable that, in order to improve the efficiency and effectiveness, certain important choices can be made with the influence of an AI or even completely delegating them to the AI?*
- *Last but not the least, how can the trust in an AI-based system should be assessed over time?*

These are few issues that emerge and lead us to underscore the need to establish a „charter of principles for the use of AI technologies" in any domain.

Pillar 3 – Decision-making transparency and openness

Decision-making transparency and openness are a fundamental problem of machine learning. *Complete records in terms of procedures, decisions and evaluations involved* it is very much welcomed and it is a must, as Nicolas Economou stressed out already (Economou, 2017). According to Bostrom, *openness can take different forms – openness about science, source code, data, safety techniques, or about the capabilities, expectations, goals, plans, and governance structure of an AI project* (Bostrom, 2017).Moreover, *transparency means that the process is readily auditable, whether by a party engaged in the process or by a third party, and that the links between cause and effect throughout the process are readily viewed and understood* (Pizzi and Brickell'2017).

On the other hand, *while automated decision systems may lead to more efficiency, consistency and fairness* (Murphy, 2019), machine learning cannot effectively rule out discrimination in any of its forms following a decision has been made and, from this point of view, further research is needed on this topic.

Pillar 4 – Privacy protection and human dignity

A further issue, closely linked to the previous one, relates to the privacy protection and the protection of human dignity. For example, AI should be able to guarantee from the very beginning the protection of citizens' sensitive data and by no means affect the human dignity. Furthermore, there should be a limited extent which the data required to feed predictive systems should be used to. To address such challenges, we should follow an anthropocentric approach, according to which AI must always serve the humans and not vice versa.

Conclusions

There is no doubt that the quest for artificial intelligence has just begun. We are witnessing very interesting times as well. For example, Google already claims that AI can spot lung cancer a year before doctors (Murphy, 2019). And this is just the very beginning of an Age of AI where most likely the machine will serve the human being and not vice-versa. The implications of recent advances in AI have spurred heated debate globally without doubt as AI-based goods are slowly infiltrating homes and workplaces. Of course, we acknowledge the public outcry related to the advent of AI and AI outburst in our daily lives, but the scientific community cannot afford the luxury (or the negligence?) to stay silent about AI regulation by the time it'll be too late. We have advocated to a proactive approach towards AI regulation based on ethic principles rather that pessimistic science fiction. That is why we have stressed the importance of what we have considered the central elements of our current debate: the data quality and the data neutrality, accountability, algorithm liability, decision-making transparency, and privacy protection. We idea behind this paper was to ask the tough questions rather than give simple answers. In fact, intelligence is about asking the correct questions at the first hand.

BIBLIOGRAPHY

Baylé, Marion, 2019, *Ethical dilemmas of AI: fairness, transparency, collaboration, trust, accountability & morality*, 2019, available at https://uxdesign.cc/ethical-dilemmas-of-ai-fairness-transparency-human-machine-collaboration-trust-accountability-1fe9fc0ffff3.

Bostrom, Nick, 2017, *Strategic Implications of Openness in AI Developmen*t, Global Policy, 2017, available at https://nickbostrom.com/papers/openness.pdf.

Cellan-Jones, Rory, 2014, *Stephen Hawking warns artificial intelligence could end mankind*, BBC News, December 2, 2014, available at https://www.bbc.com/news/technology-30290540.

Economou, Nicolas, 2017, *A 'principled' artificial intelligence could improve justice*, in *ABA Journal*, October 3, 2017, available at http://www.abajournal.com/legalrebels/article/a_ principled_ artificial_intelligence_could_improve_justice, accessed May 9, 2019

Eldridge, Douglas, 2017, *Why the Benefits of Artificial Intelligence Outweigh the Risks*, in *CMS Wire*, February 22, 2017, available at https://www.cmswire.com/digital-experience/why-the-benefits-of-artificial-intelligence-outweigh-the-risks/, accesed May 9, 2019.

Hodjat, Babak, 2016, *AI Meets ROI: Where Artificial Intelligence Is Already Smart Business*, *Investor's Business Daily*, March 10, 2016.

Ioniță, Angela, et al., 2017, *Schimbarea paradigmei informaţiilor geospaţiale în era Big Data şi a Inteligenţei Artificiale*, TR ICIA, June, 2017, pp. 10-17.

Ioniță, Angela, 2018, *Artificial Intelligence and its implications for decision-making in the Smart Society*, in *Romania Digitală. Concepte și instrumente operaționale*, Puchiu, Radu, Stoian, Marius, Foca, Marcel (eds.), Editura Club Romania, 2018, pg. 977 – 1001.

Lepri, Bruno, Nuria Oliver, Emmanuel Letouz, Alex Pentland, Patrick Vinck, 2017, *Fair, transparent and accountable algorithmic decision-making processes. The premise, the proposed solutions, and the open challenges*, in *Science business media*, Springer, 2017, available at http://www.nuriaoliver.com/papers/Philosophy_and_Technology_final.pdf.

Murphy, Margi, 2019, *The Telegraph*, May 7, 2019, available at https://www.telegraph.co.uk/ technology/2019/05/07/google-says-ai-can-spot-lung-cancer-year-doctors, accessed May 7, 2019

Pizzi, Peter, Julia Brickell, 2017, *ISO Code of Practice for E-Discovery: A Worthy Level-Setting Endeavor*, October 30, 2017, at http://walsh.law/wordpress/wp-content/uploads/ISO-Code-of-Practice-for-E-Discovery-A-Worthy-Level-Setting-Endeavor-NYLJ.pdf.

Sandhya Venkatachalam, 2019, *3 ways Artificial Intelligence will change the world for the better*, May 29, 2017, available at https://www.weforum.org/agenda/2017/05/artificial-intelligence-will-change-the-world-heres-how, accessed May 9. 2019.

Stanford University, 2016, *Artificial Intelligence and Life in 2030. One Hundred Year Study on Artificial Intelligence*, Stanford University, September 2016, available at https://ai100.stanford. edu/sites/g/files/sbiybj9861/ f /ai_100_report_0831fnl.pdf.

European Commission, *A European Approach to Artificial Intelligence*, available at https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/artificial-intelligence#A-European-approach-to-Artifici al-Intelligence.

High Level Group on Artificial Intelligence set by The European Commission, *Ethics Guidelines for Trustworthy AI*, April 8, 2019, available at https://ec.europa.eu/newsroom/dae/docu ment.cfm?doc_id=58477.

New European Media (NEM) *AI in the media and creative industries* ,Version 1 - April 2019, avialable at: https://nem-initiative.org/wp-content/uploads/2019/04/nem-white-paper-ai-in-the-creat ive-industry-april-2019-final.pdf, accessed April 30, 2019

Regional Reports on AI Ethics: JAPAN**,** Reprinted from EADv2 Regional Reports on A/IS Ethics: JAPAN, in *Regional Reports on A/IS Ethics*, December 12, 2017, available at http://bai-japan.or

Artificial Intelligence at the service of the citizen White paper, AI Task Force promoted by the Agency for Digital Italy, 2018, https://ia.italia.it/assets/whitepaper.pdf

CONSIDERATIONS ON PARADIGMS PERFORMANCE OF ENTITIES AGRI-FOOD

Gabriela Ignat

Assoc. Prof., PhD, "Ion Ionescu de la Brad" University of Agricultural Sciences and Veterinarian Medicine, Iași

Abstract: In the extremely fierce of competition in the agro – food business world, the financial performance of economic entity gains new valances, focusing on financial equilibrium, The efficiency of the activity is diagnosed by strategic and operational objectives that develop the most effective strategies based on the principles contained in International Financial Reporting Standards and especially on value creation. In this paper are presented the studies on the concepts of financial performance of a company looked at the efficiency, effectiveness and adaptability of the triad, and the case study is reflected in the appreciations of the performance from the perspective of the result – based indicators.

Keywords: performance, financial indicators, business environment, efficiency, effectiveness, profitability

INTRODUCTION

Performance and success have become the motivation of any trading company trying to fit into the demands of a market economy.

European competition requires first of all to take into account the economic and financial dimensions of the activity of the company, and therefore an essential role is played by the analysis of the economic and financial performances. This analysis allows the judgments to be made and the judgment on the results, on their correlation with the financial structure and its solvency, based on the "rationalization of the economic and accounting data" of the enterprise. Criteria for assessing economic and financial performance require a definition of the performance concept.

Over time, the literature has attributed a series of concepts of performance, whose different meanings can be: a positive result of an activity, competitiveness, profitability, productivity, adaptability, growth, efficiency, satisfaction, success , achievement. This concept is defined differently by users of performance information. Managers are interested in the overall performance of companies, investors (current and potential) will perceive performance through return on investment, employees and customers are interested in the stability of the business, and creditors are considering solvency and liquidity. . However, no matter how the concept of performance is defined, its appreciation must be made in close connection with the factors influencing it

The Larousse Dictionary defines performance as "a result obtained in a sporting test or a particular achievement in a field of activity." The small encyclopaedic dictionary gives the concept of performance a similar interpretation, identifying it with "a prestigious result obtained by an athlete or a team "and, respectively," a particular achievement in a field of practice ".

Transmitted in the field of enterprise management, the concept of performance has the meaning of a "good success" or "success", both in general and in specific areas of activity of

the commercial (technical, financial, social) business that can be defined and quantified using a set of indicators or criteria of qualitative and quantitative nature (profit, profitability, growth rate, social climate, brand image, etc.), "success" or "success", which is the result of an act management of the business of the company.

There are authors who argue that the appreciation of performance parameters and causes that have had a significant weight in the genesis and evolution of the company's results is considerably facilitated, taking into account the vocation of the company, the optics in which the analysis (financial or accounting) , the state of operation or liquidation.

The enterprise's financial goals can be addressed from different points of view. A first approach is to maximize profit by rationalizing financial decisions, which result in increasing the wealth of the enterprise. From managerial optics, these goals primarily aim at achieving economic growth, financial equilibrium and financial liquidity.

Information on the performance of an enterprise, including its profitability, is necessary for a fair assessment and assessment of any changes in the economic resources it might control in the future.

Particular importance is the variation in performance in the foreseeable future, determining the issues related to generating cash flows based on existing resources.

The analysis should aim at highlighting how to achieve medium-term and long-term financial balance (objective of the balance sheet analysis) and cash-generating, profit-making steps of the enterprise's activity (profit-and-loss analysis objective).

The purpose of the analysis is to prepare the company's financial diagnosis to highlight strengths and weaknesses, ie the health or financial weakness of the enterprise.

As a technique of overall financial analysis, the diagnostic analysis has as a major objective the highlighting of the risks that may disrupt the future activity of the company or those capable of causing its bankruptcy.Diagnostic analysis highlights the company's neuralgic points and makes proposals to improve future work.

Managers try to direct the analysis to highlight their future performance, outlook and future prospects by using appropriate methods and techniques for analyzing the balance sheet and the results account, profitability rates, risk assessment indicators, and self-financing capacity. Particularly important is the choice between managers, between their long-term interests, namely maximizing enterprise value, economic growth and short-term growth, profitability and liquidity.

Managers look at indicators such as return on equity, economic profitability, operating risk, financial risk, bankruptcy risk as well as economic growth and financial flexibility that can signal profitability and risk.

In a market economy, any enterprise that wants to remain competitive must continuously improve its product quality, ensure the profitability and flow of cash generated by each product or industry.

MATERIAL AND METHODS

The present paper is the result of the thorough processing of information gathered after having taken into consideration a series of works acknowledged as relevant for the chosen topic, as well as the careful examination of the role of performance This paper tries to contribute to understanding the performance of agri food entities

RESULTS AND DISCUTIONS

From the point of view of sustainable development, the performance of the enterprise is viewed in terms of capacity to create value for shareholders, meeting the needs of interest groups, and the company's contribution to environmental protection. Thus, financial performance only reflects a size of enterprise performance.

Dubois has attempted to propose financial performance assessment with the following financial dimensions: growth, profitability, productivity, indebtedness, solvency. Compilers

Other authors (Rawley and Lipson) wanted to include market value in the performance evaluation, in this respect they studied the relationship between the indicators of profitability and market value, determining a correlation of only some indicators, while the other compared indicators, whose degree of correlation is low, are considered to measure different financial concepts.

Economic professionals define performance from their own perspective. Some deepen this concept through philosophical examples, others by economic examples. It is certain that performance does not have a general, concrete and fixed definition. Examples in this sense are the opinions of authors Robert Tannenbaum and Warren H. Shimdt who define performance as "the extent to which an organization, as a social system with certain resources and means, achieves its goals"

The authors in this perception analyze the performance in close correlation with the objectives pursued, without taking into account the size of the analyzed enterprise, because the purpose of each economic entity is related to its size. The stronger, the more complex the company, the higher the interests and the opposite. Another foreign specialist, Michel J. Lebas, offers the concept of performance the meaning of "the whole of the elemental logical stages of action, from intention to outcome." And in this definition, the concept of performance is treated in terms of the objectives pursued.

Jianu I. in the Romanian economic literature is of the opinion that "performance is not bad or good in itself. The same performance can be appreciated as a good performance if the goal is modest or as poor performance if the goal is ambitious"

Mihai Ristea, in his work1, deals with the concept of performance with the terms of economy (purchased resources at a reduced price), efficiency (the ratio of useful effects and effort) and efficiency (productivity). The concept of efficiency is found in the literature of classical economists Adam Smith and Karl Marx, which in time has been deepened and detailed by various authors. Studies in this sense continue today, trying to define this concept according to the situation of the analyzed economic entities. The concept of efficacy refers to how well the resources are consumed through the effort made to achieve the company's results. Performance = Economy + Efficiency + Efficiency

So the concept of performance has a broad portfolio of definitions, but none of them clearly and concisely explains the meaning of the term as it is influenced by a number of factors that are representative of an enterprise's economic life. All the meanings of this notion of being "performing" are ambiguous and reinterpretable. Broadly speaking, performance is defined taking into account the interdependence of certain internal / external parameters, quantitative / qualitative, technical / human, but also by certain factors such as economic, social, environmental factors.

Business performance therefore combines financial performance that reflects the achievement of financial goals and operational performance that describes the achievement of organizational goals. Financial performance is assessed through financial indicators and the operational one based on non-financial indicators.

Financial performance is synonymous with profits and elements made by an entity based on the use of available resources. The need for performance assessment lies in the importance of assessing the use of available resources, identifying the potential of the available economic resources in future periods and the ability to generate cash flows.

Synthetic accounting documents are fundamental tools in sizing performance indicators. Using them strictly in the financial diagnosis can lead to errors of appreciation as they reflect the situation at one time, without capturing the changes recorded in the dynamic, and especially without taking into account a series of non-financial information that could complete much better the real picture of the economic situation and financial performance.

That is why financial performance actually shows a comparison operation with different goals previously set, with internal or external indicators, characterized by a dynamic state,

In Romania, the assessment of financial performance is carried out in terms of "result" that reflects the efficiency of an economic agent's activity on different levels, either in absolute or relative size. The indicators that can be dimensioned with this document are known as intermediate management and allow tracking successive levels in the formation of the final result of a financial exercise. Estimation of profitability can also be achieved by rates that can provide the information needed to characterize the activity of an economic agent, promoted commercial policy, and the efficiency of using equity.

The annual financial statements are represented by the balance sheet, the profit and loss account, the statement of changes in equity, the cash flow statement and explanatory notes. These financial statements expressly reflect the level of assets, equity, income and expenses, liabilities and cash flows of an enterprise

The case study was conducted at a company with an agricultural profile between 2016 and 2018

The company's market share. rises by 19% in 2017 compared to the previous year, growth due to a 30% increase in turnover compared to 2016. The fidelity index in 2017 increased by 5%, and in 2018 decreased by 7%, fluctuations due to changes in the number of consumers of the enterprise. The company's attractiveness index was marked by an increase of 9% in 2018 due to the increased number of new clients attracted, namely they grew by 8% over the previous year.

In the three years analyzed, the operating result in 2017 saw a massive increase of 102% due to the increase in operating income. The financial result is marked by negative values over the three years under review, with financial spending rising by 82% in 2018 and by 16% in 2017.

Both the gross result of the exercise (RBEx) and the net result of the exercise (RNEx) in 2017 recorded increases of 104% and 110% respectively compared to 2016. Overall, this result determines a strong overall performance of the enterprise. The self-financing capacity increased from year to year in the period under review, 38% in 2017 and 3% respectively in 2018 and was determined after deducting the net result of the year together with all monetary expenditures. Self-financing is equivalent to self-financing because dividends are equal to zero.

From the analysis of the years 2016 to 2018, the turnover grows in 2017 by 30% compared to 2016 and decreases by 3% in 2018 because the sales power has decreased. The gross result of the year shows significant increases in 2017, with an evolution rate of 204%, an increase of 104% compared to 2016, and in 2018 it decreased by 21% compared to the previous year. These value oscillations are justified by the increase in operating expenses and financial expenses over the three years of activity. The same is true for the net result of the year, increased by 110% in 2017 compared to 2016 and diminished by 24% in 2018. These value oscillations are given by the amount of operating and financial expenses

The negative values of the gross turnover result show that the company has a reduced sales force due to the stored output and the low sale price. The EBIT indicator shows that the economic entity is not able to pay its creditors and the state at maturity and is positioned on a financial leverage, ie financial profitability is higher than the economic one.

Gross profit and net profit ratios increase in 2017, 57% and 61%, respectively, due to the increase in the gross result of the year and the net result of the year. In 2018 this decreases by 19% and 21% respectively, a decrease justified by the decrease in the gross and net result of the year compared to the previous year. Regarding the gross profit from sales, it takes negative values due to the low sales force, especially the gross profit related to the business.

As a result of the analysis, the total cost of return ratio increases by 84% in 2017 compared to 2016, an increase due to the increase in the net result for the year and the total expenditure, and in 2018 it decreases by 29% due to the decrease in the net result of the exercise with 24%.

In the case of financial returns, it is noticed that the rate of return on equity is rising by 20% in 2017 compared to 2016, and in 2018 it is 50% lower than in the previous year. This amplitude in 2017 highlights the fact that the enterprise has an effective business of capitalizing on equity, which means maximizing financial results as a result of profitable investments. The EBIT indicator is negative, indicating that the company is not able to pay the creditors and the state in term. In this case, financial profitability is higher than economic profitability. The rate of return on permanent capital is negative, which means that any amount attracted by the enterprise generates profit less than the proposed cost for obtaining it. As regards the indicator of the degree of indebtedness, it can be noticed that the enterprise in the three analyzed years is dependent on external credits

From the analysis of liquidity and solvency indicators, it can be noticed that in the years under study, the enterprise does not have a good capacity to convert assets into cash, the current, intermediate and immediate liquidity indicators are below standard values.

The overall solvency ratio is a maximum of 1.24 in 2017, which means total assets are higher than total debt. Concerning the long-term and short-term debts, there is a reduction in the debt as a result of the diminishing of commercial debts. Analyzing the interest rate, we see that it has a negative value, which means that the company is not able to pay its financial debts

The analysis of the company's financing table resulted in a negative working capital for the years 2016 and 2017 generated by investments in fixed assets exceeding the self-financing capacity. This negative working capital indicates that the enterprise fails to finance permanently fixed assets, but current debts. This shows an imbalance and inability to pay.

Conclusions

Now. the analyzed market holds a market share of 0.081% (the average of the three analyzed years) and at a local level where it has a market share of 15.95% (the average of the three analyzed years). After analyzing the turnover, it is noted that it is growing significantly from year to year, especially in 2017, which means that the company has the power to sell, is performing and growing. The evolution of turnover is due to the increase in sales revenue and sales revenue. The EBIT indicator shows that the economic entity is not able to pay its creditors and the state at maturity and is positioned on a financial leverage, ie the financial profitability is higher than the one economic.

From the economic and financial analysis, the enterprise does not meet all the standards in order to be healthy, financially and profitably independent. In the national economy, this is often the case in agricultural enterprises where the environmental risk is high.

Taking into account the main indicator of a company - profit, we can say that the profit growth rate has to far exceed the rate of growth of expenses, so that the company can adopt solutions that will lead to lower costs and increase the quality of the products. The company must also create a certain independence from its customers, suppliers. They must be able to negotiate both the prices of raw materials, materials and the prices of products for sale. This can be done by attracting new customers interested in the company's products. Although economic profitability is higher than the interest rate, the company's indebtedness on the market must be cautious in order not to limit its financial independence and to reduce its additional leverage in times of crisis. The firm is in a financial situation at the performance limit according to the calculated risk indicators, we can state that the company is a company with a high bankruptcy risk, the risk being due to its high indebtedness

BIBLIOGRAPHY

1. Abalo J., Varela J., Manzano V., 2007 – *Importance Values for Importance Performance Analysis: A Formula For Spreading Out Values Derived From Preference Rankings*, Journal of Business Research, 60
2. Albu N., Albu C., 2005 - Soluții practice de eficientizare a activităților și de creștere a performanței organizaționale, Editura CECCAR, București
3. Anghel, I., Oancea, M., Anica, A., & Popescu, A. 2010 - Evaluarea întreprinderii. Bucureşti: Editura Economică
4. Berman, Karen, Knight Joe, Case John - Inteligenţa financiară: ghidul managerului pentru înţelegerea adevăratei semnificaţii a cifrelor, Bucureşti, Curtea Veche Publishing, 2007
5. Ciobanu Anamaria, 2006 - Analiza performanţei întreprinderii, Editura ASE Bucureşti,
6. Epstein J Barrz, Jermakowicz K. Eva - IFRS 2007 - Interpretarea şi aplicarea Standardelor Internaţionale de Contabilitate şi raportare financiară, Editura BMT Publishing House, Bucureşti,
7. Gabriela Ignat, 2013 - *Accounting policies VS. Financial performance applicable to agro foodcompanies* - 140th EAAE Seminar *Theories and Empirical Applications on Policy and Governance of Agri-food Value Chains* Perugia (Italy),
8. Gabriela Ignat, Carmen Olguța Brezuleanu, Carmen Costuleanu, Prigoreanu I., 2012 – Study of financial accounting based of financial indicators at SC Cretu Company SRL, ,. Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Iasi, Faculty of Agriculture, , vol. 55 nr. 2,
9. Gabriela Ignat, Brezuleanu Carmen Olguța, Prigoreanu A., 2012 - Some considerations on the analysis of financial rations at S.A. Agromax Deleni. Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Iasi, Faculty of Agriculture, Vol.55, ISSN 1454 -7414,
10. Gabriela Ignat, C. Iatco, 2008 – *Some aspects concerning the clue of company'sperformanc*e. Lucrări Ştiintifice Management Agricol, USAMV Timisoara, vol 3, Seria I, Editura Agroprint.
11. Gabriela Ignat, 2016 – Contabilitate și analiză economico financiară, Ed."Ion Ionescu de la Brad",
12. Jianu, Iulia, 2007 - Evaluarea, prezentarea și analiza performanței întreprinderii: o abordare din prisma Standardelor Internaţionale de Raportare Financiară Editura CECCAR,
13. Petrescu, Silvia, 2008 - Analiză si diagnostic financiar-contabil: ghid teoretico-aplicativ, Editura CECCAR, Bucureşti,
14. Verboncu, I., Zalman, M., Management şi performanţe, Editura Universitară, Bucureşti, 2005
15. Vernimmen, P.,2002 - Finance d'entreprise, Dalloz, Paris,
16. George Ungureanu, Gabriela Ignat, 2016 - Managementul performanței, Editura Tehnica Info Chișinău, Republica Moldova ,

SOME CONSIDERATIONS REGARDINGTHE STATUTE OF LIMITATIONS OF THE SERVICE OF PENALTY

Anca Iulia Stoian

Assoc. Prof., PhD, Spiru Haret University Constanța

Abstract: Statute of limitations of service of penalties is a cause which remove the sanction applied by a final criminal judgment, by extinguishing enforceability of a conviction as a result of the passage of time. The prescription removes the right of the state to require the enforcement of the penalty applied, and the convicted obligation to execute the penalty which has been applied is also off. As in the case of the Statute of limitations for criminal liability, statute of limitations of service of penalties finds justification in order to inactivate the effectiveness of the applied penalty if it has not executed for a determined period of time. Considering the interest expressed by the current legislature to amend the Penal Code, through this study, we proposed to analyze the statute of limitations of service of penalties institution, to capture the way in which this one becomes incidence and produces full effects.

Keywords:offense, term, penalty, final conviction sentence, Interruption/ Suspension of the statute of limitations term

1. Considerații introductive

Reglementate în Titlul VIII al Părții generale a Codului penal sub denumirea „Cauzele care înlătură sau modifică executarea pedepsei”, se deosebesc de cauzele care înlătură răspunderea penală prin aceea că ele nu împiedică exercițiul acțiunii penale, înlăturând doar executarea pedepsei stabilite de instanță prin hotărârea de condamnare sau modificând executarea acesteia.

Ele sunt fapte juridice (în sensul larg al acestei noțiuni) extinctive sau modificatoare ale unui raport juridic penal. Cu excepția grațierii care poate interveni și înainte de pronunțarea unei hotărâri judecătorești, toate celelalte cauze (amnistia postcondamnatorie, prescripția executării pedepsei) intervin după ce răspunderea juridică a fost stabilită prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești de condamnare a inculpatului.

Complementară instituției prescripției răspunderii penale, legiuitorul a reglementat instituția prescripției executării pedepsei, ca o modalitate de stingere a dreptului statului de a pune în executare, prin constrângere, pedeapsa stabilită printr-o hotărâre judecătorească definitivă și în mod corelativ a obligației condamnatului de a se supune acestei măsuri. Spre deosebire de prescripția răspunderii penale care începe să curgă de la data săvârșirii infracțiunii, prescripția executării pedepsei începe să curgă de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare, deoarece de la această dată pedeapsa a devenit executabilă.

Dacă termenul de prescripție a răspunderii penale este guvernat de legea din momentul săvârșirii infracțiunii, cu excepția cazului când a intervenit o lege mai favorabilă, termenul de prescripție a executării pedepsei este guvernat de legea din momentul aplicării pedepsei, cu excepția cazului când a intervenit o lege mai favorabilă

Pentru că efectele prescripției sunt diferite (una înlătură răspunderea penală, iar alta înlătură executarea pedepsei), în noul Cod penal reglementarea acestora se găseşte cuprinsă în titluri diferite, ceea ce conferă acestor reglementări o unitate instituţională bine conturată şi delimitată, dovedind concepția inovatoare a actualei reglementări penale[1].

[1]Streteanu F., Nițu D., *Drept Penal, Partea Generală, Vol. II,* Editura Universul Juridic, București, 2018, p. 333.

Legea penală a avut în vedere faptul că în ciuda eforturilor autorităţilor de a asigura tragerea promptă la răspundere penală a făptuitorului sau pentru supunerea acestuia la executarea pedepsei, îndată ce condamnarea a rămas definitivă, este posibil să apară o situație specială datorită căreia intervenţia organelor competente să nu mai fie posibilă; într-o asemenea situaţie timpul curge în favoarea condamnatului.

De asemenea, legiuitorul a avut în vedere şi posibilitatea că în unele cazuri autorităţile să reuşească să intervină în cursul termenului de prescripţie, întrerupând curgerea acestuia. În raport cu această situaţie în legea penală a fost reglementată instituţia întreruperii cursului prescripţiei executării pedepsei.

2. Termenele de prescripție a executării pedepsei

2.1. Analiza prevederilor legale în materie

Prescripția înlătură dreptul statului de a cere executarea pedepsei aplicate, iar obligația condamnatului de a executa pedeapsa care i sa aplicat este, de asemenea, stinsă. Ca și în ceea ce privește prescripția răspunderii penale, prescripția pentru executarea pedepsei își găsește justificarea în reducerea eficacității pedepsei aplicate dacă nu a fost executată într-o perioadă determinată de timp.

Potrivit art. 161 alin. 2 C.p., prescripția nu elimină executarea principalelor pedepse aplicate: genocidului, crimelor împotriva umanității și crimelor de război, indiferent de data la care au fost comise; a infracțiunilor prevăzute la art. 188 (omorul) și articolul 189 (omor calificat) și infracțiuni intenționate urmate de moartea victimei, chiar comise anterior noii reglementări, dacă la data intrării în vigoare a acestei dispoziții, nu s-a împlinit termenul de prescripție a executării. Așadar, pedepsele principale aplicate pentru aceste infracțiuni foarte grave pot fi puse în executare indiferent cât timp a trecut de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

Aceste dispoziții, preluate din Codul penal din 1969, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 27/2012[2]*, au pus problema constituționalității lor, întrucât prevăd retroactivitatea unei legi mai aspre. Pronunțându-se asupra acestor dispoziții (pe când erau prevăzute în art. 125 alin. 3 C.p. 1969), Curtea Constituțională a decis că ele sunt constituționale. S-a plecat de la ipoteza că imprescriptibilitatea executării pedepsei principale în dispozițiile arătate este justificată de preeminența dreptului la viață. S-a arătat că* „într-o atare situație, legiuitorul a avut de ales între principiul securității raporturilor juridice și echitatea juridică, ambele componente fundamentale ale statului de drept. Fiind sarcina legiuitorului să decidă cărui principiu îi acordă prevalență, acesta, fără a interveni arbitrar și ținând seama de valoarea primordială a dreptului la viață consacrat de art. 22 alin. 1 din Constituția României, a optat pentru aplicarea imediată a dispozițiilor din materia prescripției, mai severe, inclusiv pentru infracțiunile comise anterior, pentru care termenul de prescripție a executării pedepsei nu s-a împlinit încă”[3].

Cum pedepsele a căror executare poate fi înlăturată prin prescripţie sunt diferite, atât ca natură, cât şi ca durată, este firesc ca termenele acestei prescripţii să fie şi ele de durată diferită. Deşi termenele prescripţiei sunt diferite ca durată, ele au o trăsătură comună şi anume, durata lor este, de regulă, mai mare decât durata pedepsei a cărei executare se prescrie, fie adăugându-se o durată suplimentară la durata pedepsei ce urma să fie executată, fie prin stabilirea unei durate fixe proporţională cu durata pedepsei care urmează să fie executată.

Stabilirea termenelor de prescripţie a executării pedepsei și deci, determinarea duratei lor se face după anumite criterii obiective. Aceste criterii sunt, în primul rând, felul, adică

[2] Publicată în M. Of. nr. 180 din 20 martie 2012.

[3] *Decizia C.C.R. nr. 511/2013 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 125 alin. 3 C.p. 1969, publicată în M. Of. nr. 75 din 30 ianuarie 2014.*

natura pedepsei şi în al doilea rând, pentru anumite pedepse, cuantumul pedepsei aplicate. Felul pedepsei şi cuantumul acesteia exprimă, în mod direct, prin echivalent, gradul de pericol social al faptei săvârşite şi oferă posibilitatea de a evalua durata de timp necesară pentru uitarea acelei fapte şi pentru înlăturarea executării pedepsei.

Durata termenelor de prescripţie a executării va fi diferită în funcţie de cuantumul pedepsei aplicate în cazul pedepselor privative de libertate. Durata prescripţiei este mai mare când pedeapsa pronunţată are un cuantum ridicat şi mai mică în cazul pedepselor cu un cuantum scăzut.

Cuantumul pedepsei de care se ţine seama în determinarea duratei termenului de prescripţie a executării pedepsei este cuantumul pedepsei pronunţată de instanţă, iar nu cuantumul pedepsei în limitele prevăzute de lege ca în cazul prescripţiei răspunderii penale. Cuantumul pedepsei pronunţate este criteriul cel mai indicat pentru determinarea duratei termenelor prescripţiei executării pedepsei, deoarece acest cuantum exprimă în modul cel mai sigur gradul de pericol social al faptei săvârşite şi indică implicit timpul necesar pentru eficienta funcţionare a prescripţiei executării pedepsei[4].

Stabilirea unor termene de prescripţie cu o durată mai mare decât cuantumul pedepsei pronunţate se justifică pe considerentul că executarea pedepsei este o formă mai gravă de stingere a pedepsei pronunţate şi deci un termen de prescripţie egal cu durata pedepsei ar fi fost în mod vădit prea avantajos celor care au reuşit să se sustragă de la executarea pedepsei (excepţie făcând de la această regulă pedepsele de lungă durată). Pe de altă parte, un termen de prescripţie egal cu durata pedepsei pronunţate ar fi compromis total această instituţie în cazul pedepselor de scurtă durată[5].

În conformitate cu criteriile arătate, dispoziţiile cuprinse în art. 162 din Noul Cod penal prevăd pentru prescripţia executării pedepsei pentru persoanele fizice, următoarele termene[6]:

- 20 de ani, când pedeapsa ce urmează a fi executată este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea mai mare de 15 ani;
- 5 ani plus durata pedepsei ce urmează a fi executată, dar nu mai mult de 15 ani, în cazul celorlalte pedepse cu închisoarea;
- 3 ani, în cazul când pedeapsa este amenda (indiferent de cuantumul ei).

Durata pedepsei ce urmează a fi executată este cea prevăzută în hotărârea de condamnare, indiferent dacă pedeapsa a fost aplicată pentru o singură infracţiune sau pentru un concurs de infracţiuni şi indiferent dacă în durata acestei pedepse s-a dedus sau nu arestul preventiv.

2.2. Termenele de prescripţie pentru persoanele fizice.

Prin dispoziţiile art. 162 C.p. sunt stabilite termenele de prescripţie a executării pedepsei în funcţie de durata pedepsei care trebuie executată, executată după cum urmează:

- Pedeapsa închisorii mai mare de 15 ani, *precum şi* detenţiunea pe viaţă *se prescriu în 20 de ani;*
- *Pedeapsa închisorii mai mică de 15 ani* se prescrie într-un termen de 5 ani la care se adaugă durata pedepsei închisorii fără ca termenul să depăşească 15 ani;
- *Pedeapsa amenzii* se prescrie în termen de 3 ani.

---

[4]Antoniu G. (coordonator), Bulai C., Duvac C., Griga I., Ivan Gh., Mitrache Ctin., Molnar I., Pascu I., Paşca V., Predescu O., *Explicaţii Preliminare ale Noului Cod Penal, Vol.II, Articolele 53-187,* Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2015, p. 369.

[5]Hotca M. A., Slăvoiu R., Noul Cod penal şi Codul penal anterior. Adnotări, situaţii tranzitorii, noutăţi, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2014, p. 267

[6] Mitrache Ctin., Mitrache C., *Dreptul penal roman, partea generală*, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2016., p. 509.

Durata termenelor pentru executarea sentinței se calculează de la pronunțarea hotărârii definitive privind condamnarea.

În cazul revocării sau anulării amânării pedepsei, suspendarea executării pedepsei sub supraveghere sau eliberarea condiționată, termenul de prescripție începe să curgă de la data la care decizia de revocare sau anulare a devenit definitivă[7].

În cazul revocării liberării condiționate, în condițiile art. 104 alin. 1 C.p., termenul de prescripție începe să curgă de la data la care decizia de revocare este definitivă și se calculează în raport cu restul pedepselor neexecutate[8].

În cazul înlocuirii pedepsei cu pedeapsa cu închisoarea, termenul de prescripție curge de la data la care decizia de înlocuire este definitivă și se calculează în funcție de durata detenției.

Termenul de prescripție se calculează pe baza pedepsei impuse pentru o singură infracțiune sau a pedepsei rezultând dintr-un concurs de infracțiune, pluralitate intermediară sau recidivă. În acest sens, prevederile art. 162 alin. 7 C.p., care stipulează că "pedeapsa care trebuie executată este pedeapsa stabilită de instanță, ținând seama de cauzele ulterioare ale modificării acesteia". Astfel, dacă după pedepsirea de către instanță se produce grațierea parțială, termenul de prescripție pentru executarea pedepsei se calculează în funcție de pedeapsa redusă și nu în funcție de pedeapsa stabilită de instanță[9].

2.3. Termene de prescripție a executării altor sancțiuni.

Dispoziții speciale privind calcularea termenelor de prescripție întâlnim și cu privire la alte categorii de sancțiuni. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 132 C.p., prescripția executării *măsurilor educative* luate fată de minor se face după cum urmează:

- măsurile educative *neprivative* de libertate se prescriu într-un termen de 2 ani de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care au fost luate;
- măsurile educative *privative* de libertate se prescriu într-un termen egal cu durata măsurii educative luate (și se calculează tot de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care au fost luate - s.n.), dar nu mai puțin de 2 ani.

Când măsurile educative au fost înlocuite cu altele în timpul executării, termenele de prescripție se calculează în raport cu măsura educativă dispusă de instanță.

Termenele de prescripție a executării măsurilor educative se întrerup și se suspendă în condițiile prevăzute de lege pentru majori (art. 132 alin. 3 C.p.).

Executarea pedepselor complementare aplicate persoanelor fizice nu se prescrie (art. 162 alin. 6 teza I C.p.).

Nu se prescrie nici executarea *măsurilor de siguranță* (art. 162 alin. 6 teza a Il-a C.p.).

2.4. Termenele de prescripție a executării pedepsei în cazul persoanei juridice.

Termenul de prescripție a executării *pedepsei amenzii* aplicate persoanei juridice este de 5 ani (art. 149 alin. 1 C.p.). Și în cazul persoanei juridice termenul de prescripție a executării pedepsei se socotește de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

Executarea *pedepselor complementare aplicate persoanei juridice* se prescrie într-un termen de 3 ani, care curge de la data la care pedeapsa amenzii a fost executată sau considerată executată (art. 149 alin. 2 C.p.)[10].

Dispozițiile privind *întreruperea* și *suspendarea* cursului prescripției executării pedepsei sunt aplicabile atât persoanei fizice, cât și celei juridice[11].

---

[7]Boroi Al., *Drept penal. Partea generală. Conform noului Cod penal*, ediția a 3-a,Ed. CH Beck, București, 2017,p. 365.

[8] Gladchi Gh., Bucur C.,*Natura juridică a condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei* , Revista Națională De Drept *Nr. 2/2011*, p. 6.

[9] Purice, D.; Siserman, S., *Infracțiune continuată. Prescripția răspunderii penale. Modul de calcul al termenului*., Revista Română de Jurisprudentță. 2016, Vol. 2, p. 137.

[10]Pascu I., Dima T., Păun C., Gorunescu M., Dobrinoiu V., Hotca M.A., Chiș I., Dobrinoiu M., *Noul Cod penal comentat. Partea generală*, ediția a III-a, Ed. Universul Juridic, București, 2016, p. 378.

3. Întreruperea cursului prescripției executării pedepsei.

Întreruperea cursului de prescripție a executării pedepsei are aceleași efecte ca întreruperea cursului prescripției răspunderii penale, adică ștergerea termenului curs anterior și după încetarea cauzei de întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripție.

Întreruperea termenului de prescripție a executării pedepsei are loc, potrivit dispozițiilor art. 163 C.p., prin:

- începerea executării pedepsei; în funcție de natura pedepsei începerea executării pedepsei se materializează prin încarcerarea condamnatului (în cazul pedepselor privative de libertate) ori prin plata unei părți din pedeapsa amenzii sau a unei rate din aceasta;
- sustragerea de la executare după începerea executării pedepsei, sustragere care determină curgerea unui nou termen de prescripție, care se calculează de la data sustragerii (art. 163 alin. 1 teza a II-a C.p.). O astfel de sustragere se realizează în cazul pedepsei privative de libertate prin evadare, iar în cazul pedepsei amenzii prin neplata următoarelor rate când plata amenzii a fost eșalonată în rate;
- săvârșirea din nou a unei infracțiuni;
- în cazul pedepsei amenzii, cursul termenului de prescripție a executării se întrerupe şi prin înlocuirea obligației de plată a amenzii cu obligația de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității (art. 163 alin. 3 C.p.).

Deoarece pentru prescripția executării pedepsei nu a mai fost prevăzută o „prescripție specială", ca în cazul prescripției răspunderii penale (și care presupunea că prescripția înlătură răspunderea penală oricâte întreruperi ar interveni dacă s-a împlinit cu încă odată termenul de prescripție), pentru a produce efectele sale, stingerea executării pedepsei, termenul de prescripție a executării pedepsei trebuie să curgă neîntrerupt și integral.

O primă cauză de întrerupere a prescripţiei este „*începerea executării pedepsei*"; prin aceasta se înţelege supunerea condamnatului la efectiva îndeplinire a obligaţiei pe care o are de a suporta şi executa pedeapsa. Ducerea la îndeplinire a hotărârilor de condamnare implică două momente: ***punerea în executare*** şi, respectiv, ***efectiva executare***. Expresia „*începerea executării pedepsei*" din alin. 1 al art. 163 C.p. se referă la cel de-al doilea moment. Aceasta înseamnă că, în cazul pedepsei privative de libertate (închisoarea), numai emiterea mandatului de executare ori chiar arestarea în vederea executării pedepsei nu este suficientă. Potrivit alin. 1 al art. 163 N. C.p., numai începerea efectivă a executării pedepsei în cazul pedepsei privative de libertate, adică depunerea condamnatului în penitenciar sau în cazul executării pedepsei la locul de muncă, prezentarea acestuia la locul de muncă - constituie o cauză de întrerupere a prescripţiei executării pedepsei[12].

În cazul pedepsei cu amenda, prescripţia executării pedepsei se întrerupe prin începerea executării acesteia, de exemplu, prin plata unei rate a amenzii (atunci când pedeapsa amenzii este executată eşalonat). În această situaţie, din moment ce executarea a început, cursul termenului de prescripţie nu mai poate continua, pentru că nu este posibil ca o condamnare să se prescrie în timpul cât se execută, de aceea cursul termenului de prescripţie se întrerupe.

A doua cauză de întrerupere a cursului prescripţiei este ***săvârşirea din nou a unei infracţiuni***. Săvârşirea unei noi infracţiuni oricare ar fi aceasta, de către cel condamnat dovedeşte din partea acestuia perseverenţă în săvârşirea de infracţiuni, anihilând prin aceasta efectele prin care prescripţia le-a putut produce până atunci; conduita lui infracţională este în acest caz readusă în actualitatea socială.

---

[11] Boroi Al., *op. cit.*, 369.

[12] Streteanu, Fl., *Tratat de drept penal, partea generală*, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2008, p. 282.

O cauză care poate determina curgerea unui nou termen de prescripţie a executării pedepsei este şi ***sustragerea de la executare***, făcând imposibilă începerea sau continuarea executării. Sustragerea de la executare înseamnă fapta persoanei condamnate de a se pune într-o situaţie care să facă imposibilă începerea sau continuarea executării pedepsei. De exemplu, în cazul pedepselor privative de libertate, există sustragere de la executare când, înainte de începerea executării, condamnatul dispare fără urmă sau când, după începerea executării, evadează de la locul de deţinere (din penitenciar), ori, fiind eliberat condiţionat, dispare, iar în cazul pedepsei cu amenda, nu plăteşte amenda, ascunde sau înstrăinează activele patrimoniale urmăribile.

Efectul juridic al intervenirii oricăreia dintre cauzele de întrerupere a prescripţiei executării pedepsei constă în eliminarea din calcul a intervalului de timp curs până la apariţia cauzei de întrerupere.

Dacă întreruperea cursului prescripţiei executării pedepsei s-a produs prin săvârşirea unei noi infracţiuni, ca şi în cazul sustragerii de la executarea pedepsei, după ce aceasta începuse, va începe să curgă un nou termen de prescripţie a executării pedepsei. În cazul săvârşirii unei noi infracţiuni, noul termen de prescripţie începe să curgă de la data săvârşirii acestei noi infracţiuni, iar în cazul sustragerii de la executare termenul va curge de la data sustragerii[13].

Spre deosebire de prescripţia răspunderii penale, în cadrul căreia legea prevede o prescripţie specială care operează independent de numărul întreruperilor, în cazul prescripţiei executării pedepsei o astfel de prescripţie specială nu există, astfel că, pentru a opera prescripţia, termenul trebuie să curgă neîntrerupt, indiferent de numărul sau durata întreruperilor.

Soluţia este firească deoarece este vorba de o condamnare definitivă care trebuie să fie totdeauna executată efectiv, prescripţia constituind o soluţie excepţională, care intervine numai cu condiţia curgerii integrale a termenului prevăzut de lege.

2.4.Suspendarea cursului prescripţiei executării pedepsei

Conform art. 164 C.p., cursul termenului de prescripţie a executării pedepsei este suspendat în cazurile şi condiţiile prevăzute de Codul de procedură penală. Cursul prescripţiei este reluat după încetarea cauzei care a determinat suspendarea.

Cauzele de suspendare a termenului de prescripţie a executării pedepsei prevăzute în Codul de procedură penală privesc suspendarea executării pedepsei în timpul exercitării căilor extraordinare de atac (de ex., în cazul contestaţiei în anulare - art. 430, în cazul recursului în casaţie - art. 441 C.p.p.) sau în cazurile de amânare a executării pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă - art. 589 C.p.p. ori de întrerupere a executării pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă - art. 592 C.p.p[14].

Prin ***suspendarea cursului prescripţiei*** se înţelege oprirea temporară a acestui curs datorită intervenţiei unar cauze anume prevăzute de lege, oprire care are ca efect neluarea în calcul a intervalului de timp cât va dura prescripţia.

Potrivit art. 164 alin. 1 C.p., cursul termenului de prescripţie a executării pedepsei se suspendă în cazurile şi condiţiile prevăzute în Codul de procedură penală[15].

În acest sens, executarea pedepsei poate fi suspendată, în condiţiile legii, în timpul exercitării căilor extraordinare de atac din noul Cod de procedură penală, până la soluţionarea contestaţiei în anulare, instanţa sesizată, luând concluziile procurorului, poate suspenda executarea hotărârii a cărei anulare se cere.

---

[13]Alexandresco, D., *O chestiune de drept internațional asupra prescrierei executării pedepselor***,** Dreptul; București, 2017, vol. 9, pp. 138.

[14]Udroiu M., *Drept penal. Partea generală*., ediția a 5-a, Ed. CH Beck, Bucureşti, 2018, p. 381

[15] Streteanu, Fl., *op.cit.*, p. 445.

Tot conform noului Cod de procedură penală, în timpul efectuării actelor de cercetare penală procurorul ierarhic superior poate dispune suspendarea executării hotărârii, în limitele cererii de revizuire. De asemenea, conform noului Cod de procedură penală procurorul general poate dispune suspendarea executării hotărârii înainte de introducerea recursului în anulare. După sesizarea Curţii Supreme de Justiţie, acesta poate dispune suspendarea executării hotărârii atacate sau să revină asupra suspendării acordate. Aceste dispoziţii se aplică şi în cazul în care cel condamnat a început executarea pedepsei. Aducerea la îndeplinire a dispoziţiilor de suspendare a executării hotărârii se face prin instanţa de executare.

Alte cauze legale de suspendare a prescripţiei executării pedepsei sunt cele prevăzute în noul Cod de procedură penală, care se referă la ipotezele în care executarea pedepsei închisorii sau a detenţiei pe viaţă poate fi amânată sau întreruptă.

Intervenirea oricăreia dintre cauzele de suspendare a prescripţiei executării pedepsei are drept efect oprirea curgerii termenului de prescripţie în modalitatea arătată. Prin suspendarea cursului prescripţiei, timpul curs în intervalul cât durează suspendarea prescripţiei nu se socoteşte în durata termenului de prescripţie.

În art. 164 alin. 2 C.p. se prevede că „*prescripţia îşi reia cursul din ziua în care a încetat cauza de suspendare*". Sintagma *îşi reia cursul*, adică începe să curgă, arată că intervalul de timp care a precedat suspendarea rămâne câştigat pentru termenul de prescripţie şi intră în calculul acestuia.

În curgerea termenului de prescripţie, oricare ar fi acesta, este posibil să intervină mal multe suspendări succesive, după fiecare suspendare termenul reîncepând să curgă; durata fiecărei suspendări nu va intra în calculul termenului de prescripţie, pe când intervalele dintre suspendări vor fi socotite în durata prescripţiei.

2.5. Efectele prescripţiei executării pedepsei

Prescripţia înlătură executarea pedepsei principale (art. 161 alin. 1 C.p.). Prin prescripţie se stinge executarea pedepsei principale şi odată cu aceasta şi pedeapsa accesorie.

Prescripţia nu înlătură executarea *pedepselor complementare* aplicate persoanei fizice (art. 162 alin. 6 C.p.). In cazul persoanei juridice, aşa cum am arătat, executarea pedepselor complementare este supusă prescripţiei.

Prescripţia nu produce efecte nici asupra *măsurilor de siguranţă* (art. 162 alin. 6 C.p.). Aceasta înseamnă că măsurile de siguranţă se vor executa indiferent de timpul scurs de la luarea acestora până la prinderea făptuitorului. Soluţia este firească având în vedere natura juridică a măsurilor de siguranţă, scopul în vederea căruia sunt luate: *înlăturarea unei stări de pericol şi preîntâmpinarea săvârşirii faptelor prevăzute de legea penală,* stare de pericol care nu este înlăturată prin trecerea timpului[16].

2.6. Succinte concluzii

Reglementarea în legea penală română a instituţiei prescripţiei penale sub ambele modalităţi: prescripţia răspunderii penale şi prescripţia executării pedepsei, are incontestabil un caracter unitar şi răspunde în mod corespunzător necesităţilor social-politice de politică penală şi juridice care au impus de-a lungul timpului, introducerea şi menţinerea acestei instituţii juridico-penale.

Necesitatea reglementării prescripţiei s-a impus chiar dacă au existat şi persistă serioase controverse cu privire la natura juridică a acestei instituţii şi anume dacă aparţine dreptului penal substanţial, constituind o cauză de stingere a dreptului statului de a trage la răspundere penală şi de a pedepsi şi de a asigura executarea pedepsei, ori dacă aparţine dreptului procesual penal, constituind o cauză de stingere a acţiunii penale şi a executării

[16] Boroi Al., *op. cit.*, p. 371.

pedepsei, adică un obstacol procesual în desfăşurarea represiunii penale ori dacă aparţine ambelor categorii de legi.

Modul de rezolvare a acestor controverse în doctrina şi legislaţia penală română prin tratarea acestor instituţii ca fiind de natură exclusiv penală (constituind o cauză de înlăturare a răspunderii penale şi a consecinţelor condamnării) nu este, în afara criticii.

O atare soluţie legislativă şi de doctrină presupune recunoaşterea existenţei unei realităţi situate între infracţiune şi pedeapsă, anume răspunderea penală, deşi structura normei de incriminare nu favorizează o atare concluzie, norma penală fiind formată după cum se ştie numai din dispoziţia pe care o încalcă făptuitorul şi sancţiunea pe care o atrage nerespectarea dispoziţiei. Aşa se explică, de altfel, şi de ce în alte legislaţii prescripţia a fost considerată o cauză de înlăturare a urmăririi penale sau a vocaţiei la pedeapsă şi o cauză de înlăturare a executării pedepsei, soluţiile legislative oscilând între cel doi poli ai normei de incriminare.

Indiferent însă de aceste discuţii care privesc caracterizările de ansamblu ale acestei instituţii, doctrina şi legislaţiile moderne au admis că este necesară reglementarea prescripţiei sub ambele modalităţi pentru necesităţi unanim recunoscute de politica penală şi de asigurare a stabilităţii ordinii juridice.

BIBLIOGRAPHY

Alexandresco, D., *O chestiune de drept internațional asupra prescrierei executării pedepselor*, **Law magazine**/Dreptul; Bucharest, 2017, Issue 9, pp. 137-139.

Antoniu G. (coordonator), Bulai C., Duvac C., Griga I., Ivan Gh., Mitrache Ctin., Molnar I., Pascu I., Paşca V., Predescu O., *Explicații Preliminare ale Noului Cod Penal, Vol.II, Articolele 53-187,* Editura Universul Juridic, București, 2015.

Boroi Al., *Drept penal. Partea generală. Conform noului Cod penal*, ediția a 3-a,Ed. CH Beck, București, 2017.

Gladchi Gh., Bucur C.,*Natura juridică a condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei*, Revista Naţională De Drept *Nr. 2, 2011*, pp. 2-9.

Hotca M. A.,Slăvoiu R., *Noul Cod penal şi Codul penal anterior. Adnotări, situații tranzitorii, noutăți,* Ed. Universul Juridic, București, 2014.

Mitrache Ctin., Mitrache C., *Dreptul penal roman, partea generală*, Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2016.

Pascu I., Dima T., Păun C., Gorunescu M., Dobrinoiu V., Hotca M.A., Chiș I., Dobrinoiu M., *Noul Cod penal comentat. Partea generală*, ediția a III-a, Ed. Universul Juridic, București, 2016.

Purice, D.; Siserman, S., *Infracţiune continuată. Prescripţia răspunderii penale. Modul de calcul al termenului*., Romanian Case Law Review / Revista Română de Jurisprudenţă. 2016, Issue 2, p133-140.

Streteanu F., Nițu D., *Drept Penal, Partea Generală, Vol. II,* Editura Universul Juridic, București, 2018.

Streteanu, Fl. *Tratat de drept penal, partea generală*, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2008.

Udroiu M., *Drept penal. Partea generală*., ediția a 5-a, Ed. CH Beck, București, 2018.

GENERAL ASPECTS OF FINANCING SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES

Dan Donosă, Carmen Olguța Brezulescu

Lecturer, PhD

Assoc. Prof., PhD - "Ion Ionescu de la Brad" University of Agricultural Sciences and Veterinarian Medicine, Iași

Abstract: As a result of under-expected economic growth and low global investment, small and medium-sized enterprises and entrepreneurs have emerged as a force for societies, favoring their inclusion and prosperity. By supporting their work, it can be ensured that the benefits of economic growth are distributed in a wider way. This requires a reorientation of the policy towards balancing the conditions of competition for SMEs in all dimensions of the business environment and in particular in the area of finance access. However, when applying for bank loans, SMEs continue to face more stringent financing conditions and higher interest rates than large enterprises, and even more so, they find themselves at a disadvantage when attracting alternative sources funding. The paper highlights the key developments in SME financing and entrepreneurship in the recent period and provides an overview of government policy trends in this area; some recent methodological improvements in the economic environment are described and suggestions are made to further improve the environment in which entrepreneurs operate.

Keywords: credit, capital cost, investments, capital market, equity

Entrepreneurs, small and medium-sized enterprises (SMEs) have emerged as a force for the economic development of inclusive societies and prosperity in a period of economic growth below expectations and low trade and investment worldwide. The contributions of these firms can make sure that the benefits of growth are redistributed in a wider way. This leads to a policy reorientation in order to increase the capacity to compete for SMEs in all areas of the business environment and, in particular, as regards access to finance. However, when applying for bank loans, SMEs continue to face more stringent financing conditions and higher interest rates than large companies and are even more disadvantaged when attracting alternative sources of funding.

SME lending conditions have generally improved in recent years, with a significant upward trend in loans to new SMEs. While in recent years only a few countries have reported an increase in loans for new SMEs, this number has increased twice. The average annual growth rate of countries has increased, illustrating a significant rebound in new loans to SMEs during this period.
Loans to SMEs continued to grow, but at a slightly slower pace. Trends have highlighted a general recovery of outstanding loans to SMEs, albeit slow and with variations across countries. Approximately one third of countries experienced a negative growth in SME loans, and this ratio remained constant over the next period. In addition, recent growth rates have exceeded the level of growth observed in 2014 in the past, and this indicates that growth accelerated (or became less negative) in a small majority of cases. The positive overall position is also boosted by the average increase in arrears on loans to SMEs.

In some emerging economies, credit growth for SMEs has slowed down. It should be noted, however, that the increase in loans to inflation-adjusted SMEs remained higher than the average.Credit conditions have further relaxed in recent times, but there are

still large differences between countries. The average interest rate charged to SMEs has declined for almost every country, mainly due to lighter monetary policy. SME interest rates were often less than half of their 2008 level. Demand-side surveys also suggest further relaxing lending conditions in most countries, including lowering the percentage of rejected loans. At the same time, there are large differences between countries, with credit standards remaining relatively small, and relatively high interest rates in the economies most affected by the financial crisis and sovereign debt. In addition, in emerging economies with relatively high inflation rates, the interest rate has remained on average more than twice as high as the average recorded by other countries.

There is a big difference between the cost of credit between SMEs and large businesses. Although the average rate of interest rates for SMEs and large businesses has steadily increased lately, this figure has declined relatively slowly in recent years. Spreading remains much more pronounced than in the pre crisis period, but indicates that the fall in interest rates has suffered large larger than small businesses. For the first time since the crisis, payment delays have declined in most countries. In 2015, payment delays have declined in more than two-thirds of countries for which data is available. This trend is in contrast to 2013 and 2014, when there were about an equal number of countries experiencing increased payment delays in B2B payments as there were declines. At the same time, the data also show that there is a considerable variation in the payment behavior in B2B transactions. SME bankruptcy continued to decline in 2015. Relatively favorable macroeconomic conditions appear to have had a significant impact on the number of SME bankruptcies.

The investment climate and low credit demand can help curb the stronger recovery of SME lending. Despite credit standards, low interest rates and improved economic conditions, as evidenced by declining bankruptcies and payment delays, the recovery of loans to SMEs has often remained sluggish and uneven in 2014 and 2015. Poor credit demand because of the lack of investment opportunities can explain this phenomenon. Indeed, the annual growth rate of loans to SMEs is positively and significantly correlated with "gross fixed capital formation," which is a proxy for investment opportunities.

Non-performing loans have not shown a clear trend in recent years and have generally continued to go beyond pre-crisis levels. Non-performing loans as a percentage of total enterprise credit have shown a positive development, with many countries declining, and in some countries growth has been observed. The average non-performing loans as a percentage of total loans to enterprises was 3,37% in 2015, which means a decrease from 3,6% in 2014.

In most countries, venture capital investments declined, while in other countries they remained well below the pre-crisis levels. Although global risk capital investment has increased in the last period, the same period of time the venture capital market is developing. In most countries for which data are available, venture capital investments declined between 2008 and 2009 and did not follow a clear pattern, except for a small decrease in 2011. In 2015, however, these activities decreased significantly in most countries, median to the lowest level in 2007. The use of asset-based financing instruments continued to grow at a different pace. Billing volumes expanded between 2009 and 2014. Data from the reference period suggests that the availability of factoring has not been seriously hampered by the outbreak of the financial crisis and has in fact served as an attractive replacement instead of a more traditional credit. In 2015, however, the factoring volume stagnated, probably due to increased and cheaper availability of bank credit. In contrast, new production in leasing and renting increased almost universally in the 2014-2015 period.

Several adverse events continue to limit the absorption of non-bank financial instruments by SMEs, especially from the capital market. In terms of demand, many entrepreneurs do not have financial knowledge, strategic vision, resources, and in some cases

the desire to attract other sources of funding than direct debt. Limited demand for alternative financial instruments may also be partly attributed to their unfavorable tax treatment of direct debts. With regard to the offer, potential investors are discouraged by the opacity of the SME financing market, the lack of investor-prepared projects and optional exits as well as persistent regulatory impediments. Consequently, financial instruments for SMEs continue to operate often in thin, illiquid markets with a low number of market participants.

Despite recent positive developments, there remain some important challenges. Further improvements in SMEs' access to finance depend on a sound economic growth and investment opportunities. Recent economic projections have been revised downwards and there is growing evidence that the global economy is stuck in a low-growth trap, global investment and trade well below historic values. A surprising economic climate could derail the tentative recovery of SMEs because most SMEs remain highly dependent on traditional bank debt and are vulnerable to changing lending conditions. In addition, despite the recent increase in SME lending, many SMEs, especially micro-enterprises, as well as young or innovative enterprises, continue to face financial constraints on access to both bank financing and equity.

Many governments have developed new policy initiatives in the last period and to facilitate SMEs' access to finance. Further improvements in SMEs' access to finance depend on robust economic growth and investment opportunities. It is imperative that countries further improve the collection of SME finance data. Based on evidences decision-making, support for SME financing needs to be based on reliable data and information.

Governments should continue to take measures to enable small businesses to have access to a wider range of funding instruments. Using a wide range of risk-return funding tools would help SMEs get the most appropriate forms of funding for their needs at different stages of their lifecycle, be more resilient to the crisis, and allowed to contribute to more inclusive and sustainable growth.

BIBLIOGRAPHY

1. OECD 2017 - Financing SMEs and Entrepreneurs 2017, An OECD Scoreboard, OECD Publishing Paris

2. OECD 2015 - New Approaches to SME and EntrepreneurshipFinancing: Broadening the Range of Instruments,OECD Publishing, Paris

3. Moritz, A., Block, J.H., Heinz, A., 2016 – Financing patterns of European SME's – an empirical taxonomy, Venture Capital

CURRENT CHALLENGES AND CONCERNS TO ENSURE GLOBAL FOOD SECURITY

Eduard Boghiță

Lecturer, PhD, "Ion Ionescu de la Brad" University of Agricultural Sciences and VeterinarianMedicine, Iași

Abstract:Food security is based on a socially, economically and biophysically interconnected system to meet people's nutritional needs. Sometimes the causes of food security deterioration may seem obvious - cultural failures, armed conflicts and hyperinflation are just a few culprits that can cause a crisis. However, it is essential to understand the multitude of factors that influence the severity and impact of a particular shock to better build food systems that can adapt to change. The Global Food Security Index (GFSI) provides a common picture to understand the causes of food insecurity globally. GFSI includes several indicators that measure risk and resistance, food security associates, using a diverse set of economic, social, political, and physical data. The GFSI indicators focus on food security risks, such as political stability and climate change exposure. Resistance is measured by indicators such as the proportion of household spending on food consumption, food quality, agricultural infrastructure, investments in early warning systems, fresh water resources, earth and oceans. Each of these attributes increases the ability of households and countries to anticipate and absorb a variety of shocks. Food supplies face recurrent risks that are more or less known—farmers have always been subject to the vagaries of nature, and political conflicts have repeatedly thrown markets and economies into disarray. But even as the production capacity of the world's food systems increases, climate change is adding a more unpredictable and increasingly imminent set of adaptation challenges for farmers. Essential staple crops such as maize, millet, sorghum and wheat are expected to witness some of the worst losses in yields as global warming proceeds. Understanding how to shore up weak spots and enhance overall resilience is more important than ever in order to ensure that we can continue to feed the world. Recognising the unique characteristics of each country and the interrelated physical, social and economic dynamics that shape its vulnerability to diverse food-security risks is important for co-ordinated and collaborative efforts to build resilience.

Keywords: food security, resilience, natural resources, climate changes, financial risks, political stability

Introduction

After a slight decline in 2017, the global trend on food security has returned to a positive territory, according to the Global Food Security index of 2018 (GFSI). Progress was supported by improving infrastructure, increasing production capacity and relative maintenance stable food prices. However, these positive developments are threatened by a series of risks, both ecological and socio-economic. Understanding these risks and how to approach them are essential for building solid food systems and therefore ensure food security for future generations. Since its inception, GFSI has wanted to become a benchmark for governments and a country instrument for investment. Non-governmental organizations and academia have turned to GFSI as a research tool to identify the key countries to focus on, in support of food security efforts.

Material and method

Methodology used to the development of work in order to obtain conclusions which reflects the realities in the territory, it was used an optimal mix of analysis methods and techniques, such as:

- methods of collecting data / information;

- quantitative analysis methods;
- qualitative analysis tools.

We have analyzed the Global Food Security Index (GFSI).The Global Food Security Index (GFSI) provides a common picture to understand the causes of food insecurity globally. GFSI includes several indicators that measure risk and resistance, food security associates, using a diverse set of economic, social, political, and physical data.

Results

A. Resilience of food production systems

1. Land

The current food supply in the world is depending on the soil systems supporting crops, cultivated for food, feed and fuel: FAO estimates show that 80% of the calories consumed come from crops cultivated in the soil. Agriculture covers around 38% of the total the area of global agricultural land and is still expanding, primarily in developing countries, even in existing ones, agricultural lands are degraded and abandoned, lost by salinisation or transformed into urban use.

Land resilience mechanisms:

- Improving ecosystem services in the agricultural landscape increases the resilience of the food system and productivity. Tree planting can support food production by increasing shadows and improving soil fertility.In Malawi, farmers who planted leguminous trees and shrubs had higher yields of corn and more food.Expansion of coastal mangrove forests in Vietnam has increased the aquatic product collection by 122%.
- Continuing innovation in the development and diversification of crop species and varieties increases resistance by increasing genetic and functional diversity. Diversification of crops can help to suppress pest and disease epidemics and improve the ability of food systems to respond to variability climate and extreme events.

In focus: Advance of the armyworm

The rapid spread of worms in at least 28 African countries in less than two years shows how quickly a new pest can cost millions of dollars in crop losses and interventions. Invasive species probably arrived in the form of eggs on a commercial flight in America and was reported for the first time in early 2016. Considering the ability of adults to stretch more than 500 km on the predominant winds (new generations are produced the same often once a month), African farmers sort or spray the larvae from their corn and sorghum plants.Losses are widespread: in Ghana, an average of 45% of maize crop was lost at the beginning of 2017, costing the country $ 284.4 million in revenue for a single growing season.

2. Water

Water is a limiting factor for agricultural production in many places, and is expected to becomes even more a constraint because rainfall patterns change and increase temperatures,thus increasing the water lost through evaporation. Areas which uses water faster than can be recharged It exhausts its underground water supplies and it is obliged to prioritize industrial, residents and agricultural users, the largest volume of groundwater depletion taking place in India, Iran, Pakistan and China.Water supply is very dependent on land use and may require large-scale cross-border coordination to maximize infiltration and groundwater recharge. For example, intensive agricultural landscapes in the Southeast Mekong River Delta in Asia yield huge yields from paddy rice and flood farming, but are subject to competing uses for hydropower plants and hydroelectric power stations, which require intensified diplomatic bargaining efforts.

3. Oceans

Fish is an essential source of protein and nutrients and annual per capita consumption worldwide has steadily increased in the past decades to over 20 kg. Annual Global Amount trade in fish and fish products has grown to $ 152 billion, and for many coastal populations, fish are essential for daily subsistence and offer 90% of their animal protein consumption. Some of the most fish-dependent communities are most popular, for example, Pacific Islanders, consume 2-3 or more per capita than the global average and faces some of the most severe environmental conditions on their coastal fishing.Just over half of the 171 million tons of fish produced around the world in 2016, was caught in ocean. Evidence suggests that current yields will not be maintained. The FAO reports that 60% of fisheries are already harvested at maximum sustainable levels and 33% at rates that are not biologically sustainable. Some countries with large coastal communities that have fishdependent diets, such as Bangladesh and Vietnam, are experiencing overfishing and a collapse of fish stocks.The Baltic Sea now has more than 60,000 sq km of hypoxic area, primarily caused by nutrient runoff but exacerbated by rising temperatures.

B. Climate change risks

Climate change will affect food production for all physical systems—marine and terrestrial—as basic environmental conditions change. Temperatures are rising and precipitation patterns are shifting, making crop selection and timing uncertain. The physiological responses of plants and soil systems to increased levels of CO2 in the atmosphere remain unknown. The physical effects of climate change, including increases in temperature, droughts, flooding, storms and rising sea levels, are likely to hit the Gulf states and the rest of the Middle East and North Africa hardest, followed by Central and South America. Countries in Latin America and the Caribbean (LAC) have made substantial progress on global goals to eradicate hunger, with LAC being the only region to have halved both the proportion and the absolute number of residents with insufficient food since 1990. The GFSI reflects historical data on events such as floods and droughts, but as a result of global climate change unprecedented droughts are also occurring in places like Haiti, which is highly ranked on this subindicator but experienced a lengthy drought in 2015-16 that left 3.6m Haitians facing food insecurity.

Even countries that import most of their food should expect their food security to be affected by climate change. Singapore is the top-ranked country in the 2018 GFSI, but the city state's ranking drops markedly when climate and natural resource risks are taken into account—its dependence on imports for over 90% of its food supply makes it susceptible to trade and supply chain disruptions, as producing countries may decide to reduce exports to ensure their own food security.

C. Financial risks

Food security at the household level requires access to affordable food. In the case of rising food prices, affordability means that consumers must be able to absorb higher costs, at least temporarily. Households for which food accounts for a lower proportion of their (total) expenditure are more likely to be able to absorb rises in food prices; for low-income households, safety nets are needed in the short term to ensure that food remains affordable. When local or global food prices rise rapidly, households with low incomes and that allocate a sizeable proportion of their earnings to food can suddenly find themselves unable to purchase sufficient food. In 2007-08 and 2011, rapid rises in prices for key commodities such as rice had a direct impact on food security and global hunger levels, triggering unrest and violence in several countries. In terms of the drivers of higher food prices, weather disturbances and crop failures play a role—in the first half of 2017, floods in Bangladesh and drought in Sri

Lanka contributed to record- high rice prices and low crop yields in East Africa caused cereal prices to rise sharply. But the 2007-08 food price shocks were also linked to broader economic factors, notably: the steady ascent of oil prices, which increased the cost of farming inputs and food transport; stockpiling and export restrictions by major rice producers; and the expansion of biofuel demand, which diverted large portions of the US corn crop to ethanol production.As oil prices fell during the 2008 financial crisis, food prices also returned to more affordable levels. All countries are subject to some seasonal or chronic food insecurity, but they vary greatly in the types of support that they provide, whether through established national welfare programmes or as one-time relief payments following a natural disaster. In the poorest countries, multilaterals and non-governmental organisations typically take the lead in providing safety nets, with food or cash to help households meet their nutritional needs and avoid negative coping strategies like the sale of productive assets or taking children out of school to work. Without finance, farmers are often limited in their ability to purchase inputs and equipment, which restricts the ability to invest in cropenhancement measures such as fertiliser and irrigation. And without insurance, which is non-existent in many developing countries, crop failure often means debt or forced migration. However, insurance innovations are occurring in both the public and private sectors, such as weather-index insurance under which payouts are automatically triggered if certain weather conditions, such as rainfall amounts, are met.

D. Political and social risks

The economic context of food systems is shaped by political and social dynamics, and in particular whether and how farmers invest in agricultural production. An uncertain economic future makes it risky for farmers to plant crops in the expectation that their efforts and inputs will pay off at harvest time, and depresses longer-term investments. Political stability is essential for both agricultural production and food relief efforts—farmers will only invest their labour and inputs if they can expect to reap benefits from a future harvest. In Venezuela, which ranks the lowest of all the countries in the GFSI for political stability, government mismanagement has led to economic contraction, hyperinflation, a lack of access to food and basic goods and services, and large-scale emigration to Colombia and Brazil. Food is available, but skyrocketing costs and low availability of currency mean that it is not affordable, which in turn is contributing to theft and violence. When conflict occurs, threats to food security can escalate quickly. The FAO reported that the number of people worldwide in urgent need of food aid increased by 11m in 2017, with conflict a major driver of food insecurity in 18 countries, mostly in Africa and the Middle East but also including Afghanistan and Myanmar. Corruption can undermine food security in several ways: by diverting funds intended for agricultural development, by siphoning off food supplies from incoming aid shipments, and by adding marginal expenses to poor farming households, whether through the need to pay bribes or the diversion of government subsidies for inputs. In India, the public fooddistribution system that is intended to provide poor people with subsidised grain is notoriously corrupt, with almost 60% of food meant for beneficiaries diverted for sale or export.

E.Trade and supply chain risks

Trade is an essential element of food security: every country participates in the global food trade, with about a quarter of all the food produced for human consumption crossing international borders. The recent increase in global trade tensions has demonstrated how shifting trade policies—in this case, the use of tariffs (GFSI 1.4)—can affect food supplies. In the short term, the imposition of tariffs on agricultural imports can increase costs as buyers scramble to find substitutes, while lowering margins for producers. The tariffs that China

imposed on US soybeans in July 2017, for example, caused Chinese buyers to cancel orders, and US soybean futures dropped to a five-year low. As China pays more for soybeans, whether due to tariffs on US imports or comparatively higher prices on soybeans from Brazil or other sources, its consumers will pay more as well. For low-income households around the globe that already spend most of their income on food,sudden cost increases caused by higher import duties are particularly painful. As the global volume of long-distance food trade grows, constraints on transport and storage infrastructure pose a risk to food security, exacerbated by potential political and physical chokepoints where trade flows can be constricted. Political conflict is one of the main drivers of food insecurity, disrupting not only food production and distribution but also transport. Certain routes are particularly at risk, such as the trade passage through the Bosphorus, which transits one-fifth of global wheat exports but has been affected by ongoing tensions between Ukraine and Russia. Physical infrastructure can also cause delays, as when ageing highways and waterways slow the movement of grain from North and South America. Climate change, too, can be expected to add to the strain on infrastructure, for example through the effect of higher temperatures, sea level rise and storm surges on roadways. In 2017, heavy rains on Brazil's roads caused major delays for trucks carrying soybeans to the country's ports. Meanwhile, storage infrastructure—or the lack thereof—is a significant determinant of the proportion of the harvest that will be available to leave the farm gate. Although this is not a significant concern in high-income countries, in lower-income countries up to 40% of a crop can be lost during post-harvest storage, due to lack of climate control in traditional storage methods (often woven bags or baskets) or because of damage from insects and rodents.Another 10% may be lost during transport because of spillage or contamination. Quality of storage is important for household subsistence as well as income—in Ethiopia, the use of improved food storage technologies such as metal silos was shown to reduce food insecurity and child malnutrition.

CONCLUSIONS

Food security is based on a socially, economically and biophysically interconnected system to meet people's nutritional needs. Global climate change is already introducing added uncertainty into the conditions of food production and distribution, and will create unprecedented challenges as the world continues past an increase of 2 degrees Celsius in average temperatures. As uncharted territory makes anticipation more difficult, preparations must be made to build more resilience into food systems. Just as early-warning systems for natural disasters have proved essential for allowing those in their path more time to prepare, we also need systems that track and report on crop yields, pest outbreaks and price inflation. With additional historical and comparative analysis, there is more potential to identify trends and triggers of food insecurity. Time is of the essence in providing effective food aid in the case of crisis, but also in responding to agricultural threats of pests and disease and to the potential for political instability and conflict to impinge on the availability and affordability of food. The ability of farmers, extension agents, agricultural researchers and those higher up the value chain to identify and implement coping strategies and adaptive options is dependent on technical knowledge and resources. Funding of hightechnology research and innovation in practices and technology should happen in tandem with participatory experiential learning on the ground.

BIBLIOGRAPHY

[1]. Altieri, M. et al. -2015- "Agroecology and the design of climate change-resilient farming systems." May 2015. Agronomy for Sustainable Development.

[2].Basche, A. and Edelson O. – 2017- "Improving water resilience with more perennially based agriculture". Agroecology and Sustainable Food Systems

[3]. Berhane, G. et al. -2014- "Can social protection work in Africa? The impact of Ethiopia's Productive Safety Net Programme". 2014. Economic Development and Cultural Change.

[4].Boutthavong, S. et al. -2016- "Historical changes of land tenure and land use rights in a local community: A case study in Lao PDR".

[5].Deaton, B. J. and Lipka, B. –2015- "Political instability and food security". 2015. Journal of Food Security 2015 3 (1), pp. 29-33.

[6].Devereux, S. et al.-2017- "Famine: Lessons learned". August 2017. Humanitarian Learning Centre.

[7].D'Odorico, P. and Laio, F.-2014 "Feeding humanity through global food trade". September 2014. Earth's Future

[8].Kumar, D. and Kalita, P.-2017- "Reducing postharvest losses during storage of grain crops to strengthen food security in developing countries". 2017

[9]. Tesfaye, W. and Tirivayi, N. "The impacts of postharvest storage innovations on food security and welfare in Ethiopia".

**[10]. *****http://www.fao.org/emergencies/how-we-work/resilience/en/

[11].***World Agroforestry Centre. "Agroforestry, food and nutritional security." 2013

[12].***GiZ. "Trade rules and food security". 2015 Available at: https://www.giz.de/expertise/downloads/giz2015-en-Study__Trade_rules_and_food_security.pdf

[13].***European Environment Agency. "Ocean oxygen content". 2016. Available at: https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/ocean-oxygencontent/assessment

[14]. *** FAO. "Food and nutrition security and the eradication of hunger: CELAC 2025". 2016

[15]. *** UN Framework Convention on Climate Change (UNFCCC). "Healthy soils are a key component of climate action". 2017

[16].*** UN Convention to Combat Desertification (UNCCD). "Global Land Outlook". 2017. Available at: https://knowledge.unccd.int/glo

[17].*** Centre for Agriculture and Biosciences International (CABI). "Fall Armyworm: Impacts and Implications for Africa". September 2017. Available at: https://www.invasive species.org/Uploads/InvasiveSpecies/Fall%20Armyworm%20Evidence%20Note%20September%202017.pdf

[18]. *** University of Cape Town News. "What caused the recent water shortage?" 2018

[19]. *** FAO. "The State of World Fisheries and Aquaculture 2018"

CRYPTO CURRENCY BETWEEN LEGALIZATION AND GLOBALIZATION

Alexandru-Mihnea Găină

Lecturer, PhD, University of Craiova

Abstract: Crypto currency is a digital asset. From a legal point of view it is considered as good/service or as a payment instrument. The purpose of crypto currency is to secure financial transactions by using powerful cryptography. Unlike digital payment systems and central bank systems, crypto currencies use decentralized control.
However, crypto currencies are used to make global transactions and have a value in real money and can be traded on various trading platforms along with other assets and trading instruments such as stocks, commodities, derivative instruments.

Keywords: crypto currency; digital/virtual coin; legalization; globalization; e-money;cryptocurrency

I. Terminologie

Având în vedere că prima criptomonedă[1] (Bitcoin[2]) şi cea mai cunoscută la nivel global a fost creată în anul 2008 şi lansată în anul 2009, considerăm că sunt necesare anumite precizări de ordin terminologic deoarece nu există o definiţie general acceptată la nivel global cu privire la noţiunea de criptomonedă[3]. Mai mult, odată cu apariţia acestei noţiuni în limbajul curent şi-au făcut apariţia şi alţi termeni care necesită anumite precizări.

De asemenea, anumite precizări terminologice sunt necesare şi prin prisma faptului că termenii utilizaţi în în limbajul curent în legătură cu domeniul criptomonedelor privesc mai multe aspecte şi trebuie interpretaţi din mai multe perspective (juridic, economic, fiscal, financiar-bancar, tehnic/informatic etc.).

Definiţia[4] criptomonedei cel mai uşor accesibilă publicului califică această noţiune ca fiind un tip de monedă digitală, virtuală, o monedă surogat, nebancară, folosită ca mijloc de plată care utilizează criptografia descentralizată pentru a controla tranzacţiile şi care previne dubla cheltuială a celor două părţi implicate în tranzacţie.

Din punct de vedere terminologic, în limbajul curent am identificat o serie de termeni care la prima vedere par să aibă acelaşi înţeles. Astfel, sunt utilizaţi termeni precum: *criptomonedă, monedă electronică, monedă virtuală, monedă digitală.*

a) Criptomonedă sau monedă virtuală?

Din punct de vedere juridic noţiunea de criptomonedă nu are o definiţie recunoscută în legislaţia naţională. Şi la nivelul Uniunii Europene situaţia este aceeaşi, în sensul că legislaţiile naţionale ale statelor membre nu reglementează în mod concret noţiunea de

---

[1] A se vedea C.M. BANU, F. CLEM, *Aspecte de actualitate privind reglementarea tehnologiei registrelor distribuite şi a monedelor virtuale în legislaţia statelor membre ale Uniunii Europene,* pag. 8,Departamentul de Studii Parlamentare şi Politici UE - Direcţia Pentru Uniunea Europeană din cadrul Camerei Deputaţilor a Parlamentului României, disponibil la adresa de internet *http://www.cdep.ro/afaceri_europene/afeur/2019/st_2643.pdf*. (vizitat la data de 5 mai 2019)

[2] A fost creat de Satoshi Nakamoto care este un pseudonim al persoanei sau grupului de persoane necunoscute care au creat această moneda virtuală.

[3] „*virtual currency*", „*cryptocurrency*" (în limba engleză); „*monnaie virtuelle*", „*argent virtuel*", „*crypto-monnaie*" (în limba franceză); „*moeda virtual*" (în limba portugheză); „*criptomoneda*" (în limba spaniolă).

[4] https://ro.wikipedia.org/wiki/Criptomoned%C4%83 (vizitat la data de 5 mai 2019).

criptomonedă[5]. În măsura în care există anumite prevederi în legislația statelor membre cu referire la noțiunea de criptomonedă, acestea fac trimiteri ori sunt inspirate din legislația europeană[6].

Cu toate acestea, în legislația[7] europeană monedele virtuale înseamnă o reprezentare digitală a valorii care nu este emisă sau garantată de o bancă centrală sau de o autoritate publică, nu este în mod obligatoriu legată de o monedă instituită legal și nu deține statutul legal de monedă sau de bani, dar este acceptată de către persoane fizice sau juridice ca mijloc de schimb și care poate fi transferată, stocată și tranzacționată în mod electronic. Referitor la această definiție dată de legislația europeană este de remarcat faptul că în versiunea în limba engleză a Directivei 2018/843 este utilizată terminologia de *„virtual currencies”*, iar în versiunea în limba franceză este utilizat termenul *„monnaies virtuelles”*.

În concluzie, apreciem că prin raportare la legislația europeană existentă în prezent și la nivelul tehnologic actual, din punct de vedere juridic noțiunea de criptomonedă este echivalentă cu noțiunea de monedă virtuală.

b) Monedă electronică sau monedă digitală?

În legislația românească[8], *moneda electronică* este definită ca fiind o valoare monetară stocată electronic, inclusiv magnetic, reprezentând o creanță asupra emitentului, emisă la primirea fondurilor în scopul efectuării de operațiuni de plată și care este acceptată de o persoană, alta decât emitentul de monedă electronică. Această definiție este în concordanță cu definiția acestei instituții prevăzută și în legislația europeană[9]. În consecință, apreciem că moneda electronică este varianta electronică a bancnotelor și monedelor fizice, care se poate stoca pe un dispozitiv de plată electronic recunoscut şi acceptat de părțile tranzacției și al cărui emitent se cunoaşte.

Din punct de vedere terminologic, noțiunea de *monedă digitală* nu se regăsește în legislația națională şi nu am identificat noțiunea nici în legislația europeană. Cu toate acestea, în limba engleză se utilizează termenul de *„digital money”*[10](trad. - *bani digitali*).

În consecință, dacă este acceptată noțiunea de bani digitali, ar trebui acceptată și noțiunea de monedă digitală[11] deoarece banii sunt exprimați într-o monedă recunoscută de autorității.

Din punct de vedere conceptual se poate admite că banii digitali sunt echivalenți banilor electronici (E-money)[12].

Însă, apreciem că noțiunea de bani electronici (E-money) şi implicit de bani digitali (digital money) au în componență două categorii: bani electronici centralizați[13] și bani electronici descentralizați[14].

---

[5] A se vedea C.M. BANU, F. CLEM, *op.cit.*, pag. 20-45, http://www.cdep.ro/afaceri_europene/afeur/2019/st_2643.pdf. (vizitat la data de 5 mai 2019).

[6] *Ibidem.*

[7] A se vedea art. 1, pct. 1, lit. d) din Directiva 2018/843 a Parlamentului European şi a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, precum și de modificare a Directivelor 2009/138/CE și 2013/36/UE

[8] A se vedea art. 4 lit. f) din Legea nr. 127/2011 privind activitatea de emitere de monedă electronică

[9] Art. 2 pct. 2 din Directiva 2009/110/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind accesul la activitate, desfășurarea și supravegherea prudențială a activității instituțiilor emitente de monedă electronică, de modificare a Directivelor 2005/60/CE și 2006/48/CE și de abrogare a Directivei 2000/46/CE.

[10] O. DROZD, Y. LAZUR, R. SERBIN, *Theoretical and Legal Perspective on Certain Types of Legal Liability in Cryptocurrency Relations*, Baltic Journal of Economic Studies, Vol. 3, Nr. 5, 2017, pag. 222.

[11] A se vedea A. KUMAR, C. SMITH, Reserve Bank of New Zealand - Analytical Notes, Crypto-currencies – An Introduction to not-so-funny moneys, Nov. 2017, Reserve Bank of New Zealand, Analytical Note Series, ISSN 2230-5505, pag. 6, https://www.rbnz.govt.nz/-/media/ReserveBank/Files/Publications/Analytical%20notes/2017/an2017-07.pdf (vizitat la data de 5 mai 2019).

[12] *Ibidem.*

Având în vedere cele menționate, apreciem că moneda digitală este mai aproape de noțiunea de bani digital descentralizați și, implicit, de noțiunea de monedă virtuală sau criptomonedă.

Astfel, din punct de vedere juridic considerăm că se poate discuta despre două concepte distincte: *moneda electronică* şi *moneda virtuală* (*criptomoneda* sau *moneda digitală*).

II. Natura juridică a criptomonedelor

Pentru determinarea naturii juridice a monedelor virtuale trebuie identificate trăsăturile acestora[15].

Pornind de la definiția din legislația europeană în materie[16], apreciem că monedele virtuale prezintă următoarele trăsături:

- nu sunt emise sau garantate de o bancă centrală sau de o autoritate publică (sunt descentralizate);
- nu sunt în mod obligatoriu legate de o monedă fizică instituită legal;
- nu dețin statutul legal de monedă sau de bani;
- sunt acceptate de persoane fizice sau juridice ca mijloc de schimb;
- pot fi transferate, stocate și tranzacționate NUMAI în mod electronic.

Într-un raport[17] al Ministerului francez de finanțe s-a apreciat că monedele virtuale prezintă trei trăsături:

- intervenția unor actori care nu sunt supuși unor reglementări;
- absența/lipsa transparenței (neexistând formalități particulare prescrise pentru deschiderea unui portofel digital);
- caracter extrateritorial în sensul că utilizarea monedelor virtuale face posibilă, datorită facilităților internetului, dematerializarea, anonimizarea și multiplicarea domeniul de aplicare al vectorilor clasici pentru spălarea banilor și fraudă.

Având în vedere aceste trăsături care sunt acceptate de foarte multe instituții mondiale și/sau guvernamentale din domeniul financiar şi economic, în întreaga lume, în ceea ce privește relația statelor cu criptomonedele este diferită.

În acest sens, unele state precum Australia, Germania, Olanda, Noua Zeelandă, Singapore le încurajează în toate privințele, altele (Indonezia, China, Rusia) au instituit limitări serioase în ceea ce privește monedele virtuale, iar o a treia categorie de state (Bolivia, Ecuador, Thailanda și Vietnam) au interzis în mod expres criptomonedele[18].

Cu privire la natura juridică a criptomonedelor, statele lumii au exprimat opinii diverse astfel:

- o primă categorie de state sau instituții publice apreciază că monedele virtuale reprezintă active/instrumente financiare (ex.: Japonia)[19];

---

[13] În acest sens, trebuie precizat că banii electronici centralizați sunt reglementați de o instituție centrală –prin intermediul căreia se administrează emisiunea de bani și se facilitează tranzacțiilor. De asemenea, această instituție are și rol reglementator în domeniu.

[14] Banii electronici descentralizați presupun un sistem descentralizat, în sensul că nu există o autoritate centrală, cum ar fi o bancă centrală, conducând astfel către noțiunea de criptomonedă.

[15] Pentru dezvoltări privind trăsăturile monedelor digitale a se vedea M. ABRAMOWICZ, *Cryptocurrency-Based Law,* Arizona Law Review,Vol. 59, Issue 2, 2017, pag. 360 și urm.

[16] *Supra, nota subsol 7*

[17] Ministère des Finances Publiques et des Comptes Publics, Groupe de travail *„Monnaies virtuelles”, L'encadrement des monnaies virtuelles - Recommandations visant à prévenir leurs usages à des fins frauduleuses ou de blanchiment,* iunie 2014, https://www.economie.gouv.fr/files/rapport_monnaiesvirtuelles_web.pdf (vizitat la data de 5 mai 2019)

[18] O. DROZD, Y. LAZUR, R. SERBIN, *op. cit.,* Baltic Journal of Economic Studies, Vol. 3, Nr. 5, 2017, pag. 222.

[19] *Ibidem*

- o a doua categorie consideră criptomonedele ca fiind instrumente/mijloace de plată (unele state membre ale Uniunii Europene)[20];
- o a treia categorie de state a calificat monedele virtuale ca fiind bunuri mobile necorporale (Franța, Austria)[21].

În ceea ce ne priveşte, apreciem că la acest moment monedele virtuale au natura juridică mixtă care trebuie analizată prin raportare la operațiunea juridică în care sunt utilizate. În acest sens, apreciem că monedele virtuale pot îmbrăca fie forma unor mijloace/instrumente de plată[22] contractuale atunci când participanții la tranzacție înțeleg să plătească un bun corporal sau incorporal cu o monedă virtuală acceptată de ambele părți ale tranzacției, fie forma unor instrumente financiare derivate[23] atunci când sunt tranzacționate pe o platformă/sistem de tranzacționare[24].

III. Globalizarea tranzacțiilor financiare şi a plăților

Noțiunea de globalizarea poate fi analizată în diferite moduri în funcție de nivelul de abordare[25].

Raportată la nivel global/mondial, noțiunea de globalizare se materializează prin creşterea relațiilor dintre state în toate ramurile economiei ce are ca efect creşterea transferurilor internaționale de bunuri, servicii, capital şi tehnologii[26].

În literatura de specialitate[27] noțiunea de globalizare a fost analizată atât ca proces, cât şi ca fenomen. Indiferent de modalitatea de abordare a globalizării, cert este că globalizarea există şi se manifestă din ce în ce mai mult în toate ramurile economiei şi implicit ale societății.

---

[20] C.M. BANU, F. CLEM, *op. cit.*, pag. 20-45, http://www.cdep.ro/afaceri_europene/afeur/2019/st_2643.pdf. (vizitat la data de 5 mai 2019).

[21] A se vedea pct. 14 din Decizia Consiliului de Stat din data de 26 aprilie 2018 disponibilă la adresa de internet http://www.conseil-etat.fr/Decisions-Avis-Publications/Decisions/Selection-des-decisions-faisant-l-objet-d-une-communication-particuliere/Conseil-d-Etat-26-avril-2018-M.-G-et-autres (vizitat la data de 5 mai 2019)

[22] Monedele virtuale înlocuiesc în această situație monedele tradiționale.

[23] Cu privire la noțiunea de instrumente financiare derivate a se vedea art. 2, alin. 1, pct. 18 din Legea nr. 24/2017.

[24] De exemplu platforma de tranzacționare etoro. Serviciile de brokeraj eToro sunt oferite de eToro (Europe) Ltd. („eToro Europe"), o societate de investiții cipriotă înregistrată (CIF). Societatea este înregistrată sub numărul HE20058. Compania eToro Europe este reglementată de către Comisia Valorilor Mobiliare și Bursiere din Cipru (CySEC), având licența nr. 109/10. În Marea Britanie, eToro (UK) Ltd. („eToro UK"), societate înregistrată sub nr. 7973792, este autorizată și reglementată de către Autoritatea pentru Conduită Financiară (FCA) sub numărul de referință a societății 583263. eToro Europe și eToro UK funcționează și se conformează Directivei privind piețele instrumentelor financiare (MiFID). În Australia, serviciile și produsele sunt furnizate de către eToro AUS Capital Pty Ltd. („eToro Australia"), ABN 66 612 791 803, care deține licența de furnizare de servicii financiare în Australia (AFSL) cu nr. 491139, acordată de Comisia Australiană pentru Valori Mobiliare și Investiții (ASIC) și este reglementată conform Legii societăților comerciale (Commonwealth). eToro Australia organizează furnizarea de servicii de către eToro Europe pentru clienții săi. Pentru cele menționate a se vedea https://www.etoro.com/ro/customer-service/regulation-license/ (vizitat la data de 8 mai 2019).

[25] C. MUNTEANU, A. HOROBEȚ, *Finanțe transnaționale,* Ed. All Beck, București, 2003, pag. 53.

[26] A.M. GĂINĂ, *Globalizarea şi crizele financiare*, Editura Pro Universitaria, Bucureşti, 2012, pag. 9.

[27]Pentru detalii privind conceptul și perspectiva de abordare a globalizării a de vedea D. HELD, A. MCGRAW, D. GLODBLATT, J. PERATON, *Transformări globale. Politică, economie și cultură,* Ed. Polirom, Iași, 2004, pag. 26; I. BARI, *Globalizarea economiei,* Ed. Economică, București, 2005, pag. 27; J.E. STIGLITZ, *Mecanismele globalizării,* Ed. Polirom, București, 2008, pag. 19; J.E. STIGLITZ, *Globalizarea. Speranțe și deziluzii,* Ed. Economică, București, 2005, pag. 37; R. GHIȚĂ, *Globalizarea firmei,* Ed. Economică, București, 2006, pag. 13; R. GILPIN, *Economia mondială a secolului XXI. Provocarea capitalismului global,* Ed. Polirom, București, 2004, pag. 28; L. VOINEA, *Corporațiile transnaționale și capitalismul global,* Ed. Polirom, Iași, 2007, p. 12.

În ceea ce privește globalizarea plăților internaționale în sistemul bancar mondial, în prezent, cea mai utilizată metodă este reprezentată de sistemul SWIFT[28].

De asemenea, la nivel mondial și/sau regional există și alte sisteme de plăți[29] precum: plăți cu cecuri electronice, plăți card către card, transferuri de bani către persoane fizice, PayPal, etc.

Din punct de vedere al tranzacțiilor financiare, globalizarea s-a realizat și dezvoltat într-un ritm mai rapid decât comerțul internațional[30] întrucât rapiditatea operațiunilor financiare a fost puternic influențată de progresul din domeniul tehnologiei informației. Astfel, viteza de dezvoltare și inovația din domeniul informaticii și electronicii au permis efectuarea cu rapiditate a tranzacțiilor financiare și au facilitat fluxurile de capital prin crearea de sisteme de acces și tranzacționare.

În scopul asigurării unei securități ridicate a operațiunilor financiare și a fluxurilor de capital statele lumii au încheiat Acordul Monetar de la Bretton Woods prin care au fost înființate Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială. Prin activitatea desfășurată de cele două instituții internaționale a fost sprijinit și încurajat procesul de globalizare financiară, dar în același timp a și fost reglementat sistemul de tranzacții financiare.

În concluzie, apreciem că globalizarea piețelor financiare este un fenomen care nu poate fi negat și care credem că va continua să se dezvolte într-un ritm mai rapid decât alte domenii ale economiei, fiind cu un pas înainte inclusiv față de legislația și reglementarea specifică domeniului.

IV. Cadrul normativ la nivel european privind monedele virtuale

În prezent[31], la nivelul Uniunii Europene nu există o reglementare expresă a criptomonedelor sau o legislație unanim implementată și/sau incidentă.

În acest sens, din cercetările noastre[32] a rezultat că monedele virtuale reprezintă o instituție juridică ce trebuie reglementată și care necesită o atenție[33] sporită din partea autorităților statale[34], chiar dacă printr-o directivă europeană s-a dat o definiție a monedei virtuale[35], aceasta nu este transpusă în legislațiile naționale.

---

[28] Fondată la începutul anilor 1970, SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) este o cooperativă de peste 7.600 de bănci din peste 200 de țări din toată lumea, care operează o rețea proprie de telecomunicații globale prin care circulă mesaje de plată ce reprezintă, în esență, ordine ale expeditorului către receptor pentru efectuarea unei plăți. Mesajele sunt criptate, iar integritatea lor este verificată printr-un cod. MAC. Sistemul dispune de un puternic centru de procesare și de un centru de rezervă (în SUA și Olanda). Pentru detalii a se vedea https://www.swift.com/about-us/discover-swift (vizitat la data de 8 mai 2019).

[29] Pentru detalii privind diverse de sisteme de plăți a se vedea D. VASILACHE, *Plăți electronice. O introducere*, Ed. Rosetti, București, 2004.

[30] Pentru detalii privind dezvoltarea și măsurile adoptate în vederea creării unui sistem de comerț internațional stabil și sigur a se vedea A.M. Găină, C*omerț internațional,* Ed. Universitaria, Craiova, 2014, pag. 96-119

[31] A se înțelege luna ianuarie 2019.

[32] În acest sens, menționăm că ne rezervăm dreptul de a considera că cercetarea efectuată nu este absolută și totală deoarece un asemenea demers ar implica acces la diverse materiale și instituții care nu pot fi efectuate de o singură persoană și într-un termen rezonabil.

[33] A se vedea C.M. BANU, F. CLEM, *op.cit.*, pag. 20-45, http://www.cdep.ro/afaceri_europene/afeur/2019/st_2643.pdf. (vizitat la data de 5 mai 2019).

[34] Parlamentul francez dezbate în prezent posibilitatea reglementării unui regim francez al ofertelor de monede/jetoane, prin proiectul de lege „PACTE", prezentat în cursul lunii iunie 2018 și supus în prezent dezbaterilor parlamentare (https://www.legifrance.gouv.fr/affichLoiPreparation.do?idDocument=JORFDOLE000037080861&type=general&typeLoi=proj&legislature=15) - (vizitat la data de 07.05.2019) și (https://www.economie.gouv.fr/plan-entreprises-pacte) - (vizitat la data de 07.05.2019).

[35] *Supra, nota subsol 7*

Cea mai avansată legislație în domeniul criptomonedelor dintr-o țară membră a Uniunii Europene este cea a Maltei[36].

În legislația națională, monedele virtuale nu sunt reglementate. Cu toate acestea, din punct de vedere fiscal[37], legiuitorul român a supus tranzacțiile cu monede virtuale impozitului pe venit. prin Legea nr. 30/2019 au fost aduse modificări Codului fiscal în sensul că veniturile din tranzacții cu monedă virtuală reprezintă venituri impozabile conform regulilor prevăzute la impozitul pe venituri din alte surse.

De altfel, din punct de vedere fiscal reglementarea tranzacțiilor cu criptomonede este prevăzută şi în legislațiile altor state membre ale Uniunii Europene[38].

În ceea ce ne privește, apreciem că această abordare de reglementare a criptomonedelor doar din punct de vedere fiscal este împotriva normelor de tehnică legislativă întrucât ar trebui reglementat şi clarificat regimul juridic al acestor instituții şi abia ulterior văzut dacă din punct de vedere fiscal se impune o legiferare. Un argument suplimentar în

---

[36] A se vedea C.M. BANU, F. CLEM, *op.cit.*, pag. 20-45, http://www.cdep.ro/afaceri_europene/afeur/2019/st_2643.pdf. (vizitat la data de 5 mai 2019). Potrivit acestui studiu, în anul 2018, în Parlamentul maltez au fost adoptat trei acte normative care reglementează ofertele inițiale de monedă *(„ICOs")*, schimburile de criptomonede, societățile care furnizează tehnologia registrelor distribuite *(„blockchain")* și prestatorii de servicii de acest tip după cum urmează:
- Legea nr. XXXI din 2018 privind înființarea Autorității pentru Inovație Digitală din Malta ca autoritatea competentă în domeniul certificării aspectelor de ordin tehnologic și înregistrării prestatorilor de servicii tehnologice. Misiunea acestei autorități este susținerea dezvoltării în Malta a dispozitivelor și serviciilor de tehnologie inovatoare, exercitând funcții de supraveghere și de reglementare în materie. De asemenea, autoritatea instituie și actualizează un registru public care conține lista tuturor titularilor de autorizații privind tehnologia inovatoare.
- Legea nr. XXXIII din 2018 privind dispozitivele și serviciile de tehnologie inovatoare, ce dispune metode prin care Autoritatea pentru Inovație Digitală poate recunoaște asemenea dispozitive și servicii. Durata validității autorizațiilor este de doi ani. În cazul în care persoana care solicită o formă de recunoaștere în temeiul legii nu are reședința obișnuită în Malta, ea trebuie să desemneze un agent rezident în acel stat, cu rol de a comunica cu Autoritatea și de a se constitui în reprezentant în justiție, dar care nu răspunde personal pentru nerespectarea de titularul autorizației a condițiilor legale;
- Legea nr. XXX din 2018 privind activele financiare virtuale care instituie cadrul pentru ofertele inițiale de monedă, schimburile de criptomonede și regimul normativ pentru prestarea anumitor servicii în legătură cu monedele virtuale – servicii prestate de intermediari. Legea definește *„tehnologia registrelor distribuite"* ca sistem de tip bază de date în care sunt înregistrate informații schimbate în mod consensual și sincronizate în cadrul unei rețele multinodale. Activele aferente tehnologiei registrelor distribuite sunt definite ca jeton virtual *(„virtual token");* activ financiar virtual; monedă electronică; instrument financiar – categorii ce depind în mod intrinsec sau care utilizează respectiva tehnologie. „Jetonul virtual" reprezintă orice formă de înregistrare în mediul digital, a cărei utilitate, valoare sau aplicare este restricționată doar la dobândirea de bunuri sau servicii, fie doar în cadrul unei platforme a tehnologiei registrelor distribuite, fie în legătură cu care a fost emisă sau în cadrul unei rețele limitate de atare platforme. *„Oferta inițială de active financiare virtuale" („initial virtual financial asset offering")* este definită ca metodă de strângere de fonduri prin care un emitent oferă active financiare virtuale la schimb cu fonduri. *„Activul financiar virtual"* constituie orice formă de înscriere într-un mediu digital, care este utilizat ca mediu digital de schimb, unitate de cont sau stocare de valori, care nu constituie monedă electronică, instrument financiar sau jeton virtual. Legea califică drept *„agent pentru active financiare virtuale"* acea persoană înregistrată la autoritatea competentă (în Malta ori într-o altă jurisdicție recunoscută) și care este autorizată să exercite profesia de avocat, contabil sau auditor ori o firmă de avocați, contabili sau auditori ori prestatori de servicii pentru firme, respectiv o persoană juridică care este deținută în întregime ori controlată de persoane (fizice sau juridice) menționate anterior. Rolul și funcțiile agentului pentru active financiare virtuale sunt, în esență, oferirea de consultanță clienților, efectuarea de evaluări prealabile privind clienții, intermedierea între Autoritatea pentru Servicii Financiare din Malta și clienți (ținând cont de faptul că cererea pentru obținerea unei licențe, de către un client, se efectuează doar prin intermediul unui atare agent), cooperarea cu autoritatea menționată, etc. În plus, agentul în cauză este vizat și de dispozițiile legislației privind prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului.

[37] Prin art. I pct. 16^1 din Legea nr. 30/2019 au fost aduse modificări Codului fiscal în sensul că la articolul 114 alin. 2 din Codul fiscal, după lit. l) se introduce o nouă literă, litera m), cu următorul cuprins: m) venituri din transferul de monedă virtuală.

[38] De exemplu: Finlanda, Franța, etc.

acest sens este şi faptul că în legislația europeană[39] moneda virtuală este considerată un mijloc de schimb (de plată)[40] acceptat între operatorii care o acceptă, ceea ce din punctul nostru de vedere nu poate fi impozitat. Dacă s-ar admite o asemenea soluție juridică ar însemna a se impozita banii care sunt schimbați în scopul obținerii unor mărfuri sau a unor alți bani.

V. În loc de concluzii

Având în vedere cele menționate în prezenta lucrare apreciem că la acest moment legislațiile naționale sunt depășite de amploarea şi fenomenul criptomonedelor fiind necesare măsuri concertate ale statelor, instituțiilor financiare internaționale sau orice alte autorităţi şi/sau entităţi care trebuie adoptate cât de repede posibil deoarece există riscul ca operațiunile cu monede virtuale, indiferent în ce sens se efectuează să aibă chiar efecte negative în societate şi să devină mai greu de controlat şi de legiferat în viitor.

De asemenea, legiferarea/reglementarea criptomonedelor considerăm că trebuie făcută şi prin prisma faptului că tehnologiile care sunt şi au fost promovate de emitenții de monede virtuale pot fi dezvoltate sau chiar implementate în diverse ramuri ale societăţii putând asigura progres în anumite domenii.

În plus, apreciem că prin reglementarea şi acceptarea fenomenului criptomonedelor, statele, prin măsuri luate în diverse ramuri economice şi pe anumite paliere ale societății, vor putea să diminueze riscurile pe care acest fenomen le-ar putea crea sau chiar utilizarea monedelor virtuale în scopuri anti-sociale.

[39] *Supra, nota subsol 7*

[40] A se vedea Hotărârea CJUE pronunțată la data de 22 octombrie 2015 în Cauza C-264/14 (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:62014CJ0264&from=RO) – (vizitat la data de 07.05.2019). Conform hotărârii pronunțate în cauză (pct. 24) moneda virtuală cu flux bidirecțional *„bitcoin”*, care va fi schimbată în monedă tradițională în cadrul operațiunilor de schimb, nu poate fi calificată ca „bun corporal” în sensul articolului 14 din Directiva TVA, dat fiind că, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 17 din concluzii, această monedă virtuală nu are alte finalități decât aceea de mijloc de plată. De asemenea, la pct. 25 din hotărâre se arată că aceeași este situația şi în privința monedelor tradiționale, din moment ce este vorba despre monede care sunt mijloace de plată legale (a se vedea în acest sens şi Hotărârea First National Bank of Chicago, C-172/96, punctul 25).

THE CRITERIA OF THE SELECTION OF CASES TO BE BROUGHT BEFORE THE PRE-TRIAL CHAMBER OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT

Alina Ioana Szabo

Lecturer, PhD, "G. Bacovia" University

Abstract: The article starts with a short introduction concerning the International Criminal Court (ICC), then it moves to the identification of the criteria used by the ICC Prosecutor to bring cases before the Pre-Trial Chamber. Further, it analysis each of the four identified criteria (seriousness of information, jurisdiction, admissibility, interest of justice) by taking into account the Prosecutor's policy papers on the matter. The article ends by referring to the situations where criteria have been or have not been met and draws some conclusions concerning the situations which are currently under analysis by the prosecutor.

Keywords: International Criminal Court, seriousness of information, jurisdiction, admissibility, interest of justice

I. Introduction

The international Criminal Court (ICC) became a reality after the entrance into force of the Rome Statute on July the 1st, 2002. It is the first permanent international court to deal with the most grave international crimes like genocide, war crimes, crimes against humanity and aggression.[1] Unlike the ad - hoc tribunals which were based on the principle of concurrency, ICC is based on the principle of complementarity which means that States Parties have priority in investigating and prosecuting these crimes.

For the purpose of this paper we looked into the applicable law, namely into the provisions of the Rome Statute, Rules of Procedure and Evidence and into the Regulations of the Office of the Prosecutor, in order to identify the criteria used by the ICC Prosecutor to bring situations and cases before the Pre-Trial Chamber. Therefore, we took into account Article 15 (The Prosecutor), Article 17 (Admissibility), and Article 53 (Initiation of an investigation) of the Rome Statute, as well as, Rule 48 (Determination of reasonable basis to proceed with an investigation under art. 15 paragraph 3), Rule 104 (Evaluation of information by the Prosecutor), Regulation 25 (Initiation of preliminary examination), and Regulation 29 (Initiation of an investigation or prosecution). After analysing of these articles, rules and regulations we identified four criteria used by the Prosecutor: seriousness of information, jurisdiction, admissibility, interest of justice.

II. Seriousness of information

The first criteria used by the prosecutor in order to select a case is the seriousness of information that the Office of the Prosecutor receive. Therefore, the Prosecutor has to make sure that the information received is serious and that the evidence is sufficient.

1 See Alina I. Szabo (nee Apreotesei) ``The International Criminal Court: Starting with Africa. Origins, Development and Future of the International Criminal Court to prosecute Gross Violations of International Humanitarian Law and of Human Rights Law``, Free World Publishing, Canada, 2010, ISBN 978-0-9738848-5-2 (PB), 231 p.

For this purpose, the Prosecutor may seek additional information from States, organs of the United Nations, intergovernmental or non-governmental organizations, or other reliable sources that he or she deems appropriate, and may receive written or oral testimony at the seat of the Court. As it is said, in practice, preliminary examinations are clouded by mystery.[2]

This is a pre-investigative phase which turned into one of the most important activities of the ICC. Some scholars even proposed the setting up of an Office of the Examining Magistrate[3]. Unfortunately, ICC faces constraints and limitations of jurisdiction or financial means.

The analysis of the information is what the OTP calls Phase 1 of the preliminary examination.[4] It ends with a `Phase 1 Report` which contains the Prosecutor's decision weather the allegations warrant the formal opening of an investigation or not.[5]

III. Admissibility

The admissibility test is two folded, involving the complementarity test and the gravity threshold.[6] In order to test the complementarity, the Prosecutor has to decide if there were any relevant national investigations or prosecutions. The ICC jurisprudence decided already that the absence of national proceedings or domestic inactivity, make the case admissible.[7] The Prosecutor has to decide if a State Party is unwilling or unable to prosecute, in the sense of Article 17 (2) (purpose of shielding, unjustified delay, proceedings not conducted independently or impartially) or 17 (3) (collapse/unavailability of national system to obtain evidence or to carry out investigations or proceedings) of the Rome Statute).[8] The complementarity test may fail in case of lack of legislation or any laws to bar domestic proceedings, or in case of any investigations if the focus was on low and mid-level perpetrators.

When analysing the gravity of the crimes, the Prosecutor takes into account the scale, the nature, the manner of commission and the impact of the crimes.[9] Therefore, the Prosecutor looks at the number of direct/indirect victims, the damage caused, in particular the bodily and psychological caused to victims and their families, their geographical or temporal spread, specific elements of each crime such as killings, rapes and other forms of sexual or gender violence, crimes committed against children, persecution, imposing conditions of life on a group calculated to bring about its destruction, means employed to execute a crime, the degree of participation and intent, if systematic or resulted from a plan, organised policy, or

---

2 Carsten Stahn, Morten Bergsmo and Chan Ho Shing Icarus, ``On the Magic, Mystery and Mayhem of Preliminary Examinations``, in *Quality Control in Preliminary Examinations*, Volume I, C. Stahn, M. Bergsmo (eds.), TOAEP, Brussels, 2018, 978-82-8348-124-2 (e-book), p. 1-32 at. 13.

3 Gregory S. Gordon, ``Reconceptualizing the Birth of the International Criminal Case: Creating an Office of the Examining Magistrate``, in *Quality Control in Preliminary Examinations*, Volume II, C. Stahn, M. Bergsmo (eds.), TOAEP, Brussels, 2018, 978-82-8348-112-9 (e-book), p. 255 – 320.

4 For an analysis of each of the four phases, see Matilde E. Gawronski, ``The Legalistic Function of Preliminary Examinations: Quality Control as a Two-Way Street`` in *Quality Control in Preliminary Examinations*, Volume I, C. Stahn, M. Bergsmo (eds.), TOAEP, Brussels, 2018, 978-82-8348-124-2 (e-book), p. 179-222 at. 186.

5 See also Amitis Khojasteh, ``The Pre-Preliminary Examination Stage: Theory and Practice of the OTP`s Phase 1 Activities`` in *Quality Control in Preliminary Examinations*, Volume I, C. Stahn, M. Bergsmo (eds.), TOAEP, Brussels, 2018, 978-82-8348-124-2 (e-book), p. 223-256.

6 See Policy Paper on Preliminary Examinations, 2013, http://www.legal-tools.org/en/doc/acb906/.

7 Judgment on the Appeal of Mr. Katanga – Admissibility Case, 2009.

8 On the complementarity principle, see Alina Apreotesei ``The International Criminal Court and the Principle of Complementarity``, in *Iustum, Aequm, Salutare Journal*, 2, Budapest, (2008), HU ISSN 1787 -323, p. 93-120.

9 Idem 2 at 3, 15.

abuse of power, particular cruelty, suffering of victims, their vulnerability, the terror, social, economic and environmental damage to community, etc.

IV. Jurisdiction

Another criteria that the Prosecutor has to take into account before deciding to bring a case to the Pre -Trial Chamber, is the jurisdiction. The analysis is threefold: ratione materiae (in order to see if the crimes fall into the jurisdiction of the Court: genocide, war crimes, crimes against humanity, aggression), ratione temporis/personae (only the crimes committed after the entrance into force of the Rome Statute) and the trigger mechanism (State party referral, Security Council, or proprio motu).[10]

In other words, the Prosecution has to verify if the crimes were committed after 1 July 2002, if the crimes took place in the territory of a State Party or were committed by a national of a State Party (unless the situation was referred by the UN Security Council) and also if they amount to war crimes, crimes against humanity, genocide and aggression.[11]

V. Interest of justice

The last criteria used by the Prosecutor is the interest of justice. The Policy Paper on the Interest of Justice[12] explains that while there is a presumption in favor of investigation or prosecution, sometimes, in exceptional cases, might be in the interests of justice, not to investigate. In order to take such a decision, the prosecution takes into consideration the gravity of crimes, the interests of victims, the age or infirmity of the alleged perpetrator, as well as his/her role in the alleged crime. In all cases, the decision of the Prosecutor not to pursue based on the interest of justice must be confirmed by the Pre - Trial Chamber, which might review this decision. Until now no such decision was made by the Prosecutor.[13] On the contrary, the Pre - trial Chamber II decided recently not to authorize an investigation into the situation in the Islamic Republic of Afghanistan. It based its decision on the interests of justice. While decided that indeed, seems like crimes within the ICC jurisdiction have been committed in Afghanistan and that potential cases would be admissible before the Court, the Chamber noted that ``time elapsed since the opening of the preliminary examination in 2006 and the political changing scene in Afghanistan since then, the lack of cooperation that the Prosecutor has received and which is likely to go scarcer should an investigation be authorized hampering the chances of successful investigation and prosecution, as well as the need for the Court to use its resources prioritizing activities that would have better chances to succeed.``[14] This decision born different points of view among international criminal lawyers arguing if the Rome Statute gives the power not to investigate based on the interests of justice only to the Prosecutor or to the Pre -Trial Chamber, too.[15]

---

10 Ibidem at 8, 9.

11 On Aggression, see Aurora Ciuca, „În căutarea unei definiții a agresiunii internaționale: de la V.V. Pella la Kampala”, în „100 de ani de gândire juridică românească. Vespasian V. Pella și dezvoltarea dreptului penal internațional și național”, (A. Ciucă – coordonator), Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iași, 2018, p. 51-62.

12 Policy Paper on the Interests of Justice, 2007.

13 See also Alexander Heinze, Shannon Fyfe, ``Prosecutorial Ethics and Preliminary Examinations at the ICC`` in *Quality Control in Preliminary Examinations*, Volume II, C. Stahn, M. Bergsmo (eds.), TOAEP, Brussels, 2018, 978-82-8348-112-9 (e-book), p. 1-76 at 49.

14 ICC Press release, 12 April 2019, https://www.icc-cpi.int/Pages/item.aspx?name=pr1448.

15 See for example Dov Jacobs, ``Some extra thoughts on why ICC Pre-Trial Chamber acted ultra vires in using the ``interests of justice`` to not open an investigation in Afghanistan``, 12 April 2019, and ``ICC Pre-Trial Chamber rejects OTP request to open an investigation in Afghanistan: some preliminary thoughts on an ultra vires decision``, 12 April 2019, published on https://dovjacobs.com. See also Kevin Jon Heller ``Can the PTC

VI. Policy papers on the matter. Other criteria

The Office of the Prosecutor issued a Policy Paper on Preliminary Examinations in 2013 and a Policy Paper on Case Selection and Prioritisation in 2016[16]. According to these, the standard of proof for proceeding with an investigation into a situation under the Statute is `reasonable basis`, meaning a sensible and reasonable justification for a belief that a crime falling within the jurisdiction of the Court, has been or is being committed.[17] There are no other statutory criteria. Factors such geographical or regional balance are not considered. There are no time limits for bringing a preliminary examination to a close. The preliminary examination process is characterized by independence, impartiality, objectivity.

The same criteria are used by the Prosecutor when decides to select and prioritize the cases but the test is more focused as jurisdiction, admissibility and interests of justice are considered in relation to identified incidents, persons and conduct. While ``situation`` is generally defined in terms of temporal, territorial and in some cases personal parameters (in rem), ``a case`` refers to a specific incident within a given situation leading to suspects under investigation (in personam).

When selecting a case, the Prosecutor takes into consideration also the potential charges so that they reflect the truth, and also to make sure that the most serious crimes do not go unpunished. In the same time the Office chooses the cases trying to reflect the representative sample of the main types of victimisation.[18]

VII. Situations where criteria have been/have not been met

According to the 2018 Report on Preliminary Examination Activities[19], ``between 1 November 2017 and 31 October 2018, the Office received 673 communications pursuant to article 15 of the Statute. Of these, 443 were manifestly outside the Court's jurisdiction; 28 warranted further analysis; 158 were linked to a situation already under preliminary examination; and 44 were linked to an investigation or prosecution. The Office has received a total of 13,273 article 15 communications since July 2002.``[20] Three new preliminary examinations were opened, into the situation in the Republic of the Philippines ("the Philippines"), the Bolivarian Republic of Venezuela ("Venezuela") and the alleged deportation of the Rohingya people from the Republic of the Union of Myanmar ("Myanmar") to the People's Republic of Bangladesh ("Bangladesh").

One examination was closed during 2018, as the Prosecutor decided that there was no reasonable basis to proceed with an investigation into the situation in the Gabonese Republic ("Gabon"). In November 2018 the Prosecutor's requested for an authorization to proceed with an investigation of the situation in the Islamic Republic of Afghanistan, but, as we mentioned before, the Pre-Trial Chamber decided in April 2019 that it is in the interests of

---

Review the Interests of Justice?``, 12 April 2019, posted on http://opiniojuris.org/2019/04/12/can-the-ptc-review-the-interests-of-justice/ .

16 Policy Paper on Case Selection and Prioritisation in 2016, available on https://www.icc-cpi.int/about/otp/Pages/otp-policies.aspx.

17 Decision on the authorization in Kenya. See also Mattew E. Cross, ``The Standard of Proof in Preliminary Examinations``, in *Quality Control in Preliminary Examinations*, Volume II, C. Stahn, M. Bergsmo (eds.), TOAEP, Brussels, 2018, 978-82-8348-112-9 (e-book), p. 213 – 254.

18 Policy Paper on Case Selection and Prioritisation in 2016, p. 3, 15.

19 Report on Preliminary Examination Activities 2018, available on https://www.icc-cpi.int/itemsDocuments/181205-rep-otp-PE-ENG.pdf.

20 Ibidem, p. 9 para. 18.

justice not to open an investigation.

With respect to the situation on the registered vessels of the Union of the Comoros, the Hellenic Republic and the Kingdom of Cambodia, on 29 November 2017, the Prosecutor notified PTC I of her final decision not to proceed with an investigation. On 15 November 2018, however, PTC I decided by majority that the Prosecutor's decision of 29 November 2017 could not be considered final within the meaning of rule 108(3) of the ICC Rules of Procedure and Evidence, and requested the Prosecutor to reconsider her prior decision of 6 November 2014 closing this preliminary examination. On 21 November 2018, the Prosecutor filed her request for leave to appeal this decision with the Pre-Trial Chamber.[21]

The Office further continued its preliminary examinations of the situations in Colombia, Guinea, Iraq/United Kingdom ("UK"), Nigeria, Palestine, and Ukraine. During the reporting period, the Office sent preliminary examination missions to Abuja, Bogota, Conakry, and Kyiv.[22]

Previously the Office decided not to proceed in situations regarding Honduras, Republic of Korea, Greece, Venezuela.[23]

VIII. Conclusions

Until now there are 27 cases for ICC to deal with. There are more situations under investigation: Uganda, Democratic Republic of the Congo, Darfur (Sudan), Central African Republic, The Republic of Kenya, Libya, Cote d`Ivoire, Mali, Central African Republic II, Georgia and Burundi.[24] Preliminary investigations are on going in Colombia, Guinea, Iraq/UK, Nigeria, Palestine, The Philippines, Bangladesh/Myanmar, Ukraine and Venezuela.

We observe that the OTP investigates in States that are not parties to the Rome Statute, among other situations, which is a challenge from various points of view. One of the challenge is to deal with potential conflicts between peace and justice or law and politics.[25] The opening of numerous preliminary examinations has also the goal of sending a global message about the crimes which might amount to the gravity of international crimes. The OTP has yet to develop an exit strategy, from the investigations which are not authorized by the Pre-Trial Chamber, or from those which after analysis, do not fulfil the four criteria presented in this paper, so that the victims, the international community or the States do not feel ``betrayed`` by the ICC.

BIBLIOGRAPHY

Alina Apreotesei, ``The International Criminal Court and the Principle of Complementarity``, in Iustum, Aequm, Salutare Journal, 2, Budapest, (2008), HU ISSN 1787 -323, p. 93-120

Alina I. Szabo (nee Apreotesei), ``The International Criminal Court: Starting with Africa. Origins, Development and Future of the International Criminal Court to prosecute Gross Violations of International Humanitarian Law and of Human Rights Law``, Free World Publishing, Canada, 2010, ISBN 978-0-9738848-5-2 (PB), 231 p.

21 Ibidem, p. 9-10 para.22.

22 Ibidem p. 10 para. 23.

23 For a list of the situations and cases see www.icc-cpi.int.

24 See https://www.icc-cpi.int/about/otp#.

25 See Jens Iverson, ``Disarming the Trap: Evaluating Prosecutorial Discretion in Preliminary Examinations beyond the Faulse Dichotomy of Politics and Law``, in *Quality Control in Preliminary Examinations*, Volume II, C. Stahn, M. Bergsmo (eds.), TOAEP, Brussels, 2018, 978-82-8348-112-9 (e-book), p. 151 – 180.

Aurora Ciuca, „În căutarea unei definiții a agresiunii internaționale: de la V.V. Pella la Kampala”, în „100 de ani de gândire juridică românească. Vespasian V. Pella şi dezvoltarea dreptului penal internațional şi național”, (A. Ciucă – coordonator), Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, Iaşi, 2018

Decision on the authorization in Kenya, ICC

Dov Jacobs, ``Some extra thoughts on why ICC Pre-Trial Chamber acted ultra vires in using the ``interests of justice`` to not open an investigation in Afghanistan``, 12 April 2019 (www.dovjacobs.com)

Dov Jacobs, ``ICC Pre-Trial Chamber rejects OTP request to open an investigation in Afghanistan: some preliminary thoughts on an ultra vires decision``, 12 April 2019 (www.dovjacobs.com)

ICC Press release, 12 April 2019

Judgment on the Appeal of Mr. Katanga – Admissibility Case, 2009

Kevin Jon Heller ``Can the PTC Review the Interests of Justice?``, 12 April 2019 (www.opiniojuris.org)

Policy Paper on Preliminary Examinations, 2013

Policy Paper on the Interests of Justice, 2007

Report on Preliminary Examination Activities 2018

Policy Paper on Case Selection and Prioritisation in 2016

Quality Control in Preliminary Examinations, Volume I, C. Stahn, M. Bergsmo (eds.), TOAEP, Brussels, 2018, 978-82-8348-124-2 (e-book):

1. Amitis Khojasteh, ``The Pre-Preliminary Examination Stage: Theory and Practice of the OTP`s Phase 1 Activities``, p. 223-256
2. Carsten Stahn, Morten Bergsmo and Chan Ho Shing Icarus, ``On the Magic, Mystery and Mayhem of Preliminary Examinations``, p. 1-32
3. Matilde E. Gawronski, ``The Legalistic Function of Preliminary Examinations: Quality Control as a Two-Way Street``, p. 179-222

Quality Control in Preliminary Examinations, Volume II, C. Stahn, M. Bergsmo (eds.), TOAEP, Brussels, 2018, 978-82-8348-112-9 (e-book):

1. Alexander Heinze, Shannon Fyfe, ``Prosecutorial Ethics and Preliminary Examinations at the ICC``, p. 1-76
2. Gregory S. Gordon, ``Reconceptualizing the Birth of the International Criminal Case: Creating an Office of the Examining Magistrate``, p. 255-320
3. Jens Iverson, ``Disarming the Trap: Evaluating Prosecutorial Discretion in Preliminary Examinations beyond the Faulse Dichotomy of Politics and Law``, p. 151-180
4. Mattew E. Cross, ``The Standard of Proof in Preliminary Examinations``, p. 213-254

THE DASHBOARD IN LOGISTICS MANAGEMENT

Cezarina Adina Tofan

Dr., Eng, Lecturer, University of Pitești

Abstract: The decisional issue is in a continuous changing under the pressure of the industry globalization. In this context, new solutions for the complex decisional issues are required, including the use of the information technology. Based on applying of the modern methods to making the decision, it is expected that the results achieved in Romania's industry lead to maximize the profit.
Under the circumstances of the development of knowledge society and the knowledge-based organizations, the complexity of the management issues has increased and the information systems for decision making began to be made using solutions based on artificial intelligence technologies.
Dashboard can be approached from the several points of view, firstly, it is an important management technique with a direct impact on the effectiveness of managers' work, and it is an important way of rationalizing of the microeconomic information subsystem that decisively contributing to the fulfilment by it of the functions incumbent upon it.
Through this, it is ensured a full, rapid and operative leadership, which can be appreciated as support for taking of high quality and effective decisions, being indispensable in the all public, private and individuals companies.

Keywords:decision, management analysis, dashboard.

Jel Classification: M1, C 53

1. Introduction

The supply chain includes companies and business activities used to design, produce, deliver and use a product or service. Businesses are dependent on their supply chains to provide them with what they need to survive and thrive. Any business can be embedded in one or more supply chains and has a particularly important role in each of them. The alert rhythm of change and the degree of uncertainty about how markets will evolve, gave rise to an increasingly important need, as a firm knows the supply chains in which they are involved, and understand the roles that each of them play. Companies that will learn how to build and participate in strong supply chains will have a significant competitive edge in their markets. In Figure no. 1, the supply chain is schematically represented.

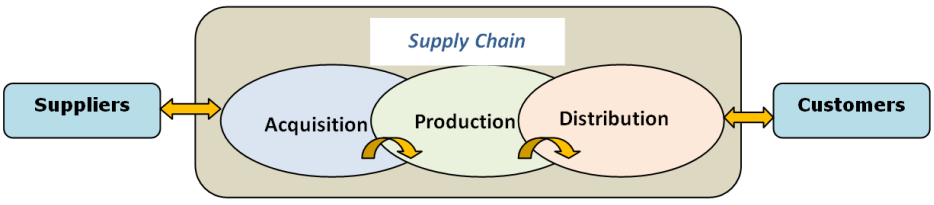

Figure no. 1 Supply chain

A supply chain is a network of companies that cooperative and interconnected in order to optimize the material flow from the primary supplier to the final customer, resulting in a fast and efficient material flow from a cost perspective.[9].

The Dashboard [1] is a set of current information presented in a synoptic, predefined form referring to the main outcomes of the company's or some of its activities and the main factors which determine their effectiveness and efficiency performance.

2. Material and method

It consists of a set of indicators presented in a synthetic manner with a correlated periodicity that should allow the person to act quickly in the event of problems.

Performance indicators show whether the result targets have been reached. But these indicators do not explain why performance is achieved or not and what the responsible person needs to do to remedy possible deviations.

The indicator system must link the causes (pilot elements) and the consequences (performance factors). Pilot indicators are related to the activities and resources associated to the product. These are found in the dashboard and have to respond to two essential features:are determined to achieve the expected performance level at the request date, Are controlled by a responsible person and can act on them.

Pilot indicators are the elements or a set of information elements, representative in relation to a particular objective resulted from the tangible measurement or observation of a state, phenomenon, or achievement. Indicators are those reports that allow comparison of the achievement with objectives or other references. Control requires the definition of the performance indicators and pilot indicators. The performance indicator measures the level of performance achieved. The pilot indicator evaluates the progress of the action plan. There is a permanent link between performance and piloting. In this sense, the dashboard is considered to be a particularly useful tool. There are four cases presented in tabular form in Table 1.1:

Table 1.1 Performance and pilot indicators in the dashboard

	Pilot	Performance
1.	Implemented	Achieved
2.	Not accomplished	Not accomplished
3.	Implemented	Not accomplished
4.	Not accomplished	Achieved

The first two cases bring greater intellectual satisfaction. The action plan has been achieved and the performance obtained at (1); on the contrary, at (2) there was no effort or performance [2].

The other two cases are, however, sources of experience. The action plan was implemented without performance. Several reasons can be mentioned: the defined action plan underestimated the effort required to achieve performance, was poorly achieved or the expected performance was too high for the means used. The latter two cases should lead us to improve the future forecasts, to better set the level of the objectives and the action plans needed to achieve them. The following table shows a correlation between performance indicators and pilot indicators:

Table 1.2 Correlation between performance indicators and pilot indicators

Define the key points	Performance indicators	Pilot indicators
Quality assurance	Number of correct reception	Number of audits carried out / Number of scheduled audits

The goal of the dashboard is not the setting of a document showing the level reached for each defined indicator. The goal of a manager must be to achieve goals and not to fix and analyze the deviations. The finality of the dashboard is the achievement of defined objectives (whose numerical expressions are the indicators); consequently, it must be directed to the action. The frequency of drawing up the dashboard refers to both the timing of the dashboard as well as their diffusion speed. The later the results are obtained, the more measures are taken later. The frequency of the dashboard depends on the life cycle of decision and the action of the followed centre. As we go up in the hierarchy, the dashboard frequency is lower. So, at the bottom, we can produce daily or weekly dashboards.

Among the advantages of using the dashboard are: increasing the degree of substantiation of the decisions adopted by providing the decision maker with relevant information, rationalizing the use of the working time of managers and management bodies, and increasing the managers' responsibility for their work. Other advantages of using the method are: approaching information in a systemic view, ensuring a high quality and efficiency of the relationships between different bodies, and using appropriate criteria for assessing the contribution of each team to achieving the desired results. There are, in turn, a number of disadvantages: repetitive recording of information, high workload to complete the required statement by the dashboard and relatively high cost of using the method. The dashboard represents a support in sustain the decision-making process for all types of decisions if it is conceptually and rationally used.

Using the dashboard for making decisions based on the cost in the machine building companies The enterprise, in general, and the machine building industry, in particular, through the production volume and the complexity of the subassemblies, can calculate several types of costs, depending on their organizational choices, their usefulness and their use. Practically, the calculated cost diversity shows the diversity of decisions made in an organization. Costs are calculated according to the person who uses them, the purpose for which they are using and the cost item. The object of cost is any element (product, customer, department, activity) for which costs are measured [4-53]. A cost is relevant, if it is developed at the right time, for the right decision maker and the accuracy to be satisfactory. Cost information is important to the managers for at least three reasons: [2] - On the basis of the cost, it is decided to purchase, manufacture or abandon a product and influence the nature of customer relationships; - Costs can be a basis to substantiate the offer prices; - Cost analysis identifies needs for product improvement, design, or production process.

The role of costing in the managerial process can be synthesized as follows: it allows the substantiation of current and strategic decisions helps to determine the analytical results and facilitates the process of predicting and analyzing deviations. Among the management decisions taken on the basis of activity information include: product price review, product and customer cost analysis, replacing or removing products, investment in technology. [4-5].

Table 1.3 Decision making and actions based on costs

	Decisions and actions
Cost calculation on: - functions - products, works and services - sectors of activity	- current decisions - formation of a traditional basis of decisions - strategic decisions
Analyze results on: - functions - products, works and services - sectors of activity	- decisions about setting priorities - establishing responsibilities
Establishing forecasts on: - functions - products, works and services - sectors of activity	- evaluation of the objectives
Calculation of deviations from: - on costs - on turnover - per volume - on performance	- decisions to take corrective action

Results

The decision areas for which the cost calculation must provide relevant information are: setting the offer prices; production schedule in relation to the results; alternative production processes; the option between owns production and the purchase of the products or

services from the third parties. The following example is for choosing between the options between own production and the third-party procurement of the products, services (example Table E1).

Table E1. The option between own production and third-party procurement of the products

Elements	Production	Purchase	Difference (Production-Purchase)
Raw materials (20 pcs * 500 lei)	10,000	0	10,000
Direct labour (20 pcs * 400 lei)	8,000	0	8,000
Other variable expenses (20 pcs * 250 lei)	5,000		5,000
Purchase price (20 pcs * 1,500 lei)		30,000	-30,000
Total	27,000	30,000	-3,000

This analysis shows that the cost of production is lower than the purchase price, so the company will choose to produce the goods.

This decision is one that also depends on the firm's strategy of integration and specialization, there are many firms outsourcing certain activities, focusing on core activities [2] Making the outsourcing decision is based on both a cost analysis and other factors that are more or less quantifiable: dependence on suppliers, quality of service, use of production capacities, and interest in earning profit in the short or long term. Based on costs, a manager can make decisions about removing a product line from production (example Table E2).

Table E2. Decisions regarding the withdrawal from production of a manufacturing line of a product, based on costs

	Lines of manufacture			Total
	A	B	C	
Sales	125,000	75,000	50,000	250,000
Variable costs	50,000	25,000	30,000	105,000
Margin (gross contribution)	75,000	50,000	20,000	145,000
Fixed Costs / Expenses	59,000	38,000	28,000	125,000
- wages	29,500	12,500	8,000	50,000
- advertisement	1,000	7,500	6,500	15,000
- utilities	500	500	1,000	2,000
- depreciation	1,000	2,000	2,000	5,000
- rent	10,000	6,000	4,000	20,000

- insurance	2,000	5000	500	3,000
-general administration	15,000	9,000	6,000	30,000
Result	16,000	12,000	-8,000	20,000

As it can be seen, the line C is experiencing a loss of 8,000; the question arises whether the removal of line C would increase performance? In making the decision, the manager must take into account the following: if line C is closed, then the enterprise will lose the gross margin, which is no longer available to cover fixed costs; by eliminating the line, it is definitely eliminated its fixed costs. If the line C closes more fixed costs than the cover contribution, then it is a very good decision, if not, then the line is maintained.

In order to make the short-term decision, the manager has to identify the differential costs. In this situation, the question is "what costs can be eliminated for counterbalancing loss of income or coverage if it is stopped the line?" And so a solution can be reached. Not all costs are eliminable, avoidable. Some of the costs associated with the product line are hidden, inevitable, attached, others may be assigned to the common costs, which do not differ in their totality, whether the line is stopped or maintained.

From the analysis of each category of costs, it follows:

1. Wages are paid to workers who work directly in each A, B, C production line. Workers of the line C product can become available if the line is closed.

2. The advertisement is of each product, being an avoidable cost if the line is stopped.

3. Utilities are allocated to each line according to the occupied space; it is a cost to the enterprise.

4. Depreciation is a cost of using the different product lines.

5. The rent is an expense for the buildings of the enterprise and it is allocated on each line according to the size of the sales. Long-term is a fixed cost.

6. Insurance is a cost of each line.

7. The costs of the general administration relate to the costs of accounting, supply, general management, and there are allocated to manufacturing of products line according to the sales.

Total management costs will not change if line C is removed from production. On the basis of this information, the decider can identify which costs are avoidable, eliminable, and which are not, if a product line is decommissioned (example Table E3):

Table E3. Information to identify avoidable / eliminable costs

	Total costs	**Eliminable**	**Not eliminated**
- wages	8,000	8,000	
- advertisement	6,500	6,500	
- utilities	1,000		1,000
- depreciation	2,000		2,000
- rent	4,000		4,000
- insurance	500	500	
-general administration	6,000		6,000
Total	28,000	15,000	13,000

The decommissioning of the line influences the company's profit. This results in comparing the coverage contribution with the total costs that can be eliminated if the line is stopped:

- contribution of the lost coverage in the case of stopping the line C (20,000)
- less fixed costs to be eliminated 15,000
- diminishing the company's profit (5,000)

In this case, the fixed costs that are reduced as a result of stopping line C are lower than the gross contribution that lost by this stop.

In order to make a decision, a comparative situation is drawn up of the effects of maintaining or eliminating the production line (example Table E4):

Table E4. Comparative situation of the effects of maintaining or eliminating the production line

	Maintaining line C	Eliminating line C	Differences
Sales	50,000		(50,000)
- minus: variable costs	30,000		30,000
Coverage contribution	20,000		(20,000)
- minus: fixed costs	28,000	13,000	15,000
- wages	8,000		8,000
- advertisement	6,500		6,500
- utilities	1,000	1,000	
- depreciation	2,000	2,000	
- rent	4,000	4,000	
- insurance	500		500
- general administration	6,000	6,000	
Result	(8,000)	(13,000)	(5,000)

Loss increased from 8,000 to 13,000 in the case of abandoning line C due to the existence of fixed costs that cannot be eliminated with the line.Removing a technology line generates a cost conflict. The line to be eliminated has incurred part of the fixed costs which, by removing the line, these are transferred to the other manufacturing lines. These are common fixed costs (not line items) that are allocated to the lines and products. Through the allocation process, a line can become more profitable than in reality.

If the fixed costs are treated in another way and the fixed costs are disallowed on each line, the following situation is reached (example Table E5).

Table E5. Comparative situation of the effects of abandoning fixed costs on each line

	Lines of manufacture			Total
	A	**B**	**C**	
Sales	125,000	75,000	50,000	250,000
Variable costs	50,000	25,000	30,000	105,000
Margin (gross contribution)	75,000	50,000	20,000	145,000
Fixed direct costs (specific identifiable)	33,500	22,500	17,000	73,000
- wages	29,500	12,500	8,000	50,000

- advertisement	1,000	7,500	6,500	15,000
- depreciation	1,000	2,000	2,000	5,000
- insurance	2,000	5000	500	3,000
Coverage contribution of the technology line	41,500	27,500	3,000	72,000
Common costs				52,000
- utilities				2,000
- rent				20,000
- general administration				30,000
Result				20,000

If the line C is closed, the gross contribution of 3,000 will also be lost, the depreciation expenses, the unavoidable expenses will no longer be covered, so the loss is 5,000 lei, which will reduce the total profit of 20,000 lei. Common fixed costs will be allocated according to the coverage of each line (example Table E6).

Table E6. Comparative situation of the effects of the common fixed cost allocation according to the coverage of each line

	Total	**A**	**B**	**C**
Sales	250,000	125,000	75,000	50,000
Minus variable costs	105,000	50,000	25,000	30,000
Gross contribution	145,000	75,000	50,000	20,000
Direct fixed costs	73,000	33,500	22,500	17,000
Line contribution	72,000	41,500	27,500	3,000
Common costs allocated	52,000	29,972	19,861	2,166
Result	20,000	11,527	7,638	834

The decision to replace or stop of some installations, equipment, technologies depends on the decision on the allocation of the fixed costs. Dashboards allow the quick action, involving a short deadline and fast consultation (the dashboard should be consulted at a glance). So the dashboard contains only the information strictly necessary. It contains little information, that is, only those selected, relevant and important for decisions. The decision areas for which operational situations will provide information are different. Next, a classification will be attempted in relation to the departments where an enterprise can be segmented

A supply chain is a network of companies that cooperative and interconnected in order to optimize the material flow from the primary supplier to the final customer, resulting in a fast and efficient material flow from a cost perspective.[9].

Market dynamics as well as high consumer demands in terms of product quality and availability have deeply affected the current economy's operation. These requirements ultimately led to the evolution (Figure no. 3) of the supply chain concept from a proactive, based on a demand forecast and on standard material flows to a reactive function. In this mode of operation, the companies / adjacent compartments involve in the supply chain share the real-time information to increase the demand visibility and to reduce the inventory. This process of sharing the real-time information needs to be supported by a strong system of IT resources, dedicated applications, and smart tagging and tracking (traceability) of the products. In order to be able to constantly evolve, the companies involved in a supply chain, as well as those supervising its operation, must have operational and functional evaluation tools.

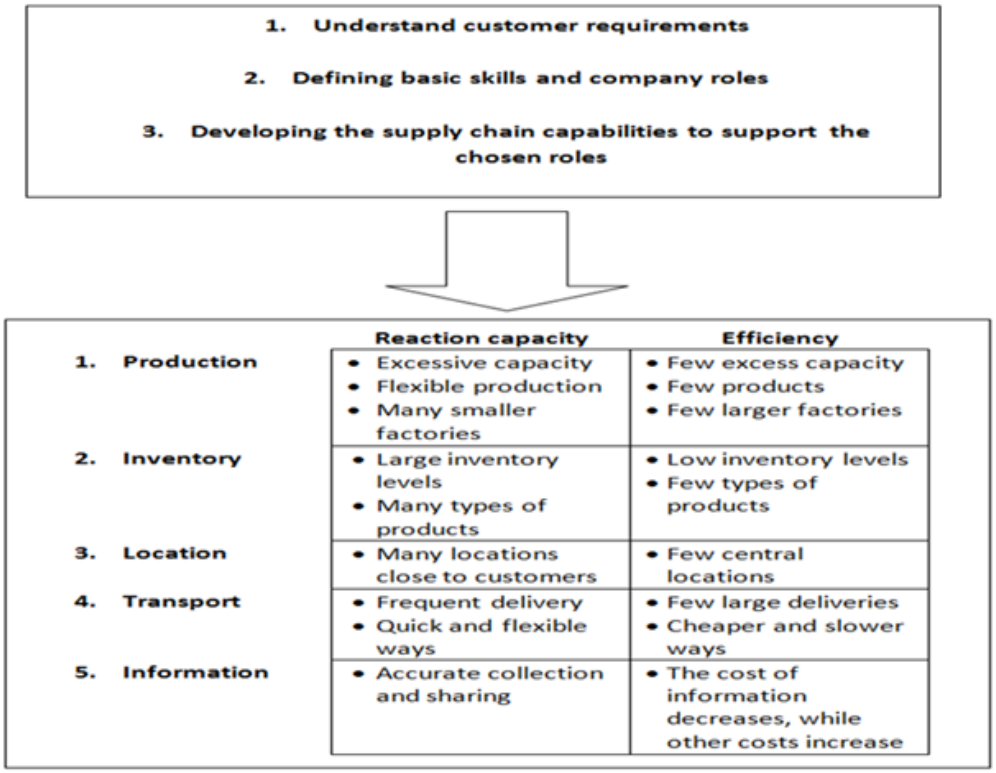
1. Understand customer requirements
2. Defining basic skills and company roles
3. Developing the supply chain capabilities to support the chosen roles
Reaction capacity
Efficiency
1. Production
• Excessive capacity
• Flexible production
• Many smaller factories
• Few excess capacity
• Few products
• Few larger factories
2. Inventory
• Large inventory levels
• Many types of products
• Low inventory levels
• Few types of products
3. Location
• Many locations close to customers
• Few central locations
4. Transport
• Frequent delivery
• Quick and flexible ways
• Few large deliveries
• Cheaper and slower ways
5. Information
• Accurate collection and sharing
• The cost of information decreases, while other costs increase

Figure no 2 Aligning the supply chain to the business strategy

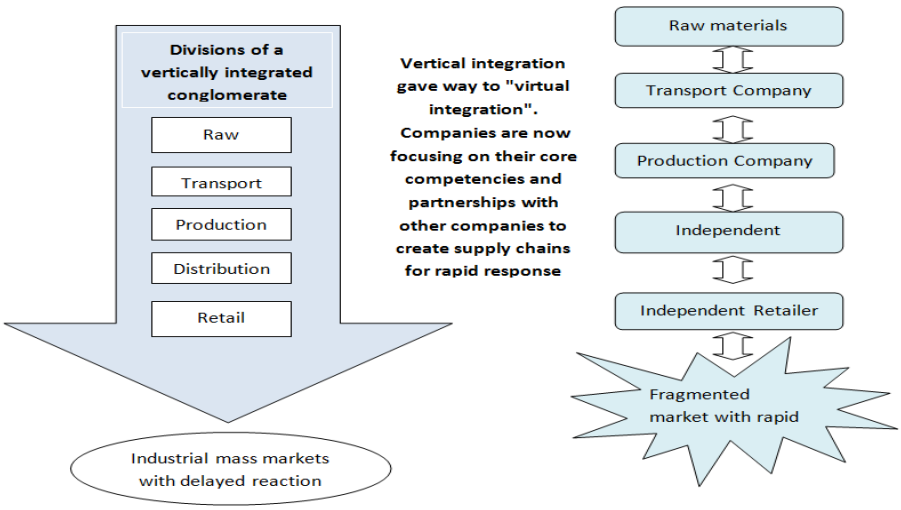
Divisions of a vertically integrated conglomerate
Raw
Transport
Production
Distribution
Retail
Industrial mass markets with delayed reaction
Vertical integration gave way to "virtual integration". Companies are now focusing on their core competencies and partnerships with other companies to create supply chains for rapid response
Raw materials
Transport Company
Production Company
Independent
Independent Retailer
Fragmented market with rapid

Figure no. 3 Evolution of the supply chain concept
Processing after: http://silmaril.smeal.psu.edu/supply_chain_intro.html, 22.02.2011

Conclusion:

Based on costs, a variety of decisions can be made, but in their analysis, it must take into account the separation of the relevant costs from the irrelevant (their use together creates confusion) and the separation of costs in their fixed and variable components, the relevant costs analysis combined with contribution analysis.

The used presentation methods help to quickly check the dashboard. Physical indicators (included in the scoreboards) are closer to action, because they are based on physical variables rather than on financial results. Physical indicators anticipate future financial results through the actions and directions to follow. The calculation of financial results should not be expected, when corrective actions can be taken from the moment the skew of the quantitative factors.

The quality of information is given by its impact on future decisions of the company.Quality information obtained at the appropriate time is a resource for the company, provided they are properly integrated into the decision making process and the dashboard provides this information[8].

In conclusion, a supply chain is an integrated process where raw material is processed into finished products, then delivered to customers (wholesale, retail or both). It therefore includes the flow of material and information.

The complexity of the supply chain derives from the number of existing levels and facilities offered by each level. Given the complexity of the system, it is very important in the analysis to select an appropriate metric. Performance measurement systems have been developed to highlight the effects of good supply chain management. Indicators should be chosen so as to provide a clear picture of the company's performance.

BIBLIOGRAPHY

1. Rotaru Ana, Gavriluţă Alin, Niţu Eduard, Influence of Production Flow Management Methods on an Assembly Line Supplied on Stock, Applied Mechanics and Materials Vol. 657, pp 971-975 2014
2. Braga V., Contabilitatea manageriala, Paralela 45 Publishing House, Pitești, 2010.
3. Braga V., Tabloul de bord, instrument managerial, Annals of the University "C. Brâncuşi", Târgu Jiu, No. 1/2008
4. Paunescu Maria Loredana, The Economic Progress in the Sustainable Human Resources Development, Journal of Knowledge Management, Economics and Information Technology, decembrie 2013.
5. Tofan C. A., Data base concerning the costing management, Economic Science Series (Annals of Spiru Haret University. Economic Sciences Series), issue: XV / 2009, pages: 511-514
6. Gavriluţă Alin, Niţu Eduard, Rotaru Ana, The Analysis of Performances of an Assembly Line in Synchronous Supply Managed with Kanban and Conwip Method, Applied Mechanics and Materials Vol. 657, pp 966-970, 2014
7. Iacomi D., Niţu E., Gavriluţă A. Tehnologia fabricării produselor - Ghid de proiectare a tehnologiilor de prelucrare prin aşchiere, Ed Universității din Pitești, e-ISBN 978-606-560-500-8, 214 pag, 2016.
8. Paunescu Maria Loredana , Information system - instrument rating of change that appearson on labor market, The challenges of communication Contexts and Strategies in

the World of Globalism, ISBN: 978-606-8624-00-6, Published by: ”Arhipelag XXI” Press, Targu Mureș, 2018

9. Lixandroiu D., Bratucu G., Entrepreneurship and Supply Chain Management, Infomarket Publishing House, Brasov, 2010

10. Butilcă D., Ilieș L., Balanced Scorecard versus Scor in Supply Chain Management - A Theoretical Approach, The Proceedings of the 4th international conference Managerial Challenges of the Contemporary Society, Risoprint, CEEOL, 2011, P. 39 – 43

THE "AUDITORY" AND "VISUAL" REPRESENTATION OF TRANSCENDENCE, STARTING FROM A DISTINCTION FORMULATED BY GHERSHOM SHOLEM

Horia-Vicențiu Pătrașcu

Lecturer, PhD, Politehnica University of Bucharest

Abstract:Gershom Scholem dualizes cultures into "visual" vs "auditive" ones according to the respective "cognitive" senses. For a so-called "culture of hearing" the interdiction of visually representing divinity is emblematic ("you shall not make any image of heavens"), thus encouraging the development of a different kind of understanding, and the activation of non-figurative thought. Conversely, a visual culture is one dominated by figurative thought, and the anthropomorphic (mythological) imaging of "transcendence" or, in general, of the existent. The specific features of the visual culture are the multiplication of the human attributes and qualities necessary to express the "transcendence" seen as an infinite number, and the moral interpretation of existence. The specific features of the auditive culture are the narrowing down of the existent to a single principle (seen as relation, as logos), and paradoxical/ aporetic character of texts. This analysis circumscribes the following moments of the European culture: the mythological time, visual, figurative, and moralizing par excellence; the pre-Socratic time of the birth of philosophy, when the design and the understanding of Being "taboo" the visual, i.e. any anthropomorphic and "moralizing" depictions of it (in a version even more radical than the mosaic); the Platonic time, which marks the return to the visual epoch and the mythological thought; the Neoplatonic time, when thanks also to extended contacts with Judaism, philosophy returns to the "listening" of Being instead of "contemplating" it; the "Christian epoch" of "Platonism for masses", a "visual" time of mythological thought and language, figurative and anthropomorphizing; and finally, the recovery of the "hearing" with the Renaissance and the beginnings of modern times, manifest in the rediscovery of Neoplatonism, the development of mathematics, astronomy and... music.

Keywords: Gershom Scholem, auditive culture, visual culture, Christianity, Platonism, pre-Socratic philosophy, Judaism, monotheism, monism.

1. Distincția „culturi vizuale"-„culturi auditive" – delimitări conceptuale.

Pentru Gershom Scholem culturile se împart în două tipuri: vizual (occidentală) și auditiv (iudaică). Trimiterile sunt elocvente și larg cunoscute: în iudaism Dumnezeu vorbește, dar nu se arată, pe când în creștinism El se înfățișează în „carnea și oasele" unui simplu om. Predilecția pentru „vizual" a culturii vestice este, desigur, atestabilă cu mult înaintea apariției creștinismului – care, cum vom vedea, nu face decât să o confirme și să o fixeze pentru o îndelungată perioadă de timp. Spiritul „apolinic" al antichității greco-latine, locul deosebit, în cadrul ei, al artelor plastice, „eidos"-ul platonic, teoria platonico-aristotelică a cunoștinței centrată pe vedere pot fi invocate doar ca motive de suprafață în sprijinul calificării ei drept o cultură vizuală.

Totuși, riscul unei asemenea distincții, extrem de atrăgătoare prin „funcționalitatea" ei simplă este de a ne face să pierdem din vedere nuanțele și complexitatea unei epoci – antichitatea greco-latină – de o uimitoare diversitate și fecunditate culturală. În plus, fiindcă vorbim despre o epocă inaugurală, este rezonabil să presupunem că trăsăturile nu-i sunt încă fixate definitiv. Orice se află la început se bucură, chiar și într-un model determinist, de un spațiu de joc al calităților și caracterelor, încă necristalizate. De o asemenea

instabilitate a „vizualului" și „auditivului" dă dovadă ceea ce numim generic antichitate greco-latină.

Dar ce înseamnă, mai exact, „auditiv" și „vizual"? Cuvintele sunt de pildă vizuale sau auditive? Întrucât le rostim sunt auditive, întrucât le citim sunt vizuale? Dar imaginile? Înșiruirea cu sens a unor imagini, legarea lor într-o narațiune mută – este exclusiv vizuală sau este și auditivă? Ori este poate chiar exclusiv auditivă – din moment ce o traducem simultan în cuvinte, imaginile fiind aici, întocmai ca în cazul literelor, niște sunete perceptibile prin văz? În mod evident, reducerea termenilor distincției propuse de Scholem la semnificațiile lor biologice, senzoriale ar fi extrem de reducționistă și ca atare inutilizabilă pentru o operație de o atât de mare finețe precum diferențierea culturilor sau a epocilor culturale. În definitiv, într-o cultură considerată „auditivă", precum cea iudaică, între producția de opere destinate văzului și cele destinate auzului nu găsim o deosebire atât de semnificativă încât să poată fi luată în considerare.

Auzul și văzul sunt simțuri „primordiale" ale lumii întemeiate de om. S-ar putea spune, într-o exprimare mitologică, că sunt „perechea" originară din care se naște lumea umană. Iar antropologii darwiniști ar putea specula că slaba dezvoltare a mirosului, telereceptor principal în cazul altor mamifere, a constrâns omul să-și ascută *colaborarea* celorlalți doi, auzul și văzul, analizatori la rândul lor lipsiți de excelență individuală. Oricum ar fi, e limpede că în orice cultură, nu doar în tragedia greacă, sunetul se îmbină cu imaginea. În dans, prezent în absolut toate culturile umane, oricât de primitive, muzica, sunetul și auzul sunt angajate concomitent cu mișcările, forma și văzul. Cântecul, adică *cuvântarea muzicală* – s-a spus – este o formă primară, elementară de creație culturală.

Devine astfel neîndoielnic că dacă vrem să păstrăm distincția dintre *vizual* și *auditiv* ca instrumente ale analizei culturale nu putem rămâne la sensul „senzorial" al termenilor. Într-adevăr, credem că o asemenea distincție poate fi menținută cu condiția deja amintită: să *delimităm* cât se poate de clar sensul *larg* al acestor noțiuni. Scholem are în vedere desigur *reprezentarea figurativă* a divinității, respectiv interdicția ei, ca fiind notele specifice, originare și determinante stilistic, după care recunoaștem o cultură ca fiind vizuală, respectiv auditivă.

2. *Cum cântă un text? Recunoașterea caracterului auditiv al unor scrieri iudaice*

Există, crede Scholem, numeroase instanțe textuale iudaice ale reprezentării figurative a divinității. Unul dintre exemplele invocate de Scholem este revelația lui Iezechiel: Dumnezeu apare înconjurat de oștiri nenumărate, are miriade de coroane – la care fiecare evreu care se roagă mai adaugă una, stă pe nouă tronuri, măsoară de la un ochi la celălalt o distanță a cărei imensitate este echivalentă cu incomprehensibilul – cum am zice azi milioane de ani lumină etc.

Un asemenea tip de discurs, cred, este figurativ întrucât Dumnezeu este descris prin *multiplicarea* indefinită a atributelor și calităților omenești, a elementelor și lucrurilor din lumea umană. Procedeul este întâlnit și la Homer: atunci când încearcă să dea impresia unei măreții incomensurabile, sublime, alcătuiește, cu cuvintele lui Umberto Eco, o „listă infinită". Mitologia greacă oferă „nenumărate" asemenea exemple – întrucât *reduplicarea* este operația fundamentală a unei gândiri „mitologice", a unei gândiri figurative – care de altfel este primul mod de înțelegere al omului, gândirea lui „naturală". O întâlnim și în vorbirea copiilor: prin repetarea unui cuvânt sau a unui sunet, ori prin repetarea de mai multe ori a unui număr mare („milioane de milioane de milioane") încearcă să „redea" ideea de inumerabil, de „infinit". Un asemenea tip de limbaj și de gândire este cumva... „realist" – căci faptele naturale par că țin de o ordine a înmulțirii, a sporirii indefinite, a multiplicității necuprinse, a unei inepuizabile *repetiții*. Este în același timp „natural" întrucât însăși infinitatea limbajului articulat se

datorează repetării unui număr finit de silabe, în esență *a două* sunete: vocalice și consonatice. Dacă se poate spune că există o matematică „naturală" – accesibilă și celor mai primitive popoare – aceasta este, neîndoielnic, o matematică a *înmulțirii*, iar baza înmulțirii este diada. „Realitatea vizibilă" ni se arată ca doi și ca multiplu de doi, Unul nefiind decât indirect accesibil gândirii – printr-o operație făcută în contra tendinței ei „naturale" – și anume prin raport.

Un discurs „teologic" non-figurativ este, dimpotrivă, auditiv, „muzical", întrucât Dumnezeu este descris, în termenii raporturilor, intervalelor și relațiilor dintre ele, în modul unei „scări" – invizibile, dar cumva... audibile. Într-un asemenea discurs, importante sunt nu „imaginile" folosite, ci raporturile dintre ele. Un discurs de acest fel îl „cântă" pe Dumnezeu: prin raporturile dintre „notele" cunoscute de om, com-pune o muzică necunoscută lui, făcându-i astfel accesibilă o sonoritate a incognoscibilului.

De altfel, un alt text analizat de Scholem, *Cântarea cântărilor* – ne confirmă, prin chiar titlul ei, că – deși mustește de imagini și metafore vizuale, rezultatul acestui ansamblu de îmbinări, efectul acestui întreg, nu este nici pe departe vizual, figurativ, ci... auditiv, muzical, sonor. Imaginile sunt făcute să „vibreze" – căci nu despre imagini este vorba, ci despre relațiile și raporturile dintre ele. Metaforele „vizuale" din *Cântarea Cântărilor* trimit de fapt la alte simțuri, la gust și la miros; vinul și mierea, mirtul și tămâia, crinii și trandafirii sunt invocate doar ca „suporturi" materiale ale unor semnificații ce le transcend. Scopul acestei ambiguități este de a-l determina pe cititorul sau mai curând pe... ascultătorul acestei „cântări" să ia „vizualul" într-un alt sens, să-l perceapă printr-un alt... simț (să ne reamintim că în latină *sensus* înseamnă atât organ de simț cât și judecată, mod de a gândi). „Iubitul meu, între zeci de mii, e întâiul" – iată metafora-tip a raportului, a relației, adică o metaforă... muzicală.

Un al doilea element distinctiv al creațiilor cu specific „auditiv", muzical, este încheierea unei parabole sau a unei povestiri în... în paradoxal sau aporetic. În ceea ce creștinii numesc *Vechiul Testament* întâlnim nu o dată asemenea exemple. Reținem doar două: lupta lui Iacob cu îngerul (sau cu Dumnezeu) și *Cartea lui Iov*. Lupta lui Iacob cu îngerul este pe cât de succintă, pe atât de misterioasă. E un mister de la început până la sfârșit. O povestire în care omul iese învingător din lupta cu Dumnezeu – contrariază absolut tot ceea ce poate fi *gândit, imaginat* și *reprezentat* despre relația omului cu divinitatea. Răstoarnă această relație aducând-o într-un registru cu totul non-figurativ. Într-o asemenea povestire – care se folosește, ca orice povestire, de imagini – suntem forțați *să auzim* sunetul transcendenței, să ascultăm muzica a ceea ce este cu totul in-vizibil, inexprimabil în termeni vizuali. Cheia de lectură ne este oferită chiar de finalul povestirii: Iacob afirmă, textual, că „am văzut pe Dumnezeu în față" deși nu-i specifică nicăieri nicio trăsătură facială. Sublimul adversar refuză, în plus, să-și decline identitatea. Cel-de-ne-numit îi spune doar că „numele lui este minunat", dar se dezvăluie indirect, numindu-l pe Iacob „Israel", adică cel ce s-a luptat cu Dumnezeu, în timp ce-i acordă, *forțat* de acesta, binecuvântarea. Această scurtă povestire este cât se poate de explicită: a-l *vedea* pe Dumnezeu față către față însemnă... a-L *auzi*. Îl auzi în și prin asemenea „mistere", al căror conținut este inefabilul și a căror formă este paradoxul. Iacob, triumfător, iese din luptă rănit: însăși această rănire a *încheieturii*, a articulațiilor noastre logice, a legăturilor figurative – este singurul triumf posibil în lupta pe care o dăm cu Dumnezeu.

Paradoxalitatea dizolvă, la rândul ei, *diada categoriilor morale* (bine-rău, drept-nedrept), epistemice (adevăr-fals) sau ierhice (superior-inferior) – aducând gândirea în situația de a gândi unitatea contrariilor, principiul singular, unic al existenței. (*Ecclesiastul* dizolvă binele și răul într-o viziune paradoxal-pesimistă asupra existenței, reducându-le pe toate la o singură lege: zădărnicia, „deșertăciunea deșertăciunilor" – sustrasă complet unei înțelegeri teleologice a existentului.)

Cartea lui Iov îmbină cele două note specifice identificate până acum. Pe de o parte operează cu paradoxalitatea (dizolvarea categoriilor morale), pe de altă parte „teofania" se realizează în termenii *raportului* dintre Dumnezeu și creația Sa. Un Dumnezeu care pune rămășag cu Satana, dar și faptul că Iov este salvat – *pentru cănu recunoaște*, în pofida presiunii prietenilor săi, că *Dumnezeu poate avea dreptate în fața suferinței lui* – este un mister în fața căruia vederea se întunecă, dar auzul este stimulat la maximum. Un text precum acesta este un *text muzical* – fără ca să-și datoreze muzicalitatea – melodicității sale, ritmului sau rimei. Dimpotrivă, este un text cât se poate de prozaic, compus în mare parte din confruntarea dintre *raționamentele* prietenilor cu *raționamentele* lui Iov. Cu toate acestea, impresia de ansamblu, efectul rezultat în final este unul de ordin muzical: Dumnezeu, cel dincolo de toate, nu poate fi *văzut*, dar poate fi... *auzit*. Este, parafrazându-l pe Kant, o intuiție... oarbă. O intuiție care poate fi totuși auzită atunci când văzul judecății noastre s-a întunecat, când ochii minții noastre au orbit. Teofania din finalul *Cărții lui Iov* este, cum am spus deja, muzicală și în celălalt sens: face apel la *raporturile* sale cu creația lui, la *intervalele*... dintre atributele lui și cele ale lumii, operând astfel o „reducție" a multiplicității indefinite a lumii la un singur principiu al existenței.

3. *Diogene și Iisus. Vizualul ca ostensivitate negativă și pozitivă*

Nu orice om care preferă să se exprime prin viu grai este în mod necesar și „auditiv". Diogene este, în egală măsură, oral și vizual, alexic și teoretic. Poantele „moralizatoare" ale lui Diogene sunt speculații în marginea vizualului, iar felinarul său aprins în toiul zilei în căutarea unui „om" – nu este decât cel mai elocvent, dar și cel mai superficial simbol pentru natura „vizuală" a „învățăturii" sale.

Cinismul lui Diogene își găsește resurse infinite în chiar ordinea aparițiilor, în universul nesfârșit al fenomenelor; pentru a funcționa nu are nevoie decât *a arăta, a indica* un singur exemplu sau exemplar a cărui prezență contravine dispoziției explicative a oricărei aserțiuni. Cinismul este prin definiție *ostensiv* și *ostentativ*. El descoperă și exploatează filonul *contra-teoretical naturii*, căci după cinici *natura este cel mai desăvârșit dez-vățător*. Diogene sesizează, înaintea lui Hegel, că speculațiile filosofice sunt o „violență față de real" și le demontează pe fiecare în parte, repunând realul în drepturile sale... naturale. Supremul contra-teoretician care este natura însăși furnizează *la infinit* argumente contra oricărei teorii formulate de om. Până și mult invocata „simplitate" a naturii este valorizată în contra complexității sau a pretinsei complexități a lumii omului. Față de natura... simplă, omul este cel care „complică" lucrurile și „se complică", iar aceste „complicații inutile" sunt cauza primă a zbaterilor și nefericirii sale. Față de Socrate, dascălul de nefericire, Diogene este un învățător al „veseliei", iar lacrimilor lui Heraclit le răspunde cu rânjet și sarcasm. „Iată omul lui Platon", iată „ființa bipedă fără pene" – spune Diogene *arătând* o găină jumulită. În fața acestui *fapt*, teoria antropologică a lui Platon, trebuie revăzută și adăugită; ca orice altă teorie, trebuie revăzută și adăugită la infinit dat fiind că există *o diferență radicală*, structurală, de substanță, între teorie și fapte, între explicație și realitate, între speculație și... exemplu.

În termenii lui Karl Popper, natura nu face decât să „falsifice" orice încercare a omului de a o cuprinde într-o explicație, într-o „viziune". Mai devreme sau mai târziu, natura, supremul contra-teoretician, contra-zice orice zicere a omului, micul teoretician. Celui care ascultă atent „glasul naturii" nu-i va fi dat să audă decât o continuă și *nesfârșită* negare a propunerilor și presupunerilor omului în ceea ce o privește. Acestuia îi va furniza mereu câte un „exemplu", un banal exemplu care infirmă și demolează o teorie ce părea să fie perfect indestructibilă, fără fisură. Puterea *negativă* a exemplului are o forță devastatoare; de aceea întrebuințările ei într-un sens pozitiv, afirmativ, ilustrativ par deseori „transmutații" la fel de ineficiente precum cele alchimice, contrafaceri atât de ușor de dat în vileag. Conform lui

Diogene și Popper, exemplele nu pot niciodată confirma și verifica pentru totdeauna o teorie, dar o pot infirma și falsifica în mod irevocabil.

În felul lui, Diogene încerca poate să transmită o anumită experiență metafizică, un sentiment al transcendenței, chiar dacă exprimat simplu și naiv ca insuficiență a gândirii umane în fața (de-ne)cuprinsului naturii, a universului. Dacă e așa, cu atât mai bine, dat fiind că, așa cum am spus la începutul acestei lucrări, caracterul „auditiv", respectiv „vizual" al unei gândiri se dezvăluie în felul în care își „reprezintă" transcendența.

Deși uzează și de puterea negativă a exemplelor, sensul pozitiv al ostensivității este pus mult mai bine în valoare de pildele lui Iisus prin care-Și exprimă învățătura. Într-adevăr, Mântuitorul invocă frumusețea simplă a crinilor sau lipsa de griji a păsărilor pentru a demantela lumea preocupărilor umane. „Priviţi la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitniţe, şi Tatăl vostru Cel ceresc le hrăneşte. Oare nu sunteţi voi *cu mult mai presus* decât ele?" (s.m.) (Matei 6:26) Crinii, fără niciun efort, reușesc să se îmbrace într-o haină mult mai frumoasă decât însuși Solomon. (Matei 6:28-29) Omul, afirmă Iisus, este prins în plasa unor preocupări mărunte, fiind predispus să uite că el este *mult mai mult* decât obiectul acestora: „Nu vă îngrijiţi pentru sufletul vostru ce veţi mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veţi îmbrăca; au nu este sufletul *mai mult* decât hrana şi trupul decât îmbrăcămintea? (Matei 6:25) Inversând această ordine, rezultatul este previzibil: „Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi toate acestea se vor *adăuga* vouă." (Matei 6:33)Dacă e vorba despre natura prezentă în om, ca instinct parental: „dacă voi, răi fiind, ştiţi să daţi daruri bune fiilor voştri, *cu cât mai mult* Tatăl vostru Cel din ceruri va da cele bune celor care cer de la El?" (Matei 7: 11).

Suntem, cu pildele lui Iisus, într-o economie a ostensivului și a multiplicării, al cărei model poate fi formulat astfel: „iată natura – cu atât mai mult omul" sau „iată omul, cu atât mai mult Dumnezeu". Sau atunci când în discuție este propria lui persoană: „iată Fiul lui Dumnezeu, cu atât mai mult Dumnezeu-Tatăl". Într-o pildă celebră – a talanților – așteptările lui Dumnezeu însuși cu privire la om par să fie supuse aceleiași legi a multiplicării: semințele aruncate de El în om trebuie *înmulțite* de acesta, așa cum zaraful își înmulțește banii prin dobândă. (Matei 25: 14-30)

Învățătura lui Iisus este exprimată în termeni vizuali, prin comparații și exemplificări preluate din lumea naturii sau chiar din lumea cotidiană a omului. Împărăția lui Dumnezeu trebuie căutată cu fermitate și obsesiv așa cum plugarul nu trebuie să privească înapoi când apucă coarnele plugului său. (Luca 9:62) Uneori comparațiile folosite de Iisus sunt de-a dreptul scandalos de... explicite. Astfel, omul trebuie să vegheze mereu în așteptarea „împărăției lui Dumnezeu" așa cum stăpânul unei case trebuie să fie mereu vigilent, căci nu știe niciodată momentul precis când hoțul se hotărăște să o spargă.

„Auditivul" reprezintă transcendența naturii sau a lui Dumnezeu ca *raport,* respectiv prin *paradoxalitate și aporetic*. Pentru „vizual", Dumnezeu sau natura este un *număr infinit*, „reprezentabil" prin multiplicare, prin enumerarea indefinită a atributelor și calităților accesibile omului. În sens invers, dinspre Dumnezeu sau natură spre om, transcendența – se dezvăluie ca ostensivitate negativă, ca inepuizabilă contestare a limitare a comportamentelor și judecăților omului prin indicarea exemplelor, infinit multiplicabile. S-ar putea spune că discursul apofatic și cel catafatic fac parte, ambele, din aceeași categorie a conceperii transcendenței ca număr infinit, apofatismul corespunzând primei modalități de reprezentare a acestuia, în vreme ce catafatismul se subsumează celei de-a doua.

Un caracter „auditiv" își reprezintă transcendența naturii sau a divinității reducând multiplul la unitate, la un singur principiu, în vreme ce un caracter „vizual" și-o reprezintă înmulțind, multiplicând indefinit exemplele din lumea naturală sau umană. Pentru un caracter auditiv „transcendența" este concepută ca *raport* și reprezentată prin reducerea multiplului la

unu, în timp ce pentru un caracter vizual transcendența este concepută ca număr infinit și reprezentată prin *inumerabil*.

4. A doua trăsătură a vizualului: interpretarea morală a existenței.

Cel de-al doilea criteriu de recunoaștere a culturii vizuale este registrul moral și moralizator de înțelegere a lumii și a divinității – atât de ușor localizabil în pildele lui Iisus sau în în mitologia filosofică elaborată de Platon. A interpreta moral lumea înseamnă a impune propriul tău cod valoric, a vedea universul prin lentila unui *ethos*. Am putut constata deja că iudaismul atinsese aproape o gândire filosofică, nefigurativă asupra transcendenței prin marea revoluție religioasă produsă prin conceperea lui Dumnezeu simultan ca Unu non-reprezentabil: „Să nu ai alți dumnezei afară de mine" și „să nu-ţi faci chip cioplit şi nici un fel de asemănare a nici unui lucru din câte sunt în cer, sus, şi din câte sunt pe pământ, jos, şi din câte sunt în apele de sub pământ! (Ieșirea 20, 3-4). Dat fiind că această gândire asupra transcendenței se produce totuși în limitele religiei, i-a fost imposibil să treacă la conceperea ființei „non-morale", situată absolut dincolo de toate categoriile noastre morale, fapt vizibil în porunca imediat următoare, unde Dumnezeu se revelează ca un Dumnezeu al dreptății: „sunt un Dumnezeu zelos, care pedepsesc pe copii pentru vina părinţilor ce Mă urăsc pe Mine." Monotesimul iudaic a eliminat orice reprezentare a divinității, cu excepția reprezentării lui morale.

Cu toate acestea – prin „cărți" precum *Eccleziastul*, *Cartea lui Iov* sau prin relatarea luptei lui Iacob cu Dumnezeu, ori prin sacrificiul cerut lui Avraam – iudaismul s-a apropiat enorm, deși doar excepțional, de această... imposibilitate. Dacă ar fi reușit să depășească această ultimă condiționare morală – iudaismul ar fi încetat să fie religie și ar fi devenit filosofie; în loc de Dumnezeu ar fi vorbit despre ființă. Tensiunea pe care o constată Scholem în cadrul iudaismul se datorează încercării sortite eșecului de a gândi Unul în termeni morali, ceea ce presupune sarcina, de o dificultate cumplită, de a găsi originea răului în Binele suprem.

Până la conceperea unui principiu situat „dincolo de bine și de rău", absolut transcendent noțiunilor noastre morale – nu ar mai fi fost decât un singur pas, dificil însă de făcut, pentru că este un pas în abisul gândirii și limbajului figurativ.

5. Traseul culturii europene: vizual (mitologia epocii homerice) – auditiv (filosofia presocratică, Socrate) – vizual (Platon și platonismul) – auditiv (neoplatonism) – vizual (creştinism)

Acest pas a fost făcut de primii filosofi, de filosofii presocratici, care au detronat pretențiile absolute ale vizualului și ale vizibilității la dominarea cunoașterii umane. În termeni metaforici, reluând distincția lui Scholem, au început să asculte lumea, au încercat să o înțeleagă prin „auz", creînd astfel filosofia – adică înțelegerea lumii prin gândirea non-vizuală, non-figurativă. Nu întâmplător primii filosofi „europeni", veneau în mare dinspre Orient, dinspre o lume ce a fost definită ca fiind mult mai propice culturilor „auzului": Thales din Milet, Heraclit din Efes, Pitagora din Samos.

Ei s-au eliberat de tirania limbajului figurativ și au încercat să înțeleagă lumea „răsturnând" cu totul gândirea figurativă. Gândirii figurative, profund legată de sensibilitatea cotidiană a omului, realitatea lumii i se înfățișează ca fiind multiplă, diversă, ireductibilă la un unic principiu, ca un multiplu de doi. Omul, ființă lingvistică, separă de la bun început, disjunge, căci principiul de funcționare a limbajului este diada, este binaritatea. De la o „pereche" primordială se înmulțesc indefinit toate celelalte distincții, toate celelalte perechi,

se naşte un arbore genealogic infinit de făpturi mitologice, imagini şi reprezentări.[1] A trece însă de la diada limbajului articulat (figurativ) înspre unitate, a deriva diada din unitate, pe Doi din Unul reprezintă un salt calitativ absolut genial – căci înseamnă a gândi în contra curentului limbajului articulat (şi figurativ), a inventa un alt tip de limbaj. Un asemenea salt nu l-au făcut, până la primii filosofi europeni, decât iudaismul şi, în felul său, hinduismul[2], doar că acestea salturi se fac, după cum am văzut în cazul iudaismului, într-un cadru... religios. Oricât de evoluate ar fi aceste religii, oricât de mult ar redefini şi s-ar îndepărta de principiul antropic, oricât îl dez-antropomorfizează pe Dumnezeu, totuşi „principiul lumii" rămâne un Dumnezeu al omului şi prin aceasta un principiu umanizat. Oricât de mult s-ar fi apropiat de conceperea Unului – datorită faptul că-l concep religios, ca Dumnezeu, adică ca creator al omului – acest „Unu" este încă o diadă. Mai precis, mintea umană a recunoscut, în cadrul acestor religii, necesitatea existenţei Unului, a unui singur principiu, dar nu s-a putut detaşa de nevoia de a-l gândi în relaţie cu omul, de aici proiecţiile unui Om primordial în ideea Fiinţei supreme. Iudaismul este prins în mijlocul tensiunii create de aceste două forţe (pe care încearcă să le acomodeze) – pe de o parte necesitatea existenţei unui principiu unic, non-uman şi pe de altă parte, nevoia de a explica existenţa omului în termenii creaţiei divine.

Filosofii presocratici s-au eliberat cu totul de această a doua nevoie şi de aici puritatea gândirii lor, limbajul din ce în ce mai non-figurativ, non-vizual, eliminarea oricărei analogii dintre om şi principiul transcendent al lumii. Filosofii presocratici – descoperă şi acceptă pentru întâia oară în istoria umanităţii că există ceva în afara omului, complet diferit de om, care nu are legătură cu omul, dar care poate fi înţeles, cunoscut de om! O asemenea idee nu poate fi decât una cu totul paradoxală pentru gândirea obişnuită a omului (de factură mitologică, antropomorfizantă) – care nutreşte convingerea că nu poate înţelege decât ceea ce îi este asemenea, similar lui. Înţelegerea acestui principiu unic reclamă deci a gândi în contra direcţiei obişnuite a gândirii umane şi, mai ales, a repudia vizibilul. Primii filosofi atacă *vizibilitatea*, gândirea vizuală, în imagini. Imprecaţii precum „văzul vă înşeală", „ochii vă mint" – au darul de a ne activa gândirea non-vizuală, non-figurativă, necesară pentru a înţelege cu adevărat.

Instrumentul acestei cunoaşteri este *nous*, o facultate stranie a minţii umane, un „vehicul" prin care omul poate pătrunde în teritorii *străine* lui. Cel mai mare miracol al universului, spunea Einstein, este *că poate fi înţeles*. Într-adevăr, fascinaţia exersată de această înţelegere a ceea ce este non-uman – transpare în aproape toate textele presocraticilor. Descoperirea unei înţelegeri, a unei facultăţi cognitive complet diferite de ceea ce numim în mod obişnuit „cunoaştere" şi „înţelegere" – are efectul unei adevărate revelaţii. Filosofii simt că prind aripi şi că se ridică la nivelul „zeilor" – vorbind adesea despre o dimensiune „supraumană" sau „divină", pur intelectivă sau chiar supraintelectivă (dat fiind că intelectul obişnuit operează cu categorii „vizuale", antropomorfice). Ceea ce se descoperă prin „nous" este *logos*-ul – măsura, ritmul, *legea* care face ca ceea ce există să existe, Unul care leagă multiplicitatea sub un unic *raport*.

Socrate continuă această direcţie... presocratică (să nu uităm că, se zice, l-ar fi avut magistru pe Anaxagora) şi o aplică, ca exerciţiu negativ-eliberator, în cazul gândirii morale, „cauza" primă a interpretării morale a existenţei umane şi a lumii. Pretenţiile privirii morale de a da socoteală despre existenţa ca atare – sunt abolite, prin dialectica socratică, din

[1] În mitologia greacă se observă cu uşurinţă această tendinţă de a multiplica indefinit lumea porndind de la diadă, de la doi. O întreagă cohortă de fiinţe (semi)divine şi umane umplu lumea într-o încrengătură tot mai stufoasă. Apetenţa lui Homer pentru *enumerarea* corăbiilor, a felurilor de mâncare, a bogăţiilor şi a oştenilor pentru a reprezenta realitatea este relevantă pentru dispoziţia vizuală a gândirii sale.

[2] Prin denunţarea lumii vizibile ca iluzie şi „cenzurarea" acestuia, hinduismul reuşeşte să activeze o înţelegere non-figurativă a „transcendentului" şi, pe cale de consecinţă, să dezvolte în cadrul acestuia o importantă gândire matematică.

interiorul lor, fără a sprijini sau a acredita prin aceasta o altă morală... a naturii, precum cea predicată de sofiști sau de Diogene, ori a Ideilor pure, precum cea predicată de Platon. Morala umană este, arată Socrate, insuficientă în ea însăși, autocontradictorie, șubredă, alimentată de interese punctuale și deci nu există niciun motiv să credem că o interpretare morală a existenței este în vreun fel îndreptățită. Diogene și sofiștii, dar și Platon însuși, sunt contrazișii de dialectica socratică. Nu există, ne spune el, pe urmele predecesorilor săi fizicaliști, nici o morală „obiectivă" – fie ea a naturii, fie ea înrădăcinată într-o lume a ideilor, într-o Idee a binelui. Uităm prea adesea că Socrate este la rândul lui un filosof... presocratic, în sensul că nu rupe deloc cu tradiția inițiată de un Parmenide sau Heraclit, Pitagora, Anaximenes, Anaxagora.

Ruptura îl caracterizează însă pe Platon, a cărui gândire mitologică se revelează nu doar în predispoziția lui către „miturile" filosofice – în care-și exersează limbajul figurativ, dar și în felul în care concepe așa numita lume a Ideilor – în definitiv tot o rescriere filosofică a Olimpului în care *multiplicitatea* Ideilor, a principiilor de existență repetă multiplicitatea divinităților, iar Binele le guvernează suprem în același mod în care Zeus îi guvernează pe nemuritori, fără ca celelalte Idei să fie reductibile sau derivabile din ea, așa cum încearcă o gândire non-figurativă să deducă multiplul din pura și simpla existență a Unului.[3] Mai mult decât atât, faptul că Platon alocă locul suprem, conducător, Ideii de Bine ține de prezența celeilalte trăsături a gândirii figurative, vizuale – interpretarea morală a existenței. Pe de altă parte dualismul platonic – suflet-corp, lumea ideilor – lumea sensibilă – indică și el faptul că Platon nu a reușit să depășească diada limbajului articulat (în esență figurativ, vizual), așa cum Parmenide, Heraclit[4], Pitagora, Anaxagora sau Anaximenes reușiseră prin monismul lor.[5] La toți aceștia, în afară de postularea unui Unic principiu al existenței, regăsim cealaltă trăsătură a gândirii filosofice și a limbajului non-figurativ: absența interpretării morale a existenței. Dacă Heraclit sau Anaxagora vorbesc despre o „dreptate" a universului – ei nu au nici pe departe în vedere înțelesul moral, uman, al termenului, ci o „măsură" riguroasă după care au loc aparițiile și disparițiile lumilor sau indivizilor, un *logos* absolut non-moral! Numărul, ritmul sau măsura pitagoreice sunt, din nou, complet lipsite de o semnificație morală. Un asemenea mod de a gândi îl regăsim și la marii tragici unde destinul este complet *orb* la binele și răul omului și unde omul pentru a *înțelege* destinul trebuie să devină orb. Ne putem imagina acum cum arătau tragediile scrise de Platon... Că Platon a scris tragedii îngrozitor de proaste nu ni se mai pare un accident biografic, ci rezultatul incompatibilității dintre el și „spiritul tragic". Ca să ne facem o idee despre cum au arătat „tragediile" lui Platon, e suficient să răsfoim câteva dintre „miturile" lui filosofice... A aflat la timp că nu există

[3] Nu vreau să minimalizez prin această afirmație complexa și profunda familiarizare a lui Platon cu domeniul matematicii la care își aduce neîndoielnice și recunoscute contribuții. Tocmai faptul că Platon deține o subtilă cunoaștere matematică evidențiază și mai tare dimensiunea vizuală a gândirii sale. În filosofia lui Platon gândirea figurativă își subsumează limbajul matematic al gândirii non-figurative, folosind-o dar ca un mijlocitor sau intermediar al „cunoașterii adevărate": „Platon atribuia matematicii o funcție dianoetică, adică o poziție intermediară între *dòxa*, gândire sau opinia curectă și totuși distinctă de știință, și *nous*, inteligența supremă a principiilor (*Republica*, 511 d)". (Paolo Zellini, *Matematica zeilor și algoritmii oamenilor*, trad. de Liviu Ornea Humanitas, București, 2018, p. 32)

[4] Heraclit nu afirmă simpla devenire ca principiu al existenței, ci Logosul – care este unic și care joacă același rol ca și Nous-ul lui Parmenide.

[5] De asemenea, trebuie subliniat faptul că față de predecesorii săi presocratici Platon impune cea mai slabă cenzură „vizibilului". Ceea ce se înfățișează vedere nu este des-ființat ca „iluzoriu" și „falsitate" – ci drept *imagine* și *copie* a Ideilor. Între esență și aparență, între adevăr și fals nu mai există o ruptură de nivel ontologic, o diferență radicală, ca la înaintașii presocratici, ci există o continuitate, o deosebire graduală, așa cum bine remarcă Martin Heidegger în *Doctrina adevărului la Platon*. Or, dacă ne raportăm la fermitatea dezavuării vizibilului și a părerii (opiniei) de către presocratici, filosofia lui Platon ne apare drept o adevărată „restaurație" a vizibilului, a lumii direct perceptibile prin simțuri, a lumii senzoriale sau sensibile, adică mai exact – dat fiind că nu poate fi vorba despre lumea perceptibilă prin pipăit, gust ori miros – *a lumii vizuale*.

tragedii cu „morală", că „morală" au numai fabulele. În schimb a crezut că poate exista o filosofie de acest fel...

Cum spuneam, Platon rupe cu tradiția filosofilor de până la el și în mod just ar trebui să vorbim despre o filosofie pre-platonică (din care face parte și Socrate). Este însă o ironie a sorții că tocmai în școlile care pretindeau că-i urmează învățătura s-a produs, după câteva secole, una dintre cele mai înalte rafinări ale gândirii non-vizuale, ale limbajului non-figurativ – prin Plotin sau Damascius. Prin neoplatonism și într-o oarecare măsură și prin stoicism – se reia firul filosofiei pre-platonice și se duce până la cele mai înalte culmi. Convertirea la creștinism a Imperiului Roman va provoca însă revirimentul vizualității în cultura europeană, al gândirii mitologice și al limbajului figurativ. Pentru un mileniu și jumătate, până la Renaștere, gândirea non-figurativă – deci filosofică și științifică – va intra în remisie; o mie cinci sute de ani, Europa va sta sub stăpânirea văzului, va fi o cultură exclusiv vizuală, fiind dominată de o gândire mitologică. Transcendența este imaginată după modelul relațiilor inter-umane (tată-fiu, stăpân-slugă, mire-mireasă, judecător-judecat), este deci în modul cel mai simplu re-antropomorfizată și puternic „moralizată". Universul întreg devine sala de așteptare a unui tribunal... moral în care judecătorul suprem împarte dreptatea în funcție de „binele" sau „răul" săvârșit de om. Existența este *judiciarizată*, cauza ei finală este... Judecata. Numele omului devine „Joseph K".

6. Redescoperirea (meta)fizicii luminii și recăpătarea auzului: începuturile epocii moderne.

O întrerupere foarte semnificativă trebuie semnalată și subliniată așa cum se cuvine. Este vorba despre redescoperirea neoplatonismului și, odată cu aceasta, despre reformularea creștinismului în termenii unei sensibilități și înțelegeri „auditive". De fapt, „metafizica luminii" stă sub semnul acestei paradigme „auditive" – oricât de contraintuitivă și paradoxală ar fi această afirmație. Lumina oferă gândirii cele mai bune ocazii de a intra pe terenul paradoxalității și deci al înțelegerii non-figurative. Cum bine s-a spus, „soarele este orb". „Oarbă" este însăși lumina – condiție de posibilitate a *vizibilității*. În „revelațiile" acustice ale divinității (și nu doar în iudaism) – aceasta se prezintă ca „lumină *orbitoare*" și ca „foc supra-strălucitor".[6] Tot lumina este cea care „ex-plică" în teoriile neoplatonice cum din Unu emană multiplul. În cele din urmă nu trebuie uitat că paradoxalitatea luminii a ieșit din nou la suprafață în epoca noastră, odată cu acceptarea celor două „manifestări" ale ei, corpusculară și ondulatorie. Acest aspect a fost suficient de bine analizat de Lucian Blaga, nu știu însă dacă semnificația *acustică* a dimensiunii ondulatorii a luminii – a fost până acum subliniată de cineva.

Că lumina este undă, poate fi interpretat și în sensul unei proprietăți vibratile[7], și – extrapolând – a uneia „muzicale", sonore, auditive a ei. Luată ca atare, desprinsă de obiectele pe care le i-luminează, contemplată în ea însăși – lumina permite reflecției să se elibereze de sub constrângerile gândirii „vizuale" și să poată părăsi regimul vizibilului. Nu întâmplător spectacolele de sine stătătoare ale luminii – răsăritul, apusul – ne dau de atâtea ori prilejul să spunem că sunt *încântătoare*. Privită în „ea însăși" – lumina devine sunet, muzică; contemplarea ei se face cu niște *ochi auditivi*, cu o *privire care ascultă*.

[6] Focul lui Heraclit nu are nimic „vizual" – el este un simbol al măsurii, al ritmului, deci al logosului.

[7] În acest sens, vezi mai ales prima parte a excelentului articol al Ramonei Ardelean „The Auditory-Musical Function or Disfunction in the Identitary Construction of the National Super-Ego – Case Study on the Disfunction of the Romanian Super-Ego" in *Hermeneia: Journal of Hermeneutics, Art Theory and Criticism* - Nr. 21/2018, pp. 185-199. Același articol asigură de altfel un înalt fundal teoretic și speculativ al chestiunii luate aici în discuție, în continuarea căruia chiar textul de față încearcă să se situeze.

Cu alte cuvinte, lumina devine „perceptibilă" matematic, ca proporție, măsură, număr, raport (*logos*) – și faptul că începuturile epocii moderne ale Europei stau sub auspiciile simultane ale astronomiei și... neoplatonismului, ale matematicii și ale muzicii nu poate fi pus pe seama unei „conjuncții" întâmplătoare. După îndelungatul ev exclusiv vizual – Europa reface, cu tot mai mare succes, legătura cu filonul auditiv al tradiției antice, dispoziția „acustică", „auditivă" a gândirii fiind împinsă până la cea mai înaltă desăvârșire. Strălucirea stelelor este pentru Galilei o funcție matematică prin care calculează și deduce distanțe, mărimi, raporturi și... numărul sateliților lui Jupiter. Muzica, eliberată de vocea umană, devine principalul *mediu* al actualizării ideii de Dumnezeu, și deci un element esențial al serviciului religios catolic.[8] Matematica devine la rândul ei modelul suprem al filosofiilor „raționaliste" (în vreme ce filosofii „empiriști" continuă în mare parte tradiția ei vizuală). Iar în artele plastice problemele raporturilor și relațiilor, proporțiilor și a numărului de aur, a stabilirii legilor perspectivei devin teme de primă importanță.

De aceea Ioan Petru Culianu are dreptate să afirme că epoca modernă înseamnă într-o mare măsură „cenzurarea" imaginației, intrarea în remisie a facultății imaginative. Reprezentarea „magică", figurativă, a realității lasă tot mai mult loc înțelegerii ei non-figurative, matematice și muzicale.

BIBLIOGRAPHY

Ardelean, Ramona „The Auditory-Musical Function or Disfunction in the Identitary Construction of the National Super-Ego – Case Study on the Disfunction of the Romanian Super-Ego" in *Hermeneia: Journal of Hermeneutics, Art Theory and Criticism - Nr. 21/2018, pp. 185-199*

Arendt, Hanna, *Viața spiritului. O investigație inovatoare despre cum gândim*, trad. S.G. Drăgan, Humanitas, 2018

Creția, Petru – *Cartea lui Iov. Ecleziastul. Cartea lui Iona. Cartea lui Ruth. Cîntarea cîntărilor.*, Humanitas, 1995

Eco, Umberto – *Vertigo. Lista infinită*,trad.Georgiana Monica Iorga, Oana Sălișteanu Cristea Editura Rao, 2009

Scholem, Gershom – *Despre chipul mistic al divinității*, trad. Viorica Nișcov, Editura Hasefer, București, 2001

Scholem, Gershom – *Cabala și simbolistica ei*, Humanitas, trad. Nora Iuga, Humanitas, București, 1996

Zellini, Paolo – *Matematica zeilor și algoritmii oamenilor*, trad. de Liviu Ornea Humanitas, București, 2018

[8] S-ar putea spune că Europa se orientalizează, în cel mai bun sens al termenului „orient", în sensul activării unei înclinații auditive (muzical-matematice-astronomice) în care Orientul a excelat prin cultura babiloniană, mespopotamiană sau... hindusă.

ASPECTS REGARDING THE EUROPEAN UNION POLICY OF WASTE MANAGEMENT

Ingrid Ileana Nicolau

Lecturer, PhD, Spiru Haret UniversityConstanța

Abstract: According to the Law 211/2011 any substance or object which it's owner is throwing away or has intent or obligation to do it it is considered waste. The thematic strategy regarding waste prevention and recycling sets up guidelines to decrease the negative impact of waste over the environment, from the production phase until their complete elimination.
The main objective of the Strategy for Durable Development of the European Union the continous improvement of the quality of life of the current and future generations, by creating sustenable comunities capable to manage and use resources effectively and to capitalize on the ecological and social inovative potential, in order to ensure prosperity, environment protection and social cohesion.

Keywords: waste, recycling, sustenable development, environment legislation

Politica naţională privind deşeurile

Strategia Naţională de Gestionare a Deşeurilor (SNGD), revizuită în anul 2013 şi aprobată prin HG 870/2013, stabileşte politica şi obiectivele strategice ale României în domeniul gestionării deşeurilor pentru perioada 2014-2020.

Prioritățile României în ceea ce priveşte gestionarea şi prevenirea deşeurilor, stabilite prin SNGD sunt[1]: prioritizarea eforturilor în domeniul gestionării deşeurilor în linie cu ierarhia deşeurilor, dezvoltarea de măsuri care să încurajeze prevenirea generării de deşeuri şi reutilizarea, promovând utilizarea durabilă a resurselor; creşterea ratei de reciclare şi îmbunătăţirea calităţii materialelor reciclate, lucrând aproape cu sectorul de afaceri şi cu unităţile şi întreprinderile care valorifică deşeurile; promovarea valorificării deşeurilor din ambalaje, precum şi a celorlalte categorii de deşeuri; reducerea impactului produs de carbonul generat de deşeuri; încurajarea producerii de energie din deşeuri pentru deşeurile care nu pot fi reciclate; organizarea bazei de date la nivel naţional şi eficientizarea procesului de monitorizare; implementarea conceptului de "analiză a ciclului de viaţă" în politica de gestionare a deşeurilor.

De asemenea, se doreşte îmbunătăţirea serviciilor către populaţie şi sectorul de afaceri prin: încurajarea investiţiilor verzi; susţinerea iniţiativelor care premiază şi recompensează populaţia care reduce, reutilizează şi reciclează deşeurile din gospodării; colaborarea cu autorităţile administraţiei publice locale pentru creşterea eficienţei şi calităţii deşeurilor colectate, făcându-le mai uşor de reciclat; colaborarea cu autorităţile administraţiei publice locale şi sectorul de afaceri pentru îmbunătăţirea sistemelor de colectare a deşeurilor.[2]

Autoritatea competentă de decizie şi control în domeniul gestionării deşeurilor este Ministerul Mediului (MM). Conform prevederilor legale, Ministerul Mediului realizează politica naţională în domeniul gestionării deşeurilor, îndeplinind rolul de autoritate de stat, de sinteza, coordonare şi control, direct sau prin organisme tehnice specializate, autorităţi sau instituţii publice aflate în subordinea, coordonarea sau sub autoritatea ministerului.

[1] Planul Național de Gestionare a deșeurilor, p.9;
[2] Oneț Cristina, *Dreptul mediului*, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p.95;

Instituţiile aflate în coordonarea MM, cu atribuţii în sectorul deşeurilor, sunt: Agenţia Naţională pentru Protecţia Mediului (ANPM) - principalele responsabilităţi constau în monitorizarea implementării legislaţiei în sectorul gestionării deşeurilor, colectarea, validarea şi prelucrarea datelor referitoare la gestionarea deşeurilor etc; Garda Naţională de Mediu (GNM) are atribuţii pentru inspecţie şi control. GNM inspectează şi ia măsuri pentru respectarea de către cei implicaţi în gestionarea deşeurilor a legislaţiei de mediu în vigoare şi a condiţiilor de autorizare şi Administraţia Fondului pentru Mediu (AFM) - principalele responsabilităţi: urmărește constituirea și gestionarea Fondului pentru mediu, colectează taxele şi contribuţiile la Fondul pentru Mediu, desfășoară activități de control la operatorii economici autorizaţi în vederea preluării responsabilității privind realizarea obiectivelor anuale de colectare, reutilizare, reciclare și valorificare a deșeurilor de ambalaje, DEEE și deșeurilor de baterii și acumulatori. Alte autorităţi publice cu atribuţii în domeniul gestionării deşeurilor sunt: Ministerul Sănătăţii, Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale, Ministerul Muncii şi Justiţiei Sociale, Ministerul Economiei, Ministerul Dezvoltării Regionale, Administraţiei Publice şi Fondurilor Europene, Ministerul Apărării Naţionale, instituţiile de ordine publică şi siguranţă naţională şi autorităţile administraţiei publice locale.

Politica Uniunii Europene în domeniul deşeurilor[3]

Abordarea UE în domeniul gestionării deşeurilor se bazează pe trei principii majore:

- Prevenirea generării deşeurilor – factor considerat a fi extrem de important în cadrul oricărei strategii de gestionare a deşeurilor, direct legat atât de îmbunătăţirea metodelor de producţie cât şi de determinarea consumatorilor să îşi modifice cererea privind produsele (orientarea către produse verzi) şi să abordeze un mod de viaţă, rezultând cantităţi reduse de deşeuri ;
- Reciclare şi reutilizare – încurajarea unui nivel ridicat de recuperare a materialelor componente, preferabil prin reciclare materială. În acest sens sunt identificate câteva fluxuri de deşeuri pentru care reciclarea materială este prioritară: deşeurile de ambalaje, vehicule scoase din uz, deşeuri de baterii, deşeuri din echipamente electrice şi electronice.
- Eliminarea finală a deşeurilor – în cazul în care deşeurile nu pot fi recuperate, acestea trebuie eliminate în condiţii de siguranţă pentru mediu şi sănătatea umană, cu un program strict de monitorizare.

Dintre documentele strategice la nivel european cu impact asupra politicilor de gestionare a deşeurilor trebuie amintite:

a) Strategia tematică privind prevenirea şi reciclarea deşeurilor - stabileşte linii directoare privind reducerea impactului negativ asupra mediului datorat deşeurilor, de la generare la eliminarea finală.

Astfel, principalele obiective ale acestei Strategii sunt reprezentate de: prevenirea generării deşeurilor; îndreptarea către o societate europeană a reciclării; utilizarea "analizei ciclului de viaţă" ca instrument în realizarea politicii din domeniul gestionării deşeurilor; îmbunătăţirea bazei de cunoştinţe la nivelul tuturor celor care au responsabiiltăţi; îmbunătăţirea cadrului legal general, prin simplificarea şi modernizarea legislaţiei exsitente.

b) Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene – are ca obiectiv general îmbunătăţirea continuă a calităţii vieţii pentru generaţiile prezente şi viitoare, prin crearea unor comunităţi sustenabile, capabile să gestioneze şi să folosească resursele în mod eficient şi să valorifice potenţialul de inovare ecologică şi socială al economiei, în vederea asigurării prosperităţii, protecţiei mediului şi coeziunii sociale.

c) Al 6-lea Program de Acţiune pentru Mediu al Comunităţii Europene 2002 - 2012 – promovează integrarea cerinţelor de mediu în toate politicile şi acţiunile şi reprezintă componenta de mediu a Strategiei de Dezvoltare Durabilă.

---

[3] Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor, p.11;

El face legătura între protecţia mediului şi obiectivele UE de creştere economică, competitivitate şi ocupare a forţei de muncă. Planul identifică patru arii prioritare pentru politicile de mediu ale UE: schimbări climatice, natură şi biodiversitate, mediu şi sănătate, resurse naturale şi deşeuri.

d) Proiectul celui de al şapte-lea Program Comunitar de Acţiune pentru Mediu

e) Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic şi Social şi Comitetul Regiunilor. Foaie de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere energetic

f) Strategia tematică privind utilizarea durabilă a resurselor naturale – pentru atingerea obiectivului său principal, adică reducerea impactului negativ asupra mediului generat de utilizarea resurselor naturale în economiile dezvoltate, aceasta prevede următoarele acţiuni:

- îmbunătăţirea cunoştinţelor despre utilizarea resurselor la nivel european şi despre impactul asupra mediului;
- dezvoltarea de instrumente pentru monitorizarea progresului în acest domeniu în UE, în Statele Membre (SM) şi în sectoarele economice;
- creşterea aplicării Strategiei în sectoarele economice şi în SM, precum şi încurajarea elaborării de planuri şi programe în acest sens;
- creşterea conştientizării factorilor interesaţi şi a cetăţenilor cu privire la impactul negativ al utilizării resurselor.

Lista deşeurilor

Este considerat deşeu potrivit Legii 211/2011 ***orice substanţă sau obiect pe care deţinătorul îl aruncă ori are intenţia sau obligaţia să îl arunce.***

Lista deşeurilor aprobată de către Comisia Europeană se preia în legislaţia naţională prin hotărâre a Guvernului.

Lista deşeurilor este obligatorie pentru a determina dacă un deşeu trebuie considerat deşeu periculos.

Includerea unui obiect sau a unei substanţe pe listă nu înseamnă că respectivul obiect ori respectiva substanţă se consideră ca fiind deşeu în orice împrejurare.

Producătorii şi deţinătorii de deşeuri persoane juridice sunt obligaţi să încadreze fiecare tip de deşeu generat din propria activitate în lista deşeurilor .

Laboratorul de referinţă din cadrul Agenţiei Naţionale pentru Protecţia Mediului, (ANPM), analizează cazurile de incertitudine referitoare la caracterizarea şi încadrarea deşeurilor.

Producătorii şi deţinătorii de deşeuri persoane juridice sunt obligaţi să efectueze şi să deţină o caracterizare a deşeurilor periculoase generate din propria activitate şi a deşeurilor care pot fi considerate periculoase din cauza originii sau compoziţiei, în scopul determinării posibilităţilor de amestecare, a metodelor de tratare şi eliminare a acestora.

Reutilizarea şi reciclarea deşeurilor

Autorităţile administraţiei publice centrale cu atribuţii în domeniul protecţiei mediului adoptă sau, după caz, propun măsuri adecvate pentru promovarea reutilizării produselor şi activităţilor de pregătire a acestora pentru reutilizare în special prin: a) stimularea realizării unor reţele pentru repararea şi reutilizarea produselor; b) utilizarea instrumentelor economice; c) introducerea unor criterii referitoare la achiziţiile publice; d) stabilirea de obiective cantitative sau alte măsuri.

Autoritatea publică centrală pentru protecţia mediului promovează reciclarea de înaltă calitate prin aplicarea colectării separate a deşeurilor, în măsura în care este fezabilă din punct de vedere tehnic, economic şi de mediu şi se conformează cu standardele de calitate în sectorul de reciclare respectiv, prin acte normative care se supun aprobării Guvernului.[4]

[4] Lupan E., *Tratat de dreptul protecţiei mediului*, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2009, p.127;

Autorităţile administraţiei publice locale au obligaţia ca începând cu anul 2012 să asigure colectarea separată pentru cel puţin următoarele tipuri de deşeuri: hârtie, metal, plastic şi sticlă.

Producătorii de deşeuri şi autorităţile administraţiei publice locale au următoarele îndatoriri[5]:

a) să atingă, până în anul 2020, un nivel de pregătire pentru reutilizare şi reciclare de minimum 50% din masa totală a cantităţilor de deşeuri, cum ar fi hârtie, metal, plastic şi sticlă provenind din deşeurile menajere şi, după caz, provenind din alte surse, în măsura în care aceste fluxuri de deşeuri sunt similare deşeurilor care provin din deşeurile menajere;

b) să atingă, până în anul 2020, un nivel de pregătire pentru reutilizare, reciclare şi alte operaţiuni de valorificare materială, inclusiv operaţiuni de umplere rambleiere care utilizează deşeuri pentru a înlocui alte materiale, de minimum 70% din masa cantităţilor de deşeuri nepericuloase provenite din activităţi de construcţie şi demolări, cu excepţia materialelor geologice naturale definite în Hotărârea Guvernului nr. 856/2002, cu completările ulterioare.

Eliminarea deşeurilor

Producătorii de deşeuri şi deţinătorii de deşeuri au obligaţia să supună deşeurile care nu au fost valorificate unei operaţiuni de eliminare în condiţii de siguranţă.

Operatorii economici autorizaţi din punctul de vedere al protecţiei mediului pentru activitatea de eliminare a deşeurilor au următoarele obligaţii[6]:

a) să asigure eliminarea în totalitate a deşeurilor care le sunt încredinţate;

b) să folosească cele mai bune tehnici disponibile şi care nu implică costuri excesive pentru eliminarea deşeurilor;

c) să amplaseze şi să amenajeze instalaţia de eliminare a deşeurilor într-un spaţiu şi în condiţii stabilite de autorităţile teritoriale pentru protecţia mediului competente;

d) să introducă în instalaţia de eliminare numai deşeurile menţionate în autorizaţia emisă de autorităţile competente şi să respecte tehnologia de eliminare aprobată de acestea.

Abandonarea deşeurilor este interzisă. Eliminarea deşeurilor în afara spaţiilor autorizate în acest scop este interzisă

Programe de prevenire a generării deşeurilor[7]

Autoritatea publică centrală pentru protecţia mediului, adoptă, programe de prevenire a generării deşeurilor la nivel naţional.

Programele de prevenire a generării deşeurilor pot să facă parte din planurile de gestionare a deşeurilor, din alte programe de politici de mediu sau să fie elaborate ca programe distincte. În cazul în care programele sunt integrate în planurile de gestionare a deşeurilor sau în alte programe, măsurile de prevenire a generării deşeurilor trebuie identificate clar.

Programele stabilesc obiective de prevenire a generării deşeurilor. Scopul obiectivelor şi măsurilor prevăzute este eliminarea legăturii dintre creşterea economică şi impactul asupra mediului asociat cu generarea de deşeuri. Autoritatea publică centrală pentru protecţia mediului stabileşte valorile de referinţă calitative sau cantitative specifice, adecvate pentru măsurile de prevenire a generării deşeurilor, adoptate pentru a monitoriza şi evalua progresul măsurilor, şi poate stabili şi alte obiective calitative ori cantitative şi indicatori specifici pe lângă cele prevăzute de legislaţia comunitară, pe baza unor studii de evaluare.[8]

Persoana juridică ce exercită o activitate de natură comercială sau industrială, având în vedere rezultatele unui audit de deşeuri, este obligată să întocmească şi să implementeze, începând cu anul 2012, un program de prevenire şi reducere a cantităţilor de deşeuri generate

[5] Art.17 alin 2 din Legea 211/2011;
[6] Art.19 alin 2 din Legea 211/2011;
[7] Art.42 si 43 din Legea 211/2011;
[8] Duţu M.,*Dreptul mediului*, Ediţia.2, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2008, p.189;

din activitatea proprie sau, după caz, de la orice produs fabricat, inclusiv măsuri care respectă un anumit design al produselor, şi să adopte măsuri de reducere a periculozităţii deşeurilor. Programul se poate elabora şi de către o terţă persoană/asociaţie profesională.

Concluzii

Noile norme europene, agreate de statele membre marți, 22 mai, vor contribui la prevenirea generării de deșeuri și, în cazul în care acest lucru nu este posibil, vor permite creșterea semnificativă a ratei de reciclare a celor municipale și de ambalaje. Totodată, treptat, se va elimina depozitarea deșeurilor și va fi promovată utilizarea de instrumente economice, cum ar fi schemele de răspundere extinsă a producătorilor. Noile norme consolidează, de asemenea, „ierarhia deșeurilor", cu alte cuvinte, statele membre sunt obligate să ia măsuri specifice pentru a privilegia mai degrabă prevenirea, reutilizarea și reciclarea decât depozitarea și incinerarea, pentru a menține întreaga UE pe calea către o economie circulară.

Comisarul pentru mediu, afaceri maritime și pescuit, Karmenu Vella, a declarat: „*Aprobarea finală de către Consiliu a noilor norme UE în materie de deșeuri marchează un moment important pentru economia circulară în Europa. Noile obiective de reciclare și de depozitare stabilesc o traiectorie credibilă și ambițioasă pentru o mai bună gestionare a deșeurilor în Europa. În prezent, principala noastră sarcină este de a ne asigura că promisiunile avansate în cadrul acestui pachet de măsuri privind deșeurile se materializează. Comisia va face tot posibilul pentru ca noua legislație să producă rezultate tangibile.*"[9]

Normele recent adoptate reprezintă cea mai modernă legislație în materie de deșeuri la nivel mondial și au în vedere: obiective privind reciclarea deșeurilor municipale (65% în 2035) și de ambalaje (70% în 2030); colectarea selectivă, pentru a spori calitatea materiilor prime secundare și utilizarea lor; eliminarea treptată a depozitării deșeurilor, prin reducerea la cel mult 10% din volumul total al deșeurilor municipale generate a volumului celor depozitate, până în 2035; stimulente, prin utilizarea într-o mai mare măsură a unor instrumente economice eficace și a altor măsuri de sprijinire a ierarhiei deșeurilor; prevenirea generării deșeurilor și introducerea de obiective importante pentru reducerea risipei de alimente în UE și limitarea deșeurilor marine.

BIBLIOGRAPHY

- Duţu M.,*Dreptul mediului*, Ediţia.2, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2008;
- Lupan E., *Tratat de dreptul protecţiei mediului*, Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2009;
- Oneț Cristina, *Dreptul mediului,* Ed. Universul Juridic, București, 2017;
- Planul Național de Gestionare a deșeurilor;
- Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor;
- Legea 211/2011 privind regimul deșeurilor republicata, cu completările și modificările ulterioare;
- https://ec.europa.eu/romania/news/20180522_legislatie_europeana_ue_lider_mondial_gestionare_reciclare_deseuri_ro

[9] https://ec.europa.eu/romania/news/20180522_legislatie_europeana_ue_lider_mondial_gestionare_reciclare_deseuri_ro

ISSUES REGARDING THE MANAGEMENT OF CROSS-CULTURAL NEGOTIATIONS STYLES

Oriana Helena Negulescu

Lecturer, PhD, "Transilvania" University of Brașov

Abstract: National culture influences both business management and business bargaining style. In the era of globalization and expansion of business on international markets, where different national cultures meet, business negotiation gains new dimensions and extends beyond national boundaries. In order to have success in negotiations, partners need to have some knowledge of each other's culture. In this context, the paper focuses on the following issues: the definition and main features of the negotiation, the main bargaining styles in business, some aspects of the national or regional culture in the negotiation, and ending with a comparison of different styles tackled internationally based on different cultural categories. Research methodology is based on bibliographic references and public data.

Keywords: business management, national culture, negotiation styles, cross-cultural negotiation style

1. Introduction

The changes in the global business environment due to globalization process, IT revolution and trade treaties facilitated the development of businesses around the world. In this respect, the business negotiators need to have in view different national cultural values of the counterparty in order to gain success for their businesses.

The negotiators talk about building agreements, bluffing the opposition, and "volleying offers" back and forth. According to mediator Thomas Smith, careful attention to such metaphors can reveal deeper meaning beneath the explicit words that people use, notably regarding how they view the negotiation process and their relationship to one another. According to Gerald Zaltman, professor emeritus of Harvard Business School, some of our most powerful metaphors are visual, not linguistic. We dream in pictures, after all, not in memos and spreadsheets. Zaltman has developed a patented technique for eliciting our unspoken images, though negotiators at the bargaining table must rely on practical judgment to divine the real meanings behind what people are saying (Pon staff, 2019a).

Nevertheless, the national culture national culture imparts to the negotiator a specific bargaining style. International business negotiations not only cross borders, but also cultures. Culture deeply influences how people think, communicate, and act. It also affects the types of transactions they make and how they negotiate. The great diversity of world cultures makes it impossible for any negotiator, no matter how skilled and experienced, to fully understand all cultures that may be encountered (Salacuse, 2004).

The concept of cross-cultural deals with the comparison of different cultures. In cross-cultural communication, differences are understood and acknowledged, and can bring about individual change, but not collective transformations. In cross-cultural societies, one culture is often considered "the norm" and all other cultures are compared or contrasted to the dominant culture (Schriefer, 2019).

In the context briefly described above, the paper is aiming to analyse some issues regarding the management of cross-cultural negotiations styles, such as: the definition and main features of the negotiation, the main bargaining styles in business, some aspects of the national or regional culture in the negotiation, and ending with a comparison of different styles tackled internationally based on different cultural categories.

The research methodology is based on bibliographic references and public data.

2. The definition and main features of negotiation

The negotiations are based on interaction and communication between two parties in order to end with an agreement. The negotiation is important communication, conflict resolution and stakeholder management. Aspects such as power distance, cross-border and tactics are designed to ensure that the interests of all parties are taken into account (Pauceanu, 2015).

Negotiation should be seen as the most effective means of communication between two or more people to conclude commercial / economic agreements for the purchase / sale of products and / or services, having the advantage that it will, as soon as possible, the expected effect. It also, involves working with two or more business partners to resolve divergences in a transaction by identifying and promoting mutually acceptable solutions.

Business negotiation is defined as the opportunity for a party involved in negotiating to achieve an objective by forcibly or provoking meeting its own interests with those of a third party - individual, enterprise, organization. After an agreement has been reached, the economic value of the outcomes can be determined by examining how resources have been divided between parties (Ogilvie, 2016).

According to Callieres (1716), "the secret of the negotiation is to harmonize stakeholder interests." The diplomatic negotiators know that the key to building relationships is to understand the concerns and priorities of other countries. Even when their positions seem irreconcilable, war nations and troubled companies can succeed in negotiating by harmonizing their interests.

The main features of the negotiation could be considered as being:

- The negotiation process is a social phenomenon that involves communication between people in general and between the two parties in particular. Being a people-made process, negotiation bears the distinctive mark of human behaviour.
- Negotiation is an organized process in which, as far as possible, it is desired to avoid confrontations and involves a permanent competition.
- Negotiation is a process with a precise purpose, which involves the harmonization of the interests of both sides, and aims to achieve a will, a consensus, not necessarily a victory. Both partners have to conclude the negotiation process with the feeling that they have made the maximum possible from what they have proposed.
- Negotiation is, by excellence, a competitive process, with partners pursuing both common interests and conflicting interests that involve a series of efforts to avoid confrontation and reach mutually beneficial solutions.

In every negotiation process the negotiators have to consider the following counterparty cultural characteristics: national culture, manners, protocol, custom, etiquette, language, risk tendency and time.

Time is an important characteristic. According to LeBaron (2003) two different orientations to time exist across the world: monochronic and polychronic. *Monochronic* approaches to time are linear, sequential and involve focusing on one thing at a time. *Polychronic* orientations to time involve simultaneous occurrences of many things and the involvement of many people.

Based on the above-mentioned characteristics, the process of negotiation could be presented as in fig. 1.

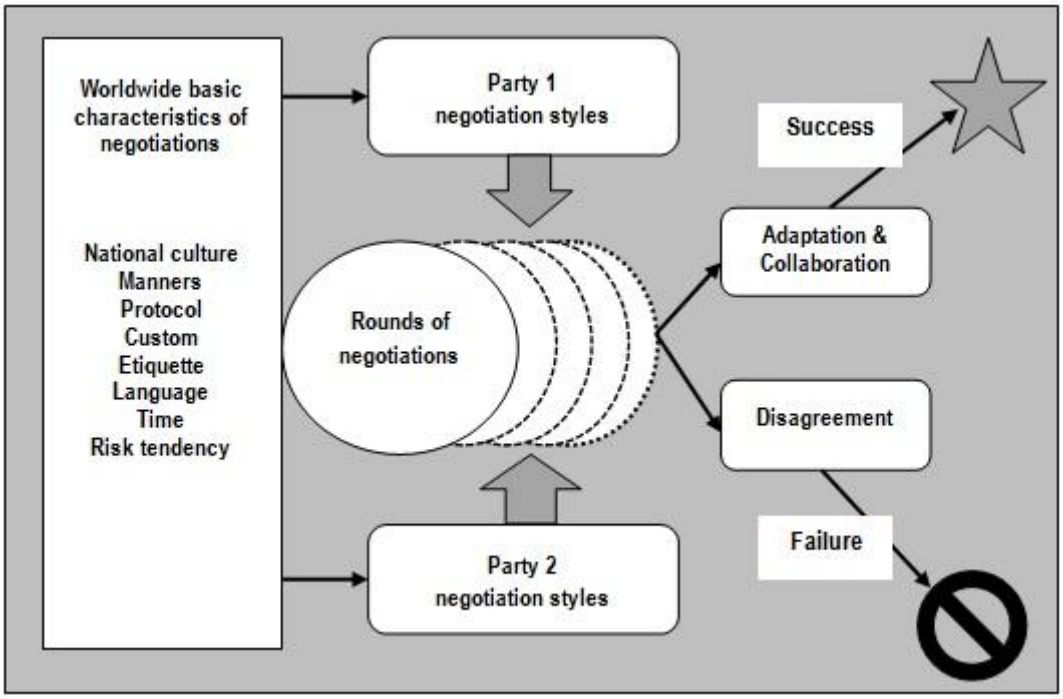

Fig. 1 The process of cross-cultural negotiation (own concept)

3. The main bargaining styles in business

In the literature, there are many delineations of the styles that can be adopted in business negotiation. The most common approaches to business negotiation are the following styles: creative, rational, passive, hostile, aggressive, addictive.

Souni (1998) lists other negotiation styles, namely:

- Cooperative, including its emphasis on both near and cooperation partner honest and on generating creative solutions.
- Conflict style: the negotiator's behaviour is aggressive, rigid, threatening;
- Affective style: the conduct of the negotiations is strongly influenced by the negotiator's sensitivity and the momentary reactions of the negotiator;
- Demagogic style: it is characterized by the fact that the negotiator resorts to immoral tactics: deception, concealment, lying, manipulation.

The TKI (Thomas-Kilmann Conflict Mode Instrument-TKI, cited in Miller, 2014) defined five specific styles of dealing with conflicts in negotiations: competing style, accommodating style, avoiding style, collaborating style and compromising style. Compromising might mean splitting the difference, exchanging concessions or seeking a quick middle-ground position.

A classification of personality and behaviour of negotiators based on a colour code is proposed by Kennedy (1998). This classification has three broad styles: Red, Blue and Purple.

- Red Negotiator: aggressive, nervous, dominant; prefer conflicting, offensive, manipulative techniques; seeks to obtain as much as possible without offering anything in return;
- Blue Negotiator: gifted; avoid conflict, give in favour of the partner, make concessions.
- Purple Negotiator: He/she can be dominant, aggressive to defend its interests or conciliatory and cooperative when dealing with extremely important interests for the partner.

Coburn (2019) describe five negotiation styles (fig. 2) as: competing; collaborating, avoiding, accommodating and compromising style.

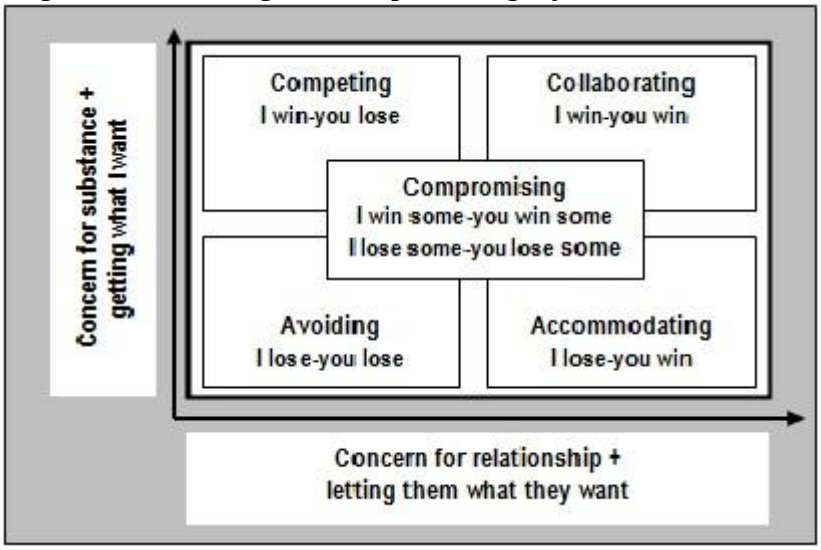

Fig. 2 The fifth negotiation styles (upon Colburn, 2019)

Competitive style: Competitive style negotiators pursue their own needs - yes, even when this means others suffer. They usually don't want to cause others to suffer and lose, they are just so narrowly focused on their shorter-term gains that they plunder obliviously through negotiations like a pirate. They often use whatever power and tactics they can muster, including their personality, position, economic threats, brand strength or size or market share. At its extreme negotiators call their behaviour aggressive or psychotic.

Collaborative style: Most people confuse "Win/Win" or the collaboration style with the compromising style. This is most definitely not the case. "Win/Win" is about making sure both parties have their needs met, and as much mutual value as can be created is created.

"Win/Win" negotiators usually evolve through the other profiles, they grow into a collaborative negotiation style. This means collaborative profile negotiators can more easily revert to one or two of the other styles when pushed or when the situation calls for it. Collaborative profile negotiators are adamant that their needs must be met - and they acknowledge that the other party has needs that must be met too. Collaborative negotiators are willing to invest more time and energy in finding innovative solutions, feeling secure in the fact that there will be more value to share out later on. Tragically, too many account managers are overly accommodating and compromising.

Avoiding style: This is most often referred to as "passive aggressive". People who habitually use this style really dislike conflict. Rather than talk directly with you about the issue, avoid styles may instead try to take revenge without you knowing about it. The avoid style can be a typical reaction to high compete negotiators. Sellers will frequently call less often on high compete buyers (i.e. Avoiding Competitive buyers) - and may choose to invest marketing money and share their best ideas and prize promotions with non-avoid profiles.

Accommodate style: The opposite of competing. For accommodating style negotiators, the relationship is everything. Accommodating profiles think that the route to winning people over is to give them what they want. They don't just give products and services; they are generous with information too. Accommodators are usually very well-liked by their colleagues and opposite party negotiators

Compromise style: This is most often referred to as "passive aggressive". People who habitually use this style really dislike conflict. Rather than talk directly with you about the issue, avoid styles may instead try to take revenge without you knowing about it. The avoid

style can be a typical reaction to high compete negotiators. Sellers will frequently call less often on high compete buyers (i.e. Avoiding Competitive buyers) - and may choose to invest marketing money and share their best ideas and prize promotions with non-avoid profiles.

The negotiation style is an invariable constituent of the negotiation process and at the same time it is a result of the particularities of the national or regional culture. The position and the role of each negotiating power depends also on the accuracy with which it is evaluated by the organization's management as well as negotiation partners (Neagu & Braicu, 2013).

4. Aspects of the national or regional culture in the negotiation

The literature emphasizes different aspects in cross-cultural business negotiation, such as:

- The knowledge of cultural orientation and its relationship to the social and structural bond that exists between partners as a key predictor of long-term commitment in cross-national business relationships (Williams et al., 1998);
- How the affect negotiators experience during negotiations influences the character of the negotiation process and its outcomes (George et al., 1998);
- How to deal with high aspiration goals in negotiation (Shonk, 2013);
- How to avoid the hardest question trap in negotiation (Sebenius, 2012);
- How to manage the anxiety in negotiation and to achieve better outcomes (Wood Brooks, 2014).

Hofstede's (2001) traditional study, updated on 2010 co-authored by Michael Minkov, which defines national or regional culture based on 6 dimensions, i.e. power distance (high versus low), individualism versus collectivism, masculinity versus femininity, uncertainty avoidance (high versus low), long-term versus short-term orientation and indulgence versus restraint, represent a very useful basis for negotiation style management analyse.

The results of this research inspired different authors to compare cultural differences in business between different countries, such as Germany, Canada, South Korea and Morocco (Al-Alawi, 2016); Germany and Latin America (Muler Alban, 2011); Croatia, Bosnia-Herzegovina and Slovenia (Pudrug et al., 2015); Brazil and USA (Garcez, 1993); China and Italy (Pauceanu, 2015), USA and China (Chang, 2006), USA, Taiwan, Japan and Brazil (LeBaron, 2003), Australia and Indonesia (Yudhi et al., 2006), Australia and South Korea (Dovo, 2016), 10 cultures (Graham et al., 1994) and others.

Emotion has a great potential to play a positive and negative role in the negotiations. Negative emotions can cause powerful and even irrational behaviour, and may contribute to escalating conflicts and stop negotiating, but it could also be a closing tool. Angry and stormy negotiations can rather use competitive strategies based on confrontation and less collaboration (Forgas, 1998).

Positive emotions begin to work even before the negotiation process begins. People who are in big spirits are more confident and more inclined to use cooperative strategies. Negotiators enjoying a sporting spirit appreciate more the interaction between the partners; use less aggressive and cooperative tactics during discussions. All this increases the probability of reaching the negotiation goals, increasing the chances of integrative results and compliance with the agreements. These favourable effects are the result of better decision-making, such as those based on flexible thinking, creative problem solving, partner compliance, willingness to take risks and confidence-building (Van Kleef et al., 2004).

It is assumed that the diverse cultures in Europe present challenges and opportunities to business negotiations with the Chinese business people or firms. Negotiators from China and Italy are met with socio-cultural differences that indicate differences in the

power distance. Of essence is the scrutiny of the hierarchy and egalitarianism levels (Pauceanu).

The most important aspect in international business negotiation is diplomacy. After all, diplomacy is the art of creating and managing relations between nations, and the art of negotiation is to force relations through agreements. As such, it provides valuable tools for all business negotiators who themselves are in the business of creating and managing relationships between companies - whether they regard it as diplomacy or even as a general goal or not (Salacuse, 2019). Salacuse urged business negotiators from 12 countries to answer whether their goal in the negotiations was to create a negotiated agreement or build a relationship. More than half of the interviewed Americans revealed that their goal was simply to sign a contract. This mentality can explain why many transactions, however well-advised by well-paid lawyers, come to court, arbitration, or hostile parts.

5. A comparison of different negotiation styles tackled internationally based on different cultural categories

Depending on the geographical and cultural area that the negotiators come from, bargaining styles may have a number of specific features but also some similarities.

Searching the literature regarding the main characteristics of the negotiation styles on different regions in the world that are presented in cap.4 and evaluating them in terms of the negotiation styles emphasized by Colburn (2019 presented in cap. 3, a brief comparison is presented in table 1.

Table 1 The comparison of the negotiation styles worldwide

Region/Country	**Negotiation style**	**Briefing of negotiators' behaviours & references**
Australia	Collaborative	Respect and trust; positive attitude; no gifts accepted; top executive involved in the final decision; use humour throughout dealings. Australians tend to have a loose and frank conversational style. (Katz, 2008; Dovo, 2014; Yudhi et al., 2006; Lewis, 2006)
America: Latin America (South America countries and Mexico)	Mix of Accommodate + Avoiding	Respect and trust based more on personal relationships than on technical expertise; unpunctual; small gifts are accepted and appreciated; positive attitude; indirect communication; spontaneity is a norm. The time it takes to complete an interaction is elastic, and more important than any schedule. Specific customs are: Brazil: animated gesticulation; Colombia: shake hands with everyone; Chile: air of civility, grace, and humour are preferred; Argentina: socially progressive, sophisticated, and cosmopolitan; business deals can be long and require multiple meetings. (Muler Alban, 2011; Landry, 2014; BELA, 2019.)
America: North America (USA, Canada)	Competitive	Negotiation as competition; punctual and do not waste the time; focused on substance not on relationship; verbal expressiveness; exploit power; integrity; dignity culture; approaches to time are linear, sequential and involve focusing on one thing at a time;

		they lay their cards on the table and resolve disagreements quickly with one or both sides making concessions. Canadians are inclined to seek harmony but are similar to Americans in their directness. (Chang, 2006; LeBaron, 2003; Lewis, 2006).
East Asia (China, Malaysia, Singapore, Hong-Kong, Indonesia, India, Korea, Japan)	Mix of Collaborative + Competitive + Compromise	Trust and sincerity; tradition is important; use traditional principles based on reciprocity and competition; the style is flexible, situation-related, and paradoxical in nature; relationship valued; harmony and conflict avoidance are highly valued; vaguely positive expressions;high power distance. Specific customs are: China: meetings are principally for information gathering, with the real decisions made elsewhere. Hong-Kong: people negotiate much more briskly to achieve quick results. India: ambiguity. Singapore: need time to build a relationship. Indonesia: tend to be very deferential conversationalists, sometimes to the point of ambiguity. Korea: energetic conversationalists who seek to close deals quickly, occasionally stretching the truth. Japan: Negotiation as information sharing; win respect and confidence; demonstrate listening skill; integrity; verbal expressiveness; approaches to time are linear, sequential and involve focusing on one thing at a time. (Fang, 2014; Dovo, 2014, LeBaron, 2003; Lewis, 2006; Goudreau & Lubin, 2015)
Middle East and North Africa (Arab, Muslim and Persian people)	Mix of Accommodate + Competitive	Negotiation based on “honour cultures”; social interactions; trust; competitive, setting higher aspirations while preparing for the negotiation; verbal communication is preferred; value of “patience”. (Aslani et al, 2012)
Middle East (Israel)	Compromise	Israelis negotiate tenaciously on price and other conditions, but avoid appearing unreasonable, as they are often in a weaker position; They make concessions in due course, but not easily, and when they do, they are quick to look for a quid pro quo. (Lewis, 2006)
South Africa	Competitive	Negotiators value personal achievement and competitiveness; they are goal-oriented and individualistic and see time as a Linear concept; direct; no formal rituals; body language is a useful interaction tool; no gifts accepted. (ESA, 2012)
Africa (Nigeria)	Collaborative	Relationship oriented and adopt a win-win approach; avoid wasting time; moderate in formality and display of emotions (Epie, 2002).
Europe: North-West with Anglo-	Collaborative	The negotiator is calm, cool and collected prevails over punctuality; direct communication; low power distance cultures; targets are negotiated; high

Saxon influence (Germany, the UK, the Netherlands, Switzerland, Scandinavia)		individualism; approaches to time are linear, sequential and involve focusing on one thing at a time. Specific customs are: UK: they tend to avoid confrontation in an understated, mannered, and humorous style that can be either powerful or inefficient; Germany: they rely on logic; The Netherlands: they are focused on facts and figures but they prefer long talk before decision. Switzerland: they tend to be straightforward, nonaggressive negotiators and obtain concessions by expressing confidence in the quality and value of their goods and services. Sweden: they often have the most wide-ranging discussions; Finland: tend to value concision; Norway: they fall between discussion and concision; (LeBaron, 2003; Perlitz & Seger, 2004, Lewis, 2006; Goudreau & Lubin, 2015).
Europe: Latin and Mediterranean people (France, Italy, Belgium, Spain, Greece)	Compromise	High power distance cultures; targets are set by senior managers; the time it takes to complete an interaction is elastic, and more important than any schedule. Specific customs are: France: they prefer logical debate; Italy: they take a verbose, flexible approach to negotiations. Spain: they will pull out every stop if need be to achieve greater expressiveness. (Lewis, 2006; Goudreau & Lubin, 2015)
Europe: Eastern & Central countries (Baltic countries, Central Europe, Balkans countries)	Mix of Compromise + Avoiding	Business cultural norms when conducting business such as greeting a business partner, scheduling a meeting or gift giving are all very similar in nature across the region. Punctuality; friendly attitude; business etiquette regarding taboos, time keeping, dress code, bribery and corruption; emotional way of action; low flexibility in action; aversion to risky decisions and activities; conformity; loyalty to close persons, reduced tolerance for different behaviour of others. Specific customs are: Hungary: they value eloquence over logic and are unafraid to talk over each other; Bulgaria: they may take a circuitous approach to negotiations before seeking a mutually beneficial resolution, which will often get screwed up by bureaucracy; Poland: communication style is enigmatic, ranging from a matter-of-fact pragmatic style to a wordy, sentimental, romantic approach to any given subject;

		Romania: they are open with foreigners, risk takers, constructive, creative and charming. (PTP, 2019; Perlitz & Seger, 2004; Lewis, 2006; Goudreau & Lubin, 2015).
West Asia (Russia and Turkey)	Mix of Competing + Collaboration	Russia: they negotiate like they play chess: they plan several moves ahead; ambiguity; sensitive and status conscious and must be treated as equals; personal relationships are important; Turkey: they are friendly, polite and solicitous; they take risks in business in an exploratory style; they need "distance of respect". (Lewis, 2006)

As can be seen from the above analysis, some cultures generally use a single bargaining style, but others use a mix of styles.

The comparison regarding the negotiation styles may not be generalized for all native negotiators in a region or country, because in many places in the world the culture is very complex and is divided in subcultures. However, when internationalizing the organizations are facing different challenges referring to the diversity of the national culture, people thinking, perception and language, time and space concepts, organizational behaviour, social grouping and relations and others (Doval, 2014).

In order to manage cultural differences in international negotiations, four simple rules are advised to be respected (Pon staff, 2019b): learning about the negotiation partner culture, respecting the cultural differences, being aware about how the partner perceive your culture and reducing the cultural gap. A good advice is given by Lewis (2006, p.583): Self-criticism, avoidance of irritants and stress, more accurate assessment of the individual, tact, tolerance, adaptation without sacrificing one's integrity, substantial study of our partner's culture, history and language—all these are resources to be drawn on when cultures collide.

Conclusions

In the globalization era, international businesses are expanding so business or account managers or their representatives, in this paper called negotiators, have to cope with different cultures and subcultures that make negotiations between partners difficult, and as a result no bargaining can be perfect. Nevertheless, the negotiation is a process that requires more rounds of meetings and discussions to reach an acceptable final on both sides. However, the outcome of the negotiations depends on the negotiation style of each of the partners, and this style is influenced by the national culture of each one, which can differ greatly.

Based on the study of various researches in this field, the paper presents in comparison the five traditional styles of negotiation found in different cultures of the world. This comparison could be a useful tool for account managers who can prepare themselves to obtain the desired success in negotiation, taking into account the basics of partner culture and learn to achieve empathy. Also, the comparison could be developed by other research.

BIBLIOGRAPHY

- Al-Alawi, A. I. & Alkhodari, H.J. (2016) Cross-cultural Differences in Managing Businesses: Applying Hofstede Cultural Analysis in Germany, Canada, South Korea and Morocco, *International Business Management*, no. 95, p. 40855-40861, Elixir, online pdf article.

- Aslani, S., Bret, J.M., Ramirez-Maartin, J.Y., Tinsley, C.H., Weingart, L.R. (2012) Doing Business in the Middle East, in "Implications of honour and Dignity Culture for Negotiations: A Comparative Study of Middle Easterners and Americans." *Academy of Management Annual Meeting*, Boston, MA, online article,
- BELA (2019) *Business etiquette in Latin America*, (here-after BELA), online article, accessed on April 2019, Collaborative-Handout 1 pdf. https://insight.kellogg.northwestern.edu/article/doing_business_in_the_middle_east.
- de Callieres, F. (1716) *On the Manner of Negotiating with Princes,* cited in Slacuse, J.,Lessons for Business Negotiators: Negotiation Techniques from International Diplomacy International diplomacy techniques for business negotiators, April 2019, Deal making, Harvard University.
- Chang, L.-C. (2006) Differences in Business Negotiations between Different Cultures, *The Journal of Human Resource and Adult Learning*, November 2006, online article, pdf.
- Coburn, C. (2019) *Negotiation Conflict Styles*, online article, pdf, accessed on May 2019,https://hms.harvard.edu/sites/default/files/assets/Sites/Ombuds/files/NegotiationConflictStyles.pdf.
- Danciu, V. (2010) The Impact of the Culture on the International Negotiations: An Analysis Based on Contextual Comparisons, *Theoretical and Applied Economics,* Volume XVII (2010), No. 8(549), pp. 87-102.
- Doval, E. (2014) Change management model to integrate new cultural values into the international organization's strategy, in Boldea, I. (editor) "Globalization and Intercultural dialog. Multidisciplinary Perspective", Ed. Arhipelag XXI Press 2014, GIDNI 1 (2014), (open access www.upm.ro/gidni), vol. 8, p. 31-38.
- Dovo, M. K. (2016) *What are the difference in negotiation styles between South Korea and Australia?*, online article, https://www.researchgate.net /post/what_are_the_difference_in_negotiation_styles_between_South_Korea_and_Australia.
- Epie, C. (2002) Nigerian Business Negotiators: Cultural Characteristics, *Journal of African Business*, no. 3, iss. 2, p. 105-126.
- ESA (2012) *Business relationships & negotiation—South Africa*, (here-after ESA), http://news.telelangue.com/en/2012/03/etiquette-south-africa.
- Fang, T. (2014) Negotiations: Chinese style, *Journal of business and industrial marketing*, 2006, volume 21, no. 1, p. 50-60, updated on 2014, Research Gate.
- Forgas, J.P. (1998) On feeling good and getting your way. Mood affects on negotiator cognition and behaviour, *Journal of Personality and Social Psychology*, 74, 1998.
- Garcez, P.M. (1993) Point-making styles in cross-cultural business negotiation: A micro ethnographic study English for Specific Purposes, *Elsevier*, Volume 12, Issue 2, 1993, Pages 103-120.
- Goudreau, J. & Lubin, G. (2015) *23 fascinating diagrams reveal how to negotiate with people around the world*, online article, https://www.businessinsider.com/how-to-negotiate-around-the-world-2015-8.
- George, J.M., Jones, G.R., Gonzales, J.A. (1998) The Role of Affect in Cross-Cultural Negotiations, *Journal of International Business Studies*, December 1998, Volume 29, Issue 4, pp 749–772.
- Graham, L.J., Mintu–Wimsatt, A., Rodgers, W., (1994) Exploration of Negotiation Behaviours in Ten Foreign Cultures Using a Mode Development in the United States, *Management Science*, January 1994.
- Hofstede, G., Hofstede, G.J., Minkov, M. (2010) *Cultures and Organizations: Software of the Mind*, Third Revised Edition, McGraw Hill.

- Lewis, R.D. (2006) *When culture collide: leading across cultures*, 3rd ed., Nicholas Brealey International, in
- Katz, L. (2008) *Negotiation in Australia*, online article pdf, excerpt from the book "Negotiating International Business - The Negotiator's Reference Guide to 50 Countries Around the World" by Lothar Katz (2007), second Ed., Book surge Publishing.
- Kennedy, G. (1998) *The New Negotiating Edge, The Behavioural Approach for Results and Relationships*, Nicholas Brealey International.
- Landry, D. (2014) *Business Etiquette: South America*, online article, https://tollfreeforwarding.com/blog/business-etiquette-south-america/.
- LeBaron, M. (2003) *Culture-Based Negotiation Styles, Beyond Intractability*, Eds. Guy Burgess and Heidi Burgess. Conflict Information Consortium, University of Colorado, Boulder, online article, https://www.beyondintractability.org/ essay/ culture_negotiation.
- Miller, O. (2014) The negotiation style: a comparative study between the stated and in practice negotiation style, *Procedia - Social and Behavioural Sciences*, 124, Elsevier, p. 200-209.
- Muler Alban, G. (2011) *Tips for Negotiations with Latin American Business Partners*, Interview with Gerardo Müller Albán, CEO of INBEL – Intercultural Business Euro Latin, on the differences between Germans and Latin Americans in business, online article, pdf, www.inbel.eu.
- Neagu, C. & Braicu, C. (2013) Attitudes and Behaviours in Negotiation, *Revista Română de Statistică* – Supliment Trim II/2013, p.73-77.
- Ogilvie, S. (2016) Definition of Negotiation and its Principal Features, *SicoTest*, online article, https://www.sicotests.com/darticle.asp?page=6.
- Pudrug, N, Pavicic, J. & Brativ, V. (2015) *Cross-cultural comparison of Hofstede's dimensions and decision-making style within cee context*, online article, Research Gate.
- Pauceanu, A. M. (2015) Cultural interaction – aspects from the business negotiation process, *Africa Development and Resources Research Institute (ADRRI) Journal* 24 (2 (3)), October 2015.
- Perlitz, M. & and Seger, F. (2004) European cultures and management styles, *International Journal of Asian Management* (2004) 3: 1–26, p.21-26.
- Pon staff (2019a) *Metaphorical Negotiation and Defining Negotiation Skills*, Harvard Law School, Program on negotiation (Pon), https://www.pon.harvard.edu/ daily/negotiation-skills-daily/metaphorical-negotiation/.
- Pon staff (2019b) *The Importance of Communication in International Business: Four Strategies for Handling Cultural Differences at the Negotiation Table*, Harvard Law School, Program on negotiation (Pon), on line article, https://www.pon.harvard.edu/ daily/international-negotiation-daily/bridging-the-cultural-divide-in-international-business-negotiations/.
- PTP (2019) *Similarities in Eastern European business culture*, Passport to Trade 2.0 project (here-after PTP), online article, accessed on May 2019, https://businessculture.org/eastern-europe/.
- Salacuse, J. W. (2004) Negotiating: The Top Ten Ways that Culture Can Affect Your Negotiation, *IVEY Business Journal*, Issues: September / October 2004.
- Schriefer, P. (2019) *What's the difference between multicultural, intercultural, and cross-cultural communication?*, Spring Institute, accessed on 19.04.2019, https://springinstitute.org/whats-difference-multicultural-intercultural-cross-cultural-communication/).

- Sebenius, J.K. (2012) Are you ready for the hardest question? in *Negotiation briefings*, Harvard Law School.
- Shonk, K. (2013) When setting high goals, beware a backlash, in *Negotiation briefings*, Harvard Law School.
- Souni, H. (1998) *Manipulation in negotiations* (RO: Manipularea în negocieri), Editura Antet, Oradea.
- Williams, J.D., Sang-Lin, H., Quallsc, W. (1998) A Conceptual Model and Study of Cross-Cultural Business Relationships, *Journal of Business Research*,Volume 42, Issue 2, June 1998, Pages 135-143.
- Van Kleef, G. A., De Dreu, C. K. W., & Manstead, A. S. R. (2004). The interpersonal effects of anger and happiness in negotiations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 86, 57–76.
- Wood Brooks, A. (2014) Dear negotiation coach: defusing negotiation anxiety, in *Negotiation briefings*, Harvard Law School.
- Yudhi, W.S.A., Nanere, M.G., Nsubuga-Kyobe, A. (2006) *A Comparative Study of Negotiation Styles of Education Managers in Australia and Indonesia*, online study, http://www.seameo.org/vl/library../dlwelcome/publications/paper/ABFE06/AFBE06.htm.

THE ROLE OF PRINCIPLES ÎN LABOR LAW

Ioan Micle

Lecturer, PhD, "Aurel Vlaicu" University of Arad

Abstract: The basis of the organization of work is the fundamental principles common to the whole system of law, such as: the principle of legality, the principle of equality before the law, the principle of democracy Some of these principles are of particular importance in the labor relations and therefore are called fundamental principles of labor law , and are therefore specific to this branch of law.

The principles of law do not remain in a closed space, they do not exist in an abstract way, unrelated to regulations in the branches of law.

The general principles are, in this sense, the foundation of the branch principles; Starting from the general principles of law, branch legal sciences formulate a set of specific principles.

The legal doctrine, having regard to the criterion of authority of principles, proposed to separate distinct general general principles, which are not of this quality. As in other branches of law and labor law, we meet guiding ideas, fundamental rules on which the entire branch of law is scattered.

There are two categories of principles in labor law:

- *the general principles of the system of law;*
- *the fundamental principles of labor law.*

The content of labor law principles derives from all legal regulations on employment relationships, since the right to work is a complex complex law, which includes a whole range of other rights, starting with the freedom to choose the profession or occupation, and the termination of the report legal work.

In the sense of constitutional law, the right to work incorporates freedom of choice in the profession, employment, social protection of work, paid work, right to collective bargaining in work. Thus, it was stated that there is no divergence between the constitutional and labor law doctrine regarding the meaning of the right to work, but that we are dealing with a logical relation between the constitutional meaning of a fundamental right and its detailed analysis in within the various branches of law. The principles of labor law, general and common ideas for all labor legislation, concern all labor law institutions, even if some manifest their presence with less intensity in each of those institutions.

They can be guiding principles underlying the legal building of an institution eg negotiating working conditions, free participation in strike; but also corrective principles that guide the application of a fair solution, for example the principle of good faith. The action of the principles of law has the effect of conferring the certainty of the law, the guarantee given to individuals against the unpredictability of the coercive norms of the congruence of the legislative system, namely the conformity of the laws, their social character, their veracity and their opportunity in the regulation of the social work relations.

Keywords, principles, work organization, labor relations, freedom of labor, privileges

1. Introduction

From a legal point of view, the appreciation and evaluation of human actions implies the existence of a system of legal ideals, principles and universal norms In a summary order the principles of labor law fall into two categories: general or fundamental principles - this being the scope of the whole system of law of all its branches as well as those enshrined in the Constitution; the category of common principles of several branches of law.[1] The fundamental principles of law synthesize and promote the essential values of society, they also represent a

[1] Little John, Labor Law, university course University Publishing House, Aurel Vlaicu 2017, p. 17

generalization of experience, a synthesis of the multitude of hypostases of reality, containing those guiding ideas necessary for the construction and realization of the law.

The general principles are the basis of branch principles, because, starting from general principles, branch legal sciences formulate a series of specific principles. They are the substrate of positive law with a special role in the orientation of law, their study being of great importance, not only to know and understand the essence of law in general, but also the specificity of its various branches.[2] Unlike the fundamental principles that guide the content of all legal norms, which is why they are also called general principles, the specific principles refer to a particular branch, with the aim of guiding the content of its norms. Good knowledge of a legal system, a branch of law, can not be achieved without examining how the principles are reflected in that system or in that branch. The basis of the organization of work is the fundamental principles common to the whole system of law, such as the principle of legality, the principle of equality before the law, the principle of democracy, etc.[3] Some of these principles are of particular importance in labor relations, and therefore they are called fundamental principles of labor law, and are therefore specific to this branch of law.

The principles of law do not remain in a closed space , they do not exist in an abstract way, unrelated to regulations in the branches of law.[4]

The general principles are, in this sense, the foundation of the branch principles; Starting from the general principles of law, branch legal sciences formulate a set of specific principles.[5]

The legal doctrine, having regard to the criterion of authority of principles, proposed to separate distinct general general principles, which are not of this quality.[6] As in other branches of law and labor law, we meet guiding ideas, fundamental rules on which the entire branch of law.

There are two categories of principles in labor law:

- the general principles of the system of law;
- the fundamental principles of labor law. The content of labor law principles derives from all legal regulations on employment relationships,[7] since the right to works a complex law,

whichincludes a whole range of other rights, starting with the freedom to choose the profession or occupation, and the termination of the report legal work. In the sense of constitutional law, the right to work incorporates freedom of choice in the profession, employment, social protection of work, paid work, right to collective bargaining in work. Thus, it was stated that there is no divergence between the constitutional and labor law doctrine regarding the meaning of the right to work, but that we are dealing with a logical relation between the constitutional meaning of a fundamental right and its detailed analysis in within the various branches of law. Labor law principles, common goals and common to the entire labor law, labor law regarding all institutions, even though some show their presence with less intensity in each of the institutions respective Ele be guiding principles underlying the legal edifice of a institutions eg negotiation of working conditions, free participation in the strike; but also corrective principles that guide the application of a fair solution, for example the principle of good faith.

---

[2] Ţiclea, Al., Labor Law Treaty, V-Edition, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2011, p. 67
[3] Rauschi, Şt., Civil Law, Chemarea Foundation Publishing House, Iaşi, 1993, p. 14
[4] Popa, N., Eremia, M. Ct., Cristea, S., The General Theory of Law, 2nd Edition, C.H. Beck, Bucharest, 2005, p. 89
[5] Craiovan, I., Elementary Treaty of General Theory of Law, All Beck Publishing House, Bucharest, 2001, p. 39
[6] Ţiclea, Al., Op. cit., p. 51
[7] Ştefănescu, I.T., Elementary labor law treaty, Lumina Lex Publishing House, Bucharest, 1999

2. Role of principles in labor law

By their degree of generality and scope, the principles of law are grouped into branch principles. Such groups of principles, more or less consistent, some explaining values, others having only an important practical function ensures solidarity, coherence and functionality legal normativity within the industry.[8]

Each branch of law is also characterized by certain specific principles, so also in the law of labor acts a series of principles with higher juridical force in relation to the legal norms that regulate labor social relations.

Are general principles: democracy, equality before the law, the principle of separation of state power, etc., which are principles of law system as a whole, are found in every branch of law, and therefore the branch of law that which refers to the subject in question.

Legal rules relate to specific principles, meaning that the rules contain and crystallize the principles, and the functionality of these principles is achieved through the development and application of the rules.

Principles own labor rights are those basic fundamental rules guiding ideas of regulating legal relations work of interpretation and application of these regulations and, by their legal consecration takes the form of binding rules of conduct. They express, as stated in the literature, what is essential[9] in all the legal rules that make up the branch of labor law.

Principles branch have not only a role valued, but also a role guiding the matters that legal, accounting and a factor of stability, adaptation and integration of areas of law in the legal system, correcting the excesses and anomalies in the interpretation and application of law, often filling the law's shortcomings.

As we have seen, the fundamental principles of labor law express the legal conception of our state in the field of regulation of labor relations and work organization.[10]

The fundamental principles of labor law are transposed into life by means of the legal norms developed on their basis and which develops and concretises these principles. At the same time, the whole activity of regulating labor relations, as well as the improvement of this regulation, taking into account the new conditions that have arisen in the last years, is carried out in a close connection and based on the fundamental principles of labor law. Therefore, these principles set out the achievements achieved in the field of work, while setting out the general orientation of labor relations regulation in order to evolve in the light of the changes that the transition to the market economy requires, as well as the regulations made in the field of work international.

The importance of the fundamental principles also lies in the fact that they establish the legal framework of the regulations of all labor law institutions. Every fundamental principle is the guiding idea for one or more legal institutions of labor law, for example, the principle of labor protection is made for all employees, through the regulation of the legal institution of labor protection, etc. Establishing the general framework of the regulations of all institutions of labor law, the fundamental principles of this branch of law achieve the unity of regulating social relations for all employees, regardless of the position they occupy, the branch of activity, sex or age.

Determining and knowing the fundamental principles of work are necessary both theoretically and practically. Without knowing these principles it is inconceivable to interpret and correctly apply and in the spirit of will the lawmaker of the variants norms of labor law and to further improve this important branch of law.

The strict observance of these fundamental principles of labor law is the essential condition for achieving and strengthening the legality in the field of labor relations.

---

[8] Top, D., Labor Law Treaty, Walter Kluwer Publishing House, Bucharest, 2005, p. 46
[9] Voicu Costică - The General Theory of Law, Lumina Lex Publishing House, Bucharest, 2002 p. 70
[10] Radu,. R. C., op. cit., p. 14

Thus, the fundamental principles of labor law apply to all social work relationships in which jobseekers are employed under an employment [11]contract, and the general principles governing the employment relationships contained in Part I of the Labor Code are applicable to employment relationships falling under the regulation of other branches of law. Good knowledge of a legal system, a branch of law, can not be achieved without examining how the principles are reflected in that system or in that branch. The basis of the organization of work is the fundamental principles common to the whole system of law, such as the principle of legality, the principle of equality before the law, the principle of democracy, etc. Some of these principles are of particular importance in labor relations and therefore they are called fundamental principles of labor law, and are therefore specific to this branch of law.

The general principles are, in this sense, the basis of the branch principles. Starting from the general principles of law, branch legal science formulates a set of specific principles. As in other branches of law, and in labor law, we find guiding ideas, fundamental rules on which the whole branch of law is scattered.

There are two categories of principles in labor law: general principles of the law system and fundamental principles of labor law.

The principles of labor law, general and common ideas for all labor legislation, concern all labor law institutions, even if some manifest their presence with less intensity in each of those institutions.

By their degree of generality and scope, the principles of law are grouped into branch principles, each of which is characterized by specific principles. Thus, labor law has a series of principles with a higher legal force in relation to the legal norms that regulate labor social relations.

Principles own labor rights are those basic fundamental rules guiding ideas of regulating legal relations work of interpretation and application of these regulations and, by their legal consecration takes the form of binding rules of conduct. They express, as stated in the literature, what is essential in all the legal rules that make up the branch of labor law.

The principles of labor law are general and common ideas for all labor legislation and concern all labor law institutions but with different intensity in each of them. In this respect, the principles are of two categories: fundamental principles of labor law and fundamental principles of labor law.

The general principles of Romanian labor law are enshrined in the Constitution of the country, but also by other normative acts such as the Labor Code, being accepted as representing general, basic ideas aimed at guiding the subjects on which they are reflected.

The general principles of labor law are: the principle of democracy, the principle of the separation of powers in the state, the principle of equality before the law and the principle of legality.

The action of the principle of democracy is the premise of the existence of the rule of law, whose fundamental feature is the legal conquest of power, and then its exercise in accordance with the requirements of legality, which implies the recognition of the partial legitimacy of the arguments of others.

The principle of the separation of power in the state was the basis of the entire activity of state institutions and bodies, its requirements being enshrined in a special title of the Constitution, which regulates in detail the "role and functions of these powers" in the exercise of government.

The separation of powers in the state guarantees that state powers do not concentrate in the hands of a single organ or organ, being able to control one another.

[11] Up, D., up. cit., p. 61

Equality, as a fundamental principle of law, gives people the feeling that they enjoy the justice that all human beings deserve. The principle of equality is one of the most often invoked and applied principles, being enshrined at constitutional level, it also benefits from the supreme juridical force of the fundamental law, imposing itself on all subsequent legislation.

The principle of legality is closely linked to the other fundamental principles of law, and in particular to the principles of liberty, equality and justice. This principle refers, on the one hand, to the fact that in their activity, the statistical bodies have to exercise their duties in accordance with the laws of the state and, on the other hand, they are considering the obligations in the law, having the fundamental duty to observe them .

The fundamental principles of labor law are: non-obstruction of the right to work; equal treatment; guaranteeing collective and individual bargaining, multilateral protection of employees, the principle of good faith, stimulation of vocational training and training, guaranteeing free association of employees and employees for the protection of their professional, economic and social rights and guaranteeing the right to strike.

According to the Romanian Constitution, the right to work can not be restricted, and the choice of employment and profession is also free.

The Labor Code, unlike the Constitution, does not refer to labor law but to freedom of labor, considering that the right implies the existence of an obligation, while the term of freedom does not imply this.

The correlation between the right to work and the freedom of labor consists in the fact that the right to work is the possibility of actually exercising the freedom of labor by obtaining a job. The exercise of freedom of labor implies the expression of the legal option to work.

The principle of equal treatment is based on the constitutional norm according to which "citizens are equal before the law and the public authorities, without privileges and without discrimination" art.16 paragraph 1 of the Labor Code. As a fundamental principle of law, it gives employees the feeling that they enjoy the justice they deserve.

At present, Romanian citizenship guarantees equality between citizens, the exclusion of privileges and discrimination in the exercise of the right to work, the right to free choice of occupation, the right to fair and satisfactory working conditions, protection against unemployment, equal pay for equal work and also equitable remuneration among employees.

One aspect of the democratization of today's society, reflected in the legal superstructure, is the agreement of the parties, the rights and obligations of the employees, within the limits established by the law, through negotiations between employees and employers.

It should be pointed out that the reciprocal rights and obligations of the parties, in order to promote equitable labor relations, in order to ensure the social protection of the employees, the diminution or even the elimination of labor litigations, are achieved by negotiation by the trade union organizations by concluding collective agreements at national level.

Labor protection, as well as work discipline, professional training, as well as material responsibility, interact and are grounded in both the employee protection and the efficiency of work. It is that harmonious combination of the protection of individual interests with the protection of general interests, which condition our transition to a higher stage of development.

Equality of treatment is an important principle governing labor relations in Romania, stating the equality of all citizens before the law and the state public authorities and institutions.

The principles of labor law are general and common ideas for all labor legislation and concern all labor law institutions but with different intensity in each of them.

Thus we meet in the labor law two categories of principles as mentioned above, these being:[12]

fundamental rights of labor law;

fundamental rights of labor law.

3 General Principles of Labor Law

The general principles of Romanian labor law are enshrined in the Constitution of the country, but also by other normative acts such as the Codes, being accepted as representing general, basic ideas aimed at guiding the subjects on which they develop.

3.1 The Principle of Democracy

Providing the legal bases of state functioning, a principle based on the democratization of power, so that the source of any political or civil power must be the sovereign will of the people, and it must find legal or civil forms must be the sovereign will of of the people, and it must find appropriate legal formulas for expression, so that the power of the people can truly function as a democracy.

The action of this principle is the premise of the existence of the rule of law, whose fundamental characteristic is the legal conquest of power, and then its exercise in accordance with the requirements of legality, which implies the recognition of the partial legitimacy of others' arguments.[13]

3.2 Principle of separation of powers in the state

Since ancient times it has been discussed and implicitly the question of the separation of powers in the state, in order to specialize the state actions, that is to say more concretely, the establishment of organs with authority that have certain responsibilities and to carry on constantly the same kind of activities.

The principle of the separation of powers in the state, guides the whole process of lawmaking on the activity of state bodies and is reflected in the everyday activity of these organs.[14] This principle was underpinned by the entire activity of state institutions and bodies, its requirements being enshrined in a special Constitution, which regulates in detail the "role and functions of these powers" in the exercise of government.

The separation of powers in the state guarantees that state powers do not concentrate in the hands of a single organ or organ, being able to control one another. The principle of the separation of powers in the state is embedded in the institutions of public law, belonging to several branches of law.

3.3 The principle of equality before the law

Equality, as a fundamental principle of law, gives people the feeling that they enjoy the justice that all human beings deserve. The principle of equality is one of the most often invoked and applied principles, being constitutionally established, it benefits from the ultimate legal force of the fundamental law, imposing itself on all subsequent legislation.[15]

From the principle of equality, the fundamental law of Romania enshrines citizens' equality of rights, stating that citizens are equal before the law and public authorities, without privileges and without discrimination. No one is above lawful forms that make the

---

[12] Radu, R. C., Labor Law, C.H. Beck, Bucharest, 2008, p. 13

[13] Popa, N., op. cit., p. 120

[14] Mazilu, D., op. cit., p. 123

[15] Tănăsescu, S.E., The Principle of Equality in Romanian Law, All Beck Publishing House, Bucharest, 1999, p. 18

constitutional principle of equality a fundamental right of general principle value for the fundamental rights of citizens' rights.

The principle of equality between citizens, the exclusion of privileges and discrimination is also guaranteed in the exercise of the following rights: the right to work, free choice of occupation, fair and satisfactory working conditions, protection against unemployment, equal pay for equal work, fair and satisfactory remuneration; the right of access to all places and services intended for public use.[16]

The principle of equality between citizens, exclusion of privileges and discrimination is also guaranteed in the exercise of the following rights: the right to work, free choice of occupation, fair and satisfactory working conditions, protection against unemployment, equal pay for work, remuneration equitable and satisfactory, the right to set up trade unions and to join trade unions; the right to education and vocational training, the right of access to all places and services for public use.

Within labor relations, the principle of equal treatment of all employees applies, with the new Labor Code expressly stipulating that foreign citizens and stateless persons enjoy the same rights as Romanian employees, except in the cases expressly provided by the law.

3.4 Principle of legality

Legality is one of the fundamental principles of the rule of law, representing the main means of achieving and promoting the legal order, of maintaining relations based on the law, generally on the legal norms.

The principle of legality is closely linked to the other fundamental principles of law, and in particular to the principles of liberty, equality and justice. This principle refers, on the one hand, to the fact that in their activity, the statistical bodies have to exercise their duties in accordance with the laws of the state and, on the other hand, they are considering the obligations in the law, having the fundamental duty to observe them .

In our legal system, the rule of law, and first of all the fundamental law, has been raised to the rank of the general principle, according to which "the whole order of law is based on the Constitution." [17]Legality is a general principle of law, because it ensures the guarantee of the exercise of the governance of society in accordance with the law.

4. Fundamental Principles of Labor Law

Specific are the pillars on which a legal edifice of employment relationships is based.[18] It is worth noticing that these principles have been preserved over time, the only new one emerged more recently in 2003, would be the principle of equal treatment, the rest being kept under the old rules.

4.1 Non-Denial of Right to Work (Freedom to Work Article 3 of C. Muncii)

Labor freedom is guaranteed by the Constitution. The right to work can not be restricted. Everyone is free to choose the job and the profession, the job, or the work he / she is going to perform. No one can be forced to work or not to work in a particular job or profession, whatever that may be. Any employment contract concluded in violation of the provisions of Article 3 of C. Muncii is null and void

This principle analyzed under the communist regime was strictly linked to the duty to work, thus resulting from its context that the freedom to decide to work or not, was annihilated by the system of civil or contravention sanctions applied at that time. Also due to

---

[16] Ţiclea, Al., Op. cit., p. 40
[17] Muraru, I., Constitutional Law and Political Institutions, Actami Publishing House, Bucharest, 1995, p. 71
[18] Popescu, R. R., op. cit., p. 13

the method of allowing workplaces by repartition, the possibility of choosing a job was also restricted.

With regard to this principle, which did not have the same connotation before 1990, after that date, the right to work has changed, taking the form of what it represents today. All normative acts distorting the meaning of this right and linking the right to work with the obligation to work or limit the possibility of choosing a job were abrogated.

According to the Romanian Constitution, the right to work can not be restricted, and the choice of employment and profession is also free.

The Labor Code, unlike the Constitution, does not refer to labor law but to freedom of labor, considering that the right implies the existence of an obligation, while the term of freedom does not imply this.

The correlation between the right to work and the freedom of labor consists in the fact that the right to work is the possibility of actually exercising the freedom of labor by obtaining a job. The exercise of freedom of labor implies the expression of the legal option to work.[19]

Freedom of work can be seen from two perspectives:

the freedom to work, which implies the freedom of any person to choose the profession, the job, the kind of activity he / she wants to work, and the job (art. 3 of the Labor Code).

the freedom to not work, which in fact implies the prohibition of forced labor. In the current economic and social context, the right to work no longer means offering jobs to those interested, but acquires another form, involving other forms of legal safeguards such as regulating training policies tailored to market requirements, setting up a fair system and effective social protection of employees who have lost their jobs in order to ensure equal opportunities in the labor market for all who are fit for work and to financially support those who are temporarily deprived of professional income.[20]

4.2 Prohibition of Forced Labor (Article 4 of C. Muncii)

Forced labor is forbidden. The term forced labor means any work or service imposed on a person under threat or for whom the person did not freely express his or her consent. There is no forced labor or work imposed by public authorities:

a) under the Law on Compulsory Military Service, see Law 395/2005 on the suspension in time of compulsory military service and the transition to military service on a voluntary basis, published in the Official Gazette of Romania, Part I, no. 1.155 of 20 December 2005, as subsequently amended.

b) to fulfill the civic obligations established by law;

c) on the basis of a judgment of conviction, which is final, according to the law;

d) In the event of force majeure or war, catastrophe or danger of catastrophe such as fires, floods, earthquakes, violent epidemics or epizootics, animal or insect invasions and, in general, under all life-threatening circumstances or the normal living conditions of all or part of the population. See H.G nr. 1204/2007 on the necessary labor force during the siege, mobilization and during the state of war published in M. Of. no. 699 of 17 October 2007.

4.3 Principle of non-discrimination (Article 5 of the Labor Code).

Equality of treatment as a specific principle of labor relations should not be confused with equal opportunities, which in reality is not desideratum, an ideal that can not be achieved in practice. On the other hand, equal treatment implies a number of aspects found in practice, on the one hand prohibiting employers from committing acts or acts of discrimination against

[19] Radu, R. C., op. cit., p. 14

[20] Athanasiu, Al., Dima, L., Labor Law, All Beck Publishing House, Bucharest, 2005, p. 16

employees throughout their employment relationship; and on the other hand employees and trade unions should be prevented from using discriminatory methods against their employers. This principle is based on the constitutional norm according to which "citizens are equal before the law and the public authorities without privileges and without discrimination". As a fundamental principle of law, it gives employees the feeling that they enjoy the justice they deserve.

Discrimination involves those acts or deeds of exclusion, distinction or preference, based on certain criteria and which lead to the restriction or removal of the recognition, use or exercise of the rights provided by labor law[21]

At present, Romanian citizenship guarantees equality between citizens, the exclusion of privileges and discrimination in the exercise of the right to work, the right to free choice of occupation, the right to fair and satisfactory working conditions, the protection against un employment, equal pay for equal work and equitable remuneration among employees.[22]

Any type of discrimination, both direct and indirect, regardless of the criterion taken into consideration, gender, age, race, color, ethnicity, religion, etc. is prohibited.

Ensuring equal treatment of employees does not imply uniformity or disregard of particularities, concrete specific requirements; on the contrary, the legislator may take into account certain things that necessarily and rationally impose a differentiated and reasonable treatment.

The principle of equality before the law is the most often invoked and applied principle, due to its constitutional enslavement, also benefiting from the supreme juridical force of the fundamental law.

For the correct application of the principle of non-discrimination it is necessary to consider art. 41 par. 4 of the Constitution of Romania, art. 14 ECHR, art. 21 and art. 23 CDFUE Section 1 Equality in economic activity and employment and profession, art. 6-9 of Chapter II of OG No. 137/2000 on the prevention and sanctioning of all forms of discrimination, republished in M.Of. no. 166 of March 7, 2014. Law no. 202 on Equal Opportunities for Women and Men, republished in M.Of. 326 of June 5, 2013, art. 20 The right to equal opportunities and treatment in employment and profession, without discrimination based on sex in the European Social Card, adopted in Strasbourg on 3 May 1996, ratified by Law no. 74/1999 published in M.Of. no. 193 of May 4, 1999.

4.4 Employee protection. This principle, set forth in Article 6 of the Labor Code, states that any employed person benefits from working conditions appropriate to his or her work, social protection, safety and health at work and respect for his dignity and conscience , without any discrimination, to all employees who work, are recognized the right to collective bargaining, the right to the protection of personal data, and the right to protection against unlawful redundancies.For equal work or equal value, any discrimination based on on the basis of gender on all the elements and conditions of remuneration.For the application of the provisions of this principle, it is necessary to see the following normative acts with direct involvement in this principle, namely, see Article 7, paragraph 2, letter b of Law 677/2001 on the Protection of Individuals with regard to Pr the disclosure of personal data and the free movement of such data, published in the Official Gazette 790 of 12 December 2001, which provides for an exception to the application of the prohibition on the processing of certain personal data in certain situations in the field of labor law. See also Art. 41 of the Romanian Constitution, art. 14 ECHR, art. 21 art. 23 and art. 27-34 CDFUE Section 1 Equality in economic activity and employment and occupation, art. 6-9 of Chapter II of OG No. 137/2000 on the prevention and sanctioning of all forms of discrimination, republished in M.Of. no. 166

[21] Dacian D., Chiciudean, R., Emrich, G., Labor Law - Course Support, Cluj-Napoca, 2006, p. 54
[22] O.G. no. 137/2000

of March 7, 2014, Chapter II art.7-13 from, republished in Law no. 202 on Equal Opportunities for Women and Men, republished in M.Of. 326 of June 5, 2013, Law no. 319 of health and safety at work published in the Official Gazette no. 646 of 26 July 2006, Law no. 62/2011 of the social dialogue, republished in M.Of.nr. 625 of 31 August 2012 and the European Social Card, adopted in Strasbourg on 3 May 1996, ratified by Law no. 74/1999 published in M.Of. no. 193 of May 4, 1999.

4.5 Freedom of association This principle laid down in Article 7 of C. Muncii states that employees and employers can freely associate themselves for the pr professional, economic and social principles. This principle is part of the fundamental human rights category, meaning that citizens can freely associate in trade unions, political parties or other forms of association, so it is understood that employees and employers can freely associate themselves promoting common, economic, social or professional interests.

For labor law, this principle is of particular importance, taking into account the role of trade unions in labor relations legislation, the application of these regulations, and also the protection of employees' rights deriving from legal employment relationships.

Unions are non-political organizations set up to protect and promote the professional, economic, social, cultural and sports interests of their members and their rights provided by labor law and collective bargaining agreements.[23]The right of association in trade unions and other organizations must be a fundamental principle of labor law, as these organizations realize the organizational framework of action of the employees, represent one of the social partners in the process of work, but also in the realization of the social dialogue.

In the regulation and realization of the labor relations, the trade union organizations in our country defend and support the interests of the employees, support measures meant to improve their working and living conditions. A chapter of the code is devoted to these large organizations of the working class. Recognizing an important role in fulfilling and overcoming production plans, promoting technical progress, increasing labor productivity, continuously improving working and living conditions, they participate directly, at all levels, in the direction of our entire economic and social life.

The expression of this freedom is reflected in the social dialogue between the two sides, the trade union organization and the patronage.[24] In order to apply the provisions of this principle it is necessary to see the following normative acts with direct involvement in this principle, namely see Art. 9 and 40 1 of the Constitution of Romania, art. 11 ECHR, Art. 12 and art. 28 CDFUE, Law no. 62/2011 of the social dialogue, republished in M.Of.nr. 625 of 31 August 2012, ILO Convention no. 87/1948 on trade union freedom and protection of trade union law, ratified by Decree no. 213/1957 published in B, Of. no. 4 of 18 January 1958, art. 5 of the Trade Law and Art. 6 The right to collective bargaining in the European Social Charter, adopted in Strasbourg on 3 May 1996, ratified by Law no. 74/1999 published in M.Of. no. 193 of May 4, 1999

4.6 Principle of consensuality and good faith This principle, stipulated by art. 8 of C. Muncii, states that working relations are based on the principle of consensuality and good faith. For the smooth running of the labor relations, the participants in the labor relations will be informed and will consult each other, in accordance with the law and the collective labor agreements.

This principle is taken from civil law[25] and essentially requires the exercise of rights and the execution of obligations in accordance with moral values, namely with loyalty, with

[23] Filip, Gh., Lozneanu, A., Coste, Şt., Lazăr, R., op. cit., p. 89
[24] Popescu, R., R., Labor Law - university degree, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2011, p. 16
[25] Tănăsescu, S.E., op. cit., p. 306

caution, with respect for the rule of law, with no untimely actions contrary to the temperate, rational character of the conduct on which it must manifest its subjects of law.[26]

Good faith must manifest itself in the form of loyalty at the time of the conclusion of the individual and / or collective labor contract, and in the form of loyalty and cooperation during the performance of the contract.

Loyalty is the obligation of the parties to inform each other of the elements necessary to conclude or modify a particular contract.

Regarding what fidelity implies, it concerns non-competition and confidentiality, which are mandatory for both subjects of the contract work contract.

It can be appreciated that good faith in the execution of the individual labor contract involves some requirements for the subjects involved, namely:[27]

-to make all due diligence in the performance of the contract in question;

-to cooperate in the performance of benefits, the performance of contractual rights and obligations;

- to respect each other's contractual interests;

- to refrain from actions / culprits;

-not precontending or obtaining evidence against the contract by means of dollars.

As for the opposite of the principle in question, bad faith, it is established at the time of cessation of good faith, thus establishing inferiority, violence, fraud, or abuse of rights.

4.7 Freedom of Labor Abroad This principle, stipulated by art. 8 of C. Muncii, stipulates that Romanian citizens are free to work in the European Union Member States as well as in any other state, in compliance with the norms of international law of the labor and bilateral treaties to which Romania is a party. In order to apply the provisions of this principle it is necessary to see the following normative acts with direct involvement in this principle, namely see Law no. 248/2005 on the regime of free movement of Romanian citizens abroad published in the Official Gazette. no. 682 of 29 July 2005, art. 15 par. 2 and 3 CDFUE, art. 18 Right to pursue a gainful activity in the territory of other parties and art. 19 The right of migrant workers and their families to protection and assistance from the European Social Card, adopted in Strasbourg on 3 May 1996, ratified by Law no. 74/1999 published in M.Of. no. 193 of May 4, 1999.

BIBLIOGRAPHY

Athanasiu, Al., Dima, L., Labor Law, All Beck Publishing House, Bucharest, 2005, p. 16

Craiovan, I., Elementary General Theory of Law Theory, Ed All Beck, Bucharest, 2001,

Dacian D., Chiciudean, R., Emrich, G., Labor law - course support, Cluj-Napoca, 2006, p. 54

Filip, Gh., Lozneanu, A., Coste, Șt., Lazăr, R., op. cit., p. 89

Little John Labor Law university course revised edition Ed Aurel Vlaicu University of Arad 2018

Muraru, I., Constitutional Law and Political Institutions, Actami Publishing House, Bucharest, 1995, p. 71

Popa, N., Eremia, M. Ct., Cristea, S., The General Theory of Law, second edition, C.H. Beck, Bucharest, 2005, p. 89

[26] Gherasim, D., Good Faith in Civil Legal Relationships, Academia Publishing House, Bucharest, 1981, p. 228

[27] Țop, A., *op. cit.*, p. 79

Popescu, R., R., Labor Law - University Course, Ed. Universul Juridic, Bucharest, 2011, p. 16

Rauschi, Şt., Civil Law, Chemarea Foundation Publishing House, Iaşi, 1993, p. 14

Radu, R.C., Labor Law, C.H. Beck, Bucharest, 2008, p. 54

Ştefănescu, I.T., Basic Labor Law, Ed. Lumina Lex, Bucharest, 1999, p. 42

Tănăsescu, S.E., The Principle of Equality in Romanian Law, Beck Publishing House, Bucharest, 199

THE TECHNO-DIGITAL PUBLIC EYE AND THE AVATARS OF YOUTH PERSONAL IDENTITY

Florin George Popovici

PhD Student, "Ștefan cel Mare" University of Suceava

Abstract:The purpose of the following approach is to create an opportunity for the reader to reflect about a challenging and problematic phenomenon, and to initiate an inspiring dialogue about how the digital media tend to reshape the classical concept of youth personal identity and to transform it into a socio-cultural fabric. The working hypothesis of this article is that the «techno-digital public eye» brings a new and surprising dimension of the personal identity, one that is influenced, on the one side, by the danger of alienation and unauthenticity, on the other side, one that it is reshaped by the increasingly seduction of narcissism and control. The old Greek term hybris becomes more actual as ever in the pervasive informational age, a time and also a space where the virtual fantasies replace the tangible world or «the desert of reality», where the periphery is valued more than the centrum, and the surface takes place for the deep core of authenticity. Even if we refuse to accept it, we are «digital citizens», or participants trying to be different in the same digital spectacle, we are struggling actors in this new agora or the public space, where the speed of images and words is becoming more relevant than thoughts and pure contemplation, where the anonymity is establishing a strong domination of the civic engagement. This is not an anti- or a pro-technology plea, it is an honest invitation for assuming the classical virtue of equilibrium in the age of the ubiquitous communication and the exceeding pseudo-connectivity. The media literacy, or the ability to navigate, to learn and to think critically in a digital frenzy medium could be a genuine chance for preserving our human empowerment and our intellectual integrity in this wild climate of technological fragmentation.

Keywords:Personal identity, digital media, creativity, media responsibility, civic engagement

Paginile următoare nu constituie încercarea de a situa problematica identității personale, așa cum este ea consacrată de literatura filosofică[1], sub lentila unei analize deopotrivă lapidare și riscante, nici tentativa, oricât de failibilă, de revigorare prin prisma actualității a semnificației unui concept ce angajează în mod paradoxal deopotrivă asemănarea și diferența[2]. Mai curând, prezentele considerații vizează conturarea manierei în care identitatea personală – înțeleasă ca proces mai mult decât stare[3], drept *capacitate conștientă a sinelui* caracterizat prin unicitate, durabilitate, continuitate sau persistență – suportă influențe și ajustări din partea mediului digital. Spațiul online, eminamente public, reconfigurează modul în care înțelegem termenul clasic de identitate personală, mai ales când acest concept îi vizează în special pe nativii, dar și pe locuitorii permanenți sau rezidenții temporari ai „domiciliului digital". Identitatea personală devine astăzi cu ajutorul tehnologiei un construct complex, mai mult, o constelație socio-culturală de identități, un amestec fluid în care spațiul privat face concesii spațiului public, interesele și convingerile personale sunt negociate în acord cu tendințele comunității online, creativitatea și independența personală întâlnește exigența participării și nevoia conformistă de incluziune. „Ochiul public tehno-digital" adaugă o nouă și surprinzătoare dimensiune identității personale, afectând-o, pe de-o parte, prin

[1] Este oportună, în acest sens, consultarea unor scrieri consacrate ce abordează problematica *identității personale*, cum sunt, de exemplu, *An Essay Concerning Human Understanding* semnat de John Locke, *An Enquiry Concerning Human Understanding* a lui David Hume, sau, într-un registru mai recent, studiul lui Derek Parfit, *Reasons and Persons* sau cartea lui Richard Jenkins, *Social Identity*.

[2] Buckingham, David, ed. (2008). *Youth, Identity, and Digital Media*, The MIT Press, Massachusetts, p.1.

[3] Jenkins, Richard (2008). *Social Identity*, Third Edition, Routledge, London, New York, p.5.

pericolul înstrăinării și al inautenticității, pe de altă parte, prin seducția tot mai prezentă a narcisismului și controlului social. Iubirea excesivă a propriului sine se instituie ca o particularitate tot mai accentuată a personalității umane, în contextul evoluției accelerate a numeroaselor artefacte și al ubicuității informației. Autocentrismul, pliat pe nevoia vizibilității și a recunoașterii în mediul online, are drept consecință diminuarea respectului față de alteritate și față de rolul semnificativ pe care aceasta îl deține în structurarea și consolidarea sinelui. Capacitatea de rezonanță afectivă, transpunerea empatică în gândirea și perspectiva celuilalt întâlnește astfel dificultățile medierii electronice. Raportarea la alteritate printr-o astfel de mediere riscă să confere ființei umane statutul ontologic de instrument sau de artefact aservit nevoii abuzive de expresie: dacă în primă instanță sinele, cu suita de aptitudini și competențe, este cel care face posibilă construcția uneltelor, actualitatea în care existăm probează faptul că uneltele tind să ne reconfigureze în mod semnificativ structurile de profunzime ale sinelui.

Ab origine, termenul grecesc *hybris* desemnează atât *folosirea forței cu scopul de a umili și degrada*, cât și *infatuarea, aroganța, încrederea excesivă în propria persoană*, orgoliul nemăsurat[4]. Într-un exercițiu de resemnificare circumscris finalității prezentei abordări, optez să traduc termenul *hybris* prin *abuz, sfidare* sau *transcendere a limitei*, totodată prin *pierderea echilibrului*. O astfel de resemnificare conferă termenului antic o suprinzătoare actualitate în condițiile în care era informației abundente seduce locuitorii mediului online cu exercițiul facil al substituirii lumii tangibile, a „deșertului lumii fizice" cu simulacrul nenumăratelor fantezii virtuale. Descentralizarea, fragmentarea informației, transferul accelerat al datelor în uriașa rețea globală face posibilă existența unui scenariu în care periferia este valorizată mai mult decât centrul, în care inter- și supra-fața se substituie interiorității, miezului sau profunzimii. Utilizatorul devine *persona*, purtătorul de măști, protagonistul unui spectacol digital care se scrie și se rescrie perpetuu. Viteza cu care se vehiculează imaginile și cuvintele dobândește mai multă relevanță comparativ cu însuși conținutul gândurilor transmise. Mediul riscă să devină el însuși echivalentul mesajului, după cum mărturisește gândul unui autor consacrat.[5] Rătăcirea etichetată drept *multitasking*, dispersarea volatilă a atenției, desfășurarea gândirii pe orice direcție și fără vreo finalitate precisă tinde să suprime beneficiile „șederii-pe-loc", virtuțile contemplației. Sinele digital alert, el însuși un „motor de căutare", dobândește rolul personajului ostil întârzierii, adversarul *de rigueur* al „punerii între paranteze", al oricărei judecăți suspendate fenomenologic, subordonată unei mai lucide înțelegeri.

Presupusul *anonimat digital*[6] predispune la abuz, la dominația instituită asupra celuilalt, luarea lui în stăpânire prin intermediul unui limbaj care transcende frecvent marginile decenței și echilibrului. *Aproprierea abuzivă a alterității* devine *ex-proprierea sinelui*, abandonul acestuia, în măsura în care este afectată legătura cu virtuțile de profunzime ale respectului reciproc, totodată ale angajamentului într-un act de comunicare autentică și totodată de responsabilitate civică. Conectarea permanentă a utilizatorilor rețelei globale în așa-numita comunitate online nu se suprapune întotdeauna, din păcate, peste comunicarea reală dintre actorii implicați. Subordonată ubicuității, conectivitatea afectează înțelesul consacrat al conceptului de comunicare, mai ales în elementele complementare dar relevante ce țin de expresivitate, spontaneitate, autenticitate. Oricât de categoric poate să sune, "oamenii sunt singuri. Rețeaua este seducătoare. Iar dacă suntem în permanență conectați, atunci ne

[4] https://www.britannica.com/topic/hubris.

[5] McLuhan, Marshal. Lapham, Lewis, H. (1994). *Understanding Media. The Extensions of Man*. MIT Press.

[6] Anonimatul online este unul doar presupus în măsura în care amprenta digitală poate fi localizată pe baza identificării adresei HTTP, fapt care ne îndreptățește să admitem, mai curând, că avem de-a face cu ceea ce Philip J. Windley, în cartea sa intitulată *Digital Identity* (O'Reily Media, 2005) numește „pseudonymity", termen pe care optez să îl traduc, în mod previzibil pentru cititor, prin „pseudo-anonimat".

refuzăm nouă înșine recompensele solitudinii."[7] Puterea pe care o dobândim asupra celorlalți, în calitate de deținători ai unor identități digitale multiple, este dublată, din păcate, de corelatul nedorit al vulnerabilității noastre ca existențe reale: ne înstăpânim asupra utilizatorilor mediului *online*, dar suntem frecvent deconectați, *offline* în ceea ce privește interacțiunea cu elementele mediului nostru natural și social. Sau, după cum mărturisește Sherry Turkle, în debutul volumului *Alone Together*, „Tehnologia este seducătoare atunci când ceea ce ne oferă întâlnește vulnerabilitățile noastre omenești. Și după câte se vede, suntem într-adevăr foarte vulnerabili. Suntem singuri dar ne temem de intimitate. Conexiunile digitale și roboții sociabili pot să ne ofere iluzia companiei fără pretențiile pe care le presupune prietenia. Viața noastră în rețea ne permite să ne ascundem unii de alții, chiar dacă suntem legați între noi. Am prefera să trimitem un mesaj scris decât să vorbim unii cu ceilalți."[8]

Este dificil și contraproductiv să negăm faptul că evoluția în domeniul tehnologiei digitale a atras achiziții și avantaje cu adevărat uimitoare în zone decisive ale existenței noastre: explorare, informare, educație, învățare, conectare și interacțiune socială, participare, totodată deconectare și evadare din real. Totuși nu este deloc oportun să ignorăm dezavantajele pe care le-a adus cu sine frenezia tehnologică a acestor vremuri. Avatarurile, profilurile structurate pe baza conținuturilor afișate, a stărilor și etichetărilor, devin în ultimă instanță marca unor artificii identitare, a unor manifestări cu miză speculativă. Jocurile de rol întreprinse în rețea sunt de cele mai multe ori acțiuni superficiale, subordonate reculului în fața realității, eschive iluzorii din fața confruntării sincere cu propriul sine. *Cyberworld*-ul se transformă astfel în atelierul virtual de forjat identități, creuzetul în care producem etichete și profiluri ca surogat pentru eul real, în care autenticitatea, consistența sinelui reprezintă mai mult o suită de impedimente nefaste sau de obstacole nedorite. Utilizatorii, mai ales adolescenții și tinerii, tind să fie preocupați mai curând de livrarea cu succes a unei percepții sau reprezentări sociale, de afișarea unei cvasi- sau chiar pseudo-identități, oferindu-le celorlalți imagini editate, adevăruri trunchiate, „realități" contrafăcute. Permanent suspendați între insatisfacția sau deziluzia față de real și seducția irezistibilă a *eu*-rilor virtuale, tinerii evoluează spre o nouă stare a identității, aceea de *sine scindat* (*splited self*), cu toate riscurile care decurg implicit din acesta. De la o presupusă destinație de vacanță – mediul în care trebuiau să evadeze sporadic și inconsistent în căutarea distracției sau amuzamentului – „minunata *cyber*-lume nouă" (*the brave new cyberworld*)[9] devine o veritabilă „safe house", domiciliul predilect al exprimării și ascunderii mai mult sau mai puțin voluntare atât de propriul sine, cât și de ceilalți. Existența reală se confundă cu construcția unei amprente sau a unei fizionomii virtuale, transformând individul în *cyber-persona*: o sumă de trăsături și crochiuri abil controlate ce întruchipează un profil, o stare, o suită de avataruri, măști identitare deopotrivă vizibile și invizibile. Printr-un mecanism bizar de proiecție, este atribuit tehnologiei statutul de complice al propriilor vulnerabilități, de tăinuitor al defectelor și ambițiilor neîmplinite. Jocul digital de oglinzi multiplică invariabil chipurile pe care le prezentăm celorlalți locuitori ai infosferei, alterând sau atenuând aspecte pe care le considerăm nepotrivite sau incongruente cu orizontul de așteptări ale alterității. Ajungem astfel să livrăm celorlalți fațete ale identității noastre în care aglutinăm, amplificăm sau diminuăm repere, schematizăm prudent imagini, eliminăm imperfecțiuni și defecte, alterăm percepțiile până devin șabloane sau simplificăm reprezentările până se transformă în stereotipuri, oferim celorlalți calități pe care mai curând le râvnim decât le deținem. O astfel

[7] Turkle, Sherry. (2010). *Alone Together. Why We Expect More From Technology and Less From Each Other*. New York: Basic Books, p.3.
[8] *Ibidem*, p.1.
[9] Capurro, Rafael; Eldred, Michael; Nagel, Daniel. (2013). *Digital Whoness. Identity, Privacy and Freedom in the Cyberworld*, Ontos Verlag, Frankfurt, Paris, p.281.

de „ambalare" a identităților noastre virtuale nu este lipsită de riscuri: „are drept consecință minimizarea concentrării noastre pe viața interioară, pe conflictele și frământările interioare, pe reflecția în liniște și planificarea personală."[10] Într-o formulare deloc lipsită de riscuri, devenim noi înșine entități spectrale, proiecții sau umbre redate pe un ecran online imens, cu granițe tot mai dificil de controlat, într-o *saga* personală ce împletește realul cu ficționalul, ce ne permite exprimarea liberă a oricăror idiosincrazii și frustrări, în numele revoltei, inadecvării sau, pur și simplu, a deficitului nostru cronic de realitate. „La urma urmei, viețile noastre în mediul online nu sunt altceva decât spectacol. Realizăm un spectacol pe rețelele sociale și direcționăm performanțele avatarelor noastre în lumea virtuală."[11] Totuși, există și avantaje în acest spectacol al eului digital multiplu: căutăm și descoperim grupurile care ne permit exprimarea liberă a identității, ne alăturăm riveranilor mediului online cu care simțim că ne identificăm și astfel formăm comunități în care împărtășim credințe, opinii, convingeri și speranțe.

Conceptul de *intimitate* (*privacy*) suportă o resemnificare evidentă în condițiile tehnologiei digitale, o resemnificare ce nu lasă neatinse concepte corelative precum *libertatea de expresie*, *proprietatea*, *intervenția autorității*, *limitele supravegherii și controlului*, *moralitatea* ș.a. Prin plasarea sub lumina reflectoarelor spațiului public, fie el și digital, a unor aspecte specifice în mod predilect și consacrat universului privat, generăm o extindere a marginilor conceptului de *viață privată*. De fapt, „*in*-timitatea"[12] – înțeleasă ca privație sau absență a privirii celuilalt, ca încapsulare, ermetizare, autonomie, „teritorialitate" care circumscrie sinele – se transformă în „*ex*-timitate", dacă licența de limbaj nu este forțată sau inoportună, înțelegând prin aceasta faptul că persoana exteriorizează, desfășoară public aspectele vieții private, livrându-le dincolo de perimetrul intimității și, mai ales, al propriului control. „Atunci când tehnologia supune intimitatea unei inginerii, relațiile pot fi reduse la simple conexiuni.Și apoi, conexiunea este redefinită cu ușurință drept intimitate. (...) intimitățile cibernetice alunecă în solitudini cibernetice."[13] Transpuse, vehiculate online, informațiile care constituie amprenta digitală pot deveni, în ciuda eforturilor de protejare, obiectul unor influențe și acțiuni situate în sfera ilegalității și/sau a imoralității: accesul neautorizat, manipularea datelor în scop comercial, diseminarea informațiilor într-o manieră independentă de voința utilizatorului, acte de agresiune sau *bullying* virtual, etichetarea, frauda sau furtul de identitate etc.

Nu sunt puține situările auctoriale, atât la nivelul simțului comun, cât și din arealul academic, ce admit că mediul digital constituie soluția optimă de manifestare a personalității, mai ales a celei introvertite care, deși incapabilă să se „branșeze" la spectacolul trepidant al realității fizice, dobândește astfel șansa de a deveni o voce acută, pregnantă, un actor vizibil dar și viabil al comunităților online ce-și propun un impact social semnificativ. Pentru aceștia *cyber*-universul oferă bucuria securității și confortului, a liberei exprimări ca replică la un univers alternativ constrângător, generator de disconfort și nesiguranță. Însă presupusul caracter soteriologic al mediului digital trebuie abordat cu scepticism în măsura în care ridică serioase semne de întrebare cu privire la gradul de satisfacție pe care utilizatorii îl resimt față de realitatea socială, economică sau culturală. Este posibil ca replierea în planul virtual, tradusă prin jocul multi-fațetat al unor identități digitale contrafăcute, să fie însăși marca evidentă a ratării reușitei în planul realității. Eschiva, mult râvnita dar iluzoria soluție facilitată

[10] Gardner, H.; Davis, Katie. (2013). The App Generation. *How Today's Youth Navigate Identity, Intimacy, and Imagination in a Digital World.* Yale University Press, New Haven; London, p.61.
[11] Turkle, S. *op.cit.*, p.26.
[12] Îndrăznesc, în acest loc, o legătură lingvistică, oricât de riscantă, cu *thymos*, termenul grecesc pe care optez să-l traduc prin *însuflețire*, lăsând cititorului șansa și beneficiile intelectuale ale unui eventual joc hermeneutic.
[13] Turkle, S. (2010). *Alone Together. Why We Expect More From Technology and Less From Each Other*. New York: Basic Books, p.16.

tehnologic nu face decât să perpetueze deficitul cronic de realitate, închizându-i pe protagoniștii spectacolului digital într-o bulă – „a media bubble", după cum o numește Sherry Turkle – un mediu ambalat ermetic, o oximoronică „deschidere-închisă" ce amplifică alienarea, sentimentul de înstrăinare, inadecvare și excludere socială. În absența unei poziționări responsabile față de tehnologie, riscăm să ne transformăm din protagoniști în simpli spectatori ai scenariului nostru existențial, actori neliniștiți de propriul rol, mai mult, devenim pseudo-identități situate inevitabil sub spectrul fricii de angajament și implicare socială efectivă. Preocupați într-o măsură însemnată de digitalizarea propriei existențe, producători de lumi, cetăți și agore virtuale tot mai îndrăznețe, agitate și zgomotoase, pierdem din vedere virtutea filosofică a liniștii, a regăsirii sinelui în bucuria oferită de contemplare. Seduși de spectacolul digital tot mai febril, riscăm să pierdem din vedere faptul că însăși caracterul unic, irepetabil, individualitatea și totodată diversitatea fiecăruia dintre noi, frumusețea și autenticitatea deconcertantă a ceea ce ne face valoroși nu poate fi cu niciun chip negociată în *Bitcoins*, în monede-iluzii de schimburi virtuale. Alfabetizarea digitală sau, altfel spus, abilitatea de a naviga creativ și responsabil, de a livra celorlalți cât și cum trebuie din multiplele fațete ale identității noastre, totodată competența gândirii critice, selectivitatea manifestată la suprafața, dar mai ales în interiorul unui mediu al freneziei informaționale, toate acestea pot constitui oportunitatea valoroasă a interogării propriului sine. Dobândim astfel, prin intermediul unui ocol virtual, șansa reîntoarcerii la noi înșine, sărăciți sau, dimpotrivă, îmbogățiți interior. Dobândim, totodată, oportunitatea de a ne păstra nealterată umanitatea, integritatea intelectuală și morală, într-un climat global amenințat de spectrul fragmentării, al dispersării și dezordinii.

BIBLIOGRAPHY

- Buckingham, Davis (ed.). (2008). *Youth, Identity, and Digital Media*. The MIT Press, Massachusetts.
- Capurro, Rafael; Eldred, Michael; Nagel, Daniel. (2013). *Digital Whoness. Identity, Privacy and Freedom in the Cyberworld*. Ontos Verlag, Frankfurt; Paris.
- Gardner, Howard; Davis, Katie. (2013). *The App Generation. How Today's Youth Navigate Identity, Intimacy, and Imagination in a Digital World.* Yale University Press, New Haven; London.
- Jenkins, Richard. (2008). *Social Identity*, Third Edition, Routledge. London, New York.
- Turkle, Sherry. (2010). *Alone Together. Why We Expect More From Technology and Less From Each Other*. Basic Books, New York.

Windley, Phillip. J. (2008). *Digital Identity*. O'Reily Media.

IMPLEMENTING THE CIRCULAR ECONOMY IN ROMANIA

Gabriela Cornelia Piciu

Scientific Researcher II, PhD, "Victor Slăvescu" Centre for Financial and Monetary Research, Romanian Academy, Bucharest

Abstract: The article is intended to understand the concept of circular economy at the level of SMEs in Romania and to identify the specific activities that have implemented the circular model, as well as barriers that hinder these types of activities.
As there are several corruption prevention measures aimed at facilitating the transition to a circular economy, there are a number of barriers that hamper this move. The descriptive analysis showed that the majority of SMEs in Romania mention the lack of human resources and the lack of expertise in the implementation of circular economy activities as the main barriers.
The importance of cost drivers that SMEs must bear in order to ensure compliance with regulations and standards in the field and with complex administrative legal procedures also plays a major role in this process
The analysis of the behaviour of SMEs in Romania regarding the implementation of circular economy activities can be nuanced and the number of barriers encountered by them can be extended, the study boundaries being related to the variables included in the instrument applied to the SMEs and the nature of the data set used.

Keywords: circular economy, SME, barriers, typology of circular economy activities,funding sources, financial flows

INTRODUCTION

The achievement of circular economies in Romania is restricted by legislation, recognized as a significant barrier to the absorption of environmental investments.

The weight of implementation of the basic regulation for waste management policies related to storage and stimulation of recycling places Romania on the last place in the ranking of the member countries of the EU to packaging waste.

Because of the low administrative capacity, clear measures have not yet been taken to broaden the policy area to promote the circular economy by constantly placing environmental policies at a low priority level, so only small steps were taken to the legislation that needed to be to stimulate the circular economy.

Moreover, there have been turbulent moments in the development of environmental policies in Romania since 2016 due to political instability. This has slowed the pace of adopting new regulations or led to the cancellation of previous measures.

Progress has been made in 2016 to speed up the implementation of several instruments, measures to prevent waste generation.

The development of the National Waste Management Plan and its adoption in December 2017 was a prerequisite for the absorption of EU funds. The plan strengthens the waste tax escalation approach, coupled with the national prevention plan and provides guidance for local management plans. The plan also incorporates the methodology for funding rules for implementing the "polluter pays" principle.

As regards actions to support production and sustainable consumption, there is a decline in European measures in the field in Romania. Since 2018, only 14 companies have obtained the Ecolabel from the Ministry of the Environment. The main reasons for the low interest of the companies in obtaining it were due to the voluntary nature, the price of obtaining it and the lack of support from the Romanian Environmental Protection Agency in

the labelling process (procedural guides are not updated in time). Also, there is no interest for circular public procurement or public initiatives to monitor environmental products.

All these reasons lead to the conviction that there is no integrated strategy for the Romanian circular economy, and the regulatory framework is the most important barrier that SMEs perceive in adopting resource efficiency measures and, in general, in investing in supporting business development.

Improving the effectiveness of the current mix of policies and extending their scope to highlight greater waste prevention and lifecycle thinking are needed as future measures. There is a combination of cultural, social and economic factors that hinder progress on these dimensions, together with a low awareness of the environment and a low availability of public-private cooperation in Romania.

THE PLACE AND ROLE OF SMEs IN THE CIRCULAR ECONOMY

SMEs play an essential role in the Romanian economy, job creation, and individual economic opportunities and social stability. They are also sources of entrepreneurial skills, complementary to large enterprises, being the most dynamic sector of the economy.

According to statistics published by Eurostat, 99 out of every 100 companies in Europe are SMEs and 8 out of 10 jobs are created in SMEs. Also, 9 out of 10 SMEs are part of the Micro segment.

Regarding the form of legal organization of economic agents, 85% of the organizations are limited liability companies (LLCs), 4% of the companies are joint-stock companies and 11% of SMEs have other forms of legal organization. SMEs in Romania represent 99.91% of the total number of enterprises active in the national economy and employ 67% of the workforce and create 60.47% of the total turnover. There are no significant changes in the number of SMEs in Romania, since 2005 there have been steadily about 40000 active SMEs in the country.

Official public data show that the Romanian SME sector does not play a significant role in the national field compared to the 28 EU Member States (EU-28). Romania has the smallest SMEs in the EU-28 countries, as there are only 22.6% of SMEs per 1,000 inhabitants in the country.

Among the EU-28 countries, Romania ranks 17th in the contribution of SMEs to national GDP and 8th in SMEs in the contribution to employment at national level. In all SMEs, micro-enterprises have a share of 97.8%, small businesses 1.7% and medium enterprises, and 0.3%. large enterprises with a turnover of about 42% of the national economy and a weight of 0.1% of all enterprises.

In Romania, there are 21.3 small and medium sized businesses per one thousand inhabitants, with the EU average of 42.7. The highest densities are registered in the Czech Republic, with 95.9 SMEs per 1000 workers, Portugal (73.5 SMEs / 1.000 inhabitants), Malta (73 SMEs / 1.000 inhabitants) and Slovakia (70.2 SMEs / 1.000 inhabitants).

However, the share of SME employment in Romania is increased and comparable to the EU average. This is due to the increase in the number of self-employed persons and the large number of single-employer micro-enterprises working for their means of subsistence without impact on GDP or on the development of the national economy

Most of the active SMEs are operating in the area of trade / repair of motor vehicles in a proportion of 32.5%, while the EU average is 28-30%. The other four fields of activity in Romania's top 5 are: professional / scientific / technical activities, construction, manufacturing and transport / storage. The first five jobs account for 70.6% of the total active SMEs in Romania. The turnover is about 100 billion lei in the period 2013-2016 (Table 1).

Table 1: Turnover of SMEs in the period 2013-2016

Turnover/Company type	Total turnover in 2016	%
Micro enterprises	212	29%
Small enterprises	267	37%
Medium sized enterprises	233	32%
Total SME	713	100%

Source: INS data, 2017

The average turnover, by type of SME (micro, small, medium), does not register any significant variations in the period 2013-2016 (average companies having an average turnover of 90 million lei). The areas that pose challenges for SMEs in Romania are: innovation, education, information society, climate, competitiveness and labour.

CHARACTERISTICS AND BEHAVIOUR OF ROMANIAN SMEs IN RELATION TO REQUIREMENTS TO BE MET FOR THE IMPLEMENTATION OF THE CIRCULAR ECONOMY

The official reports on the activities of SMEs in Romania show that they are generally familiar with the problems related to the transition to the circular economy. Energy efficiency measures are particularly widespread and most SMEs use renewable energy sources (RES) and generally have positive attitudes towards the environment.

Energy efficiency measures applied by SMEs include waste reduction and separate collection, reduced paper consumption, natural lighting, the use of energy-efficient windows, and the use of biodegradable materials.

Some of these measures, as well as the main features of Romanian SMEs, are:

- the Romanian legislation requires that the SMEs whose activity is carried out in the environmental field should obtain the environmental authorization;
- Investments in corporate social responsibility must be focused on environmental issues.

Currently, SMEs allocate only 1% of their environmental turnover. The problems they face are: ensuring their compliance with environmental regulations, audits and certifications, short-term and profit-oriented projects, less resource efficiency improvement measures, unlike the rest of EU countries, and the fact that performance average of Romanian companies is very low.

TRANSITION OF ROMANIAN SMES TOWARDS A CIRCULAR ECONOMY

Romanian SMEs are generally oriented towards a low-cost competitiveness model that could explain why this is considered a barrier to resource efficiency measures (Flash Eurobarometer 456, 2017).

An identified major barrier is the reduced capacity of the public sector at national level to overcome the implementation of EU legislation ad litteram (especially in the field of waste). In this respect, working towards better enforcement of existing laws and monitoring their implementation, building efficient waste collection systems is the most important and important challenge.

Creating capacity to invest in new waste management infrastructure is another challenge at the local level. Generally, Romanian SMEs have a low environmental awareness and are mainly driven by compliance with regulations in their environmental practices for reasons cost.

However, there are signs that SMEs are increasingly committed to self-assessing their waste management practices, trying to find potential opportunities to improve their

management and thus improve environmental awareness (Green Business Index Romania, 2017).

Thus, 70% of the companies monitored by Green Business Index Romania collect selectively more than 75% of their waste, although their number decreases (Green Business Index Romania, 2017).

In terms of value chain sustainability, few SMEs (11.8%) prioritize green public procurement in their policies, while 65% of them say they do not have GPP policies within companies (Green Business Index Romania, 2017).

Moreover, mentioning GPP as a priority does not mean that it is effectively implemented. This shows that SMEs in Romania have a long way to go before tackling the environmental footprint of the company and products from the product lifecycle perspective.

While SMEs continue to progress slowly in improving environmental awareness, there is also some progress in terms of population. Although only 75% of Romanian households have been connected to their local waste collection services (and in particular, only 60% of households in rural areas), the connection rate to waste collection services has increased to around 85 % on average in 2015.

At national level, 13% of municipal waste was recycled, and about 20% of the total amount of municipal waste generated was deposited in 2015 (National Environmental Protection Agency Romania, 2017). This is still a breakthrough in previous performance.

Generally, only 5% of all types of waste are recycled in Romania. Packaging waste has higher recovery rates, however, below the EU average. WEEE (waste from electrical and electronic equipment containing hazardous materials for the environment and health) is the type of waste that is mostly recycled or recovered (more than 85% of the total generated).

Extreme situation for other types of packaging waste (glass, plastic, pulp and paper, metal, wood) which are less valorised: 54% on average in 2017 (National Agency for Environmental Protection Romania, 2017). The highest percentage of waste is recycled - cellulose and paper (83%), while only 31% of wood waste was recovered in 2017.

Several SMEs have started investing in recycling and waste collection infrastructure, trying to capture this business opportunity. The 2017 Resource Efficiency Eurobarometer shows that Romanian SMEs are firmer to invest in resource efficiency measures than in the past. Approximate. 30% of companies have implemented energy saving measures (33%) and waste minimization measures (31% of companies), which is half of the EU average.

In Romania, 59% of companies invest no or less than 1% of their annual turnover to become more resource efficient, which is slightly more than the EU (51% of companies), in while 5% of companies invest more than 5%, significantly higher than in the EU (1%).

Several SMEs in Romania intend to provide organic products and services over the next two years (19%), which is a sign that companies have begun to understand the value of these investments (Flash Eurobarometer 456, 2017).

TYPOLOGY OF CIRCULAR ECONOMY ACTIVITIES BY SMEs

Through the Europe 2020 Strategy, clear targets have been set for the EU. to become a sustainable economy, while the legal framework states that it should help SMEs take advantage of the opportunities created by the new paradigm - the circular economy.

In Romania there are the following types of activities specific to the circular economy: minimizing waste by recycling or reusing waste or selling it to another company, rethinking energy consumption in order to minimize, rethinking products and services to minimize the use of materials or the use of recycled materials, rethinking how to use water in order to minimize consumption and maximize reuse, use of renewable energy. These activities have enabled SMEs to turn environmental challenges into business opportunities.

The analysis of Romania's situation in the context of the EU-28 Member States reveals that the share of circular economy activities implemented or under implementation at the level of 2015 by Romanian SMEs is 41%.

These activities are those related to minimizing waste by recycling or reusing or selling it to another company. The percentage value recorded for this type of circular economy activity is the largest difference compared to the EU-28 average (Flash Eurobarometer 441 - European SMEs and the Circular Economy, April 2016) of 14 percentage points, which places Romania 23rd in the ranking of the EU member countries where such activities are carried out.

Flash Eurobarometer 441 places Malta as a leader in the development of waste minimization activities through recycling with 83.2% of SMEs. Only in the case of rethinking the use of water in order to minimize consumption and maximize reuse is the percentage 18.7% and for rethinking products and services to minimize the use of materials or the use of recycled materials is 32.9%. These two activities place Romania slightly above the EU-28 average, in the first case ranked 9th in the hierarchy of the Member States, and in the second place 14th place (Figure 1).

Figure 1: Circular economy activities implemented or in the process of implementation in Romania compared to the EU at the level of 2016 (%)

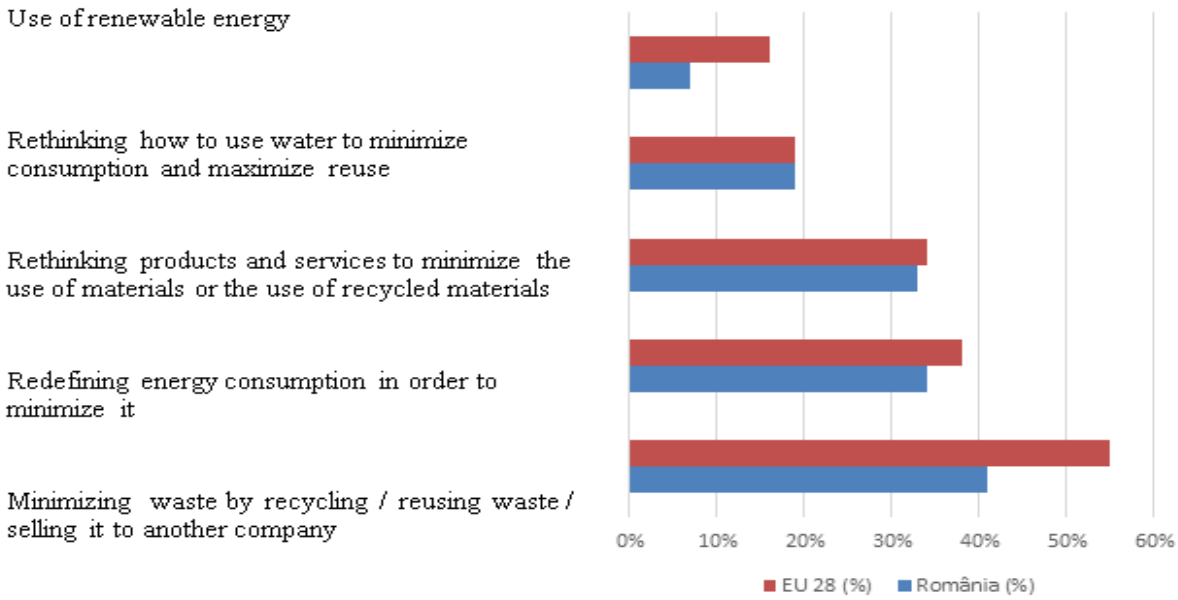
Use of renewable energy
Rethinking how to use water to minimize consumption and maximize reuse
Rethinking products and services to minimize the use of materials or the use of recycled materials
Redefining energy consumption in order to minimize it
Minimizing waste by recycling / reusing waste / selling it to another company
0%
10%
20%
30%
40%
50%
60%
EU 28 (%)
România (%)

Source: Flash Eurobarometer 441, European SMEs and the Circular Economy, April 2016.

Activities related to the use of renewable energy place Romania on the lowest position compared to the other types of circular economy activities in the EU-28 ranking, with 7.2% (25th place).

SMEs are the main driving force for growth, innovation, employment and social integration in the regions. They, in turn, benefit from a dynamic SME sector, among others, as a result of greater economic dynamism, more jobs and a positive environment that stimulates entrepreneurship.

Given their link to the region that they are part of, SMEs show a high level of loyalty to their location and are involved in the region in many areas of society.

It is therefore normal for the regions to pay particular attention to the development of medium-sized, small and micro-enterprises in the region and to pursue an SME's economic

policy geared to specific strengths, special regional circumstances and economic, demographic circumstances.

The regional situation for each of the five types of circular economy activities developed by Romanian SMEs highlights regions with more alert development and regions with lower development rates.

The Northwest of the country is the pole for the development of waste minimization activities by recycling or waste reuse or sale to another company among SMEs, the percentage being 46.1% for this type of circular economy. In the South-Muntenia region, the lowest percentage (37.8%) for this type of activity is recorded.

The Northeast region is experiencing more rapid pace than other countries' development regions in rethinking products and services to minimize the use of materials or the use of recycled materials, while SMEs in regions West and South-Muntenia occupy the top positions in the ranking of renewable energy activities.

RECYCLING OF MUNICIPAL WASTE AND PACKAGING

The efficiency of material resources and waste management are considered to be very closely related issues. This indicates an opportunity to address both themes together, for example, through the circular economy, the recovery of secondary materials or industrial symbiosis.

As a member state of the European Union, Romania shall have the following objectives to be achieved by 2020: minimum 50% reuse and recycling rate of the total mass of the waste, at least 70% preparedness for re-use, recycling and other operations of material recovery of at least 70% of the non-hazardous waste from construction and demolition activities, 60% recovery of the packaging waste from the total packaging placed on the national market.

Also, the collected annual amount of electronic waste will have to be 4 kg / inhabitant and bio-waste will be collected separately for composting and fermenting.

Regarding waste management, the situation is worrying, and Romania's chances of achieving the objectives of the legislative package are minimal. According to the EU report, Romania has very low recycling and composting levels, ie 16%, compared to the European average of 44%, as well as high rates of waste storage. Thus, even if the overall waste disposal rate is in around 52%, there are still significant municipal waste and agricultural and biomass wastes that are not quantified with acceptable accuracy so that the data presented does not accurately reflect the reality.

The recycling rate for municipal waste is only 3%, with no other EU country recycling less than 10%. Under these circumstances, reaching the 65% target is unfeasible by 2020. Along with Malta and Estonia, Romania ranks among the three EU countries in which economic growth has not been decoupled from pressure on the environment and natural resources, and the chances of this occurring are minimal. An estimated 1.3 million tons of packaging is being put on the market in Romania, obligation to recycle 750000 tonnes of waste.

This activity is currently funded only by manufacturers and importers of ambulatory goods whose interest in the collection of packaging waste has increased significantly and there is a realistic chance that this year the recycling targets imposed on producers, to be achieved. On the other hand, Romania recycles only 5% of the municipal waste annually, occupying the last place in the European Union, far away from the next ranked.

By 2020, Romania will have to recycle 50% of the total mass of municipal waste. According to estimates, the targets for packaging waste will be achieved this year by producers, accounting for only about 13% of the 50% demand. Throughout the waste management chain, each actor must bear the responsibility of costing: producer, citizen and local authorities.

At present, those who fulfil all their obligations in this chain are only manufacturers, those who place packaging waste on the market. Thus, if public authorities would ensure the financing and infrastructure of the value and recycling system, the recycling rate will increase.

Moreover, the authorities are responsible for implementing economic instruments to boost the value-added business environment, one of the controversial measures being the so-called "pitfall" (postponed to take effect in 2014).

Legislative changes introduced from 2015 to the present day have regulated the system and have had a positive impact, and as an immediate effect has been the significant increase in the collection and recycling of packaging every year.

Thus, the packaging recycling rate increased 1.64 times, at the level of Romania, over the same period of time, from 33.5% to 54.8%. The registered growth places Romania on the second place at the level of the European Union (which registered a general increase of only 5% from 60.5% to 65.5%), being surpassed only by Cyprus.

The 54.8% rate places Romania in the second part of the European ranking, surpassing only Liechtenstein, Malta, Croatia and Greece. It is important to note that Romania is at the level of 2014 at about 29.84% of the EU average. with regard to municipal waste recycling and at 83.66% of the EU average in terms of packaging recycling rate. At the level of the national economy, the evolution of the sector of the NACE 38 companies had a downward trend over the analysed period.

At the level of 2014, the number of active companies is only 2904, which represents only 65.41% of the number of active companies in 2008. The registered decrease has led the sector to decrease its share in the total economy (total number of active companies) from 0.67% to 0.48%.

FINANCING OF CIRCULAR ECONOMY ACTIVITIES IN ROMANIA

Most of the circular economy activities implemented by SMEs in Romania were self-financed (72.5%), this percentage being above the EU-28 average in terms of self-financing of circular economy activities, even if the overrun is only 2 percentage points. Only 1.4% of the SMEs surveyed said they have funded their circular economy through non-reimbursable funds, although financial support to SMEs continues through the 2014-2020 Cohesion Funds.

The European Investment Bank (EIB) will provide a € 7.5 million loan to Green Fiber International SA to finance a recycling and circular economy project. This action is supported by the European Investment Fund (EIF), the main pillar of the Investment Plan for Europe (the so-called Plan Juncker). The project will support the collection and processing of 50,000 tons of waste per year, as well as the creation of 280 jobs in the field.

The European Investment Fund (EIF) has also signed three SME Guarantee Agreements with BRD-Groupe Société Générale, ING Bank (Bucharest Branch) and Libra Internet Bank as partners. Agreements with the three banks aim to facilitate SMEs' access to finance by granting a 60% guarantee for each loan and by lowering interest rates on banks. Of these transactions will benefit about 300 SMEs and start-up companies interested in developing their circular economy business.

CONCLUSION

For SMEs wishing to develop an innovative product in a circular economy, access to adequate sources of funding is essential. The lack of knowledge about the benefits of the concept of circular economy is another barrier identified in the transition to the circular model. Also, some SMEs seem to be unaware of the concept of circular economy or are having difficulty understanding their benefits.
In addition, SMEs do not prioritize sustainability issues because they are more concerned with the day-to-day operation of their businesses and the multiple challenges they face. The use of

correct language is directly relevant to basic operations, such as "waste reduction" or "cost reduction", and can therefore help convince SMEs of the benefits of the cyclical economy. Once you understand the benefits, the transition process can be simpler.

Despite the various policy instruments available to facilitate the "green" transition of SMEs, there are still many barriers such as: lack of support from their supply and demand network and lack of capital.

The first barrier illustrates that SMEs typically operate as small actors in wider market chains and therefore depend on how other "green" actors in the chain are or want to be. It is also noted that SMEs do not have the financial capacity to make the transition to a circular business model.

Thus, we can say that the success of SMEs in the transition to a circular business model depends on how well this process is supported by a company culture with a "green" mentality from the staff and the manager, a local or regional network with other SMEs and multiplier support to increase information sharing and public awareness, the benefits of having a "green" image, and being recognized as a "green" supplier by customers.

Although EU Member States support SME initiatives through funding, training and other incentives, a broader range of factors is needed to increase the attractiveness of small and medium-sized enterprises.

Therefore, European and national policies should strengthen their focus on greening consumer preferences, the company's value chains and culture, and supporting the recognition of circular business models of SMEs. The implementation of support policies is based on the creation of specialized markets and practical communities.

BIBLIOGRAPHY

Bradford, J. and E.D.G. Fraser (2007), "Local Authorities, Climate Change and Small and Medium Enterprises: Identifying Effective Policy Instruments to Reduce Energy Use and Carbon Emissions'', *Corporate Social Responsibility and Environmental Management* 15(3):156 - 172 · May 2008.

Calogirou, C. et al. (2010), "SMEs and the environment in the European Union", PLANET SA and Danish Technological Institute, Published by European Commission, DG Enterprise and Industry.

European Environment Agency (2016) *Municipal waste management across European countries*,https://www.eea.europa.eu/themes/waste/municipal-waste

Flash Eurobarometer 441 (2016) *European SMEs and the Circular Economy*. April 2016. TNS Political & Social [Producer]; GESIS Data Archive: ZA6779, dataset version 1.0.0.

Ghența, M. and Matei, A., (2018), *SMEs and the Circular Economy: From Policy to Difficulties Encountered During Implementation*, Amfiteatru Economic, 20(48), pp. 294-309.

Hillary, R. (2004), *Environmental management systems and the smaller enterprise*, Journal of Cleaner Production, Vol. 12, pp. 561-569.

Hoevenagel, R., G. Brummelkamp, A. Peytcheva and R. van der Horst (2007), *Promoting Environmental Technologies in SMEs: Barriers and Measures*, European Commission, Institute for Prospective Technological Studies.

Lawrence, S.R., E. Collins, K. Pavlovich and M. Arunachalam (2006), *Sustainability Practices of SMEs: the Case of NZ*, Business Strategy and the Environment, Vol. 15, pp. 242-257.

McDonough, W. and M. Braungart (2002), *Cradle to cradle: Remaking the way we make things*, New York, NY: North Point Press.

McKinsey Center for Business and Environment (2016), *The circular economy: Moving from theory to practice*, McKinsey Center for Business and Environment Special edition.

Meqdadi, O., T. Johnsen and R. Johnsen (2012), *The Role of SME Suppliers in Implementing Sustainability*, published in IPSERA 2012 Conference, Napoli, Italy.

Miller, K., A. Neubauer, A. Varma and E. Williams (2011), *First Assessment of the Environmental Compliance Assistance Programme for SMEs (ECAP)*, Report prepared for the European Commission, DG Environment and Climate Action.

Müller, S. and B. Tunçer (2013), *Greening SMEs by Enabling Access to Finance. Strategies and Experiences from the Switch-Asia Programme*. *Scaling-up Study 2013*, The Switch-Asia Network Facility.

Strategia Europa 2020, https://ec.europa.eu/info

World Bank Report (2018) Rethinking Lagging Regions (2018) Using Cohesion Policy to Deliver on the Potential of Europe's Regions.

DOMESTIC VIOLENCE IN THE ROMANIAN LAW

Bogdan Bîrzu

PhD

Abstract: In the present paper we have investigated the offense of domestic violence, considering its regulation in the new Romanian criminal law. During the examination, we have considered the content of the offense, the forms, ways and penalties provided in the text of incrimination, some differences and similarities between the previous and the current regulations, as well as the legislative precedents.
The elements of novelty consist in the examination conducted in the light of the provisions of the new law, provided that the previous criminal code did not provide such incrimination.
The work may be useful to students and master students of the faculty in the country, as well as to the practitioners of criminal law.
This paper is part of an academic course to be published in the near future at a recognized national publishing house.

Keywords: offense; constitutive content; legislative precedents

1. Introduction

According to the provisions of the incrimination text, the offense of domestic violence consists of committing murder, manslaughter or other violence, bodily injury and injuries or death-causing injuries against a family member.

We consider that the distinct regulation of these crimes was imposed due to the gaps existing in the previous law, constituting in their essence some aggravated ways of offenses provided in the provisions of art. 188, 189, 193-195 Criminal Code, in the case where these offenses are directed against a family member.

At the same time, this new regulation provides increased protection for family members against forms of violence that can be exerted on them by other family members.

In the 1969 Criminal Code, the commission of a crime by violence against a family member was sanctioned as an aggravated variant in the case of offenses of hitting or other violence, bodily injury, personal injury and murder. In the case of serious corporal offenses and of injuries or death-related injuries, there was no evidence of an aggravated way when the action was directed against a family member.

In the recent doctrine it was appreciated that the new Criminal Code "*extends the criminal protection against domestic violence in at least three aspects: by broadening the scope of the concept of family member, by broadening the scope of the domestic violence offense and by expanding the incidence of availability*".[1]

In a similar opinion, another author, referring to the differences noted between the two regulations, argues that:

- "*unlike the old Criminal Code, the New Criminal Code extends the scope of protection to the victims of domestic violence on the one hand as a result of the definition given in art. 177 on the notion of family member, and on the other hand by the number of*

[1] Tudorel Toader, in George Antoniu (coord.), Constantin Duvac, Daniela Iuliana Lămășanu, Ilie Pascu, Constantin Sima, Tudorel Toader, Ioana Vasiu, *Explicații preliminare ale noului Cod penal, vol. III, art. 188-256, Partea specială, Titlul I Infracțiuni contra persoanei, Titlul II Infracțiuni contra patrimoniului/Preliminary explanations of the new Criminal Code, vol. III, art. 188-256, Special Part, Title I Crimes against the Person, Title II Crimes Against Patrimony,* Universul Juridic, Bucharest, 2013, p. 95.

offenses involving the content of domestic violence (murder, manslaughter, harassment or other violence, bodily injury and deaths or injuries);

- according to art. 199 par. (2) the New Criminal Code, in the case of the offenses provided in art. 193 the New Criminal Code (hitting or other Violence) and art. 196 the New Criminal Code (personal injury) committed against a member of the family, the criminal action can be set into motion also ex officio. Reconciliation removes criminal liability[2]*. This text is inconsistent with the provisions of art. 158 par. (4) the New Criminal Code according to which in the case of offenses for which the criminal action is triggered by the introduction of a preliminary complaint, but the criminal action was initiated ex officio under the conditions of the law, withdrawal of the complaint takes effect only if it is appropriated by the prosecutor. The corroborated interpretation of art. 199 par. (2) the New Criminal Code and art. 158 par. (4) The New Criminal Code appears to understand that in these hypotheses of domestic violence it would be possible both to reconcile and to withdraw the preliminary complaint (if it is appropriated by the prosecutor). However, given the distinct character of the two institutions, and the fact that reconciliation is stipulated by the provisions of the New Criminal Code special party, we believe that the only institution that can operate in this hypothesis is reconciliation.*"[3]

2. Pre-Existing Elements

2.1. Legal Object

The primary legal object of the offense is similar to the offenses referred to in the text (murder, manslaughter, hitting or other violence, bodily injury, and injuries or injuries causing death), consisting of social relations that regard the fundamental attributes of the person.

The secondary legal object consists of relations that relate to a normal cohabitation within the family[4].

2.2. Material Object

The material object is represented by the body of the injured person, who has the special quality of family member.

2.3. The Subjects of the Offense

a) Active subject

An active subject of this crime may be only a natural person who has, in relation to the victim, the status of family member.

In all circumstances, the status of family member must be assessed in the light of the provisions of art. 177 Criminal Code, according to which, by family member, it is understood:

- ascendants and descendants, brothers and sisters, their children, as well as persons who have been adopted by law, such relatives;
- the husband;
- people who have established relationships similar to those of their spouses or between parents and children in the case where they live together.

Also, the provisions referred to in a) applies, in case of adoption, also to the adopted person or to his / her descendants in relation to the natural relatives.

---

[2] According to art. 159 par. (1) of the New Criminal Code, reconciliation may intervene if the criminal action was initiated ex officio, if the law provides it expressly.

[3] Mihail Udroiu, *Drept penal, Partea specială, Noul Cod penal, Sinteze şi grile/ Criminal Law, Special Part, New Criminal Code, Syntheses and Grids*, C.H. Beck, Bucharest, 2014, p. 69.

[4] Tudorel Toader, in George Antoniu (coord.), Constantin Duvac, Daniela Iuliana Lămăşanu, Ilie Pascu, Constantin Sima, Tudorel Toader, Ioana Vasiu Tudorel Toader, *op. cit.*, p. 96.

In the doctrine it was stated that "*if the victim of the offense is the spouse of the perpetrator, it is necessary to have a valid marriage completed at the time of the act; in the case of divorced spouses, manslaughter shall be retained as long as the act was committed before the final divorce decree or before the divorce certificate was issued by the civil status officer or the notary public (in case of divorce by agreement, by the administrative or notarial procedure)"*[5].

The opinion of the quoted author is at least questionable, because in the described case (homicide committed to the divorced husband), we appreciate that in the judicial practice, the offense of domestic violence can be dealt with in the crime of manslaughter or murder, in which, although they are in divorce, the two live in the same dwelling. In this hypothesis, we have the crime of manslaughter, and the domestic violence offense.

If the two spouses who are divorced are actually separated from one another and do not live together in the same place, the offense will assume the constitutive elements of the simple murder or manslaughter, since the victim no longer has in relation to the perpetrator the quality required the text of art. 177 Criminal Code, respectively, family member.

b) Passive Subject

In relation to the author, the passive subject may be only the person who is a family member who suffered the consequences of the action or inaction incriminated by law and executed by another family member.

Criminal participation is possible in all forms, as in the case of offenses referred to in the incrimination text.

If one or more co-authors are not family members, they will only be responsible for committing the offense, without prejudice to the provisions of art. 199 of the Criminal Code.

If only the author is a family member, he will be responsible for committing the offense provided in art. 199 of the Criminal Code, while the instigator or the accomplice will be responsible for one of the offenses provided in art. 188, art. 189 and art. 193-195 of the Criminal Code.

3. Structure and Legal Content of the Offense

3.1. The Premise

In the case of this offense, the premise is the existence of a natural person who is a member of his or her family, who is being subjected to violent acts.

3.2. The Constitutive Content

The constitutive content of the offense is identical to the one examined in the case of murder (article 188 of the Criminal Code), manslaughter (art. 189 of the Criminal Code) hitting or other violence (article 193 of the Criminal Code), bodily injury (article 194 of the Criminal Code) and injuries or injuries causing death (article 195 of the Criminal Code).

The only difference between the incrimination of the domestic violence offense and the crimes mentioned above is the special quality of the active subject and the passive subject of the offense.

We also specify that, from the point of view of the subjective side, for the purpose of detaining the offense, it is necessary for the author to know that the victim is a family member.

However, we also appreciate, as other authors[6], that if the mother kills or provokes the consequences provided by the provisions of art. 193-195of the Criminal Code, to the newborn child immediately after birth, and following the examination carried out in conjunction with other means of evidence, it appears that it is not in a state of psychological disorder, the deed

[5] M. Udroiu, *op. cit.*, p. 70.
[6] Ibidem, p. 71.

will meet the constitutive elements of the offense of domestic violence and not the crime of killing or injuring the newborn.

At the same time, in the case of the offense committed *in aberatio ictus* or *error in personam*, which had one of the consequences stipulated in the text of the incrimination, the constitutive elements of the examined offense are not met, it falls within the category of the murder, manslaughter, etc.[7]

4. Forms, Ways, Sanctions

4.1. Forms

The forms of the offense are the same as those examined in the facts referred to in the text of the offense.

4.2. Ways

The ways are varied, identical to those examined in the facts referred to in the incrimination text.

4.3. Sanctions

Unlike the offenses referred to, in the case of the examined offense, the penalty provided for by the law is higher by a quarter.

5. Complementary Explanations

5.1. Link to Other Offenses

The offense examined is directly related to the offenses referred to in the incrimination text.

5.2. Some Procedural Aspects

Jurisdiction in the first instance differs, depending on the offense committed by a family member, which may belong to different courts.

Thus, in the case of murder, manslaughter or death-related injuries, the jurisdiction lies with the court in whose district the offense was committed, while in the case of offenses of harassment or other violence or bodily injury, the jurisdiction lies with the court in whose district the act was committed.

Also, the quality of the offender, which may lead to different jurisdictions (the court of appeal or the High Court of Cassation and Justice), will also be considered.

The prosecution is carried out by the criminal investigation bodies of the judicial police, except the case where the prosecutor has jurisdiction.

Except for the offense provided in art. 193 (where the legislator stipulated that the criminal proceedings could be initiated also *ex officio*, and the reconciliation removes the criminal liability), the criminal action is put into motion *ex officio*.

6. Legislative and Transitional Situations

6.1. Legislative Precedents

As mentioned above, this act was not incriminated in the earlier law under this name. However, we find this as an aggravated way, but only in the case of murder (partial), hitting or other violence and bodily injury.

6.2. Transitional Situations. Applying the more Favorable Criminal Law

Although at the first examination, since this offense with the same marginal name does not appear in the previous law, there could be the opinion that there will be no incidence of the transitional situations that are strictly related to the application of the more favorable criminal law; we mention that we do not agree with this opinion.

[7] In the same sense, see M. Udroiu, *op. cit*., p. 71.

In this context, we believe that every time the court should identify and apply the more favorable criminal law, in every concrete case.

In view of the differences between the punishment limits provided by the two laws, as well as some circumstances specific to each case, we consider that the more favorable criminal law may be any of them.

The more general criteria for the application of more favorable criminal law are similar to those examined in the crimes analysis referred to in the incrimination text, with the comparative assessment of the increases in the penalty limits provided by the two laws (the aggravated ways laid down in the 1969 Criminal Code and the limits of punishment under the domestic violence offense).

7. Conclusions

As mentioned above, the offense of domestic violence was not provided for in the previous law, some of the actions incriminated being referred to as aggravated normative means of offenses, such as the murder offense.

The incrimination of this fact highlights the legislature's interest in protecting family members against some aggressive actions and attitudes of some of their members.

The need to incriminate and maintain it in our criminal law is justified by the rate of crimes that is kept at a fairly high level with regular or mild growth or decreasing tendencies.

In this study, we have examined this offense in the light of the law in force, highlighting the novelty elements.

Regarding the application of the text in judicial practice, we consider that it does not raise problems except in the case of the application of the more favorable criminal law, in which, as we have pointed out in the analysis, the more favorable criminal law both the new law and the old law may be in relation to the concrete circumstances of each case.

As a general conclusion, we appreciate the usefulness of the text of incrimination, as well as the achievement of increased protection of the safety of family members.

BIBLIOGRAPHY

Vasile Dobrinoiu, in Vasile Dobrinoiu (coord.), Ilie Pascu, Mihai Adrian Hotca, Ioan Chiş, Mirela Gorunescu, Costică Păun, Norel Neagu, Maxim Dobrinoiu, M.C. Sinescu, *Noul Cod penal, comentat, Partea specială, Ediţia a II-a, revăzută şi adăugită/The New Criminal Code, commented, Special Part, Second Edition, revised and added*, Ed. Universul Juridic, Bucharest, 2014;

G. Ionescu, I. Ionescu, *Probleme de drept din jurisprudența Curții Supreme de Justiție în materie penală 1999-2000/Law issues in the jurisprudence of the Supreme Court of Justice in criminal matters 1999-2000*, Ed. Juris Argessis, Curtea de Argeș;

Tudorel Toader, in George Antoniu (coord.), Constantin Duvac, Daniela Iuliana Lămăşanu, Ilie Pascu, Constantin Sima, Tudorel Toader, Ioana Vasiu, *Explicaţii preliminare ale nouului Cod penal, vol. III, art. 188-256, Partea specială, Titlul I Infracţiuni contra persoanei, Titlul II Infracţiuni contra patrimoniului/Preliminary explanations of the new Criminal Code, vol. III, art. 188-256, Special Part, Title I Crimes against the person, Title II Crimes against the patrimony*, Editura Universul Juridic, Bucharest, 2013;

Mihail Udroiu, *Drept penal, Partea specială, Noul Cod penal, Sinteze și grille/ Criminal Law, Special Part, New Criminal Code, Syntheses and Grids*, Ed. C.H. Beck, Bucharest, 2014;Codul penal.

THE CORPORATION – VECTOR OF MORAL COMMUNITY OR OF SOCIAL PATHOLOGY?

Samira Cîrlig

Scientific Researcher, PhD, The European Centre for Ethnic Studies, Romanian Academy

Abstract: Abstract: Is the Modern Corporation a factor of moral cohesion and the only one standing after the decisive weakening of Church, as Emile Durkheim demonstrated, concerned with the crisis of the modern world, in „The Division of Labour" or is it the main responsible for the globalization of a particular species of social pathology, as Marx pointed out by the concept of alienation, or Joel Bakan, even before the Great Crisis in 2008? We will try to mirror the two arguments and, as far as possible, to reach a conclusion. On the one hand, through the present paper, we wanted to make some reflections on the ideal type of corporation, which, as long as it is a component of public interest, it is also a factor of moral cohesion, linking it to other concepts like: specialization, moral, solidarity, dynamic density and anomie. To begin with, we will define the concepts that we will operate with, and then we will try to see the link between them. To understand the relationship between these terms, we will hilight the role of the society's paradox (Tönnies), according to which, the condition that people can be together is to be separated. In other words, specialization, to be moral, must be organized and it is organized only if it is moral, morality having functionally-pragmatic roles in the corporate order of the world. This functional ordering of society, in accordance with the competences of a person, is precisely the corporate order. Therefore, the corporation is a possible vector of the moral community, because it is, according to Durkheimic conception, the only one able to moderate the individual ego and to maintain in the soul of his members the feeling of solidarity, which controls domineering temptations, and therefore anomic, from society. On the other hand, today's corporation can be seen as an accelerated manner by which the individual is uprooted, because of being out of the community, thus departing from morality. This uprooting, which we meet in Marx under the name of alienation, and Emile Durkheim under the name of anomie, generates the metamorphosis of the Corporation from a moral framework in a framework of manifestation of power and profit. In other words, the Corporation is no longer a source of moral order, on the contrary, it becomes a dominant element, factor of social pathology (Bakan), which is about to privatize the entire society, subordinating its obsession to profit, to the detriment of the public interest. We will place the corporate discussion on the Durkheim-Bakan axis, trying to mirror the two directions of theoretical analysis and historical manifestation of the most powerful organization of the present.

Keywords: corporation, morality, specialization, anomie, alienation

În lucrarea de față mi-am propus să conturez o imagine în oglindă a ceea ce putem numi astăzi ca fiind cea mai puternică organizație a prezentului. Pe de o parte, Bakan consideră corporația ca fiind mijloc de extindere al unei categorii aparte de patologie, ca efect al singurei preocupări reale a acesteia: supremația economică. Având ca unic scop profitul, corporația reduce societatea la câteva lozinci comportamentale, controlând totodată, întreaga realitate socială, inclusiv în dauna omului, nu doar a societății. Acest fapt a condus la pierderea puterii reglementatoare a acesteia. Pentru Durkheim în schimb, singura soluție pentru a pune capăt dezordinii sociale numită anomie este corporația, care nu poate fi decât morală. Dar corporația, arată Bakan, mult după Durkheim, pare să-și fi refuzat acst rol, odată cu guvernarea Thatcher. Astfel că, dacă pentru Durkheim corporația este vector al comunității morale, pentru Bakan corporația devine un vector toxic pentru societate din cauza pregantului său caracter imoral.

Pentru început, vom opera cu conceptul de corporație pornind e la ideile lui Emile Durkheim, care este definit de către acesta în lucrarea „Diviziunea muncii sociale" ca fiind „(...) o putere morală capabilă să absoarbă egoismele individuale, să întrețină în inima muncitorilor un sentiment mai viu al solidarității lor comune, să împiedice legea celui mai tare să se aplice atât de brutal relațiilor economice și comerciale" (p. 27). Cu alte cuvinte, apare o nouă formă de ordine socială, ordinea corporativă care se bazează pe organizarea funcțională a societății, în acord cu competențele profesionale individuale. Astfel, Emile Durkheim propune o diviziune funcțională a muncii a cărei expresie este profesia. Din acest punct de vedere, sursa moralității în societățile moderne este competența profesională. În schimb, Joel Bakan consideră că această organizație este un vector dominator al societății, prin intermediul căreia este globalizată o specie aparte de patologie socială, specie subordonată obsesiei pentru profit, în detrimental interesului public, fapt ce este alimentat de funcționarea legii celui mai puternic. Sociologul francez de origine evreiască a propus ca soluție pentru ieșirea din criza moralității unei societăți, adică acea stare de anomie juridică și morală în care viața economică s-a cufundat, readucerea vieții colective în sfera moderatoare a regulii. În caz contrar, pasiunile umane vor da naștere unei anarhii alimentate exact de aplicarea legii celui mai puternic, pe care Bakan o considera unul dintre principalii factori ce antrenau continua competiție economică. Trebuie spus în acest caz că aceste reglementările despre care vorbește Durkheiml, nu limitează libertatea individului, ci din contră devin condiția esențială a ei. Cu alte cuvinte, libertatea unui individ începe acolo unde se sfârșește libertatea altuia. De aceea, regula socială are un rol fundamental în crearea și păstrarea ordinii socieale, fiindcă este singura capabilă să gestioneze abuzurile de putere. Starea de anomie se manifestă printr-o incapacitate a societății de a menține ordinea socială. În situații care presupun schimbări majore, deopotrivă pozitive sau negative „Slăbirea controlului social asupra individului se exprimă prin slăbirea puterii normelor sociale" (Baltasiu, 2007, p. 56). Regula socială devine astfel, singura realitate care conferă un caracter permanent vieții sociale și care face posibilă o eficientă desfășurare a lucrurilor. Societățile moderne sunt societăți industriale, care au presupus o serie de schimbări atât la nivel individual cât și la nivel colectiv, în fața cărora insul a fost găsit nepregătit, pentru că dezvoltarea economică a presupus o amplă diviziunea a muncii sociale, care a generat îndepărtarea individului de sfera familiei, adică a moralei. Aceste transformări au generat o slăbire a solidarității dintre oameni și a adus cu sine o tipologie nouă de confruntări, pe care insul nu le-a putut soluționa, instaurându-se astfel o stare de dezordine socială, care a produs efecte directe asupra solitarității sociale. Preocupat fiind de identificarea unei modalități de ieșire din această criză a normelor, sociologul Emile Durkheim, urmărește reconstrucția ordinii sociale, printr-un nou tip de ordine: cea corporativă.

Ținând cont de faptul că funcțiile economice au trecut din planul secundar în cel principal, absența unei reguli își va face simțită prezența chiar dincolo de lumea economică. Afirmarea acestor funcții a condus la o necesitate acută a stabilirii unor reguli actualizate noilor nevoi sociale deoarece, petrecerea unui timp îndelungat într-un mediu în care absența reglementărilor domnește conduce la un abrupt declin al moralității publice. Remediul acestui declin este potrivit lui Emile Durkheim diviziunea funcțională a muncii, care devine factor de coeziune socială. Esența diviziunii muncii sociale este specializarea, însă acest proces se află în continuă dezvoltare, astfel încât reglementarea vieții economice devine problematică, motiv pentru care apare necesitatea unui grup care să cunoască în amănunt nevoile variate ale unei profesii. Astfel, apare ceea ce Durkheim numește corporație sau grup pofesional, care este: „Singurul grup care răspunde tuturor acestor condiții format din toți agenții unei anumite industrii, reuniți și organizați în același corp" (p. 22). Un exemplu de astfel de grup ar putea fi sindicatele, însă ele nu au autoritate legală, motiv pentru care nu au o forță de reglementare.

Din punct de vedere istoric, corporația apare odată cu meseriile. La Roma în schimb, ele datează odată cu Republica. Numărul lor va începe să crească în epoca lui Cicero și vor atinge apogeul sub Imperiu, când au devenit parte integrată a bunei funcționări a Imperiului. Factorul politic a exercitat însă o acțiune dizolvantă asupra corporației deoarece, a generat odată cu interconectivitatea și supunerea. Cu alte cuvinte, constrângerea a devenit condiție a existenței aceastui sistem, motiv pentru destrămarea Imperiului a adus cu sine implicit destrămarea acestui sistem. Corporația va avea să renască în secolele XI și XII și să atingă în secolul XIII o nouă etapă înfloritoare, care va dura numai până în secolul XVIII, când corporația va fi dispărut. La romani, corporația era un colegiu religios, se întâlnea sub formă de breaslă și era o mare familie, dovada acestui aspect fiind faptul că protectorul și protectoarea colegiului erau deseori numiți „tată" și „mamă". Deși, corporațiile din Evul Mediu erau diferite de cele romane, ambele porneau de la aceleași premisă: constituirea unor medeii morale. De aceea, o bună parte din bugetul corporației era alocată acțiunilor caritbile, aceasta fiind una dintre cele mai explicite implicații ale caracterului său moral: „(...) subordonarea utilității private celei comune, indiferent care ar fi aceasta, are întotdeauna un caracter moral, căci ea implică în mod necesar un oarecare spirit de sacrificiu și de abnegație" (p. 30). Un alt aspect ce denotă caracterul moral al corporației este faptul că deseori a fost comparată cu familia, deoarece corporația s-a format după modelul familiei, fiind cel puțin pentru o vreme descendentă a acesteia. Cu alte cuvinte, familia poate juca rolul unei corporații atunci când vorbim despre economia exclusiv agricolă, pentru că individul nu este scos din sfera familială. Din acest punct de vedere, apariția profesiilor a implicat părăsirea mediului natal și îndreptarea către orașe, mediu în care, în căutarea clienților, individul dă piept cu competiția. Corporația apare astfel, din nevoia de asigurarea a unei funcții care fusese inițial domestică, dar pe care familia nu o mai putea mai îndeplini devreme ce individul părăsește sfera familială și se îndreapta către cea economică. În secolul XIII, organizarea socială, care consta în acea vreme în comerț și meserii, a urmat modelul organizării inițiale a burgheziei europene, însă după ieșirea de sub suveranitatea seniorială, va apărea comuna, a cărei structură are ca fundament meseriile. Dat fiind faptul că la Roma corporația s-a dezvoltat odată cu industria și comerțul și nu a dispărut cu acest prilej, demonstrează încă o dată că ordinea corporativă se dezvoltă și mai ales se adaptează de la sine diferitelor tipuri de societăți, cu condiția să nu fie exclusă complet din organismul social. Potrivit lui Joel Bakan însă, corporația a ajuns să controleze spațiul social în ultimii 40 de ani, odată cu guvernarea Thatcher/Reagan din Marea Britanie, respectiv, SUA. Bakan arată că, încă de la începuturile sale, la finalul sec. XVII, corporația a fost marcată de fraudă, „investitorii" căutând „victime economice" în zona cafenelelor rău famate de pe Exchange Alley din Londra, cărora să le vândă ulterior acțiuni în cadrul unor companii false. Pe baza speculațiilor, aceste companii s-au dezvoltat mai apoi, însă ele aveau să dispară în scurt timp. Defectul congenital al corporației conform lui Bakan, a fost de la bun început separarea proprietarului de management: „(…) the corporation separated ownership from management— one group of people, directors and managers, ran the firm, while another group, shareholders, owned it. That unique design was believed by many to be a recipe for corruption and scandal." (Bakan, 2004, p. 6). În anul 1720, Parlamentul englez avea să interzică funcționarea majorității corporaților. Un caz celebru de prăbușire a unei corporații considerate importantă la acea vreme, este cel al Companiei Mării de Sud, înființată în 1710, ce includea comerțul cu sclavii, care avea să se prăbușească doar 10 ani mai târziu, generând mari pierderi economice, dar și puternice traume umane. De aceea, în 1720 a fost adoptată „Bubble Act" prin care înființarea unei corporații devenea infracțiune. Totuși, în ultimii 300 de ani corporația s-a transformat într-o organizație atât de puternică, încât poate sfida puterea guvernatoare, ba chiar o poate controla: „ A fledgling institution that could be banned with the stroke of a legislative pen in 1720, the corporation now dominates society and government." (Ibidem, p. 8). Revoluția

industrială, a reprezentat o perioadă de înflorire economică, pe care corporația a fructificat-o din plin. Numai între anii 1781 și 1790, numărul corporațiilor a crescut în America de 10 ori, de la 33 la 328. Pe de altă parte, în Anglia, în anul 1825 „Bubble Act" va fi eradicată, însă acest lucru va genera o întoarcere a speculațiilor în mediul economic. Apariția locomotivei cu aburi a reprezentat un punct culminant în metamorfoza corporației, deoarece oamenii din clasa de mijloc au început, pentru prima dată, să investească în acțiuni emise de corporații. La început, apetența publicului pentru acestea a fost relativ limitată, din cauza răspunderii personale în cazul în care aceasta ar fi intrat în colaps. Din acest motiv, la mijlocul secolului XIX, legea se va modifica, astfel încât, răspunderea acționarilor să fie limitată la sumele investite în companie. Odată cu apariția societăților cu răspundere limitată puterea corporațiilor crește exploziv, acestea intrând în epoca lor de aur. Bakan subliniază acest aspect, reliefând cele două ingrediente majore care au stat la baza impunerii corporației în epoca contemporană, începând cu sfârșitul secolului al XIX-lea: cuplarea capitalului cu acțiunile la purtător în număr nelimitat – socializarea acțiunilor. „The genius of the corporation as a business form, and the reason for its remarkable rise over the last three centuries, was—and is—its capacity to combine the capital, and thus the economic power, of unlimited numbers of people." (Ibidem). Aceasta repune, de altfel, grava problemă morală a corporației capitaliste, anume lipsa ei de responsabilitate morală. Altfel spus, sub protecția responsabilității limitate, investitorii puteau deveni nepăsători și nechibzuiți față de averea companiilor. Ulterior, puterea corporației a fost extinsă, aceasta devenind o entitate personalizată, o persoană, deasupra persoanelor umane. Cea mai importantă dintre măsuri a fost cea potrivit căreia o companie nu putea deține acțiuni într-o alta. Abolirea acestei reguli a condus, în aproximativ 6 ani, la declanșarea erei capitalismului, dominat de corporațiile transnaționale și omniprezente de astăzi, căci economia SUA s-a transformat dintr-una liberă într-una dominată de câteva corporații uriașe. Acest fapt, atestă potrivit lui Bakan, caracterul imoral pe care îl are corporația. Cu alte cuvinte, corporația devine cu acest prilej vector al patologiei sociale, care este pe punctul de a privatiza întreaga societate subordonându-o obsesiei pentru profit, în detrimentul interesului social. Corporația va avea să devină până la sfârșitul secolului XIX o entitate vie, ce are o identitate proprie și drepturi depline: „The corporate person had taken the place, at least in law, of the real people who owned corporations." (Ibidem, p. 16).

La Durkheim, caracterul moral al corporației derivă și din faptul că generează un tip aparte de solidaritate. De noua ordine socială, se va bucura atât individul, cât și societatea în ansamblul ei deoarece, între ele există o strânsă interdependență. Lezarea unuia generată de către anarhie, pune sub semnul întrebării existența socială în sine. Totuși, pentru a rămâne actuală, corporația trebuie să țină cont de câteva aspecte. Primul ar fi faptul că acesta trebuie să-și coreleze cadrele cu cele ale vieții economice, căci istoria sa ne-a arătat că în caz contrar, dispariția este iminentă. De asemenea, corporația nu trebuie să-ți limiteze acțiunea numai în într-un singur spațiu, cel al orașului, ci trebuie să-și disperseze acțiunea pe întregul teritoriul. Astfel, va fi evitată captivitatea tradiției, iar inovația va fi stimulată. Prin intermediul corporației, viața economică și-ar păstra concomitent atât divesitatea cât și funcționalitatea. Eliberată de tradiționalismul ce i-a fost inițial fundament al existenței, corporația va dovedi un caracter flexibil, prin intermediul căruia diversitatea nevoilor și ideilor este aproape natural armonizată. Un alt aspect face referire la depășirea atribuțiilor regulatoare pe care corporația le îndeplinește. Cu alte cuvinte atribuțiile acesteia vor crește direct proporțional cu dimensiunea pe care o capătă corporația. De aceea, înafara funcțiilor profesionale, va îndeplini și funcții de asistență socială. Dacă indivizii își petrec marea majoritate a timpului în sfera activităților economice, iar efectele nereglementării acesteia se fac resimțite dincolo de ea, atunci funcțiile de asistență și de ajutor vor remedia aceste carențe. Se poate obseva așadar, abilitățile de adaptare pe care corporația le deține, uitându-ne numai la faptul că deși

inițial i se putea reproșa faptul că este exterioară sistemului social, ea va deveni odată cu dezvoltarea economică, o parte tot mai integrată a corpului social. Putem chiar vorbi despre o metamorfoză a noului tip de ordine socială, de la structură exterioară a societății la însăși structura funcțională a societății. Organizată în funcție de specializarea indivizilor, corporația va fi mult mai eficientă în ceea ce privește exprimarea intereselor sociale. Această transformare, poate fi argumentată chiar din punct de vedere istoric, deoarece: „(...) comuna din organism autonom cum era altădată, s-a pierdut în corpul statului, așa cum piața municipală s-a dizolvat în cea națională, nu este legitim a gândi că grupul profesional ar putea și el să sufere schimbarea corespunzătoare și să devină diviziunea elementară a statului, adică a unității politice fundamentale?" (p. 44). Identificăm cu acest prilej care este funcția cea mai importantă a corporației: unitatea politică și implicit unitatea socială. Iată un motiv considerabil pentru care putem afirma faptul că actuala societate are nevoie de o organizare de tip corporativ, tocmai fiindcă ar putea vindeca una dintre cele mai importante hemoragii ale sale: unitatea socială. Corporația traversează prima criză de legitimitate, potrivit lui Bakan, la începutul secolului XX, moment în care mulți americani încep să considere această organizație ca fiind o amenințare pentru buna funcționare a instituțiilor sociale și guvernamentale. De aceea, experții în relații publice au încercat prin diverse companii să atribuie un caracter uman și empatic organizației prin diverse strategii de publicitate (de exemplu în reclamele companiei apăreau angajați de facto, sau foloseau termenul de familie interșanjabil cu cel de corporație). Realizând că le revine răspunderea pentru declanșarea Marii Crize din 1929-1933, liderii afaceriști au îmbrățișat responsabilitatea socială, în încercarea de a recâștiga încrederea oamenilor în corporație. Președintele american Franklin D. Roosevelt nu a fost imporesionat, aplicând o politică de containment a marilor corporații, prin ceea ce avea să se numească a New Deal, în 1934, prin intermediul căreia a limitat influența corporațiilor în economie. Totuși, între anii 1960-1970, corporația și-a redobândit puterea datorită noii politici globaliste (neoliberale) inițiată de guvernările Reagan și Thatcher: „When Margaret Thatcher became prime minister of Britain in 1979, and then Ronald Reagan president of the United States in 1980, it was clear that the economic was inspired by New Deal ideas and policies had come to an end. Over the next two decades, governments pursued neoliberalism's core policies of deregulation, privatization, privatization, spending cuts, and inflation reduction with increasing vigor. By the early 1990's, neoliberalism had become an economic orthodoxy". (Ibidem, p. 21).

Avansarea în istorie ne arată faptul că, reducerea legăturilor sociale la cele de tip geografic, adică între membrii unei comune de exemplu, implică relații superficiale de solidaritate, potrivit lui Emile Durkheim. Din acest motiv, se impune apariția unei structuri sociale prezentă în viața membrilor săi, care să rămână componentă a interesului public și deci, factor de coeziune morală. Acest factor unificator, corporația restabilește ordinea pierdută, răspunzând nevoilor actuale ale societății. Cu alte cuvinte, corporația, prin caracterul său moral, deține rosturi funcțional-pragmatice în ordinea lumii: „Însă a spune că țara, pentru a fi conștientă de ea însăși, trebuie să fie grupată pe profesiuni nu înseamnă a recunoaște că profesiunea organizată, sau corporația ar trebui să fie organul esențial al vieții publice?" (p. 45). Pentru a împiedeca dezagregarea vieții morale și a celei economice, pe care nerespectarea normei le implică, organizarea corporativă devine factor esențial al existenței funcționale a societății. În altă ordine de idei, trebuie punctată diferența dintre corporație și grup profesional. Astfel că, grupul profesional organizat este însăși corporația, iar organizarea presupune mereu influențe morale: „Profesionalitatea, ca energie economică, nu reprezintă și un factor moral. Ca profesiune organizată ea devine factor și autoritate morală. Or echivalentul profesiunii organizate este corpul profesional sau corporația" (Bădescu, 2002, p. 241). Observăm așadar, faptul că în viața economică, corporația este contrapartea morală a profesiunii. În ceea ce-l privește pe Emile Durkheim, atunci când vorbim despre solidaritate,

se poate vorbi despre doi poli: una de tip mecanic, specifică societăților tradiționale, unde indivizii sunt împreună prin asemănare, și una de tip organic, specifică societăților moderne, unde indivizii sunt împreună prin diferențiere, iar expresia acestei deosebiri este profesia. Totuși, în ambele cazuri, sursa ordinii sociale este comunitatea morală. Ferdinand Tönnies pe de altă parte, vorbește despre voința organică și voința reflectată. Dacă voința organică este una naturală, ce derivă din natura umană, voința reflectată are un mediu artificial de existență. Voința reflectată dă naștere unui om societal rațional, care fiind un om economic reprimă sentimentul comunitar și implicit morala. Astfel, el este dezrădăcinat din ordinea naturală și cade pradă ambiției de a avea tot mai mult, de a fi deasupra celorlalți și deci, de a se însingura. În goana capitalistă fără sens, omul societal se îndepărtează de esență, de axa lumii devenind captiv al plăcerii. De aceea, voința reflectată poate deveni un factor al dezechilibrului social, atunci când depărtându-se de morală, nu face altceva decât să alimenteze alienarea individului. Înlocuirea voinței organice cu cea reflectată este întâlnită la Tönnies sub numele de paradox al societății. Acesta definește paradoxul societății ca fiind „(...) în esență o structură sui generis, în care libertatea reală a voinței este suplinită de o libertate formală și în consecință de o voință formală („voința reflectată")" (Ungureanu, 1990, p. 94). Paradoxul societății constă în faptul că societatea crește cu cât este mai eterogenă. Cu alte cuvinte, condiția alăturării indivizilor este separarea lor. Raționaltatea urmărită de omul societal și considerată de către acesta sursă principală a ordinii sociale, nu-și poate îndeplini scopul tocmai din cauza motivului care a dus la apariția societății: scoaterea individului din societate. Ilie Bădescu afirma că paradoxul societății constă în „(...) asocierea indivizilor reclamă separarea lor completă și un mod de existență complet independent. Independența indivizilor este cadrul și câmpul de manifestare a asocierii lor. Asocierea separă indivizii." (Bădescu, 2002, p. 221). De aceea, această ordine apriorică a lumii este una ficțională, fiindcă adevărata ordine nu vine din raționalitate, ci este puternic legată de morală.

Raportul dintre individ și societate este explicat de Emile Durkheim prin gradul de coeziune socială. Pentru a determina nivelul coeziunii interne din cadrul unei societăți, sociologul francez introduce conceptul numit densitate dinamică. Ținând cont că densitatea și coeziunea socială sunt direct proporționale cu nivelul integrării sociale ce se realizează în conformitate cu gradul de moralitate din societate, densitatea dinamică poate fi definită ca: „(…) expresia intensităţii contactelor sociale conforme cu norma socială, norma socială fiind „înscrisă în conştiinţa colectivă" şi exprimată formal în drept." (Baltasiu, 2007, p. 56). Iată deci, un alt aspect care ne îndreptățește să vedem în corporație un vector al comunității morale căci aceasta sporește interacțiunea dintre indivizi și implicit nivelul de integrare în societate, împiedicând disoluția acesteia. Astfel, este evitată disfuncția numită anomie, ce se manifestă printr-o alienare a individului. Această boala a însingurării omului devine iminentă în societățile moderne, căci ieșind din sfera conștiinței colective, omul nu se mai află sub influența niciunei puteri reglementatoare, iar pasiunile exacerbate nu mai sunt condamnabile. Din acest motiv, corporația își dovedește încă o data actualitatea, mai întâi prin simpla nevoie a unei puteri modelatoare a egoismelor individuale produse de competiția necontenită generată de noua industrie, iar mai apoi prin coeziunea pe care o presupune, coeziune ce lipsește societății actuale. Prin urmare, atât timp cât corporația este componentă a interesului public este factor de coeziune morală și deci a comunității morale. Inovațiile din domeniul transportului și al comunicării au adus cu sine o super mobilitate a corporațiilor. Acest episod a reprezentat, potrivit lui Bakan, o escaladare necinstită a corporațiilor în ceea ce privește extinderea pe piața forței de muncă. Altfel spus, corporația putea pe de o parte cumpăra forță de muncă din țările sărace pentru a putea subaprecia financiar munca angajaților, iar pe de altă parte, putea să-și vândă produsele în țările puternice din punct de vedere economic, toate acestea fără a suporta penalități. Această mobilitate nemaiîntâlnită a corporațiilor le-a permis să dicteze politici economice guvernelor: „To remain attractive, whether to keep investment

within their jurisdictions or to lure new investment to them, gouvernments would now have to compete among themsellves to persuade corporations that they provided the most business – friendly policies." (Ibidem, p. 22). Pe de altă parte, înființarea Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) în anul 1993 a potențat globalizarea disfuncțională a economiei corporației. Dezastrul financiar și totodată uman produs de prăbușirea gigantului economic Enron, i-a determinat pe membrii OMC să adopte în 1990 o serie de reguli ce aveau menirea să managerieze eficient contabilitatea unei corporații. Totuși, OMC a reprezentat din punct de vedere economic un paravan, în spatele căruia corporația, ca vector exclusiv al profitului, își extindea nestingherită influențele. Prin urmare, corporația a devenit una dintre, dacă nu cea mai puternică organizație a lumii, însă concomitent s-a transformat dintr-un cadru moral într-unul dominator. Interesul exclusiv și crescând pentru profit, nu a făcut altceva decât să dezumanizeze individul și să îl aducă în sfera disoluției sociale, căci privind corporația ca pe un mijloc de dobândire a bunăstării materiale, și nu unul de coeziune socială, individul se îndreaptă cu pași rapizi către ceea ce Emil Durkheim numea anomie. Aceasta se traduce printr-o înstrăinarea a individului de el însuși, de ceilalți dar și de producție în sine. Astfel că, ordinea socială cade în plan secundar, locul acesteia fiind acaparat de dorința nestăvilită de a face profit.

Campaniile publicitare sunt conștiente de pericolul care s-a abătut asupra corporației și anume neîncrederea oamenilor în corporații, motiv pentru care reclamele, astăzi, de altfel ca și înainte, încearcă să refacă legătura cu publicul printr-un accent nou pe corporate social responsibility (responsabilitate socială corporativă). Pe de altă parte, pentru a-și crește profiturile, corporațiile militează în continuare pentru dezetatizarea și eliberarea de sub orice protecție morală a spațiului public, a școlii, a copilăriei etc. Deci, preocupările pentru răspunderea socială ale corporațiilor sunt departe de a fi morale. Mai mult decât atât, singurul caz în care caritatea este considerată a fi morală, este de fapt atunci când îi vizează pe cei care o pratică. Cu alte cuvinte, principalul scop al corporației este cel de a face profit, iar dacă aceasta se va preocupa și de responsabilitatea socială, ea trebuie să vizeze exclusiv membrii corporației. De precizat în acest sens este faptul că există lideri ai corporațiilor, precum John Browne, șef al British Petroleum (a doua companie pertolieră ca mărime din SUA), care a primit un premiu pentru viziunea sa ecologistă în afaceri, deși activa într-un domeniu foarte criticat de către ecologiști (industria petrolului și a gazelor), în opinia cărora B.P nu a făcut decât „să-și pună o etichetă verde". Această strategie denotă faptul că, înafara profitului, B.P este preocupată și de protejarea mediului înconjurător, însă dincolo de aceasta, adevărata intenție o constituie profitul, în continuare pe seama interesului public: „He well understands that corporate canon that social and environmental values are not ends in themselves but strategic resources to enhance business performance." (Ibidem, p. 44). Așadar, dincolo de credințele ecologiste ale lui Browne, acțiunile sale în afaceri stau sub imperativul performanței, care se exprimă direct prin profitul realizat de companie. Altfel spus, interesul pentru scopurile sociale ale corporațiilor se manifestă numai dacă sunt un mijloc de a servi scopurilor companiilor. Iată că, profitul ia în societățile moderne, locul binelui social fiindcă, potrivit lui Joel Bakan, o corporație face bine numai în măsura în care acest bine o implică. Luând în considerare faptul că această organizație nu ține seama de nimic atunci când vine vorba despre atingerea țelului său, profitul, aceasta potrivit psihologului Robert Hare, nu este ferită de riscul de a deveni psihopată. Problema corporației moderne, arată Bakan, este caracterul ei de „creatură psihopată". Obsesia pentru profit transformă acțiunea socială a corporației în acțiune antisocială și obligă oameni respectabili din interiorul ei să se comporte schizoid, împotriva celorlalți. De aceea, corporația nu poate fi un vector al coeziunii sociale, pentru că se valorizează pe sine și invalidează orice preocupare morală: „As a psychopathic creature, the corporation can neither recognize, nor act upon moral reasons to refrain from harming others. Nothing in its legal makeup limits what it can do to others in pursuit of its

selfish ends, and it is compelled to cause harm when the benefits of doing so outweigh the costs." (Ibidem, p. 60). Cu alte cuvinte, nimic nu stă în calea corporației atunci când vine vorba despre profit, nici măcar protejarea „resursei" care face posibilă existența ei în sine: omul.

Așadar, Dukheim consideră corporația ca fiind vector al comunității morale și totodată un mijloc de reconstrucție a ordinii sociale, însă Bakan, consideră că aceasta este mijlocul de extindere a unei categorii aparte de patologie ca efect al singurei preocupări reale a acesteia: supremația economică. Astfel, faptul că a fost considerată de-a lungul timpului un simplu organism economic, oprimându-i-se caracterul moral, și reproșându-i-se totodată lipsa legitimității, a condus la pierderea puterii reglementatoare a acesteia: „Ei nu au văzut în corporație decât o asociație utilitară, al cărei singur efect ar fi reglarea intereselor economice, când în realitate, ea ar trebui să fie elementul esențial al structurii noastre sociale." (Durkheim, 2001, p. 46). Prin urmare, corporația poate rămâne vector al comunității morale, și nu al patologiei sociale generată de obsesia pentru profit, cu condiția să-i fie permisă adaptarea la noile metamorfoze economice. Cu alte cuvinte, cea mai mare organizație a prezentului, este, atât timp cât nu i se reprimă caracterul moral, principala sursă a coeziunii și solidarității sociale.

AUTOR		
CONCEPTE CENTRALE	DURKHEIM	BAKAN
	CORPORAȚIE	CORPORAȚIE
	MORALĂ	AMORALITATE
	NORMA SOCIALĂ	NELEGITIMITATE
	DENSITATE DINAMICĂ	SUPREMAȚIE ECONOMICĂ
	SOLIDARITATE	DISOLUȚIE SOCIALĂ
	ANOMIE	ALIENARE
	DIVIZIUNEA FUNCȚIONALĂ A MUNCII	LIPSA RĂSPUNDERII CORPORATIVE
	SPECIALIZARE	PROFIT
	PROFESIE	CAPITAL

BIBLIOGRAPHY

1. Bakan, J. (2004) *The Corporation: The Pathological Pursuit of Profit and Power*, Little Brown Book Group, Kindle Edition
2. Baltasiu, R. (2007). *Introducere în sociologie*, București, Editura Beladi
3. Bădescu, I. (2002). *Istoria sociologiei*, Volumul I, București, Editura Economica
4. Durkheim. E. (2001). *Diviziunea muncii sociale*, București, Editura Albatros
5. Ungureanu, I. (1990). *Paradigme ale cunoașterii societății*, București, Editura Humanitas

ENVIRONMENTAL PROTECTION BELONGS TO THE CITIZENS

Cristina M. Kassai

PhD Student, Acad. Andrei Rădulescu ” Legal Research Institute of Romanian Academy, Bucharest, Romania

Abstract:The very first Earth Day was held in 1970 and over 20 million Americans joined in the celebration. Over one billion people in 192 countries are expected to participate in Earth Day activities, making it the largest civic observance in the world according to Earth Day Network (EDN), the world's largest recruiter to the environmental movement. Earth Day gave a voice to environmental issues, and is credited with the creation of the U.S. Environmental Protection Agency and the passage of the Clean Air, Clean Water, and Endangered Species Acts.
We can continue to help change the world by just starting in your own neighborhood. Join your friends, family, and neighbors and volunteer with organized educational, civic, or outdoor programs. Or, you can even create your own event to help protect our environment for future generations.

Keywords: Earth Day, civic observance, environmental issues

1.DISCUSSIONS ABOUT SECURING THE EARTH

The American discussion about securing the earth started in the 1960s. Rachel Carson had distributed her assault on the indiscriminate use of pesticides, Silent Spring, in 1962. Worry about air and water contamination had spread in the wake of fiascos: a seaward oil fix in California fouled shorelines with a huge number of gallons of spilled oil. (EPA, 2018)

In mid 1970, because of elevated public concerns about breaking down city air, urban water supplies contaminated with hazardous polluting influences, President Richard Nixon exhibited the House and Senate an earth shattering 37-point message on the earth. These focuses included: (Nixon, 1970)

From poisoning and injuring marine life to the presence of plastics in our food to disrupting human hormones and causing major life-threatening diseases, the exponential growth of plastics is threatening our planet's survival.

Modern society, in the way it has secured food supplies, drinking water, oil and wood in recent years has led to a real waste of resources, but also to the degradation of the environment. Earth suffers and we suffer, or we will suffer in the near future. It is grave that the way nature calls out for help is not an alarming signal to us, or if we hear it, we feel helpless in the face of the rebellion of nature, no matter what its form: earthquakes, tornadoes, melting glaciers, avalanches, crashes, landslides, etc. But it's time for change, it's time to take an attitude, change our way of thinking and acting, because we do it all for us and the generations to come. It is time for man to be sensitive to environmental problems, to adopt appropriate behavior towards nature, to protect the environment. Preparing to support nature protection must be done from the age of childhood.

The child learns to explore the world around, to analyze, to ask questions about the phenomena encountered, to express mental states, to initiate actions, and to form sustainable ecological behaviors.

It's good for tomorrow's man to know what's good and what's wrong with mother-nature so the young man later, and later the adult, to act accordingly. Nowadays, ecology is beginning to be a basic science, and mankind is becoming aware of the mistakes made so far, and so, how we deal with moral, intellectual and aesthetic education, the development of our skills and feelings, our will education, is we also need to deal with ecological education to

teach young people why and how to protect nature. If we manage to sensitize the child to the touch of a flower with a special smell or we can drop a little love in their souls for an animal, or if we see it gathering a paper down from our own initiative, then we are on the right track.

Ecological education (environmental education) is a necessary theme not only for students, but for all from the sea to the sea as people who have contributed to the degradation of the environment. (Patricia Birnie, 2009)

2.ENVIRONMENTAL EDUCATION

Ecological education has three main approaches:

Environmental education - which provides insight into the way natural systems work, the impact of human activities on natural systems; develops investigative capabilities and critical thinking, underlies the formation of cognitive support that will then enable participation in environmental decision-making.

Environmental education - provides practical experience of training through direct contact with environmental components, develops data collection and field investigation skills, stimulates environmental concerns.

Environmental education - completes education in and about the environment, develops the sense of responsibility towards the environment, motivation and skills to participate in improving the state of the environment. Ecology for the Environment promotes the desire and the ability to address a lifestyle that is compatible with sustainable development concepts, offers environmental inspectors and teachers the opportunity to contribute, together with the population, and especially students, to the proper management of natural resources, thus addressing components of moral, aesthetic, political education.

At present, mankind finally noticed the existence of the ecological crisis. An important role in solving environmental problems belongs to the education system. This means that there is a need for massive environmental education to create an ecological culture of personality and society. An ecological education of the population involves all levels of education, starting with the preschool, where the principles and behavioral habits are grounded, which in the future is expressed by love and respect for nature, towards other people and towards oneself. (Gumovschi, 2018)

The formation of an ecological culture qualifies as a correct attitude awareness:

- As to nature and all its diversity;
- Against the people who multiply and protects it, it creates on the basis of its wealth various material and spiritual values;
- As to itself, as a product of nature;
- Understanding the value of life and health as two components that depend on the state of the environment;
- Awareness of your own abilities to interact creatively with nature.

Education of positive attitude, love of nature in children is possible only when they have elementary knowledge about it, they possess elementary abilities of plant growth, animal care, can observe the phenomena of nature, see the beauty of nature in all its splendor. On this basis, love is formed towards nature, the place of home, to the Homeland.

To love your country is to love nature and protect it with skill. In the century of great scientific and technical transformations, it is important to teach young people to see and understand the beauty of nature, to protect it and multiply its richness.

Why should we focus on environmental education? Because at present, about 7 billion people use (often knowingly or not) the natural resources of the earth. In every corner of the world, people cut forests, mineral extracts and energy sources, eroding the soil, polluting the air and water, creating hazardous waste and causing a rupture of natural areas at an unprecedented pace in the history of life on earth. escape the consequences of serious

environmental degradation: species disappearance, desertification expansion, pesticide contamination, increased health problems, famine, poverty and even the loss of human life. (Gumovschi, 2018)

3.ECOLOGICAL SITUATION OF THE WORLD

The ecological situation in the world is getting worse. The existence of man as an individual is questioned. The drinking water system deteriorates, the forests disappear, the vegetal cover, the life forms are diminished. There is a drastic exhaustion of valuable human resources such as drinking water. The world is currently talking about the danger of "water hunger" that hangs over humanity, because drinking water scarcity has become not only a domestic problem but also a global ecological issue. Pollutants of the hydrophores are nearly 15 billion tons / year. It is supposed that, by the year 2100, mankind will exhaust all the potable water supplies. More than 500 mln. people in the world are sick due to the use of poor quality drinking water.

The slogan to love nature is no longer present. Nature no longer only needs our love, it must be consciously appreciated and saved. The current ecological situation requires active education of man in the spirit of positive attitude towards environmental issues and ecological education. Man as a component part of the living organic substance, being subject to the fundamental organizational laws of the biosphere, outside it is impossible to exist. Man is a part of nature, said V.I. Vernadskii. The existence of human civilization and its further development is possible only to the awareness and the emergence of new qualitative changes in the human-nature relationship. These relationships can only be formed through education, starting with the family - the kindergarten - the school - the university - the enterprise, etc. Formed skills and habits will allow the new citizen of the universe, for all his life, to take into account the fact that he is not the master of nature, but vice versa. The purpose of social development is to preserve the organizational structure of the environment. But for this it is necessary to form a high level of ecological literacy of the citizens, but first of all the growing generation. Organic culture is important for all those who live in the sec. XXI. (Gumovschi, 2018)

The current ecological situation in the world has become catastrophic. A primary concern of states is the rational use of natural resources, not only in the interests of humans but also of nature. Everyone on the planet Earth needs a certain amount (or minimum) of ecological knowledge to make their ecological behavior appropriate. Solving such a task is only possible in the formation of a new type of thinking, namely, ecological, as well as the education of an individual / personal ecological culture. (Prieur, 2016)

Since the strategy of "ecodesign", sustainable development, "agroecology" and ecology-based agriculture is increasingly necessary both at national and international level, it is necessary for the intellectual generation of young generations, culture to acquire a leading role in the training and education process.

Ecology must be circumscribed as a stringent problem in educational and scientific research programs, in order to know the role of environmental factors in the development of human society. Today, more than ever, it is necessary for every young citizen of the country, regardless of his specialty, to know ecological realities and to take them into account in his work, because the nature of the country is a great wealth of our entire people, not only the current generation, but also those of the future.

Earth Day is now a global event each year, and we believe that more than 1 billion people in 192 countries now take part in what is the largest civic-focused day of action in the world.

It is a day of political action and civic participation. People march, sign petitions, meet with their elected officials, plant trees, clean up their towns and roads. Corporations and

governments use it to make pledges and announce sustainability measures. Faith leaders, including Pope Francis, connect Earth Day with protecting God's greatest creations, humans, biodiversity and the planet that we all live on.

Earth Day Network, the organization that leads Earth Day worldwide, has chosen as the theme for 2018 to End Plastic Pollution, including creating support for a global effort to eliminate primarily single-use plastics along with global regulation for the disposal of plastics. EDN is educating millions of people about the health and other risks associated with the use and disposal of plastics, including pollution of our oceans, water, and wildlife, and about the growing body of evidence that plastic waste is creating serious global problems.

In the international climate of the early millennium, the reconciliation between the need for economic and social development, on the one hand, and environmental protection, on the other hand, is essential. As a result, it is requires the promotion of sustainable development that integrates growth economic, improving the quality of life, health, education, development social and environmental protection.

Environmental issues are particularly complex because of the causes are interdependent, which requires action at all levels: local, national and regional authorities, as well as the Union European, each with its own role in increasing responsibility protection of the environment.

It is widely recognized for achieving results successful approach should be used to manage the environment by adopting long - term and long - term strategies action plans. This involves a detailed analysis of the links between different policies and responsibilities, including links between different administrative levels. (Comănescu, 2017)

The natural environment, that is, the air, the water, the soil and the basement, the life forms that these ecosystems create and support them is the most common image that man he usually does it when he talks about the environment.

But, at present, the environment appears to be a multi-dimensional reality which includes not only the natural environment, but also the work and creations of man, it occupying a dual position, namely: the "component" of the environment and the "consumer / beneficiary" thereof.

The current environmental concept has a dynamic character that seeks to know, analyze and track the operation of protected systems throughout their complexity. (Comănescu, 2017)

BIBLIOGRAPHY

Comănescu, M. (2017). Creşterea responsabilităţii faţă de mediu .

Duplantier, D. (2018). 10 Simple Ways to Protect the Environment on Earth Day.

Earth Day org. (2018). *Earth Day org*. Retrieved from https://www.earthday.org

EPA. (2018). *EPA*. Retrieved from https://www.epa.gov/aboutepa/our-mission-and-what-we-do

EPA Journal . (1985). The Birth of EPA. (November).

Gumovschi, A. (2018). Rolul educației ecologice ca un factor-cheie al soluționării problemelor de mediu în secolul XXI.

Nixon, P. (1970). *Reorganization Plan No.3 of 1970.*

Olsen, T. D. (2010). *Transitional Justice in the Balance: Comparing Processes, Weighing Efficacy.* Washington: United States Institute for Peace.

Patricia Birnie, A. B. (2009). *International Law and the Environment.* Oxford.

Prieur, M. (2016). *Droit de l'environnement, Dalloz, 2016.* Dalloz.

Robert, J. (2004). *Environmental Policy.* London.

Smith-Cannoy, H. (2012). *Insincere Commitments: Human Rights Treaties, Abusive States and Citizen Activism.* Washington: Georgetown University Press.

Stuart Bell, D. M. (2013). *Environmental Law.* Oxford.

Thieffry, P. (2011). *Droit de l'environnement de l'Union, .* Bruylant.

MANAGEMENT OF HUMAN RESOURCES - PERSONNEL RECRUITMENT AND SELECTION TECHNIQUES FOR NEWLY ESTABLISHED COMPANIES,FOR A SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Corina Ana Borcoși

Scientific Researcher II, PhD, "Constantin Brâncuși" University of Târgu Jiu

Abstract: The role of Human Resources Management is to achieve an efficient use of the human resource.
Any newly created business, if it does not attract the employees it needs, cannot have a sustainable development, it cannot resist much on the market.
The social, financial changes that take place today in society also influence the activity of newly established firms. Having more job opportunities, the candidate for a future job forces the employing company to find new ways to attract valuable employees, especially those based on knowledge, to contribute to the development of the company they are going to work in.
Newly established firms must offer their future employees what they want, otherwise they will soon leave the company for another job, which will give them new advantages.
The paper presents the characteristics of a future employee based on knowledge, what techniques adopted for effective recruitment and selection.

Keywords: human resource, recruitment, workforce selection, employment opportunities, sustainable development

1. Introduction

The evolution of the current economic environment, which is increasingly difficult to predict, makes any organization able to adapt quickly to any change in order to survive and grow. This objective is also achieved through the flexibility of the human resources of organizations, consisting of: adaptability of qualifications, professional mobility, variation, flexibility of work schedule, individualization of remuneration and their evolution according to employee performance etc.

The new economic environment, based on increasing international competition, makes it impossible to maintain the old ways of managing the human resource. Human resource management is increasingly perceived as an important factor in economic success[1].

In the past, businesses only had an economic role to make a profit. Today, businesses also have a social role. This has also led to changes in Human Resource Management, recruitment and selection of future employees, motivation, employee behavior[2] .

Recruiting and selecting future employees of new companies is an essential and, at the same time, challenging operation that will influence the organization's entire future activity. The role of recruitment and selection activity is to find "the right man for the right place"[3]. It

[1] Emilian, R.; Tigu, G.; State, O.; Tuclea, C. - Managementul resurselor umane, Cursuri în format digital, http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=48&idb=9

[2] Emilian, R.; Tigu, G.; State, O.; Tuclea, C. - Managementul resurselor umane, Cursuri în format digital, http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=48&idb=9

[3] Emilian, R.; Tigu, G.; State, O.; Tuclea, C. - Managementul resurselor umane, Cursuri în format digital, http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=48&idb=9

is intended both to obtain the numerical needs and to ensure a certain quality of the labor force, attracted to meet the needs of the enterprise.

We cannot talk about the sustainable development of enterprises, whether they are newly established or that have been active for a long time in the economic environment, without recruiting, selecting and keeping employees, meeting the requirements imposed by each organization.

Sustainable development of any organization means economic development, protecting the environment in which it operates, developing the social role of the enterprise in today's society.

2. Importance of Human Resources Management for newly established firms

Any successful company, today's modern business cannot be imagined without the existence of human resources management. Even the smallest teams need human resources managers to communicate with employees in the organization or with those to be hired. In the big companies even an entire team is engaged in dealing with the human resource of the enterprise.

Human resources management includes activities such as: human resource strategy, corporate social responsibility, organization development, reward management, human resource planning, recruitment and selection.[4]

It is the responsibility of the manager, building and maintaining the human resource. It is necessary to develop human resources to ensure the future of the company, to create future top managers. The spirit of an organization is created by top employees. Their standards, behavior, values, beliefs are the example for the entire organization[5].

The competent human resource is an indispensable resource for any company, regardless of its size. It is necessary to recognize in time the potential of candidates for a job in the company that will hire them. Employees are the creative element, active in organizations, who are the ones who can efficiently use resources: material, informational and financial.

At present, organizations must attach greater importance to the health and well-being of their employees. Employees based on knowledge differ from other employees by having more skills, knowledge in many areas, experience. Although knowledge-based employees are a minority resource in the total employees of a company, they are still those who add value to the company. The development, success, survival of a business depends on the performance of knowledge-based employees. The challenge, for newly established firms, is to make special things with ordinary employees.[6] Entrepreneurs are agents of change; they are the ones who set up new firms [7].

Human resources management also refers to the practices and policies that are required to carry out management tasks related to human resource issues, in particular recruiting, training, evaluating and rewarding employees in the company, and ensuring a safe, ethical environment for them. Planning the skills required for certain positions at different levels, identifying employees' training and development needs, and implementing the

---

[4] Armstrong, M. - Armstrong's Handbook of Human resource management practice, https://www.pdfdrive.com/armstrongs-handbook-of-human-resource-management-bms-e14032593.html

[5] Drucker, P. F. – Management. Tasks, Responsibilities, Practices, TRUMAN TALLEY BOOKS / E.P. DUTTON / New York, http://markethinkzone.com/wp-content/uploads/2013/06/Management-Tasks-Responsibilities-Practices-by-Peter-Drucker.pdf

[6] Drucker, P. F. - They're Not Employees, They're People – Harvard Business Review, February 2002, https://hbr.org/2002/02/theyre-not-employees-theyre-people

[7] Grigore, A.M. and Drăgan, I.M., 2014. Entrepreneurship and its economical value in a very dynamic business environment. Amfiteatru Economic,17(38), pp. 124-135

program, team building, training, staff salary management, incentives and motivation are within Human Resource Management .

In the past, when the human resource did not include knowledge-based employees, it was the human resource that responded to the demands of the organization, managers, human resource management. Today, with the emergence of knowledge-based employees, the organization has to meet their wishes, needs and demands, to keep them motivated to work for the organization[8].

By selecting the right candidates, the new established companies will have competent employees, the company will thrive, develop, and employees will develop professionally and personally, their potential being maximized. Thus, we can consider that human resource management has successfully fulfilled its role.

3. Recruitment and selection techniques for newly established firms for sustainable development

a. Staff recruitment for newly established firms

The recruitment and selection of staff for newly established firms is influenced by the external environment in which firms operate. Thus, labor market conditions influence recruitment. If qualified staff available, according to the requirements of newly established firms, then even a minimal effort on recruitment will attract many, various candidates. It is a positive situation, so companies can, with minimal effort; select the best staff for available positions.[9]

If the labor market does not have many candidates qualified in certain areas that are needed by companies, then newly-established firms will have to strive to find, attract the candidates they need.

In order to have a suitable job to ensure career success, the future employee needs to know himself, to know the character traits, the peculiarities that he recommends for a certain field[10].

Any organization can recruit candidates for available jobs, either from their own employees or attract outsiders. However, if we are talking about newly established firms, candidates for available jobs should be drawn from outside the firm.

As external recruitment methods of future employees, we distinguish[11]:

- ✓ advertising ads;
- ✓ County Agencies for Employment;
- ✓ educational institutions.

An important source of recruitment outside of the organization is also the people who come in direct contact with the company: visitors, business partners, collaborators, but also relatives, friends, close associates of the company manager.

Advertising ads, often used in recruitment, include:

- the name of the employer;
- description of available jobs: name and number of vacancies, requirements to be met by candidates, work schedule, salary, bonuses, etc.
- contact details and documents required for participation.

---

[8] Drucker, P. F. - They're Not Employees, They're People – Harvard Business Review, February 2002, https://hbr.org/2002/02/theyre-not-employees-theyre-people

[9] Emilian, R.; Tigu, G.; State, O.; Tuclea, C. - Managementul resurselor umane, Cursuri în format digital, http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=48&idb=9

[10] Popa, E. – Invitație la succes - cum să îți găsești jobul potrivit in România, Editura All, 2011

[11] Emilian, R.; Tigu, G.; State, O.; Tuclea, C. - Managementul resurselor umane, Cursuri în format digital, http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=48&idb=9

These advertisements can appear in the local or central press: newspapers, magazines, or can be broadcast on radio and / or television. Choosing the distribution channel depends on the budget allocated for recruitment and selection.

Companies, in order to effectively recruit employees from educational institutions, need to have close contact, a long-lasting collaboration with them, providing them advertising materials, jobs during the holidays, internships. It is necessary training specialized persons responsible for recruiting from schools. In the case of newly established firms, they can recruit of school the new employees if the participants in the activity have the ability to communicate with young people, enthusiasm and know the employer organization very well[12].

Calling the County Agencies for Employment is useful and can provide the employer the future employees. These are public agencies keep a permanent contact with jobseekers: unemployed, young graduates, jobseekers.

It is also possible to call on private recruitment and selection agencies, which can also provide human resources consultancy.

Other sources of recruitment are business events or social events, company website, recommendations from employees[13].

In large and medium-sized organizations, personnel recruitment is an activity of the human resources department. In small organizations, the recruitment of future employees is primarily realized of a single person, who is often the company's leader.

The choice of a particular recruitment technique is based on certain selection criteria. Thus, for each proposed recruitment technique, the following are considered[14]:

- the total cost of the recruitment activity;
- the cost of recruiting per employee;
- the time spent on recruitment;
- number of employees by recruitment sources;
- hiring / interviewing report.

Generally, for recruiting future employees, newly-established firms use several techniques to achieve the expected results.

b. Selection of staff for newly established firms

The selection of staff for newly established firms involves choosing, using certain criteria, to find the most suitable candidates for vacant positions in newly established firms. As selection criteria, we distinguish: training, skills, ability to work, motivation, etc.

The practice of global and local human resources management proves that selection of future employees is based on elements such as: studies, length of service, occupation of previous years, skills, knowledge[15].

Choosing the right people and then hiring them in newly established firms is important for both the individual and the firm. To hire a person means to invest in the enterprise. If the person is fit for the job then the firm will develop, the employee will be rewarded. If, however, the person employed is not suitable for the job he occupies, then the employment decision was wrong, this being damaging the firm.

---

[12] Emilian, R.; Tigu, G.; State, O.; Tuclea, C. - Managementul resurselor umane, Cursuri în format digital, http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=48&idb=9

[13] https://www.traininguri.ro/surse-de-recrutare-resurse-umane/

[14] Emilian, R.; Tigu, G.; State, O.; Tuclea, C. - Managementul resurselor umane, Cursuri în format digital, http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=48&idb=9

[15] Niculescu, O., Verboncu, I. - Fundamentele managementului organizațional, cursuri în format digital, http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=60&idb=7

The selection of the future employee for newly established firms can be done using two categories of techniques. Some are empirical and others are based on a scientific evaluation of the candidates. Empirical selection techniques are based on recommendations, impressions, physical appearance, interviewing mode, etc. The scientific selection of candidates is based on rigorous techniques such as: practical tests, tests, questionnaires with job inquiries etc.[16] There are several types of tests: tests for specific skills required; tests for the knowledge held, necessary for the post; intelligence tests; personality tests, etc. Personality tests, for example, determine how the candidates react to the conflict, the ability to work in a team or individually, to make decisions. For these types of tests it cannot be said that previous training is required. Candidates must also respond honestly and carefully to the questions contained in the tests.

Depending on the hierarchical position, we may consider that there are different selection techniques. The use of certain selection techniques depends on the skills, competencies, knowledge required to fill the job.

For jobs that require: a thorough knowledge of a particular field, good communication skills, ability to work in teams, to cope with stressful situations, to be open-minded to constant change, it is necessary to select for employment, a knowledge-based employee. An important feature of knowledge based employees is their ability to resolve complex situations by providing innovative solutions[17]. What selection techniques are required? We can talk about a combination of techniques:

- the interview, because it gives the candidate the opportunity to demonstrate the communication skills necessary for the post, to present the knowledge he has, the culture he has, all highlighted by the series of questions addressed to him / her; it is necessary to provide a less formal atmosphere during the interview so as to enable the candidate to feel comfortable;
- effective testing at the workplace;
- solving case studies;
- business planning exercises;
- presenting the work team to identify the person the team feels will be able to work.

The interview, as a selection technique for future employees, may be quite inconvenient due to unforeseen questions that may surprise candidates. It is important in an interview that a candidate knows how to capitalize on his / her abilities to get the desired job.[18]

The final stage in the selection process is the choice of the person to fill the vacancy in the newly established company. The final decision in the selection process rests either with the manager who manages the activity of the selected person or even the entrepreneur, who is the owner of the newly established business.

4. Conclusions

Recruiting and selecting future employees for newly established firms is important because the companies, with these new employees will write their own history, will create their own future. It is important if it attracts and employs knowledge based workers, as they can add value to the firm, can contribute through their skills, knowledge, attitude to the development of the company, at the beginning. Staff recruitment and selection techniques to

[16] Emilian, R.; Tigu, G.; State, O.; Tuclea, C. - Managementul resurselor umane, Cursuri în format digital, http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=48&idb=9

[17] Boxall, P.; Purcell, J.; Wright, P. - Human resource management, Oxford University Press https://www.pdfdrive.com/oxford-handbook-of-human-resource-management-d24456789.html

[18] Hodgson, S. - Interviul de angajare. Cum sa raspunzi inteligent la orice intrebare, Editura: Polirom, 2006

find knowledge-based employees wishing to engage in the company are not different from the recruitment and selection of normal employees. The difference makes capacity of firm to motivate them to keep them as long as employees.

Sustainable development of newly established businesses depends on loyalty, motivation of knowledge based employees. Why are they so important? Because is hard to find and keep them in the company. It is a continuous effort: both from employees, who through their work contribute to the development of the newly established company and the manager of the firm to motivate and keep knowledge-based employees who have all the qualities needed to be considered the most valuables, model employees.

BIBLIOGRAPHY

1. Armstrong, M. - Armstrong's Handbook of Human resource management practice, https://www.pdfdrive.com/armstrongs-handbook-of-human-resource-management-bms-e14032593.html
2. Boxall, P.; Purcell, J.; Wright, P. - Human resource management, Oxford University Press
https://www.pdfdrive.com/oxford-handbook-of-human-resource-management-d24456789.html
3. Drucker, P. F. – Management. Tasks, Responsibilities, Practices, TRUMAN TALLEY BOOKS / E.P. DUTTON / New York, http://markethinkzone.com/wp-content/uploads/2013/06/Management-Tasks-Responsibilities-Practices-by-Peter-Drucker.pdf
4. Drucker, P. F. - They're Not Employees, They're People – Harvard Business Review, February 2002, https://hbr.org/2002/02/theyre-not-employees-theyre-people
5. Emilian, R.; Tigu, G.; State, O.; Tuclea, C. - Managementul resurselor umane, Cursuri în format digital, http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=48&idb=9
6. Grigore, A.M. and Drăgan, I.M., 2014. Entrepreneurship and its economical value in a very dynamic business environment. Amfiteatru Economic,17(38), pp. 124-135
7. Hodgson, S. - Interviul de angajare. Cum sa raspunzi inteligent la orice intrebare, Editura: Polirom, 2006
8. Niculescu, O., Verboncu, I. - Fundamentele managementului organizațional, cursuri în format digital, http://www.biblioteca-digitala.ase.ro/biblioteca/carte2.asp?id=60&idb=7
9. Popa, E. – Invitație la succes - cum să îți găsești jobul potrivit in România, Editura All, 2011
10. https://www.traininguri.ro/surse-de-recrutare-resurse-umane/

THE POWER OF ROMANIAN SMALL BUSINESS

Corina Ana Borcoși

Researcher II, PhD, "Constantin Brâncuși" University of Târgu Jiu

Abstract: Small businesses start, most of the times, from an idea that the entrepreneur, the one who creates his business, also has. Business ideas result from the market needs that transformed into business opportunities.
Small businesses are important to the success of any economy. These, through the products and services they bring to the market, also come to meet the desires and needs of larger businesses.
When they create their own small business, the entrepreneur develops their own skills, puts into practice their own knowledge.
The paper presents the importance of small business for the Romanian economy, and how influence the creation of small businesses, the Romanian society, but also the entrepreneurs who establishes them.

Keywords: small business, entrepreneur, skills, survival, prosperity

1. Introduction

In a culture where success is associated with big business, with rapid growth and high incomes, small business owners are continually facing challenges to initiate and support their businesses[1].

It is important to know what inspires them to persevere, what motivates them to fight, to pursue their own goal, thus breaking off from the vast crowd of people who do not have their own business.

To create and develop small businesses a good environment is needed and the perception of the role of entrepreneurs needs to change in the European Union. Thus, entrepreneurship and willingness to take risks need to be encouraged[2].

The growth and success of own business becomes more important if we look at them like to a journey, like to lessons learned, with the positive influences brought to life, unless we think only of the fact that the business generates considerable incomes for the owner and its employees.

Being entrepreneurial is a unique experience, with many challenges, with satisfaction but also with great frustration. In order to run own business, the entrepreneur must be at the same time: the owner, the manager, the seller, the buyer, the secretary, the driver etc. Most small business entrepreneurs carry out all these activities when needed. We cannot say that he is an expert in all these activities, but he must have sufficient knowledge, skills to assess the impact of actions on the results obtained.

Building a small business of success, gives entrepreneurs the power, the force of:

- control their own destiny, independence in their actions;
- have the potential to reach the maximum career potential and not only;
- obtain unlimited, financial and not only gains;
- use the entire accumulated capital;
- apply their own knowledge;

[1] Walters, J. S. – Marea putere a micii faceri – Editura Curtea Veche, București, 2006
[2] Comisia Comunităţilor Europene - „Gândiți mai întâi la scară mică": Prioritate pentru IMM-uri Un „Small Business Act " pentru Europa, http://www.aippimm.ro/downloadFile/5729/3350

- had influence;
- contribute to the good of community;
- offer jobs to family members.

If in the past, in order to have power, influence, some people chose a military career, today the power is also obtained by creating their own business.

2. The vision and priorities of small businesses

Small business needs to have a clear inspirational vision that will direct the entrepreneur on his journey to business development. An uninspired, exhausted entrepreneur also negatively influences the development of his enterprise. The vision of the business, dynamic action plan, specific to the small business under development, directs the business in times of crisis.

Any achievement begins by being a dream, begins with a vision[3]. Having a dream, as an entrepreneur, and effectively involving all employees in achieving it, are the characteristics of performing companies, regardless of size.

A good business idea helps the entrepreneur to capitalize on its full potential[4].

For small businesses, having a vision, means also to create a balance between quality of life and profit. The energy to continue is giving to the entrepreneur by his ideals, his dream with which he started his business. Profit is only a means of finding ways to translate the vision into reality. Thus, the independent, creative, crowded, loving and challenging entrepreneur must follow their own way to develop their own business, starting with a vision, a dream.

The main priorities of small businesses, which are in fact guiding principles on the way to developing their own business, are considered to be the following[5]: setting high quality standards; generating revenue as a means of development; guarantee mutual benefit; rewarding the community; creating an environment based on respect; promoting health and well-being; the aspiration towards moral superiority; creating links between business and spiritual practices.

Establishing high quality standards for products and services offered on the market by the small business, regardless of the customer's revenue category, is a way to promote the business to attract new customers.

Income generation as a means of development is a principle that establishes that the income earned contributes to increasing the confidence in the business, increasing the quality of life of the entrepreneur, the employees and the society in which the enterprise operates.

Guaranteeing a mutual benefit is necessary to be a priority for all businesses, not just for small ones, and assumes that the business through the products offered gets income, with which it develops and its customers are satisfied with the products and services offered.

Rewarding the community is necessary because it transmits a sense of trust to consumers, contributes to the creation of a better world, social investments also contributing to the fulfillment of the company's mission.

Creating an environment based on respect, impose respect, and generate respect, which contributes to creating a pleasant working environment for both employees and customers.

Promoting health and well-being is a priority for small businesses, products and services provided are necessary to help preserve and improve the health of their customers in particular and society in general.

---

[3] Walters, J. S. – Marea putere a micii faceri – Editura Curtea Veche, București, 2006

[4] Rampley-Sturgeon, N - Companii mici. Profituri mari. Cum să sporești profitabilitatea afacerii tale, Editura ALL, 2007

[5] Walters, J. S. – Marea putere a micii faceri – Editura Curtea Veche, București, 2006

An important principle of small business is the aspiration to moral superiority, so the entrepreneur in his vision creates a small, moral-based business that is trustworthy in which his clients can believe. A company known for its morality is doing honest transactions, paying its employees properly, paying its taxes in due time, recognizing and correcting mistakes committed.

3. The power of Romanian small business

Entrepreneurs, through the small business they create, are the engine of any market economy; they are the promoters of change and the creators of "economic substance". They have an important contribution to economic and social development.

Romanian entrepreneurs are the ones who have the spirit of initiative, they dare to set up and manage their own business. The main characteristics of the Romanian entrepreneur are[6]:

- ✓ have economic training (22,35%);
- ✓ more than two-thirds of the entrepreneurs are men;
- ✓ have higher education, the vast majority of entrepreneurs (63.96%);
- ✓ participated in trainings both in the country and abroad;
- ✓ spends more than eight hours a day on their personal business;
- ✓ it also involves family members in their own business.

The small Romanian businesses are the ones that capitalize on the continuous business opportunities[7]: assimilation of new products, increasing demand in the domestic market, penetration into new markets, obtaining a grant, using new technologies.

Small businesses have an important contribution to generating added value[8].

The main competitive advantages that the small Romanian businesses use are [9]:

- a good price-quality ratio, which is mainly held by companies with a seniority of more than 15 years;
- the low price of products and services offered on the market, especially offered by new businesses, with a working life under 5 years;
- the quality of the employees;
- company's reputation;
- innovation capacity, which mainly has businesses that have been active on the market for more than 15 years;
- the distribution channels used, especially for those who have more than 15 years of activity.

For 2019, there are estimated 88,000 new jobs created in small businesses, almost seven times the total estimated for large companies[10].

Small businesses are important to the Romanian economy because [11] create new jobs, contribute to the diversification of individual economic opportunities, contribute to social

---

[6] Nicolescu, O – coordonator - Carta albă a IMM-urilor din România 2016, www.aippimm.ro/files/articles_files/.../carta-alba-a-imm-urilor-din-romania-2016.pdf

[7] Nicolescu, O – coordonator - Carta albă a IMM-urilor din România 2016, www.aippimm.ro/files/articles_files/.../carta-alba-a-imm-urilor-din-romania-2016.pdf

[8] Academia Română - ”Creșterea capacității administrative a Ministerului pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat de dezvoltare și implementare a sistemului de politici publice bazate pe dovezi” SIPOCA 5 imm.gov.ro/wp-content/uploads/2018/11/Sipoca5-R1.1.pdf

[9] Nicolescu, O – coordonator - Carta albă a IMM-urilor din România 2016, www.aippimm.ro/files/articles_files/.../carta-alba-a-imm-urilor-din-romania-2016.pdf

[10] European Commission - 2018 SBA Fact Sheet, Romania https://ec.europa.eu/docsroom/documents/32581/attachments/24/translations/en/renditions/native

[11] Institutul Național de Statistică, 2018 - Întreprinderi mici și mijlocii în economia românească – anul 2016, http://www.insse.ro/cms/ro/content/%C3%AEntreprinderi-mici-%C5%9Fi-mijlocii-%C3%AEn-economia-rom%C3%A2neasc%C4%83-%C3%AEn-anul-2016

stability, meet the needs of large firms, have low demands on institutional construction and market operation.

The model of development of the Romanian economy is that of the European economy, in which are promoted: economy based on competitiveness, innovation, knowledge. An important, practically role, ensure development of the Romanian economy is given by small businesses, which have greater flexibility, can adapt more quickly to the ever changing demands of the market[12].

4. Conclusions

The power of small businesses means quality, depth, communication, adaptability, creativity, quality of life. The smaller is the group, the greater the opportunity to create personalized links, the organizational structure is simpler; the efficiency of communication is greater.

Small Romanian businesses have an important contribution to the development of the national economy. They offer jobs to a significant part of the active population, have advantages in competing with the big business, and they capitalize on it.

Entrepreneurs, through the small business they create and develop, are the ones who are fulfilling a dream, are pioneers, have ideas and the courage to put them into practice, remove the barriers imposed by mentality, bureaucracy. Small businesses are the ones that develop, innovate, ensuring the progress of society.

BIBLIOGRAPHY

1. Nicolescu, O – coordonator - Carta albă a IMM-urilor din România 2016, www.aippimm.ro/files/articles_files/.../carta-alba-a-imm-urilor-din-romania-2016.pdf
2. Rampley-Sturgeon, N - Companii mici. Profituri mari. Cum să sporești profitabilitatea afacerii tale, Editura ALL, 2007
3. Walters, J. S. – Marea putere a micii faceri – Editura Curtea Veche, București, 2006
4. Academia Română - ”Creșterea capacității administrative a Ministerului pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat de dezvoltare și implementare a sistemului de politici publice bazate pe dovezi” SIPOCA 5 imm.gov.ro/wp-content/uploads/2018/11/Sipoca5-R1.1.pdf
5. Comisia Europeană - Cartea albă privind viitorul Europei, martie 2017 https://europa.eu/european-union/sites/.../files/whitepaper_ro.pdf
6. Comisia Comunităţilor Europene - „Gândiți mai întâi la scară mică”: Prioritate pentru IMM-uri Un „Small Business Act ” pentru Europa, http://www.aippimm.ro/downloadFile/5729/3350
7. European Commission - 2018 SBA Fact Sheet, Romania https://ec.europa.eu/docsroom/documents/32581/attachments/24/translations/en/renditions/native
8. Institutul Național de Statistică, 2018 - Întreprinderi mici și mijlocii în economia românească – anul 2016, http://www.insse.ro/cms/ro/content/%C3%AEntreprinderi-mici-%C5%9Fi-mijlocii-%C3%AEn-economia-rom%C3%A2neasc%C4%83-%C3%AEn-anul-2016
9. http://www.aippimm.ro/

[12] Institutul Național de Statistică, 2018 - Întreprinderi mici și mijlocii în economia românească – anul 2016, http://www.insse.ro/cms/ro/content/%C3%AEntreprinderi-mici-%C5%9Fi-mijlocii-%C3%AEn-economia-rom%C3%A2neasc%C4%83-%C3%AEn-anul-2016

THE DEVELPMENT OF APOPHATIC KNOWLEDGE IN PHILOSOPHY AND CHRISTIANITY

Adrian-Ioan Toporan

PhD Student, Technical University of Cluj-Napoca - Baia Mare Northern University Center

Abstract: Great minds have sought knowledge and what lies beyond it. In their thinking knowledge was limited only by their own limitations and was the only thing that put them closer to the gods. In Platonism and Christianity we find detailed attempts to get the secret knowledge that lies after the visible knowledge. This paper presents a summary of the similarities and differences between the attempts to acquire this knowledge from Platonism to VI century Christianity.

Keywords: negative knowledge, Platonism, Christianity, similarities, differences

1. Cunoașterea apofatică în Legea Veche

Recunoașterea lui Dumnezeu dintre idolii înconjurători este obiectivul de pe prima treaptă a cognoscibilității divine. Fundamentarea acestui prim obiectiv este susținută atât de către divinitate[1]cât și de către agenții ei. Prin cuvintele profeților, Iahve cere evreilor deosebirea sa de zeii materiali prin cunoașterea pe care este dispus să o ofere lor. Profeții în calitatea de agenți divini constată gradul mare de ignoranță și necunoaștere pe care poporul o manifestă.[2] Rezultatul este căderea în idolatrie din cauza ignorării informațiilor primite.

Războiul, cuceririle de către alte popoare și contextul religios al vecinilor cu care intrau în contact nu justifică idolatria înțeleasă ca lipsă de cunoaștere a lui Dumnezeu. Solomon vede universul ca pe o carte deschisă care oferă cunoaștere despre Dumnezeu. Tot el acuză acuză de lapsus în cunoaștere pe acele persoane care au considerat zei simple elemente existente în această carte. Ignoranți sunt și cei care s-au lăsați devorați de cunoașterea materială oferită de marea carte a naturii, dar nu l-au recunoscut în ea pe Autor.[3] Altfel spus nu au văzut pădurea din cauza copacilor.

Se observă apariția unei limite sau al unui scop al cunoașterii naturale pozitive: identificarea prin cunoaștere a absolutului divin. Limita cunoașterii pozitive conține în sine concluzii raționale negative. Dumnezeu transcende sau depășește orice element al naturii ar fi

---

[1] „*cunoștință de Dumnezeu mai mult decât arderi de tot*" (Osea 6,6)

[2] „*Boul își cunoaște stăpânul și măgarul cunoaște ieslea stăpânului său; dar Israel nu mă cunoaște, poporul meu nu ia aminte la mine" (*Isaia 1, 3)

[3] „*Deşerţi sunt din fire toţi oamenii care nu cunosc pe Dumnezeu şi care n-au ştiut, plecând de la bunătăţile văzute, să vadă pe Cel care este, nici din cercetarea lucrurilor Sale să înţeleagă pe meşter;Ci au socotit că sunt dumnezei cârmuitori ai lumii sau focul, sau vântul, sau arcul cel iute, sau mersul stelelor, sau apa năvalnică, sau luminătorii cerului;Ei, care, desfătaţi de frumuseţea acestora, le-au luat drept dumnezei, să ştie acum cu cât este Stăpânul mai presus decât acestea, că El, Cel Care Însuşi este începătorul frumuseţii, este făcătorul lor.Iar dacă se minunează de putere şi de lucrare, să înţeleagă din acestea cu cât este mai puternic Cel care le-a făcut.Căci din mărimea şi frumuseţea făpturilor poţi să cunoşti bine, socotindu-te, pe Cel care le-a zidit.Dar, în acelaşi timp, în toate acestea este oarecare neajuns, căci doar unii ca aceştia rătăcesc căutând pe Dumnezeu şi străduindu-se să-L afle. Căci, îndeletnicindu-se cu lucrările lui Dumnezeu şi cercetându-le, ei se încredinţează cu vederea cât de frumoase sunt cele văzute. De altă parte, ei n-au cuvânt să li se ierte rătăcirea. Că dacă au putut să adune atâta învăţătură, ca să cerceteze lumea, cum n-au aflat ei mai degrabă pe Stăpânul lumii?*"(Înțelepciunea lui Solomon 13, 1-9).

prima concluzie. Grandoarea, manifestarea hiperbolică a forțelor naturii trebuiau să îl facă pe evreu conștient că ele nu sunt dumnezeu. E puternic soarele? Nu este Dumnezeu pentru că cineva i-a dat această putere. Muntele este imens? Nu este Dumnezeu pentru că el a fost făcut să fie așa. Împărații cuceritori nu pot fi Dumnezeu oricâte prerogative și-ar fi luat în acest sens. Rezultatul acestui fel de a raționa este inevitabil fructul cunoașteri negative: nici un element creat nu este Dumnezeu.

De aici curge următoarea bucată de cunoaștere apofatică: intelectul uman nu va reuși să cuprindă în cunoaștere Ființa divină. Argumentul simplist reiese din faptul că un lucru creat este limitat și nu poate conține ceva care după toate dovezile este infinit. Diferența nu este una de gradualitate, ci de ontologie.

Focalizându-ne gândirea asupra celor două concluzii ajungem la întrebarea: De ce mi se cere să cunosc dacă nu pot să cunosc? Discordanța care apare între natura care oferă cunoaștere, Dumnezeu care cere cunoaștere și omul care nu poate cunoaște este doar una aparentă. Revin la textul Genezei din care aflăm că omul a fost creat după chipul și asemănarea Creatorului. Cuvântul chip închide în sine totalitatea însușirilor și a instrumentelor necesare cunoașterii aflate în potență latență în om. Cuvântul asemănare simbolizează strădaniile de activare ale acestor potențe latente. Într-un fel Dumnezeu cere dezvoltarea potențialului cognitiv uman pus de el în om ca să-l conducă către cunoașterea Ființei divine. Avem astfel răspunsul la prima parte a întrebării: de ce mi se cere să cunosc? Răspunsul este simpul în alcătuirea sa: pentru că pot și dețin toate cele necesare către a cunoaște.

Partea a doua a întrebării la care încă nu am găsit soluția ne pune în față din nou un lucru negativ: imposibilitatea intelectului uman de a cuprinde ceva infinit. Avem de a face cu o negare a întregii cunoașteri adunate până la conștientizarea acestui fapt: știu că nu știu nimic. Ne lovim de un adevărat întuneric al cunoașterii care pe unii evrei vetero-testamentari i-a întors spre zeificarea unor lucruri naturale, cognoscibile.

Oare așa să fie?

Lecturând răsfoind mai departe cărțile mozaice și cele care alcătuiesc Vechiul Testament îl vedem pe Iahve în acțiune pentru a ajuta omul să treacă peste bariera ontologică. Asistăm la un adevărat : dacă nu poți cunoaște, te ajut.

Cum face acest lucru? În primul rând alege un om, Avraam, pe care îl pregătește pentru cunoaștere și îi transmite cunoaștere despre el. Continuă formând un popor căruia îi oferă cunoaștere specială despre Ființa divină. În cadrul acestui popor alege oameni dornici de cunoaștere pentru a transmite cunoașterea înpre ceilaltți. Nu în ultimul rând se descrie disponibil către a ajuta și a oferi cunoaștere oricărei persoane dornice de a cunoaște. Mai mult în momentele de derivă intervine personal în ajutorul poporului său prin semne și simboluri care transmit cunoaștere despre sine, cunoaștere pe care nu aveau cum altfel să o găsească. Exemplu clar este scena rugului aprins care nu se mistuia.

Bariera ontologică este transpusă, dar nu eliminată de singura entitate care putea să facă acest lucru: Dumnezeu. Pe de altă parte intelectul umannu a fost făcut brusc capabil să cuprindă infinitul. Prin strădaniile sale activează potențele intelectuale latente, iar divinul lărgește și trage intelectul către sine furnizându-i sau oferind atât de multă cunoaștere cât poate acapara. Limita umană nu este și cea divină. Ontologia finită umană și cea divină infinită rămân neschimbate.

Faptul că Dumnezeu rămâne incognoscibil în ființa sa conține o consecință pozitivă exprimabilă în termeni apofatici negativi: nu există limită în progresul cunoașterii divine. Această afirmație nu contrazice paragraful anterior în care susțin existența unei limite. Exprimându-mă altfel, cât timp există dorință și efort de cunoaștere, omul nu îl va epuiza pe Dumnezeu ca subiect al cunoașterii, iar Dumnezeu nu va înceta să-i ofere cunoaștere. Astfel

se justifică folosirea expresiei „bariera ontologică este transpusă” unde cuvântul „transpusă” are ca sens principal semnificația de a muta sau a schimba ceva dintr-un loc în altul.

Pinaclul cunoașterii divine în cadrul poporului evreu este Decalogul dat lui Moise pentru popor. Caracterul unic al acestor porunci depășește ca importanță epistemică cunoașterea oferită de Dumnezeu lui Avraam, Iacob, Iosif, Moise și pe cea oferită pricărui alt mare prooroc. De ce? În primul rând pentru că oricât de înaltă ar fi fost cunoașterea dobândită de cei enumerați mai sus ea era receptată după specificul personal al receptorului. Deși menită pentru a fi transmisă mai departe era deseori ignorată sau ironizată de popor, fiind uitată repede. Cu trecerea generațiilr cunoașterea oferită, deși adevărată, devenea desuetă, fiind necesară o nouă intervenție prin un alt profet pentru a recanaliza poporul către cunoașterea adevărată. Nu în ultimul rând cunoașterea se dăruia unei persoane alese care s-a pregătit în acest sens și pentru care Dumnezeu era evident prin intervenția în viața personală a sa. Marea majoritate a evreilor nu aveau asemenea eforturi de cunoaștere și erau cu adevărat invidioși pe că celelalte popoare aveau zei palpabili sau vizibili. De exemplu în urma lipsei lui Moise care era legătura poporului cu Dumnezeu, evreii și-au creat imediat un zeu palpabil: vițelul de aur. Cine l-a construit? Însăși fratele lui Moise despre care putem spune că avea o cunoaștere mai intimă a descoperirilor și a cunoașterii oferite de Dumnezeu prin Moise.

Edificator pentru susținerea celor de mai sus este momentul în care poporul evreu cere construirea vițelului de aur. Semnele făcute de Moise în fața poporului evreu din Egipt, apoi în fața faraonului vorbeau despre un Dumnezeu ivizibil. Plăgile trimise egiptenilor, trecerea prin Marea Roșie, stâlpul de foc din noapte, norul din cursul zilei, mana cereaască, apa din stâncă au au adus un plus de cunoaștere vizibilă despre un zeu care rămânea invizibil, cunoscut și evident doar de cel prin care acționa: Moise.

Situația se schimă cu cele zece porunci. În ce fel? Dacă până la ele omul se străduia să-l cunoască pe Dumnezeu fără certitudinea că va reuși, cu ele deține bornele de ghidare necesare în demersul său. Însăși structura lor evidențiază mișcarea de apropiere a lui Dumnezeu către ei și a lor către Dumnezeu prin împlinire. Primele patru oferă cunoaștere depre cine și cum este Dumnezeu învățând omull cum să se raporteze la el. Următoarele șase pregătesc pe om să recepteze cunoașterea poruncindu-i ce trebuie să facă ca să devină capabil de cunoaștere.

Decalogul devine o adevărată scară epistemică menită să îl ajute pe om în transpunerea barierei ontologice a cunoașterii. Caracterul special al Decalogului constă în universalitatea sa. Dumnezeu nu mai oferă cunoaștere doar unor persoane alese, întregul popor devine părtaș la cunoaștere. Evoluează sau involuează în cunoaștere pe măsura străduniilor personale, dar scara epistemică este disponibilă tuturor. Tablele de piatră, ca mediu în care au fost transmise poruncile arată atemporalitatea și valabilitatea universală a lor piatra fiind cel mai longeviv element cunoscut atunci.

2. Cunoașterea apofatică la Platon, Plotin, Proclus

Platon

Cunoașterea contemplativă este lait motivul scrierilor platonice. Pornind de la metoda socratică de a preda care începea cu deșteptarea în cei care învață a informațiilor pe care ei le dețineau deja, Platon leagă acest fel de a transmite cunoașterea de mitul că inițial sufletul contempla Ideile, dar prin procesul dureros al legării de materie odată cu nașterea și unirea cu trupul intervine uitarea. Cunoașterea devine amintirea a ceea ce sufletul cunoștea despre Idei. Totuși natura schimbătoare a materiei este în contradicție cu obținerea cunoașterii adevărate care are legătură cu imuabilul și eternul fiind și ea neschimbătoare și certă.

Nu ne surprinde că Ființa, Binele, Unu, Frumusețea, discutate și căutate în operele sale îl conduce către o cunoaștere care transcende senzorialul către adevărata realitate a principiului prim.[4] Episteme sau cunoașterea pentru Platon nu înseamnă doar deținerea informațiilor despre ceva, ci identificare cu și participarea în ceea ce este cunoscut. Departe de a fi o simplă elevare intelectuală episteme pentru Platon, constitue participarea, cunoașterea și contemplarea lumii Ideilor.[5]

Căutarea de către suflet a acestei lumi, are la bază prealabila cunoaștere înainte de a se naște și arată că caracterul divin al sufletului care prin dobândirea cunoașterii dorește să se întoarcă acasă, divinul uman căutând realitatea divină sublimă de care aparține. Reușește să facă acest lucru prin contemplarea Unu-lui.Contemplarea ca act epistemic presupune trăirea obiectelor cunoașterii adică a lumii divine și a Binelui într-un sentiment al prezenței și unirii intime cu acestea.

Mitul peșterii explică noțiunile anterioare. Sufletul din lumea materială este simbolizat de omul din peșteră, dar natura sa divină îl face să caute realizând că este departe de lumea Ideilor. Realizarea acestui fapt este trezirea și descoperirea că existăm în ceva efemer, cunoașterea noastră fiind o simplă opinie „*doxa"*. Conștientizarea propriei neștiințe sau „*aporia"* ne îndeamnă sau ne determină să ajungem la „*paideia"* ca proces de educare, de detașare de pseudo-realitate și atașare de lumea Ideilor și realitatea divină.

Platon vede cunoașterea ca o adevărată ascensiune a sufletului către lumea Ideilor prin un lung și gradual proces de detașare de falsa realitate a simțurilor și atașarea familială și familiară cu lumea divină din care provine.

Procesul paideic are ca scop orientarea sufletului către adevărata sa natura și conducerea sa către acea natură de aceea implică un proces de purificare descris în Republica și alte dialoguri. Purificarea implică partea etică prin practicarea virtuților, căci pentru a reuși să percepem Binele absolut trebuie și noi să fim buni. Practicarea dreptății, înțelepciunii, curajului și a cumpătării are ca țel liniștirea sufletului și antrenarea corpului către cunoașterea contemplativă.

Aspectul secund și mai important este purificarea intelectuală, care are menirea de a pregăti intelectul cu noțiunile incorporale ale lumii ideilor, cu conceptele care transcend lumea materială și senzorialul. Materiile care facilitează pregătirea intelectului către scopul de mai sus sunt matematica și dialectica, căci ocupându-se de concepte abstracte conduc către ceea ce poate fi perceput doar de intelect, devin o abstractizare de la material către imaterial, o pregătire a înțelegerii trecerii de la multiplu la Unu.[6]

Cunoașterea contemplativă a naturii Binelui este ceva care transcende contemplația lumii ideilor, este ceva dat și primit nu obținut, iar primirea duce sufletul în extaz. „*Theoria"* adică cunoașterea extatică a naturii și sursei tuturor lucrurilor vine în momentul în care suntem pregătiți pentru receptarea ei, nu poate fi predată, produsă, ne putem pregăti pentru ea dar aceasta nu se dăruiește doar dacă suntem pregătiți.

Sinteza filozofiei platonice este transcenderea senzorialului, dobândirea cunoașterii contemplative și întâlnirea cu Unul în „*theoria"*. Ascenderea și asimilarea divinității în suflet și a sufletului în divinitate pleacă de la respingerea cunoașterii senzoriale implicând transcenderea ei fără a ignora faptul că natura și Universul conține în sine informații despre divin care ne conduc până la un anumit nivel către divin. Acest punct trebuie depășit pentru a ne reuni cu Unu.

Plotin

[4]Isabela Vailiu-Scraba, Mistica platonică a participării la divina lume a ideilor, Editura Star Tipp, Slobozia, 1999, pp. 100-117
[5]Alexandru Posescu, Platon filosofia dialogurilor, Editura Gramond, București, 2001, pp.215-247
[6]Ibidem

Începând de la Platon, răspunde întrebărilor ivite până la el despre doctrina platonică şi scrie o operă monumentală care a influenţat minţile luminate de-a lungul timpului. Gândirea plotiniană este privită ca un sistem de triade cu legătură între ele pe baza triadei supremă Unu-Inteligenţă-Suflet şi presupune un exerciţiu de introspecţie a sufletului.

Geniul lui Plotin nu se opreşte la contemplarea lumii Ideilor, la cunoaşterea intuitivă în care cel cunoscut este unit cu cel care cunoaşte, căci încă vede multiplul cunoscut cunoscător care deşi unit un este Unul simplu şi absolut, urmărind cunoaşterea Unu-lui care transcende orice limbaj, căci orice am spune despre el le transcende pe toate.

Emanaţia leagă triada supremă: Unu emană Inteligenţa sau „*nous-ul*" care la rândul ei emană Sufletul. Din aceştia Unul se revarsă prin multiplicare în creând tot ceea ce există. Procesul de emanaţie este echilibrat de procesul de conversie sau reunire cu Unul. Conversia este acţiunea Unu-lui asupra a tot prin care trage către sine tot ce există, iar tot ce există doreşte să se întoarcă la unitatea din care au purces. Dorinţa de conversie se face tot prin ipostasurile care emană, pornind prin cunoaştere invers de la cunoaşterea fizică sau a materiei, trecând la cunoaşterea lumii Ideilor a lumii Inteligenţei, având ca ultim scop unirea cu Unu.

Calea purificării spirituale şi intelectuale propusă de Platon este menţinută şi la Plotin având ca scop liniştirea sufletului şi pregătirea sa către interiorizare, către cunoaşterea cât mai înaltă a sinelui unde se va întâlni cu Binele, iar intelectul pregătit în prealabil prin metodele amintite va reuşi să înţeleagă lumea Ideilor care transcende pe cea materiale emanată din Suflet.[7]

Detaşarea de ceea ce este etic greşit trebuie transformată în plan intelectual ca detaşare sau negare a oricărei cunoaşteri deja ştiută conştientizând că aceea nu este Binele căutat. Plotin consideră că purificare întoarce sufletul către adevăratul sine, în care se găseşte tărâmul Ideilor. Purificarea devine trecerea de la cunoaşterea discursivă către cea intuitivă care uneşte prin transcendere cunoscutul cu cunoscătorul.[8]

Multiplul unit al cunoaşterii intuitive indică că există ceva dincolo de el, iar cunoaşterea acelui ceva, cunoaşterea care depăşeşte lumea Inteligenţei se face prin răpirea noastră de către Unu în Unu, generând o ieşire din sine o cunoaştere contemplativă extatică căreia nu i se potriveşte nici un termen pentru a fi descrisă. Întoarcerea în sinele propriu, desi purificat etic şi intelectual i se pare ceva străin şi neobişnuit conştientizând că locul unde a fost este adevărata sa casă şi nu locul în care se află acum.

Proculs

Ultima mare personalitate platonică, la vârsta de 20 de ani pleacă din Alexandria către Atena, având o mare sete de cunoaştere. Amână intrarea în Academie, iar când se decide să intre portarul îi atrage atenţia că dacă nu ar fi venit ar fi trebuit să închidă porţile. Acest semn premonitoriu avea menirea să arate încă de pe atunci mare importanţă pe care noul elev al Academiei din Atena o va avea.[9]

Posterior lui Iamblichos, acordă o mare importanţă teurgiei şi oracolelor, pentru el dictonul „*Cunoaşte-te pe tine însuţi"* devenea prima treaptă a unui demers iniţiatic de revenire în sine pentru a plonja în abisul fiinţei sale ca să descopere sursa capabilă să-i înlesnească accesul la absolut, la henadele divine.[10]

---

[7]Dan Chiţoiu, Virtute şi cunoaştere la Platon, Editura Junimea, Iaşi, 1999, p. 56
[8]Grigore Tăuşan, Filosofia lui Plotin, Editura Agora, Iaşi, 1993, p. 129
[9]Thomas Whittaker, *Neoplatonismul, un studio asupra istoriei elenismului,* traducere de Alexandru Anghel, Editura Herald, Bucureşti, 2007, p. 171
[10]Ibidem

Spre deosebire de Plotin, Proclus consideră că existențele intermediare leagă existențele inferioare de cele superioare, iar cunoașterea Unu-lui se realizează prin cunoașterea graduală a acestor existențe nu prin intermediul rațiunii pure. Pe de altă parte susține că este absolut necesară aceiași pregătire etică și intelectuală pe care predecesorii săi Platon și Plotin o cereau. Contemplând emanația și conversia lucrurilor către principiul prim ajungem la cuvintele Binele și Unu din care primul este pozitiv, iar ultimul negativ, la cunoaștere pozitivă și cunoaștere sau teologie negativă.

Ne apropiem de filozofia lui Proclus prin două intrări care vor contura istoria următoare:

1) avem începutul a ceea ce se va numi teologie negativă sau cunoaștere apofatică deoarece presupune în organizarea ființelor că orice ființă superioară neagă nivelul de cunoaștere a celor inferioare, depășindu-l. Negarea presupuselor determinări existente în Unu se transformă în afirmarea naturii Unu-lui.

2) Calea pozitivă sau cum trecem de la Unu la Multiplul existențial. Plotin propune organizarea ființelor intermediare în cercuri de ființe suprapuse unul altuia care au ca centru caracterul propriu și razele care emană din Centrul Universal al henadei principale.

Materia este pătrunsă de divin, iar practicile teurgice și magice practicate de Plotin, încep a-și dovedi rostul, ele apropiindu-ne de divin, unindu-ne cu Binele.

3. Apofatismul lui Dionisie Areopagitul

Posibilitatea cunoașterii apofatice este data de însăși Dumnezeu, care prin acțiunea pe care o are asupra lumii o conduce spre unitatea cu el, prin intermediul luminii care pornește din el spre lume și prin organizarea pe care a lăsat-o în lumea care este deosebită ontologic de el „*toată strălucirea luminoasă ce pornește de la Tatăl și vine la noi o bună dăruire și ne umple iarăși de o putere unificatoare, ne îndreaptă în sus și ne întoarce spre unitatea și simplitatea îndumezeitoare a Tatălui ce ne adună în Sine.*”[11]Ființele existente nu sunt emanații din Unul ca la neoplatonici, nu sunt îndumnezeite prin însăși existența lor, ci sunt create, deci deosebite ontologic de Dumnezeu, iar strălucirea necreată care se revarsă asupra creației are menirea de a uni și a spori gradul de cunoaștere a creaturilor față de Dumnezeu, devenind baza „*îndumnezeirii”* omului prin puterea și cunoașterea pe care ființa divină i-o dăruiește în mod gratuit.

Dionisie ne îndeamnă „*să privim în chip simbolic*”[12], pornind de la ceea ce intelectul poate să cuprindă din lucrurile create care conțin rațiuni sau indicii despre ființa divină, a cărei lumină, care conține cunoaștere despre ea, a fost adaptată prin diferite simboluri sau acoperăminte puterii umane de înțelegere devenind comprehensibilă ei „*căci nu e cu putință să ne lumineze nouă astfel lumina dumnezeiască începătoare, dacă nu e învăluită în chip înălțător în felurimea sfintelor acoperăminte și nu se acomodează prin providența părintească în chip potrivit cu firea celor ce ne sunt proprii.*”[13] Învăluirea sau acoperirea luminii necreate care se revarsă direct de la divinitate nu are un sens peiorativ, ea având menirea de a adapta în mod înălțător intelectul uman la grade mai avansate de cunoaștere pornind de la ceea ce este conform cu natura sa.

Modul părintesc și providențial în care se desfășoară urcușul gnoseologic conținând mijloace și metode de dobândire a luminării și a cunoașterii divinului arată că Dumnezeu dorește să fie cunoscut și că a dat omului cele necesare pentru a reuși să realizeze cunoașterea

[11]Dionisie Areopagitul, *Despre ierarhia cerească,* traducere de pr. Dumitru Stăniloae, Editura Paideia, București, 1996, p. 15.
[12]Ibidem
[13]Dionisie Areopagitul, *Despre ierarhia cerească,* traducere de pr. Dumitru Stăniloae, Editura Paideia, București, 1996, p. 15

lui Dumnezeu indicii (logoi) și capacitatea de a le descifra, asimila. „*În mod cuvenit ni s-au propus deci chipuri ale celor fără chipuri și forme ale celor fără formă. Un motiv pentru aceasta ar putea fi nu numai cunoașterea noastră prin analogie, care nu poate să se înalțe nemijlocit la vederile (contemplațiile) spirituale și are nevoie de ajutoare potrivite cu firea noastră care ne duc la vederile minților fără formă și mai presus de lume, prin forme care ne sunt apropiate, ci și faptul că, potrivit cu cuvintele tainice ale Scripturii acelea se ascund prin negrăite și sfinte ghicituri și trebuie făcut de neapropiat celor mulți adevărul sfânt și ascuns al minților mai presus de lume.”*[14]Scriptura, comentariile părinților și scriitorilor bisericești, biserica cu învățătura, ritualul și ierarhia bisericească, toate călăuzesc prin materie către lumea „nous-ului” a puterilor noetice îngerești care depășesc natura și dețin o cunoaștere mai presus de cea pe care o putem dobândi în mod firesc studiind cele materiale.

Dionisie vede apropierea creaturilor conștiente către Dumnezeu într-un proces al transmiterii cunoașterii în formă de spirală (deosebit de cercurile neoplatonicilor) în care cunoașterea transmisă prin lumina emanată și necreată, se transmite pe baza unei ierarhii bine stabilite de la superior la inferior. Conform lui Dionisie ierarhia este „*o sfințită rânduială și știință și lucrare asemănătoare pe cât e cu putință, modelului dumnezeiesc și înălțată spre imitarea lui Dumnezeu prin luminările date ei de la Dumnezeu pe măsura ei”* care are ca scop „*asemănarea și unirea cu Dumnezeu pe cât e cu putință, avându-l pe El drept călăuzitor în sfânta știință și lucrare.*”[15]

Transmiterea cunoașterii se face gradual implicând o comuniune din ce în ce mai strânsă între creaturile care transmit și cele care primesc cunoașterea, dar în același timp între izvorul mai presus de cunoaștere Dumnezeu care dăruiește cunoașterea și cei care cunosc: „ *Căci privind neclintit spre frumusețea lui atotdumnezeiască ea se face întipărită de El în părtașii ei ca în unii ce sunt dumnezeiești, ca în niște oglinzi atotstrăverzii și nepătate primitoare ale strălucirii începătoare și dumnezeiești; chipuri umplute de strălucirea dăruită, pe care o împărtășesc iarăși celor următori potrivit rânduielilor dumnezeiești*.”[16]

Indiferent de locul în care se află din punct de vedere ierarhic, toate creaturile cunosc în mod direct pe Dumnezeu, dar în nivele diferite. Procesul epistemic este văzut ca o spirală ierarhică care are în centru o coloană care îl reprezintă pe Dumnezeu. Ființele îngerești „nous-urile” sau mințile de pe treptele cele mai înalte, primesc o cunoaștere directă mult mai mare, care le responsabilizează cu transmiterea ei treptelor ierarhice inferioare conform capacității lor de înțelegere până la nivelul uman de cunoaștere.

Tratatul „*Despre Teologia mistică*” adresat lui Timotei, începe cu o implorare a ființei divine de a se descoperi ridicând și supra-luminând intelectul uman în urcușul lui de cunoaștere către divin. Consider că este importantă și revelatoare pentru scopul cercetării noastre așezând de la început dificultatea și ceea ce este necesar a fi făcut pentru a putea fi percepută:

„*Treime mai presus de ființă, Supradumnezeule, Susținătorul înțelepciunii dumnezeiești a creștinilor, îndreptează-ne spre vârful mai presus de cunoaștere și de exprimare și culminant al rațiunilor unde misterele simple, frumoase, absolute și neschimbate ale teologiei sunt acoperite în chip supraluminos în întunericul tainic ascuns supraluminând supraarătarea lor în cel mai mare întuneric și umplând mințile fără vedere în chip cu totul nearătat și nevăzut de strălucirile suprafrumoase. Aceasta o doresc eu. Iar tu iubite Timotei, prin ocuparea intensă cu vederile tainice, părăsește simțurile și lucrările înțelegătoare și toate cele sensibile și inteligibile și toate cele ce nu sunt și sunt – și tinde în chip neștiut, pe cât e cu putință, spre unirea cu Cel mai presus de toată ființa și cunoștința. Căci prin ieșirea curată din tine și din toate, nesupusă relației cu ele, și absolută, vei fi*

[14]Dionisie Areopagitul, op. cit. p. 17
[15]Ibidem
[16]Dionisie Areopagitul, op. cit. p. 19

înălțat la strălucirea întunericului dumnezeiesc, înlăturând toate și ieșind din toate. Dar aceasta înseamnă că negațiile cu privire la El nu se opun afirmațiilor."[17]

Expresia „*misterele simple, frumoase, absolute și neschimbate ale teologiei*" descrie o adevărată scară a cunoașterii umane pornind de la ceea ce intelectul poate cunoaște în mod natural prin propriile sale puteri, continuă cu observarea cognoscibilă a frumosului și a ordinii existente în ele, urcând către ceea ce există în mod absolut și neschimbat, lumea nous-ului a îngerilor sau a minții. Progresul epistemic nu se oprește la această treaptă, căci încă nu a descoperit întunericul care supra-luminează. Părăsirea simțurilor are la Dionisie sensul depășirii gnoseologice a celor pe care însăși filozofii vechi le numeau efemere, facilitând astfel orientarea către cele inteligibile sau nemuritoare. Procesul cunoașterii atinge apogeul în momentul ieșirii curate din sine (cunoașterea extatică) care este realizată în mod apofatic prin nesupunerea absolută față de relațiile dintre lucruri. Transcenderea legăturilor cu cele create duce la unirea extatică cu Dumnezeu obținându-se astfel o cunoaștere deasupra oricărei cunoașteri, intelectul umplându-se de divin cât îi este posibil, însă nici o dată cuprinzându-l total. Astfel cunoscând lucrurile reușim să înțelegem că propozițiile negative caracteristice cunoașterii apofatice nu contrazic propozițiile afirmative aparținătoare cunoașterii pozitive sau catafatice. Acestea completează cercul ascendent al cunoașterii pornind de la pozitiv, urcând către negativ, iar odată acolo ajunși negativul completează pozitivul adăugându-i valențe care duc la noi sensuri și descoperiri, la noi acumulări de informații și cunoaștere căci „*trebuie să se atribuie lui Dumnezeu, Celui ce e cauza tuturor, toate afirmațiile care trebuie să se vadă la ea (*Ființei divine) *și mai principal toate negațiile, ca fiind mai presus de toate și să nu socotească că negațiile sunt opuse afirmațiilor, ci mai degrabă că ea este mai presus de toate privațiunile și de toată negația și afirmația."*[18]

Cei „*neinițiați în taine*" și „ *stăpâniți de cele existente*"[19] nu trebuie să fie informați de rezultatele cunoașterii apofatice pentru că ei încă nu s-au străduit să își instruiască și să-și acomodeze intelectul pentru a reuși să le cunoască la adevărata lor valoare. În categoria celor neinițiați în taine Dionisie încadrează atât pe cei care deocamdată nu aparțin credinței creștine, dar care dețin potența de a ajunge la nivelul cunoașterii apofatice, cât și pe acei dintre creștini care nu au înțeles că tainele bisericii sunt scări către lumea divinului, către o cunoaștere care deschide o nouă dimensiune epistemică intelectului uman, ei rămânând la nivelul sensibilului privind tainele ca simple simboluri.

Părăsirea „*ecourilor"* la care duce urcușul „ tuturor *culmilor sfinte și toate luminile dumnezeiești"* ne deschide poarta intrării în „*întunericul unde este cu adevărat...Cel ce e dincolo de toate."*[20]Aici ecourile reprezintă fărâmele de cunoaștere acumulate atât din cunoașterea rațională cât și din cea supra-rațională a Scripturilor despre ceea ce se află dincolo de ele. Ceea ce se cunoaște până în acest moment devine o simplă reverberație informațională în spațiu și timp, subiectul cunoașterii spre care tinde să se unească depășind în mod absolut cunoștințele acumulate în prealabil, de aici intrarea în întuneric.

Asemenea predecesorilor săi, urcușul lui Moise pe muntele Tabor pentru primirea poruncilor, devine în opera dionisiană metaforă a elevării gnoseologice. Urmează o adevărată demolare și reconstruire a sinelui celui care dorește să înainteze în cunoașterea lui Dumnezeu, după modelul lui Moise care „*nu primește simplu*" urcușul pe munte și pe lângă purificarea etică care este implicită se purifică și de „*cele neasemănătoare"* adică de cunoașterea rațională pur afirmativă în sensul transcenderii adevărurilor ei și nu a ignorării peiorative. Transcenderea cunoașterii raționale aduce vederea „*sub multe lumini a razelor*

[17]Dionisie Areopagitul, *Despre Teologia Mistică,* traducere de pr. Dumitru Stăniloae, Editura Paideia, București, 1996, p. 247
[18]Ibidem
[19]Ibidem
[20]Idem p. 248

curate și bogat revărsate ce fulgerau din ele"[21]. Ideea razelor care izvorăsc din Dumnezeu este luată din prima epistolă sobornicească a apostolului Ioan unde Dumnezeu este definit ca fiind lumină „*Dumnezeu este lumină" (1 Ioan 1,5)*, iar vederea razelor luminii divine devine fundament al posibilității cunoașterii lui Dumnezeu implicând faptul că acesta dorește luminare minții care este locul cel mai înalt al sufletului.

Acest nivel odată ce este atins nu este privit ca nivel final, doar „*locul unde a stat"*. Cunoașterea rațiunilor „*supuse și subordonate Celui ce e mai presus de toate"* sub forma de raze fulgerătoare de cunoaștere informațională care formează și luminează intelectul celui care se străduiește să cunoască, nu se oprește doar la înțelegerea rațională a lucrurilor materiale. Drumul minții ca loc cel mai înalt al sufletului, trebuie să depășească însăși cunoașterea lumii îngerilor care sunt considerați de Dionisie minte sau intelect pur[22] sau „ *locuri proprii* " ale ființei divine și precum Moise care „*s-a eliberat de ele și de ei*" la fel trebuie să facă și cel care dorește să se unească cu Dumnezeu. Expresia „*s-a eliberat de ele și de ei* " subliniază încă o dată necesitatea depășirii cunoașterii materiale sensibile subsumată de cuvântul „*ele*", iar cuvântul „*ei*" ascunde în sine lumea îngerilor definiți de Dionisie ca intelecte pure și înțelegătoare. Luând în considerare că ființă intelectuală este și omul, unirea cu Dumnezeu implică o depășire a sinelui, o ieșire din sine continuu alimentată de dorința de unire și cunoaștere a divinului.

Rezultatul tuturor acestor strădanii este pătrunderea „*în întunericul neștiinței la Cel cu adevărat tainic, intrare prin care părăsește toate percepțiile cunoscute, ca să ajungă în Cel cu totul nearătat și nevăzut, fiind întreg dincolo de toate, nemaiaflându-se în nimic, nici în al său, nici în al altuia ... unit desăvârșit cu Cel necunoscut în sens bun prin nelucrarea oricărei cunoașteri și cunoscând mai presus de minte, prin faptul că nu cunoștea nimic."*[23]În acest moment cunoașterea lui Dumnezeu ajunsă la unire cu Dumnezeu devine experiența trăirii lui Dumnezeu în Dumnezeu în cunoașterea extatică a ieșirii din sine. Toată știința adunată în prealabil devine neștiință, afirmațiile și negațiile capătă confirmarea simultan deși nu reușesc să descrie sau să cunoască deplin subiectul cunoașterii dovedind „*întunericul neștiinței"*. Deși nu se mai află în nimic propriu sau al altuia în ceea ce privește cunoașterea, fiind tras însăși afară din sine, este unit cu Dumnezeu sursa tuturor, asta însemnând cunoașterea la un anumit nivel a tot ce există. Cu cât cunoaște mai mult atât pozitiv cât și negativ despre Dumnezeu și lume, cu atât trăiește mai intens, prin despărțirea de ceea ce cunoaște întâlnirea sau cunoașterea lui Dumnezeu.[24]

Înaintarea către trăirea cunoașterii extatice a lui Dumnezeu trece din paradox în paradox confirmându-l pe fiecare, însă depășindu-le. Pe baza luminilor divine existente în creație înaintăm în cunoaștere către întuneric cunoscând că nu cunoaștem. Întunericul ajuns nu este unul anihilator, obtuz și opac, ci supra-luminos pe care dacă îl transcendem ajungem să „*cunoaștem prin nevedere și neștiință ceea ce e mai presus de vedere și cunoștință, neputând a fi văzut, nici cunoscut."*[25]

„*Înlăturarea tuturor celor ce sunt*[26]" completează expresia „*să lăudăm negațiilei*"[27], confirmând în restul capitolului doi din Teologia Mistică că Dionisie vede

---

[21]Ibidem
[22]Dionisie Areopagitul, *Despre ierarhia cerească,* traducere de pr. Dumitru Stăniloae, Editura Paideia, București, 1996, p. 16
[23]Dionisie Areopagitul, *Despre Teologia Mistică,* traducere de pr. Dumitru Stăniloae, Editura Paideia, București, 1996, p. 248
[24] Dumitru Stăniloae, *Note la Teologia Mistică,*în Dionisie Areopagitul, *Despre Teologia Mistică,* traducere de pr. Dumitru Stăniloae, Editura Paideia, București, 1996, p.255
[25]Dionisie Areopagitul, *Despre Teologia Mistică,* traducere de pr. Dumitru Stăniloae, Editura Paideia, București, 1996, p. 248
[26]*Ibidem*
[27]*Ibidem*

avansarea în cunoașterea catafatică un paravan care ascunde „*necunoștiința care e acoperită de toate cele cunoscute în cele existente*”[28]. Paravanul trebuie dat la o parte pentru a intra în „*acel întuneric mai presus de ființă care e acoperit de toată lumina din cele existente”*[29].

Cunoașterea rațional-pozitivă adunată din universul creat, ne dă doar iluzia cunoașterii lui Dumnezeu. Lumina cunoașterii pozitive învăluie întunericul care înconjoară divinitatea și devine pentru mulți punctul final al cunoașterii: „*Cunoștințele și mai ales multele cunoștințe fac să dispară necunoștința. Acestea, înțelegându-le în mod superior și nu ca privațiune, declară în mod supraadevărat că cei care au lumina adevărată și cunoștința existențelor rămân fără necunoașterea lui Dumnezeu și a întunericului lui mai presus de cunoașterea lor și se acoperă de toată lumina, care ascunde cunoștința lui*.”[30] Departe de a fi punctul final, cel care dorește obținerea cunoașterii trebuie să înainteze către întunericul neștiinței realizând că nimic din ceea ce cunoaște, nu este Dumnezeu, nici punctul final al strădaniilor sale. Întunericul din jurul lui Dumnezeu transmite mai multă cunoaștere despre ceea ce este Dumnezeu decât cunoașterea catafatică, rațională care prin afirmațiile ei pozitive cunoaște mai multe informații doar despre ceea ce nu este divinitatea. În mod paradoxal lumina cunoașterii catafatice ascunde pe Dumnezeu, iar întunericul apofatic îl revelează ca fiind ceea ce este.

Cele expuse până în acest moment nu trebuie să inducă ideea că Dionisie nu ia în serios cunoașterea catafatică. În opera sa, cunoașterea despre Dumnezeu, limbajul și noțiunile folosite pentru a o exprima sunt într-o dependență totală de locul în care ne aflăm în cunoaștere. Cu cât suntem la nivelul cel mai de jos cunoașterea catafatică care dorește să exprime noțiunile adunate despre Dumnezeu din Univers folosește mai multe teorii și noțiuni exprimate în diferite limbaje. Ne putem imagina că ne aflăm la baza unui triunghi isoscel în cunoaștere, iar în momentul ascensiunii noastre în cunoaștere noțiunile multe și complicate de la început se simplifică și pot fi exprimate în expresii și cuvinte mai puține căci toate tind spre unitatea celui Unic pe care doresc să îl cunoască. Atingerea cunoașterii extatice transformată în trăirea experienței lui Dumnezeu, considerat cel mai înalt grad de cunoaștere, corespunde ieșirii din triunghi, ieșire care face inutilă folosirea oricărui limbaj. Mai exact nu te poți folosi de cuvinte pentru a descrie în mod corect ceea ce ai cunoscut pentru că orice adjectiv, epitet, metaforă sau limbaj folosit sunt incapabile să îl exprime pe cel inexprimabil.[31]

Rolul important al cunoașterii catafatice ca pedagog către cunoașterea apofatică și cea contemplativă extatică este subliniat de faptul că Dionisie așază mai presus de toată negația o afirmație pozitivă de bază de la care se pornește către cunoașterea apofatică negând ceea ce este străin de Dumnezeu: „*Fiindcă vrem să vedem pe Cel mai presus de orice afirmație din ceea ce îi este mai înrudit, trebuie să pornim de la cele dintâi afirmații de bază. Dar pornind de la ceea ce e mai presus de toată negația, adică de la afirmația de bază, trebuie să negăm cele care sunt cele mai străine de El”*[32] Afirmația pozitivă de bază a fost dată de Dumnezeu lui Moise la vederea rugului aprins și este cuprinsă în cuvintele „*Eu sunt Cel ce sunt” (*Ieșire 3,14). Pornind de la această afirmație, Dionisie îndeamnă ca în procesul cunoașterii să negăm cele atribuite lui Dumnezeu din lumea creată, căci nici un astfel de atribut nu este conform cu natura sa, el depășindu-le la absolut pe toate. Rolul afirmațiilor este cunoașterea că Dumnezeu există, iar cel al negațiilor este conștientizarea că Dumnezeu nu este nimic din cele existente fiind mai presus de existență în calitatea de cauză a existențelor.

---

[28] *Ibidem*
[29] *Ibidem*
[30] Dionisie Areopagitul, *Epistola I, Către Gaius terapeutul*, în Sfântul Dionisie Areopagitul, *Opere complete*,traducere de pr. Dumitru Stăniloae, Editura Paideia, București, 1996, p 257
[31] Dionisie Areopagitul, *Despre Teologia Mistică,* traducere de pr. Dumitru Stăniloae, Editura Paideia, București, 1996, p. 249
[32] *Ibidem*

În mod surprinzător ultimul capitol al Teologiei Mistice enumeră o serie întreagă de negații despre Dumnezeu care aduc un adevărat plus de cunoaștere, deși la o primă vedere par a ne descrie un Dumnezeu cu totul necunoscut. Dionisie neagă tot ceea ce cunoaștem despre Dumnezeu la un nivel la care Maxim Mărturisitorul care alcătuiește scoliile la scrierile sale este nevoit să avertizeze cititorul prin cuvintele „*Să nu te tulbure acest capitol și să socotești că acest bărbat hulește pe Dumnezeu.*"[33]

Capitolul patru afirmă prin negație o multitudine de însușiri ale lui Dumnezeu în timp ce capitolul cinci le neagă pe toate acestea îndrăznind în cunoaștere a afirma că Dumnezeu „*Nu e nici unul, nici unitate, nici dumnezeire.*"[34] Negarea calităților nu anulează existența lor în Dumnezeu, ci se neagă felul în care noi le înțelegem și le cunoaștem. Tot ceea ce este negat există în Dumnezeu la un nivel care depășește capacitățile noastre de înțelegere. Astfel, negată este capacitatea minții umane de a înțelege ceva care transcende tot ceea ce este încât devine nimic din ceea ce era cunoscut la început și totul la absolutul necunoașterii noastre. Toate acestea culminează în negarea însăși a informației de bază, nu din cauză că ar fi incorectă, ci deoarece Dumnezeu este într-un mod mai presus de capacitatea noastră de exprimare a existenței sale.

4. Concluzii : platonism sau creștinism în cunoașterea lui Dumnezeu ?

Creștinismul a fost acuzat că a adoptat platonicilor dându-le o nouă interpretare ca să se potrivească doctrinei religioase. Găsim în creștinismul catolic influența temelor aristotelice, iar în cel răsăritean sau ortodox temele platonice. S-au identificat la părinții orientali trei însușiri observabile ale acestei tendințe: 1) noțiuni ca Ideile, Demiurg, Unu, Inteligență divină, filosofia ca iubire de înțelepciune, tinta supremă asemănarea cu divinul, nevoia purificării, contemplația, ochiul inimii s.a.; 2) opoziția lumii materiale față de cea spirituală, simplitatea și incomprehensibilitatea divinului, sufletul gândit ca perfect spiritual, preferința pentru metoda dialectică, extazul contemplării care răpește pe om din el însuși...; 3) Demiurgul-cauză și țintă finală a tot ce există, existența unei ierarhii ordonate a lucrurilor indică simplitatea absolută etc.[35]

Aceste idei fundamentale ale platonismului trebuie înțelese ca explicate sub influența gânditorilor Filon din Alexandria, Plutarch, Gaius, Albinus, Apuleu, Atticus, din perioada media a acestui curent filosofic, iar mai târziu se observă ideile neoplatonismului lui Plotin

Nu trebuie să fim intrigați deoarece părinții bisericii au fost la rândul lor personalități marcante ale vremii lor, care studiind la cele mai înalte școli profane ale vremii s-au folosit de cunoașterea obținută pentru a crea și dezvolta ceea ce noi numim acum teologie creștină. Astfel putem înțelege din ce cauză Eusebiu de Cezareea citează din Platon, Criton, Theetet, Phedra Atticus, Plutarch și mulți alții; de ce Iustin a studiat sub un platonician: căci doctrina lui Platon avea ca scop vederea lui Dumnezeu; de ce Clement Alexandrinul acordă credit lui Platon pentru că a recunoscut că Demiurgul-Dumnezeu este locul ideilor: „*Platon ne spune cu bună dreptate că cel care va contempla Ideile va trăi ca un dumnezeu printre oamen*[36]. Toate aceste mari personalități au trăit sub influența platonismului mediu caracterizat de idei ca

[33]Maxim Mărturisitorul, *Scoliile Sfântului Maxim Mărturisitorul Despre Teologia Mistică,* în Dionisie Areopagitul, *Despre Teologia Mistică,* traducere de pr. Dumitru Stăniloae, Editura Paideia, București, 1996, p. 256

[34]Dionisie Areopagitul, *Despre Teologia Mistică,* traducere de pr. Dumitru Stăniloae, Editura Paideia, București, 1996, p.250

[35]Pr. Conf. Dr. Adrian Niculcea, *Cunoașterea natural a lui Dumnezeu de la autori biblici la gânditori moderni,* Editura Vasiliana 98, Chișinău-Iași, 2006,p. 115

[36]Clement din Alexandria, *Stromatele,* traducere de pr. Dumitru Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1982, p. 245

opoziția între Dumnezeu și lume, autorul universului gândit ca loc al ideilor, ființele intermediare devin importante deținând rolul de a crea legătura care să permită transmiterea acțiunii divine la nivelurile materiale inferioare și de a ajuta omul să se apropie de primul lor principiu. Plotin cu ideile pe care le-a dezvoltat a fost pentru părinții orientali o veritabilă sursă de inspirație, mai ales asupra cunoscutului Dionisie Pseudo-Areopagitul.

Apariția ereziei ariene, în special a celei a lui Eunomiu care susținea sub influența platonismului clasic că omul poate ajunge încă din viața pământească la cunoașterea deplină în ființa sa a principiului absolut, a ființei divine a lui Dumnezeu reunindu-și sufletul cu ființa divină, ajutați de felul neoplatonic de a gândi, părinții bisericii au îndreptat aceste idei susținând că aflându-ne în trup putem cunoaște o infinitate de lucruri despre Dumnezeu însă niciodată esența sau ființa sa.

Ideile care proveneau din platonism au fost adaptate de biserică prin menținerea pe fondul învățăturilor creștine și folosirea conform doctrinei creștine a termenilor care uneori erau tributari filozofiei și dezbaterea lor în cadrul sinoadelor ecumenice. Cei care în doctrina lor s-au fundamentat mai mult pe învățăturile lui Platon decât pe Biblie în explicarea învățăturilor creștine au dezvoltat noțiuni care și-au primit îndreptarea în anul 553 la Sinodul ecumenic de la Constantinopol.

Grigorie de Nyssa în cartea sa Despre viața lui Moise încearcă să explice gnoseologic apropierea intelectului către Dumnezeu, dând într-un fel nivelul până la care un creștin poate să se folosească de doctrinele filozofice „*Cuvântul poruncește celor ce aleg viața în libertate prin virtute să-și dobândească și bogăția culturii cu care se împodobesc cei străini de credință. Cu alte cuvinte călăuză în virtute poruncește să se ia morala și filozofia naturală, geometria și astronomia, logica și toate câte se studiază de către cei din afara Bisericii...*”[37]

Departe de a ignora beneficiile gândirii filozofice, gândirea creștină s-a folosit de ea ori de câte ori a avut ocazia, iar la nevoie a adus adaptările creștine necesare. Nu putem afirma că platonismul este creștinism, nici nu putem spune că religia creștină este de sorginte platonică. Cele două nu se confundă.

BIBLIOGRAPHY

AREOPAGITUL Dionisie, *Despre ierarhia cerească,* traducere de pr. STĂNILOAE Dumitru, Editura Paideia, București, 1996

AREOPAGITUL Dionisie, *Despre Teologia Mistică,* traducere de pr. STĂNILOAE Dumitru, Editura Paideia, București, 1996,

AREOPAGITUL Dionisie, *Epistola I, Către Gaius terapeutul*, în Sfântul Dionisie Areopagitul, *Opere complete,*traducere de pr. STĂNILOAE Dumitru, Editura Paideia, București, 1996,

Biblia sau Sfânta Scriptură, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006

CHIȚOIU Dan, Virtute și cunoaștere la Platon, Editura Junimea, Iași, 1999,

Clement din Alexandria, *Stromatele*, traducere de pr. FECIORU Dumitru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1982, p. 245

Grigorie de Nyssa, *Despre viața lui Moise,* în Părinți și scriitori bisericești,vol. 29, EIBMBOR, București, 1982,

MĂRTURISITORUL Maxim, *Scoliile Sfântului Maxim Mărturisitorul Despre Teologia Mistică,* în AREOPAGITUL Dionisie, *Despre Teologia Mistică,* traducere de pr. STĂNILOAE Dumitru, Editura Paideia, București, 1996,

[37]Grigorie de Nyssa, *Despre viața lui Moise,* în Părinți și scriitori bisericești,vol. 29, EIBMBOR, București, 1982, p. 60

NICULCEA pr. Conf. Dr. Adrian, *Cunoașterea natural a lui Dumnezeu de la autori biblici la gânditori moderni,* Editura Vasiliana 98, Chișinău-Iași, 2006

POSESCU Alexandru, Platon filosofia dialogurilor, Editura Gramond, București, 2001,

TĂUȘAN Grigore, Filosofia lui Plotin, Editura Agora, Iași, 1993,

VAILIU-SCRABA, Isabela, Mistica platonică a participării la divina lume a ideilor, Editura Star Tipp, Slobozia, 1999,

WHITTAKER Thomas, *Neoplatonismul, un studio asupra istoriei elenismului,* traducere de ANGHEL Alexandru, Editura Herald, București, 2007

A DESCRIPTIVE ANALYSIS OF CONTINUING VOCATIONALTRAINING IN THE MIRROR OF THE EUROPE 2020 STRATEGY

Agota-Aliz Birtalan

PhD Student and Vlad Dragoș Haideț, MA Student - "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: Continuing education and vocational training are key components of the European Union 2020 Agenda. This paper aims to give a detailed view on the current state and progress made by the European Union countries in terms of non-formal education in the light of the Europe 2020 strategy. The data set analyzed are the databases published on the Eurostat platform, based on the EU Labour Force Survey, the Adult Education Survey and the Continuing Vocational Training Survey. The sample studied is the employed population of the European Union aged 25-64. At first sight, an unequal distribution of the percentage of involvement in vocational training in the countries of the European Union is already under way. There is a downward trend in this direction from north to south and from west to east.

Keywords: EU 2020, lifelong learning, adult learning, continuing vocational training, education

Introduction

The Europe 2020 agenda has been born out of the indisputable need to respond to the challenges of the 2008 financial crisis, when European progress has been shaken to the ground, and 10% of the employed population has lost its job, becoming unemployed. This was the turning point when the European Union Commission realized how vulnerable the European economy was and has set itself to strengthen weak points over the next decade. Based on the experience of the crisis, the EU Commission has developed a strategy, focusing primarily on combating poverty through social inclusion. To achieve this goal, there have been determined five measurable EU key targets, which by the end of 2020 have to be achieved by the member countries. These are: employment, research and innovation, climate change and energy, education and combating poverty. These targets are interdependent and the fulfillment of any of these leads to a positive result in achieving another target. For example, a high level of education and training means higher employment, which helps combating poverty.

On the eve of the end of this timeframe for the Europe 2020 strategy, we reflect in this paper on the terms of the Adult learning segment. The proposed target was to increase the labor force participation rate of the population aged 20-64 years on the labor market at European level, from 69% to at least 75%, by involving more women, the elderly employed and migrants in the labor market. Developing new skills is a precursor to the process of modernizing the labor market, while giving people the chance to find professional positions and responsibilities that are more compatible with their education, including labor mobility.

As defined by the Commission of the European Union, Lifelong learning „encompasses all learning activities undertaken throughout life with the aim of improving knowledge, skills and competences, within personal, civic, social or employment-related

perspectives. The intention or aim to learn is the critical point that distinguishes these activities from non-learning activities, such as cultural or sporting activities."[1]

In the last century, the interest in this subject has increased considerably and a series of critical theories have emerged. Most theories have been grouped under two great theories, namely cognitivism, which states that there is a connection between what is old and what is new, and constructivism, which in its turn argues that "knowledge is not something that we get passive from the world or authoritarian sources, but it is built by individuals or groups, thus making sense in their experimental world".[2] People who develop their lifelong learning are considered more capable in terms of insertion in the labor market, find better paid jobs, making monetary, cultural and entrepreneurial impressions on communities. [3]

This new wave of professionals is part of the knowledge-intensive economy, which means the empirical assurance of current capitalism and according to Thompson[4], the foundation of success in the global economy is the investment in human capital. Competitive economy is primarily based on professional occupations (accountants, lawyers, managers, ICT specialists, etc.).[5] Benner emphasized that information and knowledge became the new commodities, in addition to fixed-capitals.[6] The Organization for Economic Co-operation and Development described in 2006 the concept of the knowledge economy as being created principally by the rapid development and adoption of ICT and globalization. The knowledge worker role demands highly skilled, well-educated, innovative and responsive to change work force.[7]

From Romania's perspective on the subject of vocational training, the employees' access to them is regulated in the Labor Code, according to which companies with over 21 employees have the obligation to ensure participation in training programs for all employees at least once every two years. For companies with a number of employees under 21, they have the obligation to provide professional training at least every three years. The expenditure on participating in these programs is the responsibility of the employer.

Methodology

The main indicator for measuring adult learning is the rate of participation in education and training, which includes participation in formal and non-formal education. Thus, the databases used in this paper are those published on the Eurostat platform, namely the EU Labor Force Survey, the Adult Education Survey and the Continuing vocational training survey.

The studied sample is the employed population of the European Union aged 25-64. For the manipulation and visualization of the data, as well as for the statistical tests, the Office 365 Excel and JASP 0.9.2.0 digital tools were used. JASP is a free and open-source graphical program for statistical analysis, designed to be easy to use and familiar to users of SPSS.

---

[1]Eurostat, Glossary: Lifelong Learning, ISSN 2443-8219, accessed: 11.05.2019.
[2]Yilmaz, K. (2008). Constructivism: Its Theoretical Underpinnings, Variations, and Implications for Classroom Instruction. Educational Horizons. 86 (3): 161–172.
[3]Yilmaz, K. (2008). Constructivism: Its Theoretical Underpinnings, Variations, and Implications for Classroom Instruction. Educational Horizons. 86 (3): 161–172.
[4]Steven Albert and Keith Bradley (1997).Managing Knowledge: Experts, Agencies and Organizations, Cambridge: Cambridge University Press.
[5]Steven Albert and Keith Bradley (1997).Managing Knowledge: Experts, Agencies and Organizations, Cambridge: Cambridge University Press.
[6]Benner, C. (2002). Work in the New Economy: Flexible Labor Markets in Silicon Valley, Wiley-Blackwell.
[7]OECD (2006). Changing patterns in the world of working, paper presented at the International Labor Conference, 95th Session, Geneva.

In the first stage, the relevant databases were extracted, followed by their mining; finally, their processing resulted in visual and statistical pieces, which were interpreted in conformity.

Data Interpretation / Results

At the level of the data, there is an uneven distribution of non-formal education in the EU member states. Figure 1 shows the map of Europe, bounded by states, this delimitation being based on the 2016 AES (Adult Education Survey). The data behind the graphic depicts participation rates in formal education and informal training related to the workplace.

The average rate of participation at the level of the surveyed states is 34.63%. There are above-average participation rates in central, western and northern Europe. The southern part of Europe (Italy, Greece) is below the overall average, with Portugal excepting from this rule with a 40% rate. The Carpathian-Balkan Axis and the adjacent areas (Lithuania, Poland, Romania, Bulgaria, Serbia, Greece, Turkey, etc.) are well below the European average values, the data for Romania (4%) illustrating this as a true negative pole of the rate of participation in education and training.

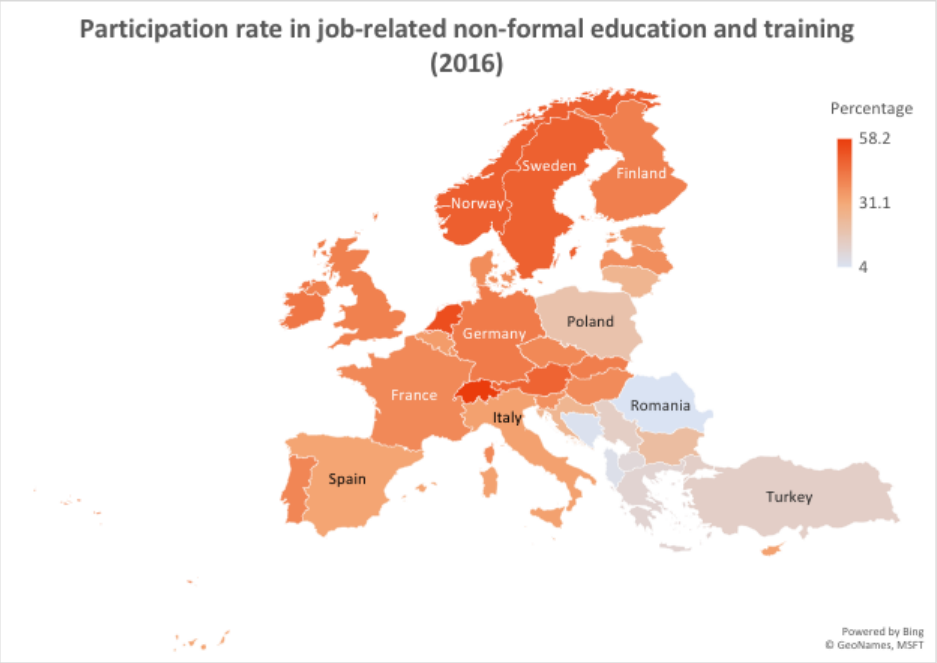

Figure 1. Source: Eurostat, Adult Education Survey, trng_aes_120

In the following graph we notice an average close to the median (34.63% participation in non-formal education), due primarily to the lack of outlier values. In this respect, according to the Box Plot view in Figure 2.1, we appreciate that Romania is the only state with an outlier value, in other words it is well below the average level of participation in vocational training. The Histogram in Figure 2.2. indicates a platykurtic distribution (flattened – small number of extreme values) illustrating a distribution with negative asymmetry, in other words,

in several states (18 countries) the participation rate in informal education is above the EU average (34.63% of the population) and only 12 states perform at this chapter below the average.

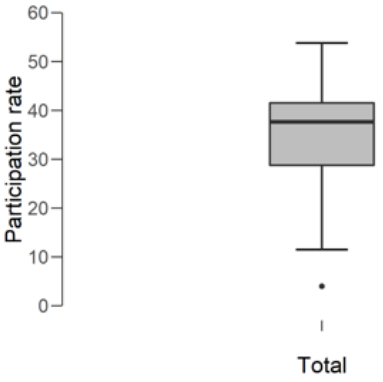

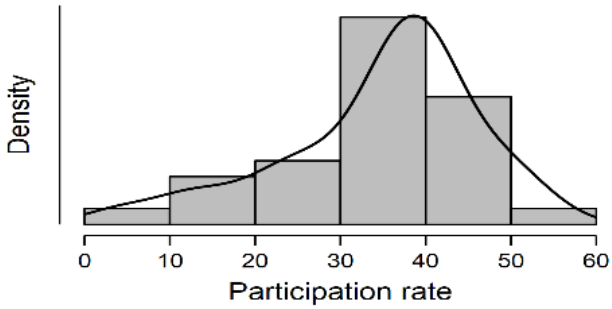

Figure 2.1.: Adult Education Survey, trng_aes_120 Figure 2.2.: Adult Education Survey, trng_aes_120

The following graphical element (Figure 3) is the Scatter Chart type and has the role of highlighting the relationship between data sets related to employment and the participation rate in education and informal training.

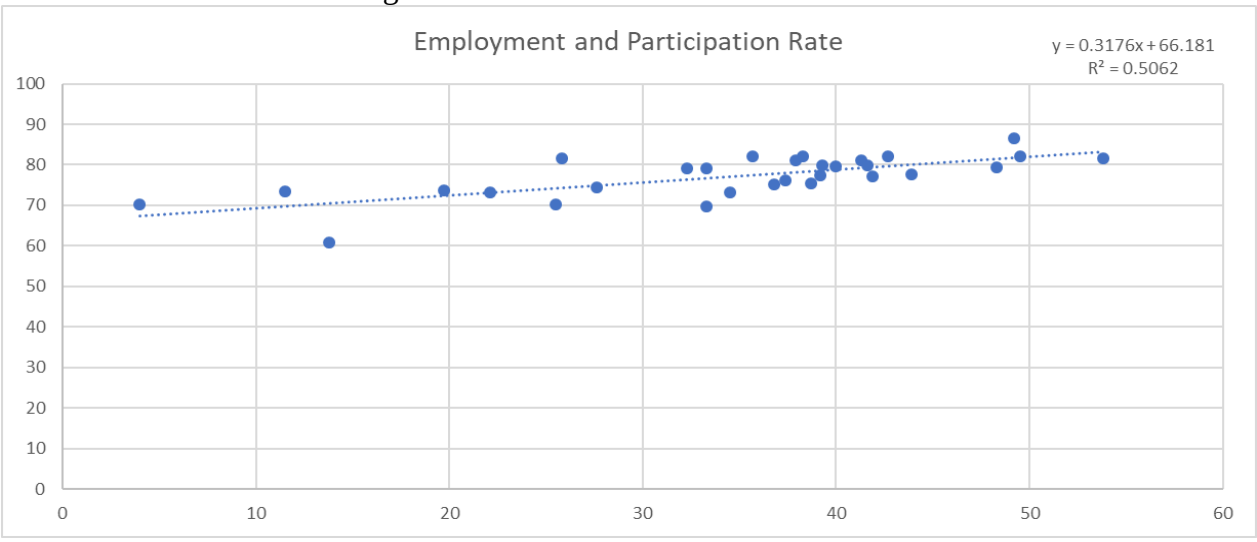

Figure 3. Source: Eurostat, Adult Education Survey, trng_aes_120, lfsi_emp_a

The correlation matrix indicates a strong and positive relationship (Pearson's r = 0.711) between the two elements, statistically significant (p-value <.001). In other words, the degree of insertion into the labor market is directly proportional to the rate of participation in education and informal training.

Pearson Correlations

			Employment	Participation rate
Employment	Pearson's r		—	
	p-value		—	
Participation rate	Pearson's r		0.711	—
	p-value	1	< .001	—

The model associated to the linear regression shows us that it is statistically significant (Significance F <.001). Based on R Square equal to 0.506, we claim that the variation of the participation rate in informal education and training explains more than 50% of the variation in the employment rate. Finally, taking into account the intercept and the explanatory variable of the model, we appreciate that in a state with a participation rate on training and informal education that is equal to zero, we will meet a 66% employment rate.

SUMMARY OUTPUT								
Regression Statistics								
Multiple R	0.711467273							
R Square	0.50618568							
Adjusted R Square	0.488549455							
Standard Error	8.311761648							
Observations	30							
ANOVA								
	df	*SS*	*MS*	*F*	*Significance F*			
Regression	1	1982.852313	1982.852313	28.70147438	1.0448E-05			
Residual	28	1934.390687	69.0853817					
Total	29	3917.243						
	Coefficients	*Standard Error*	*t Stat*	*P-value*	*Lower 95%*	*Upper 95%*	*Lower 95.0%*	*Upper 95.0%*
Intercept	-88.37015068	23.00912679	-3.840656427	0.00064313	-135.5022103	-41.23809104	-135.5022103	-41.23809104
X Variable 1	1.593679071	0.297473831	5.357375699	1.0448E-05	0.984331552	2.20302659	0.984331552	2.20302659

In Figure 4, we compare the participation rate in non-formal education between the employed and the unemployed population. Considering the target proposed by the European Union Commission in the Agenda of 2020, of a higher employment through social inclusion, we see in the graph below an increase in the rate of participation in non-formal education among the unemployed population.

However, we observe that the participation rate in trainings is higher among the employed population, increasing between 2011-2016 by 11.7%. By contrast, the 2007-2011 period produced equal increases of 17.5%, a significantly higher than in 2011-2016, largely due to the economic crisis of 2008 and its rebound. Therefore, we realize that after 2011, the effects of the above mentioned financial crisis have diminished, the increasing proportion of the participation rate being reduced to both population category levels.

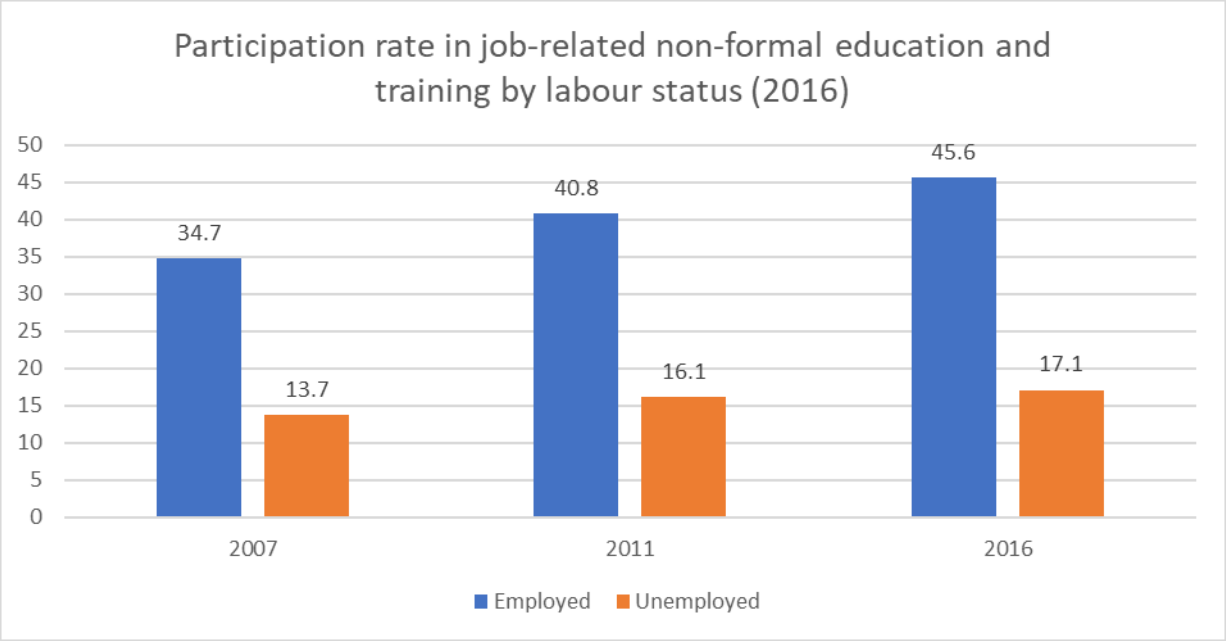

Figure 4. Source: Eurostat, Adult Education Survey, trng_aes_123

In countries where companies invest less in non-formal education, the cost of training per hour is the lowest (Figure 5). Regarding this, the general training cost in Romania per hour is 11 euros, compared to the overall average of 58 euros in the EU and the maximum value of 135 euros in Denmark. It is difficult to answer the question: given these costs, why do companies in Romania invest so little in the professional development of their own employees?

We can respond to this question by reflecting the Eurostat data on companies' reasons for not investing in employee training, namely: 4 out of 5 companies claim that the reason they do not offer professional training is due to the recruitment of candidates who already have the necessary skills; 1 out of 3 companies highlight the fact that increased workload does not allow training.

In view of the two major reasons listed above, it can be concluded that Romanian companies are pursuing immediate earnings by employing qualified workforce on open positions, not investing resources in the growth and development of human capital already employed. In the long run, this strategy risks generating major labor fluctuations.

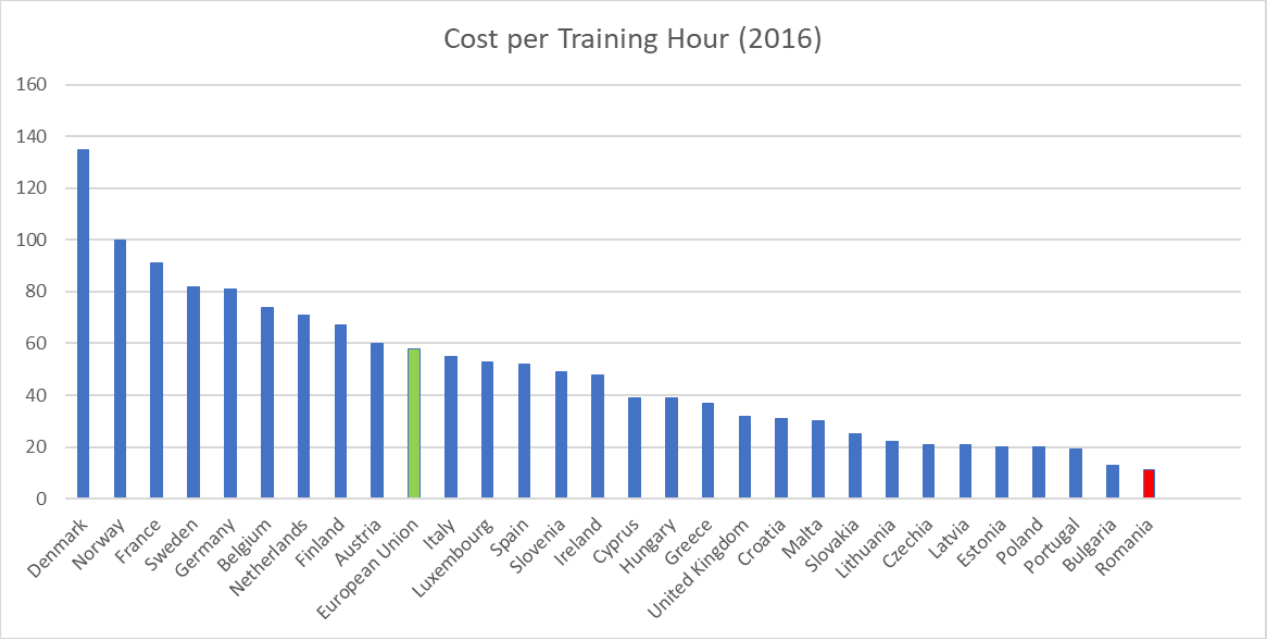

Figure 5. Source: Eurostat, Adult Education Survey, trng_cvt_20s

Figure 6 shows the participation rate for the professional category of managers, professionals, technicians and associate professionals. At European Union level, we note a growing interest from 2007 to 2011 as well as from 2011 to 2016. In Romania, between 2007 and 2011, the percentage of professionals involved in non-formal education and training has doubled, but this trend has reversed between 2011 and 2016, when the participation rate diminished by 36 percent. Thus, the gap between Romania and the European Union deepened in 2016 compared to 2007, and while at European level the trend is obviously an upward one, at national level we see ambivalent signals.

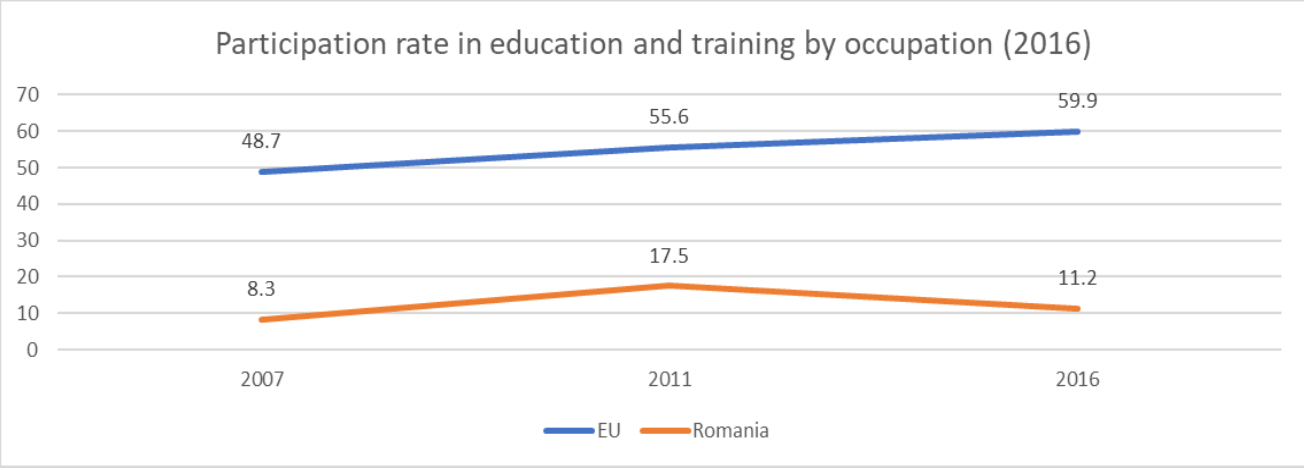

Figure 6. Source: Eurostat, Adult Education Survey, trng_aes_124

Conclusions

Following the analysis of the proposed databases, it can be said that the Europe 2020 targets are of increased interest at the level of the European Union and an increase is encouraged at the level of each member country. In general, however, we observe the gaps of the southern and eastern countries compared to the northern and western ones, in this subject.

The statistical analysis of this paper has provided evidence of a strong correlation between employment factors and participation rates in education and non-formal training. Just

as the European 2020 Agenda has highlighted, the higher the level of involvement in non-formal education, the more the employment will increase, which will lead to poverty alleviation. However, we observe that the rate of participation in non-formal learning is higher among the employed population, compared to the unemployed population between 2011 and 2016, where the rate of participation in non-formal education increased by only 1%.

Last but not least, in countries where companies invest less in training, the cost of training per hour is the lowest. This is a paradoxical phenomenon, which is explained by the fact that these countries have more modest financial possibilities than in countries where, although the cost of training is higher, it is still investing heavily in the professional development of the workforce.

The Europe 2020 Agenda has created a successful foundation, as we have seen from the data analyzed and is thus preparing the ground for the Europe 2030 Strategy, which aims at a sustainable development with a focus on people, the planet, prosperity, peace and partnerships. Engaging in continuing non-formal education ensures relevance on the labor market, this way allowing people to achieve their potential with dignity and equality in a healthy environment.

BIBLIOGRAPHY

Benner, C. (2002). *Work in the New Economy: Flexible Labor Markets in Silicon Valley*, Wiley-Blackwell.

Commission of the European Communities. (2001, November 21). Making a European Area of Lifelong Learning a Reality. Retrieved from EUR-Lex: https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0678:FIN:EN:PDF, accessed: 12.05.2019.

Europe 2020 Strategy, European Commission.

Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training/data/database, accessed: 09.02.2019.

Eurostat: Glossary, Lifelong Learning, ISSN 2443-8219, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Lifelong_learning, accessed: 11.05.2019.

Marshall, J. and Reason, P. (1994). *Adult learning in collaborative action research: Reflection on the supervision process, Studies in Continuing Education, Research and Scholarship in Adult Education*, pp. 113.

OECD (2006). *Changing patterns in the world of working*, Paper presented at the International Labour Conference, 95th Session, Geneva.

Paul Thompson and Kirsty Newsome, *Theories of the Employment Relationship: Choosing between Norms and Contracts* In Bruce E. Kaufman (2004). *Theoretical Perspectives on Work and the Employment Relationship*, Champaign: Industrial Relations Research Association, 2004, pp. 133-162.

Steven Albert and Keith Bradley (1997). *Managing Knowledge: Experts, Agencies and Organisations*, Cambridge: Cambridge University Press.

Whyte, C. B. (1989). *Student Affairs-The Future*. Journal of College Student Personnel. 30.(1) pp. 86-89.

Yilmaz, K. (2008). *Constructivism: Its Theoretical Underpinnings, Variations, and Implications for Classroom Instruction*. Educational Horizons. 86 (3): 161–172.

.

PROFESSIONAL SKEPTICISM IN AUDITING, A QUANTIFYABLE OR NON-QUANTIFYABLE CONCEPT?

Alexandru Teodor Coracioni

PhD Student, "1 Decembrie 1918" University of Alba Iulia

Abstract:Articolul prezintă conceptul de scepticism profesional aplicat în activitatea de audit financiar . Prin examinarea factorilor reprezentativi care influențează nivelul de aplicare a scepticismului profesional, intern sau extern activității de audit, cu rol în întărirea sau subminarea acestei calități, se poate implementa o bază de evaluare sau cuantificare a acestui concept. Un mod practic de măsurare pe această bază, o poate constitui aplicarea unei scale Likert. O asemenea abordare reprezintă unul dintre posibilele răspunsuri la obiectivul acestei cercetări, acela de a dezvolta cunoașterea asupra modalităților de măsurare a scepticismului profesional.

The article presents the concept of professional skepticism applied in the financial audit activity. By examining the representative factors influencing the level of application of the professional skepticism, internal or external to the audit activity, with a role in strengthening or undermining this quality, a basis for assessing or quantifying this concept can be implemented. A practical way for the measurement on this basis can be the application of a Likert scale. Such an approach is one of the possible answers to the objective of our research, which is to develop the knowledge regarding various possible ways of measuring the professional skepticism.

Keywords: scepticism profesional, audit financiar, independență, scala Likert.

(Clasificarea JEL: M40, M41, M42)

1. Introducere

Un audit de calitate presupune exercitarea raţionamentului profesional de către auditorul financiar precum şi punerea în practică a unei mentalităţi fundamentate pe scepticismul profesional. Aceste aspecte trebuie realizate în cadrul planificării şi a realizării efective a unei misiuni de audit financiar. Standardele Internaţionale de Audit care sunt emise de către International Auditing and Assurance Standards Board identifică în mod explicit importanţa fundamentală a scepticismului profesional.

Aceste standarde profesionale definesc scepticismul profesional drept "o atitudine care include o gândire rezervată, fiind atent la condiţii care ar putea indica o posibilă denaturare datorată fraudei sau erorii şi o evaluare critică a probelor de audit." [1].

Într-un cadru mult mai general, scepticismul profesional trebuie să fie exercitat de către toți profesioniștii contabili, nu numai de către auditorii financiari.

Mediul profesional conceptualizează scepticismul într-o dublă ipostază, ca stare de spirit a auditorului dar și ca proces activ în activitatea acestuia.

Privit din perspectiva stării de spirit, auditorul ar trebui să fie caracterizat în abordarea sa, ca fiind lipsit de prejudecăți, idei prefabricate sau preconcepute, încercând să vizualizeze

[1]IAASB, Manual de Reglementări Internaționale de Control al Calității, Audit, Revizuire Alte Servicii de Asigurare și Servicii Conexe, Ed. CAFR, România, București 2016 ISA 200, Obiectivele generale ale auditorului independent şi desfăşurarea unui audit în conformitate cu Standardele Internaţionale de Audit [3].

conceptele din perspective diferite, capabil să accepte schimbarea. În mod evident, calitatea de a fi sceptic caracterizează în mod variat diferite persoane, unele persoane fiind prin natura lor intimă mai mult sau mai puțin sceptice în comparație cu alte persoane.

Din perspectivă procesuală, scepticismul profesional implică abordarea activă permanentă pentru identificarea inconsistențelor dintre informații provenind din surse diferite. Spre exemplu, auditorul trebuie să identifice aceste inconsistențe logice sau de substanță realizând comparații între informațiile provenind în etape diferite ale misiunii de audit, sau prin utilizarea unor alte proceduri de audit, cum ar fi procesul de evaluare a riscurilor sau revizuirea analitică referitor la entitatea analizată, industrie, cunoașterea generală a afacerii sau informații provenind din auditurile anterioare.

Scepticimul profesional poate fi dezvoltat în conștiința și abordarea auditorilor financiari, fiind o măsură a valorii profesionale a acestora. Această calitate de a măsura profesionalismul unui auditor nu are la dispoziție și modalități practice de cuantificare a gradului de scepticism profesional aplicat de către profesioniști. Modalitățile de dezvoltare a acestei calități pot fi atât de natură formală academică, dar și practică prin exercițiu realizat în mod direct în cadrul misiunilor. Din acest punct de vedere, calitatea de a fi sceptic va evolua pe măsura creșterii experienței profesionale a auditorului.

Efortul de optimizare a nivelului scepticismului profesional trebuie să fie direcționat spre recunoașterea factorilor de subminare care pot fi de natură diversă cum ar fi denaturări sau deformări ale procesului de cunoaștere sau apariția unor evenimente care compromit independența. Prin exercitarea revizuirii activității de audit, ar trebui ca eventualele eșecuri ale aplicării scepticismului profesional să fie identificate, reduse sau evitate.

În mod logic, apare întrebarea firească dacă această calitate, respectiv scepticismul profesional înțeles atât la nivel personal cât și din punct de vedere al procesualității în audit poate fi măsurat, este cuantificabil sau nu este cuantificabil? La această întrebare încercăm să oferim un răspuns, dintr-o multitudine de răspunsuri posibile. În măsura în care nu poate fi cuantificat, scepticismul reprezintă un concept general, ideal, cu o aplicabilitate mai curând teoretică. În mod declarativ, auditorii financiari vor afirma că au aplicat scepticimul profesional în activitatea curentă, dar devine legitimă următoarea întrebare: cum ar putea fi posibil să măsurăm modul și nivelul la care acest concept a fost utilizat?

2. Stadiul actual al cercetării

Conceptul de scepticim profesional nu este definit în literatura academică într-un mod consistent (M. Nelson 2009). Problema centrală a măsurării scepticismului profesional este legată de posibilitatea modelării acestui concept, prin intermediul unor atribute ale probelor de audit colectate de către auditorul financiar, în combinație cu trăsăturile profesionale, experiența, personalitatea și stimulentele care pot determina sau influența scepticismul profesional. Un model ce include aceste atribute, care practic integrează munca anterioară a mai multor autori este prezentat de către M. Nelson (2009). Printre autorii importanți se include K. Hurt care are o contribuția semnificativă în demersul de cuantificare al scepticismului profesional prin intermediul unei scale (K. Hurt et al. 2008). Același autor (K. Hurt 2010) dezvoltă o scală proiectată pentru măsurarea *ex ante* a trăsăturilor individuale specifice scepticismului profesional și care este fundamentată pe standarde de audit, aspecte de psihologie, filosofie și cercetări comportamentale. Dezvoltarea unui model al scepticismului profesional, precum și demersul de cuantificare, poate să ofere perspectiva din

care în practică, firmele de audit pot influența scepticismul profesional. Din literatura de specialitate, se pot observa abordări de cuantificare şi evaluare a gradului în care un auditor financiar prezintă această caracteristică, în calitate de atribut personal al unui profesionist individual, dar nu am observat modele care să prezinte cuantificarea gradului de aplicare *ex post* a scepticismului profesional în practica unei misiuni de audit.

3. Metodologia şi obiectivele cercetării

Scopul acestei cercetări îl constituie îmbogăţirea înțelegerii posibilității de cuantificare a unui concept fundamental așa cum este scepticismul profesional prin focusarea atenției asupra posibilității de măsurare a scepticismului profesional aplicând scala Likert. Obiectivul principal îl constituie prezentarea unei modalităţi de abordare a măsurării nivelului de scepticim profesional atins într-o misiune de audit. Lucrarea de cercetare face parte din categoria cercetării documentare aplicate, destinată consolidării cunoştinţelor teoretice și practice din domeniul auditului financiar. Activitatea de cercetare pe care se bazează articolul a constat în: (a) analiza nivelului cunoașterii în domeniul abordărilor legate de încercări ale cuantificării gradului de scepticism profesional, (b) studiul unei posibilități de măsurare a scepticismului profesional fundamentat pe baza unei scale ordinale de tip Likert.

4. Aplicarea scepticismului profesional

Atitudinea de scepticism profesional trebuie incorporată / inclusă în metodologia de audit aplicată și trebuie utilizată în toate etapele procesului de audit (planning, evaluarea riscului, colectarea datelor şi evaluarea rezultatelor)[2]. Din acest punct de vedere, aceasta este o responsabilitate principală a auditorului financiar[3] ce ar trebui să fie exercitată în cadrul programelor de audit și în procesul de revizuire.

Lipsa aplicării scepticismului profesional de către auditori a devenit un factor cheie în aprecierea calității unei misiuni de audit financiar, aflat în atenția organismelor de reglementare la nivel mondial.

În mod evident, calitatea de a fi sceptic se materializează în modul în care suntem capabili să punem la îndoială sau să abordăm în mod critic informația primară colectată, fapt realizat într-un nivel mai ridicat de către personalul de audit implicat în acest proces, personal care în mod evident are un nivel mai redus de experiență. Calitatea de a fi sceptic este aplicată la un nivel de către personalul de audit cu mai multă experiență care realizează procesul de revizuire al activității de audit.

Dacă organizarea unui auditor include mai puține resurse profesionale în cadrul procesului de revizuire calitativă, putem aprecia că nivelul de aplicare al septicismului profesional este redus, deoarece este dificil de demonstrat că poți fi sceptic cu tine însuți, din rațiuni subiective evidente.

---

[2] IAASB, Manual de Reglementări Internaționale de Control al Calității, Audit, Revizuire Alte Servicii de Asigurare și Servicii Conexe, Ed. CAFR, România, București 2016, Scepticismul profesional într-un audit al situațiilor financiare [3].

3 Dănescu Tatiana, Audit financiar – convergenţe între teorie şi practică, Editura Irecson, Bucureşti, 2007, pag.94-96

99-101; 132-133[2].

Într-o abordare pragmatică, de măsurare a nivelului de aplicare a scepticismului profesional putem proiecta / utiliza o scară de note, sau greutăți specifice pentru diferite aspecte al activității de audit. În acest context nivelul de alocare al resurselor de audit sau disponibilitatea acestor resurse, pentru realizarea procesului de revizuire a dosarului de audit reprezintă un indicator direct care poate influența acest sistem de notare sau de acordare unei ponderi specifice, în vederea cuantificării nivelului de utilizare a scepticismului profesional. Pe această scară, în mod evident un practician individual are cel mai redus nivel de evaluare a aplicării conceptului în discuție.

5. Factori reprezentativi de influențare a scepticismului profesional

În măsura în care putem identifica factorii[4] care influențează nivelul scepticismului profesional, putem avea șansa cuantificării acestor factori, fapt care poate crea premiza măsurării acestui concept în ansamblul lui.

Dintr-o perspectivă generală, factorii reprezentativi care influențează aplicarea scepticismului profesional pot fi factorii interni sau externi activității auditorului. În același timp, acești factori pot să fie factori care permit utilizarea scepticismului profesional sau pot să fie factori care realizează inhibarea acestei calități. În practică acești factori au un caracter dual, putând reprezenta antipozii unei scale ordinale similare unei scale Likert. Aceasta este o scală folosită în psihometrie pentru măsurători operate cu ajutorul chestionarelor și poartă numele creatorului său, psihologul american Rensis Likert.

Scala Likert este o scală ordinală fiind în fapt o scală nominală pe care s-a introdus o relație de ordine, altfel spus valorile măsurate sunt ordonabile pe baza unei relații de ordine. Caracteristica principală a scalei Likert este faptul că este printre cele mai utilizate scale de măsurare a atitudinii.

În acest context, putem lua în considerare diferiți factori de influențare a sceptismului profesional, spre exemplu de natură internă auditorului, care întăresc sau inhibă acest proces:

- Abilități tehnice aplicate în antiteză cu lipsa abilităților;
- Abilități analitice în antiteză cu lipsa abilităților analitice;
- Lipsa prejudecăților în antiteză cu prezența unor prejudecăți / preconcepții;
- Atitudine proactivă în antiteză cu lipsa unei atitudini proactive;
- Atitudine deschisă în antiteză cu o atitudine bazată pe o încredere exagerată;
- Independență în antiteză cu asertivitate;
- Aplicarea unor valori etice în antiteză cu lipsa aplicării valorilor etice;
- Evaluarea integrității managementului în antiteză cu varianta în care nu a fost evaluată integritatea managementului;
- Implementarea impredictibilității în cadrul programelor de audit în antiteză cu situația în care nu a fost implementată impredictibilitatea în cadrul programelor de audit;
- Creșterea nivelului confirmărilor externe în zonele de risc în antiteză cu varianta în care nu a fost crescut nivelul confirmărilor externe în cadrul zonelor de risc;
- Experiență în audit în antiteză cu lipsă de experiență în audit;
- Cunoașterea clientului și a industriei în antiteză cu lipsa cunoașterii clientului etc.

[4] N. Martinov Bennie, M. Cadiz Dyball, P. Leung, A study on how firms conceptualise and apply professional scepticism in an audit context, Macquarie University, 2012 – 2013 [4].

Putem lua în considerare, în procesul de cuantificare / măsurare, factori de influențare de natură externă:

- Training formal al profesionistului în antiteză cu lipsa unei pregătiri formale;
- Programe de audit structurate pe analiză de risc în antiteză cu varianta de lucru bazată pe foi automate de lucru / abordare pe baza unor checklisturi;
- Suficiente resurse de audit în antiteză cu resurse de audit inadecvate;
- Proces extins de revizuire în antiteză cu un proces de revizuire inexistent;
- Atitudinea managementului de audit în antiteză cu lipsa unei atitudini potrivite din partea managementului de audit.

Lista factorilor de influențare prezentați mai sus, nu este comprehensivă, poate fi extinsă chiar şi prin utilizarea unor altor criterii de clasificare.

Deoarece scepticismul profesional este o stare de spirit, există posibilitatea ca în practică să nu fie documentat orice aspect asupra modului în care a fost aplicat scepticismul profesional în timpul procesului de audit. Prin urmare, documentația de audit constituie o dovadă critică asupra modului în care misiunea de audit este planificată şi realizată[5]. Din acest motiv, modul în care a fost aplicat scepticismul profesional trebuie documentat pe parcursul unei misiuni de audit financiar, mai ales cu privire la problemele semnificative de audit.

6. Concluzii

Între scepticismul profesional şi nivelul de calitate a unui audit financiar există o legătură de influențare reciprocă. Aplicarea scepticismului profesional influențează evaluarea riscului în perioada de planning al misiunii de audit dar şi în faza de colectare şi evaluare a informației. În ansamblu, scepticismul reprezintă o caracteristică semnificativă a procesului de audit, fiind unul dintre factorii de influențare a calității auditului. Considerăm că în contextul unei analize profunde a factorilor reprezentativi care influențează scepticismul profesional, se poate proiecta un cadru de evaluare şi măsurare a modului în care scepticismul profesional a fost aplicat de către auditori financiari. Articolul prezintă o posibilitate de măsurare / cuantificare a gradului de scepticism profesional, pe baza conceptului de scală ordinală creat de Likert, prin utilizarea unor factori de natură internă şi externă activității de audit.

BIBLIOGRAPHY

1. Arens Loebbecke – Audit. O abordare integrată, Editura ARC, Chişinău, 2006.
2. Dănescu Tatiana, Audit financiar – convergenţe între teorie şi practică, Editura Irecson, Bucureşti, 2007, pag. 94 – 96, 99 - 101, 132 - 133.
3. IAASB, Manual de Reglementări Internaționale de Control al Calității, Audit, Revizuire Alte Servicii de Asigurare şi Servicii Conexe, Ed. CAFR, România, București 2016.
4. N. Martinov Bennie, M. Cadiz Dyball, P. Leung, A study on how firms conceptualise and apply professional scepticism in an audit context, Macquarie University, 2012 – 2013.
5. R. Kathy Hurt, Professional Skepticism An audit specific model and measurement scale, Working paper, Baylor University, 2007.

[5] Enhancing Auditor Professional Skepticism [14]

6. R. Kathy Hurt, Martha M. Eining, David Plumlee, An experimental examination of professional skepticism, Baylor University – Department of Accounting & Business Law, 2008.

7. R. Kathy Hurtt (2010) Development of a Scale to Measure Professional Skepticism. AUDITING: A Journal of Practice & Theory: May 2010, Vol. 29, No. 1, pp. 149-171.

Resurse web (e-bibliotecă), baze de date

8. www.charteredaccountantsanz.com/member-services/technical/audit-and-assurance/professional-scepticism.

9. https://researchers.mq.edu.au/en/projects/a-study-on-how-firms-conceptualise-and-apply-professional-sceptic.

10. http://www.oag-bvg.gc.ca/internet/methodology/performance-audit/manual/1041.shtm

11. http://www.e-birouvirtual.ro/sites/default/files/articole_bv/scala_Likert_si_masurarea_calitatii.pdf.

12. https://www.ifac.org/global-knowledge-gateway/audit-assurance/discussion/professional-skepticism-heart-audit.

13. https://www.cafr.ro/uploads/IAASB%20Professional%20Skepticism%20QandA-final%20RO-3737.pdf.

14. https://www.iaasb.org/system/files/meetings/files/20150615-iaasb-agenda_item_10-b-gloverprawitt_enhancing_auditor_professional_skepticism-final.pdf.

A NEED FOR UNDERSTANDING – ROMA COMMUNITY

Alexandru Sava

Researcher III, PhD, Romanian Academy, Iași Branch

Abstract:Roma communities have been traditionally marginalized and discriminated against, and in spite of the efforts and related projects conducted since the nineties to improve both their socio-economic condition and their social perception, this reality hasn't changed much. Causes for this may reside in the extent to which preconceptions are dealt with, but also in a lack of a real and sustained intercultural dialogue. Another perspective is brought by the perception of the fragility and exceptional state of mind of a community which, from centuries, has dealt with rejection and marginalization on a daily basis. Understanding the real effects of this continued lack of justice toward a whole minority, may bring about a change in the perception of their values, and also an attenuation of said discrimination. The issues of guilt and imputation may shift subjects, if such values as compassion would find their inner strength. A strong civil society assumes a multicultural dialogue, but the desired effects of the latter cannot be obtained as long as mentalities will continue to feed discrimination.

Keywords:discrimination, Roma comunity, fragility, perception, dialogue.

1) Specificul și problematica integrării minorității rome au fost abordate și analizate în profunzime în ultimii 15-20 de ani, în România și în Uniunea Europeană, pe măsură ce Comisia Europeană a adoptat recomandări și directive referitoare la politica generală de îmbunătățire continuă a statutului și a nivelului de trai al membrilor comunității rome, solicitându-se guvernelor țărilor membre ale Uniunii să întreprindă pașii necesari pentru implementarea cerințelor specifice. În această lucrare îmi propun să arăt câteva dintre impasurile care pot fi întâlnite în multiplele tipuri de abordări ale acestei activități și care sunt modalitățile prin care cred că se poate ajunge la o înțelegere cât mai adecvată și la o posibilă rezolvare a unora dintre problemele întâlnite.

Corespunzător cu importanța mesajului transmis de către Comisia Europeană, în doctrina de specialitate au apărut de-a lungul anilor numeroase reacții, majoritatea consemnând progresele pe care guvernele statelor membre ale U.E. au reușit să le obțină în îmbunătățirea, pe multe planuri, a condițiilor de viață ale minorității rome. Ceea ce s-a reușit într-o mai mică măsură (sau chiar deloc) este schimbarea atitudinii unei bune părți din populația majoritară, cu privire la aspecte legate de unii membri ai acestei minorități. Este vorba despre atitudinea discriminatorie, fapt consemnat de către toți autorii care au încercat să înțeleagă și să expună probleme legate de specificul integrării comunității rome.

În literatura științifică[1] au fost exprimate preocupări pentru analiza grupurilor sociale minoritare încă de la sfârșitul anilor optzeci, noțiunea mai largă de multiculturalism referindu-se la minoritățile sociale de orice natură. În preferințele multor autori s-a constatat o îndepărtare față de modelul asimilării treptate a diferitelor comunități într-un *melting pot* în care diferențele să-și piardă din importanță, în procesul de adaptare generală la principiile și

[1]Între autorii români care au analizat situația romilor, menționăm pe: Foszto Laszlo, „Colecție de studii despre romii din România", editura Kriterion, Cluj-Napoca, 2009; Valeriu Nicolae, „We are the Roma!: One Thousand Years of Discrimination", Seagull Books, 2014;

valorile majoritare, tinzându-se către o prezervare a specificul minoritar, pe măsura recunoașterii importanței acestuia într-o societate democrat liberală.[2]

2) Membrii etniei rome sunt parte integrantă a societății românești (ca si a celei din multe țări europene) și este vital ca, pentru o dezvoltare armonioasă din punct de vedere social-economic, să existe o înțelegere și o bună colaborare între cetățenii aparținând oricărei etnii, înțelegere bazată, între altele, pe sentimente de toleranță și de încredere. Aceasta nu poate fi obținută în lipsa unui climat de comunicare, a unui dialog social care ar trebui să fie specific societății civile. Greșelile, neîncrederea, nesiguranța pot fi cel mai bine identificate și eliminate pe calea unui dialog onest, de pe urma căruia toate părțile implicate nu pot avea decât de câștigat. Totuși, tocmai un astfel de dialog se pare că lipsește, el fiind câteodată invocat, dar mai mereu absent.[3] Cred că în special la nivelul O.N.G.-urilor s-ar putea obține o implicare mai adecvată în acest sens, deoarece în acestea activează persoane care cunosc bine situația diverselor comunități rome și sunt cel mai în măsură să detalieze motivația pașilor care ar trebui urmați, pe calea dialogului.

Existența unei politici unitare în vederea integrării minorității rome – ca și a celorlalte minorități – în societatea românească, nu exclude, desigur, asigurarea unui climat social care să permită dezvoltarea nestânjenită a specificului acestor comunități, din cele mai diverse puncte de vedere. Sunt vizate în primul rând caracteristicile culturale, așa cum au fost păstrate și perpetuate în sânul fiecărei etnii, care exprimă, de cele mai multe ori, esența modului său de a fi și a *ethosului*. Dar tocmai menținerea acestor caracteristici poate fi de natură să inducă impresia că membrii comunității rome au tendința să activeze numai în acele domenii care au legătură cu specificul invocat. Or, aceasta s-a dovedit că nu mai este o regulă, în special de când pașii parcurși către integrare includ măsurile luate, la nivel guvernamental și local, pentru îmbunătățirea semnificativă a educației în rândurile comunității rome. Chiar dacă deocamdată rare, există și cazuri în care tinerii absolvenți ai liceelor parcurg și traseul universitar, specializându-se în arii sociale diverse.

Din păcate însă, sunt și situații în care părinții nu își trimit copii la școală - sau o fac doar pentru o scurtă perioadă -, preferând să-i rețină acasă unde pot ajuta mai bine în

---

[2] În ceea ce privește naționalitatea, multiculturalismul este privit de către autorii „anti-esențialiști" ca reflectând un „tablou social reprezentând un 'mozaic' de minorități uni-culturale, interconectate, distincte, omogene individual și cu specific rezistent, care sunt fixate pe fundalul unei culturi majoritare cu caracteristici similare" (trad. A.S.) (Steven Vertovec), această interpretare opunându-se celei „esențialiste" (sau moniste), în care naționalitatea era privită ca presupunând omogenitate culturală – Tariq Modood, „Anti-Essentialism, Multiculturalism and the 'Recognition' of Religious Groups, în Will Kymlicka and Wayne Norman (ed.), „Citizenship in Diverse Societies", Oxford University Press, 2000, pag. 175. Unii teoreticieni au susținut tolerarea grupurilor minoritare și abținerea statului de la intervenții în acțiunile lor (Chandran Kukathas), alții sunt de părere că simpla tolerare a diferențelor de grup nu înlătură inechitățile regăsite în tratamentul rezervat membrilor acestor grupuri, fiind necesară o recunoaștere și o „acomodare pozitivă" a practicilor minorităților, prin drepturi diferentiate după specificul grupurilor (Will Kymlicka). În general este promovată o „politică a diferenței", a identității și recunoașterii, insistându-se pe necesitatea unei „revalorificări a identităților, acestea având dreptul la respect", în cadrul unei „schimbări a curentului dominant de reprezentare și comunicare orientat către marginalizarea anumitor grupuri"(trad. mea, A.S.) (Amy Gutmann, Charles Taylor, Iris Marion Young). Dintre cei care aduc reproșuri multiculturalismului menționăm pe Sarah Song (accesat în 7 mai 2019) - https://plato.stanford.edu/entries/multiculturalism/

[3] „The socio-ethical norms, the minority rights legal framework will be ineffective unless the nature of the social tension between Roma and non-Roma is first acknowledged and addressed. (…) In simpler words, it is difficult to promote minority rights and non-discrimination when the majority and minority have not even agreed to cooperate with each other" („Normele etico-sociologice, cadrul legal al drepturilor minorităților, vor fi lipsite de efect dacă natura tensiunii sociale dintre roma și non-roma nu va fi mai întâi recunoscută și abordată (…) Cu alte cuvinte, este dificil să promovezi drepturile minorităților și nediscriminarea, cât timp majoritatea și minoritatea nici n-au convenit să coopereze reciproc." - trad. A.S.), Iskra Uzunova, "Roma Integration in Europe: Why Minority Rights are Failing" in: Arizona Journal ofInternational & Comparative Law, Vol. 27, No. 1, 2010, pag. 286. (Accesat în 5 mai 2019). http://arizonajournal.org/wp-content/uploads/2015/10/8.27.1Uzunova.pdf

gospodărie, sau pot deprinde aptitudinile pentru meseriile specifice pe care să le exercite ulterior și de pe urma cărora să-și asigure mijloacele de trai, pentru ei și familiile lor. Aceasta este o realitate care nu poate contribui la o integrare satisfăcătoare, deoarece favorizează, dimpotrivă, menținerea unei anumite separări sau chiar izolări față de populația majoritară, sau față de celelalte minorități.[4] Este încurajată și o anumită stare subiectivă de retragere din activitățile mai generale, social-economice, inducând atitudini de genul „locul meu nu este acolo". Perpetuarea acestei situații, de asemenea, contribuie la inducerea unor reacții de delimitare și chiar de respingere în rândul membrilor comunității majoritare.[5] Este vizată cultivarea diferenței (în sens negativ) și a unei anumite distanțări, care în nici un caz nu poate contribui la reducerea atitudinii discriminatorii. Acest tip de atitudini se regăsesc, în mod oarecum tradițional, atât de partea minorității rome, cât și a populației majoritare. De aici, și aparenta agresivitate, care ascunde de multe ori o anumită timorare și retractilitate, deprinsă încă din copilărie. Aceasta conduce la evitarea mediilor care sunt preferate de populația majoritară și la încurajarea unei separări față de tot ceea ce segmentul social majoritar obișnuiește în desfășurarea activităților zilnice.

Pe de altă parte, etnia romă cuprinde, la rândul său, mai multe stratificări și specializări, date atât de preferințele de așezare geografică, de domeniul tradițional de activitate sau alte cutume – iar aceasta este valabil nu numai pentru teritoriul României, ci și pentru celelalte state din Uniunea Europeană în care sunt stabilite comunități de etnie romă. Comunicarea între aceste minorități etnice este uneori ea însăși deficitară. Ceea ce se poate spune că le unește însă este tocmai acest sentiment de izolare, întreținut de ostilitatea resimțită în continuare din partea populației majoritare. Atunci când o asemenea stare de lucruri este perpetuată un timp extrem de îndelungat, acest tip de subiectivitate aproape capătă atributul normalității, sau cel puțin este percepută în acest mod. Traumele psihice (pentru că de așa ceva, de regulă, este vorba) resimțite încă din copilărie de către membrii comunității rome și dezvoltate, în mod continuu, de-a lungul vieții, au ca efect o fragilizare sufletească și un tip de încrâncenare care nu poate fi decât dobândit. Oricine este supus, în mod constant, unui tratament dicriminatoriu, în care ostilitatea, disprețul, neîncrederea și respingerea sunt mai

[4] „A survey conducted on a representative sample of the Roma people aged 16 years and above, show that their employment rate was only 36,3 % and the unemployed represented 48,6 % (as compared to the national employment rate of 58,5 % and the national unemployment rate of 7.4 %, according to 2011 NSI data). Only one out of ten Roma has had an employment contract with indefinite duration in the last two years, and 52 % of the Roma state that they have not found employment in this period." („Un sondaj efectuat pe un eșantion reprezentativ de membri roma cu vârsta peste 16 ani, a arătat că rata lor de angajare era de doar 36,3%, cei șomeri reprezentând 48,6% -comparativ cu rata națională a celor angajați de 58,5% și rata națională a șomajului de 7,4%, dupa date NSI din 2011-. Numai unul din zece romi avea un contract de angajare pe durată nedetrminată în ultimii doi ani, iar 52% dintre romi declară că nu au găsit de lucru în această perioadă" – trad. A.S.), European Comission, *Report on the implementation of the EU Framework for National Roma Integration Strategies 2015*, STRATEGY OF THE GOVERNMENT OF ROMANIA FOR THE INCLUSION OF THE ROMANIAN CITIZENS BELONGING TO ROMA MINORITY FOR 2015-2020, pag. 8. https://www.swedenabroad.se/globalassets/ambassader/rumanien-bukarest/documents/romanian-strategy-for-2015-2020.pdf (accesat în 9 mai 2019).

[5] Situația constatată în România nu este singulară în Uniunea Europeană, fapt remarcat în literatura de specialitate. „One might credit the EU with rather dramatic achievements in spurring these countries to improve the situation of this minority population. Yet discrimination, poverty, segregation and exclusion remain widespread problems among the Roma community, and have even increased in some cases*"* („UE ar putea fi creditată cu rezultate excelente în determinarea acestor țări pentru a îmbunătăți situația acestei populații minoritare. Și totuși, discriminarea, sărăcia, segregarea și excluderea rămân problem larg răspândite în comunitatea romă, iar în unele cazuri chiar au crescut." – trad. A.S.), Melanie H. Ram, *„Europeanized Hypocrysy: Roma Inclusion and Exclusion in Central and Eastern Europe",Journal on Ethnopolitics and Minority Issues in Europe*, vol. 13, no. 3, 2014, pag. 16. Accesat în 9 mai 2019. http://www.ecmi.de/fileadmin/downloads/publications/JEMIE/2014/Ram/15-44.pdf.

evident sau mai reținut afișate, va adopta în mod instinctiv o modalitate subiectivă de apărare și/sau de acomodare, care nu poate fi aleasă de către cel în cauză și care corespunde posibilităților reduse de educare avute de-a lungul vieții: izolare, neîncredere, suspiciune. Urmarea este o stare de lucruri resimțită ca traumatică, prea puțin sau deloc conștientizată însă de către cei care au favorizat-o sau chiar provocat-o.

Astfel, este dificil să aștepți semne de bunăvoință ori de apropiere din partea cuiva care a fost în mod constant discreditat și izolat. Nedreptatea socială de care au avut parte, timp de secole, membrii etniei rome, tratamentul constant discriminatoriu și izolarea, lasă urme adânci în psihic și în reflexele de comportament. A înțelege acest fapt este determinant pentru succesul oricărei politici de integrare socială reală a comunității rome.[6] Toate bunele intenții de la nivel guvernamental și implementarea, mai mult sau mai puțin reușită, a numeroaselor proiecte social-economice, de îmbunătățire a educației, a spațiilor locative și de creare de locuri de muncă pentru membrii minorității rome, vor avea efecte limitate și nu vor conduce decât la o prea palidă schimbare în ceea ce este esențial: atitudinea. Dar diferența între așteptări și realitate în acest domeniu, așa cum am menționat, nu este specifică numai României: „[Roma people] have never really integrated European mainstream society, in fact, this trait has become part of their identity and pride and is now regarded as a non-violent struggle – how can European union integrate the Roma, this "stubborn" and marginal community, in a society that has now settled in strict rules of Democracy and Capitalism for all its inhabitants? At a time when all the other ethnic minorities are being addressed and worked with towards a better life in Europe, why are all the attempts with the Roma failing?" [7]

Cred că doar comunicarea directă între cei implicați și deschiderea față de înțelegerea resorturilor reale ale unei situații extrem de complexe, pot justifica speranțele pentru o așteptată schimbare și o integrare care să depășească statutul declarativ. Acestea ar fi ideal să fie bazate pe o anumită bunăvoință, determinate de dorința de a înțelege și de a vindeca ceea ce reprezintă traumă și fragilizare sufletească. Deschiderea către celălalt nu poate fi obținută decât pe calea dialogului, care poate fi purtat pe cele mai diverse căi și în împrejurări

---

[6] „We do not think it is enough to use everyday experiences to 'feed' theory, particularly when those everyday experiences are of domination, abuse and exploitation. Theory must speak back to these experiences, and theorists recognise that everyone deploys concepts and theoretical reasoning even if it is not labelled as such. Engaging with this and learning from it has the potential to be of considerable benefit to academic theorising and enable it to connect and engage with the world of policy and practice more directly. It also means engaging with people as subjects and agents of knowledge, not only 'an object of knowledge' (Spivak, 1988: 65) – in other words, reflection on dominant cultural assumptions and what can be learned from as well as about minority groups." („Nu credem că ajunge să folosim experiențele zilnice pentru a 'hrăni' teorie, mai ales atunci când acele experiențe zilnice sunt de dominare, abuz și exploatare. Teoria trebuie să absoarbă aceste experiențe, iar teoreticienii recunosc faptul că oricine folosește concepte și raționament teoretic, chiar dacă nu sunt denumite astfel. Implicându-te în aceasta și învățând în acest fel poate aduce un beneficiu considerabil teoretizării academice, permițându-i să se conecteze cu și să se implice mai direct în lumea [reală] a practicii. Mai înseamnă a fi implicat cu oameni ca subiecte și agenți ai cunoașterii, nu numai ca ‚obiecte ale cunoașterii' (Spivak, 1988: 65) – cu alte cuvinte, reflectarea asupra asumpțiilor culturale dominante și ce anume se poate învăța de la, ca și despre, grupurile minoritare" – trad. A.S.), Bridget Anderson, Pier-Luc Dupont, „How does it feel to be a problem? What we can learn about justice as political representation from empirical case studies", *ETHOS Report (preliminary version)*, July 2018, Horizon 2020 Framework Programme of the European Union, pag. 28. (accesat în 3 mai 2019).https://ethos-europe.eu/sites/default/files//docs/d5.2_loaded_website_version.pdf

[7] „(Romii) nu s-au integrat niciodată cu adevărat în comunitatea majoritară europeană, de fapt, această trăsătură a devenit parte a identității și mândriei lor și este acum privită ca o rezistență non-violentă – cum poate U.E. să-i integreze pe romi, această comunitate „încăpățânată" și marginală, într-o societate care-și are stabilite reguli stricte de democrație și capitalism pentru toți membrii sai?" (trad. A.S.), Carolina Henriques, „*Is the European Union ready for the Roma? Discussion on E.U. integration policies"* – în *International Journal of Humanities and Social Science Vol. 2 No. 22,* 2012, pag. 316. (Accesat 8 mai 2019).
http://www.ijhssnet.com/journals/Vol_2_No_22_Special_Issue_November_2012/35/316-326.pdf

multiple. Firește că, în acest sens, un rol important le revine organizațiilor non-guvernamentale[8], care sunt dedicate scopurilor de colaborare între diferite straturi sociale și domenii de activitate, în vederea cunoașterii specificului membrilor comunității rome. În acest cadru se pot iniția acțiuni care să aducă împreună pe cei dedicați acestei cauze, și care, la rândul lor, pot atrage, pe calea dialogului, persoane care manifestă o minimă deschidere pentru înțelegerea unei situații care nu poate fi percepută altfel decât injustă. Dorința de a repara o nedreptate existentă de prea multă vreme și care a lăsat urme de netăgăduit, ar trebui să motiveze suficient pe orice om care dorește să trăiască într-o societate modernă, în care atributele normalității și ale bunăstării să poate fi constatate din ce în ce mai des.

3) Societatea civilă este definită prin dialog, deoarece numai astfel problemele și diferendele pot fi constatate și se poate încerca, în comun, găsirea celor mai potrivite căi pentru rezolvarea, atenuarea și chiar înlăturarea lor.[9] În lipsa dialogului, finalitățile benefice ale programelor europene anti-discriminare vor fi doar punctuale, insule într-un ocean de nepăsare, de șovinism, de neînțelegere și respingere. În raportul din 2015 al Comisiei Europene asupra implementării cadrului UE privind strategiile de integrare a comunității rome, se recunoaște că „the exclusion many Roma continue to face is in strong contradiction with the fundamental values of the European Union (EU). Anti-Gypsyism and lack of trust between Roma communities and mainstream society is deeply rooted in history, while efforts at the EU-level to remedy the situation have only started in the last decade."[10] Această realitate se dovedește a fi cu atât mai greu de schimbat cu cât ea este doar oglinda realității din așteptările și mentalitățile proprii grupului majoritar cu privire la romi.„The EU's promotion of, and support for, improvements in the situation of Roma—alongside exclusionary practices in "old" EU member states and pre-existing attitudes in new members—has resulted in an incompatible mix of policies and practices that supports both inclusion and exclusion. Given this situation, continued EU pressure to improve the situation of Roma is unlikely, by itself, to bring about transformative change.[...] EU efforts have had some positive effects[...] Such efforts, however, have not motivated any broad-based grassroots demand for CEE

[8] "Our initial hypothesis is that to access political justice one needs to access institutionalised politics. Access to institutionalised politics may in turn be greatly facilitated by coming from a certain group or possessing certain personal characteristics. Furthermore, institutional recognition of cultural minorities can sometimes be a form of mediation between states and 'communities' rather than representation of these communities. Questions of accountability and procedure and the role of civil society organizations are thus crucial factors to consider when elucidating the political implications of minority identities." („Ipoteza noastră inițială este că, pentru a accesa justiția politică, trebuie să ai acces la politica instituționalizată. Accesul la politicile instituționalizate poate fi mult ușurat dacă vii dintr-un anumit grup sau posezi anumite caracteristici. Apoi, recunoașterea instituțională a minorităților culturale poate fi uneori o formă de mediere între stat și „comunități", mai curând decât reprezentarea acelor comunități. Problemele de responsabilitate și cele procedurale și rolul organizațiilor societății civile sunt deci factori cruciali de avut în vedere atunci când se dorește elucidarea implicațiilor politice ale identităților minoritare - trad. A.S.), Bridget Anderson, Pier-Luc Dupont, op. cit.,.pag. 6.(accesat în 6 mai 2019)https://ethos-europe.eu/sites/default/files//docs/d5.2_loaded_website_version.pdf

[9] Aspecte din acest paragraf le-am abordat și în: „Conștiința juridică, o componentă esențială a societății civile", Editura Junimea, Iași, 2011; de asemenea, în „Aspecte din domeniul incluziunii sociale a romilor" comunicare prezentată la sesiunea științifică „Cercetări sociale și umaniste: perspective teoretice și aplicative", din cadrul Zilelor Academice Ieșene, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane", Iași, 9 oct. 2015.

[10] „Excluderea cu care mulți romi au de-a face este în contradicție puternică cu valorile fundamentale ale U.E. Atitudinea anti-romi și lipsa de încredere între comunitățile rome și populația majoritară este adânc înrădăcinată în istorie, pe când eforturile la nivelul U.E de a remedia situația au apărut doar în ultima decadă." (trad. A.S.), European Comission, *Report on the implementation of the EU Framework for National Roma Integration Strategies 2015*, Brussels, 2011, pag. 2. (Accesat la 4 mai 2019).
http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/EN/1-2015-299-EN-F1-1.PDF

governments to improve inclusion and equality of Roma, nor have they erased preexisting anti-Roma attitudes and practices."[11]

În ceea ce privește țara noastră, în literatura de specialitate erau semnalate, în 2008, cu ocazia punerii în practică a cadrului juridic antidiscriminare, „o serie de deficienţe care fac ca acomodarea diversităţii să rămână un subiect de interes."[12]Un „subiect de interes", eufemistic vorbind, desigur, rămâne această acomodare a diversității și 10 ani mai târziu. Nu este mai puțin adevărat nici faptul că dialogul asupra unor subiecte sensibile, dar esențiale în ceea ce privește înțelegerea genezei atitudinii discriminatorii, este asimilat unei forme de discriminare, invocarea comunității rome ca exemplu în cadrul unei teoretizări de genul bine/rău, sărac/bogat sau legal/ilegal fiind percepută și interpretată ca incorectă politic.[13]Există o anumită reticență în a se insista asupra unor aspecte uneori controversate, poate și dintr-o greșită interpretare a unor cerințe ale Comisiei Europene: „In line with the common basic principles on Roma inclusion adopted by the Council in 2009, targeting Roma should be explicit without being exclusive in nature. This means focusing on Roma as a target group without excluding other marginalised groups who live under similar socio-economic conditions."[14] O astfel de formulare n-ar trebui să fie interpretată în sensul reținerii de la un dialog aprofundat pe toate ariile de interes, cu atât mai mult cu cât situația specifică a romilor în Uniunea Europeană este în mod repetat invocată în literatura de specialitate: „For more than a decade and a half, the European Union (EU) has singled out the Roma—an ethnic minority constituting as many as ten to twelve million people across Europe—as a group facing widespread discrimination and socio-economic exclusion that prospective member states must address."[15] Or, chiar dacă nu sunt în mod expres interzise în legislația în vigoare, eventuale discutii din cadrul, de exemplu, al unei mese rotunde, având ca temă acest subiect, ar putea fi interpretate ca fiind discriminatorii doar pentru că ar fi analizate aspecte care se regăsesc în rândul membrilor acestei minorități sociale, indiferent de scopul benefic declarat al dezbaterii și de buna credință a participanților. Este de asemenea probabil că, în cadrul acestui dialog ipotetic, membrii comunității rome (reprezentanți ai acestora, într-o emisiune televizată, sau într-o întrunire cu caracter public mai mult sau mai puțin extins) vor invoca

[11] „Promovarea și suportul oferit de U.E pentru îmbunătățirea situației romilor – alături de practicile de excludere din „vechile" state membre U.E. și atitudinile pre-existente în cele noi -, au avut ca rezultat un amestec incompatibil de politici și practici care permit atât incluziunea cât și excluderea. În această situație, presiunea continuă a U.E. pentru a îmbunătăți condiția romilor nu este de natură să aducă, prin ea însăși, o transformare evidentă (…) Eforturile U.E au avut niște efecte pozitive (…) Totuși acestea n-au motivat nici o solicitare populară către guvernele europene, de îmbunătățire a incluziunii și egalității în rândul romilor și nici nu au desființat atitudinile și practicile anti-romi pre-existente" (trad. A.S.), Melanie H. Ram, op. cit., pag. 36-37.

[12] Monica Căluşer, „Regimul drepturilor minorităților în Europa Centrală și de Est", în Levente Salat (editor) – „Politici de integrare a minorităților naționale din România. Aspecte legale și instituționale într-o perspectivă comparată", Cluj-Napoca, Fundația CRDE, 2008, pag. 44. (Accesat în 31 martie 2016). http://www.edrc.ro/docs/docs/politici/044.pdf

[13] „Roma association with ignorance, criminality, laziness and cunning is such that, when Roma are not poor, this too is suspicious (Araújo & Brito, 2018)" („Asocierea romilor cu ignoranța, infracționalitatea, lenea și înșelăciunea este de așa natură încât, atunci cînd romii nu sunt săraci, devine suspicios." - trad. A.S.) – citată de Bridget Anderson, Pier-Luc Dupont, op. cit., pag. 10.

[14] „Conform principiilor de bază ale incluziunii romilor adoptate de către Consilu în 2009, referirea la romi ar trebui să fie explicită dar ne-exclusivă în sine. Aceasta presupune că abordarea romilor ca grup țintă trebuie făcută fără excluderea altor grupuri marginalizate, care trăiesc în condiții socio-economice similare." (trad. A.S.), European Comission, *Report on the implementation of the EU Framework for National Roma Integration Strategies 2015*, Brussels, pag. 4. (Accesat în 5 mai 2019). http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/EN/1-2015-299-EN-F1-1.PDF

[15] „Timp de mai mult de o decadă și jumătate, U.E. a evidențiat comunitatea romă – o minoritate etnică cuprinzând zece până la doisprezece milioane de oameni în Europa -, ca pe un grup confruntat cu discriminare extinsă și excludere socio-economică, (situație) pe care viitoarele state membre trebuie s-o abordeze" (trad. A.S.), Melanie Ram, op. cit., pag. 15-16.

atitudinea discriminatorie pe care o au de înfruntat, tributară unei mentalități mult prea răspândite în populația majoritară. De ce ar fi acest fapt considerat ca unul incorect politic? "The challenge lauched by Olga Mariano about producing knowledge with Roma and not only about them (see the quotation below) deserves a very important self-reflection from every social researcher: <I think it's important, when you [the interviewer] have these kinds of projects, to invite Gypsy institutions as partners. I'm frank, I am a very blunt person, what I'm saying isn't politically correct, but if it's about Gypsy it is with Gypsy! [...]. If it is about the Gypsy community, it is with the Gypsy community, not for the Gypsy community.>"[16]

În acest sens este interesant totuși de menționat rezultatul unui studiu efectuat pe un eșantion semnificativ de membri ai populației rome în câteva țări din Uniunea Europeană, între care și România, din care rezultă că „Proporția de romi care se simt discriminați este puțin mai mică decât ponderea celor care consideră că discriminarea pe criterii de origine etnică sau culoare a pielii este larg răspândită în societatea lor – această constatare reflectă faptul că respondenții evaluează nu numai propriile experiențe, ci și pe cele ale membrilor de familie și ale prietenilor. Aproape un rom din doi consideră că discriminarea pe motive de origine etnică sau de culoare a pielii este destul de răspândită sau foarte răspândită în țara lui."[17]

*

În concluzie, ar fi de dorit o anumită responsabilizare, atât la nivelul cetățeanului obișnuit cât și la cel al O.N.G.-urilor și al altor organisme, care să pornească din dorința de a schimba cu adevărat ceva în percepția minorității rome. Este nevoie de o înțelegere a situației deosebite a celor mai mulți membri roma, a motivelor care i-au făcut să se izoleze de populația majoritară, pentru a putea spera la o transformare de mentalitate în ceea ce privește comunitatea romă. „Normele care asigură egalitatea tuturor cetățenilor în fața legii şi interzic discriminarea la orice nivel nu sunt suficiente pentru a asigura egalitatea *de facto* a acestor grupuri.[…] Măsurile de implementare a legislației au fost deseori insuficiente [...] iar

[16] „Provocarea lansată de către Olga Mariano de a aduce informație *împreună* cu romii, și nu numai *despre* ei (s.m., A.S.) (vezi citatul următor) merită (să provoace) o auto-reflecție în fiecare cercetător al societății: <Cred că e important ca, atunci cand tu (intervievatorul) ai acest tip de proiecte, să inviți organizațiile de romi ca partener. Sunt sinceră, sunt o persoană foarte frusta, ceea ce spun nu-I corect politic, dar dacă este *despre* romi, atunci este *cu* romi! (s.n. A.S.) (…) Dacă este despre comunitatea romă, este cu această comunitate, nu pentru ea", citat din Olga Mariana, portugheză intervievată; Piménio Ferreira, Romani activist, public presentation "Racism in Portugal: Challenges to the Left in the 21st century", 12 January 2018, citat în Sara Araujo and Laura Brito, „Tensions between institutionalized political justice and experienced (mis)recognition: Portuguese case study on the experiences of Roma communities", *ETHOS Report (preliminary version)*, Horizon 2020 Framework Programme of the European Union, July 2018, pag. 25, (accesat în 9 mai 2019)..
https://www.academia.edu/37564265/Tensions_between_institutionalised_political_justice_and_experienced_mis_recognition_Portuguese_case_study_on_the_experiences_of_Roma_communities

[17] În „cuvîntul înainte" al studiului se menționează că : „Aproximativ 80 % din romii intervievați trăiesc sub pragul riscului de sărăcie al țării; un rom din trei trăiește într-o locuință fără apă curentă; un copil rom din trei trăiește într-o gospodărie în care un membru s-a dus la culcare flămând cel puțin o dată în ultima lună; iar 50 % din romii cu vârsta între 6 și 24 de ani nu merg la școală. Acest raport subliniază o realitate tulburătoare, dar inevitabilă: cea mai mare minoritate etnică din Uniunea Europeană continuă să se confrunte cu o discriminare intolerabilă și cu accesul inegal la servicii esențiale. Evidențiind barierele persistente din calea ocupării forței de muncă, a educației, a locuințelor și a serviciilor medicale, acest raport arată, de asemenea, că patru din 10 romi intervievați s-au considerat discriminați cel puțin o dată în ultimii cinci ani – dar numai o mică parte din ei au raportat incidentul. Întrucât majoritatea romilor nu cunosc legile care interzic discriminarea sau organizațiile care ar putea oferi sprijin, aceste realități nu sunt deloc surprinzătoare." - Michael O'Flaherty (cuvânt înainte), „Al doilea sondaj privind minoritățile și discriminarea în Uniunea Europeană. Romii – rezultate selectate", FRA: European Union Agency for Fundamental Rights, EU MIDIS-II, Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2018, pag. 3, 43. (accesat în 9 mai 2019).
https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2016-eu-minorities-survey-roma-selected-findings_ro.pdf

stereotipurile existente la nivelul societăţii[18] sunt în continuare o provocare pentru societatea românească.[…] Astfel, sunt necesare o serie de măsuri suplimentare pentru a asigura o aplicare mai eficientă a legislaţiei antidiscriminare, pentru creşterea toleranţei şi a conştientizării publicului." [19]

Legea poate impune tolerarea diferențelor de grup, dar o toleranță reală nu poate fi obținută decât prin înțelegerea aspectelor caracteristice ale acestor diferențe, înțelegere care are șanse să apară doar în urma unui dialog purtat cu bună credință și cu dorința evidentă de a găsi căi concrete pentru diminuarea și chiar eradicarea fenomenului discriminării. O corectitudine politică autentică nu exclude dialogul social, iar spiritul civic traieşte doar prin dialog deschis și onest.[20] Fără dialog nu există societate civilă, însă o înțelegere și practicare deficitară a corectitudinii politice are ca efect tocmai respingerea dialogului esențial societății civile.

BIBLIOGRAPHY

1. ANDERSON, Bridget, DUPONT, Pier-Luc, „How does it feel to be a problem? What we can learn about justice as political representation from empirical case studies", *ETHOS Report (l preliminary version)*, July 2018, Horizon 2020 Framework Programme of the European Union. https://ethos-europe.eu/sites/default/files//docs/d5.2_loaded_website_version.pdf (accesat în 3 mai 2019).

2. ARAUJO, Sara, BRITO, Laura „Tensions between institutionalized political justice and experienced (mis)recognition: Portuguese case study on the experiences of Roma communities", *ETHOS Report (preliminary version)*, Horizon 2020 Framework Programme of the European Union,July2018.(accesat în 9 mai 2019). https://www.academia.edu/37564265/Tensions_between_institutionalised_political_justice_and_experienced_mis_recognition_Portuguese_case_study_on_the_experiences_of_Roma_communities

3. CĂLUȘER, Monica, „Regimul minorităților din Europa Centrală și de Est", în Levente Salat (editor) – „Politici de integrare a minorităților naționale din România. Aspecte legale și instituționale într-o perspectivă comparată", Cluj-Napoca, Fundația CRDE, 2008. (Accesat în 31 martie 2016). http://www.edrc.ro/docs/docs/politici/044.pdf

4. CHIRIȚĂ, Radu, SĂNDESCU, Anca, „Analiza actelor normative privind drepturile minorităților naționale în România", în Levente Salat (editor) – „Politici de integrare a minorităților naționale din România. Aspecte legale și instituționale într-o perspectivă comparată", Cluj-Napoca, Fundația CRDE, 2008. (Accesat 9 mai 2019). http://www.edrc.ro/docs/docs/politici/047-127.pdf

5. MODOOD, Tariq, „Anti-Essentialism, Multiculturalism and the 'Recognition' of Religious Groups", în Will Kymlicka and Wayne Norman (ed.), „Citizenship in Diverse Societies", Oxford University Press, 2000, pag. 175.

6. O'FLAHERT, Michael, „Al doilea sondaj privind minoritățile și discriminarea în Uniunea Europeană. Romii – rezultate selectate", FRA: European Union Agency for

[18] La acest tip de atitudine m-am referit și în textul unei comunicări intitulate „Aspecte din domeniul incluziunii sociale a romilor" prezentate la sesiunea științifică „Cercetări sociale și umaniste: perspective teoretice și aplicative", din cadrul Zilelor Academice Ieșene, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane", Iași, 9 oct. 2015.

[19] Radu Chiriță, Anca Săndescu, „Analiza actelor normative privind drepturile minorităților naționale în România", în Levente Salat (editor) – „Politici de integrare a minorităților naționale din România. Aspecte legale și instituționale într-o perspectivă comparată", Cluj-Napoca, Fundația CRDE, 2008, pag. 48. (Accesat 9 mai 2019). http://www.edrc.ro/docs/docs/politici/047-127.pdf

[20] Alexandru Sava, op. cit.

Fundamental Rights, EU MIDIS-II, Michael O'Flaherty (cuvânt înainte), Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2018. (accesat în 9 mai 2019).
https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2016-eu-minorities-survey-roma-selected-findings_ro.pdf

7. RAM, Melanie H., „Europeanized Hypocrysy: Roma Inclusion and Exclusion in Central and Eastern Europe",*Journal on Ethnopolitics and Minority Issues in Europe*, vol. 13, no. 3, 2014,. Accesat în 9 mai 2019. http://www.ecmi.de/fileadmin/downloads/publications/JEMIE/2014/Ram/15-44.pdf.

8. SAVA, Alexandru, „Conștiința juridică - o componentă esențială a societății civile", Editura Junimea, Iași, 2010.

9. UZUNOVA, Iskra, "Roma Integration in Europe: Why Minority Rights are Failing" in: *Arizona Journal ofInternational & Comparative Law*, Vol. 27, No. 1, 2010. (Accesat în 5 mai 2019). http://arizonajournal.org/wp-content/uploads/2015/10/8.27.1Uzunova.pdf

*

- European Comission, *Report on the implementation of the EU Framework for National Roma Integration Strategies 2015*, Brussels, 2011. (Accesat la 4 mai 2019).
http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/EN/1-2015-299-EN-F1-1.PDF

- European Comission, *Report on the implementation of the EU Framework for National Roma Integration Strategies 2015*, Brussels. (Accesat în 5 mai 2019). http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/EN/1-2015-299-EN-F1-1.PDF

- European Comission, *Report on the implementation of the EU Framework for National Roma Integration Strategies 2015, „*STRATEGY OF THE GOVERNMENT OF ROMANIA FOR THE INCLUSION OF THE ROMANIAN CITIZENS BELONGING TO ROMA MINORITY FOR 2015-2020." (accesat în 9 mai 2019).
https://www.swedenabroad.se/globalassets/ambassader/rumanien-bukarest/documents/romanian-strategy-for-2015-2020.pdf

- https://plato.stanford.edu/entries/multiculturalism/

CONNECTIONS BETWEEN INDICATORS ASSOCIATED WITH NOMINAL ECONOMIC CONVERGENCE CRITERIA

Alina Georgeta Ailincă

Researcher III, PhD, "Victor Slăvescu" Centre for Financial and Monetary Research, Romanian Academy, Bucharest

*Abstract**:** Many studies treat the problem of convergence in various ways. Also, about the nominal economic convergence criteria of the Maastricht Treaty there are studies that integrate the issue of convergence but not the link between the criteria in an integrated and well-structured way. This issue will be addressed by this article. Thus, in this article it will be propose an integrated approach of the convergence criteria, first analysing the correlations between the indicators proposed for the convergence criteria, between the fulfilment of the criteria between them, as well as an integrated analysis of them.*
Keywords: European integration, convergence, stabilization,

***JEL classification**: C01, E32; E63*

1. Introduction

Recent talks in the public space and the context of the European Parliament's elections bring to the fore again the issue of faster or slower integration in the euro area. Currently, only seven states are outside the euro area: Bulgaria, the Czech Republic, Croatia, Hungary, Poland, Romania and Sweden. Denmark and the UK have expressed their desire not to enter the third stage of the Economic and Monetary Union (EMU), and recently (2016) Britain has voiced a desire to leave the European Union (EU) by referendum.

Thus, the seven countries eligible for entry into the euro area must meet the nominal convergence criteria set out in the Maastricht Treaty. These criteria, however simple they seem, are extremely difficult to accomplish at the same time, and the idea of accomplish the convergence by fulfilling all the criteria, although facile in the first phase, is not confirmed by reality.

Thus, this article does not attempt a theoretical, but rather a practical, empirical approach so to explaining the relationship between the nominal convergence criteria and the results somewhat confirm the economic theory.

2. Description of the Problem and Literature Overview

Economic literature, although abundant in dealing with convergence issues, does not propose an integrated approach to nominal economic convergence criteria, links between them are rarely commented and critically addressed, and the concept of global convergence is practically unorganized.

However, some aspects of convergence are dealt with in various papers through the theory of endogenous growth, in which economic integration generates scale effects, with positive effects on all member countries (Abramowitz, 1986, Henrykson, Torstensson and Torstensson, 1997). Integration has proven to be a learning process, and mistakes made in some of the old Member States have not been repeated also in the new Member States case. Thus, they seem to be better prepared and they have created the possibility of achieving faster convergence to reach the income levels of old countries of the European Union (Varblane and Vahter, 2005). In fact, also in the case of the new EU countries, there were two trends, manifested by the individual options of the countries: some wished and achieved a faster

integration and successfully joined the euro area (e.g. the Baltic countries), others (e.g. the southern and eastern flank of the new Member States) have considered and still consider the need to deepen the absorption of foreign capital, European funds, information and technological knowledge, and improve the internal economic structure.

Therefore, there are studies that address the issue of whether nominal convergence can and does generate real convergence and economic growth or vice versa, but few focus on the discernment of the relationship between the criteria.

3. Data Sources and Methodology

The article proposes a practical, applicative, novelty approach linking the nominal criteria of economic convergence in an integrated manner, highlighting a series of information that can provide solutions for better meeting the nominal economic convergence criteria. Meeting the criteria and stabilizing them on the "hoop" of fulfilment requires the intrinsic understanding of each criterion as well as the links between them. At present, achieving the nominal economic convergence criteria is achieved in a discretionary way, but this can also be regulated through an automatic, implicit approach. Thus, this article proposes a relatively simple but effective econometric approach to a better understanding of economic reality at EU level. The approach is built on pan-EU panel data with 28 states, with no UK exclusion yet.

Where necessary, the reference will be made for non-euro area countries, and is currently a candidate country. The database used is that of Eurostat, for the period 2007-2018, with additions where we deemed necessary with Ameco statistics. Please note that Estonia does not present the long-term interest rate criterion, and there is no similar instrument at national level. However, given that Estonia entered the euro area in 2011, and until 2010 there was a statistic of some comparability in the Ameco statistics, in order not to exclude the criterion and to reduce the statistical series we used the Ameco information until 2010 inclusive, and for the period 2011-2018, we used the average of the previous period. Estonia's non-exclusion from this model can also be motivated by the idea that this state, like any other EU country, can be included in the best performance countries for criterion of inflation, establishing the benchmark for this criterion, and implicitly for the long-term interest rate criterion.

4. Results and comments

In order to establish the link between the nominal economic convergence criteria we started off by highlighting the possible links between: the evolution of inflation, the long-term interest rate, the exchange rate calculated according to the criterion as the rhythm but without falling within ± 15%, the deficit or the surplus of the budget on GDP, the government debt-to-GDP ratio, and real GDP growth. The global convergence indicator, denoted as CONV, a dummy type indicator, reflects the simultaneous fulfilment of all the convergence criteria for each year and each country, for the whole EU28. Table 1 thus reflects the correlations between the above.

Table 1 - Correlation matrix between real GDP growth rate, HICP inflation, long-term interest rate, exchange rate, government deficit and debt, and global convergence indicator for the whole EU28 for 2007-2018

	RGDPGR	*INFL*	*LTIR*	*ExR*	*GGDef*	*GGGD*	*CONV*
RGDPGR	1						
INFL	0.0182	1					
LTIR	-0.4065	0.3339	1				
ExR	-0.1465	0.0518	0.0683	1			

GGDef	0.4082	0.0382	-0.4382	-0.0754	1		
GGGD	-0.1959	-0.3144	0.0936	-0.0084	-0.3430	1	
CONV	0.1498	-0.1839	-0.2109	-0.0523	0.3608	-0.3542	1

Source: author calculations based on Eurostat statistics. Notations: RGDPGR - ; INFL - HICP - inflation rate, Annual average rate of change (%); LTIR - Maastricht criterion bond yields, EMU convergence criterion series - annual data (%); ExR - ECU/EUR exchange rates versus national currencies, units of national currency (annual average)(according to BCE interpretation); GGdef - General government deficit (-) and surplus (+) - annual data, Percentage of gross domestic product (GDP); GGGD - General government gross debt, Percentage of gross domestic product (GDP); CONV – global convergence, a dummy indicator.

The economic growth indicator was introduced in order to reflect the link between the indicators used to establish the convergence with the economic cycle, reflected by the evolution of the real GDP growth rate. Thus, we can see that the real GDP growth rate is positively correlated and relatively weak with inflation, with budget deficit and with the global convergence indicator, a fact naturally also reflected by economic theory, economic growth often triggering inflation, contributing to the convergence but also increasing budget spending. Negative correlations between real GDP growth rates and long-term interest rates, exchange rates and government debt are also understandable: economic growth imparts a predictable economic stability and economic stability, thus contributing to the reduction of interest rates (especially longer-term government bonds), moderation of exchange rate fluctuations and reduction of public debt (especially when economic growth is doubled by national fiscal consolidation programs). This backward link with economic growth can first recommend these elements as automatic stabilizers. However, the intensity is low, only the correlation with the long-term interest rate being around 40%.

At the same time, the positive link between all monetary criteria is logical, but the weakness of the link is surprising, only inflation correlated with the long-term interest rate appears to be more significant. At the same time, if the budget deficit is positively correlated with all the monetary criteria, only the long-term interest rate shows slightly more intense links of 43.82%. What is interesting is that the public debt expressed as a percentage of GDP is negatively correlated and roughly identical to inflation and the budget deficit, which also indicates that when these indicators increase, the debt decreases, so the debt can be adjusted by inflation and controlling the budget deficit , also reflected in Piketty's work (2015).

If we look at the global convergence indicator, it evolves in a manner contrary to all the nominal economic convergence criteria, excluding the budget deficit. Therefore, it can be an important stabilizing element for achieving and maintaining convergence, especially since it has a correlation slightly more intense than that between global convergence and public debt.

If we construct a linear regression equation based on the above information in the form of: CONV = f (RGDPGR, INFL, LTIR, ExR, GGDef, GGGD), we can draw a series of conclusions based on Table 2.

Analyzing the value of the determination coefficient (R2), it is noticed that the value of 0.2780 is not satisfactory and R2 adjusted of 0.2649 at the level of 336 observations suggests a relatively weak correlation between the variables in the model. However, given that the degree of homogeneity of data is reduced by a large number of heterogeneous information across the EU-level bloc with 28 states, the result can be considered relatively satisfactory. It should be noted that the coefficients are not significantly different from zero and for the four elements (economic growth, inflation, exchange rate and public debt) the sign is negative. At the same time, the p-value or the associated probability is well above 0.05 for the real GDP growth rate, the interest rate for long-term government bonds (LTIRs) and the

exchange rate (ExR), which suggests the necessity of exclusion from the model. Only inflation, deficit and public debt have an associated p-value well below 0.05, with the H0 null hypothesis being rejected, so the influence on convergence comes mainly from these three factors.

Table 2 - The result of the regression equation on the relationship between global convergence and the indicators considered for the calculation of nominal economic convergence criteria for the EU28 for the period 2007-2018

SUMMARY OUTPUT

Regression Statistics	
Multiple R	0.5273
R Square	0.2780
Adjusted R Square	0.2649
Standard Error	0.3352
Observations	336

ANOVA

	df	*SS*	*MS*	*F*	*Significance F*
Regression	6	14.231025	2.3718375	21.114962	5.8692E-21
Residual	329	36.956475	0.1123297		
Total	335	51.1875			

	Coefficients	*Standard Error*	*t Stat*	*P-value*	*Lower 95%*	*Upper 95%*	*Lower 95.0%*	*Upper 95.0%*
Intercept	0.62210	0.05436	11.44499	0.00000	0.51518	0.72903	0.51518	0.72903
RGDPGR	-0.00114	0.00566	-0.20145	0.84047	-0.01227	0.00999	-0.01227	0.00999
INFL	-0.06105	0.01015	-6.01275	0.00000	-0.08103	-0.04108	-0.08103	-0.04108
LTIR	0.00703	0.00874	0.80356	0.42223	-0.01018	0.02423	-0.01018	0.02423
ExR	-0.00308	0.00633	-0.48663	0.62684	-0.01552	0.00937	-0.01552	0.00937
GGDef	0.02848	0.00604	4.71374	0.00000	0.01660	0.04037	0.01660	0.04037
GGGD	-0.00408	0.00058	-7.01475	0.00000	-0.00522	-0.00293	-0.00522	-0.00293

Source: author calculations based on Eurostat statistics. Keeping the above notations.

If we only consider countries outside the euro area, namely: Bulgaria, the Czech Republic, Croatia, Hungary, Poland, Romania and Sweden, the correlation matrix between real GDP growth rate, HICP inflation, long-term interest rate, exchange rate, government deficit and debt, and global convergence indicator for euro area countries reflect negative correlations for real economic growth across all indicators of nominal economic convergence, except for the budget deficit (see Table 3).

Table 3 - Correlation matrix between real GDP growth rate, HICP inflation, long-term interest rate, exchange rate, government deficit and government debt and global convergence indicator for euro area candidate countries for 2007-2018

	RGDPGR	*INFL*	*LTIR*	*ExR*	*GGDef*	*GGGD*	*CONV*
RGDPGR	1						
INFL	-0.0130	1					
LTIR	-0.3413	0.5962	1				
ExR	-0.3029	0.0473	0.1909	1			
GGDef	0.4034	-0.1848	-0.6983	-0.2596	1		
GGGD	-0.1693	-0.1864	0.0963	0.0539	-0.2331	1	
CONV	0.1274	-0.3740	-0.4395	-0.0407	0.3602	-0.2666	1

Source: author calculations based on Eurostat statistics. Keeping the above notations.

The strongest links in the table indicate that:

- Economic growth is most strongly correlated with the budget deficit, and less with the long-term interest rate and the exchange rate;
- The long-term interest rate is strongly correlated (0.5962) with inflation;
- The budget deficit is strongly and negatively correlated (-0.6983) with the long-term interest rate;
- Global economic convergence is negatively correlated with all convergence indicators except for the budget deficit and is most strongly correlated with inflation (0.3740) and the budget deficit (0.3602).

At the same time, if we convert all the convergence criteria into binary information, 1 for fulfilling the criterion (of course reported to the reference) and 0 for non-fulfilment, we can observe that global convergence (the simultaneous fulfilment of all criteria), can encounter serious problems regarding: public debt, inflation and the budget deficit (see Table 4). This systematization can help us understand which criteria are more difficult to meet, so where problems exist and we can find the right solutions for managing them. At the same time, arguing the previous conclusions, we can note that all monetary criteria are positively correlated between each other but extremely weak. This thing is indicating that the imposition of criteria on the indicators selected for the convergence criteria has relaxed the link between them, which in theory is much stronger. The same aspect of the positive link can be noted between the budget deficit criterion (i.e. the 3% of GDP threshold) and the public debt criterion (i.e. the 60% of GDP ratio), the link being somewhat more intense (22.79%). Public debt expressed as a percentage of GDP is negatively correlated with all monetary criteria, the strongest correlation being with the inflation criterion, and the deficit is positively correlated with all monetary criteria and mainly with the long-term interest rate criterion and subsequently the exchange rate criterion.

Table 4 - Correlation matrix between global convergence, HICP inflation criterion, long-term interest rate criterion, exchange rate criterion, deficit criterion and the public debt criterion for the EU28, for the period 2007-2018

	CONV	*CINFL*	*CLTIR*	*CExR*	*CGGDef*	*CGGGD*
CONV	1					
CINFL	0.4419	1				
CLTIR	0.1532	0.0783	1			
CExR	0.0456	0.0397	0.0791	1		
CGGDef	0.3840	0.1097	0.1247	0.1187	1	
CGGGD	0.4719	-0.1031	-0.0457	-0.0932	0.2279	1

Source: author calculations based on Eurostat statistics. Keeping the above notations with the amendment that the c-front refers to the criterion (taking into account also the reference value). For example, CINFL refers to the fulfilment of the inflation criterion. Thus, the convergence indicators and the global convergence indicator -CONV are dummy variables.

The regression equation for global convergence in terms of criteria comes with additional clarifications (see Table 5).

Table 5 - The result of the regression equation on the link between global convergence and nominal economic convergence criteria for the EU28 for 2007-2018

SUMMARY OUTPUT

Regression Statistics	
Multiple R	0.726182834
R Square	0.527341508
Adjusted R Square	0.520180016
Standard Error	0.270768863
Observations	336

ANOVA

	df	*SS*	*MS*	*F*	*Significance F*
Regression	5	26.9932934	5.3986587	73.635701	0.00000
Residual	330	24.1942066	0.0733158		
Total	335	51.1875			

	Coefficients	*Standard Error*	*t Stat*	*P-value*	*Lower 95%*	*Upper 95%*	*Lower 95.0%*
Intercept	-0.594669009	0.16388004	-3.6286849	0.00033	-0.917050311	-0.2722877	-0.917050
CINFL	0.359316816	0.03013918	11.921917	0.00000	0.300027663	0.418606	0.300027
CLTIR	0.149055404	0.05175851	2.8798243	0.00424	0.047237179	0.2508736	0.047237
CExR	0.162152082	0.15964608	1.0156972	0.31052	-0.151900273	0.4762044	0.151900
CGGDef	0.164583215	0.03196044	5.1495913	0.00000	0.101711316	0.2274551	0.101711
CGGGD	0.375526468	0.03090481	12.151067	0.00000	0.314731181	0.4363218	0.314731

Source: author calculations based on Eurostat statistics. Keeping the above notations with the amendment that the c-front refers to the criterion (taking into account also the reference value). For example, CINFL refers to the fulfilment of the inflation criterion. Thus, the convergence indicators and the global convergence indicator -CONV are dummy variables.

Analyzing the value of the determination coefficient (R2), it is noted that the value of 0.5273 is relatively satisfactory and R2 adjusted to 0.5202 at the level of 336 observations

suggests a relatively normal correlation between the variables in the model. Coefficients are not significantly different from zero, only values for inflation and public debt are somewhat higher and all the coefficients are positive for the nominal economic convergence criteria. The associated probability or p-value is well above 0.05 for the exchange rate criterion, which proposes to exclude it from the model. The inflation criterion, the deficit criterion and the public debt criterion have an associated p-value well below 0.05, with the H0 null hypothesis being rejected. Thus, we can conclude that the main influence on global convergence comes mainly from these three factors.

If we take into account the idea that there is a link between the budget deficit and the public debt and that the budget deficit expressly falls to the government's hands, similar with inflation in the case of monetary policy, we can assume that the economic convergence equation depends mainly on the policy of the national governments and on the policy of the central banks of the states candidate for the euro area. Basically, we have to formulate stability solutions on the two elements: inflation and budget deficit.

5. Conclusion

Nominal economic convergence is addressed in many papers, but there is no link between the criteria in an integrated manner but rather only theoretically references, interpretative ones, to possible connections between them, without a mathematical formalization.

Although this article does not attempt to fully address the links between convergence criteria, it attempts, on the basis of empirical data of Eurostat, to deepen the understanding of these links. With regard to both the criteria indicators without the connection with ceiling / band and the criteria indicators in report to the benchmarks, we can note that three dominant elements (inflation, public debt and budget deficit) are distinguished in achieving global convergence. These elements have also strong links between them.

The choice of the public debt deficit in order to stabilize the fiscal-budgetary policy can also be justified by the fact that the link of the deficit with all the monetary criteria is a bit stronger than that of the public debt in relation to the same monetary criteria. Also, the budget deficit is a tool for national governments, it can be controlled more easily with respect to a certain type of behaviour and therefore it can be more easily managed to meet its convergence criterion and through connections of the others.

BIBLIOGRAPHY

1. Abramowitz, M., 1986. Catching up, forging ahead, and falling behind, Journal of Economic History, 46: 385–406.

2. European Commission, Convergence Report 2018, Institutional Paper 078 | May 2018, European Commission's Directorate-General for Economic and Financial Affairs, ISSN 2443-8014 (online). Online at: https://ec.europa.eu/info/publications/economic-and-financial-affairs-publications_en.

3. Henrekson, M., Torstensson, J. and Torstensson, R., 1997. Growth effects of European integration, European Economic Review, Elsevier, vol. 41(8), pages 1537-1557, August.

4. Piketty, Thomas, 2015. Capitalul în secolul XXI. Editura Litera, Bucureşti.

5. Varblane, U. and Vahter, P., 2005. An Analysis Of The Economic Convergence Process In The Transition Countries, University of Tartu Faculty of Economics and Business, Administration.

****Maastricht Treaty, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/? uri= CELEX:12012 M/TXT&from=EN*

GENERAL ASPECTS OF ROMANIAN MIGRATION IN FRANCE AFTER 1989

Ana-Daniela Farcaș

Scientific Researcher, PhD, Technical University of Cluj-Napoca - Baia Mare

Northern University Center

Abstract: Romanian migration is a topic whose media coverage is increasing lately, influenced by the effects it produces domestically. The sociology of migration is that part of sociology which deals with these effects as well, but also with such issues as the reasons that led to the emergence of migration waves. According to experts in this field of research, there are several waves of Romanian migration, corresponding to different historical periods, and which often have similar or identical causes, directly linked to the Romanian economic and political situation at certain times. In this article we focus on the contemporary Romanian migration to France, more precisely that of the years after 1989, determined by the opening of Romania's borders to the West.

Keywords: integration, migrant, change, sociology of migration, accommodation

În prezent România se confruntă cu o serie de probleme pe plan intern, cauzate în mare măsură de numărul mare de cetățeni români ce și-au părăsit țara natală pentru un trai mai bun pentru ei și familiile rămase acasă, plecând în străinătate să muncească. Îmbătrânirea populației, lipsa forței de muncă, scăderea natalității și milioanele de români plecați la lucru în străinătate au dus la o Românie văduvită, vlăguită, ale cărei speranțe de se reface parcă scad tot mai mult, în ciuda sumelor de bani ce intră în țară datorită emigranților. Dacă la început emigranții români erau priviți de către clasa politică și de către conaționalii lor cu speranță, se pare că situația s-a schimbat. Într-adevăr, mulți dintre cei ce au plecat în perioada imediat următoare Revoluției din 1989, în anii ’90, au făcut-o cu gândul de a reveni cândva acasă. Deoarece în perioada respectivă românii nu aveau drept de muncă în Uniunea Europeană, și erau obligați să obțină viză de călătorie, planurile se făceau pe o perioadă de aproximativ cinci ani, după care intenționau să revină în țară. În acest segment temporal un număr mare de români a părăsit România în mod fraudulos. În realitatea actuală lucrurile s-au schimbat: mulți dintre românii plecați și-au luat copiii cu ei, aceștia fiind în prezent integrați d.p.d.v. social, educațional, economic în țările de destinație a migrației. O parte din acești copii, au slujbe și familii aici, nemaidorind să se întoarcă în România. Motivele sunt diferite: pentru unii e vorba de motive financiare, pentru alții e vorba de motive personale:

- au copii mici care se află în înscriși în instituții de învățământ și care ar fi dezrădăcinați de ceea ce cunosc dacă ar reveni;
- sunt căsătoriți cu cetățeni de origine străină;
- au un loc de muncă satisfăcător
- consideră că au mai multe șanse pentru a-și dezvolta o carieră pe placul lor
- consideră că sunt încurajați prin legislația existentă să se dezvolte pe plan personal, să se specializeze în domeniile dorite, să studieze în instituții prestigioase
- nemulțumirea față de situația politică din România și ritmul de dezvoltare ațării după revoluția din 1989
- au un nivel de trai mai bun ca acasă etc.

De remarcat e faptul că majoritatea motivelor pentru care conaționalii noștri nu doresc să revină în România coincid cu motivele pe care aceștia le-au dat ca stând la baza alegerii de

a migra. Aşadar, se poate spune că, în mare măsură, aceleaşi motive sunt responsabile pentru plecarea lor din ţară, dar şi pentru decizia de a nu se întoarce.

Tot mai mulţi îşi cumpără proprietăţi în ţările adoptive, iar casele pe care le-au construit la început în România rămân goale, îngrijite doar de bunicii care au mai rămas acasă.

Din 2002 călătoriile în spaţiul Schengen nu mai necesită viză, un alt stimulent pentru ca numărul migranţilor români să crească, ceea ce s-a şi întâmplat. O mare schimbare în bine (în acest sens) are loc odată cu intrarea României în Uniunea Europeană, în 1 ianuarie 2007, după 12 ani de la depunerea cererii de aderare[1]. Din acest moment numărul emigranţilor români creşte mult, căci românii beneficiază de dreptul la liberă circulaţie, chiar dacă accesul la piaţa de muncă europeană e îngreunat de restricţiile impuse de zece state în acest sector pentru cetăţenii români şi bulgari. Românii plecaţi profită de oportunitatea de a-şi legaliza şederea în statele ce i-au adoptat. În 2012 Italia ridică restricţiile pentru românii ce doresc să muncească pe teritoriul acestui stat. Situaţia s-a schimbat iar, după ce, începând cu 1 ianuarie 2014, nouă ţări ce înainte aveau restricţii privind dreptul la muncă pe teritoriul lor a cetăţenilor români, au ridicat restricţiile. Aceste state sunt: Franţa, Olanda, Marea Britanie, Austria, Belgia, Germania, Luxemburg, Spania şi Malta.

În ceea ce priveşte ţara de destinaţie aleasă de cetăţenii români care au ales să emigreze în statele Europei Occidentale, în 2014 Institutului Naţional de Statistică a făcut publice preferinţele acestora în perioada 2008-2012[2]. Dacă în 2008 primele patru ţări preferate de migranţii români erau Spania (38%), Italia (33%), Germania (5%), Ungaria (3%) , în 2012 situaţia se schimbă puţin, cel mai mare procent alegând Italia (46%). În plus, pe lângă statele deja amintite, în top îşi face apariţia un al cincilea stat, şi anume Marea Britanie, care se va clasa pe penultimul loc, înaintea Ungariei, cu un procent de 4%. Franţa ca destinaţie a migranţilor români rămâne printre ultimele ţări, făcând parte din categoria altor state, cu procente neglijabile (21% în 2008 şi 6% în 2012). La 1 ianuarie 2012 distribuţia emigranţilor din România pe ţări de destinaţie era următoarea: Italia (46%), Spania (34%), Germania (7%), Marea Britanie (4%), Ungaria (3%) şi alte ţări (6%)[3].

Sanda Golopenţia, profesoară la Universitatea Brown din S.U.A. a identificat cinci valuri de emigrare a românilor , în special spre S.U.A. şi Canada:

- primele două dintre acestea înainte şi după Primul Război Mondial , formate în mare măsură din ţărani,
- un al treilea val, „de dimensiuni relativ reduse, după al Doilea Război Mondial”[4],
- al patrulea val, în perioada 1970-1980,
- al cincilea val, compus din migranţi români şi din Republica Moldova, după 1989.

Conform autoarei, valurile de migraţie trei-cinci sunt caracterizate prin faptul că mediul de proveniență al emigranţilor este mai mult urban, iar destinaţia migraţiei o constituie nu doar S.U.A. şi Canada, ci, în egală măsură, Australia şi alte ţări din Europa.

Al cincilea val, cel mai reprezentativ pentru noi datorită afluxului crescut de emigranţi români, apare mai bine structurat în lucrarea lui Marius Lupşa Matichescu, care exemplifică perioadele de migraţie pe care le-a luat în calcul pentru cercetarea sa, aşa cum au reieşit în

[1] Comisia Europeană, „UE şi România”, https://ec.europa.eu/romania/about-us/eu_romania_ro, actualizat ultima dată în 09.05.2019, accesat în 09.05.2019, ora 19:00.
[2] ***, Migraţia internaţională a României, Direcţia de Editare a Publicaţiilor Statistice, Institutul Naţional de Statistică, 2014, p.16.
[3] *Ibidem*, p.17
[4] Golopenţia, Sanda, *Româna globală*, Ed. Fundaţia culturală secolul 21, Bucureşti, 2009, p.p. 89-90

urma altor studii orientate pe migrația românească, dar și a interviurilor efectuate emigranților români. Reies de aici 6 perioade[5]:

- perioada de dinainte de 1990, deci înainte de căderea regimului comunist;
- perioada cuprinsă între 1990 și 1997 – o perioadă intermediară, dar importantă atât pentru relațiile româno-europene, cât și pentru procesul migrației;

În 1993 are loc asocierea între România, Comunitățile Europene și statele lor membre, prin semnarea Acordului European, ce va intra în vigoare în februarie 1995. Tot în 1995 România depune solicitarea de aderare la Uniunea Europeană[6].

- perioada cuprinsă între 1997 și 2002 – adică până la ridicarea vizelor pentru românii ce doresc să călătorească în spațiul Schengen;

În 1999 Consiliul European decide începerea negocierilor de aderare a României la UE, care debutează oficial la începutul anului 2000[7].

- perioada dintre 2002 și până la prima jumătate a anului 2006 – e perioada dinaintea aderării României la Uniunea Europeană;

În 2002 e fixată data țintă de aderare a țării noastre la Uniunea Europeană ca fiind 1 ianuarie 2007, iar în 2005 se semnează Tratatul de Aderare[8].

- perioada cuprinsă între a doua jumătate a anului 2006 și până în ianuarie 2007, deci cu șase luni înainte de aderare;
- perioada cuprinsă între ianuarie 2007 până în prezent.

Din aceste șase perioade evidențiate, două sunt mai importante: cea cuprinsă între 2002 până în prima jumătate a lui 2006 și cea din 2007 până în prezent, perioade în care au migrat cei mai mulți români în străinătate[9]. În ceea ce privește procesul migrației, cele două segmente cuprinse între 1990 și 2002 sunt importante datorită faptului că o parte însemnată a celor ce au părăsit țara în această perioadă au mijlocit migrația rudelor și prietenilor în țările Europei occidentale (printre care și Republica Franceză) după 2002 și 2007.

Cel mai mare număr de imigranți români ce au avut destinație Franța în anii recenți au ajuns acolo în perioada celui de-al cincilea val. În 2014, Institutul Național de Statistică și de Studii Economice din Franța a publicat un studiu privind situația imigranților ce au ajuns aici în perioada 2004-2012. Conform studiului[10] numărul mediu de imigranți ce au ajuns pe teritoriu francez anual a fost de 200.000, astfel că la începutul lui 2013 numărul imigranților ajunsese la 5,8 milioane, din care o mare parte au fost de origine europeană. În decursul timpului migrația europeană spre Franța a crescut: în 2012, 46% din numărul celor ce au intrat în țară au fost de origine europeană, iar dintre aceștia 3% de origine română. De remarcat e faptul că în cazul imigranților români, numărul femeilor și al bărbaților e echilibrat (49% femei), la fel cu numărul celor fără diplomă de bacalaureat sau studii superioare (43%) comparativ cu numărul celor ce au terminat liceul cu diplomă sau au finalizat studii superioare (57%)[11]. Un lucru îmbucurător e faptul că dintre migranții români ajunși în Franța în 2012, 66% dintre bărbați și 35% dintre femei au fost declarați angajați la începutul lui

---

[5] Lupșa Matichescu, Marius, *L'émigration roumaine. Une question de famille*, Ed. L'Harmattan, Paris, 2017, p.p. 83-84.

[6] Comisia Europeană, „UE și România", https://ec.europa.eu/romania/about-us/eu_romania_ro, actualizat 09.05.2019, accesat în 09.05.2019, ora 21:24.

[7] *Ibidem.*

[8] *Ibidem.*

[9] Lupșa Matichescu, Marius, *L'émigration roumaine. Une question de famille*, Ed. L'Harmattan, Paris, 2017, p.84.

[10] Brutel, Chantal. „Les immigrés récemment arrivés en France. Une immigration de plus en plus européenne", https://www.insee.fr/fr/statistiques/1281393#titre-bloc-4, raport nr. 1524 publicat în 28.11.2014, accesat în 08.05.2019, ora 17:30.

[11] *Ibidem.*

2013[12]. Dar procentele reprezintă doar pe cei ce lucrează legal, nu și partea de muncă la negru.

Între 2013 și 2015 numărul imigranților din Franța a crescut (cu aprox. 26.000), lucru datorat în parte reîntoarcerii în țară a unor persoane ce s-au născut aici (17.000 de persoane)[13]. Dintre aceștia, conform studiului, un sfert s-ar fi născut în una din țările Uniunii Europene.

Și în 2016 numărul imigranților proveniți din Europa este destul de mare (37% din totalul imigranților intrați în Franța), procentul românilor fiind de 3,2%. Observăm, deci, că procentul imigranților de origine română s-a păstrat de-a lungul anilor, neînregistrându-se fluctuații mari[14], în ciuda tendinței de creștere a numărului de persoane venite aici. Aceste date au fost obținute în urma recensământului din 2017, conform căruia numărul total al imigranților sosiți aici în 2016 ar fi fost 259.826 de persoane, din care 96.139 fiind născute în Europa.

După tabelul publicat de Eurostat (biroul de statistică al Uniunii Europene din Luxemburg) actualizat în mai 2019, situația solicitanților români de azil în Franța este, după urmează[15]:

Anul	**009**	**010**	**011**	**012**	**013**	**014**	**015**	**016**	**017**	**018**
Nr.solicitanți*	60	85	720	510	495	545	260	880	815	135

*Numărul solicitanților se referă atât la numărul persoanelor care au cerut azil pentru prima dată, cât și a celor trecute ca membrii ai familiei pe solicitările celor dintâi și reprezintă sume rotunjite.

Pentru alegerea Franței ca țară de destinație a migrației românești a fost importantă politica acestei țări privind integrarea imigranților pe piața muncii. Din 2004 cetățenii români au putut lucra fără permis de ședere sau de muncă în următoarele sectoare: agricultură, construcții, pescuit, electricitate, medicină, fiind vorba de sectoare în care era necesară forță de muncă. [16] După aderarea României și Bulgariei la Uniunea Europeană în 2007, oficialitățile franceze, pentru a evita un aflux crescut al imigranților români și bulgari, au introdus niște măsuri tranzitorii ce constau în obligativitatea acestora de a avea drept de ședere aici înainte de încadrarea în muncă sau de a avea un permis de muncă dacă doreau să stea sta mai mult de 3 luni pe teritoriul Franței. Permisul necesar putea fi obținut de către cei calificați în meseria pe care doreau să o practice. S-a suspendat astfel, temporar, libera circulație a muncitorilor români în Franța (dar și în alte state, cum ar fi Belgia, Marea Britanie, Irlanda, iar din 2011 și Spania), evidențiată și de controalele vamale necesare pentru turiștii români în UE. Cei mai mulți dintre românii ajunși în Franța înainte de 2014 au lucrat în agricultură sau construcții, dar persoanele calificate, cu studii recunoscute, au putut ocupa posturi mai bine plătite. Din Atlasul demografic al Consiliului național al ordinului doctorilor (Conseil national de l'ordre des médecins) publicat în 2013 reiese că, în momentul respectiv,

[12] *Ibidem.*

[13] Brutel, Chantal. „L'analyse des flux migratoires entre la France et l'étranger entre 2006 et 2015", https://www.insee.fr/fr/statistiques/2593515, raport nr. 78 publicat în 03.03.2017, accesat în 08.05.2019, ora 18:07.

[14] „Origine géographique des immigrés arrivés en France en 2016", https://www.insee.fr/fr/statistiques/2861345#tableau-Donnes, publicat 12.07.2018, accesat în 08.05.2019, ora 18:12.

[15] Eurostat, „Demandeurs et primo-demandeurs d'asile par nationalité, âge et sexe Données annuelles agrégées (arrondies)", http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asyappctza&lang=fr, ultima actualizare 08.05.2019, accesat în 10.05.2019, ora 10:40.

[16] Magnenou, Fabien, „Trois questions sur le libre travail des Roumains et Bulgares au sein de l'UE", https://www.francetvinfo.fr/monde/europe/trois-questions-sur-le-libre-travail-des-roumains-et-bulgares-au-sein-de-l-ue_494848.html, publicat în 01.01.2014, accesat în 10.05.2019, ora 08:07.

erau încadrați în mucă deja 3150 de doctori români[17], aşadar exodul intelectualilor poate fi observat şi aici. Din 1 ianuarie 2014 cetățenii români (şi bulgari) au primit dreptul de lucra liber în Franța, dacă sunt deținătorii unui paşaport sau a unei cărți de identitate valabile, având posibilitatea de a obține un permis de ședere după ce au ocupat postul sau funcția dorită.[18] Acest lucru a susținut o continuitate a migrației românești în acest stat. Totuşi, deşi temerile unei „invazii" românești în statele membre EU după ridicarea măsurilor limitative au persistat, acestea nu s-au concretizat. Explicația constă în numărul mare de emigranți români ce au părăsit țara înainte de intrarea României în Uniune, care au găsit un loc de muncă, atât legal, cât şi la negru. Dacă cei ce au plecat după 1989 nu au beneficiat de ajutor la sosire, situația e diferită pentru persoanele plecate după 1995, odată cu închegarea comunităților de români. Rezultatele unei cercetări efectuate de sociologii de la Universitatea din București, publicate în 2006, arată că în perioada 1990-1995 a predominat plecarea fără susținere din partea cuiva. „Beneficiază de ajutor pentru plecare 40% dintre migranţi în perioada 1996-2001 pentru ca după 2001 ponderea lor să urce la 60%[19]." După 2002 s-a observato schimbare de model, datorită deschiderii granițelor şi a creşterii numărului de emigranți. Rețelele de rude, cunoştințe sau prieteni nu au mai putut oferi ajutor unui număr atât de mare de persoane nou-venite, acestea suprasaturându-se, iar migranții recenți tinzând să se separe. Deşi cercetarea respectivă nu a fost făcută în mod specific pentru cazul Franței, fiind reprezentativă pentru cazul Italiei ca țară de migrație, considerăm că rezultatele studiului, pot fi aplicate şi pentru acest teritoriu, ca model de migrație, dar, cu rezerve în ceea ce privește procentele amintite.

În structura emigrației românești, e subliniat caracterul selectiv al acesteia, deoarece până în 2001 au predominat „bărbații față de femei, orăşenii față de săteni, moldovenii şi transilvănenii față de munteni şi olteni, cu o accentuată diferențiere regională"[20], după acest an existând o tendință de reducere a selectivității amintite. O altă caracteristică importantă o constituie predominanța emigrării temporare pentru muncă, în comparație cu emigrarea definitivă, care e mult mai redusă.[21]

În perioada 2006-2008, emigranții români din Franța au trimis aproximativ 2% din totalul valorii transferurilor de bani intrate în România, în condițiile în care românii din Italia au trimis între 34% (în 2006) şi 38% (în 2007-2008) din această valoare[22]. Începând cu 2007 (aderarea României la UE) numărul persoanelor care au emigrat temporar pentru muncă a crescut, producându-se şi o schimbare în ceea ce privește gradul de calificare a persoanelor plecate: un număr mai mare de persoane cu studii superioare (grad de calificare ridicat) şi a persoanelor cu slabă calificare, „cu potențial redus de integrare pe piața muncii în țările de destinație".[23] Până în 2010, cele mai multe plecări temporare s-au înregistrat în perioada 2002-2006.[24]

Dumitru Sandu, sociolog la Universitatea din București, a constatat că în perioada cuprinsă între anii 1990 şi 2002 fluxurile migratoare românești au avut ca țări de destinație predominante pentru emigrare definitivă Germania, Canada, SUA, pentru ca din 2002 până în

---

[17] *Ibidem.*

[18] „Fin des mesures transitoires pour les ressortissants roumains et bulgares", https://www.immigration.interieur.gouv.fr/fr/Info-ressources/Actualites/L-actu-immigration/Fin-des-mesures-transitoires-pour-les-ressortissants-roumains-et-bulgares, publicat 09.01.2014, accesat în 09.05.2019, ora 19:26.

[19] Sandu, Dumitru (coord.), *Locuirea temporară în străinătate. Migrația economică a românilor: 1990-2006,* Fundația pentru o Societate Deschisă, București, 2006, p.87.

[20] Sandu, Dumitru, *Lumile sociale ale migrației românești în străinătate,* Ed. Polirom, Iași, 2010, p.37

[21] *Ibidem.*

[22] *Ibidem.*

[23] Sandu, Dumitru, *Lumile sociale ale migrației românești în străinătate,* Ed. Polirom, Iași, 2010, p. 38

[24] *Ibidem.*

2006, la acestea să se adauge Franța. Odată cu 2007, după aderarea României, s-a revenit din nou la primele trei țări predominante[25].

În perioada 2008-2010, a avut loc expulzarea unui număr important de cetățeni români de etnie rromă de către guvernul francez înapoi în România, datorită intrării în vigoare a unui program ce viza și distrugerea taberelor ilegale de rromi. Procesul avea să stârnească reacții negative în mass media franceză, îndreptate împotriva imigranților rromi, adesea confundați cu imigranții români, datorită cetățeniei lor. Acțiunea, deși rasistă, a produs emoții puternice în întreaga Uniune Europeană, cu atacuri la adresa românilor. O parte a opiniei publice a ajuns să catalogheze românii ca fiind delicvenți sau cerșetori, asemenea informații apărând chiar pe posturile naționale de televiziune franceze[26]. Deoarece rromii sosiți în Franța înainte de 2008, neavând o calificare pentru a putea obține permis de ședere sau de muncă, mare parte a lor trăiau din muncă la negru, cerșetorie, delicvență, ajutoare sociale, acestea fiind motivele declarate de francezi pentru expulzare. În 2010 Uniunea Europeană a adoptat o poziție nediscriminatorie privind cetățenii de etnie rromă, criticând politicile franceze. Franța nu a fost singura țară care a apelat la aceste metode de a trata problema integrării rromilor, Italia procedând în același fel[27].

Problema revine în actualitate în 2012, după ce ziarul francez „Le Parisien" a publicat un articol referitor la delicvența românilor în Franța, în care se preciza că în 2011 un delincvent străin din zece a fost român, evidențiindu-se creșterea nivelului de delicvență românească cu aproximativ 70% în anul 2011, față de 2009[28]. Între 2011-2012 au avut loc schimburi de experiență între polițiștii români și cei francezii, primii asistându-i pe cei din urmă în investigarea cazurilor comise de delicvenți români în zona pariziană[29]. După cum se poate observa din tabelul Eurostat, numărul cererilor de azil depuse de români aproape s-a dublat în 2011, pentru ca în 2012 să crească de trei ori față de anul 2010, după care a scăzut, pentru ca în 2017 să explodeze din nou, de data aceasta la cote nemaivăzute. De asemenea, în 2010, când delicvența românească a fost foarte mediatizată, s-a înregistrat o ușoară scădere a solicitărilor de azil.

Considerăm că opinia publică franceză nu a avut un impact puternic asupra numărului imigranților români ajunși în spațiu francez în perioada 2009-2012, neconstatându-se o diminuare semnificativă a numărului acestora. Cel mai mare impact asupra fenomenului migrator l-au avut politicile externe ale României, ce au permis cetățenilor români să părăsească țara și să ajungă în spațiul european și politicile Uniunii Europene împreună cu politicile interne ale Franței, care au facilitat integrarea lor și posibilitatea găsirii unui loc de muncă satisfăcător.

---

[25] Sandu, Dumitru, *Lumile sociale ale migrației românești în străinătate,* Ed. Polirom, Iași, 2010, p. 40

[26] BBC România, „Fotbaliştii români jigniţi la un post francez de televiziune", http://www.bbc.co.uk/romanian/news/story/2008/06/080612_m6_fotbalisti.shtml, publicat 12.06.2008, accesat 10.05.2019, ora 11:04.
Hotnews.ro, , „ Romanii, ironizati pe postul public France 2. Salutul romanesc, aplecat si umil, asimilat cu cel al cersetorilor: "S'il vous plait, Messieurs!"", https://www.hotnews.ro/stiri-diaspora-7147362-video-romanii-ironizati-postul-public-france-2-salutul-romanesc-aplecat-umil-asimilat-cel-cersetorilor-39-vous-plait-messieurs.htm, publicat în 19.04.2010, accesat 10.05.2019, ora 11:12.

[27] Severance, Kristi, " France's Expulsion of Roma Migrants: A Test Case for Europe", https://www.migrationpolicy.org/article/frances-expulsion-roma-migrants-test-case-europe, publicat în 21.10.2010, accesat în 10.05.2019, ora 11:26.

[28] Le Parisien, „Une note confirme l'explosion de la délinquance roumaine", http://www.leparisien.fr/espace-premium/actu/une-note-confirme-l-explosion-de-la-delinquance-roumaine-23-08-2012-2134059.php publicat în 23.08.2012, ora 7:00, accesat în 10.05.2019, ora 11:35.

[29] Le Monde, „Pour Valls, la délinquance roumaine est une "réalité" qu'il ne faut pas nier", https://www.lemonde.fr/societe/article/2012/08/23/pour-valls-la-delinquance-roumaine-est-une-realite-qu-il-ne-faut-pas-nier_1750841_3224.html, publicat în 24.08.2012, ora 11:27, accesat în 10.05.2019, ora 11:39.

BIBLIOGRAPHY

***, Migrația internațională a României, Direcția de Editare a Publicațiilor Statistice, Institutul Național de Statistică, 2014

Golopenția, Sanda, *Româna globală*, Ed. Fundația culturală secolul 21, București, 2009

Lupșa Matichescu, Marius, *L'émigration roumaine. Une question de famille*, Ed. L'Harmattan, Paris, 2017

Sandu, Dumitru (coord.), *Locuirea temporară în străinătate. Migrația economică a românilor: 1990-2006*, Fundația pentru o Societate Deschisă, București, 2006

Sandu, Dumitru, *Lumile sociale ale migrației românești în străinătate,* Ed. Polirom, Iași, 2010

„Fin des mesures transitoires pour les ressortissants roumains et bulgares", [online], https://www.immigration.interieur.gouv.fr/fr/Info-ressources/Actualites/L-actu-immigration/Fin-des-mesures-transitoires-pour-les-ressortissants-roumains-et-bulgares, publicat 9.01.2014, actualizat 3.04.2014.

„Origine géographique des immigrés arrivés en France en 2016", [online], https://www.insee.fr/fr/statistiques/2861345#tableau-Donnes, publicat 12.07.2018.

BBC România, „Fotbaliştii români jigniţi la un post francez de televiziune", [online], http://www.bbc.co.uk/romanian/news/story/2008/06/080612_m6_fotbalisti.shtml, publicat 12.06.2008.

Brutel, Chantal. „L'analyse des flux migratoires entre la France et l'étranger entre 2006 et 2015", [online], https://www.insee.fr/fr/statistiques/2593515, publicat 03.03.2017.

Brutel, Chantal. „Les immigrés récemment arrivés en France. Une immigration de plus en plus européenne", [online], https://www.insee.fr/fr/statistiques/1281393#titre-bloc-4, publicat 28.11.2014.

Comisia Europeană, „UE și România", [online], https://ec.europa.eu/romania/about-us/eu_romania_ro, actualizat 09.05.2019.

Eurostat, „Demandeurs et primo-demandeurs d'asile par nationalité, âge et sexe Données annuelles agrégées (arrondies)", [online], http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asyappctza&lang=fr, ultima actualizare 08-05-2019.

Hotnews.ro, „ Romanii, ironizati pe postul public France 2. Salutul romanesc, aplecat si umil, asimilat cu cel al cersetorilor: "S'il vous plait, Messieurs!"", [online], https://www.hotnews.ro/stiri-diaspora-7147362-video-romanii-ironizati-postul-public-france-2-salutul-romanesc-aplecat-umil-asimilat-cel-cersetorilor-39-vous-plait-messieurs.htm, publicat 19.04.2010.

Le Monde, „Pour Valls, la délinquance roumaine est une "réalité" qu'il ne faut pas nier", [online], https://www.lemonde.fr/societe/article/2012/08/23/pour-valls-la-delinquance-roumaine-est-une-realite-qu-il-ne-faut-pas-nier_1750841_3224.html, publicat 23.08.2012.

Le Parisien, „Une note confirme l'explosion de la délinquance roumaine", [online], http://www.leparisien.fr/espace-premium/actu/une-note-confirme-l-explosion-de-la-delinquance-roumaine-23-08-2012-2134059.php, publicat 23.08.2012.

Magnenou, Fabien, „Trois questions sur le libre travail des Roumains et Bulgares au sein de l'UE", [online], https://www.francetvinfo.fr/monde/europe/trois-questions-sur-le-libre-travail-des-roumains-et-bulgares-au-sein-de-l-ue_494848.html, publicat 1.01.2014.

Severance, Kristi, „France's Expulsion of Roma Migrants: A Test Case for Europe", [online], https://www.migrationpolicy.org/article/frances-expulsion-roma-migrants-test-case-europe, publicat 21.10.2010.

SOME BRIEF IDEAS REGARDING THE INTERDEPENDENCE BETWEEN THE EFFECTS OF THE ANTI-GLOBALIZATION PROCESS, LAW AND LEGAL PROFESSIONS

Andra Maria Brezniceanu

Assist., University of Craiova

Abstract:One of the dissemination factors within the globalization process was the law, especially through those rules and professions that facilitated the spreading of a particular way of doing business, specifically to the developed countries from Europe and North America. The apparent reversibility of the globalization process currently produces its effects on this factor, which is inhibited by the populist policy and the anti-globalization trend.

Keywords: law, globalization process

"No social stability without individual stability."
— Aldous Huxley, Brave New World

Studiul lucrărilor despre globalizare din perioada anilor nouăzeci (1) sau din prima decadă a secolului XXI ne face să credem că autorii respectivelor lucrări priveau acest fenomen ca pe unul deja pe deplin reușit la acel moment, temerile contemporane fiind îndreptate mai puțin spre succesul globalizării și efectele sale asupra economiei mondiale privită în ansamblul său și mai mult spre situații pe care aceștia le considerau atipice pentru evoluția economică a societății, chiar suprinzătoare precum discrepanțele între diversele ritmuri de creștere ale economiilor naționale, problemele de distribuție a producției de bunuri și servicii către anumite clase de venit ale populațiilor naționale, modalitățile cele mai potrivite pentru introducerea în circuitul productiv al țărilor mai dezavantajate de poziționarea geografică sau infrastructura săracă etc. Toate aceste aspecte negative nu erau privite ca niște impedimente insurmotabile, ci mai curând ca niște probleme temporare care urmau să fie depășite prin exportul dinspre statele dezvoltate către cele dezavantajate, a unor politici corecte și adaptabile. Aceste politici urmau să se facă în primul rând prin modificarea principiilor și normelor cu efecte directe asupra economiei naționale de import, astfel încât să fie înlăturate rapid probleme precum aceea a poziționării geografice a sistemului de distribuție de bunuri și servicii, a migrației forței de muncă dintre sistemele economice naționale sau, ceea ce mai târziu s-a dovedit cel mai important pentru reușita procesului de globalizare, distribuirea veniturilor în cadrul și între societățile vecine sau aflate în apropiere.

Dacă ne raportăm la situația și perceperea actuală a fenomenului, atunci globalizarea este astăzi un apex, o intersecție, un loc de convergență al pasiunilor agresive, uneori tranformabile fără rețineri în proteste stradale violente și totodată un element principal al unor controverse nesfârșite. Juriștii și economiștii îi citează virtuțile și inevitabilitatea. Oponenții de stânga sau de dreapta îi proclamă viciile și vincibilitate (2). Centrul multora dintre protestele împotriva globalizării este reprezentat de trilogia nemulțumirilor legate de conceptele capitalismului, a efectelor negative ale procesului de globalizare și, mai ales, comportamentul vectorilor de diseminare – corporațiile multinaționale.

Toate aceste direcții de nemulțumire sunt de interconectare în filozofia și propaganda multor activiști anti-globalizare. O mare proporție dintre protestatari anti-globalizare, în

special cei mai tineri dintre aceştia (şi probabil cei mai afectaţi de fenomen), văd capitalismul ca pe un sistem care nu poate aborda în mod sensibil chestiunile legate de justiţia socială, ideal ignorat de vectorii globalizării, omiţând totodată istoria recentă a eşecului economiilor bazate pe politici etatiste, intervenţioniste, cele mai multe de stânga. Desigur, la baza curentului anti-globalizare se găsesc numeroase justificări corecte, dar şi multă dezinformare sau propagandă maliţioasă. Numeroşi sceptici par să refuze să aibă în vedere dovezi istorice precum că planificarea socialistă a înrăutăţit mai degrabă decât a îmbunătăţit accesul la piaţa mondială, perspectiva internaţionalistă a comunismului incipient fiind îndreptată spre sectarism şi naţionalism, ceea a deteminat şi o pervertire a scopului nobil urmărit – justiţia socială – statul extinzându-şi puterile dincolo de aspectele economice şi forţând societatea într-un sens moral (şi material) profund negativ. Omisiunea de a confrunta socialismul care a produs cozi la produsele necesare subzistenţei presupune şi omisiunea înţelegerii că libertatea pieţelor permit unui număr mai mare de oameni să realizeze obiectivele lor, accesând oportunităţile de dezvoltare pe care tocmai această libertate o formează. Atunci când se aderă la mişcarea anti-globalizare ar trebui să se accepte totuşi în prealabil că sistemul capitalist presupune o mişcare care, în mod paradoxal, distruge privilegii pentru anumite categorii sociale şi deschide uriaşe oportunităţi economice pentru multe altele. Criticii vocali ai sistemului capitalist şi al procesului de globalizare ar trebui să anticipeze şi efectele negative ale opririi globalizării, nu doar avantajele pe care unele state sau societăţi le pot trage din noua turnură e evenimentelor. Acum, la zece ani de la producerea acestui teribil eveniment de magnitudine mondială, ne este clar că criza economică globală va fi profundă şi prelungită şi că va avea consecinţe geopolitice de amploare, principalul fiind acela de încetire a procesului de globalizare, poate chiar de stopare şi reversiune.

În circumstanţele precedent arătate devine evident că mişcarea de durată spre liberalizarea pieţei s-a oprit şi a început o nouă epocă de intervenţie a statului, de supra-reglementare şi protecţionism economic, toate acestea find doar o contra-acţiune, o adevărată reacţiune, la efectele globalizării. Întrebarea care trebuie pusă este dacă procesul de globalizare se inversează sau din această incertitudine se formează o nouă direcţie economico-politică. Mai mult, trebuie să înţelegem cât din ansamblul cunoştinţelor economice acumulate într-o perioadă îndelungată, valoare pe care au câştigat-o toţi cei implicaţi pe o piaţă mondială, a fost subminat în acest mod grav şi relativ rapid. Ca urmare a măsurilor protecţioniste ale unor state, unele dintre acestea printre cele mai puternice şi mai dedicate procesului progresist al globalizării, comerţul la nivel mondial, fluxurile de capital şi imigraţia productivă sunt în declin. Până în prezent par să fie excluse de la consecinţele cataclismice ale procesului de anti-globalizare naţiunile cu sisteme financiare izolate, în special China şi India, ţări care au suferit cele mai puţine daune economice, dar noile războaie economice, abolirea unor tratate şi încetarea unor legături de interese par să crească şi riscurile atribuite acestor state. Exemple ale unor ţări precum Irak, Siria, Venezuela, Libia etc, ne fac să ne întrebăm dacă arhi-suficienţa resurselor poate reprezenta o pavază atât împotriva globalizării, cât şi a anti-globalizării. În plus, o altă consecinţă directă a reducerii procesului de globalizare este aceea că importanţa puterilor globale pare că va fi mai redusă, ceea are ca efect şi o reducere a coordonării între naţiuni. Această mişcare contrară aşteptărilor avute de comunitatea internaţională are, desigur, la bază nemulţumiri sociale care atrag după sine contestarea statu-quo-ului politic, a establishement-ului, a elitelor, cu consecinţa apariţiei unor noi curente de gândire politică, proces care accelerează şi potenţează, generând tulburări sociale. Conducerile organizaţiilor internaţionale, precum G-7, grupul statelor cele mai puternic industrializate şi G-20 (grupul miniştrilor de finanţe şi guvernatorii băncilor centrale din cele mai mari economii din lume), deşi au fost în măsură să răspundă în mod eficient la criză economică şi efectele acesteia din ultima decadă, se dovedesc mai puţin apte să facă aceste instituţii să funcţioneze în scopul revigorării globalizării şi, pe termen mediu, vor fi mai puţin

dominante în raport de forțele populiste. Toate acestea coincid cu deplasarea de la o lume unipolară, aflată în proces de încetinire accelerată, spre o lume multipolară, binecunoscută celor mai în vârstă, problema care se pune fiind aceea dacă transformarea se va face către formele politice experimentate în ultima jumătate de secol sau societățile umane vor explora forme noi. Dacă vom încerca să observăm situația din perspectiva protestatarilor anti-globalizare, argumentele cele mai favorabile acestora sunt șomajul și presiunile fiscale. O mare parte din lume, de asemenea, acuză excesele financiare ale Statelor Unite ale Americii pentru recesiunea globală. Această acuzație, cu priză rapidă la public a făcut ca modelul american de capitalism să nu se mai bucure de favorizare pe piața liberă. Eforturile pro-globalizare ale administrației lui Barak Obama au atenuat pentru o perioadă campania contrară, dar cu noua politică a lui Donald Trump, principalul exponent al noii direcții establishement, în special conflictul economic cu China și divergența cu Uniunea Europeană, direcția devine previzibilă. În plus, criza a scos la iveală punctele slabe din cadrul Uniunii Europene, reliefate pregnant în special de dogmatica iliberală lui Viktor Orban. Faptul că divergență economică este în creștere este dovedită și de motivele reale ale procesului Brexit. O astfel de lipsă de forță și unitate în Occident este inoportună în acest moment de tumult, deoarece riscul va căpătă o dimensiune epică.

Aparent, dacă ne raportăm la unele lucrări referitoare la procesul de globalizare din perioada avută mai sus în vedere, unul din scopurile politicii de globalizare care nu a fost atins prin introducerea unor seturi de principii și norme este acela al împărțirii veniturilor provenite din exploatarea capitalului și a muncii într-o proporție sustenabilă pe o durată suficientă pentru ca globalizarea să depășească nivelul critic și să fie acceptată în mod universal. Toate celelalte obiective ale globalizării, precum operațiuni și planificare pentru a extinde o anume afacere în întreaga lume, ștergerea diferențelor dintre piața internă și străină, cumpărarea și vânzarea oricăror bunuri și servicii din orice țară, localizarea infrastructurii de fabricație și distribuție în orice parte a lumii, planificarea și dezvoltarea produselor de baza pe considerații și valori internaționale, aprovizionarea cu materiale din orice parte a lumii, orientări globale în formularea de strategii, considerarea și transformarea întregii lumi într- o piață unică, ar fi trebuit să fie aduse la îndeplinire prin mijloacele oferite de acest transfer de politici, principii și norme. Situația actuală pare să indice că venitul provenit din utilizarea capitalurilor a fost privilegiat în ultimii treizeci de ani în comparație cu venitul rezultat din munca rezultată ca urmare a globalizării. Astfel, se poate susține că dacă latura comercială a procesului de globalizare a reușit, diversele transferuri de politici, principii și norme nu au fost pe deplin realizate, cauza probabilă fiind aceea că spre deosebire de circulația mai lentă a bunurilor și serviciilor, capitalul a avut o capacitate mult mai mare de a genera venit. Această constatare are la bază și faptul că forța de muncă s-a dovedit cea mai elastică dintre elementele de producție economică, impozitarea, strategiile salariale și de optimizare a programelor de muncă transferând povara către această componentă, capitalul urmând să beneficieze cel mai mult din acest joc al proporțiilor. Elasticitatea forței de muncă nu trebuie văzută doar din perspectiva efectelor pe care diversele populații în căutarea unor state cu piețe de muncă mult mai profitabile pentru particulele individuale ale acestei componente economice le determină la nivel internațional prin migrație, ci, mai important zicem noi pentru reușita globalizării la nivelul tuturor statelor, a efectelor produse în politica internă a oricărui stat dintre cele mai afectate de aceste forțe. De asemenea, această elasticitate trebuie observată și din perspectiva modului în care se produce schimbarea de distribuție a veniturilor în cadrul muncii în sine, a reliefării diferențelor de profitabilitate între lucrătorii calificați și cei necalificați. Teoria economică a globalizării sugera că o creștere în efectivitate a acestui proces va reduce salariul relativ al forței de muncă necalificate în țările avansate și va crește salariul relativ al forței de muncă necalificate în țările în curs de dezvoltare chiar din momentul în care aceste două grupuri de populații au început să facă schimburi între ele de bunuri, servicii și capitaluri.

Dacă țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare au astfel de dotări inegale - o forță atât de calificată în țările avansate și o muncă atât de necalificată în țările în curs de dezvoltare - că acestea sunt de fapt specializate, atunci implementarea atât de așteptată a politicilor de globalizare poate fi considerată ca fiind eșuată.

Așa cum arătam mai sus globalizarea ce tinde la uniformizarea economiei mondiale are ca mijloc și totodată ca efect răspândirea generală a unor politici, principii, reguli, norme, astfel că este justificat să vorbim și de o anume globalizare a dreptului.

Dacă globalizarea acestui mijloc părea irelevantă dacă se făcea ca urmare a faptului că un astfel de set unic reguli ar putea fi impuse de un singur factor oprimant, cum ar fi o super-putere statală sau adoptat la nivel mondial prin acord sau ajuns la o dezvoltare paralelă în toate părțile globului ca urmare a înțelegerii beneficiilor sau triumfului economic, în circumstanțele creșterii curentului anti-globalizare de factură populistă, factorii determinanți devin foarte importanți, statele dezvoltate fiind acuzate că promovează propriile agende ascunse. Având în vedere locul statelor dezvoltate, precum Statele Unite, statele membre ale Uniunii Europene etc. în economia mondială, această globalizare a dreptului prin intermediul transferului unor principii sau reguli de natură juridică, a legiferării corporative private etc, ia forma în mod natural, a unei reale influențe asupra statelor nedezvoltate, ceea ce este privit de unii factori politici din aceste țări ca fiind o americanizare sau o europenizare forțată, o nouă colonizare. Atâta timp cât instanțele și legea fiecărui stat național sunt indisponibile pentru alți participanți la economia globală, iar instanțele și legea fiecărui stat sau mai multor persoane nu sunt pregătite să recunoască și să aplice judecățile celorlalți, o lege comercială globală nu mai este posibilă. Aceasta pare să fie direcția pe care o dă politica populistă emergentă în mai multe state care în mod normal ar fi plasate în proximitatea statelor dezvoltate, printre acestea sau chiar în fruntea topului. Aceste evenimente au loc atunci când eșuează stimulentele standard pentru uniformitate, predictibilitate și transparență a legii care se află în joc în toate regimurile actuale, promisiunile populiste, de cele mai multe ori dovedite ca fără fundament, prevalând.

Ultimele evoluții politice par să confirme presupunerile lui Bourdieu, care pleca de la ideea că neoliberalismul, filozofia economică din spatele globalizării, este o utopie impusă în principal de elita fianciară americană. Dezideratele activiștilor anti-globalizare și iliberarilor par să ne îndrepte către o multitudine de state ale națiunii sau către un stat supranațional de localizare europeană, dacă e să ne reducem perspectiva către Bătrânul Continent, dar oricum stat sau state capabile să controleze eficient și să impoziteze profiturile obținute pe piețele financiare și, mai presus de toate, să contracareze impactul distructiv pe care aceste profituri îl au pe piața muncii, ceea ce țintește globalizarea mai mult ca pe un imperativ politic decât pe o situație economică inconfortabilă și ca o contra-măsură la politică de extindere în ansamblu lumii a modelului economic american.

Reformiștii populiști privesc ideile neo-liberale, inclusiv pe cele de natură juridică sau cu impact asupra sistemului juridic al unui stat sau organizații de state, ca pe o amenințare pe care o unii o resimt mai mult decât sub forma unor prejudicii economice materiale, ci chiar că le sunt amenințate instituțiile sociale care permit respectivilor să-și înțeleagă viața. Adică, aceste politici neo-liberale nu numai că îndepărtează bunurile materiale în care oamenii au un interes, ci și le subestimează capacitatea de a înțelege situația lor socială și de a crea legături cu ceilalți. Procesul de reîntoarcere la valorile familiare devine inclusiv o întoarcere la dreptul național, la respingerea ideilor și insituțiilor juridice provenite din alte școli de gândire juridică sau, pur și simplu, pe care le percep ca străine. De multe ori, chiar refuzul unor instanțe europene de a tranșa cauzele în favoarea părților, acest instanțe adoptând idei noi, străine sau necunoscute părților, transformă respectivele instanțe în inamici. Toate acestea formează impresia că pentru interesul național, interes văzut de unii dintr-o perspectivă individuală, uneori materială, alteori nu, dar, oricum redusă ca orizont, ar fi mai bine pentru

națiune, indiferent dacă prin aceasta se înțelege pătura nostalgică, să se îndepărteze de nou și să adopte căi folosite și în trecut, memoria eșecului fiind ștearsă de mai recentele umilințe suferite într-o societate capitalistă sau neo-liberală.

Ca orice proces evolutiv și cel al globalizării vine cu costuri și eșecuri, pierderi care în timp se pot contabiliza ca enorme, mai ales dacă avem în vedere că exercițiul profesiilor juridice are o puternică componentă de adversitate, provenită probabil din sistemul juridic american, dacă lăsăm deoparte unele situații naționale. Este foarte puțin probabil ca anti-globalizarea să aibă ca răspuns la patologia legalismului un normativism și o birocrație redusă, deși, este posibil, ca într-un sistem politic populist să ne îndreptăm către organizare juridică cu puține instanțe sau cu o intervenție mai puțin activă a instanțelor, în special a celor supra-statale, în procesul de elaborare a politicilor. De asemenea, un alt efect al globalizării, respectiv soluționarea alternativă a litigiilor, promovată ca mod de promovare a normelor mercantile și prevalenței convențiilor, să sufere o semnificativă reducere în importanță. S-ar putea ca regimurile populiste să reprezinte punctul culminant al procesului de elaborare a politicilor judiciare prin substanțiale revizuiri constituționale și administrative. Cu toate acestea, majoritatea reformelor populiste în domeniul juridic sunt susceptibile de a ne îndrepta către o lege diferită, mai degrabă decât o formă deja experimentată în trecut. Reforma juridică de factură populistă trebuie apreciată totuși pe baza trecutului unui stat dat și mai puțin pe o convergență dogmatică, căci nici curentele de gândire politică corespunzătoare nu au unitatea ideatică a globalizării. Nu se poate spune cu certitudine sporită că succesele sau eșecurile inovațiilor legale dintr-o țară pot fi prevăzute în funcție de rezultatele din țara vecină. În anumite domenii speciale de drept, probabil regulile globale se vor menține pentru o perioadă de timp, în special în domeniile dependente tehnologic (declarațiile Rusiei și Chinei cum că vor grăniți internetul credem noi că trebuie tratate cu seriozitate). În cea mai mare parte, totuși, legea națională va fi generată de răspunsurile interne la problemele interne percepute de politicieni și administrațiile guvernamentale, deși multe dintre aceste probleme interne sunt generate de interdependențele globale între acești politicieni și guvernanți. Întreaga lume se îndreaptă spre viitorul internațional, cu picioarele ferm plantate în solul tot mai fertil al naționalismului, așa cum o va arăta o privire din ziarul oricărei zile. Studiile asupra globalizării legii vor depinde la fel de mult de o apreciere subtilă a diferențelor dintre popoarele globului, cât și de asemănările dintre ele.

BIBLIOGRAPHY

1. https://www.imf.org/external/pubs/WEOMAY/Weocon.htm;
2. https://mondediplo.com/1998/12/08bourdieu

(SCOSAAR), LOGICAL AND ONTOLOGICAL RELATIONSHIPS BETWEEN ECONOMIC INEQUALITY AND SOCIAL SUSTAINABILITY

Gabriela-Mariana Ionescu

PhD Student, The School of Advanced Studies, Romanian Academy

Abstract: *The paper considers the economic to be a mean of solving the social problem and not as an end in itself. In this respect, the relationship between economic inequality and social sustainability is examined from the following perspectives: a) the causal relationship between economic inequality and social sustainability; b) the possibility of circular causality between the two phenomena; c) relevance of social sustainability in relation to economic sustainability. The main scientific conclusion of research can be formulated as follows: economic inequality has no significance per se (its increase or decrease, or its structural variation), but only in relation to the impact of this inequality on the direction or intensity of social sustainability. In order to elucidate this result in the paper, the two phenomena both from a static perspective and from a dynamic perspective are examined logically and ontologically respectively.*

Keywords: economic inequality, circular causality, social sustainability, action, circular spiral causality

***JEL Classification**:* A13, D63, F62

1. The necessity of economic inequality

Neoliberal economic theory (with its extreme variant, libertarianism) rightly accepts, like neoclassical theory, the necessary or "natural" character of the emergence of economic inequality under the conditions of correct commutative justice. But moreover, the theoretical current supports the desirability of economic tension in society, economic tension represented by economic inequality. The main argument for this support lies in the fact that the individuals (or the cohort) favoured by distributing a larger share of the economic product will be willing to spend the surplus (or part of it) for actions or activities aimed at augmenting the future economic product itself, which will also benefit to the disadvantaged individuals (or the cohort). In other words, it is suggested that a uniform average distribution of the economic product, i.e. a distribution that excludes economic inequality, would reduce the company's ability to progress economically. In the margins of this idea, it is also stated (Hayek, 2011) that disfavoured individuals will be determined (including by envy) to reach the economic level of the favoured ones. In conclusion, the necessity for economic inequality is the necessary pair for the desirability of economic inequality. Of course, the theories of justice - whether based on the social contract (Rawls, 2011) or those based on procedural justice (Nozick, 2014)- consider this analyse much more analytically, including from the perspective of "agreeing" the disadvantaged to collaborate with those favoured in obtaining the economic product, knowing that its distribution will be unequal. Thus, Rawls's distributional theory proposes the principle of difference in assessing the right character of economic inequality dynamics, while Nozick's procedural justice (entitlement) proposes right, transitive principle in the acquisition, transfer and rectification of the distribution of the economic product.

Figure 1 presents a synoptic picture of the mechanism of generating economic inequality insociety.

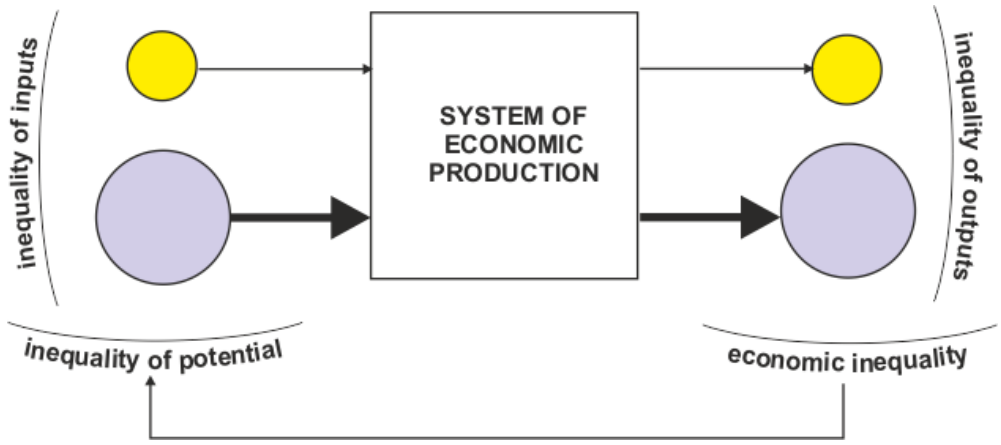

Figure 1. The "right" mechanism of generating economic inequality
Source: graphic design of the author

2. The desirability of economic inequality

The fundamental component of the functioning of society is the economic component. The fundamental character of economic activity should not be understood in a strictly causal way (as the Marxist position of the relationship between the base and the superstructure was interpreted), but in the sense that it refers to the inevitability and inherent economic activity for the biological survival and perpetuation of the human being. Of course, in modern societies the relationship between the economic structure, the institutional structure, the axiological structure, and the political structure is much more complex and shows, as we will show during the study, the mutual causality relations, sometimes even circular, which gave rise to currents and economic schools so different like: neoclassical economics, institutional economics, behavioural economics, evolutionary economics, etc. Modern economic activity is carried out in clear institutional frameworks, mostly normative. We assume that the economic activity carried out by observing the normative framework (in the plausible assumption that this normative framework ensures the principles of justice in economic relations) will lead to a final state of distribution of the economic product in society in accordance with the principles of commutative justice - that is, according to the contribution of individuals to obtain that economic product. It is obvious that despite the commutative justice in the final state of distribution of the economic product, asymmetries, that is, what is generally called economic inequalities, can occur.

The explanation for this result of the functioning of society from an economic perspective is generated by the inherent character of the inequality of the contribution of individuals in obtaining the distributed economic product. These contribution inequalities, in turn, rely on skills inequalities, competence, productivity, responsibility among individuals as well as (though not decisive) on occupational differences. For example, those employed in sectors or economic branches that by nature are characterized by global productivity of low factors will make a relatively smaller contribution in obtaining the economic product. Therefore, the inherent differences between the contribution of individuals "ensure" the emergence of economic inequality (or of economic polarization in society) even on the basis of equity of the distribution of the economic product (by equity we mean the inequality of reward in agreement with the inequality of contribution). Note that in this study we do not take into account aspects of inequality or commutative injustice which, if taken into account, would influence the magnitude of inequality either in one sense or in another. In conclusion, economic inequality cannot only be avoided but from a certain point of view, besides the fact that it is necessary, it has some beneficial effects that will be highlighted in the followings.

Figure 2 presents a mechanism of kinematics of the variance of economic inequality.

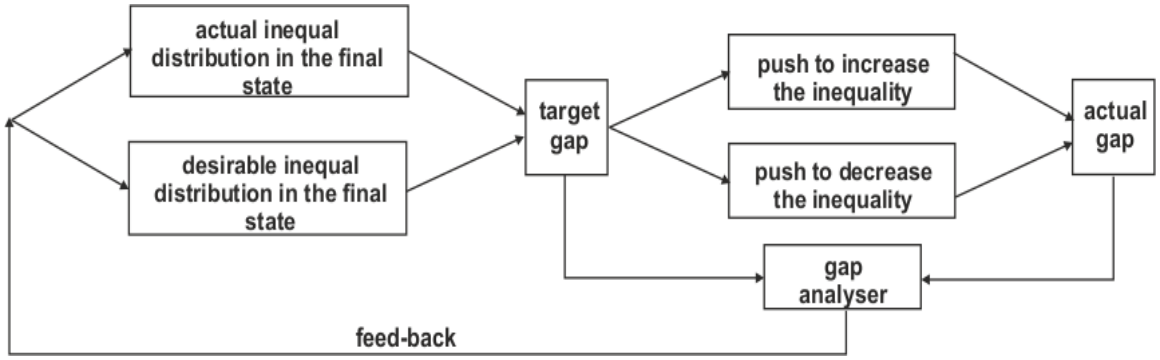

Figure 2. Mechanism of kinematics of the variance of economic inequality
Source: graphic design of the author

3. Economic sustainability and social sustainability

The hypothesis or paradigm of economic equilibrium has been proposed and supported by neoclassical economic theory-"established" by (Walras, 2010). This hypothesis was inspired by the natural sciences, especially from classical mechanical physics, and later supported by thermodynamics through the entropy law. The concept of balance, whether it is about two or more parties involved in achieving the balance, is closely linked to the broader concept of stability. The connection of balance stability has generated a more relaxed concept of balance, namely the concept of dynamic equilibrium (more precisely kinematic equilibrium). The dynamic balance therefore supports local and temporary imbalances that do not compromise the overall and long-term balance. In this context, almost all mathematical models have been developed that attempt to capture the structure, function and, in very rare cases, causality. From an epistemological point of view, however, the concept of equilibrium is contradictory to the concept of evolution, development or economic progress because all these latter processes involve objective-oriented imbalances. This direction of research and even economic policy has always been of an eminently academic character, the application of economic policy suggestions to the real economic process revealing inappropriate approximations and even contradictions between the theoretical conclusions and the praxiological effects. This situation has added to the problems caused by the depletion of the economic resources by the use of the current technologies and by the globalization phenomena on the other part. These ontological pressures and constraints have determined economic theory to seek a paradigm that replaces not only the paradigm of economic equilibrium but also its more sophisticated version, namely the paradigm of economic optimisation. In the last decades, including under the impact of the development of sub-branches of economic theory such as behavioural economics, institutional economics or the evolutionary economy, the conceptual and methodological configuration of a new paradigm of human action, namely the sustainability paradigm, began. If economic equilibrium and even economic optimism were predominantly associated with the economic process per se, economic sustainability, by definition, must address the economic phenomenon in its social context. It follows that economic sustainability and social sustainability are reciprocal pledged. We will examine in the followings the defining features of the sustainability paradigm.

Figure 3 presents the spiral cause of the economic-environment interaction.

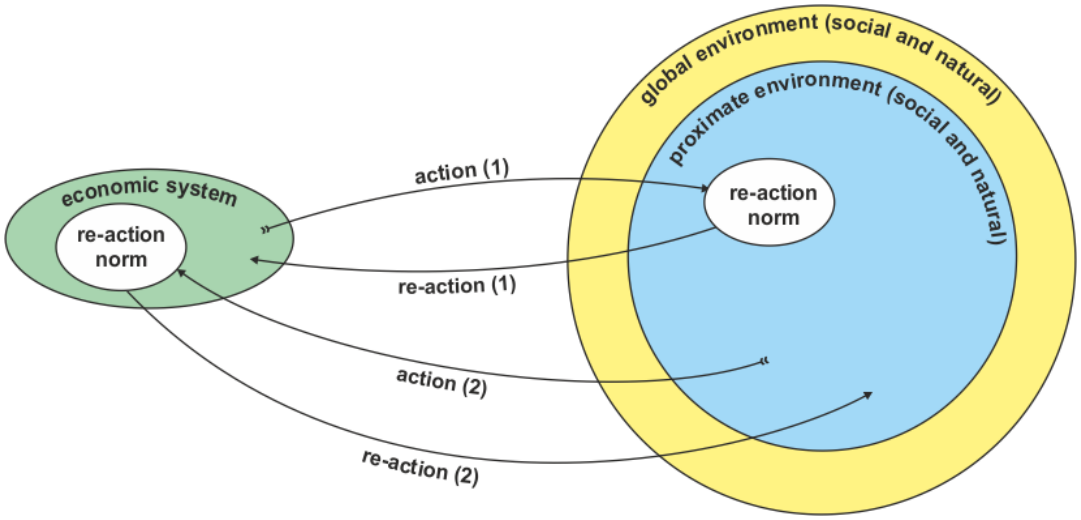

Figure 3. Spiral cause of the economic-environment interaction
Source: graphic design of the author

In the most abstract way, a system/process is sustainable if it can replicate its identity (by identity, understand structure) indefinitely, also taking into account its own impact on the environment and thus the environmental response to its impact. These are the concepts known in the evolutionary theory, namely those relating to the reaction norm: if the system's response to environmental changes exceeds the presumed shock absorption capacity for the environment or, vice versa, if the environmental response exceeds the assumed shock absorption capacity of the system then we have to deal with an unsustainable system/process. In other words, the sustainability of a system is not (only) an internal problem of the system but is a problem of system-environment co-evolution. But the environment closest to an economic system is the social environment. Therefore, in order to have economic sustainability, this co-evolution must involve the economic system and the social system at the "package". According to the definition of sustainability mentioned above, the economic system is sustainable if the social system is sustainable and reciprocal. It follows that economic sustainability, and social sustainability form, from a logical point of view, what we can call societal sustainability.

Obviously there is a causality between each other or more precisely a spiral causality. The mechanism of this spiral causality can be described as follows: there is a variation in the behaviour of the economic system (we mention that by behaviour it is meant in system theory environmentally oriented effects), this variation is responsive to the environment of the system according to its reaction norm if the action of the system does not exceed this norm), the system absorbs this reaction as a behavioural impact of the environment (provided that the environmental response does not exceed the system response) and the process resumes indefinitely. As long as the variations of the two economic entities/systems and its environment do not exceed the reaction norms (or impact absorption capacities), they are sustainable (socially, but of course also the non-anthropic natural environment). Let us therefore observe that this sustainable co-evolution introduces reciprocal conditioning between the involved entities. The main conclusive scientific conclusion from this result is that sustainability can only be a global concept.

Figure 4 presents the segregation of sustainability/unsustainability states.

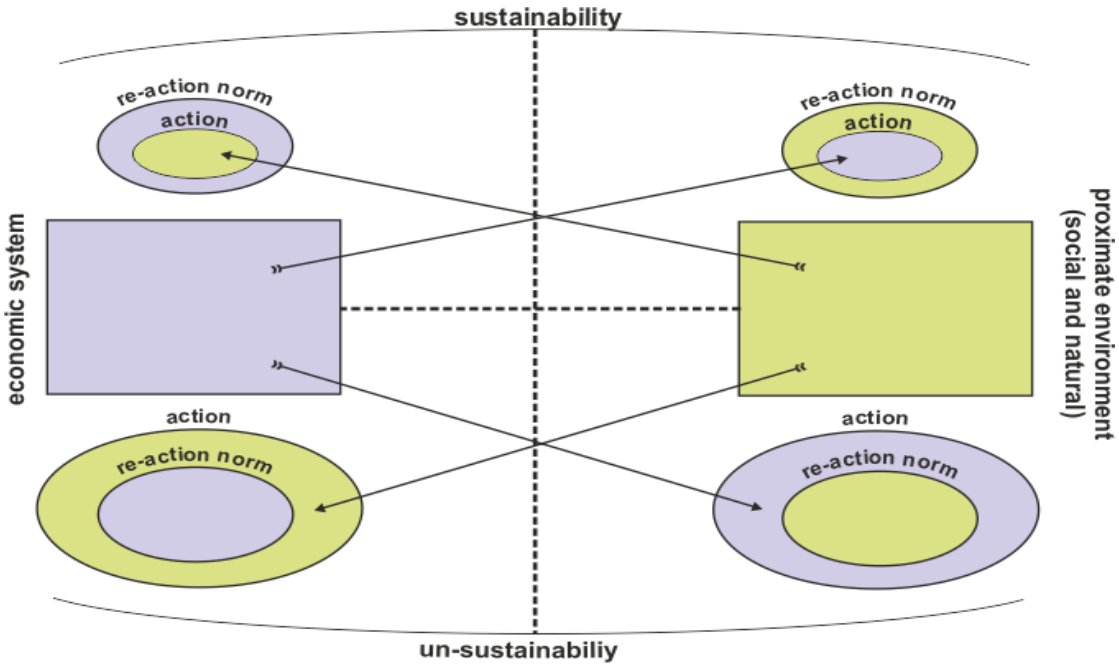

Figure 4. Segregation of sustainability / unsustainable states

Source: graphic design of the author

4. Meanings of the correlations between economic inequality and social sustainability

As a result of the past, economic inequality and social sustainability are two processes that evolve in tandem, based on circular spiral causality. In other words, it has to do with co-evolution. From a scientific point of view, it is necessary to examine the significance this co-evolution has from several important perspectives: a) the ontological perspective; b) the logical perspective; c) the epistemological perspective; d) the praxiological perspective.

(a) The Ontological Perspective

Both economic inequality (EI) and social sustainability (SS) are "products" of the objective (i.e., objectified) functioning of society, based on the interaction between economic subjects, on the one hand, and between economic subjects and the social environment, on the other hand. It follows that the two causal, structural and functional inter-conditionings processes have ontological existence. From this perspective, EI and SS are equivalent.

(b) The Logical Perspective

We have previously shown that there is a spiral causal causality between EI and SS. This does not mean that one of the two processes are logically derivable one from the other. We will examine this possibility of logical correlation between EI and SS.

- economic inequality (or its variation) generates a reaction from the social and natural environment. This reaction may be a shock absorption (when the size of its variation or velocity lies below the environmental shock absorption capacity) or an environment destabilization (when the size of the variation or its velocity is above the absorption shock capacity of that environment). It follows that, at least in the second case, there is a social unsustainability, so it seems that social unsustainability can be logically derived from economic inequality that exceeds the environmental absorption threshold. Per a contrario, if it is possible to absorb the shock of economic inequality by the environment, it seems that we can also accept a logical derivation of social sustainability from economic inequality that does not exceed the threshold for absorbing the shock by the environment;
- reciprocally, a dis-sustainabilizing of the social environment is likely to manifest itself in the variation of economic inequality, and, in an analogous way, an increase in the

degree of sustainability of the social environment is possible to manifest itself in the variation of economic inequality. Therefore, the mutual logical derivation (i.e. the economic inequality from social sustainability) is not necessary, but is presumptive. This means that all causes that are likely to generate economic inequality independent of the variation in social sustainability must be examined to determine with certainty whether the latter is the cause (or the dominant cause) of the variation in economic inequality.

(c) The Epistemological Perspective

- social sustainability or unsustainability are generally not immediate or punctual effects of variation in economic inequality. As noted in paragraph 3, as long as the action does not exceed the reaction norm (which also refers to absorption capacity, since absorption is itself a species of reaction), the variation in economic inequality does not affect social sustainability. Therefore, the thresholds for the reaction norms of both the economic system and the social and natural environment must be determined exogenously, and they are natural constraints;
- predictions on the variation of social sustainability as a result of the variation in economic inequality will have to be conditional type predictions. Of course, unconditional predictions can be made about the kinematics of numerical values of the thresholds regarding the reaction norms of the two co-evolutionary processes. Therefore, a prediction of the second order appears: the prediction of social sustainability is based on the prediction of the kinematics of the reaction norms - here is the possibility that from the instrumental point of view, Bayesian probabilities can be used for predictions on the reaction norms and , respectively, objective probabilities for social sustainability.

(d) The Praxiological Perspective

Both EI and SS, as objects of collective human action, have valences and praxiological vocation. Economic inequality occurs and changes only through action. Since social sustainability is logically derivable from economic inequality or from its variation, it is also generated by human action. Of course, the obvious praxiological dimension of the two co-evolutionary processes can be examined and modelled from a deontological point of view, i.e. on the basis of the rules of action. As shown in the introduction to the present study, the question of economic inequality and of social sustainability can be subsumed in the theory of justice, namely the theory of social justice. In fact, the two properties common to the processes of economic inequality, and social sustainability, respectively, which are the most obvious and the highest degree of sharing, are ontological and praxiological. Each of the two processes under consideration is (and must be) the object of public policies which, in turn, manage the processes in question by developing rules and institutions in line with the political goals of society.

Conclusions

In the paper, it was argued, based on the inequality theories supported in their works by Hayek, Rawls and Nozick, the necessity and the desirability of economic tension in society, the economic tension being represented by the economic inequality. So, we have concluded that economic inequality is the necessary pair of the desirability of economic inequality.

We have shown that the functioning of society from an economic perspective is generated by the inherent character of the inequality of the contribution of individuals for obtaining the distributed economic product. These inequalities of contribution can also be influenced by skills inequalities, competence, productivity, responsibility among individuals as well as (though not decisively) on occupational differences.

We conclude that economic inequality can not only be avoided but from a certain point of view besides the fact that it is necessary, it also has some beneficial effects that have been highlighted by the emergence of a new paradigm of human action, namely the sustainability paradigm. Thus, if economic equilibrium and even economic optimum were predominantly associated with the economic process per se, economic sustainability, by definition, must address the economic phenomenon in its social context. The spiral evolution of economic inequality and social sustainability, the meanings that this co-evolution has had, were analysed at the end of the paper from several important perspectives, namely: a) the ontological perspective; b) the logical perspective; c) the epistemological perspective; d) the praxiological perspective.

BIBLIOGRAPHY

1. Hayek, F.A., – „The Constitution of Liberty", published by The University of Chicago Press, 2011
2. Rawls, J., - „A Theory of Justice", published by The Belknap Press of Harvard University Press Cambridge, Massachusetts, 2011
3. Nozick, R., - „Anarhy, State, and Utopies", published by Ingram Publisher Services U.S, New York, United States, 2014
4. Walras, L., - „Elements of pure economics", published by Routledge, 2010

GREEK ENTREPRENEURS IN FORMER OLTENIA

Georgeta Ghionea

Scientific Researcher III, PhD, "C. S. Nicolăescu-Plopşor" Institute for Research in Social Studies and Humanities from Craiova, of the Romanian Academy

Abstract: A certain historical context or a hidden financial motive choice determined the Greek migration within the XIXth and XXth centuries. With a considerable presence in particular periods and smaller in others, the Greeks from Oltenia identified themselves naturally abreast of native population. In towns like Craiova and Calafat settled during time most of the Greeks, and fewer in towns like Braila, Galati, Constanta or Tulcea, having though the same financial and commercial interests. We took the necessary steps to restore, according to our possibilities, from the "Greek entrepreneurs" history , the ones who worked in Oltenia area.

Keywords: the XIXth and XXth centuries, Oltenia, Greeks, economic development, entrepreneurs

It is a known fact that in Oltenia ethnics with Greek origins developed their activity during time. Having a special interest for trading issues they acted also in areas like education, health, magistracy, culture and involved a little in politics. The economical concerns are matters that we encountered in the documents, statistics and published papers, and we took into consideration because they may outline the profile of the entire community. In consequence, we tried to throw light upon some representatives of Greek origins who developed their activity in Craiova, Calafat, Dragasani and Turnu Severin and to accomplish depending on the information offered by primary sources or published papers a short disclosure of them.

The largest Greek community activated, in the course of time, in Craiova and one of the wealthiest ethnical merchant was Dimitrie Aman (settled in Craiova at the end of XVIIIth century). Landowner in Dolj, Romanati and Mehedinti with vineyard in Dragasani and houses in Craiova situated at Sf. Troita curch yard, Dimitrie Aman was "one of the wealthiest people from Oltenia"[1]. He maintained commercial relations with "Houses from Vienna (Poshari and De Pindo), with Manikati Saphranos House from Sibiu and Hagi Consantin Pop House"[2]. The high reputation earned by Dimitrie Aman was increased by his descendants. Thus, Costache (Constantin) Dimitrie Aman, his first born, studied med school at real Akademik[3]. Returned to his country helped his father with his business and owned an estate at Cepturoaia[4].Another son Alexandru (b. 2nd October 1820), "magistrate of high moral character"[5] militated in favour of cultural progress of Craiova, and he signed up his name on the frontispiece of one cultural establishments of the town, namely "Alexandru and Aristia Aman County Library"[6].

---

[1] *** *Craftsmen and Merchants Craiova's Past. Documents(1666-1865)*, Bucharest, 1957, p. 9 (further on is quoted as: ****Craftsmen and Merchants...*).
[2] *Ibidem.*
[3] N. Iorga, *Corespondency between Dimitrie Aman, merchant from Craiova (1794-1834)*, Bucharest, 1913, p. IX.
[4] Paul Rezeanu, *Again about Aman Family*, in *Aman Centenary*, Bucharest, Venus Publishing House, 1991, p. 18.
[5] Prof. Mariana Leferman, *An Old Cultural Establishment: Alexandru and Aristia Aman County Library*, "Excelsior" Magazine, Year 3, no. 8/1999, p. 3.
[6] *Ibidem.*

The most known from his sons was Theodor a well known painter (with over 3000 works), engraver, sculptor and musician lover.

Regarding Greeks presence in Craiova and their various occupations from ”a roll about patented merchants and craftsmen”[7] drafted in 1831, we find out that the grocer Gheorghie from St. Gheorghe Vechi slum[8]; the gardener Gheorghie from St. Gheorghe Nou slum[9]; the fisherman Gheorghie from Basica slum[10]. For 1865, statistics register in ”the bakers corps” the following Greeks: Menar Gheli, Constantin Ion Gheorghiu[11], Andrei Gheorghiu, Anastasie Nicolau, Sima Paliu, Constantin Gheorghiu and Anastase Curcuti[12]. Well-known in town there were also the following lawyers: Mihail Eliad, Dinu Dimandin, registered in Dolj bar since 1864; Nicu Economu since 1869[13]; Polydor Nicolaid, registered at 4th October 1876[14]; Eliodor Vergatti since 1884[15]. Mentioning about ”*doctoring craft at Craiova*”, M. Theodorian-Carada stated that among first eight decades of XIXth century, ”our physicians were either Greeks or Germans, all apothecaries were Germans”[16]. Among the most popular Greek doctors, the author recalls: Dr. Caligary (d. 1874) ”an eminent doctor”[17]; Dr. Vlasto, Dr. Fabricius, Dr. Nicolaidis, settled in Craiova around 1877[18].

The presence of ethnical Greek acquires infill also in the next period, thus in 1905, the Greek Nicolaidis H. Vasile (b. 15th June 1867)[19] requested and received the approval for practicing private trading on its own. It is not known the accuracy of the date when he established in Craiova, but on 1st October 1905, he administered in Maresu Market at no. 170, a society having the main activity ”fishery and colonials”[20]. In 1914, the statistics mentioned it as a joint-stock society founded by the Greek Const. Gherasimatos. Thus, under the social firm ”Petre B. Marotineanu&C-nie” and the sign ”At the Eiffel Tower”, on the Cuza Voda street, at no. 38, a place where could be purchased ”retail liquors”[21]. Another Greek, Tamuiani Z. Iani (b. 5th of January 1875), managed on the same trading route, the business premises at no. 16 for a company which had the following main activity ”all sorts of trifles”[22]. The firm ceased its activity in 1916, operated under the sign ”La Cometa”[23]. Also a Greek of origin, Panait Mavrico (b. 1886, Mitilene), started his activity of ”Agent and commission”, on Carol Boulevard, at no. 53, in 1919[24].

On Lipscani Street, at no. 35 functioned beginning with 1921, Levy Avram’s shop (b. 15th April 1866, Adrianopol). On the occasion of registration the firm it was taken the social sign ”Avram Levy” and the object of activity ”trifles”[25]. The activity of the firm diversified,

---

[7] *** *Craftsmen and Merchants...*, p. 166.
[8] *Ibidem.*
[9] *Ibidem*, p.180.
[10] *Ibidem*, p. 181.
[11] *Ibidem*, p. 326.
[12] *Ibidem*, p. 328.
[13] George Mil. Demetrescu, *From the History of Dolj Bar Association, 1864-1928*, Craiova, Aius Publishing House, 2015, p. 321.
[14] *Ibidem*, p. 322.
[15] *Ibidem*, p. 323.
[16] M. Theodorian-Carada, *The Doctoring Craft at Craiova in the First Eight Decades of the XXth Century*, in ”Oltenia Archieves”, Old Series, Year XV, no. 83-85/March-June 1936, p. 18.
[17] *Ibidem.*
[18] *Ibidem*, pp. 19-21.
[19] Official Gazette (Monitorul Oficial), no. 154/7 July 1931, p. 8.699 (further on quoted as: M.O.).
[20] *Ibidem.*
[21] M.O., no. 206/11th December, 1914, p. 9.386.
[22] M.O., no. 144/25th June 1931, p. 8.210.
[23] *Ibidem.*
[24] M.O., no. 164/18th July 1931, p. 9.221.
[25] M.O., no. 146/27th June 1931, p. 8.300.

and in 1933 was added the trading of ”perfumes in general and universal store”[26]. The firm ended its activity at 9th 1938, being radiated an year after the owner died[27].

A name both related to long-term performance and by nature of business, succeeded to be famous among local people, was Mihail Meniadis (b. 20th of May 1879 - d. 15th June 1946). The tradesman born in Ellata-Hios, Greece, opened in Craiova in 1922 (24th April), a store where could have been purchased ”fruits and colonials”[28]. For 24 years the Greek ”settled in the country since 1891”[29] administrated the central space from Maresu Market, no. 154-155. At 28th November to his name is also attached a branch on Cuza Voda Street, no. 68, with main activity: ”colonials, deli, fruits and trifles”. The branch in which he invested share capital of 50.000 lei, was radiated after only a year of activity (10th November 1936). At 15th October 1938, at the Chamber of Commerce and Industry under the name ”Mihail Meniadis and Leonida M. Meniadis”[30], it was registered a partnership[31].

”I the undersigned Mihail Meniadis, the owner of the colonials and grocery store situated in Craiova, Maresu Market at City Hall Court, I declare that I associate myself for leadership and running further on of this trading with my son, Leonida M. Meniadis whose entry into partnership is the amount 20.000 (two thousand lei) cash”[32].

Interesting data are offered by the papers submitted to the Chamber of Commerce for registering the association. Thus we find out details concerning the right to perform papers for trading on Romania territory, and details about the credibility of the two salesmen.

1. *The records for performing the profession on their own No.45044 and101631, issued by the Ministry of Labour are endorsed until 1st of June 1937 and on each is mentioned that they are practicing trading in partnership, (The Order of Ministry, No. 1850/937).*
2. *The tickets for free pass No. 3.281 and 6.743 are concerned in order until 1st June 1937.*
3. *From the papers filled by parties it is concluded that the so called were not put on ban, not put on trial for any infamous deed, they didn't have any policies objected and never declared bankruptcy.*
4. *From the licences No. 783 and 1.006/937 issued by Criminal Record and Identity Office of the Dolj County, it is acknowledged that the named do not possess criminal record at the Office at their declared native place and they never executed any involving deprivation of liberty.*
5. *According to the law they filed the partnership certified by Dolj Court Section III at No. 1.181/937 and the memo No. 3.096/937 at Dolj Court Section III where is concluded that the associate Mihail Meniadis deposits a capital of 560.109 lei in the firm and*

---

[26] Narisa Maria Mitu, *Foreign Merchants from Craiova, Case Study: Private Businesses registered at Dolj Chamber of Commerce and Industry (1931-1939)*, in ”Oltenia Archieves”, New Series, no. 32/2018, Bucharest, Romanian Academy Publishing House, p. 91.
[27] *Ibidem.*
[28] M.O., no. 154/ 7th July 1931, pp. 8.700-8.701.
[29] Serviciul Judeţean al Arhivelor Naţionale Dolj (Dolj County Department of National Archives), fund Craiova Chamber of Commerce and Industry, Social Firms, file 680/1941, f. 16 (further quoted as: S.J.A.N. Dolj).
[30] Leonida M. Meniadis established in Romania in 1921, lived only in Craiova, where he worked as commercial clerk, in his father colonial store, Mihail Meniadis. He owned valid papers and licence for practicing his profession, issued by the Ministry of Labour, under No.10.1631/936, in S.J.A.N. Dolj, fund Craiova Chamber of Commerce and Industry, Social Firms, file 680/1941, f. 20.
[31] S.J.A.N. Dolj, fund Craiova Chamber of Commerce and Industry, Social Firms, file 643/1938, ff. 3-7.
[32] *Ibidem.*

the associate Leonida M. Meniadis brings the amount 20.000 lei cash and the labour in kind for leading and manage the business[33].

The firm completed its activity in 1946, due to Mihail Meniadis'death.

Continuing to nominate the firms set up by Greeks, during the interwar period and placed on Craiova territory, we take a look on the one administrated by Gh. N. Karagheorghe (b.1877, Panormas-Tinos), who opened in 1923 on Carol Boulevard, at no. 9 from where could been bought "rock carving"[34]. On the same trading route at no. 59 at 15Th September 1928, Lazaroiu Leonidas opened a „grocery store"[35], and at no. 18, beginning with 9th February 1933, Nicolae and Ioan P. Carayanis managed a skin-dressing shop[36]. On Cuza Voda Street at no. 26, Caraiates Haralombos (b. April 1906, Athens) opened in 1924 a pie shop known by local people as "Central Pie Shop"[37], and 6 numbers further, at no. 20 beginning with 15th May 1931, Balales Constantin (b. 1st September 1906, Elata) administrated a coffee shop[38]. The same object of activity (coffee shop) had it also Damianos Dumitru's firm (b. 10th May 1894, Iena-Tracia). His firm functioned on Calea Bucuresti, at no. 31, under the sign "At Constantinopol", beginning with 10th August 1928[39].

After 1829, Greek merchants started to establish in Calafat and raised enduring families[40]. Among them there are mentioned wit sources: Hagi Panait Theodoris, Dimitrie Arssenie, Nicolae S. Kaloghiru, Nicola Steba[41], and the families: Conortos, Hristodulo, Antipa, Stifichi, Papadopol, Melidon, Huzum, Dracopol, Athanasie or Tahulas[42].

At the end of XIXth century and the beginning of the XXth the firms from Calafat, involved in cereals trading, were held by the following Greeks: Constantin Streba[43] (since 1891), Constantin Nicolaidy, Mitrica Artopolescu (1896), Nicola Arssenie (1880), Nicolae S. Kaloghiru (1886)[44]. Besides occupying the best positions in this trade, the Greeks were interested in cereals' industrialization. There fore the statistics registered at Chamber of Trade Craiova reveals that at the end of the XIXth century, in town the only *die on water* was held by the Greek Dumitru Dracopol[45].

At the end of the XIXth century in Calafat were registered firms belonging to Greek owners: Gheorghe Hristea, *furrier*; Grigorie Gheorghiu, Ivancea Hristea, *cap makers*; Michai I. Hristescu, Mitrica Artopolescu, *shoe makers*[46]; Dumitru Adamache, Stefan Carainescu, Tanasie Zisiade, *coffee house keeper*[47]; Constantin Zisiadi, *barkeep*; Nicola Hristodor, Spiru Haracopol, *wood store*[48]; Dumitru N. Steba (since 1876), Eftimiu N. Steba

---

[33] S.J.A.N. Dolj, fund Craiova Chamber of Commerce and Industry, Social Firms, file 680/1941, f. 16.
[34] M.O., no. 164/18th July 1931, p. 9.221.
[35] M.O., no. 157/10th July 1931, p. 8.852.
[36] S.J.A.N. Dolj, fund Craiova Chamber of Commerce and Industry, Social Firms, file 482/1931, f. 1.
[37] M.O., no. 157/July 1931, p. 8.854.
[38] M.O., no. 127/4th July 1931, p.7.144.
[39] M.O., no. 154/7th July 1931, p.8.699.
[40] Iulia Ghita, *Greek Families in Calafat History*, "Excelsior" Magazine, Year 3, no. 8/1999, p. 1.
[41] Nicola Steba, settled in Calafat around 1883, rapidly involved in economic life of Calafat.
[42] Iulia Ghita, *art. cit.* in *loc. cit.*, p. 1.
[43] Constantin Streba, great owner, merchant, founding member of The Trade Union of Small Farmers from Calafat and Dolj Bank, the same town, in M.O., no. 11/18 April 1920, p. 332; M.O., no. 134/19th September 1922, p. 6.064.
[44] Dinica Ciobotea, Marusia Carstea, Ion Zarzara, *Economic Documents regarding the Circumscription Of Chamber of Commerce and Industry (1865-1949)*, Craiova, Universitaria Publishing House, 2015, p. 168.
[45] Dumitru Dracopol, owner from Calafat, member in the regular supervisory commission of cereal stockyards from the town, founding member in the board of directors of Calafat Bank between 1914-1920, in M.O., no. 45/30 May 1914, p. 2.197; M.O., no. 237/22 October 1926, p.16.138.
[46] Dinica Ciobotea, Marusia Carstea, Ion Zarzara, *op.cit.*, p. 165.
[47] *Ibidem*, p.166.
[48] *Ibidem*, p.168.

(since 1892) *butchers*[49]. At the end of XXth century the doctor of the town was the Greek N. Streba[50].

From the statistics relating the industries that operated within Calafat in 1928, in which there were mentioned the name of the firm, its address and the owner's name, we identify the following commercial societies held by Greeks: *manufacture, carpentry*, on Cuza Voda, the owner Spiru N. Cristodulo; on the same commercial avenue *colonials*, administrator Dumitru Steba; on Traian Street was taking care of cereals trading Athanasie Tahulas; on the street I. C. Bratianu, Marcu Steba administrated a *butcher shop*; Gherasie Dincatos was the owner of a cafe-restaurant on Traian Street.

The Greeks had an important role also in Dragasani, Valcea County. Their names appear on the list with the fees which formed the town's budget, we find them among the tradesmen, bakers, coopers. Those identified in archive information, we recall the following Dumitru Lavaris, *cooper*; Constantin Vrabua, Nicola L. Ghinopol, Athanasoiu Torula Gheorghe[51], *the tradesmen*; Constantin Leonidas, *farmer*; Cristos D. Crassis, *baker*. A well-known Greek in the town was C. Adamiade (b. 1883) a graduate student of the Law School, he was a lawyer at Detour district from Dragasani, a teacher at "Fratii Niculescu (in the 20s) and starting with 1929 a lawyer at the Trading Bank from Craiova, Dragasani Agency[52]. He enjoyed peoples' sympathy and respect of the deed people from the borough[53].

Lawyers, teachers, doctors but also bakers, pie makers and administrators of hostels and hotels from Turnu Severin, the Greeks didn't pass unobserved, furthermore they appeared on "the lists with the buyers of the first places for homes from the town"[54] and "on the lists with the taxes that formed the local budget"[55]. They succeeded to be known by the majority of local population, the Greeks Dimitrie Apostol, Hristea Gheorghiu, V. Maneca, and also the tradesmen Gh. Lecea, Apostol Ghiculescu and Mihu Polihroniu[56].

Between the Romanian native people and Greek minority settled in this space (Oltenia) there were established harmonious relations of living. An historical context or a choice with financial double meaning shove them towards this region, where they had trading businesses, they set up commercial societies, have built churches, schools, libraries and mills. Whatever the interest was for choosing Craiova, Calafat, Dragasani or Turnu Severin the representatives of this ethnicity made a mark, contributing to economic growth.

BIBLIOGRAPHY

*** *Craftsmen and Merchants Craiova's Past. Documents(1666-1865)*, Bucharest, 1957.

Alexie, Nicu, *I laughed a lot and cried a little. An Oltenian Memories*, Bucharest, Garamond Publishing House, 2005.

[49] *Ibidem*, p. 170.
[50] M.O., no. 242/19 October 1944, p. 6.767.
[51] Athanasoiu Torula Gheorghe died at Rm.Valcea, in 1928, in S.J.A.N. Valcea, fund Dragasani Police Station, file 5/1938-1939, p.10.
[52] Georgeta Ghionea, *The History of City Banks from Oltenia in data, Statistics and Corespondency (1880-1948)*, Targoviste, Cetatea de Scaun Publishing House, 2015, p. 416.
[53] Nicu Alexie, *I laughed a lot and cried a little. An Oltenian Memories*. Bucharest, Garamond Publishing House, 2005, p. 156.
[54] Doru Dumitrescu, Carol Capita, Mihai Manea (coord), *The History of National Minorities from Romania*, Bucharest, Didactic and Pedagogic Publishing House, 2008, p. 218.
[55] *Ibidem.*
[56] C. Pajura, T. D. Giurescu, *Turnu Severin Town History (1833-1933)*, Bucharest, 1933, p. 91.

Ciobotea, Dinica, Carstea, Marusia, Zarzara, Ion, *Economic Documents regarding the Circumscription Of Chamber of Commerce and Industry (1865-1949)*, Craiova, Universitaria Publishing House, 2015.

Demetrescu, George Mil., *From the History of Dolj Bar Association, 1864-1928*, Craiova, Aius Publishing House, 2015.

Dumitrescu, Doru, Capita, Carol, Manea, Mihai (coord), *The History of National Minorities from Romania*, Bucharest, Didactic and Pedagogic Publishing House, 2008.

Ghionea, Georgeta, *The History of City Banks from Oltenia in Data, Statistics and Corespondency (1880-1948)*, Targoviste, Cetatea de Scaun Publishing House, 2015.

Ghita, Iulia, *Greek Families in Calafat History*, "Excelsior" Magazine, Year 3, no. 8/1999, p. 1.

Iorga, N., *Corespondency between Dimitrie Aman, merchant from Craiova (1794-1834)*, Bucharest, 1913.

Prof. Leferman, Mariana, *An Old Cultural Establishment: Alexandru and Aristia Aman County Library*, "Excelsior" Magazine, Year 3, no. 8/1999, p. 3.

Mitu, Narisa Maria, *Foreign Merchants from Craiova, Case Study: Private Businesses registered at Dolj Chamber of Commerce and Industry (1931-1939)*, in "Oltenia Archieves", New Series, no. 32/2018, Bucharest, Romanian Academy Publishing House, pp. 75-95.

Pajura, C., Giurescu,T. D., *Turnu Severin Town History (1833-1933)*, Bucharest, 1933.

Rezeanu, Paul, *Again about Aman Family*, in *Aman Centenary*, Bucharest, Venus Publishing House, 1991, pp. 18-19.

Theodorian-Carada, M., *The Doctoring Craft at Craiova in the First Eight Decades of the XXth Century*, in "Oltenia Archieves", Old Series, Year XV, no. 83-85/March-June 1936, pp. 17-21.

Official Gazette (Monitorul Oficial), no.: 45/30 May 1914; 11/18 April 1920; 134/19th September 1922; 237/22 October 1926; 144/25 June 1931; 146/27th June 1931; 127/4th July 1931; 154/ 7th July 1931; 157/10th July 1931; 164/18 th July 1931; 242/19 October 1944.

S.J.A.N. Dolj, fund Craiova Chamber of Commerce and Industry, Social Firms, file 482/1931; file 643/1938; file 680/1941.

PREMISES AND HISTORY (SOURCES) FOR THE NECESSITY OF CREATING A NEW ROMANIAN CIVIL PROCEDURE CODE AND OF REGLEMETING THE DEFAULT INTRODUCTION OF A THIRD-PARTY

Ximena Moldovan

Assist., PhD, UMFST Târgu Mureș

Abstract: The reforming amendments in the area of substantive law and procedural law, imposed the necessity to elaborate the new Romanian Civil Procedure Code, which have to lead to an approximation with the community acquis, as a consequence of Romania's new quality as a member of the European Union.
The emergence of the New Romanian Civil Procedure Code was also determined by the numerous successive amendments to the old Civil Procedure Code from 1865 as well as to the constant complaints formulated by the Romanian litigants before the ECHR.
Among the relevant changes brought by the New Code of Civil Procedure, the introduction ex officio by the judge of a third party in the case law, was a consequence of the need to increase the role of the judge in the configuration of the procedural framework.

Keywords: Romanian Civil procedure Code, amendments, third party, interest, the ex officio introduction

Nel contesto riformatore sia del diritto materiale, sia di quello processuale, richiesto dalla nuova qualità della Romania di membro dell'Unione Europea, rappresentato dall'apparizione nella legislazione civile rumena dei nuovi Codici penale e civile, rispettivamente di procedura penale, si è posto il problema di situare la procedura giudiziaria civile su nuove basi efficaci e durevoli, che mettano insieme, in perfetta correlazione gli istituti ed i meccanismi riguardanti i rapporti socio-economici con gli strumenti procedurali offerti dal Nuovo Codice rumeno di procedura civile [1].

L'elaborazione di un nuovo codice di procedura civile è stata imposta non solo dalla necessità d'incorporare gli aspetti legislativi che costituivano l'*aquis* communitario, ma anche dal fatto che l'impressionante numero di modifiche, integrazioni ed abrogazioni del Codice di procedura civile del 1865, volte ad aumentare la celerità della procedura giudiziaria ed eliminare per lo meno in parte le ragioni che determinavano l'inoltro di numerosi reclami contro la Romania presso la Corte Europea dei Diritti dell'Uomo, hanno condotto in realtà a cause con eccessiva durata di risoluzione, soluzioni non unitarie, decisioni irreconciliabili in cause con premesse identiche, mancanza di coerenza nell'attuazione delle disposizioni normative, in altre parole instabilità legislativa.

Il Nuovo Codice rumeno di procedura civile è stato pertanto la conseguenza di un bisogno di riforma del sistema giudiziario, mirando a semplificare la disciplina del diritto sostanziale, trasformare l'atto di giustizia in una pratica prevedibile, distribuire in modo più assennato la competenza per materia delle autorità giudiziarie, unificare la prassi giudiziaria e provvedere alla definizione con celerità delle cause, e non in ultimo luogo, migliorare il livello qualitativo del servizio pubblico della giustizia, mediante la responsabilizzazione e la specializzazione dei giudici, e l'aumento della fiducia nella qualità ma anché nella prontezza della risposta giudiziaria ai problemi sempre più complessi e specializzati della società civile rumena [2].

Di conseguenza, per raggiungere l'esigenza dello scopo finale mirato nell'elaborazione del Nuovo Codice di procedura civile, ovvero **l'accesso dei giustiziabili ai mezzi e alle forme procedurali più semplici ed accessibili, l'accelerazione della procedura giudiziaria civile, anche nella fase dell'esecuzione forzata,** cioé in sostanza **la creazione di una giustizia moderna,** dopo un lavoro sostenuto e sviluppato durante più anni, si è imposta una serie di modifiche imperative riguardanti *la regolazione dei principi generali del processo civile, la ridefinizione della competenza per materia, la procedura di citazione e di notifica degli atti, la procedura contenziosa, mezzi d'impugnazione, la procedura per l'unificazione della prassi giudiziaria, l'arbitrato, l'esecuzione forzata, le procedure speciali ed il processo civile internazionale* [3].

Per quanto riguarda la determinazione dell'ambito processuale, il Nuovo Codice di procedura civile mantiene le vecchie forme di intervento nella causa di altre persone, in cambio aumenta il ruolo attivo e le possibilità di valutazione del giudice, che potrà disporre, anche contro la volontà delle parti, l'intervento forzato nel processo di un terzo. Apparentemente si tratta di una deroga al principio della disponibilità, introdotta per efficientizzare il giudizio unitario, non solo del rapporto giuridico portato alla risoluzione attraverso la volontà dell'attore e/o del convenuto, ma anche di altri rapporti giuridici trovati in stretto legame con quello iniziale, allo scopo di evitare ulteriori controversie.

Fra le numerose novità istituzionali e modifiche di struttura comprese nel Nuovo Codice di procedura civile una disposizione procedurale nuova è rappresentata dall'intervento forzato d'ufficio nel giudizio di altre persone diverse dall'attore o il convenuto, nonostante l'opposizione delle parti, nei casi espressamente previsti dalla legge, ed anche quando il rapporto giuridico risultato dal giudizio lo esige [4], disposizione compresa negli artt. 78-79 del Nuovo Codice di procedura civile.

Chi sono i terzi? Si definisce che la nozione di terzi designa, da una parte, le persone completamente estranee al processo *(penitus extranei)* e, dall'altra parte, le persone che sono inserite in un processo pendente e che, da quel momento in poi ne diventano parti, essendo però denominate in prosieguo terzi (talvolta terzi intervenuti o anche intervenuti), alla differenza delle parti iniziali (attore e convenuto). Quest'ultima accezione si ha in vista quando si parla della partecipazione dei terzi al giudizio [5].

L'intervento dei terzi nel processo civile rappresenta un istituto la cui origine risiede nel diritto romano, dove si conoscevano due forme d'intervento, ossia l'intervento principale, quando il terzo pretendeva un suo proprio diritto e l'intervento accessorio, se il terzo si affiancava ad una delle parti iniziali. Per quest'ultimo non era necessario ottenere la formula dal pretore, a differenza dell'altro tipo d'intervento quando il terzo doveva ottenere, in anticipo, una formula dal pretore [6].

Dal diritto romano, l'intervento è stato ripreso dal legislatore francese, essendo all'inizio consacrata nell'Ordinanza dell'anno 1667. Questa rilevante Ordinanza disciplinava due forme dell'intervento volontario: l'intervento che mirava l'esclusione di entrambe le parti dai diritti in controversia e l'intervento di un terzo a favore dell'attore o del convenuto. Nella concezione della predetta Ordinanza, l'intervento era ammissibile in qualunque fase del processo civile. L'ordinanza del 1667 conosceva anche l'intervento forzato. Ma nonostante ciò, il Codice francese di procedura civile non ha consacrato nessuna delle forme dell'intervento forzato [7].

Nel disciplinare l'istituto dell'intervento dei terzi nel processo civile, il legislatore rumeno si è ispirato dalla Legge di procedura civile del cantone di Ginevra del 1819, riproducendo quasi interamente le disposizioni corrispondenti di tale legge. Seguendo l'esempio del modello ginevrino, il Codice rumeno di procedura civile del 1865 ha disciplinato soltanto l'intervento principale. L'intervento forzato non era consacrato in questo rilevante atto normativo. Tuttavia si deve precisare che, nella sua versione iniziale, il Codice

rumeno di procedura civile del 1865, disciplinava anche la chiamata in garanzia, ma non come forma distinta dell'intervento forzato, bensì come un'eccezione proceduralmente dilatoria[8].

Nonostante che l'intervento forzato non abbia trovato una disciplina espressa nei testi iniziali del Codice rumeno di procedura civile del 1865, questa è stata riconosciuta da alcuni autori di diritto processuale, ed anche dalla prassi giudiziaria più vecchia, "per considerazioni di utilità pratica e per la necessità di una buona gestione della giustizia [9]".

Nel 1900, in occasione della modifica del Codice di procedura civile, il legislatore rumeno si e` ispirato dal Codice di procedura civile tedesco del 1877, che regolarizza sia l'intervento principale che l'intervento accessorio. Quindi, l'intervento accessorio e` stato regolarizzato per la prima volta nella nostra legislazione processuale in occasione dell'integrazione del Codice di procedura civile, il 14 marzo 1900. La chiamata in garanzia e` stata mantenuta nel Codice di procedura civile rumeno sempre come un'eccezione, ed era consacrata nel Libro Secondo, cap.VI, intitolato: "Le eccezioni che vengono proposte prima della ricerca del fondo" (negli artt.112-114) [10].

La partecipazione dei terzi nel processo civile rumeno e` stata regolarizzata anche attraverso le leggi di acceleramento dei giudizi degli anni 1925, 1928 e 1943. Questi atti normativi regolarizzavano entrambe le due forme dell'intervento: l'intervento principale e l'intervento accessorio. La legge di accelerazione dei giudizi del 19 marzo 1925 presentava una notevole importanza anche per il fatto di aver rinunciato alla regolarizzazione della chiamata in garanzia quale eccezione procedurale dilatoria. La chiamata in garanzia viene regolarizzata nel capitolo IV di questo atto normativo, capitolo intitolato: "La partecipazione dei terzi al processo"(artt.27-30). Inoltre, la legge n.394 del 23 giugno 1943 per accelerare i giudizi in materia civile e commerciale presenta una notevole importanza per essere menzionata in questa occasione, visto che promuove una nuova forma di partecipazione dei terzi al processo (che non era regolarizzata nel Codice di procedura civile). Si tratta del`indicazione del titolare del diritto [11].

In occasione dell'integrazione del Codice di procedura civile, il 12 febbraio 1948, e` stata realizzata una regolarizzazione dettagliata e migliorativa della partecipazione dei terzi nel processo civile rumeno [12].

Quindi, in questa occasione, tutte le forme di partecipazione di terze persone nel processo civile sono state riunite e regolarizzate nel Libro Secondo capitolo III del Titolo I del Codice di procedura civile. Altresì, sono state introdotte per la prima volta nel contenuto del Codice di procedura civile le seguenti due forme di partecipazione dei terzi al processo civile: la chiamata in garanzia di altre persone e l'indicazione del titolare del diritto [13] Congiuntamente alla sua introduzione nel Codice di procedura civile, la chiamata in garanzia ha ricevuto una formula piu` completa [14].

Tutto cio` premesso, ci pone la domanda: perche` e` rilevante la partecipazione dei terzi al processo civile?

Nella sua forma la piu` semplice, il processo civile avviene tra l' attore ed il convenuto (le due parti del processo), la delibera giudiziaria che viene pronunciata avente res judicata solamente nei confronti di quelli che hanno partecipato nel tale processo [15]. In materia civile quindi, la delibera produce effetti relativi, solamente tra le parti litiganti [16], non potendo essere opposta ai terzi – ***res inter alios iudicata alteri neque nocere, neque prodesse potest,*** in modo solo eccezionale la delibera produce effetti ***erga omnes,*** per esempio in materia di stato civile. [17].

L'ambito processuale all'interno del quale si svolgono le ostilità tra le due parti originarie della causa, l' attore ed il convenuto, e` fissato dal querelante. Facendo uso della domanda giudiziale, l'attore indica la persona, rispettivamente le persone che hanno leso il diritto soggettivo di cui protezione oppure realizzazione viene sollecitato. E` ovvio che la res

judicata della delibera pronunciata nella causa che ha quale oggetto la domanda giudiziale in merito, a influenza solamente sui partecipanti indicati nella richiesta di introduzione dall'istanza. Dunque, per esempio, il titolare del diritto di proprietà che ha ottenuto una delibera che obbliga il convenuto alla consegna del bene, non potra` mettere in esecuzione la tale delibera nel caso in cui il tale bene viene posseduto da una terza persona, ma dovra` iniziare una nuova lite, chiamando in giudizio il terzo detentore per ottenere una delibera attraverso la quale quest'ultimo sia obbligato a riconoscergli il diritto di proprietà; la delibera di divisione non puo` essere opposta ad un terzo possessore che non e` stato attratto in nessun modo al giudizio finalizzato con la sua pronuncia, ma il condividente nel cui loto e` stato incluso il bene trovato da un terzo dovra` introdurre contro di esso una richiesta in rivendicazione; nel caso dei rapporti giuridici obbligazionari con pluralità di debitori, senza che l'obbligo sia solidale oppure indivisibile, i debitori che non hanno partecipato al giudizio non potranno prevalersi della delibera ottenuta da uno dei debitori contro il creditore, quindi quest'ultimo non potra` oppore agli altri debitori la delibera che ha ottenuto solamente contro un debitore [18].

Allora, nella prassi si incontrano abbastanza spesso processi nei quali, anche se inizialmente sono iniziati solamente tra le due parti, il attore (i querelanti) ed il convenuto (i convenuti); durante i dibattiti interviene oppure compare la necessita` di partecipazione anche di altre persone interessate nella soluzione della causa, siccome la delibera che verra` pronunciata potrebbe influire con effetti anche su questi. Queste sono le terze persone oppure gli intervenuti [19].

Quindi si pone il problema: quali sono le ragioni che impongono la partecipazione dei terzi nel processo civile?

La necessita` di introdurre nel processo un terzo puo` risultare sia dall'uso pratico che realizzerebbe una delle parti iniziali che desidera riconoscergli oppure fargli stabilire certi diritti anche nei confronti del tale terzo– situazione in cui si tratta dell'**intervento forzato** sia dall'interesse del terzo di valorizzare un suo diritto oppure per difendere una delle parti nella lite-contesto nel quale parliamo dell'**intervento volontario** [20]**.**

L'importanza della necessita` della regolarizzazione giuridica processuale di un ente procedurale che permetta la partecipazione dei terzi al giudizio quale strumento di protezione degli interessi delle parti principali originarie del processo risulta dalla giurisprudenza ricca che rileva queste situazioni. Quindi, per esempio, il debitore che viene chiamato in giudizio solo da uno dei suoi creditori puo` sollecitare l'introduzione nel processo anche di altri creditori, perche` il rapporto giuridico litigioso si soluzioni nei confronti di tutte le persone che possono pretendere gli stessi diritti come l'attore. Altresi, qualunque delle parti, puo` sollecitare l'introduzione nel processo della persona obbligata garantirgli il diritto trasmesso, per essere risarcita nel caso in cui questa avra` delle pretese [21].

Rispetto alla necessita` di protezione degli interessi dei terzi, facciamo presente che il legislatore rumeno ha previsto nel contenuto dell'art.975 del vecchio Codice civile ed ha ripreso ulteriormente nel contenuto delle disposizioni dell' art.1280 del Nuovo Codice civile [22], il *principio della relatività degli effetti contrattuali,* che protegge i terzi dagli effetti di una delibera giudiziaria che mirano alle soluzioni e che potrebbe pregiudicare pero` a soluzione e pronunziazione alle quali non hanno partecipato.

Esistono pero` delle situazioni in cui i terzi hanno l'interesse di intervenire direttamente in un processo pendente per proteggere i loro interessi. Allora, per esempio, in una lite che ha quale oggetto la rivendicazione di un immobile, il creditore ipotecario del convenuto ha l'interesse di intervenire in giudizio per comprovare che l'immobile e` proprieta` del convenuto, premesso che nel caso in cui il attore vincesse, dovra` applicare il principio *resoluto iure dantis, resolvitur ius accipentis; i* creditori chirografari possono intervenire in una lite in cui il loro creditore sia parte, sia per impedire una frode nei loro

interessi, evitando in questo modo un processo ulteriore in cui dovrebbe formulare un'azione pauliana, che di aiutare il loro debitore a vincere prendendo in considerazione la circostanza che ogni modifica del patrimonio del loro debitore influisce la possibilita` dei debitori chirografari di valorizzare i crediti [23].

Oltre che proteggere gli interessi delle parti principali della causa, oppure proteggere gli interessi di terze persone, la partecipazione di terze persone al processo civile presenta in modo primordiale vantaggi che sostengono l'interesse pubblico generale. Questi vantaggi si concretizzano in una migliore amministrazione ed efficacia dell'atto di giustizia, risultata dalla soluzione nell'ambito della stessa causa di certi aspetti litigiosi complessi, realizzandosi in questo modo risparmi materiali e non per ultimo risparmi di tempo, evitandosi altresì, di pronunciare una delibera giudiziaria contraddittoria.

Da sottolineare la circostanza che introdurre terze persone nel processo civile presenta comunque anche certi inconvenienti. Questi potrebbero contenere la possibilità di rinvio della soluzione della richiesta principale introduttiva dal tribunale, in seguito all'aumento della complessità e del numero di partecipanti al giudizio, oppure in seguito ai problemi giuridici riguardanti la competenza di soluzione della causa risultata quale conseguenza di amplificare "il vecchio rapporto giuridico". L'ente in merito, sia del vecchio Codice di Procedura civile rumeno che nell'attuale regolarizzazione del Codice di procedura civile rumeno si differenzia dall'ente di connessione delle cause e della compartecipazione processuale attiva.

La possibilita` di un terzo per intervenire, ed ulteriormente di diventare parte attiva di un processo *pendente* tra le altre parti, non puo` essere un diritto aleatorio, accordato illimitato, oppure in modo discrezionale a qualsiasi persona. Una tale possibilita` di inserirsi in un processo di qualunque ente umano estraneo dalla tal causa, "non regolarizzata" rigorosamente, creerebbe uno squilibrio maggiore nel bilancio equilibrato dell'attivita` giudiziaria. Come conseguenza, le regole che vengono imposte per essere seguite per introdurre i terzi in un processo di svolgimento, e soprattutto i **criteri** che devono adempiere queste persone, devono essere tracciate in modo limpido e chiaro.

Ab initio si impone sottolineare che, prima di tutto, i terzi in merito dovranno, in virtu` della dottrina giuridica anteriore a l`entrata in vigore del Nuovo Codice di procedura civile rumeno, adempiere i criteri generali di esercizio di un azione civile *suis generis*, e cioe`: l'affermazione di un diritto, l'esistenza di un interesse, la capacita` processuale e la qualità processuale [24].

Quindi, queste condizioni non erano disposte espressamente nel vecchio codice di procedura civile rumeno, pero` le disposizioni dell' art.32 comma.1 del Nuovo Codice di procedura civile rumeno deliberano a titolo di norma generale, dopo lunghi dibattiti dottrinali, le condizioni di esercizio dell'azione civile e rileva che: *"Ogni richiesta puo` essere formulata e sostenuta solamente se il suo autore:*

a). Ha la capacita` processuale nelle condizioni legali;

b). Ha la qualita` processuale;

c). Formula una pretesa;

d). giustifica un interesse"

Pero`, l'azione civile e` il mezzo legale per costituire un diritto via legale, cio` significa che *ogni azione* – sia che venga richiesto di mettere in opera un diritto che abbia quale oggetto solamente il riconoscimento dell'esistenza oppure la negazione (la contestazione) di un diritto – *non puo` esistere senza un diritto che valorizzi in forma positiva oppure negativa* [25].

Di seguito, l'*affermazione di un diritto (in altre parole detto la formulazione di una pretesa)* e` nostra opinione, la prima condizione di esercizio dell'azione civile, di inizio di un processo civile, e la piu importante.

Oltre alle condizioni generali sopra analizzate che un terzo deve adempiere per intervenire in una causa *pendente*, e cioe` di affermare un diritto, l'interesse, la capacita` processuale, rispettivamente la qualita` processuale per intervenire in una causa, un terzo deve adempiere anche certi criteri specifici, determinati dal modo incidentale in cui questo partecipa nella causa in merito.

Questi criteri sono: l'esistenza di una causa *pendente* e l'esistenza di una connessione tra l'aspetto che impone la partecipazione del terzo nella causa e la causa ritrovata sul ruolo del tribunale. L`analisi dettagliata dei criteri generali e specifici che il terzo deve adempiere per intervenire, ed ulteriormente di diventare parte attiva di un processo *pendente* tra le altre parti, sarà sviluppato in un articolo ulteriore.

BIBLIOGRAPHY

1. In vigore dal 15 febbraio 2013 ai sensi delle disposizioni della Legge n.134/2010 e della Legge n.76/2012 di messa in applicazione della Legge n.134/2010, modificate e ripubblicate nella Gazzetta Ufficiale n.545/3 agosto 2012.
2. BELEGANTE V., GHINOIU D.A., *Succinte presentazione del sistema e delle soluzioni legislative preconizzate dal progetto del nuovo codice di procedura civile*, in *Il diritto*, nr./2010, p.13.
3. Tesi preliminari del Codice di procedura civile approvato con la Decisione del Governo n.1527/2007, pubblicate nella Gazzetta Ufficiale n.889/27 dicembre 2007.
4. PĂNCESCU F.G., *Aspetti critici riguardanti la futura disposizione processuale civile***,** in*Rivista di studi di diritto rumeno*, Bucarest, n.1-2, p.227-240.
5. CIOBANU V.M. e BOROI G, *Diritto processuale civile. Corso selettivo.Test quiz*, Bucarest, 2005, p.56.
6. BOROI G., *Codice di procedura civile – commentato ed adnotato*, vol. I, Bucarest, 2001, p.187.
7. LEȘ I., *Partecipazione delle parti nel processo civile***,** Cluj-Napoca, 1982, p.91.
8. SENDREA A., *Corso di procedura civile e principi di organizzazione giudiziaria***,** Bucarest, 1986, p.674.
9. GEORGIAN N., in *Rivista di Studi giuridici***,** Bucarest, 1926, p.267.
10. LEȘ I., *op.cit.*, p.92.
11. LEȘ I., *op.cit.*, p.93.
12. LEȘ I., *op.cit.*, p.93.
13. PORUMB G., *Diritto processuale civile rumeno*,Bucarest, 1966, p.125.
14. PORUMB G., *op.cit.*, p.126.
15. MĂGUREANU F., *Diritto processuale civile*, Bucarest, 1998, p.91.
16. CIOBANU V.M., *Tratatto teorico e pratico di procedura civile – vol.I Teoria generale***,** Bucarest, 1996, p.324.
17. STOENESCU I., ZILBERSTEIN S., *Diritto processuale civile. teoria generale*, Bucarest, 1977, p.302.
18. CIOBANU V.M. e BOROI G, *Diritto processuale civile. Corso selettivo. Test quiz*, Bucarest, 2005, p.56.
19. NEGRU V. e RADU D., *Diritto processuale civile***,** Bucarest, 1972, p.58.
20. FODOR M, *Diritto processuale civile*, vol.I**,** Bucarest, 2008, p.212.
21. LEȘ I., *op.cit.*, p.90.
22. Legge nr.287/2009 repubblicata nella Gazzetta Ufficiale della Romania n.505 del 15 luglio 2011, in vigore dal 1 ottobre 2011.
23. CIOBANU V.M. e BOROI G, *op.cit*, p.59.

24. CIOBANU V.M., *Tratatto teorico e pratico di procedura civile – vol.I Teoria generale*, Bucarest, 1996, p.266.
25. STOENESCU I., ZILBERSTEIN S., *op.cit.*, p.292.

HARSSMENT IN THE ROMANIAN LAW

Ioana Rusu

Assist., PhD,"Dimitrie Cantemir" Christian University

Abstract: In the present paper we have investigated the crime of sexual harassment in the light of the current regulation of the Romanian Criminal Code in force.
We have considered the examination of constitutive content with an emphasis on the objective side and its subjective side, forms, ways and sanctions, starting from the fact that this incrimination is an element of novelty in the Romanian law.
The novelties consist precisely in the examination carried out in the light of the new provisions of the Romanian criminal law.
The work may be useful to students and master students of the faculty in the country, as well as to the practitioners of criminal law.
This work is part of an academic course to be published in the near future at a recognized national publishing house.

Keywords: Offense; objective side; subjective side

1. Introduction

The offense provided in the provisions of art. 208 in the Criminal Code, the act of a person who repeatedly pursues, without right or without a legitimate interest, a person or supervises his home, work or other places attended by the person, thus causing to the person a state of fear.

In the attenuated way provided for in paragraph (2) of the same article, the act consists in making telephone calls or communication by means of remote transmission which, by frequency and content, causes a person to fear.

As in the case of threatening offense previously examined, and in the case of the harassment offense, the criminal action puts into motion the prior complaint of the injured person.

Considering its normative content, it can be considered that harassment is, in its essence, *a special formof the threatening offense.*

In the recent doctrine, it is considered that "*the harassment offense contemplates certain acts occurring in the modern life, whereby a person of bad faith seeks to create a state of fear for the victim, pursues the person without right or without legitimate interest, supervises the home, work, makes phone calls, or uses other forms of communication abusively*."[1]

The offense examined is an element of novelty in the Romanian law, as it was not provided in the previous law.

2. The Pre-Existing Elements

2.1. The Legal Object

[1]*rt, Second Edition, revised and added,* Ed. Universul Juridic, Bucharest, 2014;
Tudorel Toader, in George Antoniu (coordonator), Constantin Duvac, Daniela Iuliana Lămăşanu, Ilie Pascu, Constantin Sima, Tudorel Toader, Ioana Vasiu, *Explicaţii preliminare ale noului Cod penal, vol. III, art. 188-256, Partea specială, Titlul I Infracţiuni contra persoanei, Titlul II Infracţiuni contra patrimoniului/Preliminary explanations of the new Criminal Code, vol. III, art. 188-256, Special Part, Title I Crimes against the person, Title II Crimes against the patrimony,* Editura Universul Juridic, Bucharest, 2013, p. 142.

The special legal object consists in the social relations relating to the physical and mental freedom of the person to move and act according to his will without being subjected to actions by other persons to cause him/her a state of fear.

2.2. The Material Object

The offense does not have a material object, because the offense committed concerns the person's freedom.

2.3. The Subjects of the Offense

a) The Active Subject

An active subject of this crime may be any natural or legal person who has criminal capacity.

Criminal participation is possible in all forms: co-author, instigation and complicity.

b) Passive Subject

The passive subject is the living person.

It has no legal relevance for the existence of the offense the age, gender or profession, and the plurality of passive subjects, in principle, attracts a plurality of offenses.

3. The Structure and Legal Content of the Offense

3.1. The Premise Situation

In the case of the examined offense, we do not have a premise situation, which is why the legal content is identical to the constitutive content of the offense.

3.2. The Constitutive Content

3.2.1. The Objective Side

The material element of the objective side is achieved in the typical way by two alternative actions consisting of pursuing a person or supervising the dwelling, the place of work or places attended by the person.

Pursuing a person involves moving the subject actively, pedestrianly or with a vehicle in the footsteps of the victim; there is no legal relevance to the way in which the pursuit is carried out, in the sense that the perpetrator moves normally (going behind the victim) or by means of a public transport or a motor vehicle.

Surveillance of the dwelling, workplace, or other places frequented by the victim implies the act of the perpetrator by which he effectively spies his victim.

In the case of the mitigated normative way, as provided in paragraph (2) of art. 208 of the Criminal Code, the material element is also achieved by two alternative actions consisting in making phone calls or communication by means of remote transmission.

Essential requirements. For the existence of the offense it is necessary to ascertain the existence of the following essential requirements:

- the action incriminated by the legislator, executed by the perpetrator to be carried out without right or without a legitimate interest, i.e. in violation of the legal provisions in force; there will be no such offense if some state bodies with attributions in the field (Romanian Police, S.R.I., D.G.I.P.I., or other informational structures of the state) execute such actions under the law;
- the incrimination action to be *repeatedly* executed;
- *the victim is aware* that he or she is being repeatedly followed, or that the dwelling, workplace or other frequented places are supervised without right;
- the pursuit action would cause the victim a *state of fear.*

We should mention that for the existence of the offense, it is necessary to cumulate all the requirements we have referred to above.

The *immediate consequence* is the violation of the person's freedom, which always leads to the victim's state of fear.

There is a *causal link* between the incriminated action and the immediate consequence.

3.2.2. The Subjective Side

The form of guilt with which the active subject acts is direct intention.

4. Forms, Ways, Sanctions

4.1. Forms

Even if it is susceptible to imperfect forms, the preparatory acts and attempts are not punished.

4.2. Ways

The offense under examination is a *type modality* that is provided in the provisions of art. 208 par. (1) Criminal Code and it consists in the act of the person who repeatedly pursues, without right or without a legitimate interest, a person or supervises his or her place of residence, work or other places frequented by the victim, thus causing a state of fear.

Par. (2) of the same article provides for a mitigated way of making telephone calls or communications by means of distance transmission which, by frequency or content, causes them to be afraid of a person.

4.3. Sanctions

In the case of the standard normative way, the penalty provided by the law is imprisonment from 3 to 6 months or a fine, and in the case of a mitigated normative way the punishment is imprisonment from one month to 3 months or a fine.

5. Complementary Explanations

5.1. Link to other Offenses

The threatening offense is linked to the offenses that are part of this group, namely illegal imprisonment, threats and blackmail, because all these incriminations protect the physical and mental freedom of the person.

5.2. Some Procedural Aspects

Jurisdiction in the first instance belongs, as a rule, to the district court in whose area the act was committed.

In relation to the quality of the active subject, jurisdiction may lie with the tribunal, the court of appeal or the Supreme Court.

In cases where the jurisdiction in the first instance belongs to the court, the criminal investigation is carried out by the criminal investigation bodies of the judicial police under the supervision of the prosecutor or the prosecutor, and in all other cases only by the competent prosecutor.

6. Legislative and Transitional Situations

6.1. Legislative Precedents

The offense examined was not provided for in previous legislation.

6.2. Transitional Situations. Applying the More Favorable Criminal Law

Because this offense is not covered by the old law, there can be no transient situations.

7. Conclusions

The offense of harassment was not provided for in the old law, being part of the category of offenses newly introduced in the Romanian criminal law.

By incriminating this act, the legislator chose the incrimination of a new act recently appeared in the Romanian society, namely, the act by which a person, with aggressive intentions, follows another person to whom he creates a state of fear.

As it results from the legal content of the offense, the incriminated action concerns the pursuit of a person without right or without a legitimate interest, the pursuit of whom can be done by supervising the dwelling, the workplace or other places visited by the victim.

The legislator also criticized the making of telephone calls or communications by means of remote transmission.

In conclusion, we appreciate both the utility and the need to maintain this incrimination.

BIBLIOGRAPHY

Vasile Dobrinoiu, in Vasile Dobrinoiu (coord.), Ilie Pascu, Mihai Adrian Hotca, Ioan Chiș, Mirela Gorunescu, Costică Păun, Norel Neagu, Maxim Dobrinoiu, M.C. Sinescu, *Noul Cod penal, comentat, Partea specială, Ediţia a II-a, revăzută şi adăugită/The New Criminal Code, commented, Special Part, Second Edition, revised and added,* Ed. Universul Juridic, Bucharest, 2014;

Tudorel Toader, in George Antoniu (coordonator), Constantin Duvac, Daniela Iuliana Lămăşanu, Ilie Pascu, Constantin Sima, Tudorel Toader, Ioana Vasiu, *Explicaţii preliminare ale noului Cod penal, vol. III, art. 188-256, Partea specială, Titlul I Infracţiuni contra persoanei, Titlul II Infracţiuni contra patrimoniului/Preliminary explanations of the new Criminal Code, vol. III, art. 188-256, Special Part, Title I Crimes against the person, Title II Crimes against the patrimony,* Editura Universul Juridic, Bucharest, 2013;

Ion Rusu, Minodora-Ioana Bălan-Rusu in Alexandru Boroi (coord.), Ion Rusu, Angelica Daniela Chirilă, Gina Livioara Goga, Ana-Alina Ionescu-Dumitrache, *Practică judiciară în materie penală, Drept penal. Partea specială/Judicial Practice in Criminal Matters, Criminal Law. The special part,* Ed. Universul Juridic, Bucharest, 2014;

Mihail Udroiu, *Drept penal, Partea specială, Noul Cod penal, Sinteze și grile/ Criminal Law, Special Part, New Criminal Code, Syntheses and Grids,* Ed. C.H. Beck, Bucharest, 2014;

Codul penal/The Criminal Code.

BRIEF CONSIDERATIONS REGARDING NATIONAL AND EUROPEAN REGULATIONS IN THE MATTER OF UNFAIR TERMS IN INSURANCE CONTRACTS

Daniela Isabela Scarlat

Assist., PhD, University of Craiova

Abstract:The Council of the European Communities has adopted the Directive 93/13/CEE on unfair terms in consumer contracts in order to safeguard the consumer when acquiring goods or services under contracts which are concluded with sellers or suppliers whereas it is essential to remove unfair terms from the contracts. In our national regulation abusive clauses (unfair terms) are the object of Law 193/2000. The law has a general incidence, in the sense that it applies to all contracts concluded between traders and consumers and prohibits professionals from stipulating unfair terms in contracts concluded with consumers. The present study aims to analyze the specificity and incidence of unfair insurance clauses, insofar as insurance companies use standard, pre-formulated contracts to which the insured consumer adheres, lacking the necessary information to be able to ascertain the abusive nature of such clauses, as well as the means to avoid them.

Keywords: consumer, unfair terms, insurance contract, the character of adhesion, significant imbalance regarding the parts rights and obligations.

Not trying to approach here the issue of consumer law regarding elimination of the effects of unfair terms in contracts between traders/suppliers and profane consumers, we think it`s not without interest to approach the impact of national and European regulations on unfair terms on insurance contracts and the possibility of removing the effects of these clauses in the matter. The legal literature has underlined that according to its *ratio materiae*, the Law on unfair terms has a general incidence in that it applies to all contracts concluded between traders and consumers.[1]

Council Directive 93/13/EEC of 5 April 1993 on unfair terms in consumer contracts has been transposed into national law by Law 193 of 6 November 2000. Article 1 of Directive 93/13/EEC shows its purpose, which is to approximate the laws and administrative documents of the Member States on unfair terms in contracts concluded between the seller/supplier and a consumer. According to the provisions of article 1 of Law no.193/2000, any contract between traders (insurers in our approach) and consumers (the insured persons) will have to contain clear, unambiguous contractual clauses, for understanding of which there is no need for knowledge of specialty. Thus, an insurance contract must expose in a transparent, precise and comprehensible manner the functioning of insurance mechanism so that the consumer can assess the economic consequences thereof in relation to him. Influenced by the idea of obtaining the most consistent profits from the practice of insurance trade, it is possible that, in the contracts they propose, the insurers will insert abusive clauses.

The occurrence of unfair terms in insurance contracts is determinate by the unequal ratio of forces between the two subjects, the weaker part of the contract (insured consumer) lacking the necessary information to be able to notice the abusive nature of some clauses, as well as the means to avoid them by direct negotiation.[2] The insurer is a trader,

[1]C.Ciuboată, Unfair terms in Commercial Contracts, Romanian Magazine of Affaires Law, no.2/2004, p.32, E.M.Minea, Concluding and interpreting insurance contracts, Ed. C.H.Beck, Bucharest, 2006, p.266

[2] Irina Sferdian, Insurance Law, Ed. C.H. Beck, Bucharest 2009, pag.111

offering diversified insurance products on the market, in a high technical language, while the insured is the unprofessional and lacking of information consumer who is in danger of being abused and must be protected.

Different and multiple clauses in the insurance policies, printed on the counter page and unread by the policy-holders, but not debated by both parties on the occasion of contract finalization, may cause unfavorable situations, as long as they are not interpreted with a certain margin and maximum good faith, as is required for any kind of convention. The High Court of Cassation and Justice ruled that those unclear or ambiguous clauses in an insurance contract are interpreted against the one who has stipulated them, namely the insurer.[3]

It is considered to be ambiguous a clause susceptible of one or more interpretations or whose terms are not clear enough. We can say that the ambiguity is based on two main causes of interpretation: either insufficiency or lack of information in the content of a contract, or – on the contrary – an excess of information manifested by multiple and discordant versions.[4]

Often, the ambiguity results from the dispersion, in time and space, of the documents that materialize the insurance contract. Thus, the French Commission of abusive clauses criticized the proliferation of insurance documents that make the wishing insurer go through a true maze in which even the most attentively assured risk loosing himself.[5] In the matter of insurance, however, the interpretation must be done in favor of the insured, when there is ambiguity of the pre-established conditions stipulated by the insurer. The insurer will answer on the basis of "ambiguitas contra stipulatorem est" principle, motivating the use of this exceptional rule of interpretation consisting in the adherence character of insurance contract, which makes the negotiation possibilities of the insured – be diminished and thus being the one adhering to the causes previously stipulated by the insurer.

Unfair terms in insurance contracts often provide excessive obligations or exclude certain events or benefits from insurance protection, which the insurer prefers not to communicate or negotiate at the time when the policy is concluded and which are, often, placed in less visible places in the contract or are expressed through technical expressions less understood by consumers. Such a situation, which may constitute an unfair term, is the invocation of any negligence on the part of the policy-holder and so refuse to indemnify the insured.

At the time of signing an optional car insurance policy, the attention of policy-holder (the insured) is directed to the amount of the insurance premium he is going to pay and which could be reduced through a direct negotiation, which the insured will appreciate as a victory at the conclusion of a contract. In fact, most of the time, insurer`s representatives reduce the premium so as not to lose the customer. The satisfaction of obtaining a reduced premium moves our attention from other clauses stipulated in the contract, especially those concerning how the compensation is to be paid, where insurance companies impose a series of prohibitions or exclusions, as well as excessive obligations on the part of policyholders, having the purpose of not paying at all or paying the allowance as little as possible.[6]

In the optional car insurance contract concluded for the theft risk, it is stipulated among the contractual obligation of the insured: to deposit all the original car keys, after the

[3]ICCJ, Comercial Section, decision 535/02.02.2007, în Commercial Section Jurisprudence on 2007, Ed Hamangiu, Bucharest, p.154 si in V.Nemes, Insurance Law, Ed. Universul Juridic, Bucharest, 2010, pag.219

[4]I. Sferdian – Special insight into the insurance contract from the perspective of the Civil Code, Ed.C.H.Beck,Bucharest,2013, pag.104

[5]Y. Jouhaud, La loyautedans les contrats d`assurance, Rapport de la Cour de cassation, 1985, La Documentation francais, p.7 si urm; M.H. Maleville, L`interpretacion des contrats d`assurance terrestre, Librarie Generale de Droit et de Jurisprudence, Paris,1996, p.30; E.M.Minea, op.cit., pag.193, nota 2.

[6]" Good to know: Exclusions in the insurance contract are abusive clauses?",**www.ziaruldevrancea.ro**

risk happened. In the present case, vehicle theft occurred by removing the driver from the wheel by an unknown person, when a row of keys was in the car`s contact. Such a situation was not provided in the Optional Insurance Conditions and, therefore, the provisions of the policy on the obligation to deposit all sets of keys can not be applied, since failure to submit the last set too can not be imputed to the insured, in the situation where the car was stolen with keys in contact. This possibility not being taken into account at the conclusion of the contract, could not be a case of exonerating the insurer from the payment of indemnity. In the present case, in order to give a legal and grateful decision, a correct interpretation of the insurance contract is imperative. The risk of the contract must be clearly defined in order to avoid further misunderstandings resulting from different interpretations of the parties. Therefore, taking account of the circumstances in which the risk arose, there is a certain ambiguity regarding the interpretation of the contractual clause relating to the failure to submit all the keys of the car, a clause which, by virtue of the above principle ("ambiguitas contra stipulatorem est"), should be interpreted in favor of the insured.

In the presence of such situations, the courts tried to restore balance between the contracting parties, classifying the legal act as having an adherent character and interpreting the ambiguous clauses in the favor of policyholders.

Inspired by the German legislator who has formulated a "blacklist" that includes the clauses that necessarily have an abusive character and a "gray list" that includes the clauses that are only presumed to be abusive, the Romanian legislator has drawn up a list of terms presumed to be abusive.[7] In the view of Law no.193/2000 (see the Annex) can be considered as abusive clauses those provisions contained in the insurance policy which give the insurer the right to unilaterally modify the contractual terms for no reason specified in the contract, those which give the insurer the exclusive right to interpret the clauses contractual obligations, as well as those which oblige the insured to obey with contractual terms that he did not have the real opportunity to know at the date of signing the policy, as well as those that exclude the insured person`s right to take legal action or to exercise another legal remedy, the insurer demanding at the same time the resolution of disputes through arbitration. Regarding the insured`s right to sue the insurer, the Commission of Abusive Clause from France recommended even the suppression of those clauses whereby the insured person would have been subjected to previous procedure. After January 1, 2007, Romanian courts had to apply European Union law as interpreted by the Court of Justice in Luxembourg. Thus, according to the Court of Justice of the European Union[8], the national judge may – of its own motion – assess the unfairness of a clause in an insurance contract when deciding upon the admissibility of an application. Regarding the sanctioning of abusive terms, the majority option in member states was to consider them as absolute null. In contrast, according to a study carried out at the European Commission level[9], Romania, along with some other states, adopted the legislative solution according to which the abusive clauses are valid, unless the consumer claims their abusive character. After Romania became a member of the European Union, the Romanian courts did not actually apply the sanction of absolute nullity, leaving non-clarified the judge`s jurisdiction in the ex officio invocation of the abusive behavior of some contractual terms. Law no.193/2000, by prohibiting traders from stipulating such clauses in consumer contracts, establishes their absolute nullity regime, thus justifying the role of the judge in restoring contractual balance between the two parties.

[7]Special insight into the insurance contract from the perspective of the Civil Code, pag.115

[8] C.J.C.E., Oceano Grupo Editorial SA v Rocio Murciano Quintero and Salvat EDitores SA v Jose M Sanchez Alcon Prades, Jose Luis Copano Badillo, Mohammed Berroane and Emilio Vinas Feliu

[9] Martin Ebers, Analyse comparative. C.Directive relative aux clauses contractuelles abusive(93/13) in Compendium de Droit de la consummation, p.385

Optional insurance contracts are, as a rule, standard contracts, to which the insured adhere, by signing them, without being able to negotiate with the insurer the policy clauses. However, there are situations when life insurance became mandatory, such as in the case of a bank loan. In this case, life insurance ends with the primary risk of death, to which may be attached also clauses on temporary or partial invalidity, temporary incapacity to work or involuntary loss of employment. The fact that an insurance contract is linked to some credit agreements, both being signed concomitantly, can play an important role in examining compliance with the transparency requirement of contractual clauses, as it is assumed that – in this case – the consumer does not behave with the same vigilance as to the extent of the risks covers by a shelf.

The Court of Justice of the European Union has been given a reply to the preliminary questions addressed, following a request made in a dispute between the applicant V.H (consumer) and the defendant CNP Assurance SA, on the allegedly (supposed) abusive nature of a contract term included in the insurance policy and which call into question the definition of the concept of total incapacity for work. On the occasion of the conclusion of real estate landing contracts, the applicant joined the defendant group`s insurance contract to guarantee, among other things, 75% coverage in the event of total incapacity for work.

Following a work accident, the applicant became partially incapacitated for work within the meaning of French social security law. The defendant refused to take over the borrower`s rates in this situation. Thus, the claimant says that the clause in the contract defining total incapacity for work would create a significant imbalance in his detriment, the definition being drafted in such a way that it can not be understood by the profane consumer. The defendant considers that this clause can not be an abusive one, this being the subject of the contract itself. The French court hearing the dispute asks the Court of Justice to decide whether it may be possible to assess the eventual misuse (character) of the clause.

According to the Court the fact that this insurance contract is in a contractual arrangement with the credit agreement may be relevant in this context, so the consumer can not be required to show the same vigilance - as to the extent of the risks covered by the insurance policy - that he should have in the situations where the two contracts were concluded separately. Starting from the provisions of Directive 93/13/EEC, the clauses which clearly define or delimit the insured risk and the assured liability are not subject to an assessment of the abusive nature, as these restrictions are taken into account when calculating the premium paid by the consumer. On the basis of the initial reasoning set out above, the Court has held that it is for the national court to determine to what extent - taking into account the nature, general economy, the provisions of the contract and its legal context – the clause at issue establishes an essential element of the whole contract in which it enrolls.

Regarding the question that the litigation clause about the definition of total incapacity for work was drafted in an sufficiently clear manner, the Court reiterates that the requirement of transparency of contract terms established in the Directive must be understood extensively. Thus, we consider that it is not excluded that the scope of that clause could not have been properly understood, to the extent that there is no clear explanation as to the correct functioning of the insurance mechanism with regard to the coverage of the loan rates in the contractual arrangement. It is possible that the insured person was unable to assess, on the basis of precise criteria, the economic consequences resulting from that clause in respect of him. If it is not the case, the national court will be able to assess the eventual abusive nature of the clause in question.

The doctrine considers that we are in the presence of an abusive clause that has not been negotiated directly, whenever it has been inserted in a pre-formulated standard contract or in general sale conditions and, to the extent that, the consent of the weaker party,

discussing the clause in question, was not an active one, influencing the nature of the clause, but a passive one, accepting the clause imposed by the stronger part.

In the field of civil liability insurance, there have been many abusive clauses regarding the guarantee of liability over time. Thus, the liability of the insurer could only be undertaken to the extent that the producing of the risk and the victim`s complaint were being made during the contract`s validity.[10] We consider such clauses to be abusive inasmuch the sinister was produced during the contract`s validity, but the victim could not be able to denounce the event within that interval of validity, so the indemnity was not paid (possibly that contract had expired a few days after the event was produced and the victim was hospitalized at that time and unable to denounce/announce. Another hypothesis raised by the doctrine is that of successive insurance contracts concluded with different insurers, when the sinister take place during the first contract validity, but is reported by the victim during the validity of the second contract. In such circumstances, the indemnity is not paid either by the first insurer (since the risk has been claimed outside the period of validity of this contract) or by the second, since the risk – although reported during the validity of this contract – was produced during the lifetime of the first one.[11]

In order to attenuate the abusive nature of such a clause, the contracts have been modified by accepting a clause whereby the liability of the insurer - for a deed produced during the period of validity of the contract, but subsequently reported – may be committed within a limited period of time from the termination of the contract.

Customers of insurance companies have, since 2016, a new tool through which they can solve various problems in their relations with the insurers. Based on a model imposed by the European bodies and launched in Romania by the National Bank of Romania, the amicable settlement of disputes (SAL-FIN) was established, being a structure created within the Financial Supervisory Authority in order to allow consumers to make free use of an alternative dispute resolution mechanism in the non-banking financial sector. ASF specialists identified unfair terms in insurance contracts.

Contractual issues identified by the committee specialists have also emerged in the field of life and health insurance. These problems arise more often, as we have mentioned before, in case of life/health insurance that is mandatory for customers who have bank loans. The question arises: to what extent can be an abusive clause that one through which an insurer refuse to compensate for the reason that the insured did not declare – at the conclusion of the policy – that he suffers from certain diseases, even if – when the contract was signed – the insured was not fully informed that he must declare these things or was he asked to carry out analyzes? In such a case the insurer reasoned that the insured suffered from cardiac arrhythmias several years prior to signing the policy, not declaring he had a heart disease, although the cause of death was not related to the disease. This is another potentially abusive situation.

The authority`s specialists have concluded that such cases are quite common. In some situations, insurance companies are covered by the contract terms, but the language used in these contracts can be deceptive and the insured consumer does not know what he is buying.

Abusive clauses are a problem wherever there is an asymmetry of information at the conclusion of contracts and, of course, there is no exception for the field of insurance.

From the examination of legal texts and the jurisprudence mentioned above, it can be deduced that the prohibition of abusive clauses sought to protect the consumer, even one could argue that this is a limitation to the classical principle of autonomy of will. But,

[10]Y. Lambert-Faivre, Droit des Assurance, Ed.VIII Dalloz, Paris, 1998, pag.499
[11] I.Sferdian, quoted work, pag.118

eliminating significant imbalances between parties rights and obligations means returning to contractual goodwill.[12]

BIBLIOGRAPHY

1. Council Directive 93/13 / EEC of 5 April 1993 on unfair contract terms, published in the Official Journal, L 95, 21 April 1993
2. Law 193/2000 on the abusive clauses in contracts concluded between traders and consumers, published in the Official Gazette, Part I, no.560, 10 November 2000
3. C.J.C.E., Oceano Grupo Editorial SA v Rocio Murciano Quintero (C-240/98) and Salvat EDitores SA v Jose M Sanchez Alcon Prades (C-241/98), Jose Luis Copano Badillo (C-242/98), Mohammed Berroane (CX-243/98) and Emilio Vinas Feliu (C-244/98), 27 June 2000
4. Commission of the European Communities, *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on Consumer Rights*, COM/2008/0614 final – COD 2008/0196, Bruxelles, 8.10.2008
5. C.Ciuboată, *Unfair terms in Commercial Contracts*, Romanian Magazine of Affaires Law, no.2/2004,
6. E.M.Minea, *Concluding and interpreting insurance contracts*, Ed. C.H.Beck, Bucharest, 2006
7. Irina Sferdian, *Insurance Law*, Editura C.H.Beck, Bucharest 2009
8. ICCJ, *Comercial Section, decision 535/02.02.2007*, în Commercial Section Jurisprudence on 2007, Ed Hamangiu, Bucharest,
9. V.Nemes, *Insurance Law,* Ed. UniversulJuridic, Bucharest, 2010
10. I. Sferdian – *Special insight into the insurance contract from the perspective of the Civil Code*, Ed.C.H.Beck,Bucharest,2013,
11. Y. Jouhaud, *Laloyautedans les contrats d`assurance, Rapport de la Cour de cassation*, 1985, La Documentation francais
12. M.H. Maleville, *L`interpretacion des contrats d`assurance terrestre*, Librarie Generale de Droit et de Jurisprudence, Paris,1996
13. Lambert-Faivre, *Droit des Assurance*, Ed.VIII Dalloz, Paris, 1998
14. Yvaine Buffelan-Lanore, *Droit civil,* Armand Coli, Paris, 2000

[12] Yvaine Buffelan-Lanore, Droit civil, Armand Coli, Paris, 2000, p.332

THE PRIVATE COPY AND COMPENSATORY REMUNERATION - PRESENT AND FUTURE

Daniela Isabela Scarlat

Assist., PhD, University of Craiova

Abstract:The copyright-protected creation, once disclosed, becomes accessible to the public. From this moment on, the use of the creative work is inevitable, whether it's about mentioning or discussing it in a small circle, or about quoting it in a work for the general public interest. Those who have copyright suffer from the fact that the public can copy and multiply their works using CDs, DVDs, sticks and other internal memory devices such as MP3, MP4, iPod, external hard drive.
Starting from the current situation, when the evolution of communication, storage and reproduction technologies has become larger, we have to question the "compensatory remuneration for the private copy", a process that aims at compensating the economic damages produced by the massive reproduction of the protected works.

Keywords:private copy, copyright, protected work, violation of the patrimonial rights of the author, compensatory remuneration

Creation is considered to be an emanation of the author's spirit, and therefore, we believe that the disclosure and modification of the work (artistic creation) should be restricted to protect the personality of the author. Any change made to the structure of a work without the consent of its author is a touch to his personality.

The interest of copyright holders and related artists (artists, performers, record labels, publishers, etc.) consists precisely in the exploitation of works by free entry into commerce in order to obtain patrimonial advantages, as a form of direct compensation of own efforts. Moral rights provide the author of the work - a special protection.

On the other hand, the interest of the user of copyrighted works is confirmed by the society through the recognition of cultural rights. Since society and the legislator grant the author extensive rights to exploit his works, *being* entitled to a profit, he - the author - must also provide society with the easiest access to its creations[1].

Can we not ask ourselves what would an author be without his audience? Could the artistic creation exist without an audience? Creation, once disclosed, becomes accessible to the public. From this moment on, the use of the work is inevitable, whether it's about mentioning or discussing it in a narrow circle, or quoting it in a work for the general public.

The authors, those ones who own copyrights and related artists (artists, performers, record labels, publishers, etc.) suffer from the fact that the public can copy and multiply their works using tapes, CDs, DVDs, sticks and other devices with internal memory as MP3s, etc.

Regardless of the perspective of the balance between the rights of authors and those of users, the need to preserve this balance is all the more important in the new informational era, specific to an age where a scientific study should not be sought through long-term research in specialized libraries, but is available online. Intelligent technologies produce behavioral, social and even legislative changes.A regular society with a certain level of knowledge will not accept a limitation of this level of access to information.

---

[1] B. Edelman, *Droits d'auteur, droits voisins - Droits d'auteur et marche*, Dalloz, 1993, no. 297, citat de B. Spitz,*Droit d'auteur, copyright et parodie, ou le mythe de l'usage loyal în Revue Internationale du Droit d'Auteur*, 204/2005, p. 57

Given this situation, when we are witnessing the massive reproduction of works at a European level, a process that falls under the control of the authorities, the notion of "compensatory remuneration for the private copy" was imposed in order to compensate for the economic damage caused by the reproduction of the protected works. In recent years, the private copy has become the subject of discussion at the European Commission, which has decided in 2012 to initiate a mediation process led by a former European commissioner, Antonio Vitorino[2].

Legislation must evolve at the same time as society. Similar to the decision of the Supreme Court of Paris, which has given its consent not only to music downloaded for personal use through P2P networks, but also to making available to the public files downloaded, the Canadian courts stated that "the mere fact of making available to the public for downloading is in no way likely to differentiate the P2P network from a bookstore that makes a free book available to the public." Such private use may include both the download and the making available of copyrighted works to the public.

In theory, the author holds the monopoly on his work, be it a monopoly given by financial considerations, or one determined by the desire to protect the personality of the author.

It is obvious that any use of a work by anyone other than its author is a exploitation of it and a copyright infringement. It is the legislator who chooses to protect, in parallel with the author, some violations considered as loyal and as long as they use the general interest and fit into the text of the law.

Private interest - the criterion for identifying a use allowed under the right of private copying - should be primarily reference to a purpose outside the collective. The term "private" has an advantage - that it can get a much more complex interpretation, and each individual will set limits on the interpretation of the "private copy" depending on his / her particular life, habits and different needs from case to case case.

The possibility of exploitation on the right of private copying, as laid down in Law no. 8/1996, must be reported to the present interests of the individual and, as required by the European Union Copyright Directive, "existing exceptions and limitations of rights established by Member States must be reconsidered under the new electronic paradigm "(par. 31 - preamble), an inappropriate application of these may have unfavorable consequences for the progress, the evolutionary specificity of the present epoch.

The limit of copyright relating to the making of a private copy is regulated in European Union law by the adoption of Directive 2009/21 / EC on the harmonization of certain aspects of copyright and related rights in the information society.The private copy does not constitute a copyright infringement, but no law says that a user's right to create a private copy of the work for which he legally acquired a license to use. In other words, if the rights holder expressly prohibited the copying of the work, such an attitude does not contradict the provisions quted above. All the more so as, electronic copy protection devices are protected by law. If the rights holder does not prohibit copying, we return to the provisions of art. 36, announcing the impunity of a copy made in private space.

The right to private copying can be regarded as equivalent to imposing on the right holders a compulsory license. The authors would thus be obliged to allow copying under these conditions, receiving as payment the fee imposed on manufacturers and importers of media and devices used to produce a copy.However, such an obligation does not exist for the holders of rights under the current legislation.

As the right-holders gain nothing from the use of the works and can not prohibit media and devices that allow the production of copies, a legal mechanism has been found whereby a

[2]http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/levy_reform/130131_levies-vitorino-recommaedations_en.pdf

percentage of the cost of those media and devices that allow the copying of protected works that can to be used for this purpose to reach those injured. As a result of the massive photocopies of authors' works, a process that can not be controlled, the term "compensatory compensation from private copying" was created in the European Union countries (more precisely in Brussels), a process designed to compensate for the economic damage caused by reproduction of the authors' works. The way in which the compensatory remuneration for the private copy is settled with the Romanian legislature is certainly in line with the provisions of Directive 2001/29 / EC, which, in recital 36, emphasizes the prerogatives of the Community states to provide for fair compensation to copyright holders or related rights, when applying optional provisions on exceptions and limitations that do not require such compensations. It is recommended that Member States apply the exceptions and limitations in the case of private copying to take into account the economic and technological developments, particularly with regard to the digital copy and the related remuneration systems, if effective technological protection measures are available. In the context of Law 8/1996, "technical protection measures" means the use of any technology, device or component that is intended to prevent or hinder acts not authorized by rightholders recognized by law[3].

Despite the recommendations made by Antonio Vitorino in 2013, Member States apply the system of fair compensation[4], as nationally regulated under Directive 2001/29.

The Court of Justice of the European Union considers that compensatory remuneration should be calculated on the basis of the damage suffered by the rightholder by making private copies. It is also argued that the compensatory remuneration should benefit a uniform application across all Member States[5]. The fund for the payment of the compensatory remuneration is based on the fee collected from the persons who purchase the devices that allow the reproduction or the support for the realization of the private copy.

For the media on which sound or audiovisual recordings can be made or on which replicas of the graphic works can be made, as well as for the devices designed for making private copies, a compensatory remuneration established by negotiation shall be paid, according to the provisions of art.36 paragraph . (2) of Law no.8 / 1996[6]. According to art. 114 of the Law no. 8/1996, the compensatory remuneration for the private copy made under art.36 of the law shall be paid by the manufacturers or importers of apparatus enabling reproduction of those works.

At this time, the national list of the media and apparatus for which compensation is due to the private copy for the works reproduced after audio or audiovisual recordings contains, inter alia:

a) Holders: memory cards, Bluray discs, HD DVD discs, audio cassettes, any type of DVD or CD blank;

b) Devices: digital TVs and magnetoscopes with HDD or built-in storage media, audio / video players with media, MP3 players, MP4 players, IPOD mediaplayer, Bluray recorder, HD DVD recorder, CD recorder, MP3 recorder, CD writer, DVD writer, built-in CD writer, computer built-in DVD writer, external hard drive, memory sticks.

For graphic reproduction, compensatory remuneration is paid for the following devices: printers, multifunctionals, photocopiers, scanners. They have been included on the list of reproduction: mobile phones and tablets.

---

[3] Bodoaşcă T., Intelectual Property Law, Ed. C.H. Beck, Bucharest, 2006, p.172

[4] Roş V., Intelectual Property Law, Vol.1, Copyright, related rights and sui-generis rights, Ed. C.H.Beck, Bucharest, 2016, p.531-535

[5] Case C-467/08, Padawan SL v Sociedad general de Authores y Editores de Espagna (SGAE), Court of Justice of the European Union, 21 October 2010, in Ben Allgrove, Michael Hart, Victoria Dockrell, Court of Justice rules on scope of fair compensation for private copying exceptions, in JIPL&P vol.6, nr.2/2011, p.80-82

[6] N.R. Dominte, Copyright. Brands. Industrial drawings and patterns. Patents, Jurisprudence commented, Ed. C.H.Beck, Bucharest, 2012, p.203

Generally, the opinion vectors mentioned above (Vitorino's recommendations) recognize the importance of conciliation between: copyrights (rights holders), the equipment industry and consumers[7].

A key moment in the context is the solution in ACI Adam BV and others against Stichting de Thuiskopiedata by the CJEU in April 2014. The Court has had the occasion to reaffirm some essential ideas: "Member States which decide to introduce the private copy exception in their domestic law are obliged to provide for the payment of" fair compensation "to the holders of rights ..." - Such compensation has as its object, according to the case-law of the Court, the indemnification of the authors for the unauthorized use of their protected works, so that it must be regarded as the counterpart of the damage caused to the authors resulting from such unauthorized copy of them.[8] In essence, it is mandatory for national law to distinguish between a legal source of reproduction and an illegal source. The practical effect is that a copy of an illegal source contributing to reproduction can not be considered for offsetting remuneration.

Until there is a technical or legal solution that is applicable in practice, private copying is the only mechanism capable of reducing the losses suffered by rightholders. There is a desire for change and one can see the social reactions to the TRIPP agreement and the pro-change doctrinal posi- tions, as Ian Hargreaves puts it: the question is not whether the reform of copyright is possible, but if it is one that encourages creativity[9].

Only on the path of compromise, the achievement of a harmony between the protection of the author and the freedom of information can intervene.

What we want, however, is that - not the economic and exploitative dimension should prevail, but the desire to create and promote creation and knowledge.

BIBLIOGRAPHY

15. Council Directive 2009/21 / EC FROM 21 May 2001 on the harmonization of copyright and related rights in the information society

16. Bodoaşcă T., *Intelectual Property Law*, Ed. C.H. Beck, Bucharest, 2006

17. A. Circă, *Intellectual rights protection. News and perspectives*, Ed. Universul Juridic, Bucharest, 2016

18. R.Dincă, *The legal nature of the intellectual property right*, Romanian Journal of Private Law no.3/2007

19. N.R. Dominte, *Copyright. Brands. Industrial drawings and patterns. Patents, Jurisprudence commented*, Ed. C. H. Beck, Bucharest, 2012

20. E. G. Olteanu, *Private copy, between user interests and rights holders*, Romanian Journal of Intellectual Property Law no.3/2013

21. C.R. Romițan, Mariana Liliana Savu, *Rights of performers*, Ed. Universul juridic, Bucharest, 2008

22. Roş V., *Intelectual Property Law*, Vol.1, Copyright, related rights and sui-generis rights, Ed. C.H.Beck, Bucharest, 2016

23. Spineanu Matei O., *Intelectual property. Judicial practice*, Ed. Hamangiu, Bucharest, 2006

24. B. Spitz, *Droit d'auteur, copyright et parodie, ou le mythe de l'usage loyal* dansRevue Internationale du Droit d'Auteur, 204/2005

25. M. Tăbăraş, *Contractual liability. Damages*, Ed. All Beck, Bucharest, 2005

[7] E.G. Olteanu, Private copy, between user interests and rights holders, Romanian Journal of Intellectual Property Law no.3/2013, p.9-14

[8] E.G. Olteanu, quoted work, p.9-14

[9] B. Fitzgerald, J. Gilchrist, Copyright Perspectives, Springer international Publishing, Switzerland, 2015, p.316

THE STATE – AN UNUSUAL SHAREHOLDER

Andreea Szombati (Ursache)

PhD, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: There were identified a series of reasons why the state chooses to be a SOE's shareholder. These reasons are quite different from those of a common shareholder.
As a shareholder the state has a peculiar behavior due to its unique status. It was proven that state does not observe any shareholder culture and it is perceived as a representative of different interests from those of a common shareholder. Moreover there is a clear loss of synchronism between the public law, which governs state's relationships, and the private law, which governs common shareholders' regime. Furthermore, State has not proven yet to be a homo economicus as it is more likely to find it in a risk-averse position.

Keywords: SOE, shareholder, state, public law, state reasons

Statul acționar este o construcție juridică care suscită mult interes datorită particularității asocierii celor două concepte: stat și acționar. Alăturarea a două noțiuni din lumi juridice diferite (prima aparținând dreptului public și a doua aparținând dreptului privat) a fost considerată pe de o parte o imposibilitate ontologică de conviețuire, iar pe de altă parte s-au statuat reguli și norme care să asigure funcționarea mecanismului oximoronic.

Aceste din urmă reguli au fost configuate, printre altele, de OECD în munca asiduă de a disciplina și de a apropia calitatea de acționar a statului de comportamentul unui acționar obișnuit, comun. Principiile au fost preluate la diferite nivele în legislația română și transpuse în OUG nr. 109/2011, cu modificările și completările ulterioare, aprobată prin Legea nr. 111/2016, în Memorandumul aprobat de Guvern la 13.07.2016, în OUG nr. 29/2017 tec..

Rațiunea deținerii de participații de către stat

Statul nu este un acționar obișnuit și nici nu ar putea fi, iar tratarea uniformă a tuturor acționarilor din cadrul unei întreprinderi publice poate fi cel mult o ficțiune greu de digerat din punct de vedere juridic. Statutul juridic, motivația statului de a fi acționar, drepturile sale în cadrul întreprinderii publice îl plasează într-o altă sferă de acțiune, care nu poate fi nivelată pentru a fi transpusă în termenii de funcționare a acționarilor obișnuiți. Statul este, fără îndoială un acționar neobișnuit, chiar imposibil[1].

Dacă într-o societate pe acțiuni obișnuită, motivul pentru care investitorii aleg să dobândească calitatea de acționar este obținerea profitului proporțional cu performanțelor societății, în cazul în care statul este acționar într-o întreprindere publică, este recomandat ca acesta să dezvăluie public motivele care stau la baza deținerii calității de acționar într-o astfel de întreprindere[2]. Astfel, statul este obligat la o atitudine deschisă, transparentă față de public inclusiv în ceea ce privește rațiunea care stă la baza dobândirii calității de acționar.

Potrivit Ghiului OECD (2015),scopul principal pe care statul, în calitatea sa de acționar al îp, trebuie să îl urmărească este maximizarea valorii societății prin alocarea eficientă a resurselor.

---

[1] D. Azéma, *L'impossible État actionnaire*?, Institut Montaigne, ianuarie 2017, rubrica Publications, Note, articol disponibil la adresa https://www.institutmontaigne.org/ressources/pdfs/publications/impossible-etat-actionnaire-note.pdf [acccesat la 1.11.2018].

[2] OECD (2015), OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 2015 Edition, OECD Publishing, Paris. http://dx.doi.org/10.1787/9789264244160-en, p. 17 [accesat la 15.09.2018].

Anexa la Memorandumul adoptat de Guvernul României în anul 2016, intitulată „Participarea statului în economie – Orientări privind administrarea participațiilor statului în întreprinderile publice. Rolul și așteptările statului ca acționar" scopul declarat al statului român în calitate de acționar este de a acționa „în interes național și al binelui public" sau, cu alte cuvinte „în interes public, spre beneficiul tuturor cetățenilor"[3].

Ideea maximizării resurselor, promovată de OECD, este preluată și în memorandum, iar viziunea Guvernului român în privința concretizării ei constă în procedura de alocare eficientă a resurselor. Acest demers trebuie susținut de implicarea statului atât la nivel macro, cât și micro. Motivele prin care statul își justifică calitatea de acționar în întreprinderile publice au fost cristalizate de OECD și Banca Mondială în următoarele situații:

- întreprinderile publice furnizează bunuri publice (ca de exemplu în domeniul apărării naționale sau a parcurilor publice), bunuri destinate domeniilor specifice, de interes general, precum sănătate publică sau educație, de care beneficiază toți indivizii societății și în cazul cărora se preferă plata colectivă prin taxe în defavoarea plăților individuale ale utilizatorilor;
- îmbunătățirea relațiilor de muncă, în special în sectoarele strategice;
- limitarea controlului privat și străin în sectoarele strategice;
- generarea fondurilor publice. De exemplu, statul poate investi în anumite sectoare și poate controla accesul cu scopul de a impune prețuri de monopol pe care apoi să le traducă în venituri
- sporirea accesului populației la servicii publice.

Adesea statele au creat sau au investit în întreprinderi publice pentru faptul că piața era imperfectă sau era incapabilă să susțină și să acopere nevoi critice ale societății, cum este cazul, de exemplu, a mobilizării efective de capital sau construirea de infrastructuri care să susțină dezvoltarea economică (rețeaua electrică națională, sistemul de alimentare cu apă etc).

Un exemplu inspirat de implicare a statului în economie prin intermediul SOE este cel al Indiei, care, la debutul independenței,în anii 1947. SOE a fost considerat cel mai eficient mod de accelerare a creșterii economice prin sectoarele cheie într-un context caracterizat de o bază industrială slabă, o infrastructură inadecvată, lipsa resursei umane calificateși un sector privat subdezvoltat. În 1991, când piața indiană a fost liberalizată, deschizându-se spre investitorii străini, SOE au fost privatizate doar parțial, statul menținându-și participarea majoritară în multe dintre SOE. Această strategie a fost menită să atragă resurse necesare în bugetele anuale. Privatizarea era însă necesară datorită performanțelor slabe ale SOE comparativ cu societățile din sectorul privat[4].

Modelele de control pe care statul le abordează din spectrul controlului public, hibrid sau privat[5].

S-a ivit întrebarea dacă odată ce o întreprindere publică își atinge scopul inițial și piața se maturizează: se poate contura un nou scop al întreprinderii? Tendința generală a întreprinderilor care și-au atins menirea a fost de se privatiza, atfel cum rezultă din valul de privatizări de la sfîrșitul secolului XX.

Acest fenomen s-a observat și în țările în care era necesară reducerea deficitului fiscal. De exemplu, în Australia s-a remarcat un curent de „reciclare a capitalului"[6] constând în vânzări masive de bunuri ale SOE activând în domenii precum energie, transport, porturi etc.

---

[3] Memorandumul adoptat de Guvernul României la data de 13.07.2016, cu tema: „Participarea statului în economie. Orientări privind administrarea participațiilor statului în întreprinderile publice. Rolul și așteptările statului ca proprietar", Anexa, p. 5.

[4] State-Owned Enterprises – Catalysts for public value creation, April 2015, PwC, p. 16, document disponibil la adresa https://www.pwc.com/gx/en/psrc/publications/assets/pwc-state-owned-enterprise-psrc.pdf [accesat la 05.01.2019].

[5] Idem, p. 15.

[6] Idem, p. 16.

în vedrerea eliberării de fonduri necesare și canalizate spre proiectele de infrastructură (drumuri, în special).

Un alt motiv pentru care statul a intervenit în cadrul

În economiile dezvoltate, îp au o contribuție substanțială în privința numărului de locuri de muncă și a bunurilor/serviciilor pe care le oferă. Ca un exemplu, în anul 2013, 10% din cele mai mari 2000 de întreprinderi la nivel global, listate în Forbes 2000, aveau acționar majoritar statul, iar procentul se ridică la 20% dacă sunt luate în considerare și întreprinderile la care statul este acționar minoritar[7].

În România, datele din anul 2016 arătau că întreprinderile publice au amprentat economia națională printr-o pondere de 6-8% în PIB, prin angajarea a cca. 4% din forța de muncă din România și prin furnizarea unei game largi de produse, servicii, utilități publice determinante pentru funcționarea în siguranță și în mod corespunzător a societății.

Deținând unul dintre cele mai stufoase portofolii, statul român este acționar majoritar în aproximativ 1400 de societăți, 253 de întreprinderi aflate în subordinea, în coordonarea sau sub autoritatea organelor administrației publice centrale și 1090 de întreprinderi aflate în subordinea, în coordonarea sau sub autoritatea organelor administrației locale. La acestea se adaugă și întreprinderile la care statul este acționar minoritar[8]. Asupra componenței și a caracteristicilor portofoliului de participații ale statului în cadrul întreprinderilor publice vom reveni într-un paragraf distinct.

Reiterând scopul pentru care statul se implică în acțiuni de deținere de participații, urmărirea interesului public, spre beneficiul tuturor cetățenilor se realizează pe următoarele paliere: controlul asupra resurselor naturale, monopolul natural, serviciul public, rațiuni strategice.

Controlul asupra resurselor naturale justifică implicarea statului în societățile care activează în domenii precum cel energetic, silvic, minier. Acestea sunt domeniile preponderent „preferate” pentru implicare în majoritatea statelor. Argumentul care se desprinde din memorandum este acela că de veniturile generate de aceste resurse trebuie să beneficieze întreaga societate.

Monopolul natural este un alt domeniu dedicat participațiilor statului. Exemple de monopol natural îl reprezintă infrastructura de transport a gazelor naturale, a energiei electrice, infrastructura feroviară. De altfel, potrivit Anexei la Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, cu modificările și completările ulterioare, rețelele de transport al energiei electrice, conductele de transport al țițeiului, al produselor petroliere și al gazelor natural, infrastructura căilor ferate reprezintă bunuri publice, concesionate întreprinderilor publice în cadrul cărora statul deține participații majoritare.

Serviciul public este o noțiune de drept administrativ și se referă al o activitate menită să răspundă unei nevoi generale. Există întreprinderi publice a căror activitate principală este integral dedicată prestării unui serviciu public, precum și întreprinderi publice care prestează astfel de servicii combinat cu activități comerciale. În aceste din urmă cazuri, întreprinderile publice trebuie să evidențieze separat costurile implicate de activitatea de serviciu public pentru a fi compensate de stat. Compensarea se realizează datorită obligației impuse întreprinderii publice de a presta serviciul public chiar și în situațiile în care din punct de vedere economic, activitatea nu ar fi profitabilă, însă ar desevi interesul unuia sau mai multor cetățeni.

Rațiunile strategice comerciale au în vedere maximizarea valorii produselor și servciilor întreprinderilor publice. În completarea categoriilor de întreprinderi publice care

[7] State-Owned Enterprises in the EU: Lessons Learnt and Ways Forward in a Crisis Context, Institutional Paper 031/July 2016, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2016, http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/ [accesat la 02.09.2018].

prestează servicii publice și întreprinderi care prestează atât servicii publice dar au și o componentă comercială (mixte) se prefigurează categoria întreprinderilor publice care urmăresc să creeze valoare economică.

Percepția generală, formată în urma rezultatelor financiare și a evoluției întreprinderilor publice, nu este una pozitivă, întreprinderile publice, în general, fiind catalogate ca o povară pentru bugetul public, o direcție de consum substanțial de fonduri fără rezultate pe măsură. Este adevărat că din totalul întreprinderilor publice, unele dintre acestea sunt menite să creeze valoare economică, iar altele sunt canalizate asupra serviciilor publice și a implementării politicilor publice. Acestor două categorii de întreprinderi publice li se adaugă o a treia categorie care le combină pe cele dintâi; există întreprinderi publice care urmăresc atât scopuri comerciale, cât și scopuri de serviciu public.

Abordarea statului în raport cu performanțele întreprinderilor publice: imperativul profitabilității trebuie să ghideze activitatea întreprinderilor cu caracter comercial, însă dezideratul maximizării profitului trebuie să fie orientat pe termen lung pentru a asigura o dezvoltare sustenabilă. Obiectivele propuse de guvern în vederea atingerii unui astfel de deziderat se concentrează în jurul următoarelor aspecte: dezvoltare economică sustenabilă, transparență, integritate, etică în afaceri, guvernanță corporativă, excelență în politica de resurse umane, identificarea și implementarea unor modele de responsabilitate socială în comunitățile în care acționează întreprinderile publice.

Performanțele întreprinderilor publice sunt în general scăzute din cauza interferențelor altor interese decât cele ale bunului mers al întreprinderii. Canalul prin care astfel de interferențe ajung să acționeze este factorul uman: personalul întreprinderilor publice, începând cu funcțiile de conducere, până la cele de execuție. Este binecunoscut faptul că întreprinderile publice au fost și încă mai sunt sursa de posturi preferate pentru clientela politică. Consecințele sunt: persoane cu pregătire neadecvată ajung să conducă și să populeze societăți care ar putea atinge performanțe remarcabile; factorul politic influențează proiecte și decizii la nivel înalt în aceste societăți; prioritățile sunt stabilite după alte criterii decât crearea valorii economice pentru societatea în cauză.

Apariția OUG nr. 109/2011 reprezintă, fără îndoială o evoluție în ceea ce privește debarasarea întreprinderilor publice de persoanele nepotrivite; cu toate acestea, schimbări radicale nu s-au petrecut în peisajul românesc.

Contra-atac. Decalajul cultural între statul-acționar și acționarul obișnuit

Pornind de la rațiunile statului expuse mai sus, coroborate cu performanța întreprinderilor publice, s-a născut ideea că statul ar trebui să își reducă la maxim implicarea în astfel de întreprinderi. Întreaga procedură de demontare a construcției juridice stat-acționar[9] a pornit de la constatarea decalajului cultural dintre cele două entități: statul-acționar și acționarul obișnuit. Ecartamentul se manifestă atât la nivel juridic, cât și la nivelul culturii acționariale.

Statul nu poate fi considerat un acționar obișnuit și acest fapt se reflectă la multiple niveluri.

Decalajul cultural la nivel juridic este evidențiat în primul rând de cele două lumi juridice net diferite cărora le aparțin statul-acționar și acționarul obișnuit. Dreptul public și dreptul privat funcționează după reguli distincte, iar încercarea de armonizare, de creare de punți între cele două lumi este dificilă, dacă nu aproape imposibilă. Guvernanța corporativă și-a asumat această provocare la nivel de principii, norme juridice și bune practici, însă realitatea juridică rămâne încă greu încercată.

[9] D. Azéma, *op.cit.*, p. 9 și urm.

Dreptul public, prin relațiile statului (sau ale *alter ego-urilor* sale) cu alte subiecte de drept, este în mod asumat un drept care reglementează raporturi de inegalitate. Această inegalitate se încearcă a fi nivelată prin „disciplinarea" comportamentului statului și apropierea de atitudinea unui acționar obișnuit.

Ierarhia din raporturile juridice specifice dreptului public se reflectă și în atitudinea structurilor organizatorice și a reprezentanților desemnați să exercite drepturile statului în calitate de acționar. Obișnuiți să acționeze în virtutea principiului autorității ierarhice sau a tutelei ori stimulați de presă și de cetățeni cu întrebarea „ce face Statul?"[10], autorităților publice le este dificil să acționeze cu mobilitatea și independența specifice unui acționar obișnuit.

La nivelul decalajului culturii acționariale, exemplele sunt mai numeroase, însă trebuie recunoscut că își au sorgintea, de fapt, în decalajul de la nivel juridic.

Prima diferență dintre un acționar comun și statul acționar constă în scopul pentru care se implică în activitatea unei întreprinderi. Un acționar obișnuit investește într-o companie cu scopul de a-și majora valoarea patrimoniului, de a obține un beneficiu patrimonial, mizând pe performanțele societății în care alege să investească.

Statul, în schimb, își justifică implicarea în activitatea unei scietăți prin scopuri care se înscriu în primul rând în sfera socială, și abia poi, în secundar în sfera economică. Statul urmărește interesului public, își justifică intervenția prin faptul că o face spre beneficiul tuturor cetățenilor, deținând controlul asupra resurselor naturale, monopolul natural, servicii publice, și justificând chiar și rațiuni strategice.

Asumarea riscului prin investiția făcută este definitorie pentru calitatea de acționar. Statul, însă a demonstrat că este mai degrabă reticent în confruntarea cu riscul, optând pentru o expunere mai redusă la factorii de risc, chiar dacă acest fapt presupune câștiguri reduse proporțional.

Conjugată cu asumarea riscului este și mobilitatea de care dă dovadă un acționar. Dacă un investitor este mereu atent la evoluția societății, fiind pregătit chiar să se retragă atunci când indiciile prevestesc o involuție, anticipând astfel pierderile, reacționând prompt pentru a reduce la minim afectarea patrimoniului său, statul-acționar este, de obicei, imobil, perseverent în numele unui trecut glorios și a miturilor naționale[11].

Astfel, tempoul acționarului obișnuit e dictat de contextul economic, de evoluția societății în care a investit, pe când ritmul statului-acționar e dictat de cele mai multe ori de evenimente sociale și calendarele electorale[12]. Statul nu poate să ignore misiunea sa socială în numele obținerii profitului, fiind incapabil să se rezume la un raționament obiectiv și logic.

Acest comportament relativ inert, sensibil la opinia publică se datorează presiunii sociale la care este supus statul, comparativ cu situația unui acționar obișnuit al cărui coportament nu trebuie să își hrănească legitimitatea din reacția societății (poporului).

Conflictul de interese suportă mai multe definiții în funcție de legislația care îl abordează[13], însă numitorul comun constă în aceea că se referă la un set de circumstanțe care pot afecta luarea unei decizii/exercitarea unei acțiuni datorită interferenței unor interese secundare care, din rațiuni de corectitudine și legalitate, ar trebui ignorate.

Conflictul de interese poate apărea și în contextul guvernanței corporative datorită interacțiunii dintre multiplele fațete ale conceptului „stat". Statul-acționar este doar unul dintre rolurile pe care le îndeplinește statul, alături de statul care stabileste strategiile sectoriale, politicile industriale, privatizarea unor întreprinderi, cel care aprobă bugetele întreprinderilor publice, care hotărâște cu privire la achiziția unor bunuri etc.

---

[10] Idem, p. 14.
[11] Idem, p. 10.
[12] Ibidem.

Luând un exemplu simplu, al unei întreprinderi publice care activează în domeniul energiei, fără a fi exhaustivi, constatăm următoarele implicaţii ale plenipotenţiar stat: în primul rând, identificăm statul-acţionar majoritar; statul, prin structurile sale (ministerele, în special: Ministerul Energiei, Ministerul Economiei etc.) are sub autoritatea, administrarea sau tutela sa întreprinderi publice; conform reglementărilor legale, achiziția unor bunuri de către societatea în cauză se poate realiza doar prin aprobarea primită prin intermediul unei hotărâri de guvern sau al unui memorandum[14]; tot prin memorandum s-a stabilit acordarea de către societate a unui dividend suplimentar în anul 2018. Un alt raport demn de reținut între stat și societate este generat de contractul de concesiune încheiat pentru exploatarea bunurilor proprietate publică în vederea îndeplinirii activității de serviciu public. De asemenea, la nivel de activitate specifică, societatea colaborează și se supune ordinelor și deciziilor emise de ANRE, autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, sub control parlamentar, finanţată integral din venituri proprii, independentă decizional, organizatoric şi funcţional. Deși independența ANRE pare suficient de solidă, controlul parlamentar, exercitat inclusiv prin alegerea președintelui autorității, a vicepreşedinților și a Comitetului de reglementare marchează o intruziune considerabilă. De altfel, chiar și membrii consiliului consultativ din cadrul ANRE, care are rolul de a asista Comitetul de reglementare, sunt numiți prin decizie a primului-ministru[15]. În concluzie, prezența și intervenția statului se reflectă și la acest nivel chiar dacă prin „interpuși” care au un rol determinant în activitatea societății care activează în domeniul energiei.

Obiectul de activitate al ANRE constă în elaborarea, aprobarea şi monitorizarea aplicării reglementărilor obligatorii la nivel naţional necesare funcţionării sectorului şi pieţei energiei electrice, termice şi a gazelor naturale în condiţii de eficienţă, concurenţă, transparenţă şi protecţie a consumatorilor. În îndeplinirea obiectului său de activitate, ANRE emite ordine și decizii cu privire la activitatea societăților care activează în domeniul energiei, aprobând tarife, planuri de investiții, mediind dispute între operatorii de pe piața gazelor naturale și a energiei electrice și stabilind reguli specifice activității din acest sector. Din perspectiva celor de mai sus rezultă fără echivoc că impactul pe care ANRE îl are asupra activității unei societăți din domeniul energiei este semnificativ, pătrunzător.

Însumând exemplele expuse mai sus, cu asumarea faptului că enumerarea are caracter exemplificativ, se pot constata cu ușurință multiplele forme pe care le îmbracă statul și numeroasele moduri prin care intervine și influențează activitatea unei societăți.

Oricât de mult s-ar insista la nivel declarativ, instituțional, legislativ asupra independenței fiecărei forme pe care o ia exercitarea puterii statului într-un anumit context, este aproape imposibil să se acționeze absolut obiectiv atunci când conjunctura aduce în prim plan o întreprindere publică.

Unul dintre exemplele care ilustrează foarte sugestiv relația dintre multiplele roluri pe care le îmbracă statul și interacțiunea dintre ele este unul relativ recent, generat de jocul de roluri dintre o întreprindere publică (cu statul acționar majoritar) și guvern. În acest binom, statul este atât investitor, cât și creditor în raport cu drepturile patrimoniale care decurg din calitatea de acționar. Mizând pe această din urmă calitate, statul a înțeles că relația cu întreprinderea publică poate oferi soluția pentru acoperirea deficitului bugetar.

---

[14] De exemplu, numărul de autorurisme pe care le poate achiziționa o întreprindere publică se stabilește prin hotărâre de guvern – a se vedea Ordonanța nr. 80/2001, art. 5.

[15] Nu întâmplător, președinții ANRE au fost membri sau persoane afiliate ale partidului care deținea majoritate parlamentară la momentul numirii. A se vedea cel mai recent caz, al actualului președinte al ANRE, Dumitru Chiriță, care, potrivit *curriculum vitae* publicat pe site-ul Camerei Deputaților este membru al partidului care deținea la momentul numirii majoritatea în Parlamentul României.

Potrivit Memorandumului adoptat de Guvern la 13.07.2016, întreprinderile publice au o pondere de 6-8% în PIB și angajează 4% din forța de muncă din România, statul fiind acționar majoritar în aproximativ 1400 de societăți.

Statul a constatat cu atât mai mult în actualul context economic valoarea calității de acționar motiv pentru care a exploatat-o la potențial maxim prin următoarele strategii, mai puțin practicate în anii anteriori: a votat în adunările generale ale acționarilor pentru majorarea valorii dividendului distribuibil față de suma propusă de societate și a solicitat ditribuirea de dividende suplimentare.

De exemplu, dacă inițial societatea a propus în ședința AGOA repartizarea profitului net al exercițiului financiar 2018 aproximativ în părți egale către acționari și către fondul destinat surselor proprii de finanțare (255.021.461,04 lei dividend cuvenite acționarilor și 240.653.646,96 lei reprezentând profit destinat constituirii surselor proprii de finanțare), acționarul majoritar, Ministerul Economiei, a votat împotriva modului de realizare a distribuirii. În acest context, acționarul majoritar a propus reducerea de 5 ori a sumai destinate constituirii surselor proprii de finanțare și majorarea corespunzătoare a sumei destinate dividendelor distribuite către acționari.

Acest comportament al statului-acționar vine după ce în urmă cu un an a solicitat dividend suplimentare nu doar de la o singură societate, ci și de la alte întreprinderi publice, deteriorând considerabil fondurile pentru finanțarea proprie ale acestora.

La 31.10.2018, Guvernul a aprobat Memorandumul cu tema „Măsuri ce trebuie întreprinse de către instituțiile publice implicate pentru aplicarea prevederilor OUG nr.29/2017 referitoare la distribuirea/redistribuirea sumelor înregistrate la „rezultatul reportat" și „alte rezerve" de către societățile naționale, companiile naționale și societățile cu capital integral sau majoritar de stat, precum și la regiile autonome"prin care veniturile la bugetul de stat s-au rotunjit în detrimentul fondurilor necesare întreprinderilor publice pentru finanțare proiectelor de investiții.

Guvernul a obligat și în acest fel companiile cu capital integral sau majoritar de stat și regiile autonome să cedeze bugetului minium 90% din profitul net realizat al anului 2017, sub formă de dividende/vărsăminte, după modelul aplicat anul trecut și care a generat proteste din partea unor companii, acestea acuzând că politica respectivă le afectează investițiile.

Prin această atitudine egoistă, statul a stabilit ca prioritară îndeplinirea unor promisiuni din programul de guvernare, aparent în beneficiul populației. Totuși, sacrificiul la care au fost supuse întreprinderile publice s-ar putea să coste mai mult populația prin faptul că, în timp, un astfel de tratament va putea destabiliza din punct de vedere economic întreprinderile publice, implicând, totodată, consecințe negative precum reducerea locurilor de muncă, prestarea unor servicii în mod deficitar, profituri nete mai reduse ca valoare etc.

BIBLIOGRAPHY

1. D. Azéma, *L'impossible État actionnaire*?, Institut Montaigne, ianuarie 2017, rubrica Publications, Note, articol disponibil la adresa https://www.institutmontaigne.org/ressources /pdfs/publications/impossible-etat-actionnaire-note.pdf [acccesat la 1.11.2018];

2. OECD (2015), OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 2015 Edition, OECD Publishing, Paris. http://dx.doi.org/10.1787/9789264244160-en, p. 17 [accesat la 15.09.2018];

3. State-Owned Enterprises – Catalysts for public value creation, April 2015, PwC, p. 16, document disponibil la adresa https://www.pwc.com/gx/en/psrc/publications/assets/pwc-state-owned-enterprise-psrc.pdf [accesat la 05.01.2019];

4. State-Owned Enterprises in the EU: Lessons Learnt and Ways Forward in a Crisis Context, Institutional Paper 031/July 2016, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2016, http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/ [accesat la 02.09.2018].

STUDY REGARDING THE CONCEPTUAL MODEL OF THE MARKETING STRATEGY RECOMMENDED TO THE MILITARY HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Laurențiu Florentin Stoenică

PhD

Abstract: Achieving a conceptual model of the marketing strategy applied by the military higher education institutions is a consequence of the results of the association of university experience and quality of education in these institutions with determinants which generate maximum consumer satisfaction and the formulation of a marketing strategy.
The purpose of the model is to determine the level and contribution of each element of the marketing mix in building the marketing strategy and the impact generated through its implementation.
The conceptual model of the formulation of the marketing strategy of the military higher education institutions, the evaluation of the marketing environment and the determination of appropriate marketing strategies according to the elements of the marketing mix in its extended version incorporate, in addition to the traditional 4 Ps - product, price, place (distribution), promotion - personnel, physical evidence and process.
The marketing strategy of military higher education institutions is built on consumer needs, proposing a marketing strategy model for military higher education institutions and creating the premises for its development.

Keywords: military, higher education, Romania, marketing model, strategy

Introduction

In the last decades, the role of universities has begun to change, moving from the function of satisfying the needs of the state to the function of satisfying the needs of the productive, service and research systems of society, their educational offers becoming less and less controlled by the state because they are addressed primarily to individuals. Universities have changed their philosophy, mission, structures, norms and, last but not least, didactic technology and methodology because the state, economic organizations, public institutions and universities have realized that lifelong learning is a means of keeping in touch with the dynamics of today's world (Stanciu et al., 2008).

The current generation feels comfortable in the virtual world, thus, the fact that they access the Internet from anywhere, anytime, is an opportunity for higher education institutions to promote their educational offer and image. The evolution of the education market and the influence factors have led to an increase in the importance of the consumer, as it moves to the forefront of the educational institutions. The number and type of higher education institutions have increased, creating diversity and competition in the field, so it can be said that, as with institutions in other competitive sectors, military higher education institutions need marketing and need to reposition themselves on the market to attract more potential consumers for the educational products and services they offer. Military higher education institutions need to reposition themselves in the Romanian educational system. Up to a certain point in evolution, military higher education institutions served a secure market, having secured financial resources, currently competing with civil higher education institutions both at national and international level.

The Paile-Calvo studies (2016) on military systems in Europe show that since the mid-1990s, in order to legitimize the intellectual status of military elites in society, military

education has been progressively integrated into higher education by implementing the mechanisms of functioning and organization of civil universities in military educational institutions, military education taking the form of military higher education. Thus, military higher education is not only a part of the European Higher Education Area, but a specific part of it, a segment in continuous reform and adaptation within the European education market which retains the privilege of developing its own instruments so as to allowing students to be well-trained for the profession of officer and for joint activities with military in other states.

Figure 1. The ratio of finalities offered after graduating from European military higher education institutions

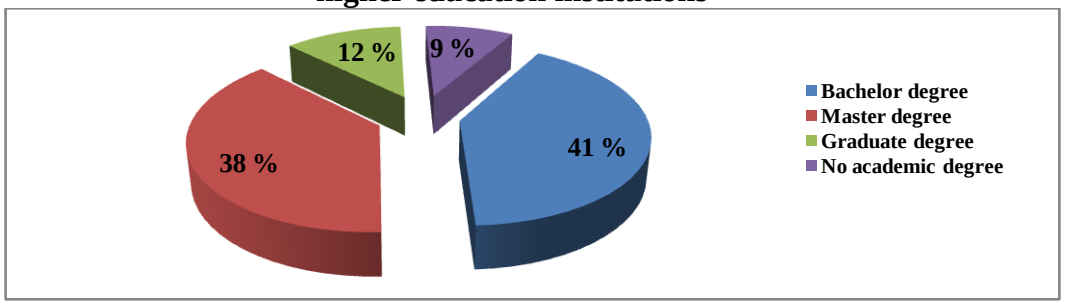

Source: Paile-Calvo, 2016

Almost all military higher education systems require formal and substantial graduation of university studies as well as obtaining a higher education diploma at the level of the basic curriculum. In only three Member States of the European Union: Denmark, Slovenia and the United Kingdom, this is not a component of the core curriculum. However, even in the case of the three countries, obtaining a diploma in civilian higher education is either a prerequisite (Denmark and Slovenia) or a recommendation (United Kingdom).

Most military education systems in Europe provide basic training for officers through bachelor studies. In Denmark, Slovenia and the United Kingdom, university diplomas can also be obtained in civilian higher education, which is normally already part of the European Higher Education Area (EHEA). Young European officers trained in military higher education institutions are trained in accordance with the rules and guidelines of the EHEA at the same level as their civil counterparts.

Military education in Europe and the United States has the following defining characteristics: (1) students are trained for the "military leader" career, all components of military, academic and specialist military training being subordinated to this objective; (2) officers are trained in military higher education institutions, integrated into the national education systems of each state. In some countries, academic training, designed to provide the basis for evolving in the military career, is carried out in or in collaboration with civilian higher education institutions (Latvia, Spain, the United States); (3) the duration of studies in military higher education institutions is usually 4 years for academic training and a maximum of one year for initial military specialization; (4) the graduates of the military higher education institutions receive, in addition to the bachelor's degree and the officer's certificate, the first military degree. Military systems of higher education in the European States are generally compatible, graduates being integrated into multinational military structures and can cooperate in carrying out joint missions.

In all European countries, permanent competition on the labor market makes the selection for the military profession difficult due to constraints not found in the civilian world. Promotion of educational offers is aimed at all young people, the military system offering equal opportunities, social promotion perspectives, lifelong learning skills and professional stability. The military profession and the educational offer of military education institutions are promoted on the market and facilities (attractive wages, scholarships to pursue studies or

gaining qualifications recognized in the civilian environment) are provided to potential candidates.

Literature review

According to Florescu et al. (1992), marketing research suggests the possibility of obtaining information through market experiments, a method that substantially contributes to determining the characteristics of existing market relationships and their evolution.

Marketing is a method of assessing and predicting the environment in which higher education institutions evolve, allowing them to identify and analyze market opportunities, the needs and requirements of consumers of offered services, their expectations, on the one hand, the needs and requirements employers on the labor market, on the other, considering their ability to identify the most effective model of market behavior (Kalenskaya, 2015).

With the help of marketing, military systems are competitive on the labor market and in society, changing the attitudes and behavior of young people, as well as the attitudes of adults that influence young people in the options for the military educational system. The marketing model developed by the British Army assumed that the target audience would have inspired to contact a recruiter after being exposed to a TV channel broadcast or in a cinema, the potential candidates wishing to interact with the recruiter to understand better the military environment and to identify a possible model in the army. The promotion campaign had the slogan „Life without limits" (Stoker and Mehay, 2011).

According to Cătoiu et al. (2009), the aim of the marketing model is to evaluate the levels of the endogenous variables of the model according to the levels of the exogenous variables, so that the performance criteria are met.

The marketing model promoted by Vorszák et al. (2004) and Băcilă (2013) takes into account the influence factors present on the education market, the competitors, the effects and the response of the action of a marketing mix that includes seven elements so that the educational institutions achieve their goals and achieve customer satisfaction.

Marketing models are a recent approach to marketing situations, having the advantage of relying on the ability to reach conclusions regarding future developments and actions on the basis of available data, by developing better ways of collecting and using better tools for analysis, the marketing model is thus a tool that can predict the impact of future decisions and improve them (Enache and Brodský, 2015).

A marketing model implies an adequate system of relationships between the institution and the market on which it evolves, able to ensure that the institutional potential and opportunities available on the market are fully exploited, from this perspective an effective marketing model on the educational market will be conceived by the realization of a sequential logical scheme, comprising a succession of distinct phases, with specific methods and tools: conceiving the marketing vision of the institution; marketing environment analysis; developing marketing strategy; allocation of resources; implementation and control of marketing activity (Bulat, 2012).

Lilien (1994) identifies verbal and mathematical marketing models, the latter use symbols to denote marketing variables to express relationships between them as equations or inequalities.

Methodological notes

In order to evaluate the content of the marketing strategy recommended to the military higher education institutions in terms of product, price, place, promotion, personnel, physical evidence and process elements, we used the results of the descriptive research on the attitude and perception of students of the military institutions of higher education, considering variables related to the eight content elements of the strategy (independent variables), respectively to the possible effects generated by its implementation (the dependent variable).

Information obtained through a questionnaire addressed to students of military higher education institutions has allowed the definition of two dependent variables - the student experience in a military higher education institution and the overall quality of the educational process in military higher education institutions, while the set of independent variables included a variable related to each component of the marketing strategy (the market, respectively the marketing mix) as follows:

1. According to the market component of the marketing strategy, we considered the variable related to consumer choice in case of re-election of the higher education institution. The variable reflects how military higher education institutions are positioned in relation to other similar institutions (within the military system) and in relation to other higher education institutions in the Romanian educational system;

2. According to the product component of the marketing mix we considered the variable related to the quality of the study program in the higher education military institution for which the respondents opted. The research provided information on several components of educational products and services offered by military higher education institutions (quality of teaching, quality of knowledge, teaching materials, etc.), the quality of study programs describing the most consistent educational product offered;

3. According to the price component of the marketing mix, the study fee variable was considered. In military higher education institutions, the share of tuition places in the total educational offer is low, which implies a lower relative importance for the price variable. Military higher education institutions benefit from very consistent public financial support through the budget of the Ministry of National Defense, which results in a less significant position for the price relative to the other components of the marketing mix;

4. According to the place component of the marketing mix, the variable regarding the degree of participation of students in didactic activities during the studies in military higher education institutions was considered. If the variables describing the distribution typically refer to either the distribution channel dimensions or the distribution-specific processes for military higher education institutions, the participation in teaching activities was considered as a distribution-specific variable because the provision of educational services involves a contact directly between the provider and the beneficiary, which is specific to a direct distribution, and because, in the context of the research, other distribution characteristics have not been studied. The considered variable is the closest, in terms of its nature, to the way in which military education operates. It can be assumed that a more frequent participation in teaching activities can lead both to a more favorable student experience and a better overall quality of the educational process in the higher military higher education institutions;

5. According to the promotion component of the marketing mix we considered the variable regarding the quality of the communication between the students and the teaching staff in the military higher education institutions. Generally speaking, when we talk about marketing mix and marketing strategy, we mean communication of the organization with the outside, with the public, with the environment in which it evolves. In the particular case of this research, it was considered as a representative variable for the communication component of the marketing mix - the quality of communication with the didactic departments during the studies because:

- this quality of communication influences students' perception of the overall quality of the educational process;

- the teaching staff-student communication, specific to the educational process, is an indispensable element both for the content of the educational product / service and for the functioning of military higher education institutions.

If educational products / services are important for military higher education institutions, communication is vital to universities as a whole. The research aims to further

assess how military higher education institutions relate to students and their graduates, and less how they communicate on the market for academic education services. In the case of civil universities competing with many universities in the field, communication is important, while in the field of military higher education, communication is of an institutional nature, military higher education institutions having a safe budget and a stable need for graduates;

6. Corresponding to the personnel component of the marketing mix we considered the variable regarding the quality of the teaching staff. Considering the nature of the educational process and the characteristics of the military higher education institutions as providers of educational services, the teaching staff represents the most important category, in relation to other categories of staff in the military higher education institutions, determinant for the student experience, but also for the overall quality of the educational process. The experience of a student in a military higher education institution is the result of a complex set of activities involving participation in curricula (curricular activities), participation in cultural, social, sports, and administrative activities;

7. According to the process component of the marketing mix, we considered the variable related to the quality of communication with the administrative structures of the military higher education institutions. Of the many complex processes (from planning the timetable to organizing sport competitions) involved in carrying out activities in military higher education institutions, the most important process in the context of research was communication between administrative staff and students;

8. According to the physical evidence component of the marketing mix, the quality of the equipment that the students of the military higher education institutions benefited from during the studies was considered as a variable, being appreciated, in the particular context of the research carried out, as the most representative to describe this component of the marketing mix.

Main findings of the research

To identify the links between the dependent variables and the independent variables which were evaluated, the correlation analysis was performed using the IBM SPSS Statistics 20 program. For each association between each dependent variable and each of the independent variables in the context of the research, the following assumptions were made:

Table 1. Hypotheses of the correlation analysis between the dependent variables and the independent variables corresponding to the components of the marketing strategy

The dependent variable: the student experience in the higher education institution (Q7)		The dependent variable: the overall quality of the educational process in the higher education institution (Q8)	
Independent variable	Hypothesis	Independent variable	Hypothesis
Market	H 1.1. *A more favorable student experience is associated with a higher intention of choosing a higher education institution*	Market	H 1.2. *A higher quality of the educational process is associated with a greater intention to choose the higher education institution*
Product	H 2.1. *A more favorable student experience is associated with a higher quality of the study program*	Product	H 2.2. *A higher quality of the educational process is associated with a higher quality of the study program*
Price	H 3.1. *A more favorable*	Price	H 3.2. *A higher quality of the*

	student experience is associated with a low level study fee		*educational process is associated with a low level study fee*
Place	H 4.1. *A more favorable student experience is associated with a high degree of participation in teaching activities*	Place	H 4.2. *A higher quality of the educational process is associated with a high degree of participation in didactic activities*
Promotion	H 5.1. *A more favorable student experience is associated with a high quality communication with the teaching staff*	Promotion	H 5.2. *A higher quality of the educational process is associated with a high quality communication with the teaching staff*
Personnel	H 6.1. *A more favorable student experience is associated with a high quality of the teaching staff*	Personnel	H 6.2. *A higher quality of the educational process is associated with a high quality of the teaching staff*
Process	H 7.1. *A more favorable student experience is associated with a high quality communication with the administrative departments*	Process	H 7.2. *A higher quality of the educational processis associated with a high quality communication with the administrative departments*
Physical evidence	H 8.1. *A more favorable student experience is associated with a high quality of equipment provided by the military education institution*	Physical evidence	H 8.2. *A higher quality of the educational process is associated with a high quality of equipment provided by the military education institution*

By taking into account the results obtained from the correlation analysis, the values of the Pearson correlation coefficient and the values of the significance threshold (Sig.), significant correlations were observed between the dependent variable - the student experience in a military higher education institution and the independent variables corresponding to the market and the elements of the marketing mix: product, promotion, personnel, process and physical evidence.

The hypotheses H 1.1, H 2.1, H 5.1, H 6.1, H 7.1 and H 8.1 are confirmed. There were no significant correlations between the dependent variable and the variables corresponding to the elements of the marketing mix related to price and promotion.

With regard to the dependent variable - the overall quality of the educational process in the military higher education institutions, significant correlations were observed between the variable and the independent variables corresponding to the market and the elements of the marketing mix: product, place, promotion, personnel, process, physical evidence. The hypotheses H 1.2, H 2.2, H 4.2, H 5.2, H 6.2, H 7.2 and H 8.2 are confirmed.

Table 2. Results of the correlation analysis between the dependent variables and the independent variables corresponding to the components of the marketing strategy

The dependent variable: the student experience in the higher education institution (Q7)		The dependent variable: the overall quality of the educational process in the higher education institution (Q8)	
Market	Correlation coefficient = 0,423	Market	Correlation coefficient = 0,346

	Sig. = 0,000		Sig. = 0,000
Product	Correlation coefficient = 0,520 Sig. = 0,000	Product	Correlation coefficient = 0,658 Sig. = 0,000
Price	Correlation coefficient = 0,048 Sig. = 0,330	Price	Correlation coefficient = 0,047 Sig. = 0,341
Place	Correlation coefficient = 0,087 Sig. = 0,075	Place	Correlation coefficient = 0,131 Sig. = 0,007
Promotion	Correlation coefficient = 0,327 Sig. = 0,000	Promotion	Correlation coefficient = 0,367 Sig. = 0,000
Personnel	Correlation coefficient = 0,446 Sig. = 0,000	Personnel	Correlation coefficient = 0,507 Sig. = 0,000
Process	Correlation coefficient = 0,356 Sig. = 0,000	Process	Correlation coefficient = 0,382 Sig. = 0,000
Physical evidence	Correlation coefficient = 0,394 Sig. = 0,000	Physical evidence	Correlation coefficient = 0,353 Sig. = 0,000

There was no significant association between the dependent variable and the independent variable corresponding to the price component of the marketing mix.

These results suggest that there is a set of six independent variables relevant to the market and the components of the marketing mix - product, promotion, personnel, process and physical evidence - that can be significantly associated with the dependent variable - student experience in a military higher education institution, and the dependent variable - the overall quality of the educational process in military higher education institutions.

The most important conclusion that may be drawn from these results argued that the formulation of a marketing strategy requires consideration of market, product, promotion, people, process and physical evidence elements. To assess the extent to which the dependent variable - the student experience in a military higher education institution, can be associated with the set of independent variables mentioned, regression analysis was used and, using IBM SPSS Statistics 20, a regression model whose parameters are presented in Table 3 was built.

Table 3. Parameters of the regression model

Coefficients[a]

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	95,0 % confidence interval for B	
	B	Std. Error	Beta			ower bound	pper bound
(Constant)	**-,003**	**,132**		**-,021**	**,983**	**,262**	**256**
Market	**,261**	**,051**	**,210**	**5,168**	**,000**	**162**	**360**
Product	**,303**	**,046**	**,288**	**6,589**	**,000**	**213**	**394**
Promotion	**,061**	**,038**	**,073**	**1,592**	**,112**	**014**	**136**
Personnel	**,165**	**,049**	**,149**	**3,381**	**,001**	**069**	**260**
Process	**,103**	**,042**	**,114**	**2,464**	**,014**	**021**	**185**
Physical evidence	**,133**	**,032**	**,170**	**4,137**	**,000**	**070**	**196**

$Y = -0,003 + 0,261X_1 + 0,303X_2 + 0,061X_3 + 0,165X_4 + 0,103X_5 + 0,133X_6$

Y – student experience in a military higher education institution

X_1 – market; X_2 – product; X_3 – promotion; X_4 – personnel; X_5 – process; X_6 – physical evidence

In order to evaluate the extent to which the dependent variable, the overall quality of the educational process, can be associated with the set of independent variables mentioned, regression analysis was used and, using the IBM SPSS Statistics 20 program, a regression model whose parameters are presented in Table 4 was constructed.

Table 4. Parameters of the regression model

Coefficients[a]

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		ig.	95,0% confidence interval for B	
	B	Std. Error	Beta			ower bound	pper bound
(Constant)	**,0176**	**,103**		**,711**	**088**	**,026**	**378**
Market	**,089**	**,039**	**,083**	**,261**	**024**	**012**	**167**

Product	**,425**	**,036**	**,467**	**1,825**	**000**	**355**	**496**
Promotion	**,066**	**,030**	**,092**	**,216**	**027**	**007**	**125**
Personnel	**,166**	**,038**	**,174**	**,355**	**000**	**091**	**241**
Process	**,085**	**,033**	**,108**	**,595**	**010**	**021**	**149**
Physical evidence	**,074**	**,025**	**,109**	**,949**	**003**	**025**	**123**

$\mathbf{Y = 0,176 + 0,089X_1 + 0,425X_2 + 0,066X_3 + 0,166X_4 + 0,085X_5 + 0,074X_6}$

Y – overall quality of the educational process in military higher education institution

X_1 – market; X_2 – product; X_3 – promotion; X_4 – personnel; X_5 – process; X_6 – physical evidence

The fact that the price and place components of the marketing mix have not been included in the regression models based on the research results can be explained in the following way: military education is by its nature financed from the public budget, which considerably diminishes the importance of the price for both the beneficiary and the provider of educational services, and the distribution being a direct one, supporting the direct relationship between the provider and the beneficiary, makes its importance rather low in the context of the discussion about the formulation of the marketing strategy.

Conclusions

The most important conclusion that may be drawn from the results of the research argues that formulating a marketing strategy requires consideration of market, product, promotion, personnel, process, and physical evidence elements.

Increasing competitiveness on the educational services market has imposed on military higher education institutions a different approach than the previous ones, oriented towards the consumers of the offered educational products/services, to the results of the educational process, expressing the needs and expectations of the beneficiaries, the need to identify the integration opportunities of the educational marketing in the military university system, characterized mainly by resistance to change, rigor and hierarchy.

Given the analysis, a conceptual model of the marketing strategy recommended to military higher education institutions could include product strategy, price strategy, place strategy, promotion strategy, personnel strategy, physical evidence strategy and process strategy.

The study proposes a conceptual model for the elaboration of the marketing strategy having as support a quantitative evaluation which takes into account, on the one hand, the student experience, and on the other hand, the quality of the educational process, both of which are associated with the determinants of their maximization, namely the higher intention to choose a higher education institution, the high quality of the study program, the low level of the study fee, the high degree of participation in teaching activities, the high quality of the communication with the teaching and administrative departments, the high quality of the didactic staff, the equipment provided by the military higher education institution.

The marketing strategy applicable to military higher education must stimulate and cause military education and its consumers to identify realistic ways to influence demand, generating consumers' desire to opt for university studies in military higher education institutions and to continue their studies in the same educational system.

BIBLIOGRAPHY

1. Băcilă, M.F., 2013. Cercetări de marketing în instituţiile de învăţământ superior. Cluj-Napoca: Editura Risoprint;

2. Bulat, G., 2012. Marketingul educaţional din perspectiva calităţii şi a pieţei muncii, teza de doctorat Universitatea de Stat „Ion Creangă" Chişinău;

3. Cătoiu, I., Bălan, C., Popescu, I.C., Orzan, G., Vegheş, C., Dăneţiu, T. şi Vrânceanu, D., 2009. Cercetări de marketing. Bucureşti: Editura Uranus;

4. Enache, I.C. şi Brodský, Z., 2015. A conceptual framework for using marketing models for sustainable development. Bulletin of the Transilvania University of Braşov Series V: Economic Sciences 8(57), pp.41-46., http://webbut.unitbv.ro/BU2015/Series%20V/BULETIN%20I%20PDF/05_Enache_I_C.pdf, accesed on 30.04.2019;

5. Florescu, C., Balaure, V., Boboc, St., Cătoiu, I., Olteanu, V., şi Pop, Al.N., 1992. Marketing. Bucureşti: Editura Garell Poligraphis;

6. Kalenskaya, N.V., 2015. Marketing strategy of higher education institutions. Mediterranean Journal of Social Sciences 6(1), pp.146-150, http://www.mcser.org/journal/index.php/mjss/article/viewFile/5688/5484, accesed on 20.04.2019;

7. Lilien, G.L., 1994. Marketing models: past, present and future, Research traditions in marketing, pp.1-26, http://www.garylilien.info/publications/63%20-%20Marketing%20models,%20past....pdf, accesed on 05.05.2019;

8. Paile-Calvo, S., 2016. From european mobility to military interoperability. Exchanging young officers, knowledge and know-how. Luxembourg: Publications Office of the European Union, https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/from_european_mobility_to_military_interoperability.pdf, accesed on 02.05.2019;

9. Stanciu, Ş., Ionescu, M.A. şi Stănescu, D.F., 2008. Conceptul „Universitatea antreprenorială"- determinarea gradului de notorietate, Revista Română de Statistică nr.11, p.45-57, http://www.revistadestatistica.ro/old/Revista/2008/sumar%2011_2008.pdf, accesed on 18.04.2019;

10. Stoker, C. şi Mehay S., 2011. Recruiting, advertising and marketing strategies in all-volunteer force nations: case studies of Canada, Australia, the United Kingdom, and the United States, Naval Postgraduate School, Monterey, California, http://www.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a557589.pdf, accesed on 22.04.2019;

11. Vorszák, Á., (coordonator), 2004. Marketingul serviciilor. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

THEORIES REGARDING PROCEDURAL JUSTICE AND THEIR IMPACT IN LEGAL PROCEDURES

Lavinia Andreea Codrea

Scientific Researcher PhD, „Gh. Zane" Institute of Social and Economic Research, Romanian Academy, Iași Branch

Abstract: In a broad sense, procedural justice is related to the fairness of decision-making processes, policies, procedures, and various attempts have been made in order to identify the elements that make procedures fair, as well as the manner in which individuals relate to decision-making processes in terms of their fairness. Research conducted so far demonstrates that the fairness of a process is a distinct construct from the result of that particular process, and that procedural justice has a distinct effect on how the results are perceived, beyond the result itself.

The concept of procedural justice finds a variety of possible applications in the legal field, starting from rather broad, inceptive issues, such as the adoption of a normative legal act, to specific issues regarding the fairness of legal proceedings. In this paper an attempt will be made to discuss the implications of the main theories and models of procedural justice on the specific issues pertaining to the field of law, which include, but are not limited to, legitimacy, scope of justice, Rechtsstaat, rule of law.

Keywords: theories of justice, procedural justice, John Rawls, legitimacy, rule of law.

The place and study of procedural justice

A procedure, broadly speaking, represents a series of actions conducted in a certain manner in order to accomplish a particular task. Procedural justice, also referred to as procedural fairness, is related to the fairness of decision-making processes or policies. It has been defined more recently as the fairness of processes used by those in positions of authority to reach specific outcomes or decisions[1]. Two distinct approaches of study have been identified by Thibaut & Walker and further discussed by Lind & Tyler. First of all, the just character of various social processes, outcomes, procedures can be studied from the perspective of some objective standards according to which there are certain features of procedures that make them more accurate or that make the adopted decisions more just than others. This approach regards the capacity of a procedure to conform to normative standards of justice, to ensure a higher degree of fairness to the decision-making process itself or to make the decisions themselves more fair. It would be called objective procedural justice, seeking, thus, to apply some objective rules, some standards that would establish fairness. On the other hand, subjective procedural justice would study the elements that create the appearance that some procedures are more fair than others, the capacity of procedures to enhance the fairness judgments of those who deal with such procedures[2]. These two manners of evaluating procedures are theoretically independent from one another, Thibaut and Walker show, since a procedure that is objectively fair may be perceived as unfair, while a procedure that is objectively unfair may be perceived as fair[3].

---

[1] Sarah Bennett, Lorelei Hine, Lorraine Mazerolle, `Procedural justice`, *Oxford bibliographies*, Oxford University Press, New York, 2018. https://doi.org/10.1093/OBO/9780195396607-0241.

[2] E. Allan Lind, Tom R. Tyler, *The Social Psychology of Procedural Justice*, Springer Science+Business Media, LLC, New York, 1988, pp. 3-4.

[3] Neil Vidmar, `The Origins and Consequences of Procedural Fairness`, *Law and Social Inquiry*, 15, 1990, p. 879, https://scholarship.law.duke.edu/faculty_scholarship/127/.

Various distinctions have been used in the existing literature in order to separate or find the place of procedural justice among other conceptions and other forms of justice.

A rather classical one is between procedural justice and substantive (material) justice[4], and, sometimes, a third type, formal justice, is added. The study of procedural justice, in this understanding or placed in this particular distinction, attempts to identify the elements that make procedures fair, and seems to correspond to Thibaut & Walker's objective procedural justice. While procedural justice in this type of approach, rather common to political philosophy and social sciences in general, regards, in broad lines, fair and impartial decision procedures, material or substantive justice is concerned with the `morally fitting way` of treating persons and groups, while formal justice regards the even-handed treatments of persons and groups, or `treating like cases alike`[5].

In his theory of domestic justice, John Rawls advances a distinction between three types of procedural justice, pure procedural justice, perfect procedural justice and imperfect procedural justice. In order to illustrate perfect procedural justice, Rawls uses the example of dividing a cake between several individuals, attempting to identifya procedure that would ensure the outcome of the fair (equal) division of that cake. The `obvious solution`, Rawls shows, is that one man would divide the cake and get the last piece, allowing the others to pick before himself. `He will divide the cake equally, since in this way he assures for himself the largest share possible`[6]. This example, Rawls claims, illustrates the two characteristic features of perfect procedural justice: that there is an independent criterion for what is a fair division, a criterion defined separately from and prior to the procedure which is to be followed, and that it is possible to devise a procedure that is certain to give the desired outcome. `The essential thing is that there is an independent standard for deciding which outcome is just and a procedure guaranteed to lead to it`[7].

Imperfect procedural justice is exemplified by John Rawls by a criminal trial. The outcome that is desired is that the defendant should be declared guilty if and only if he has committed the offense with which he is charged, and the trial procedure is framed to search for and to establish the truth; however, it seems impossible to design the legal rules in a manner that guarantees that the correct result is always reached. The theory of trials, Rawls shows, examines which procedures, rules of evidence and so on are best calculated to advance this purpose consistent with the other ends of the law. While the right results are to be expected at least most of the time (not necessarily always), trials would appear as instances of imperfect procedural justice. Although the law is followed carefully, and the proceedings are conducted fairly and properly, the wrong outcome may still be reached (an innocent may be found guilty or a guilty may be set free). The injustice of such situations doesn't occur from human fault, but from `a fortuitous combination of circumstances which defeats the purpose of the legal rules`. Therefore, the main trait of imperfect procedural justice, in Rawls's view, is that, `while there is an independent criterion for the correct outcome, there is no feasible procedure which is sure to lead to it`[8].

In what concerns pure procedural justice, Rawls claims that it is obtained when there isn't any independent criterion for the right result, but, instead, `there is a correct or fair procedure such as the outcome is likewise correct or fair` (leads to an automatically correct or

---

[4] For an opinion that the distinction between substantive and commutative justice is flawed, see, for instance, Wojciech Sadurski, `Commutative, distributive and procedural justice – What does it mean, what does it matter?`, *Sydney Law School Legal Studies Research Paper*, No. 09/79, September 2009, http://ssrn.com/abstract=1471022.

[5] Thomas Pogge, `Justice: Philosophical aspects`, *International Encyclopedia of the Social and Behavioural Sciences*, 2nd ed., Elsevier, 2015, pp. 943-948.

[6] John Rawls, *A Theory of Justice*, Belknap Press of Harvard University Press, 1971, p. 85.

[7] *Ibidem.*

[8] *Ibidem*, pp. 85-86.

fair outcome), under the condition that the procedure has been properly followed. Rawls illustrates pure procedural justice by gambling. The background circumstances (the betting procedure is fair and freely entered into under fair conditions) define a fair procedure, hence the distribution of money after the last bet, whatever this distribution is, is fair (or, at least, not unfair). What makes the outcome of betting fair is that it is the one which was obtained after a series of fair gamble. If and only if a fair procedure is, in fact, carried out (the procedure cannot remain hypothetical, since there is no independent criterion for achieving the right result or outcome), it `translates its fairness to the outcome`[9][10].

In social psychology, the approach on justice has a subjective nature, and it starts with the subjective sense of what is right and wrong. As opposed to the objective principles of justice, it seems that the subjective feelings about justice or injustice are not necessarily justified by reference to particular standards of authority, and the researchers are concerned with what people think is right and wrong, just or unjust, fair or unfair, as well as with understanding how such judgments are themselves justified by those who make them. In other words, the psychological study of justice regards understanding the causes and consequences of subjective justice judgments[11].

A common approach of justice in general is by theme; distributive justice is concerned with the assignment of benefits and burdens[12] or the fairness of outcome distributions[13], commutative justice is concerned with trades and exchanges[14], and corrective and retributive justice are preoccupied with compensating the victims and punishing the perpetrators[15].

Social psychology, with its subjective approach, has taken into consideration these general preoccupations and has been able to focus on and produce certain conclusions regarding justice in multiple directions. For instance, social psychology studies oriented towards distributive justice show that people care about justice and shape their feelings and actions according to principles of what is fair and unfair, while the research on retributive justice focuses on the attribution of responsibility and the reactions to rules breaking.

As mentioned, procedural justice in psychology captures the subjective assessments by individuals of the fairness of a decision making process[16]. The study of procedural justice in this field attempted to demonstrate that using fair procedures to solve disputes could make the outcomes of dispute resolution procedures more acceptable to all parties, including those who lose[17]. Moreover, the research conducted demonstrates that (subjective) judgments about procedural justice are distinct from those about distributive justice, as well as from outcome favorability, which concerns how good the outcome is for any given party[18].

---

[9] *Ibidem*, p. 86.
[10] For further commentaries on Rawls' theory on pure procedural justice, see, for instance, William Nelson, `The Very Idea of Pure Procedural Justice`, *Ethics*, vol. 90, no. 4, (Jul. 1980), pp. 502-511, https://www.jstor.org/stable/2380450.
[11] Tom R. Tyler *et al.*, *Social Justice in a Diverse Society*, Westview Press, 1997, pp. 4-5.
[12] Thomas Pogge, *op. cit.*, pp. 943-948.
[13] Tom R. Tyler *et al.*, *op. cit.*, p. 11.
[14] For an opinion that the distinction between distributive and commutative justice is flawed, see, for instance, Wojciech Sadurski, *op. cit.*
[15] Thomas Pogge, *op. cit.*, pp. 943-948.
[16] Tom R. Tyler, `Procedural Justice and the Rule of Law: Fostering Legitimacy in Alternative Dispute Resolution`, *Yale Law School Faculty Scholarship Series*, 4992, 2011, p. 3, https://digitalcommons.law.yale.edu/fss_papers/4992/.
[17] Tom R. Tyler *et al.*, *Social Justice in a Diverse Society*, *op. cit.*, pp. 11-12.
[18] Tom R. Tyler, `Procedural Justice and the Rule of Law...`, *op. cit.*, p. 3; Tom R. Tyler, *Social Justice in a Diverse Society*, *op. cit.*, pp. 75-76.

Procedural justice and the interest in legal procedures

Research conducted thus far in the field of social psychology has focused on legal procedures and managed to demonstrate that perceptions of procedural justice have important effects on how people think about, and behave with respect to, the outcomes they receive in legal disputes, concluding, among others things, that the judgments on procedural justice emerge in a consistent manner as `the central judgment shaping people's reactions to their experiences with legal authorities`[19].

G.S. Leventhal, preoccupied, among others, with the objective component of assessing whether a procedure is just, and taking into consideration Rawls's and Thibaut & Walker's previous research, argued, in general terms, that procedural justice is an important determinant of perceived fairness in the context of almost any allocation decision, and considered both distributive and procedural justice factors as determinants of an overall sense of fairness in allocation situations[20]. In a rather general approach on procedural justice, he proposed six criteria to evaluate the fairness of a procedure: consistency (procedures should be consistent `across persons and over time`), bias-suppression (`personal self-interest and blind allegiance to narrow preconceptions should be prevented`), accuracy (`the process should be based `on as much good information and informed opinion as possible`, and `information and opinion must be gathered and processed with a minimum of error`), correctability (`opportunities must exist to modify and reverse decisions made`), representativeness (`all phases of the allocative process must reflect the basic concerns, values, outlook of important subgroups in the population of individuals affected`), and ethicality (`all allocative procedures must be compatible with the fundamental moral and ethical values accepted by that individual`)[21].

John Thibaut (a social psychologist) & Laurens Walker (a law professor) were the first to develop a systematic, empirical research program of psychological nature to try to demonstrate de importance of procedural justice as a distinct social justice concern, the impact of procedures as distinct from outcomes. Starting from existing literature on the distinction between substantive and procedural justice, they managed to differentiate feelings of distributive and procedural justice concerns, while also seeking some objective criteria for identifying each type of justice. Their research showed that people view fair procedures as a mechanism through which they are to obtain equitable outcomes, but also that they are concerned with the fairness of the processes as well as with the outcome itself[22]. They found that the positive effects of procedural justice occurred in formal legal settings with neutral third-party decision-makers[23], and much of their research was concerned with dispute-resolution procedures that involve binding decisions by a third party, such as arbitration and adjudication, with reference to both adversarial and inquisitorial trials. While their initial research showed that adversarial legal procedures are deemed fairer than inquisitorial procedures (conclusion that was further supported by many further studies in North-American literature and is mostly due to the larger control of the parties in presenting evidence), their 1978 study also shows that the adversarial procedure is less likely to result in truth, by

---

[19] Tom R. Tyler, `Procedural Justice and the Rule of Law...`, *op. cit.*, p. 3; Tom R. Tyler, `Procedural Justice, Legitimacy, and the Effective Rule of Law`, *Crime and Justice*, vol. 30, 2003, pp. 283, 286, DOI: 10.1086/652233.

[20] E. Allan Lind, Tom R. Tyler, *op. cit.*, pp. 129-130.

[21] Gerald S. Leventhal, *What Should Be Done with Equity Theory? New Approaches to the Study of Fairness in Social Relationships*, National Science Foundation, Washington, D.C., Sep. 1976, pp. 25-34, https://eric.ed.gov/?id=ED142463.

[22] Tom R. Tyler *et al.*, *Social Justice in a Diverse Society*, *op. cit.*, pp. 75-76, Neil Vidmar, *op. cit.*, pp. 877-878.

[23] John Thibaut, Laurens Walker, *Procedural Justice: A Psychological Analysis*, Lawrence Erlbaum Associates, 1975, pp. 94-95.

comparison with the inquisitorial system. In the end, the perception on each system depends on the value to be obtained[24] – justice in the adversarial system, truth in the inquisitorial one.

It was Tom R. Tyler who both appealed to Leventhal's claim for some general criteria of procedural fairness in a wide range of fields, and continued and expanded the work of Thibaut & Walker in the particular field of legal procedures.

Procedural justice, legitimacy, rule of law

Some of Tyler's most influential work regards the relationship between the perceptions of procedural justice and the perception of legitimacy, and, following Tyler's groundbreaking work in 1990, many empirical and theoretical studies have been conducted in order to better understand the processes that shape people's perceptions of authority[25]. A starting point in this discussion, we believe, is related to the legitimacy provided to decision-makers by both rule of law and procedural justice, as Tyler argues[26]. A brief discussion is necessary.

There are two major positions in discussing the rule of law: one that is formalistic and rather minimalistic, or procedural, and one that adds substantive elements to the assessment of the rule of law. In its narrowest approach, the rule of law refers to the requirement that everyone (including the state and its officials) is to obey the law.

Friedrich A. von Hayek, for instance, describes the rule of law in this narrow, formalistic approach: `the government in all its action is bound by rules fixed and announced beforehand – rules which make it possible to foresee with fair certainty how the authority will use its coercive powers in given circumstances, and to plan one's individual affairs on the basis of this knowledge`[27]. H.L.A. Hart writes that `a minimum of justice is necessarily realized whenever human behaviour is controlled by general rules publicly announced and judicially applied`[28]; his approach is also formalistic, but he distinguishes between the validity of law, which is drawn from its procedural character, and the morality of law, concluding that laws that are immoral are also laws, `but too iniquitous to obey or apply`[29].

Lon Fuller identifies eight procedural requirements for just law, namely the existence of general rules, promulgation, prospectivity, clarity, consistency, the defense of impossibility, constancy through time, and congruence between official action and declared rules[30]. Lon Fuller thus goes beyond Hart in suggesting that conformity to the legal order procedures are the necessary and sufficient conditions for law, and does so by suggesting that these procedures, if followed, will result in a just rule of law. Fuller finds that, since the procedural requirements of law insure its morality, the articulation of the substantive aims and values of law is not necessary[31], but considers that, if law doesn't meet these procedural standards, the very existence of that legal system could be denied.

A separation between such formal aspects and the substantive elements of justice in discussing the rule of law is to be seen in John Rawls's theory of (domestic) justice as well. He argues that the regular and impartial administration of public rules (what he calls `formal

---

[24] For further study on the matter, see Justin Sevier, `The Truth-Justice Tradeoff: Perceptions of Decisional Accuracy and Procedural Justice in Adversarial and Inquisitorial Legal Systems`, *Psychology, Public Policy, and Law*, 20(2), pp. 212-224, http://dx.doi.org/10.1037/law0000009.

[25] Sarah Bennett, Lorelei Hine, Lorraine Mazerolle, *op. cit.*, https://doi.org/10.1093/OBO/9780195396607-0241.

[26] Tom R. Tyler, `Procedural Justice and the Rule of Law...`, *op. cit.*, pp. 9-10.

[27] F.A. Hayek, *The Road to Serfdom*, George Routledge & Sons, 1944, p. 54.

[28] H.L.A. Hart, *The Concept of Law*, Oxford University Press, 1961, p. 202.

[29] *Ibidem*, pp. 202-205.

[30] Lon L. Fuller, *The Morality of Law*, Yale University Press, 1964, pp. 33-94; Donald H.J. Hermann, `The Fallacy of Legal Procedure as Predominant over Substantive Justice: A Critique of "The Rule of Law" in John Rawls' A Theory of Justice`, *DePaul Law Review*, vol. 23, no. 4, Summer 1974, p. 1411, https://via.library.depaul.edu/law-review/vol23/iss4/4.

[31] Donald H.J. Hermann, *op. cit.*, pp. 1411-1413.

justice`, a separate concept from the one of procedural justice, previously described) becomes the rule of law when applied to the legal system. The legal system, he claims, is `a coercive order of public rules addressed to rational persons for the purpose of regulating their conduct and providing the framework for social cooperation`. Moreover, if deviations from formal justice (`justice as regularity`) would be `too pervasive`, he would also question the existence of that legal system[32]. The precepts of justice associated with the rule of law would be: `ought implies can` (the system of rules must regard actions that are possible, `not impose a duty to do what cannot be done`, the decision-makers must act in good faith, and the good faith must be recognized by the subjects); similar cases need to be treated similarly (like decisions be given in like cases); there is no offence without a law (*nullum crimen, nulla poena sine lege*); and, finally, guidelines intended to preserve the integrity of the judicial process (which Rawls claim to define the notion of natural justice). The legal system must contain provisions for conducting orderly trials and hearings, rules of evidence that guarantee rational procedures of inquiry, and, generally, the rule of law requires some form of due process, namely a process reasonably designed to ascertain the truth (judges must be independent and impartial, no man may judge his own case, trials must be fair and open)[33].

We will not insist on the requirement of substantive justice and morality in the approach of the rule of law added by some authors (for instance, Ronald Dworkin), since our emphasis is on procedural matters. We will say, however, that requirements such as the protection of substantive individual rights are more and more taken into consideration in assessing the rule of law. For instance, substantive elements are to be found in the definition of the rule of law provided by the Secretary General Kofi Annan to the United Nations Security Council: `a principle of governance in which all persons, institutions and entities, public and private, including the State itself, are accountable to laws that are publicly promulgated, equally enforced and independently adjudicated, and which are consistent with international human rights norms and standards. It requires, as well, measures to ensure adherence to the principles of supremacy of law, equality before the law, accountability to the law, fairness in the application of the law, separation of powers, participation in decision-making, legal certainty, avoidance of arbitrariness and procedural and legal transparency`[34].

Moreover, while the aforementioned authors belong to the North American legal tradition, continental European legal tradition provided the German concept of the *Rechtsstaat* (as well as the French *État de droit* and other similar concepts), translated sometimes or seen as an equivalent of the `rule of law`, but differing in at least the interest of the former towards the nature of the state and certain conditions for legality, such as a constitutional state, as well as the generalized idea that *Rechtsstaat* also involves the requirement of protecting individual rights. We will notice, as well, that the notion `rule of law` is used in the European Union in a manner that includes formal notions, as well as substantive notions, such as the respect for fundamental rights[35]. In the opinion expressed by the European Commission for Democracy through Law, it seems that a consensus can now be found as to the necessary elements of the rule of law and *Rechtsstaat*, which are not only formal, but also substantial or material (*materieller Rechtsstaatsbegriff*). These elements would be: legality, including a transparent,

[32] John Rawls, *op. cit.*, pp. 235-236.
[33] *Ibidem*, pp. 236-239.
[34] *Report of the Secretary General to the Security Council (2004), The Rule of Law and Transitional Justice in Conflict and Post-Conflict Countries*, https://www.un.org/ruleoflaw/blog/document/the-rule-of-law-and-transitional-justice-in-conflict-and-post-conflict-societies-report-of-the-secretary-general/, accessed May 10, 2019.
[35] For an analysis on the use of `rule of law`/*Rechtsstaat* in various European and international documents, see *Report on the Rule of Law, The European Commission for Democracy through Law*, Venice, 25-26 March 2011, https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2011)003rev-e, accessed May 10, 2019.

accountable and democratic process for enacting law; legal certainty; prohibition of arbitrariness; access to justice before independent and impartial courts, including judicial review of administrative acts; respect for human rights; non-discrimination and equality before the law[36].

As previously mentioned, in Tyler's view, the rule of law and procedural justice both focus on providing legitimacy to decision-makers[37]. They do it in different manners, since procedural justice in the subjective sense on which we are focusing represents an assessment of the fairness of a decision-making process that is based on the judgments individuals make in relation to legal procedures.

While rule of law provides legitimacy by equally applying existing, `fixed` law to all individuals, and, in some opinions, respecting the rights of individuals, procedural justice, in the subjective sense, `promotes legitimacy by giving individuals a neutral and trustworthy decision maker, allowing them a voice, and treating them with courtesy and respect`[38], elements that lead to subjective judgments regarding procedural justice. Various further connections can be made. For instance, the neutrality of a decision-maker (a subjective criteria) can be seen in applying fixed law equally to all parties, and applying law in a neutral manner (as required according the rule of law) leads to perceptions that the authority providing the decision is trustworthy. The trustworthiness and neutrality of a decision-maker may be judged by whether the finding is based on facts and evidence, as required, also, according the rule of law. Moreover, providing voice to disputants in legal proceedings, treating parties with courtesy and respect are manners in which respect for individual rights manifests, even though, as Tyler acknowledges, no substantive rights are guaranteed[39].

Moreover, Tyler raises the point that it is possible that the psychological inclinations to value fair process and the personal assessments regarding the factors that create a fair process are the `original drivers` of rule of law principles. In the same time, the design of the system of rule of law may provide a `helpful template` for what fair process would mean as we form our psychological perceptions of procedural justice. In other words, it is possible that the foundational concepts of the rule of law contributes to making individual determinations about what behavior is fair[40].

Research conducted (including empirically) in social psychology in the field of procedural justice suggests that, in situations where individuals feel that a decision-maker is neutral, trustworthy, has given them the opportunity for voice (decision-making factors), and has also treated them with courtesy and respect (interpersonal factors), they are more likely to feel that the process was procedurally just. As a further result, they would feel that the decision-maker has legitimate authority and that they ought to defer to that decision maker[41]. Therefore, beyond the satisfaction drawn from fair decision-making process in terms of the result, people are more likely to defer to the decisions and judgments of an authority, as well as comply with those judgments in the long term, when they perceive that the authority has made those decisions according to a fair process. This increased deference and compliance occurs because the procedural justice of the decision-making process leads them to conclude that the decision-making authority, including the authority that promulgated the rules, is legitimate[42].

---

[36] *Ibidem*, p. 10.
[37] Tom R. Tyler, `Procedural Justice and the Rule of Law...`, *op. cit.*, p. 9.
[38] *Ibidem*, pp. 9-10.
[39] *Ibidem*, p. 10.
[40] *Ibidem*, p. 9.
[41] Tom R. Tyler, *Why People Obey the Law*, Yale University Press, 1990, pp. 115-134; Tom R. Tyler, `Procedural Justice and the Rule of Law...`, *op. cit.*, p. 7.
[42] Tom R. Tyler, *Why People...*, *op. cit.*, pp. 115-123; Tom R. Tyler, `Procedural Justice and the Rule of Law...`, *op. cit.*, pp. 6-7.

The empirical results that Tyler obtained have led him to prioritize normative compliance (involving both `personal morality`, namely people's general set of beliefs as to how they should act, and `legitimacy`, understood as people's perception as to whether law enforcement officials rightly have authority over them) over instrumental compliance. Moreover, legitimacy is emphasized over personal morality in the normative field of compliance: rather than the favorability or the perceived fairness of the outcome drawn from people's experience with law enforcement authorities, it was the perceived procedural fairness that was particularly important in shaping people's compliance[43]. If we admit that a system of voluntary deference to authority is critical to the functioning of society, it is important to recognize that such deference can also be affected by the degree of procedural justice, and the legitimacy it involves, that the individuals experience[44].

Conclusions

While much emphasis in the field of procedural justice has been on the issue of fair outcomes to be achieved, as we have seen, procedural justice research conducted thus far shows not only that the subjective assessment of the fairness of a decision-making process is a distinct assessment than the one of the outcome, but that rather the perceived fairness of the process is the element more likely to result in voluntary compliance. If people do not see procedures as fair, legitimacy will not be obtained, and that includes the legitimacy of the authority that promulgated the law or of the judge who applies it. Such a result is clearly important as to the point of voluntary compliance, since it has been shown to draw from legitimacy.

It is not only the objective elements pertaining to the rule of law, but also the subjective assessment of the actual fairness of procedures that shapes legitimacy. These considerations should be carefully considered by the authorities involved in legal procedures, including the legislators, law enforcement officials, police, prosecutors, judges and so on, who need to pay attention to the subjective component of procedural justice in both adopting legal norms and applying these norms.

A robust body of research has already been conducted in North American literature and is in constant development, particularly regarding criminal proceedings, but also civil proceedings, alternative conflict resolution, administrative law and so on. I believe that similar comprehensive research should be conducted in the European space as well, taking into consideration both the common values shared in European legal tradition, as well as the particularities drawing legitimacy in each legal system, which would help us find the commonplace of subjective assessments on fair procedures (and whether these are, indeed, culturally different from the North American one). While objective values are easily found in legal doctrine, in public statements of officials, in legal norms *per se* (norms of European bodies, constitutions, codes of procedures), subjective assessments on the fairness of legal procedures have not been properly taken into consideration and studied comprehensively. I believe that, by accomplishing this, the implications in the European space would even contribute to better understanding, promoting, protecting the common assessment of the rule of law. At state level, it would be highly useful in the adoption and implementation of legal norms and subsequent procedures corresponding to citizens' beliefs on fair procedures, and also in acknowledging certain subjective factors that contribute to the assessment of procedural fairness. Both of these attitudes would increase voluntary deterrence and

[43] Anthony Bottoms, Justice Tankebe, `Beyond Procedural Justice: A Dialogic Approach to Legitimacy in Criminal Justice`, *Journal of Criminal Law and Criminology*, vol. 102, no. 1, Winter 2012, pp. 120-121, https://scholarlycommons.law.northwestern.edu/jclc/vol102/iss1/4/.
[44] Tom R. Tyler, `Procedural Justice and the Rule of Law...`, *op. cit.*, p. 7.

compliance by providing to the main actors of the legal system – legislators, law enforcement agents, judges – (more) legitimacy.

Bibliography:

Bennett, Sarah; Lorelei Hine; Lorraine Mazerolle, `Procedural justice`, *Oxford bibliographies*, Oxford University Press, New York, 2018, https://doi.org/10.1093/OBO/9780195396607-0241.

Bottoms, Anthony; Justice Tankebe, `Beyond Procedural Justice: A Dialogic Approach to Legitimacy in Criminal Justice`, *Journal of Criminal Law and Criminology*, vol. 102, no. 1, Winter 2012, pp. 119-170, https://scholarlycommons.law.northwestern.edu/jclc/vol102/iss1/4/.

Fuller, Lon L., *The Morality of Law*, Yale University Press, 1964.

Hart, H.L.A., *The Concept of Law*, Oxford University Press, 1961.

Hayek, F.A., *The Road to Serfdom*, George Routledge & Sons, 1944.

Hermann, Donald H.J., `The Fallacy of Legal Procedure as Predominant over Substantive Justice: A Critique of "The Rule of Law" in John Rawls' *A Theory of Justice*`, *DePaul Law Review*, vol. 23, no. 4, Summer 1974, pp. 1408-1436, https://via.library.depaul.edu/law-review/vol23/iss4/4.

Leventhal, Gerald S., *What Should Be Done with Equity Theory? New Approaches to the Study of Fairness in Social Relationships*, National Science Foundation, Washington, D.C., Sep. 1976, https://eric.ed.gov/?id=ED142463.

Lind, E. Allan; Tom R. Tyler, *The Social Psychology of Procedural Justice*, Springer Science+Business Media, LLC, New York, 1988.

Nelson, William, `The Very Idea of Pure Procedural Justice`, *Ethics*, vol. 90, no. 4, (Jul. 1980), pp. 502-511, https://www.jstor.org/stable/2380450.

Pogge, Thomas, `Justice: Philosophical aspects`, *International Encyclopedia of the Social and Behavioural Sciences*, 2nd ed., Elsevier, 2015, pp. 943-948.

Rawls, John, *A Theory of Justice*, Belknap Press of Harvard University Press, 1971.

Sadurski, Wojciech, `Commutative, distributive and procedural justice – What does it mean, what does it matter?`, *Sydney Law School Legal Studies Research Paper*, No. 09/79, September 2009, http://ssrn.com/abstract=1471022.

Sevier, Justin, `The Truth-Justice Tradeoff: Perceptions of Decisional Accuracy and Procedural Justice in Adversarial and Inquisitorial Legal Systems`, *Psychology, Public Policy, and Law*, 20(2), pp. 212-224. http://dx.doi.org/10.1037/law0000009.

Thibaut, John; Laurens Walker, *Procedural Justice: A Psychological Analysis*, Lawrence Erlbaum Associates, 1975.

Tyler, Tom R., *Why People Obey the Law*, Yale University Press, 1990.

Tyler Tom R.; Robert J. Boeckmann; Heather J. Smith; Yuen J. Huo, *Social Justice in a Diverse Society*, Westview Press, 1997.

Tyler, Tom R., `Procedural Justice, Legitimacy, and the Effective Rule of Law`, *Crime and Justice*, vol. 30, 2003, pp. 283-357, DOI: 10.1086/652233.

Tyler, Tom R., `Procedural Justice and the Rule of Law: Fostering Legitimacy in Alternative Dispute Resolution`, *Yale Law School Faculty Scholarship Series*, 4992, 2011, https://digitalcommons.law.yale.edu/fss_papers/4992/.

Vidmar, Neil, The Origins and Consequences of Procedural Fairness, *Law and Social Inquiry*, 15, 1990, pp. 877-892, https://scholarship.law.duke.edu/faculty_scholarship/127/.

Report of the Secretary General to the Security Council (2004), The Rule of Law and Transitional Justice in Conflict and Post-Conflict Countries, https://www.un.org/ruleoflaw/blog/document/the-rule-of-law-and-transitional-justice-in-conflict-and-post-conflict-societies-report-of-the-secretary-general/, accessed May 10, 2019

Report on the Rule of Law, The European Commission for Democracy through Law, Venice, 25-26 March 2011, https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2011)003rev-e, accessed May 10, 2019.

ABOUT GLOBALIZATION AND INEQUALITY

Vasilica Mariana Bigea

PhD Student, Bucharest University of Economic Studies

Abstract: This paper want to be an analysis of the global an economy in the context of the globalization and the way in wich the power of money, information, technology and the social context influences people s perceptions and public politices. The purpose of this work is to highlightthe fenomen of globalization has generated more inequality than equity and if globalization can be managed so that the number of beneficiaries is as large as possibble.

Keywords: market economy, inequality, information, manipulation, wealth, state

Globalizarea a fost şi este un fenomen deosebit de controversat.Deşi eliminarea obstacolelor din calea comerţului internaţional a ajutat multe ţări să se dezvolte într-un mod mult mai rapid decât ar fi făcut-o altfel, deşi exporturile au contribuit la îmbunătăţirea nivelului de trai a milioane de oameni şi sentimentul izolării resimţit în multe dintre ţările în curs de dezvoltare, a scăzut, dându-le locuitorilor acestor ţări accesul la cunoaştere, deşi ajutorul străin a fost benefic pentru milioane de oameni, adesea într-un mod imperceptibil (gherilelor din Filipine li s-a dat de lucru la momentul depunerii armelor,proiectele de irigaţii au crescut veniturile agricultorilor, proiectele din educaţie a adus ştiinţa de carte în mediul rural în câteva ţări, proiectele anti-SIDA au limitat răspândirea acestei boli), globalizarea este un fenomen destul de contestat.Pentru susţinătorii globalizării, acest fenomen înseamnă progres, iar tările în curs de dezvoltare trebuie să o accepte dacă vor să se dezvolte, însă pentru mulţi oameni din aceste ţări globalizarea nu a adus beneficiile promise.[1] S-a accentuat separaţia dintre cei bogaţi şi cei săraci, stabilitatea economică nu a fost atinsă, economia de piaţă nu a dat rezultatele preconizate în Rusia, occidentalii sunt acuzaţi de ipocrizie impunând ţărilor sărace să elimine barierele comerciale deşi ei le-au menţinut pe ale lor-împiedicând astfel exportul de produse agricole, occidentalii au stabilit prioritătile globalizării asigurându-şi astfel o parte consistentă a beneficiilor, în dauna ţărilor sărace.

Deşi globalizarea a avut şi beneficii, preţul plătit a fost foarte mare pentru că mediul înconjurător a fost distrus, viaţa politică viciată,iar ritmul rapid al schimbărilor nu a permis ţărilor în curs de dezvoltare să se adapteze la noul sistem de valori, crizele economice au adus cu ele o creştere semnificativă a şomajului generând o fărâmiţare socială, conflicte etnice şi mai ales violenţe urbane.Cei care apreciau valorile democratice au văzut cum creditorii internaţionali impuneau condiţii în schimbul acordării ajutorului lor-subminând astfel suveranitatea naţionala.Majoritatea beneficiilor globalizării au fost recunoscute de aproape toată lumea, iar importanţa instituţiilor internaţionale a fost recunoscută, acordânduli-se atenţia cuvenită, dar controversa în privinţa globalizării vizează strict aspectele economice şi instituţiile internaţionale care au redactat reguli ce au impus condiţii privitoare la liberalizarea pieţelor de capital.

Modalitatea prin care oamenii bogati ii determina pe ceilalti, restul de 99%, sa obtina ce doresc este ,dupa cum spune Stiglitz, ,,spalarea pe creier ”sau ,,propaganda”-mod prin care cei puţini îi conving pe cei mulţi că au aceleaşi interese şi mai mult, au modelat convingerile despre echitate si eficienţă[2], despre atuurile si slăbiciunile statului şi ale pieţei.Totuşi controlul

[1] J.Stiglitz,Globalizarea-Speranţe şi deziluzii,Editura Economică,2005,pg.32
[2] J.Stiglitz,Pretul inegalitatii,Publica,2013,pg. 252

lor nu este complet oricat le-ar plăcea acest lucru și asta pentru că ideile si percepțiile se modifică de-a lungul timpului, iar schimbările din economie si tehnologie au un efect uriaș asupra acestora. Însă, tocmai datorită acestor evoluții și bogații lumi dețin mai multe cunoștințe și deci posibilități de manipulare, ceea ce le permite să își promoveze cauza cu rezultate mai mari.Marchetingul a devenit o știință socio-umană care nu informează neapărat publicul ci mai degrabă îl manipulează, modificându-i percepția asupra nevoilor și mai departe asupra realității, realitate dorită de cei bogați.

Informația dar și accesul la aceasta precum și capacitatea de înțelegere au, ca întotdeauna, o importanță covârșitoare. Într-un fel se comportă un individ care are acces la informații perfecte și le-ar putea utiliza eficient în atingerea scopurilor lui și cu totul altfel se comportă același individ care are acces la o informație incompletă și mai rău stau lucrurile, dacă nici nu știu cum să o folosească. Sigur că ceea ce face cu informația și modul în care își satisface nevolie, raționalitatea acestuia, au un caracter subiectiv și ține de economia comportamentală.Studiile de economie comportamentală au scos în evidență faptul că percepțiile noastre pot fi influențate de contextul în care se face analiza, iar convingerile noastre sunt foarte fragile și ușor de influențat.Mai mult, psihologii afirmă că oamenii reacționează diferit la informații în funcție de convingerile pe care le au: dacă informația primită concordă cu convingerea proprie, este reținută-dacă informația primită nu concordă cu convingerile proprii , este ignorată.Credințele și percepțiile , indiferent dacă au sau nu o bază reala, influențează comportamentul nostru dar mai ales comportamentul colectiv, inclusiv prin prisma deciziilor politice care afectează problematica economică.[3]

Astfel, piețele pot să-și creeze propria realitate.Dacă este răspândită percepția că piețele sunt eficiente și pot funcționa singure, adică fără o intervenție din partea statului, atunci este posibil ca statul să nu intervină prin reglementări, iar acest lucru este foarte dorit de către cei bogați. Echitatea și inegalitatea sunt privite diferit în funcție de cel care privește.Având la îndemână informația și metodele adecvate, în discusurile publice, cei bogați dar și clasa politică, pot modifica percepțiile celor mulți-ale votanților, determinându-i să-și dorească și astfel să voteze, ceea ce vor primii.

Se duce o bătălie intelectuală pe tema unor politici publice, iar în spatele acestor bătălii se află de fapt o luptă aprigă pe seama percepțiilor și a ideilor: rolul statului, rolul pieței și al societății civile.Si astel, în funcție de orientarea politică, sunt modificate pe rând convingerile și percepțiile celor mulți, în funcție de interesele clasei politice.De remarcat că, indiferent de nivelul la care se țin discursurile nu sunt uitate cuvintele mari, cu un impact major asupra auditorului: drepturile omului, egalitate, eficiență și democrație.

Ideile despre aceste noțiuni fundamentale și modificarea lor în cursul istoriei, au reprezentat atât motivul cât și efectul schimbarilor produse în societate și economie.Globalizarea a adus idei noi despre democrație, drepturile omului și egalitate.Succesele și eșecurile repetate . pe care statul și piața le-au avut în timp au un rol important în evoluția ideilor despre rolul statului, al piețelor și al societății civile.Teoretic, părerile sunt împărțite, însă practic, rezultatele înregistrate de unele țări din Asia de Est, au demonstrat clar faptul că trebuie să existe un echilibru intre rolul jucat de piețe pe de-o parte și rolul statului pe de altă parte-numit statul dezvoltator care orchestrează dezvoltarea dar cu ajutorul mecanismelor pieței.Unele idei se pot schimba dar marea majoritate de modifică într-o perioadă lungă de timp, de aceea schimbările societale și cele din planul credinței se modifică cu mare încetineală.Deseori există un decalaj între schimbările societale și schimbarea ideilor, iar lentoarea cu care ideile evoluează este una dintre motivațiile pentru care societățile se schimbă atât de greu.Unele dintre societăți se pot găsi blocate într-un ansamblu de credințe pentru că credințele unui individ nu se schimbă decât dacă există un

[3] J.Stiglitz,Pretul inegalitatii,Publica,2013,pg. 258

număr suficient de mare de indivizi care își schimbă credințele. Mai există și fenomenul de comutare a convingerilor și astfel auzim că inegalitatea este necesară pentru funcționarea unei economii de piață.Dar cât de mare să fie această inegalitate ?

Un rol important îl are și contextul social.Dacă interacțiunea dintre grupuri este restânsă atunci pot exista percepții diferite asupra realității.Așa se întâmplă cu polemica referitoare la legitimitatea și amploarea inegalității.[4] Grupurile din vârful piramidei pot modifica idei și percepții demonstrând asfel că există un control asupra evoluției ideilor.Una dintre modalitățile de control este refuzul accesului la educație și la mass-media.Neavând acces la infomație sau neânțegând-o, ideile nu mai ies la suprafață sau sunt suprimate.O altă modalitate de control este crearea unei distanțe sociale.Astfel, dacă posibilitățile economice ale unui grup sunt atât de reduse încât îl mențin într-o stare de sărăcie extremă, atunci interacțiunile acestui grup cu alte grupuri sunt extrem de limitate sau inexistente, dându-i astfel posibilitatea să își formeze o altă cultură.

În politica dirijată de interesul banului, politicienii au tot interesul să promoveze idei și interese care servesc celor cu bani.În mare parte din cazuri, politicienii nu promovează propriile idei, le preiau din lumea academică și de la intelectualii spațiului public, instituții guvernamentale sau nonguvernamentale, idei care să corespundă fie cu viziunea lor despre lume[5] fie cu interesele proprii și le expun alegătorilor, ambalate atrăgător. Bătălia se duce pentru convingerea alegătorilor independenți, iar dacă îi câștigă, lucrul acesta se întâmplă utilizând mesaje care fac apel la simțăminte, povești simple distorsionate și deseori repetate și nu mesaje care fac apel la rațiune.Cuvintele folosite trebuie să transmită noțuni de echitate, legitimitate, sentimente pozitive.

Bătălia pentru guvernare este o bătălie a percepțiilor.O altă bătălie dusă este cea între tabăra care crede că piețele funcționează bine și dacă acestea eșuează este un eșec de guvernare ale instituțiilor statului și tabăra celor mai puțin încrezători în capacitățile piețelor și care susțin un rol important al statului.Această bătălie, spune Stiglitz, este una ideologică pentru că știința economică are un ansamblu de răspunsuri nuanțate.Această bătălie se manifestă în toate sferele de politică publică și influențează rolul asumat de stat în asigurarea macrostabilității economice, în reglarea piețelor, în protejarea mediului și asigurarea protecției sociale. Este nevoie de stat pentru asigurarea cadrului juridic în desfășurarea contractelor[6].Teoria arată că piețele merg bine atunci când câștigurile sociale și cele din mediul privat sunt bine aliniate, ceea ce nu se poate întâmpla atunci când sunt distorsiuni create printr-o circulație asimetrică a informației imperfecte.Criza economică ne-a arătat cu ușurință cine sunt cu adevărat perdanții și cine sunt câștigătorii: în aproape toate cazurile, indiferent că este vorba de poluarea mediului, practici de împrumut exploatatare, abuzuri de guvernanță corporativă, cei de la vârf ies în câștig și cei de la bază sunt in pierdere.

Economiștii susțin că nu exsită nicio economie prosperă în care statul să nu fi avut un rol important, atât în țările cu un ritm rapid de creștere cum este China dar și în țările cu nivel ridicat al standardelor de viață cum sunt țările scandinave.Lipsa reglementării a condus la instabilitate, la lipsa concurenței, la mai multă fraudă. Cei care se opun reglementării spun că aceasta dăunează afacerilor. Desigur, reglementările care previn poluarea afectează afacerile din domeniul respectiv, în sensul că ele nu mai ajung atât de repede la profitul pe care și l-au propus, reglementările care interzic angajarea copiilor afectează firmele care ar exploata forța de muncă a acestora în schimbul unei retribuții modice și în același timp munca grea, timpurie, le-ar afecta dezvoltarea normală a organismului. Astfel, recompensele celor din mediul privat și câștigurile sociale, au căi diferite, iar acest lucru când s-ar întâmpla este clar că piețele nu funcționeaza bine și orice activitate economică este distorsionată, inclusiv

[4] J.Stiglitz,Pretul inegalitatii,Publica,2013,pg. 270
[5] J.Stiglitz,Pretul inegalitatii,Publica,2013,pg. 273
[6] J.Stiglitz,Pretul inegalitatii,Publica,2013,pg. 290

inovarea.Piețele nu au cum să funcționeze corect dacă nu există o oarecare disciplină și dacă firmele se aleg numai cu câștigul datorat asumării unor riscuri adeseori inexistente, iar contribuabilii plătesc toate pierderile.Statul trebuie să fie prezent , asigurând o plasă de protecție pentru cei care întotdeauna plătesc și nu-și pot permite sa își încheie o poliță de asigurare.

Sănătatea, educația și mediul în care trăim, sunt câțiva dintre factorii care definesc bunăstarea și performanța. Nu avem sănătate dacă cei mai mulți dintre cei săraci nu-și pot permite achiziția unei case decât în apropiere fabricilor zgomotoase sau a locurilor foarte aglomerate cum sunt aeroporturile și gările.Modul în care este măsurată performanța este un aspect foarte important al bătăliei percepțiilor și contează decisiv,chiar, într-o societate ca a noastră orientata mai ales pe rezultate.Sistemele noastre de evaluare influențează percepția pe care ne-o formăm în legătură cu propria noastră performanță și cu performanța noastră relativa în legatură cu alte sisteme economice.[7] Dacă măsurăm altceva decât ce trebuie, atunci vom lua alte măsuri de corectare decât ceea ce avem nevoie.

Avem nevoie de un stat de drept, însă un stat de drept nepotrivit contribuie la păstrarea și exinderea inegalităților.Unul din rolurile foarte importante ale statului este de a reechilibra justiția.

Noțiunile de libertate și justiție nu pot fi separate.Libertatea unui individ se termină acolo unde libertatea altui individ este afectată.Care dintre cele două este mai importantă ? Pentru acest motiv, societățile își dezvoltă reguli și reglementări , câte însă dintre acestea funcționează pentru unii și câte pentru ceilalți nu este prea greu de văzut.Și astfel apare importanța puterii politice.Dacă puterea politică devine inegal distribuită vor apare și consecințe politice.Chiar dacă statul este menit să îi apere pe cei slabi în fața celor puternici, oamenii politici își vor folosi puterea politică pentru a cenzura statul de drept astfel încât statul să le asigure un cadru legal în care, aceștia să-și poată continua exploatarea celor slabi.Dacă anumite grupuri controlează procesul politic, acestea îl vor folosi pentru a crea un sistem economic care să le favorizeze prin legislatie, reglementări, subvenții, concurentă, proprietatea intelectuală și taxarea ei și mai ales prin costurile de acces la justiție[8].

Dacă sistemul de justiție este lent, atunci cei săraci nu pot suporta costurile unui proces juridic îndelungat, bogații stiu acest lucru și se folosesc de el, oferindu-le reclamanților sume derizorii în schimbul renunțării la procesele intentate.Sunt destule exemple de țări în care cu ajutorul statului de drept și al cadrului legislativ al falimentului, un grup de proprietari a fost înlocuit de alt grup de proprietari, au fost cumpărați magistrati și au fost falificate documente și astfel, procesele au continuat fără piedici.De fapt, nu au fost cumpărați numai judecători ci chiar legi prin contribuții masive la campanii electorale, cei bogați asigurându-se astfel că le va fi susținută cauza. Joseph E. Stiglits arată în capitolele 6 și 7 din lucrarea sa ,,Prețul inegalității", foarte clar cum în SUA, sectorul financiar a avut grijă mereu ca ,,statul de drept" să funcționeze întotdeauna în favoarea sa și împotriva cetățenilor de rând.Frauda distorsionează economia și diminuează încrederea.

Când ești sărac ești și nesigur și neputincios, uneori marginalizat și chiar respins. Săracii sunt lăsați să se descurce singuri adică sunt vulnerabili atunci când economia este în declin și dispar locuri de muncă.Această situație este des întâlnită în țările în curs de dezvolatare în care guvernele sunt prea sărace pentru a implementa programe de asistență socială.Săracii au puține ocazii de a-și exprima punctul de vedere și atunci cand o fac nu sunt ascultați și dacă sunt ascultați li se răspunde că nu se poate face nimic.Globalizarea este una dintre multiplele forțe care ne influențează societățile și economiile și care generează inechitate.Dar și fără globalizare inegalitatea ar spori.[9] Progresul tehnologic care a generat o

[7] J.Stiglitz,Pretul inegalitatii,Publica,2013,pg. 306
[8] J.Stiglitz,Pretul inegalitatii,Publica,2013,pg. 316
[9] Josepf E. Stiflitz,Mecanismele globalizarii,Polirom,pg.234

mulțime de schimbări tehnologice au determinat creșterea importanței unor aptitudini pe anume piețe și deci cei care au câștigat sunt fie cei care le au, fie cei cărora le este la îndemână formarea acestora.Modificările generate de progresul tehnologic poate fi considerat un factor cu un impact asupra inegalității mult mai mare decat globalizarea, pentru că acesta determină diferențe la nivel salarial în sectorul angajaților necalificați.Votanții nu pot interveni în modificarea evoluției tehnologiei dar pot să ia măsuri ,prin intermediul aleșilor, în privința globalizării.

Puterea generează putere și astfel există posibilitatea de formare a unei opoziții fată de o globalizare echitabilă mai ales în Europa și America. Prin folosirea puterii lor economice combinate, se pot asigura că regulile jocurilor economice le apără poziția și chiar le-o consolidează, ceea ce nu este nici democratic și nici echitabil având în vedere că în țările în curs de dezvoltare sunt prea mulți care au pierdut datorită globalizării.Se simte nevoia modificării modului de a gândi, deși politica are un caracter local și alegătorii au o existență locală.În fiecare țară, legile și reglementările îi afectează diferit pe oameni, iar în negocierea contractelor comerciale internaționale, negociatorii sunt însărcinați să câștige maximum din ce pot câștiga pentru cei pe care îi reprezintă.

Eliminarea deficitului de democrație, susține Stiglitz,și nu numai el, prin evaluarea mai atentă a deciziilor luate la nivel internațional dar și prin restructurarea instituțiilor internaționale, ar putea reprezenta soluții pentru eliminarea deficitului democratic.Instituțiile internaționale sunt responsabile cu stabilirea regulilor jocului și cu gestionarea economiei globale, însă adesea, ele reprezintă anumite interese (exemplu agricultura și petrolul) ale țărilor puternic industrializate și astfel, uneori, dezechilibrul este rezultatul unor inechități in sistemul de votare, alteori se datorează puterii economice ale statelor respective și intereselor acestora.Dezechilibrul se manifestă în lista de priorități dar și în rezultatele din diferite domenii de activitate. La nivel internațional nu s-a reușit crearea instituțiilor politice democratice care sunt necesare unui proces de globalizare eficient, adică a instituțiilor care să garanteze că puterea economieie globale de piată determină îmbunătățirea situațiilor majorității oamenilor din lume și nu doar a celor înstăriți din țările bogate.Globalizarea, menționa Stiglitz, a depășit uneori capacitatea democrațiilor naționale de a tempera economia de piată[10].Dar, responsabilitatea nu le aparține în totalitate instituțiilor așa cum nu le aparține în totalitate nici guvernelor, pentru că acestea au fost votate, iar noi trăim în comunități locale și continuăm să gândim într-o foarte mare măsură dintr-o perspectivă locală.Prin această manieră de a gândi nu luăm în considerare faptul cum deciziile noastre îi afectează pe alții și economia globală, îndreptându-ne atenția numai spre bunăstarea noastră.

Globalizarea înseamnă că evenimete din zone diferite ale lumii, influențează viața oamenilor din altă zonă a lumii, pe măsură ce ideile, informațiile, produsele și serviciile, capitalul și oamenii circulă cu mai mare ușurință dincolo de frontiere. Acțiunile colective ar trebui să țină cont de nevoia de a pune capăt externalităților negative și pe promovarea bunăstării tuturor, punându-le la dispoziție bunurile globale de ale căror beneficii să se bucure toată lumea. Dacă bunurile publice globale-pacea globală, sănătatea globală, conservarea mediului global, informațiile globale-nu sunt promovate în mod colectiv de către comunitatea globală, atunci apare riscul de a nu fi promovate în mod corespunzător.[11]Însă punerea la dispoziția tuturor a bunurilor globale, necesită bani-apărând astfel nevoia de implementare a unui anumit sistem de finanțe.Stiglitz, propune, ca exemplu de finanțare,scoaterea la licitație a drepturilor de pescuit, a drepturilor de extragere a resurselor naturale din platformele submarine sau a permiselor de emisie a gazelor cu efect de seră, permițând astfel accesul tuturor la bunurile globale.Deasemeni, impozitarea externalităților negative-vânzarea armelor

[10] Josepf E. Stiflitz,Mecanismele globalizarii,Polirom,pg.237
[11] Josepf E. Stiflitz,Mecanismele globalizarii,Polirom,pg.240

către ţările în curs de dezvoltare,poluarea, fluxurile de capital destabilizatoare dintr-o ţară în alta, pot fi o altă sursă de finanţare pentru bunurile publice globale.

Pentru ca globalizarea să funcţioneze, este nevoie de un regim economic internaţional prin care atât ţările în curs de dezvoltare cât şi ţările dezvoltate, să aibă un acces mai uşor la bunăstare, iar acest lucru este posibil numai dacă se încheie un nou contract social global între cele două categorii de ţări, contract care să promoveze cu adevărat dezvoltarea precum şi o nouă modalitate de abordare a proprietăţii intelectuale şi a dreptului de autor(prin care ar fi recunoscută importanţa accesului la cunoaştere al ţărilor în curs de dezvoltare precum şi necesitatea ca medicamentele salvatoare de vieţi să fie disponibile şi la preţuri accesibile), dar şi dreptul ţărilor în curs de dezvoltare de a le fi protejate cunoştinţele tradiţionale. Mai mult, le-ar fi foarte benefic ţărilor în curs de dezvoltare, un acord al statelor dezvoltate care să prevadă recompensarea serviciilor economice aduse de ţările mai puţin dezvoltate, atât în ce priveşte conservarea biodiversităţii cât şi contribuţia lor la lupta împotriva încălzirii globale. Reformarea arhitecturii financiare globale, ar fi un alt pas spre reducerea instabilităţii economice, reformă prin care ţările dezvoltate ar putea prelua o parte din riscurile la care sunt expuse ţările în curs de dezvoltare, lucru care se poate dovedi benefic în consolidarea stabilităţii economice la nivel mondial; împiedicarea apariţiei unor noi monopoluri globale, în scopul gestionării echitabile a situaţiilor complexe, atât la nivel de ţară cât şi la nivel de companii, obligând astfel corporaţiile multinaţionale să îşi asume responsabilităţile asociate cu pagubele ecologice pe care le provoacă; stoparea livrărilor de arme către ţările în curs de dezvoltare; neimplicarea în cazuri de corupţie şi mită; o transparenţă sporită dar şi posibilitatea prezentării mai multor puncte de vedere;creşterea capacităţii ţărilor în curs de dezvoltare de a se implica în procesul decizional la nivel global;intensificarea responzabilizării mai ales electorale; proceduri judiciare mai bune; renunţarea la practicile care subminează democraţia[12]-sunt alte modalităţi prin care Stiglitz vede posibilă găsirea unui nou echilibru la nivel mondial.

Nemulţumirile legate de globalizare, aşa cum a fost gestionată până acum, arată nemulţumiri legate de rezultate dar şi nemulţumiri legate de absenţa proceselor democratice.Un alt aspect mai important decât globalizarea economică îl constituie securitatea.Prima şi cea mai importantă responsabilitate a unei ţări faţă de cetăţenii săi este de a-i proteja, însă securitatea, alături de alte valori, au fost tratate cu superficialitate tocmai datorită deficitului de democraţie, adică ceea ce ar trebui să fie important pentru cetăţenii obişnuiţi nu beneficiază de atenţia necesară.Acest lucru demonstrează că globalizarea economică a avansat mai rapid decât globalizarea politică, suntem interdependenţi economic, dar nu am învăţat să convieţuim impreună intr-un mod paşnic. Deşi au fost create legături prin globalizarea economică, deşi există o înţelegere mai armonioasă datorită interacţiunilor cotidiene, acestea nu sunt suficiente.În absenţa păcii nu există comerţ.

Pentru cea mai mare parte a lumii, modul în care a fost gestionată globalizarea a generat nemulţumiri deoarece câţiva dintre oamenii dintr-o ţară (indiferent că este o ţară dezvoltată sau în curs de dezvoltare) s-au îmbogăţit şi cea mai mare parte a sărăcit sau în cel mai bun caz nivelul lor de bunăstare nu s-a îmbunătăţit amplificând astfel inegalităţile şi nesiguranţa.[13]

BIBLIOGRAPHY

1. J.E. Stiflitz,Mecanismele globalizării,Polirom
2. J.E.Stiglitz,Preţul inegalităţii,Publica
3. J.E.Stiglitz,Globalizarea-Speranţe şi deziluzii,Editura Economică

[12] Josepf E. Stiflitz,Mecanismele globalizarii,Polirom,pg.244
[13] Josepf E. Stiflitz,Mecanismele globalizarii,Polirom,pg.249

EXTERNAL PERFORMANCE DISPARITIES OF THE EU'S AGRI-FOOD SECTORS

Mirela-Adriana Rusali

PhD, Institute of Agricultural Economics – Romanian Academy

Abstract: The paper presents results on the structure and indices of value growth of the trade flows and the balance of food trade for Romania on the world and EU markets, as well as comparisons between states on total foreign food trade, intra-EU and extra- EU and correlation between the variables represented by the shares of the export in GDP and the degree of commercial opening. An analysis was made on Romania's food foreign trade flow,s as compared to the total food sector and the EU-28 member states, in order to highlight post-accession changes in the external performance of the agro-food sectors and the countries' rank. The research objective comply with the national interest in increasing the valorisation of the agricultural potential in the processing sector, improving national sectors' performance and reducing disparities between countries.

Key words: agro-food sector, trade performance, EU.

Introducere

Cercetarea asupra performanțelor comerciale postaderare ale produselor agroalimentare ale României și comparații cu statele membre în contextul UE28 se încadrează în interesul european de îmbunătățirea performanțelor sectoriale naționale și reducerea decalajelor dintre state.

S-a abordat analiza fluxurilor de comerț exterior ale României realizate la produsele alimentare, comparativ cu total agroalimentar și cu statele membre ale UE-28, cu scopul de a evidenția schimbările privind valorificarea produselor agricole, ierarhia țărilor și evaluarea performanțelor externe.

Lucrarea prezintă rezultate privind structura și indicii de creștere valorică pe piețele mondială și comunitară a fluxurilor comerciale, a cotelor de import, export și a soldului comerțului alimentar pentru România, precum și comparații între state privind comerțul exterior alimentar total, intra-UE și extra-UE și corelația dintre variabile reprezentate de ponderile exportului în PIB și gradul de deschidere comercială.

Obiectivul temei abordate vizează interesul național de creșterea valorificării în sectorul industrial a potențialului agricol și creșterea valorii adăugate a produselor agroalimentare.

Rezultate și discuții

Rezultatele analizei fluxurilor de comerţ exterior realizate recent în România la produsele agricole şi agroalimentare se prezintă sintetic în tabelele 1, 2 şi 3, care indică și tendințele de creștere evaluate pentru anul 2015 faţă de anul 2012.

Se observă creşterea cu 28% a exportului total de produse agroalimentare ale României, mai mare decât creşterea cu 15% importurilor, a rezultat o scădere cu 2% a deficitului comercial (tabel 1).

Ponderea valorică a produselor transformate în exportul agroalimentar al României a crescut de la 48%, la 69%.

Tabel 1. Comerţul exterior agroalimentar al României: Structura şi creştere 2012 vs. 2015

		Total produse agroalimentare			Produse agricole			Alimente, băuturi şi tutun		
		2012	2015	*Creştere (%) 2012-2015*	2012	2015	*Creştere (%) 2012-2015*	2012	2015	*Creştere (%) 2012-2015*
Import	*Mil. Euro*	4676	5376	15	2735	3157	15	1941	2219	14
	%	100	100		29	30	2	71	70	-1
Export	*Mil. Euro*	2599	3339	28	1753	1976	13	847	1363	61
	%	100	100		52	31	-40	48	69	43
Sold comerț	*Mil. Euro*	-2076	-2036	-2	-982	-1181	20	-1094	-855	-22

Estimările autorului după date statistice din Eurostat.

Comerţul intra-UE predomină în toate statele membre ale UE-28; pentru România, în anul 2015, importul de produse alimentare & băuturi şi tutun a reprezentat valoarea de 1,7 mld. Euro, respectiv, 66% din importul agroalimentar, şi 71% din export, în valoare de aproape 1,1 mld. Euro (tabel 2). Se observă o tendință de ușoară scădere la import (-5%), însă o creștere de 20% la export. S-a realizat o creştere semnificativă, de 152%, a ponderii exportului de produse agroalimentare ale Românei pe piața extra-UE, de la 136 mil. Euro, la 279 mil. Euro, în timp ce exporturile de produse agricole din țările terțe au scăzut aproape la jumătate ca pondere în total export agroalimentar al României (tabel 2).

Tabel 2. Comerţul agroalimentar România – Intra-UE: Structura şi creştere 2012 vs. 2015

		Total produse agroalimentare			Produse agricole			Alimente, băuturi şi tutun		
		2012	2015	*Creştere (%) 2012-2015*	2012	2015	*Creştere (%) 2012-2015*	2012	2015	*Creştere (%) 2012-2015*
Import Intra-UE	*Mil. Euro*	3740	4266	*14*	2211	2578	17	1529	1689	10
	%	100	100		31	34	12	69	66	-5
Export Intra-UE	*Mil. Euro*	1899	2602	*37*	1188	1517	28	710	1084	53
	%	100	100		40	29	-29	60	71	20
Sold comert	*Mil. Euro*	-1841	-1665	*-10*	-1023	-1060	4	-818	-605	-26

Estimările autorului după date statistice din Eurostat.

În acelaşi timp, s-a estimat o scădere cu 10% a deficitului comerţului agroalimentar total al României pe piaţa intra-UE, datorită scăderii deficitului comerţului cu produse alimentare & băuturi şi tutun cu 26%, de la -818 mil. Euro, la -605 mil. Euro, însă deficitul în comerţul extra-UE a suferit o adîncire substanţială, cu 58% (tabel 3).

Tabel 3. Comerţ agroalimentar România - Extra-UE: Structura şi creştere 2012 vs. 2015

		Total produse agroalimentare			Produse agricole			Alimente, băuturi şi tutun		
		2012	2015	*Creştere 2012-2015*	2012	2015	*Creştere 2012-2015*	2012	2015	*Creştere 2012-2015*
Import Extra-UE	*Mil. Euro*	936	1109	19	523	580	11	412	530	28
	%	100	100		21	9	-59	79	91	16
Export Extra-UE	*Mil. Euro*	701	738	5	564	459	-19	136	279	105
	%	100	100		76	39	-48	24	61	152
Sold comert	*Mil. Euro*	-235	-372	58	41	-121	-396	-276	-251	-9

Estimările autorului după date statistice din Eurostat.

Evoluţia comparativă a creşterii fluxurilor comerţului exterior cu produse alimentare ale ţărilor UE28, în limita datelor disponibile pentru anul 2015 faţă de anul 2012 se prezintă în tabelul 4.

Tabel 4. Comerţul exterior alimentar în UE, total şi intra-UE, 2012 vs. 2015

	Export, 2015	Creştere export 2012-2015	Sold comert, 2015	Creştere sold comert, 2012-2015	Import intra-UE, în total, 2015	Creştere imp. intra-UE 2012-2015	Export intra-UE, în total, 2015	Creştere exp. intra-UE 2012-2015
	mil. Euro	*%*	*mil.Euro*	*%*	*%*	*%*	*%*	*%*
Belgium	15964	13,9	6077	26,7	87	5,0	88	1,2
Bulgaria	1163	36,4	516	52,1	80	0,1	72	3,4
Czech Rep.	2137	16,2	520	38,7	92	-1,0	89	-0,1
Denmark	9611	-3,6	5966	-12,0	60	-11,3	67	2,4
Germany	33414	8,8	10091	16,0	80	4,2	80	0,1
Estonia	524	10,5	148	5,7	90	-1,0	77	-9,1
Ireland	6730	..	4271	..	83	..	..	..
Greece	1885	23,9	121	-163,3	71	-0,9	72	-4,4
Spain	15780	17,6	4288	61,2	50	3,8	71	2,0
France	25963	-6,9	7546	-20,7	77	0,2	72	2,9
Croatia	736	4,7	-246	114,5	79	20,2	48	-9,6
Italy	19026	..	2949	..	67	..	..	..
Cyprus	163	37,2	-50	-22,9	71	8,3	55	-8,3
Latvia	422	-7,2	115	-14,6	85	-3,6	72	-5,8
Lithuania	1385	0,2	475	-0,1	80	-4,8	75	-11,2
Luxembourg	418	..	418	..	..	..	..	..
Hungary	3297	4,8	1820	8,7	91	1,1	82	-1,1
Malta		..	-107	661,7	62	-8,2	9	..
Netherlands	25553	..	12169	..	63	..	..	..
Austria	5015	15,4	1771	16,3	87	-4,3	85	-0,4
Poland	10749	..	4046	..	81	..	..	..
Portugal	2126	8,2	-954	0,4	75	4,2	74	-0,9
Romania	1058	56,9	-407	-43,0	73	-1,8	85	6,5
Slovenia	410	16,9	-26	-53,7	87	3,5	49	-28,6
Slovakia	905	..	154	..	96	..	..	..
Finland	981	..	-366	..	70	..	..	..
Sweden	0	..	0	-100,0	73	-0,8	67	..
UK	11427	56,6	-3853	-46,8	73	6,4	75	44,5

Sursa: Estimările autorului după date statistice din Eurostat.

Se observă creşterea exportului total de produse alimentare (intra UE + extra UE) ale României a fost de 56,9% (de la 0,6 mld. Euro, la peste 1 mld. Euro), situând-o pe primul loc în UE28, urmată de UK (56,6%), Cipru şi Bulgaria (37%). În contrast, Letonia, Franţa şi Danemarca au înregistrat scăderi (între -7% şi -3,6%).

Rezultatele privind balanţa comerţului exterior indică tendinţe de redresare a soldului comercial în Grecia, Slovenia, UK. Și în România soldul a scăzut de la -714 mil. Euro, în 2012, la - 407 mil. Euro în anul 2015, însă balanța comerțului exterior agroalimentar a rămas deficitară.

În contrast, cea mai mare creştere a dezechilibrului comerţului exterior alimentar s-a observat în Malta – unde însă soldul comercial are printre cele mai mici valori din UE, dar şi în alte ţări printre care Croaţia, Spania, Bulgaria şa..

Ţările dependente de importurile intra-UE sunt cele care au avut cele mai mari ponderi ale exportului alimentar intra-UE al ţării în exportul total alimentar, respectiv, în anul 2015, cu ponderi de peste 90%, au fost Slovacia (96%), Cehia, Ungaria şi Estonia, în timp ce statele cu

cele mai mici ponderi ale comerţului intra-UE cu produse alimentare au fost: Spania (50%), Danemarca, Malta, Olanda şi Italia cu ponderi între 60%-67%.

Tabel 5. Pondere export în PIB şi grad deschidere comerţ exterior alimentar, în ţările UE

	Export alimentar / PIB (%)			Grad de deschidere comercială (%)		
	2012	2015	Creştere 2012-2015	2012	2015	Creştere 2012-2015
Belgium	4,0	4,3	0,3	6,7	7	0,34
Netherlands	0,0	4,2	4,2	..	6,4	..
Denmark	4,6	4,2	-0,4	6	5,8	-0,27
Lithuania	4,6	4,1	-0,5	7,6	6,8	-0,75
Hungary	3,8	3,6	-0,2	5,5	5,2	-0,36
Estonia	3,0	3,0	0,0	5,2	5,1	-0,02
Bulgaria	2,3	3,0	0,6	3,8	4,6	0,86
Ireland	0,0	2,8	2,8	..	3,9	..
Poland	0,0	2,8	2,8	..	4,6	..
Croatia	1,9	2,0	0,1	4,1	4,7	0,58
Latvia	2,3	2,0	-0,4	4	3,4	-0,57
Austria	1,5	1,7	0,1	2,5	2,7	0,19
Spain	1,4	1,6	0,2	2,5	2,8	0,26
Czech Rep.	1,3	1,4	0,2	2,3	2,5	0,22
Portugal	1,3	1,4	0,02	3,3	3,3	0,01
France	1,5	1,3	-0,2	2,5	2,3	-0,19
Italy	0,0	1,3	1,3	..	2,4	..
Slovakia	0,0	1,3	1,3	..	2,3	2,33
Slovenia	1,1	1,2	0,1	2,4	2,5	0,11
Germany	1,2	1,2	-0,01	2,1	2,1	-0,05
Greece	0,9	1,2	0,3	1,9	2,4	0,44
Cyprus	0,7	1,1	0,4	1,8	2,4	0,67
Luxembourg	0,0	0,9	0,9	..	0,9	..
Romania	0,6	0,8	0,2	1,76	1,79	0,03
Finland	0,0	0,5	0,5	..	1,3	..
UK	0,4	0,5	0,1	1,2	1,2	-0,02
Sweden	0,6	0,0	-0,6	1,5	0,9	-0,57
Malta	1,3	0,0	-1,3	2,8	1,4	-1,41

Sursa: Calculele autorului după date statistice din Eurostat.

România a absorbit în comerţul exterior cu produse alimentare din anul 2015, 73% din importurile din relaţia intra-UE, în scădere cu -1,8% faţă de anul 2012, în timp ce exporturile pe piaţa intra-UE au cumulat 85% din exportul total de produse alimentare, în creştere cu 6,5% faţă de anul 2012.

Ţările cu dependenţă mai mare de pieţele terţe, cu ponderile cele mai mici ale exportului intra-UE, au fost: Malta (5%), Croaţia (48%), Slovenia (49%) şi Cipru (55%).

După gradul deschidere a comerţului exterior alimentar din anul 2015, dintre statele membre UE28 cu cele mai mari valori (7%- 5%) s-au identificat Belgia, Lituania, Olanda şi Danemarca (tabel 5).

România a realizat o uşoară creştere a deschiderii comerţului exterior alimentar, în anul 2015 *vs*. 2012, însă se situează printre ţările cu cele mai mici valori ale indicatorului pentru perioada analizată, respectiv, alături de Suedia, Luxemburg, UK, Finlanda şi Malta (0,9% - 1,4%).

După cum indică rezultatele din Figura 1, statele membre ale UE28 au suferit o pierdere recentă a cotei de export la produsele alimentare, comparând anii 2015 şi 2012.

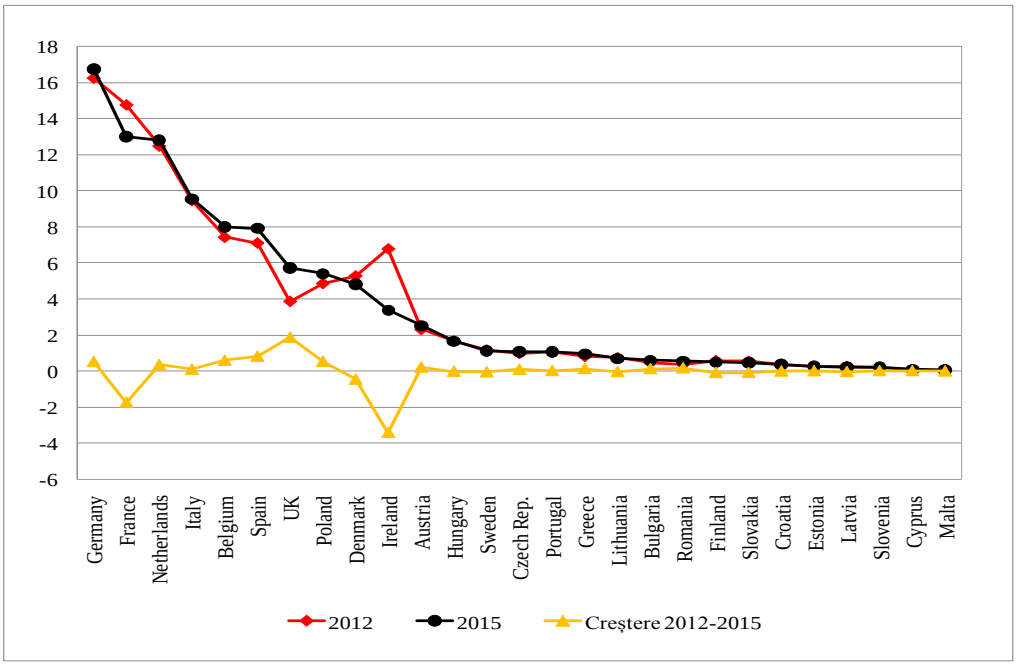

*% în export alimentar al UE (intraUE+extraUE);**% în import alimentar al UE (intraUE+extraUE)

Sursa: Estimările autorului după date statistice din Eurostat.

Figura 1. Cota de piaţă la exportul alimentar al statelor UE şi creştere 2012 vs. 2015

Aceeaşi situaţie a fost constatată şi la import, exceptând Cipru şi Malta la care creşterile sunt însă puţin semnificative (Figura 2).

Cu toate acestea s-a putut constatat că ţările cu cea mai mare cotă de piaţă, în perioada respectivă, atât la import cât şi la export, au fost: Germania, pe primul loc cu 17% din export şi 16% din import, urmată de Franţa Italia, Olanda, Spania, Belgia şi UK, (13%-7%), care împreună au cumulat 75% din import şi respectiv, din exportul total de produse alimentare ale UE. Aceste ţări au suferit şi cele mai mari pierderi de cotă de piaţă în perioada analizată.

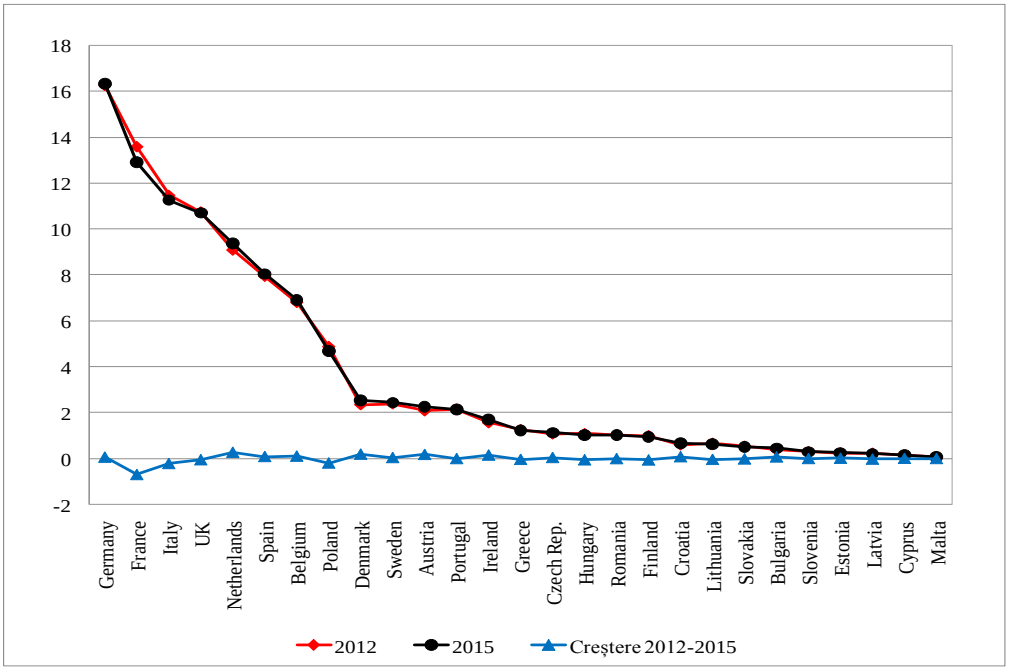

Estimările autorului după date statistice din Eurostat.

Figura 2. Cota de piaţă la importul alimentar al statelor UE și creştere 2012 vs. 2015

România se află în grupul ţărilor cu cote de sub 1% în comerţul alimentar al UE, obţinând o cotă de piaţă de export de 0,5% în anul 2015. La import se observă o scădere a cotei de piaţă, de la 1,4% în 2012, la 1% în 2015, pe fondul creşterii importurilor alimentare ale UE cu 48%, în timp ce importurile alimentare ale României au crescut numai cu 5%.

Concluzii

Principalele rezultate ale cercetării au relevat următoarele aspecteîn perioada analizată:

- S-a observat o îmbunătăţire a competitivităţii produselor alimentare ale României, indicată de creşterea cu 57% a exporturilor;
- Creşterea semnificativă a ponderii valorice a produselor transformate în exportul agroalimentar al României care a crescut de la 48%, la 69%;
- Tendinţa de reducere a deficitului comerţului exterior cu produse alimentare, deși soldul comerțului cu produse alimentare s-a menținut negativ;

- România se află în grupul ţărilor cu ponderi sub 1% în comerţul alimentar al UE, situându-se printre ţările cu cele mai mici valori ale deschiderii comerţului exterior alimentar dintre statele UE.
- S-a evaluat o creştere de 152% a ponderii exportului cu produse agroalimentare ale României pe piața extra-UE, în timp ce exporturile de produse agricole pe aceste pieţe au scăzut aproape la jumătate ca pondere în exportul agroalimentar total al României.
- Statele membre ale UE au suferit o pierdere atât a cotei de export cât și de import la produsele alimentare comparând anii 2012, 2015.

Estimările au indicat o strânsă corelație (0,96) între gradul de deschidere comercială și ponderea exportului de produse alimentare în PIBul țărilor UE28, implicit între creșterile indicatorilor respectivi. De asemenea, s-a observat o corelație (0,84) între cota de piață și soldul comercial.

BIBLIOGRAFY

1. European Commission, 2011, Common Agricultural Policy towards 2020, Brussels, Belgium.
2. Rusali, Mirela-Adriana, 2017,Dimensiuni şi tendinţe principale privind sectorul de prelucrare a produselor agroalimentare. În: Cecilia Alexandri et. al (coord.): Economie agrară şi dezvoltare rurală într-o perspectivă regională. Editura Academiei Române.
3. Rusali, M.-A., 2017, Agri-food manufacturing sector in Romania – internal sizes and in the European context,Agrarian Economy and Rural Development – Realities and Perspectives for Romania, Issue 8, pp. 38-44.
4. Steriu, V., Otiman, P.I. - coord., 2013, Cadrul strategic naţional pentru dezvoltarea durabilă a spaţiului rural în perioada 2014 – 2020 – 2030, Comisia Prezidenţială pentru Strategia Agricolă a României, Editura Academiei Române, 161-170.
5. Vlad, I.V., - coord., 2016, Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 de ani, Vol. II, Editura Academiei Române.

TRENDS IN DIRECT TAXATION IN ROMANIA AND EUROPEAN UNION

Nicoleta Mihăilă

Researcher III, PhD, "Victor Slăvescu" Centre for Financial and Monetary Research, Romanian Academy, Bucharest

Abstract: In this paper we present the main trends of the European Union in direct taxation, Romania's fiscal policy regarding direct taxation and harmonization with the EU trends and we try to realize two scenarios aimed at increasing the tax revenues to the State Budget. In this context, we will use a descriptive methodology, taking into consideration the fiscal regulations, documents and the reports of the European Union, which are related to our objectives.

Keywords: direct taxation, trends in EU member states, tax revenues, scenarios

1. Introduction

Although economic conditions have improved recently, the European Union must continue to face the consequences of the crisis, including a lack of investment and increasing inequalities. In this context, fiscal policy can have a major influence on employment decisions, investment levels and the willingness of entrepreneurs to expand their activities, all these leading to stronger economic growth. Thus, fiscal policies are assessed by reference to four priorities: stimulating investment; support for employment; reducing inequalities; ensuring tax compliance.

2. Trends in European Union regarding direct taxation

The main concerns at EU level are stimulating investment, reducing inequalities and increasing tax compliance. In this regard, measures were taken to achieve these objectives.

***I.* Stimulating investment**, by reducing corporate tax rates, providing tax incentives, the Common Consolidated Corporate Tax Base (CCCTB).

a) In order to stimulate economic activity and to attract foreign direct investments, measures regarding the profit tax were implemented, namely the reduction of the tax rates. In 2017, EU Member States implemented reductions of these rates (Croatia, Hungary, Italy, Luxembourg, Slovakia, UK), and in some other Member States such tax reductions are taken into account (Switzerland, France, Lithuania).

Profit tax rates have fallen steadily in the European Union over the past two decades. Their decline slowed down after the crisis, but seems to accelerate again (in recent years).

b) In addition to reducing corporate tax rates, measures have also been taken on several tax incentives to support firms' activities. Research and Development and other actions to encourage business growth benefit from more government support to be competitive - Denmark, Germany, Italy, Poland (increase of general tax deduction, special provisions for SMEs).

Measures are also being taken to encourage innovative enteprises and start-ups - Latvia, Ireland (a reduction in capital gains tax for entrepreneurs). With regard to capital investment, Hungary, Portugal and Cyprus have introduced tax incentives for investors providing financing to young businesses. In total, 25 EU Member States are currently using fiscal incentives to encourage investment in R & D.

c) Also, with regard to investments, it should be mentioned the effective tax rate, which reflects a wide range of factors that are not limited to corporate tax, such as tax base items, source of financing (debt, retained earnings or increase of equity) and the investment asset (equipment, buildings, intangible assets, stocks and financial assets).

The decision to increase or decrease investment is influenced by the effective marginal tax rate, namely the tax burden on the last euro invested in a project that reaches the profitability threshold (a "marginal" investment). The lower the effective marginal tax rate, the more the tax regime is favorable to investment.

There are several ways to reduce the effective tax marginal rate and to design a favorable tax regime for investment. These include:

- Accelerating tax depreciation calendars or immediate accruals as expense,
- offering the possibility of deducting capital costs,
- Improving the conditions for loss carry forward,
- granting tax incentives for research and development.

d)In order to stimulate investment, efforts have been made to simplify the business environment in terms of taxation. Most corporate tax systems offer firms incentives to contract more debts, allowing for deduction of interest payments, but do not grant a similar treatment to their own capital.

Since a leveraged investment benefits from preferential tax treatment, the minimum profit before taxation required to offset the realization of the investment (the "cost of capital") will be lower. The extent of this debt-leaning tendency varies from country to country at EU level.

The trend to favor debt leads to rising debt levels, which aggravates the fragility of firms and accentuates the predisposition to crises of economies. As a result, this trend aggravates the risks to financial stability and may lead to an increase in bankruptcy. The targets are young and innovative enterprises, which in many cases do not have access to external financing. These would be disadvantaged, though they are important to generate economic growth in the future.

Also, asymmetric fiscal debt and equity treatment is also being exploited by some multinational companies to strategically organize their debt so as to reduce their overall tax burden.

Countries showing the largest differences between the cost of equity and debt financing costs (differences that highlight the extent to favor indebtedness) are France, Malta, Luxembourg, Portugal and Greece.

The Commission proposal about a Common Consolidated Corporate Tax Base (CCCTB) addresses the issue of favoring indebtedness by providing a deduction for growth and investment expenditure. This measure should allow companies that choose financing by increasing their own capital instead of indebtedness to benefit from a tax deduction. The deduction would be calculated by multiplying the variation in equity by a fixed rate, consisting of the risk-free interest rate and a risk premium.

This deduction would be strengthened by very strict provisions to combat tax evasion. This will ensure a similar level of tax benefits for equity and debt, creating a more neutral and investment-friendly fiscal environment.

II. **Employment and reduction of inequalities**. In this respect, income tax measures have been taken, operating in two directions: some countries have lowered the personal income tax rate, especially for low-income and middle-income people, in order to increase fairness and stimulate employment workforce. On the other hand, other countries have implemented the progressive system of taxing personal income, in order to reduce inequalities. The progress of income tax systems, especially the tax burden imposed on low-

income people, is also important for job creation, which offers the possibility of liberation from poverty and social exclusion.

a) Income tax cuts have been introduced in many countries, primarily to reduce the tax burden on people with low and middle income.

Thus, Croatia undertook a reform which reduced the tax rates and simplified the system by reducing the number of taxation groups. Portugal gradually eliminates the solidarity surcharge in 2017, starting with the two lowest taxation groups. In Luxembourg, starting with 2017, a rather comprehensive reform of personal income tax has entered into force, aimed at revising taxation groups and tax rates in order to increase global progressivity.

Wages tax reductions specifically targeted certain vulnerable and sensitive populations, such as people with low incomes or those who represent the second source of family income, and can help increase levels of employment and, at the same time, to reduce poverty and social exclusion.

Since only a few countries have sufficient budgetary leeway to be able to consider reductions in wage taxes without any compensation, it is necessary to examine the modalities of financing these reductions.

One of the possible options is to move tax pressure to other tax bases. Any margin of maneuver to re-orient the fiscal pressure depends on the existing tax structure. It is considered that some types of tax bases, such as consumption taxes, periodic housing taxes and environmental taxes, are less damaging to economic growth.

b) In other countries, the system of progressive taxation of personal income was introduced. For example, Estonia has increased its tax exemption and introduced gradual withdrawal measures for those who have earned more than average wages. Similarly, in the same manner, proceeded Lithuania, Latvia and Poland. France introduced a 20% reduction in income tax for low-income people starting with 2017. We mention the case of Slovakia, which, til 2013 had a flat tax, but replaced it with the progressive rates subsequently.

A number of countries have introduced tax deductions or tax credits in terms of taxing personal income to support specific objectives. For example, France has introduced a tax credit on wage tax to support employment and skills, and Hungary has introduced tax deductions to support labor mobility. Ireland introduced a reduction in income tax for the purchase of new homes up to a given value. Several countries have increased tax deductions or tax credits for children, including the Czech Republic, Germany, Estonia and Lithuania. Lithuania has also increased tax credit for people with disabilities and Malta has introduced a reduction in income tax for retirees.

Surcharges have been applied in Greece, Ireland, Portugal, Spain, Luxembourg. Theoretically, surcharges were initially temporary, although they survived in some cases, and have greatly affected taxpayers with low incomes.

Although the EU has one of the most advanced social protection systems, notable inequalities persist. Lithuania, Romania, Bulgaria, Latvia and Estonia have the highest levels of income inequality, after taxation and transfers.

Labor income tax systems in Ireland, France, the United Kingdom and the Netherlands show the highest degree of progressivity, while the systems in Hungary, Bulgaria and Latvia show the lowest degree of progressivity. Income inequality is still high in some EU countries, especially in countries where the redistribution effect of taxes and social benefits is relatively low. The strongest redistribution effects, exemplified by the relative reduction of the Gini coefficient, are registered in Finland, Belgium and Denmark.

Regarding **Correcting inequalities and promoting social mobility**, the structure of the system plays an essential role. Beyond taxation of income and cash benefits, the general structure of the tax system (including VAT, real estate taxes, capital gains tax, inheritance tax

and the progressive nature of income tax for individuals) exerts a role in reducing inequalities , both in terms of income and welfare, and in promoting social cohesion.

It is important to ensure that the global tax burden for citizens, which varies according to their sources of income, is progressive and that the tax system is coherent and effective. Ideally, this system could help to correct the inequalities in market-generated revenues. As a minimum action, the tax system must avoid increasing these inequalities.

III. **Tax compliance - to increase the fairness of tax systems**. There are still important differences between EU countries in terms of compliance costs. The complexity of taxation systems, high compliance costs and lack of fiscal security consume productive resources and act as a barrier to business and investment. The high level of compliance costs affects SMEs in particular. Compliance costs represent, for exemple, the time dedicated to a certain task, they are not direct costs, such as those related to accounting.

In order to improve the business environment, the reform of tax systems may concern the following:

- simplifying and reducing tax burdens, especially for developing entrepreneurs and smaller businesses,
- extending the range of electronic services and making them available in one-stop shops,
- conducting awareness raising, information, and counseling campaigns for taxpayers in order to help them comply with tax regulations.

Exploiting the opportunities offered by new innovative economic models is important to prepare tax systems to meet the future challenges. EU countries rely increasingly on digital integration to facilitate tax compliance and are encouraged to simplify and further clarify the application of tax regulations for collaborative economy. They are also encouraged to facilitate and improve tax collection by harnessing the potential of collaborative platforms that are encouraged to cooperate with national authorities.

The "Paying taxes" indicator (developed by PwC in collaboration with the World Bank for 190 participating states) is used in the estimation of compliance costs, which implies:

- the level of taxes (profit tax, local taxes and employers' contributions) owed by the company, in relation to the operational profit - 40% for Romania, based on the tax rates applicable in 2017
- the number of annual payments related to taxes and fees (Romania - 14 payments, according to the Doing Business Report 2019)
- the time needed for preparing and filing tax returns (Romania - 163 hours)
- procedures to be filed after tax returns (fiscal control, tax refunds) - Romania index is 76.82, calculated on the basis of time for requesting VAT reimbursement; the time to obtain VAT reimbursement (including the duration of tax control); the time required to rectify the income tax return; the time needed to complete the corporation tax rectification (in most cases the tax inspection).

For tax compliance, EU measures have been taken on:

- Introduction / improvement of online filing of tax returns: Cyprus, Finland
- Reduction of profit tax, increase of deductions, change of tax depreciation rules - France, Greece, Hungary, Romania
- Income tax and social contributions reduction - Cyprus, Finland, France, Hungary, Romania.
- Improving the VAT refund procedure
- Elimination or compression of taxes - Lithuania, Cyprus (deduction of tax due on immovable property)

- Simplify the process of filling tax returns and reducing the number of payments and tax returns - Lithuania

- Improving the tax inspection procedure and rectifying the tax on profit.

***IV*. Fighting against tax evasion and avoidance of double taxation**. In the period 2016-2017, Member States have continued to take measures to improve their systems, continuing the trend of recent years and completing actions at EU level.

Initiatives about corporate tax at EU level will strengthen the Member States' anti-abuse framework and increase tax transparency. In this respect, it should be noted that the first automatic exchanges of information on all cross-border tax decisions in advance and the arrangements for anticipated prices actually started in 2017.

The Anti-Tax Avoidance Directive (ATAD), which establishes legally binding anti-abusive measures, enters into force in 2019. The Commission has completed the Directive with measures to fight tax loopholes with third countries, measures which the Member States have implemented by the end of may 2017. Also, Member States, including Belgium, the Netherlands, Malta or Cyprus, adopted measures to adapt patent tax regimes in line with Action 5 of the Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) action plan, approved by the Conduct Code for Business Taxation.

There are also changes to national legislation in many countries and to the international network of bilateral tax treaties stimulated by the OECD's peer review of the BEPS minimum standards.

On the other hand, in EU continue the reform of the corporate tax system, the drafting of a common EU list of non-cooperative tax jurisdictions, the discussion of measures on the basis of taxation of digital activities, the negotiation of the up-date of the VAT rules for e-commerce and the launch of the first phase of proposals for reforming the EU VAT system.

This international context is becoming more relevant in Romania, both for multinational companies as well as for national ones. For example, 2018 began with the adoption of the Anti-Tax Evasion Directive by our country (the first in the European Union), a directive that is closely linked to BEPS initiatives and, among other measures, has brought some new restrictions on the tax treatment of financial costs. The evolution of transfer pricing legislation and practices in Romania is also largely influenced by BEPS.

The general trend is that of transparency for tax authorities to establish proper beneficial owners for different types of income and automatic exchange of information.

Romania, concerning the exchange of information with other Member States:

- introduced new declarative obligations

- introduced the spontaneous exchange of information (all taxes, less VAT, customs duties, excise duties and social contributions) with other Member States in certain situations - the competent authority of a Member State has evidence on the assumption that there may be tax losses in a another non- Member State, artificial transfers of profits are made within groups of enterprises, etc.

- automatic exchange of information on individuals from other Member States (effective beneficiaries) who earns interest income from Romania ("Savings Directive").

For revenue transparency, Romania:

► ratified the Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters (Signatory countries: Council of Europe member states and OECD, subject of the Convention - administrative assistance on: exchange of information (including simultaneous fiscal controls and tax controls abroad), assistance for recovery , including conservation measures, transmission of documents).

Taxes targeted: Taxes on income or on profits and capital gains; Compulsory social contributions; Taxes in other categories (property, real estate, VAT, any other taxes).

► Signed the Multilateral Agreement about the Automatic Exchange of Financial Information. The Agreement is a transparency enhancing instrument based on Article 6 ("Automatic Exchange of Information") of the Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters ratified in 2014 by Law 13/2014; will allow Romania to exchange information at the standard agreed by the OECD.

The stated purpose of this exchange of information is that ANAF can check, for example, whether taxes for the amounts deposited in foreign accounts have been paid. Due to these exchanges of financial information, ANAF can have an overview of the balances or value of accounts held abroad by Romanian tax residents.

Romania started in September 2017 exchange of information.

3. Romania's Fiscal Policy on Direct Taxation and Harmonization with EU Trends - Possible scenarios

3.1. Romania – direct taxation

Romania's fiscal policy must be in line with that of the EU Member States, which is oriented towards stability and reforms that favor economic growth. According to the Government Program 2017-2020, the economic model applied since 2017 is intended to be one aimed at improving the business environment in Romania and increasing prosperity to all Romanians. This economic model is made up of measures that can be applied to the Romanian economy, measures that were successfully implemented in some states such as Poland, Denmark, France, Germany, the United Kingdom or the United States, but their implementation will determine Romania to become the state in the EU with the lowest tax burden (according to Ministry of Public Finance, Report on the macroeconomic situation for 2018 and its projection for the years 2019-2021).

The main tax measures adopted in 2018 implied:

- Reducing the income tax rate from 16% to 10%
- Reduce the total share of compulsory social contributions, by a total of 2 percentage points, from 39,25% to 37,25%;
- Reduction in the number of social contributions from 9 to 3, namely social security contribution (CAS), social security contribution (CASS) and employment insurance contribution.
- the consolidation of the profit tax revenues, by widening the tax base, and the deduction of the expenses representing the value of the alienated receivables, according to the law, was reduced, within a limit of 30% of the value of the alienated receivables.
- In the micro-enterprises area, the modification of one of the conditions to be met by the Romanian legal persons for the definition of the micro-enterprise, in the sense of increasing the income limit on the previous fiscal year from December 2006, to 1.000.000 euro.
- Fighting aggressive tax planning and erosion of the tax base.

To ensure a fair and effective competition for all taxpayers paying profit tax, they are encouraged to transparently declare their tax liabilities.

Measures against erosion of domestic tax bases and the transfer of profits outside the country address to particular situations that may arise in specific areas, such as: rules on limiting interest deductibility and other costs equivalent to economic interest; the tax regime of transfers of assets, tax residence and / or economic activity carried out through a permanent establishment for which Romania loses the right to tax; general anti-abuse rule; rules on foreign controlled companies.

This improvement in the legal framework for taxing profits corresponds to the approaches at the level of the European Union as expressed in the "Directive 2016/1164 of the Council establishing rules against practices to avoid tax obligations which directly affect the functioning of the internal market" , whose transposition into national law was thus achieved.

In the area of tax compliance, authorities have simplified their fiscal compliance obligations, introduced specific anti-abuse measures and, to a certain extent, reorganized the tax administration. The Fiscal Procedure Code was amended in August 2017. The average duration of tax audits was reduced to 82 days, rules for postponing the payment of tax obligations became more flexible and Virtual Private Space, that is, an online portal with taxpayers' personal accounts, can also be used by legal entities, not just individuals. In November, the government adopted, in accordance with Directive 1164/2016, specific measures to combat abuses, completing the general anti-abusive provisions already set out in the Fiscal Code. The Romanian Tax Administration (ANAF) and its IT system also experienced a minor reorganization.

3.2. Scenarios on the Harmonization of the Romanian Tax Policy with EU Trends

Two of the EU fiscal policy trends are reducing the rate of profit tax and improving tax compliance. In this context, we propose two scenarios, one for the flat tax, the other for a better tax administration, the objective being to increase the revenues to the State Budget, as compared to the previous year.

Tax revenues are increased theoretically either through the tax rate (increase of the flat tax, which leads to keeping or diminishing the number of taxpayers), or by increasing the tax base (by reducing the rate or by granting facilities).

We therefore have two options, namely the change of the tax regime (by modifying the flat tax) and a better tax administration, the goal of both of them being increasing tax revenues.

Figure no.2. Scenarios regarding the increase of the fiscal revenues to the state budget

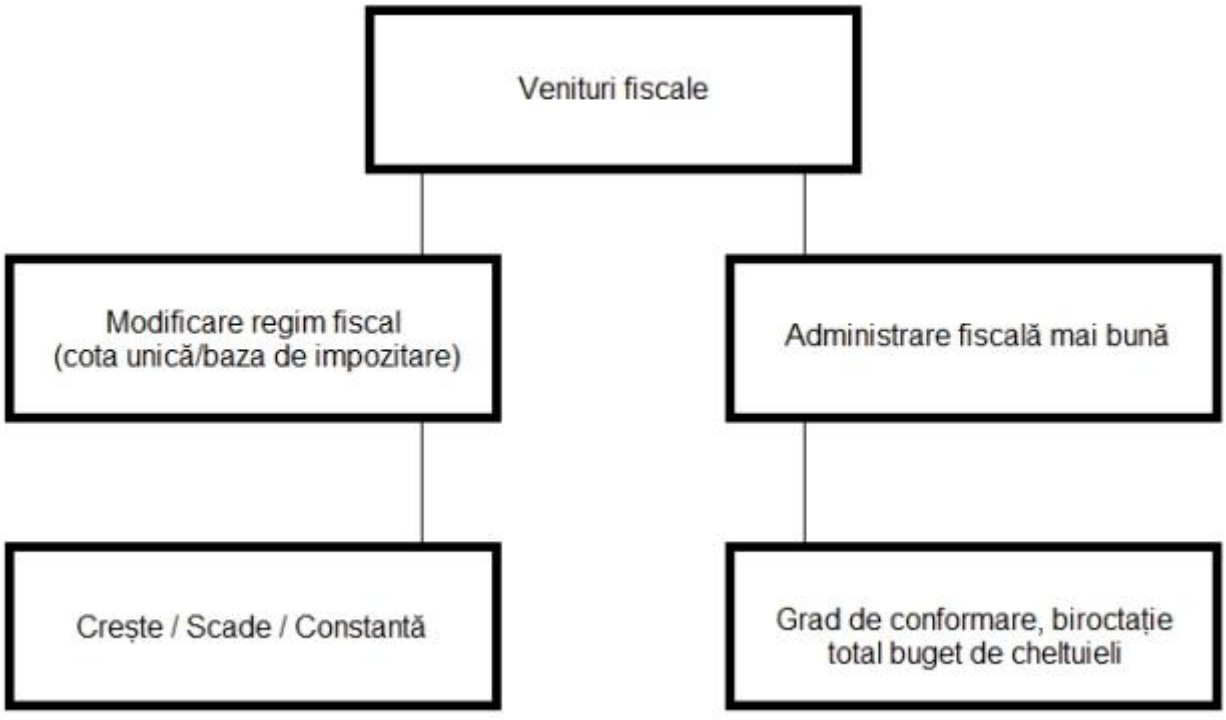

1. Changing the tax regime, namely the single rate - we mean the change of the flat tax- it can increase, decrease or remain constant.

a) increase of the flat tax. This will result in additional revenue to the budget if both the number of entities and the degree of tax compliance are maintained. The risk is a lower income than the previous year, due to the lower compliance rate, respectively the reduction of the tax base (by diminishing the number of taxpayers who either cease activity or "enter" in the underground economy.

b) Reduction of the flat tax, which will result in an additional income to the state budget, as the number of taxpayers is kept constant/ increased, and also increases the degree of tax compliance.

Another effect of reducing the single share would be an increase in revenue but due to the fact that the number of taxpayers increases (by leaving the underground economy), together with an increase in tax compliance.

c) the single tax rate may remain constant and the increase in tax revenues can be done by granting tax or other incentives (social policies).

Synthesizing, we have the following situation:

Table no. 1. Behavior of companies in case of change of the flat tax

firm	k	k 1>k	2<k
a1	x	x	
a2	x	-	
a3	x	-	
ai	x	-	

where:k – flat tax; a1, a2 ... ai- number of entities / taxpayers; K1> k, respectively the single rate increases; K2 <k, the single rate decreases.

Increasing the flat tax will lead to an increase in tax revenues, with the condition the number of companies and the collection degree to be kept constant. Otherwise, this will cause entrance into the underground economy of entities, or even their "disappearance". However, lowering the single rate may lead to higher tax revenues, only if firms comply with taxes and "go out" from underground; if they are not honest, the effect is a decrease in revenues.

Table no.2. Effects of flat tax changes

Flat tax	**Effects**		
	Compliance degree	**Underground economy**	**Tax base**
increase	Decrease	increase	decrease
decrease	increase	decrease	increase

2. Better tax administration (to increase tax revenue), which implies a higher collection rate (compared to the previous year or a budget variant).

We have three alternatives: increasing tax compliance, reducing bureaucracy, and an ANAF supplementary spending (on the expenditure side) to achieve a high level of collection.

i) increasing compliance - the effect is reflected in the increase in administration costs (including time, materials, staff costs, financial resources)

ii) reducing bureaucracy - also results in an increase in the costs / expenses involved in this process (investment in IT, personnel, etc.)

iii) additional budget for ANAF - additional costs are also the main effect.

We see therefore that increasing tax revenues through better tax administration involves a number of costs. The condition for this goal to be achieved is that the costs to be covered by the collection, or, more specifically, k costs< k colection (where k = the level of costs).

Table no.3. Influence factors of tax administration

	Tax administration		
	Tax compliance	bureaucracy	Budget – total expenses
high	3	1	3

medium	2	2	2
small	1	3	1

We note (1, 2, 3) - the small, medium and high level respectively.

We have: high tax compliance - low bureaucracy - high total expenditure (inverse proportion between compliance and bureaucracy). Similar, low tax compliance - high bureaucracy - low ANAF spending.

We consider these two scenarios can help achieve the goal of increasing budget revenues. Indeed, the flat tax is relatively small, it has an advantage in attracting investment, so it should not be changed, but emphasis should be placed on reducing bureaucracy and compliance costs (ANAF administration). We believe that a reduction in the flat tax would significantly reduce budget revenues (direct taxation currently has a very low collection), but no increase would be appropriate, encouraging tax non-compliance and deepening the underground economy.

4. Conclusions

In this paper we presented the main trends of the European Union regarding the direct taxation, the fiscal measures adopted in Romania in the 2018 and we realized two scenarios aimed at increasing the tax revenues to the State Budget.

Currently, Romania has a flat tax of 16%, which means that our country will rely less on taxes reduction as a major advantage for attracting investors and therefore have to base on policies favorable to business, such as legislative predictability and stability, reduction of bureaucracy, infrastructure development, labor force training. We also believe that the current single rate should remain the same, but to adopt measures aimed at tax administration, namely reducing bureaucracy and increasing tax compliance.

At EU level, in the future, it is desirable to streamline the basis for taxing profits by adopting a common tax base that will lead to a leveling of tax incentives. Thus, there is the possibility that, at least in the EU, the tax rate to become the only lever of the authorities in terms of tax competitiveness.

Adopting the Common Tax Base implies a fundamental change in corporate tax rules. Although in theory the CCCTB proposal is a harmonization of the rules so as to eliminate loopholes and differences in treatment between national laws that allow companies to use them to obtain a lower tax burden, in practice it is quite possible that some States, especially those with lower economies, to be negatively affected. This is also the case for Romania, especially because of the proportional allocation formula of the common tax base, which uses, as one of its factors, the amount of wages paid in the country.

If in a previous strategy a 2-step approach was proposed (first, to harmonize the tax base and, secondly, to make consolidation at European level compulsory), it was subsequently decided that the taxation of the profits of all active multinationals in the EU to be achieved within a very close time horizon. Initially, the measure targeted only large multinational groups, with revenues of over 750 million euros annually; now, any group of companies will be targeted within 7 years from the date of implementation of the directives.

The corporate tax rate will remain a national prerogative, but the scope of application will increasingly be limited by the Community constraints. It should noted that, including in a union, there is a tax competition to attract investment, so Romania should examine both the benefits and disadvantages of implementing the CCCTB and balance them so as to combine our own interest with the European community's one.

BIBLIOGRAPHY

- Fitore, M., Bedri, P., 2017, Harmonization of Corporate Income Tax (CIT) in the EU -Achievements and Challenges, AUDOE, Vol. 13, no. 6

- Negrescu, D. (coord.), " Trends of tax harmonization at EU level. Challenges for Romania ", SPOS 2007 Project - Strategic and Policy Studies, Study no. 5, European Institute of Romania
- *** European Commission, 2018, European Semester – Thematic Sheet, Taxation
- *** Ministry of Public Finance, Tax Reform - Measures and expected results
- *** Ministry of Public Finance, Report on the macroeconomic situation for 2018 and its projection for the years 2019-2021
- *** Ministry of Public Finance, Budget Tax Strategy, for the years 2011-2018
- *** PricewaterhouseCoopers, "Worlwide tax summaries- Corporate taxes 2017/ 2018"
- *** Law no. 571/03 on the Fiscal Code and Methodological Norms for Application
- *** World Bank, PwC, 2018-2019, Doing Business Report
- *** ZEW, 2017, Effective tax levels using the Devereux/Griffith methodology
- *** https://tradingeconomics.com/

THE DEVELOPMENT OF ACCOUNTING CULTURE, BY LAWS AND ADJUSTMENTS IN THE EMERGING MARKET: THE CASE OF ROMANIA

Ioana Corina Abrudan

PhD Student, ”1 Decembrie 1918” University of Alba Iulia

Abstract: This paper presents a brief presentation of the Romanian accounting evolution with its specific elements, from the beginnings of accounting to the present day. Permanent transformations in the modern economy have also made changes in the Romanian accounting system. The fall of communism in Romania led to the reform of Romanian accounting, which was forced to adapt to the new business environment. Romania's integration into the European Union has again brought major changes in Romanian accounting, which has to adapt to a new legislative framework, imposed by the principle of European law priority. The objective of the research is to highlight the difficulties Romania has experienced in the whole process of accounting reform and the analysis of the current state of Romanian accounting in the context of globalization.

Keywords:accounting, reform, accounting principles, evolution, economy.

Introducere

În opinia unor specialişti, contabilitatea are rolul de ”motor al dezvoltării”, în cadrul procesului de construire a unei economii de piaţă.

Sistemul contabil românesc nu este unul în totalitate original. Analiza istoriei contabilităţii româneşti ne arată că România face parte din grupul ţărilor din estul Europei, care în acord cu un sistem politic de tip comunist, a practicat un sistem economic care poate fi numit „economie planificată”.

În trecut, sistemul contabil românesc servea doar nevoile statului, acum însă, contabilitatea a evoluat şi este orientată către serviciile de acţionariat şi investiţii.

Lucrarea de faţă îşi propune să trateze reforma sistemului contabil din ţara noastră analizând etapele relevante din istoria contabilităţii şi punctele culminante care au marcat fiecare etapă de dezvoltarea a contabilităţii româneşti.

Ceea ce numim astăzi „sistemul contabil românesc” este rezultatul unui lung proces de dezvoltare influenţat de factori istorici, politici, economici şi sociali atât pe plan intern (ex. trecerea României de la o economie centralizată la o economie de piaţă) cât şi pe plan internaţional (ex. globalizarea economiilor naţionale, unificarea pieţelor, aderarea la Uniunea Europeană, etc.)

Literatura de specialiatete ne arată că sistemul fiscal românesc era unul formal, limitat şi rigid deoarece contabilitatea la jumătatea secolului XX, era utilizată doar ca „tehnică de înregistrare în conturi".

În practica contabilă, din perioada comunismului, nu exista noţiunea de risc economic, deoarece contabilitatea era tratată ca fiind doar un „accesoriu al planificării" şi un „mijloc de execuţie" a planului activităţii sindicale.

Intenţia de aderare şi totodată aderarea României la Uniunea Europeană, au impus norme legislative prin care sistemul contabil românesc trebuia să se devină compatibil cu standardele europene şi internaţionale de contabilitate.

Metodologia cercetării

Scriitorul francez, Anatole France amintea în operele sale de importanţa trecutului, spunând: *„să nu pierdem nimic din trecut, cu trecutul se clădeşte viitorul"*, astfel spus pentru a putea identifica direcţia înspre care ne îndreaptăm paşii prezentului, este necesar să nu ignorăm trecutul, ba chiar să facem o analiză minuţioasă şi uneori chiar critică, a acestuia.

Lucrarea de faţă analizează cele trei perioade marcante ale contabilităţii româneşti: contabilitatea românească înainte de 1989, contabilitatea românească dupa 1989 şi contabilitatea românească după aderarea României la Uniunea Europeană.

Contabilitatea românescă înainte de 1989

Spre deosebire de ţările europene, sursele istorice ale contabilităţii româneşti sunt limitate, astfel că atât literatura cât şi practica contabilă în România au apărut pe la mijlocul secolului al XIX-lea, mult mai târziu decât în restul Europei.

În România, primele lucrări au fost publicate după 1800, sub formă de traduceri ale literaturii contabile franceze sau germane şi "nu au reprezentat o veritabilă viziune contabilă românească, ci o adoptare de concepte şi practici din străinătate" (Demetrescu, 1972: 287).

Doctrina ne arată că în principatele române, pe la 1829, a apărut prima dată contabilitatea fiind denumită, contabilitate publică. Acesta, pentru prima dată, a fost cea care a separat bugetul şi finanţele statului de conducător.

Lucrarea profesorului Emanoil Ioan Nichifor, tipărită în 1837, la Braşov cu titlul "Pravila comercială", un tip de cod comercial, reprezintă prima dovadă scrisă în limba română, cu privire la evidenţa contabilă dublă. În opinia unor specialişti, această lucrare marchează kilometrul 0 al literaturii contabile româneşti şi apariţia primului manual contabil în limba română (Horomnea, 2012).

Deşi literatura contabilităţii româneşti începe cu lucrarea profesorului Emanoil Ioan Nichifor, prima lucrare care marchează în totalitate domeniul contabilităţii româneşti, este cursul lui Theodor Ştefănescu, intitulat „ Curs de contabilitate dublă", publicat în 1874 şi apoi reeditat în şase ediţii până în 1908. Cartea conţine traduceri şi replici ale literaturii contabile străine,

de la acea vreme, şi-i atribuie caracteristica de universalitate, indicând importanţa necesităţii acesteia în toate domeniile activităţii economice.

Theodor Stefanescu, ca profesor de contabilitate şi ca director al Băncii Naţionale a României, a reuşit să introducă pentru prima dată, principiul de contabilitatea în partidă dublă în toate băncile, şi societăţile comerciale din România.

Profesorul Constatin G. Demetrescu a lăsat în urmă o vastă activitate ştiinţifică prin care a rezolvat mai multe probleme contabile, atât teoretice, cât şi practice. El a definit şi rezolvat regulile de funcţionare a conturilor, definirea contului, noţiunile de debit şi credit cu semnificaţia lor actuală. Tot el a fost cel care a înlăturat confuzia dintre bilanţ şi inventar, pe care unii autori le-au făcut, determinând astfel în mod clar că bilanţul contabil este un act contabil şi inventarul este un act administrativ.

Anul 1913, a contribuit la îmbogăţirea ştiinţei contabile şi la perfecţionarea continuă a profesiei contabile prin înfiinţarea, la Bucureşti, a Academiei de Înalte Studii Comerciale.

În anul 1920, s-a înfiinţat Academiei de Studii Comerciale la Cluj.

Anul 1921, a adus contabilităţii româneşti statutul de profesie liberală, prin apariţia Corpului contabililor autorizaţi şi experţilor contabili.

În 1929, a apărut Legea contabilităţii publice, care a suferit modificări înregistrate de-a lungul anilor. Legea din 1929 prevedea :

- obligaţia de a întocmi bilanţul şi contul de profit şi pierdere, în baza acestei legi, Consiliul Superior al Întreprinderilor Publice şi Managementul Activelor Publice a stabilit o schemă pentru bilanţ şi pentru Profit şi Pierdere (Demetrescu, 1972: 292)
- obligativitatea inventarierii patrimoniului public;
- introducerea anului bugetar de 12 luni în locul celui de 18 luni;
- fixarea condiţiilor şi a unui termen legal de depunere a bugetului.
- Legea a adus definire clară a unor termeni ca: contabili, administratori, casieri, gestionari

Această lege a fost imperios necesară deoarece până la implementarea sa, contabilitatea de stat, românească, a fost organizată într-o formă simplă şi necompetitivă, generând astfel numeroase confuzii şi inconsecvenţe în ceea ce priveşte bugetul statului românesc.

După apariţia Legii din 1929, în municipiul Bucureşti a apărut şi primul bilanţ contabil din România, bazat pe un inventar al bunurilor care au fost incluse într-un inventar anual, în bunuri care au generat venituri şi bunuri care nu au generat venituri.

În anul 1947, principiile generale ale primei forme de reglementare a contabilităţii româneşti au fost stabilite de Consiliul Permanent pentru Reglementarea Contabilităţii, care a fost înfiinţat în cadrul Ministerului Industriei şi Comerţului.

În anul 1948, în cadrul Ministerului Finanțelor, a fost înființată Direcția de reglementare și îndrumare contabilă, care a adoptat principalele măsuri contabile şi a pus bazele contabilității socialiste în țara noastră. Câteva exemple în acest sens ar fi:

- redactarea primelor tabele de conturi pentru fiecare ramură a activităţii economice;

- redactarea schemelor de tip bilanţ şi a rapoartelor lunare, trimestriale şi anuale;

- standardizarea și raționalizarea documentelor contabile, stabilirea de noi forme de evidență contabilă.

În anul 1959, s-au introduse o serie de formulare noi, în domeniul financiar-contabil, care să se plieze noilor procedee, forme şi metode ale evidenţei economice introduse în acea perioadă continuată apoi în anii 1967-1968, printr-o revizuire a tuturor formularelor cu caracter financiar-contabil.

Perioada cuprinsă între anii 1947 şi 1990 este denumită de profesorul Ion Ionascu (Ionascu, 1997), etapa "realismului socialist" şi poate fi caracterizată prin "evoluția contabilității la o contabilitate monistă profund afectată, mai ales în primii ani, de ideologia politică a acelei perioade "(Neag, 2000).

Sub influența regimului politic de tip sovietic, România se îndreapta către o economie planificată şi centralizată, o economie centrată pe producție, indiferent de costurile implicate" (Feleaga, Ionascu, 1998). Contabilitatea a devinit "o formă a înregistrării economice" (Ionascu , În 1997.

În acest context politic, informațiile şi practicile contabile , au fost folosite limitat, acestea fiind utilizate doar în u servit statului referitor la producție, costuri şi fluxuri.

Contabilitatea românească după 1989

Procesul de reformă din întreaga economie a marcat şi domeniul contabil. România s-a confruntat cu problema alegerii modelului de contabilitate, pe care să-l urmeze şi care să o ducă spre un nivel cât mai ridicat de funcţionare. S-a ales un model contabil asemănător cu cel al Franţei, considerat cel mai potrivit pentru condiţiile din România anilor '90.
Perioada de reformă a sistemului contabil românesc, începută în 1990 a produs schimbări majore astfel că noul cadrul creat de conjuncturile internaţionale au impus uniformizarea standardelor şi practicilor contabile româneşti.

În anul 1990, odată cu schimbarea regimului politic, s-au schimbat şi coordonatele contabilității românești. Trecerea de la o economie centralizată la o economie de piață a impus schimbarea cadrului legislativ. Procesul de reglementare contabilă a fost unul public, derivat dintr-un proces legislativ, Ministerul Finanțelor a fost principalul actor (Ionascu et al., 2007).

În aprilie 1991, autorităţile româneşti au semnat parteneriate cu autorităţile franceze, prin acte ca: Convenţia de cooperare cu Ministerul Francez de Economie şi Finanţe, Ordinul Francez al Experţilor Contabili şi Compania Franceză a Comisarilor de Conturi.

Anul 1991, a adus schimbări majore în sistemul contabil românesc, deoarece apare prima lege care reformează contabilitatea românească, Legea contabilității nr. 82/1991, al cărui obiectiv a fost crearea unui sistem contabil adaptat economiei de piață.

În cursul anului 1992, s-a elaborat un proiect de către Direcţia Contabilităţii Ministerului de Finanţe român, cu asistenţa experţilor contabili francezi, care aducea elemente noi in sistemul contabil de întreprindere s-a arătat atunci ca un instrument principal în definirea unui sistem contabil coerent, de inspiraţie continentală, adaptat directivelor europene. Tot în această perioadă s-a înfiinţat Colegiul Consultativ al Contabilităţii, un organism asemănător cu Consiliul Naţional al Contabilităţii din Franţa.

Anul 1993, marchează startul implementării noului sistem contabil, cu ajutorul programului european PHARE. Astfel autorităţile române, ca urmare a noilor informaţii obţinute în urma parteneriatelor cu experţii contabili străini, au testat validitatea acestui proiect în cadrul domeniului contabil reformat.

Anul 1994, a adus definitivarea sistemului contabil românesc, astfel că întreprinderile românești au început să funcționeze conform legii nr.82/1991, întreprinderile au avut însă posibilitatea de a conduce contabilitatea lor în paralel, atât conform noilor reglementări, cât şi în baza vechiului cadru contabil.

Perioada anilor 1995-1999, a adus alinierea normelor contabile româneşti la standardele internaţionale, astfel că reforma contabilă românească a continuat prin pregătirea implementării normelor privind metodologia contabilă de grup pentru cazul marilor întreprinderi din România, reglementarea contabilităţii instituţiilor publice, a instituţiilor bancare, cât şi a sectoarelor necomerciale.

Toate aceste demersuri au pus în funcţiune noul sistem contabil, care nu se mai rezumă la simplul aspect al tehnicii contabile ci şi la necesitatea de a restructura organizarea internă a întreprinderilor, de percepţia noţiunii de rezultat şi de transparenţă a informaţiilor financiare, de modificare a comportamentului în raport cu rolul social contabil.

Sfârşitul anului 1996 a adus achimbări în sistemului contabil românesc, prin faptul că locul consilierii franceze a fost luat de asistenţa din partea guvernului britanic, prin ICAS (Institut of Chartered Accountants of Scotland), în cadrul programului Know How Fund.

Perioada anilor 1999 - 2002, cu o prelungire până în anul 2006, este denumită în opinia specialiştilor ca fiind perioada "marii deschideri" a contabilităţii româneşti, în care normele sau standardele de contabilitate editate de asociaţii profesionale internaţionale sau de organismele C.E.E. sub forma unor directive, devin parte integrată a sistemului contabil românesc.

În cadrul voinţei politice de integrare a României în Uniunea Europeană, directivele europene au impus o perioadă de armonizare şi aliniere a contabilităţii româneşti la normele ţărilor membre ale Uniunii Europene. Astfel că, au fost extinse şi îmbogăţite schimburile privind practicile şi experienţele normalizării contabile cu Germania, în Franţa şi Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord.

Contabilitatea românească după integrarea României în Uniunea Europeană

România a înaintat cererea de aderare la UE în iunie 1995 şi, după decizia Consiliui Europei din 1999 de la Helsinki, negocierile de aderare la UE cu România au început în februarie 2000.

Guvernul român nu numai ca s-a angajat ferm să îndeplinească obiectivele unui membru UE, dar a şi întreprins paşi importanţi în negocierea unor programe detaliate de acţiuni ce urmau a fi implementate la nivel naţional. Pe masură ce aceste negocieri se desfăşurau, România a fost nevoită să creeze instituţiile publice şi procedurile administrative corespunzătoare care să-i permită să deservească nevoile populaţiei României, dar totodată şi responsabilităţile implementării acquis-ului comunitar.

Anul 2007, a fost anul în care România a intrat în Uniunea Europeană. Această schimbare majoră în plan politic a ţării noastre, a impus conformitatea normelor naţionale cu normele europene, în toate domeniile, însă conformitatea nu s-a produs imediat, ci în timp.

Deşi contabilitatea românească era deja restructurată, pregătită pentru momentul aderării, totuşi în anul 2009 au fost publicate noi reglementări contabile, revizuite, aplicabile începând cu anul 2010. Spre exemplu, o parte dintre prevederi stabilesc sau completează referinţe privind includerea costurilor îndatorării în costul unui activ pe termen lung, evaluarea imobilizărilor şi prin metode bazate pe fluxuri de numerar, înregistrarea dobânzilor aferente unui contract de leasing, etc.

În anul 2010, a apărut o nouă reglementare a Băncii Naţionale a României care prevede că începând cu exerciţiul financiar 2012, toate instituţiile de credit vor întocmi situaţii financiare în conformitate cu IFRS, pe baza unor reglementări contabile care au fost elaborate şi publicate în luna decembrie 2010.

Uniunea Europeană face în continuare eforturi spre armonizarea la nivel internaţional a normelor contabile, scopul acesteia fiind acela de reducere a costurilor şi simplificare a operaţiunilor comerciale pentru toate ţările membre prin solicitarea raporturilor financiare întocmite conform standardelor internaţionale de raportare financiară.

CONCLUZII

La nivel mondial, contabilitatea se confruntă cu cel mai profund proces de armonizare, determinat în mod special de amploarea relaţiilor economice internţionale, determinate de procesul accelerat de globalizare.

În prezent contabilitatea este indispensabilă mediului de afaceri internaţional, prin forţa informaţiilor pe care le oferă, fiind denumita de unii specialişti, interfaţa mediului de afaceri.

Contabilitatea românească nu a rămas pasivă la provocările la care este expusă contabilitatea pe plan internaţional, aliniidu-se la acest amplu proces atât prin prisma organismelor naţionale de normalizare contabilă şi a instituţiei de supraveghere a pieţei de capital cât şi prin preocupările organismelor ce reprezintă profesia contabilă în România.

Demersurile de armonizare a contabilităţii româneşti cu standardele internaţionale de contabilitate şi Directivele Contabile Europene, constituie o nouă reformă la care a fost supusă ştiinţa şi practica contabilă românească în perioada ultimelor decenii.

Din punct de vedere legislativ, acest proces obiectiv de compatibilizare completă a contabilităţii româneşti se regăseşte în O.M.F. nr. 3055/2009, pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Directiva a IV-a a Comunităţilor Economice Europene şi Reglementările contabile conforme cu Directiva a VII-a a Comunităţilor Economice Europene.

Bibliografie:

1. Andone, I., Ţugui, A. – *Contabilitate şi sisteme informaţionale. Partea a II-a, secţiunea: Sisteme expert de gestiune*, Editura Sedcom Libris, Iaşi, 1999;
2. Albu, N., Albu, C.N., Bunea,S., Calu, D.A., Gîrbina, M., 2011. *A story about IAS/IFRS implementation in Romania, An institutional and structuration theory perspective, Journal of Accounting in Emerging Economies,* vol I, no. 1, pp 84;
3. A.M. Georoceanu, *Eficienţa normelor de drept*, Universul Juridic, Bucureşti, 2015
4. Briciu S., *Contabilitate managerială. Aspecte teoretice şi practice,* Ed. Economică, Bucureşti 2006;
   C.o. Ristea M., *Bazele contabilităţii*, Editura Naţional, Bucureşti, 2001;
5. C.Popa, *Praxiologia şi teoria generală a normelor în Filosofie. Materialism dialectic şi istoric*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1975;
6. Dănescu T., Audit financiar: *Convergenţe între teorie şi practică*, Ed. Iericson, Bucureşti,2000;
7. Demetrescu, C.G.,1972. *Istoria contabilităţii*, Editura Ştiinţifică Bucureşti;
8. Feleagă, N., Ionaşcu, I., 1998. *Tratat de contabilitate financiară*, vol II, Editura Economică, Bucureşti, pg. 15, pg. 804;
9. Ionaşcu, I., 1997. *Epistemologia contabilităţii*, Editura Economică, Bucureşti, pg. 175, pg. 176;
10. R. Bufan, M. St. Minea, Codul fiscal comentat, Ed. Wolters Kluwer, Bucureşti , 2008;

Articole şi alte surse:

11. International Regulations (EU Directives and IAS/IFRS), Accounting in Europe, 4:2, 169 – 206;
12. Legea contabilitatii nr. 82 /1991, Monitorul Oficial, nr. 265/27.12.1991, republicata in Monitorul oficial al Romaniei, nr. 454/18.06.2008;

13. Ordinul Ministrului Finantelor Publice (OMFP) nr. 1802/2014 pentru aprobarea Reglementarilor contabile privind situaţiile financiare anuale individuale şi situaţiile financiare consolidate;
14. www.legislatie.just.ro
15. www.revistadestatistica.ro
16. www.ceccar.ro
17. www.cecarbusinessmahazine.ro
18. https://europa.eu>index_ro

INFLUENCE OF THE CONSTITUTIONAL COURT AND HIGH COURT OF CASSATION AND JUSTICE JURISPRUDENCE ON EXTRAORDINARY APPEALS (APPEAL IN CASSATION)

Versavia Brutaru

Researcher III, PhD, "Acad. Andrei Rădulescu" Judicial Research Institute of the Romanian Academy

Abstract:Remedies are means provided by the law by which the State, through the Public Ministry, and the persons designated by law promote a judicial control in which criminal judgments are verified in order to abolish those judgments which contain factual and legal errors and replacing them with judgements compliant with law and truth.

Remedies against court decisions, both ordinary and extraordinary, are based on the need to control the work of the courts. Following the exercise of judicial control, possible errors in the judicial process can be avoided, either in terms of establishing the facts or as regards the enforcement of the law.

Starting from the lato sensu definition, a criminal procedural law must take into account certain principles when regulating the appeal system, whether ordinary or extraordinary. Thus, the Criminal Procedural Law must take into account the principle of necessity (preventing the continued validity of an unlawful and ungrounded decision), the principle of operability (the judgment of conviction being enforced as soon as possible, and therefore a reasonable duration of the criminal proceedings) , the principle of res judicata (in essence, this principle ensures the prestige of the final judgments under the legal presumption that they are in accordance with the truth and the law). Too many extraordinary remedies would inevitably result in distrust of justice, uncertainty about the way in which the courts have been finally ruled in criminal cases. The principle of operability and res judicata must be used by the legislator in a rational and balanced way. The length of the criminal proceedings can not be shortened to the detriment of a legal and thoroughly decision, the stability of the court judgment invested with res judicata does not justify maintaining a judgment with serious errors of fact and law, even if it is final.

Keywords: appeal, remedy, cassation, court order, penal judgement

1. Remedies are means provided by the law by which the State, through the Public Ministry, but also the persons designated by law, promotes a judicial control in which criminal judgments are verified, in order to abolish those judgments which contain factual and legal errors, replacing them with lawful and truthful decisions.

Fundamental Law, the Constitution of Romania, in article 129, enshrined the principle according to which "against judgments, interested parties and the Public Ministry may appeal, according to the law".

2. Remedies against court decisions, both ordinary and extraordinary, are created by the need to control the work of the courts. Following the exercise of judicial control, possible mistakes in court work can be avoided either in establishing facts or in enforcing the law[1]. The doctrine[2] has shown that a court ruling, with all the safeguards enshrined in the law and

[1] Anca Lelia Lorincz, *Recursul în casație în noul Cod de procedură penală*, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2014, p. 7

[2] V. Dongoroz, *Curs de procedură penală*. Lithography, Bucharest, 1943, p. 316, Traian Pop, *Drept procesual penal*, vol. IV, Cluj, 1948, p. 339

the Constitution, may contain errors of judgment and resolution (*a presumption of error*[3]) and in the new judgment these errors will be removed (*the presumption of correction*[4]). However, the doctrine[5] pointed out that the term used, the "presumption", could give a negative *a priori* appreciation of the judgment, leading to a decrease in the prestige of justice. In this context, it was suggested that the use of the term "possibility" as a judicial decision not to be lawful and sound would be more correct and would not affect the prestige that justice ought to enjoy, cases of groundlessness or illegality being exceptional. Therefore, appeals are considered as *procedural remedies*[6] and they can correct any errors contained in court judgements.

3. Remedies are part of the trial institutions because they can only be directed against judgments pronounced by the courts. The legislator classifies the remedies, depending on the character of the contested judgment, namely: ordinary ways and extraordinary ways of attack.

Ordinary ways of attack are those that appeal non-final court judgments, who have not acquired force of res judicata (in the previous regulation, the 1968 Code of Criminal Procedure, ordinary appeals, the appeal and the recourse were part of the jurisdictional system, and by the year 1948[7] both in Romanian and foreign legislation was included the opposition, as an ordinary way of attack). Extraordinary ways of attack are those that attack final judgments invested with *res iudicata*. The Code of Criminal Procedure of 1968 regulated as extraordinary remedies: the appeal in annulment, the review and appeal in the interest of the law, and until the 2004 amendment, by Law no. 576/2004[8], also the appeal for annulment.

4. In the previous regulation, starting with the 1936 Code of Criminal Procedure, the appeal was an ordinary and not extraordinary remedy, determining the legality and merits of the judgment under appeal for a number of reasons expressly provided by the law[9].

In the new regulation, however, the appeal in cassation has become an extraordinary appeal, way of annulment, given in the exclusive jurisdiction of the High Court of Cassation and Justice. The new Code of Criminal Procedure returned to the classic system of the double degree of jurisdiction, consisting of fund and appeal, so that in the appeal, the litigation, namely the merits of the case, is not re-judged, but it is appreciated whether the given judgment corresponds to the law. The appeal in cassation is therefore a means of repairing the illegalities and does not have the purpose of solving a criminal case, but of sanctioning unsuitable judgments in order to ensure compliance with the law, the appeal also having a subsidiary role in uniformizing the case law. Since the appeal in cassation is not intended to remedy a mistaken assessment of the facts and an inaccuracy or insufficiency of the truth by an incomplete criminal investigation or an unsatisfactory judicial inquiry, the cassation court does not judge the lawsuit itself but only judges if the contested judgment is appropriate from the point of view of law, that is to say, if it complies with the applicable rules of law.

The appeal in cassation is the exclusive competence of the High Court of Cassation and Justice, with the aim of ensuring a unitary practice. Unlike an appeal for annulment, which seeks to correct procedural errors or the revision (a factual appeal, also seeking to correct the errors of judgement), the appeal in cassation seeks to ascertain the conformity of the judgment under appeal with the applicable rules of law, its purpose being to correct the

---

[3] Grigore Gr. Theodoru, *Teoria și practica recursului penal*, ed. a II-a revăzută și adăugită, Hamangiu Publishing House, Bucharest, 2007, p. 1

[4] V. Dongoroz, *op.cit*, p. 316

[5] Grigore Gr. Theodoru, *op. cit.*, p. 2

[6] Idem, p. 2

[7] Law no. 345/1947 amending the Code of Criminal Procedure, published in M. Of. no. 299 bis of December 29th, 1947, by which the opposition and the appeal are abolished, the only ordinary appeal remains the simple appeal, turned into appeal both in fact and right

[8] **Official Monitor Nr. 1223 din 20th December 2004**

[9] N. Volonciu (coord.), *Noul Cod de Procedură Penală*, (comentat), Hamangiu Publishing House, Bucharest, 2014, p. 1116

errors of law committed by courts of appeal as instances of appeal, by reference to the cases of express and limiting cassation cases provided by law.

5. Therefore, the grounds of appeal, according to the new regulation, are limited only to those provided in article 438 of Criminal Procedure Code namely, failure to comply with the provisions on jurisdiction by subject matter or the quality of the person, when the judgment was conducted by a court which is inferior to the competent court; conviction of the defendant for an act not provided for by the criminal law; the wrongful termination of the criminal trial; lack of finding or wrong finding of the pardon punishment imposed to the defendant; applying sanctions to limits other than those prescribed by law. It is no longer provided, distinct, that an appeal may be filed: when the constitutive elements of an offense are not met or when the court pronounced a conviction for a deed other than for which the convict was sent to trial; when the judgment is contrary to the law or when through the judgment, the law, has been wrongly enforced. The other grounds of groundlessness or illegality, which are not prescribed by the law as cases of extraordinary appeals, may be invoked only by ordinary means of appeal, which are, according to the new provisions, the ordinary appeal and the contestation.

6. As mentioned above, cassation appeal is a means of repairing illegalities and does not have the purpose of resolving a criminal case, but sanctioning inadequate judgments in order to ensure compliance with the law, and the appeal also having a subsidiary role in uniformizing the jurisprudence.

a) ***Transitional situations***.

The occurrence of the new regulation, that of the extraordinary ways of attack, has imposed the adoption by the legislator of Law no. 255/2013 for the implementation of Law no. 135/2010 on Criminal Code of Procedure and for amending and completing some normative acts containing criminal procedural provisions. In chapter II of this law were stipulated ***Provisions on transitional situations.*** Article 11 of the Law no. 255/2013 provides in paragraph (1) that the decisions made in appeal before the entry into force of the Code of Criminal Procedure regarding of which the period for declaring the ordinary appeal under the previous law had not expired at the date of the entry into force of the new law, shall be subject to appeal in cassation.

Article 12 of Law no. 255/2013 provides in paragraph (1) that appeals in progress at the time of the entry into force of the new law, brought against judgments that have been subject to the appeal under the old law, remain within the jurisdiction of the same court and are dealt with under the provisions of the old law on appeal.

In one case, a criminal sentence was pronounced on 17th November 2014 by the Bucharest Tribunal, a sentence subsequently amended by the Bucharest Court of Appeal. In this case, it was found that, on the date of entry into force of Criminal procedure Code, February 1st 2014, we are not in the transitory cases provided by Law no. 255/2013, the case falling under the new Code of Criminal Procedure, which is immediately applicable. Thus, Criminal Procedure Code provides only the institution of appeal in cassation, an extraordinary way of attack that can be declared against the final decisions pronounced by the courts of appeal, as courts of appeal, with the exception of the decisions by which the re-judgment of the cases was ordered.

7. The High Court has retained that the appeal in cassation is conceived as an extraordinary way of attack in which the parties can defend their rights by removing the effects of the final judgments pronounced under the five cases of illegality provided in article 438 Criminal Procedure Code and does not require examination of the case in all respects, but only the review of the legality of the judgment under appeal, and of its compatibility with the provisions of the contested material and procedural law. The court also found that although in the present case the defendant appealed against the criminal decision of the Bucharest Court

of Appeal, claiming that the appeal was the legal remedy against the contested decision, the defendant also filed an appeal in cassation against the same judgment. In this regard, considering the non-existence of the institution of the appeal under the new criminal procedural provisions, the High Court finds that the appeal brought by the defendant against the Criminal Decision from 11th December 2015 of the Bucharest Court of Appeal is inadmissible.

8. A judgment cannot be appealed against in ways other than those expressly provided by law, or, in other words, the appeals of judgments cannot exist outside the law. The rule has constitutional principle value, the provisions of article 129 of the Constitution stipulating that the procedural means of appeal of the courts decision are the ones provided by the law, and the exercise thereof is carried out according to the law.

Recognizing a remedy in circumstances other than those provided for by the procedural law constitutes a violation of the principle of its legality and of the constitutional principle of equality before the law and the authorities, and for that reason, it appears to be an inadmissible situation in the legal order.

9. The procedural rules regarding the referral of the courts and the settlement of the claims within the limits of the competence assigned by law are of public order, corresponding to the principle established by article 126 of the Romanian Constitution. Inadmissibility is also a procedural penalty that occurs when the parties involved in the proceedings carry out an act that the law does not provide or exclude, as well as when trying to exercise a right that was used in another legal path or even an unprocedural act. Given the fact that the appeal formulated has not been recognized by the criminal law, the High Court of Cassation and Justice will reject as inadmissible the appeal so formulated.

b) Constitutional Court Decisions

10. Constitutional Court Decision nr. 651/2017[10]. *The impossibility of appealing in cassation of the judgements pronounced in cases of guilty plea agreement procedure. Unconstitutionality.*

According to the provisions of article 434 paragraphs (2) letter f) there can not be an appeal in cassation for the solutions issued following the application of the guilty plea procedure. It is worth noting that, unlike the provisions of article 434 paragraphs (2) lit. a) -d) and g), where it is expressly stipulated that the decisions of the courts can not be appealed with appeal in cassation, in the case of article 434 paragraphs (2) letter f) Criminal Procedure Code **it is expressly stated** that following the application of the procedure of plea bargaining, the court's decisions **can not be appealed** with an appeal in cassation. In this case, of a plea bargaining procedure, the facts being recognized by the defendant as described in court notification, the legislator considered it natural that the court's decision to convict the defendant, as a result of the plea, could no longer be subject to appeal in cassation. Instead, the court's decision in this case may be subject to appeal if the judgment was given in violation of the legal provisions. If we otherwise interpret the legal provisions, it would prejudice the provisions of article 1 paragraph (5), article 16, article 21, article 24 and article 53 of the Romanian Constitution, since **it would restrict without an objective and proportionate justification the right of the defendant to a fair trial** in which the solution decided in the procedure of plea bargaining, although obviously unlawful, cannot be reformed by the hierarchically superior court, in accord with the provisions of the Criminal Code, the Criminal Procedure Code and the Romanian Constitution.

In this regard, the opinion of the High Court of Cassation and Justice was that the objection of unconstitutionality is unfounded. The Court has stated that the judgments pronounced at first instance in the procedure of plea bargaining are subject to the ordinary

[10] Published in Official Monitor nr.1000 of 18.12.2017

appeal procedure, a remedy which may also be exercised by the civil parties, according to the provisions of article 409 paragraph (1) letter c) from Criminal Procedure Code. The so declared appeal is a integral devolutive remedy, which, together with the judgment of the merits of the case, ensures the requirement of the double degree of jurisdiction in criminal matters, both for the defendant and for the civil parties. The appeal in cassation is, on the other hand, an extraordinary way of attack, which can be exercised in limited cases provided for by the law and only for reasons of illegality, not for matters of fact, reasons which were either not invoked in the appeal, or if invoked, were dismissed or the court has failed to rule on them.

Moreover, in its recent jurisprudence, the Constitutional Court stressed that the provisions of article 434 (2) (f) of the Criminal Procedure Code, regarding the exclusion of a category of judgments from the sphere of appeal in cassation, represents "*the legislator's option, in accordance with the state's criminal policy*" and, at the same time, they apply in the field of the criminal procedure law of the constitutional provisions of art.129, which refer to "the conditions of the law" on remedies[11].

11. The prohibition on restricting the exercise of the right of access to justice, established by the provisions of article 21 paragraph (2) of the Fundamental Law, does not imply the legal possibility of the parties to have unconditional access to all judicial structures and all appeals in all categories of cases, since both the jurisdiction of the courts and the proceedings are determined exclusively by the legislator, which may impose separate procedural rules in view of different situations.Such differentiation also exists between the category of parties involved in the abbreviated criminal procedure, governed by the provisions of article 375 paragraphs (1) and (2) of the Criminal Procedure Code, and that of the parties involved in the ordinary proceedings, where the defendants have not formulated or, as the case may be, the court did not admit their requests for trial only on the basis of evidence administered during the criminal investigation phase.In the cases in which the defendant's request on the basis of the evidence administered during the criminal investigation phase was admitted and the simplified procedure has been fully covered, the specific nature of the defense is limited, unlike the case of the defendants for whom the Court inquiry has been conducted, a distinction which justifies, objectively, the imposition of different conditions for the exercise of extraordinary ways of attack.It is also noted that in the ordinary course of appeal, exercited against a judgment pronounced in simplified procedure, the defendant is provided with the possibility to request and obtain the restoration of legality by abolishing the unlawful decision.It also guarantees the existence of a remedy in case of a violation of the law, giving both the prosecutor the levers necessary to exercise his / her specific role in the criminal trial and the defendant the right to defend his / her legitimate interests. With regard to the defenses which may be formulated by civil parties in cases settled in accordance with the ordinary procedure, they have a wide scope, in the circumstances in which often the errors of law occurring in the settlement of the civil aspect derive or may have a close connection with the the way of solving the criminal side, a connection that justifies the recognition of the right of civil parties to exercise, under the law, the extraordinary way of appeal (the cassation appeal).

12. By contrast, in cases where the defendant's request on the basis of the evidence administered during the criminal investigation phase was admitted and the simplified procedure was fully covered, the specific nature of the defense that could be formulated by the civil parties is, in principle, limited in matters of merit which go beyond the purpose of the appeal in the cassation, as regulated by the provisions of article 433 of the Criminal Procedure Code.As long as the parties from the settled criminal trial through the simplified procedure

[11]Decision nr.525 of 7 July 2015; Decision nr.879 of 15 December 2015

have benefited from the guarantees recognized by the provisions of article 21 paragraph (1) of the Constitution and of article 6, paragraph 1, of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, both during the trial in the first instance and in the appeal phase, the provisions of the law criticized do not contravene the constitutional requirements or the jurisprudence of the European Court of Human Rights.Considering that this category of parties is in a situation distinct from that of the defendants involved in the proceedings in which the court inquiry was conducted, such a difference legitimizes the imposition by the legislator of different conditions for the exercise of the extraordinary appeal, without discrimination, within the meaning of article 16 paragraph (1) of the Fundamental Law.

It is appreciated that these reasons are relevant not only by reporting to the provisions of article 434 paragraph (2) letter (f) of the Criminal Procedure Code, but also regarding to the provisions of article 439 paragraph (41) of the same code, a law criticized only in terms of the thesis on the procedure for restitution, by administrative means, of appeals in cassation against judgments pronouced following the application of the procedure of guilty plea agreement.Determining the type of the judgement appealed in cassation and the extent to which it circumscribes any of the situations provided by the provisions of article 434 paragraphs (2) of the Criminal Procedure Code involves a purely formal verification of the subject-matter of the appeal.Carrying out this formal verification by the court which delivered the contested decision and establishing the possibility of ordering the return of the application by administrative means, does not restrict the parties' right of access to justice, since the exercise of this right requires compliance with the requirements imposed by the legislator, and not unlimited access to all appeals.

13. In relation to the criticism of the text of the Criminal Procedure Code, the Court, admitting the exception of unconstitutionality, found the following:

a) In a case finally settled in accordance with the accelerated procedure, it would remain unsanctioned issues such as non-compliance, during the trial, with provisions on jurisdiction by subject matter or the quality of the person, when the trial was conducted by a lower court than the competent legal one, the defendant's conviction for a deed not provided for by the criminal law, the wrongful termination of the criminal proceeding, the failure to establish the pardon of the punishment or the wrong finding of the pardon, the application of punishments to limits other than those provided by the law;

b) The exclusion of the possibility of appealing in cassation of solutions resulting from the application of the procedure of guilty plea agreement creates discrimination for both the defendant and the civil party and the civilly responsible party as against to the parts of the criminal cases settled in accordance with the ordinary law procedure, without an objective and reasonable justification, which results in violation of the provisions of article 16 of the Constitution on Equal Rights;

c) the solutions pronounced in the guilty plea procedure, have, from the point of view of the possibility of appealing in cassation, a different legal regime from that of the final criminal decisions pronounced in the ordinary procedure, in the sense that the first ones can not be appealed in cassation, while this extraordinary way of attack can be exerted against the latter;

d) it is created an obvious inequality of treatment in terms of recognizing free access to justice in its component of the right to a fair trial;

e) the prosecutor lacks the necessary leverage to exercise his specific role in the criminal proceedings;

14. Decision no. 540 of 12th of July 2016, that reffers to the exception of unconstitutionality of the dispositions of article 434 paragraph (1), first thesis, from the Criminal Procedure Code[12].

The object of the exception of unconstitutionality is the provisions of the first sentence of article 43 paragraphs (1) of the Criminal Procedure Code, which reads as follows: "*The decisions of the courts of appeal, as appelate courts can be appeald in cassation, [...]".*

According to the opinion of the High Court of Cassation and Justice, it is appreciated that, referring to the constant and unequivocal jurisprudence of the Constitutional Court on the subject of the criticisms of the violation, the manner in which remedies are regulated, equality before the law, free access to justice and the right to a fair trial, as well as the right to an effective remedy, the exception of unconstitutionality is unfounded. In this respect, it is stated that the limitation of the sphere of the judgments against which the appeal in cassation can be exercised does not contradict the constitutional and conventional provisions invoked by the author of the exception. Thus, according to article 434 paragraph (1) of the Criminal Procedure Code, it can be attacked with appeal in cassation decisions pronounced by the appelate courts, as courts of appeal, with the exception of decisions ordering the retrial of cases. In order to meet the requirements of the jurisprudence of the European Court of Human Rights and to comply with the provisions of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms regarding the assurance of the celerity of the criminal process by carrying it out within a reasonable time frame, the Romanian legislator reconfigured the system of remedies, reducing the number of jurisdictions. In this context, the new criminal procedure law provides a single ordinary appeal, namely the appeal, the appeal becoming an extraordinary way of attack, under the name of "*appeal in cassation*", which can be exercised only in exceptional cases, namely provided by law, and only for reasons of illegality, as is resulting from the explanatory memorandum to the draft of the new Criminal Procedure Code. The appeal in cassation aims to ensure a unitary practice across the country. Through this extraordinary remedy, under the jurisdiction of the High Court of Cassation and Justice, the conformity of final rulings with the rules of law is analyzed, in relation to the cases of cassation express and limiting provided by the law. The Criminal Procedure Code expressly provides the judgments that may be appealed in cassation, as well as those which are not subject to this extraordinary appeal. Compared to its specificity, the law imposes strict conditions on the term of the declaration, on the the content of the request of the appeal and on the claimants, in order to ensure procedural rigor and discipline and to avoid abusive introduction of appeals which does not meet the reasons provided by the law.

15. Cases in which the appeal in cassation may be exercised exclusively refer to the legality of the judgment, and not matters of fact, which may serve as a basis for the cassation of the judgment only if they were not invoked on ordinary appeal or if invoked, were rejected or the court failed to rule on them. It is also limited the sphere of the clainmants and the motives of appeal in cassation to certain aspects of illegality, aiming at creating an appropriate framework for the Supreme Court to fulfill its role in the unitary interpretation and application of the law. The appeal in cassation, thus, seeks solely to rule on the lawfulness of the final judgments. The need for final criminal judgments, but contrary to the law, to be directed, must be reconciled with *res iudicata* (double jeopardy), respectively, with the safety and stability of the legal circuit. Thus, the certainty of legal relations governed by final judgments requires, with regard to the exercise of an appeal, both a limitation in time as regards the time-limit for declaring the appeal and the procedural interest, from the point of view of the persons who can make the appeal, and of the cases that can be invoked.

[12] Published in Official Monitor no. 841 from 24th of October 2016

16. Finding the unconstitutionality of a text of law for reasons of violation of equality before the law, free access to justice, international treaties to which Romania is a party, the right to a fair trial and the right to an effective remedy would imply either that the parties are not recognized a degree of jurisdiction under the conditions imposed by the international treaties, or, for persons in the same situation, different conditions for declaring and reviewing the appeal are provided, or the texts invoked limit the right of defense.

The principle of equality of rights does not imply uniformity, but establishes that equal treatment equals equal treatment, and for different situations there is a different treatment. In other words, the principle of equality does not preclude a law from establishing different rules for persons in different situations.

17. Free of access to justice, enshrined in article 21 of the Constitution, means that any person may refer the matter to the courts if he/she considers that his/hers rights, liberties or legitimate interests have been violated and not the fact that such access can not be subjected to any conditioning, the competence to establish the rules for conducting the proceedings before the courts belong to the legislator.

18. According to the Court, by the provisions of the first sentence of article 43 paragraph (1) of the Criminal Procedure Code, the legislator did not intend to impede free access to justice and the right to an effective remedy, as it is a remedy that can only be exercised against final judgments, following the stage of the trial at first instance and appeal.

According to the Constitutional Court's opinion, the purpose of appeal to cassation, which is to ensure the possibility of correcting the errors of law committed in solving the appeal, by reference to the cases of cassation express and limited stipulated by the law, and the role of the prosecutor in the criminal proceedings as the holder of the right to make an appeal in cassation, the Court found that the requirements of the right to a fair trial impose a verification through the appeal in cassation, and at the initiative of the prosecutor, in his capacity as the holder of this extraordinary appeal, the legality of the decisions pronounced by the High Court of Cassation and Justice as the court of appeal, except for the decisions by which the re-judgment of the cases was ordered. *Considering the above, the Court found that the provisions of the first sentence of article 434 paragraph (1) of the Criminal Procedure Code, which exclude the decisions pronounced by the High Court of Cassation and Justice as a court of appeal, decisions by which the substance of the cases was settled, from the exercise of judicial control through the extraordinary way of appeal in the cassation, violates the constitutional provisions of article 16 of romanian Constitution on equality of rights and article 21 of the same Constitution regarding free access to justice and the right to a fair trial*. If the law, the criminal procedure rule and / or the substantive criminal law rule is violated, it is necessary to ensure both the prosecutor and the interested party the opportunity to request and obtain the restoration of legality by cassation of the unlawful decision. However, the criticized provisions of the law do not ensure the existence of a remedy for the case of the violation of law and creates a regulatory vacuum regarding the abolition of unlawful decisions pronounced by the High Court of Cassation and Justice as a court of appeals, decisions by which the substance of the cases was settled, depriving, on the one hand, the prosecutor of the necessary leverage to exercise his /her specific role in the criminal proceeding and, on the other hand, the parties, from the opportunity to defend their rights, freedoms and legitimate interests.

19. Relevant decisions of the High Court of Cassation and Justice. *Appeal in cassation. The case provided by the article 438 paragraph (1) points 7 of Criminal Procedure Code. Abuse in service. The Decision no. 405/2016 of the Constitutional Court*[13].

[13] Official Monitor no. 517, 8th of July 2016

By the above decision, the Constitutional Court admitted the exception of unconstitutionality and found that the provisions of article 246 of the Criminal Code of 1969 and of the article 297 paragraph (1) of the Criminal Code in force are constitutional insofar as the phrase "*perform inadequate*" in their content is understood as "*performed in violation of the law*". Thus, in the doctrine[14], it was shown that the expression "*perform inadequate*" used in our criminal law to define the crime of abuse in service was the exclusive, *sui-generis* "work" of the Romanian socialist legislature of 1969. The introduction of the phrase "performs inadequate" in defining the crime of abuse of service in article 246 of the Penal Code of 1969 and article 297 paragraph 1 of the Penal Code in force, constituted a legislative regression in relation to the regulation made by the same legislator by the Decrees no. 192/1950 and no. 202/1953 in which a much more appropriate phrase was used, namely "*imposed by legal provisions*"[15].

Compared to the meaning of the word "inadequate", the phrase "performs inadequate", it is obvious the character of generality and imprecision, violating the principle of incrimination and punishment (*nulum crimen, nula paena sine lege*), according to which "the law must clearly define offenses and penalties."

20. The Constitutional Court criticized the legislator for the faulty drafting of article 246 of the Penal Code of 1969 and article 297 paragraphs (1) of the Penal Code in force, noticing that: *"Considering the specificity of criminal law, the Court considers that, although it is inherent in its use in other areas, the term "inadequate" can not be regarded as an appropriate term for use in criminal matters, especially since the legislator has not circumscribed this constitutive content element of the abuse of service offense to fulfill certain criteria. In other words, the legislator did not operate an express circumstance to specify the elements against which the defect must be analyzed."*

21. The appeal in cassation based on the provisions of article 438 paragraph (1) point 7 Criminal Procedure Code is a procedural means by which the decriminalization can be invoked, as a result of a decision of the Constitutional Court to admit the unconstitutionality exception regarding the incrimination rule, in compliance with the conditions regarding the term of the appeal in cassation.

Accordingly, the incidence of the Constitutional Court's decision no. 405/2016 - for the purpose of verifying the existence or non-existence of a violation of a law, ordinances or emergency ordinances - may be examined by way of appeal in cassation, based on the provisions of article 438 paragraph (1) point 7 Criminal Procedure Code, in compliance with the conditions regarding the term of exercising the extraordinary way of attack[16].

22. In the prior decision no. 6/2017 of the Panel for resolving issues of law in criminal matters of the High Court of Cassation and Justice stated that the effects of a decision of the Constitutional Court ***are equivalent to the abolition of the text of incrimination, including decriminalization.*** At the same time, the aforementioned decision shows that when the previous deed was decriminalized, the characteristic of the crime is not met whether the deincrimination operated as a result of the abrogation of the norm or as a result of the admissibility of the unconstitutionality exception and the finding of that rule unconstitutional (the same is the decision no. 18/2016 of the Panel for resolving issues of law in criminal matters of the High Court of Cassation and Justice[17]). The finding of the unconstitutionality of an incrimination norm with the effect of decriminalization "*may refer to the norm in its*

[14] Gh. Dobrican, *Infracțiunea de abuz în serviciu în lumina Deciziei Curții Constituționale nr. 405/2016, study published at web address*: www.revista.universuljuridic.ro; http://revista.universuljuridic.ro/infractiunea-de-abuz-serviciu-lumina-deciziei-curtii-constitutionale-nr-4052016/#f6

[15] Gh. Dobrican, *Idem*, p.1

[16] High Court of Cassation and Justice, Criminal Section, decision no. 179/RC of 26th of April 2017, www.scj.ro

[17] www.scj.ro

entirety or to certain forms of incrimination" (by finding the unconstitutionality of some theses of the norm of incrimination or some of the collocations of the incrimination norm that determine the existence of some variants of incrimination). In this hypothesis, the finding of unconstitutionality has the effect of decriminalizing the variant targeted by the decision of the Constitutional Court and not all of the variants provided by the norm of incrimination[18].

Regarding the appeal in cassation, on the one hand, there is a conditioning of the term in which it is formulated, and on the other hand, by comparison with the provisions of article 595 Criminal Procedure Code it appears that the time at which the decriminalization law comes into being is either prior to the final judgment or at the latest, by time of the expiring for declaring this appeal.

Accordingly, there can be exploited only those decriminalization laws (*mutatis mutandis* and the case of a decision of the Constitutional Court whereby the rule of criminality is declared unconstitutional) that come into force, at latest, upon expiration of the time limit for declaring the appeal in cassation.The incidence of article 4 Penal Code on the application of the criminal norm of decriminalization was invoked through the appeal in cassation and can be assessed at this stage of the proceedings.Referring the theoretical considerations previously mentioned to the present case, the High Court of Cassation and Justice finds that the defense invoked issues are not incidental in the cause, the defendants being convicted of committing the abuse of service in the form of violation of primary legislation. As a result, the appeal in cassation will be dismissed as unfounded in this case.

BIBLIOGRAPHY

a) Books, Studies

1. Anca Lelia Lorincz, *Recursul în casație în noul Cod de procedură penală*, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2014

2. V. Dongoroz, *Curs de procedură penală*. Lithography, Bucharest, 1943

3. Traian Pop, *Drept procesual penal*, vol. IV, Cluj, 1948

4. Grigore Gr. Theodoru, *Teoria și practica recursului penal*, ed. a II-a revăzută și adăugită, Hamangiu Publishing House, Bucharest, 2007

5. N. Volonciu (coord.), *Noul Cod de Procedură Penală*, (comentat), Hamangiu Publishing House, Bucharest, 2014

6. Gh. Dobrican, *Infracțiunea de abuz în serviciu în lumina Deciziei Curții Constituționale nr. 405/2016, study published at web address*: www.revista.universuljuridic.ro

b) Laws, Decisions of Constitutional Court and High Court Of Cassation and Justice

Law no. 576/2004, Official Monitor Nr. 1223 din 20th December 2004

Law no. 345/1947 amending the Code of Criminal Procedure, published in M. Of. no. 299 bis of December 29th, 1947

Constitutional Court Decision nr. 651/2017**,** published in Official Monitor nr.1000 of 18.12.2017

Constitutional Court Decision nr.525 of 7 July 2015 published in Official Monitor no.600/2015;

Constitutional Court Decision nr.879 of 15 December 2015 published in Official Monitor no. 179/2016

[18] High Court of Cassation and Justice, Criminal Section, Decision no. 110/A of 4th of April 2017, www.scj.ro

Constitutional Court Decision no. 540 of 12th of July 2016 Published in Official Monitor no. 841 from 24th of October 2016

Constitutional Court Decision no. 405/2016 published in Official Monitor no. 517, 8th of July 2016

High Court of Cassation and Justice, Criminal Section, decision no. 179/RC of 26th of April 2017, www.scj.ro

High Court of Cassation and Justice, Criminal Section, Decision no. 110/A of 4th of April 2017, www.scj.ro

GENERAL ASPECTS RELATED TO CONTRAVENTIONSUNDER DECISION NO. 769/1999

Ionela Cecilia Șulea

Assist., PhD Student, "Dimitrie Cantemir" University of Tîrgu Mureș,

"Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: The study is devoted to identify the conditions when certain facts constitute misdemeanors according to Government Decision no. 769/1999 and to their analysis.
Specifically, are approached issues concerning: the definition of some terms used by the legislator in the decision mention above, the comparison of some elements that lead to identify the facts as being misdemeanors or offences, but also the analyse of patrimonial rights arising from the use of the musical worksrepertoire that belongs to the copyright collective management organisationsby persons strictly provided by law and in purposeswell-defined.
In the final part, we propose some modification that can be brought to the legislation in force, especially if we take into consideration that the field of intellectual property is in an continuous expansion, and the fills in are required due to thepassage of a long period of time (more then 19 years) from the entry into force of the decision that we refer.

Keywords: the misdemeanors liability, legal rule, penalty, property rights of the author.

1. PRELIMINARY MENTIONS

In regards to adopting the Decision no. 769/1999[1] we mention, since the beginning, that it was based on art. 130 par. (1) letter b)[2] and art. 131 par. (1)-(4)[3] of the Law no. 8/1996 regarding copyrights and auxiliary rights[4] in its initial format, before the amendments and

[1] Decision no. 769/1999 for approving the methodologies related to the use of the repertory of opera musicals of collective management authorities for the copyrights and tables consisting in the patrimonial rights of authors, was published in the Romanian Official Gazette, Part I, no. 472 of September 30th, 1999.

[2]Also see art. 130 par. (1) letter b) of the Law no. 8/1996, before being subsequently changed and added, in its initial form in 1996, according to which: collective management authorities have certain obligations, among whichalso the table drafting for their field of activity, consisting in the credited patrimonial rights, as well as the methodologies that need to be negotiated with the users for paying such rights, in case of such opera pieces which exploitation methoddeems impossible the individual authorization by their rightful owners. We mention that we opted for the initial form of 130 par. (1) letter b), because we wish to point out the changes that happened upon the content of this law in over two centuries since the Law no. 8/1996 became effective. See the basic form of the Law no. 8/1996, published in the Romanian Official Gazette no. 60 from March 26th, 1996, taken-over from 09.10.2018, at 15:35, from the web address: http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/198938?isFormaDeBaza=True&rep=True

[3]Also see art. 131 par. (1)-(4) of the Law no. 8/1996, before being subsequently changed and added, in its initial form in 1996, according to which: tables and methodologies from art. 130 par. (1) letter b) are negotiated during

additions made by Republishing, based on art. III of the Law no. 74/2018 for the amendment and addition of the Law no. 8/1996.

We mention in this regard that in the current format of the Law no. 8/1996[5], in art. 130 par. (1) one can find the definition of the term *re-issuance*[6], and in par. (2) the legislator refers to the definitions from art. 14-18[7], art. 20 par. (1), art. 21, 22[8] and 98 par. (2)[9] that compliantly apply also to the rights of radio-broadcasting authorities and television from art. 129 in the hereby law.

---

a commission made of two representatives pertaining to the main collective management authorities as well as to the main patron associations of users in a field [par. (1)]. In their turn, the collective management authorities but also the users' patron associations, with representatives inside the commission, for each field, are appointed by the Romanian Office for Copyrights [par. (2)]. After the negotiated tables and methodologies are submitted for the approval of the Romanian Office for Copyrights, the latter forwards them to be approved by the Government, within 30 days [par. (3)]. If the commission does not establish the tables and methodologies within 90 days from the date it was established, a mediation is performed by the Romanian Office for Copyrights, that summons the parties, analyzes the point of view of each one and decides upon the final form of the tables and methodologies, that are forwarded to the Government for approval, within 30 days from the date of receipt [par. (4)]. Se the basic form of the Law no. 8/1996, published in the Romanian Official Gazette no. 60 from March 26th, 1996, taken-over on 09.10.2018, at 16:18, from the web address: http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/198938?isFormaDeBaza=True&rep=True

[4]The Law no. 8/1996 regarding the copyright and auxiliary rightswas published in the Romanian Official Gazette, Part I, no. 60 from March 26th, 1996, republished in the Romanian Official Gazette no. 489 from June 14th, 2018, based on art. III of the Law no. 74/2018 for amending and adding the Lawno. 8/1996regarding the copyright and auxiliary rights, published, in its turn, in the Romanian Official Gazette, Part I, no. 268 from March 27th, 2018, therefore providing a new numbering for the texts. *Brevitatis causa*,to avoid repetitions and an easy expression, hereafter, in the content of the study, the references usually made on the provisions of the Law no. 8/1996 regarding the copyright and auxiliary rightswill be usually performed without the indication of the complete law denomination.

[5]We mention that the last change of the Law no. 8/1996 was done by publishing a the Law no. 15/2019 in the Romanian Official Gazette, Part I, no. 33 from January 11th, 2019.

[6]According to art. 130 par. (1) of the Law no. 8/1996, by*re-issuance*, according to the hereby law, one can understand the simultaneous issuance, by a radio-broadcasting unit, of a program to a different radio-broadcasting unit.

[7] Art. 14-18 of the Law no. 8/1996 regulates, according to the hereby law, the terms definition: *play-over, distribution, renting, leasing.*

[8]Art. 20 par. (1), art. 21 and art. 22 of the Law no. 8/1996 regulates, according to the hereby law, the definition of the following terms: *public communication, radio-broadcasting, retransmission through cable*.

[9] Art. 98 par. (2) of the Law no. 8/1996 provides, according to the hereby law, the definition of the term*fixing.*

Also, we mention that in the updated format, the Law no. 8/1996, states Title III: Managing and defending the copyrights and auxiliary rights of Chapter I: Management of patrimonial copyrights and auxiliary rights, in Section II: *Collective management authorities of the copyright and auxiliary rights*, continuing with Section III, providing the *Operation of collective management authorities*.

Finally, an equivalent of art. 130 par. (1) letter b) and art. 131 par. (1)-(4) of the Law no. 8/1996 regarding the copyright and auxiliary rights before the amendments and additions from 2018, can currently be the art. 160 of the Law no. 8/1996 updated, that regulates the rights and obligations of the collective management authorities, more precisely, in regards to us, we mention that art. (3) of art. 160 that has the same format as the old regulation from art. 130 par. (1) letter b) consistent with art. 131 par. (1)-(4) of the old regulation is found at art. 163 par. (1)-(5) of the Law no. 8/1996 updated and added.

As a general aspect, the changes provided by the legislator in art. 163 par. (1) of the Law no. 8/1996 also consider the users' possibility or the associative structures of users from par. (3) letters b) and c) to initiate negotiation procedures for methodologies[10], that, besides the request that had to be submitted until recently at the Romanian Office for Copyrights[11], is also added the list of the parties proposed for negotiation as well as their identification elements, methodologies proposed to be negotiated, as well as proof of their notification for negotiation. In addition, one can reach the situation when the request for initiating the negotiation procedures is rejected following a lack of the notification proof, of not submitting the list or submitting an incomplete list.

According to art. 163 par. (2) of the Law no. 8/1996 in its updated form, the decision of the R.O.C. CEO establishing the negotiation commission for the methodologies must be accepted within 15 days, not 5 days as provided by the old regulation[12].

According to art. 163 par. (3) of the Law no. 8/1996 in its updated form, the negotiation committee for the methodologies consists in other three representatives, besides a representative of each collective management authority, operating for a creation field as well

[10]In the old form of the Law no. 8/1996, before the update from 2018, according to art. 131 par. (1) only collective management authorities had the possibility to forward the request to initiate the negotiation procedure.

[11]*Brevitatis causa*, to avoid repetition and an easy expression, hereafter, in the content of the study, the references made to the Romanian Office for Copyrights will be usually made with the help of the abbreviation O.R.D.A (R.O.C.).

[12]In this regard, see art. 131 par. (2) of the Law no. 8/1996, in its old format, before the update from 2018.

as for a category of rights[13], depending on the situation. One of these representatives is the one of the representative associative structures of users, another one is a representative of the three major users established based on the turnover, that has to be declared, on their own responsibility, at R.O.C.[14]. Another representative is the one for the representative associative structures of users at a local level, or in their absence, of representatives of two local users informed by the collective management authorities and that also submit the attending agreement at R.O.C.

According to art. 163 par. (4) of the Law no. 8/1996 in its updated format, R.O.C. has the right to summon, as well as to appoint in the negotiation commission anyone/any entity proving to have a legitimate interest, proposed for the use of taking a decision related to the negotiation commission[15].

The moment when the appointing decision of the negotiation commission is considered communicated to the parties is the one when a certified letter is received, as well as the proposal for methodologies submitted by the applicant entity[16].

2. CONTRAVENTIONS ACCORDING TO THE DECISION NO. 769/1999

According to art. 4 par. (1) of the Decision no. 769/1999, it is considered a contravention the deeds stated at letters a) – c), on the condition they do not fulfill the essential traits of a crime. The sanction in case of contravention liability is the fee regulated by the incrimination law, e.g. we mention in this regard: the Decision no. 769/1999, the

[13]We mention that in the old regulation, before the update from 2018, according to art. 131 par. (2) letter a)- b) of the Law no. 8/1996, the negotiation committee of methodologieswas formed only of 3 representatives.

[14]May be exempted from stating the turnover: public institutions, as well as public radio-broadcasting companiesbut also televisions,that are part of the negotiation committee.

[15]In the prior regulation, according to art. 131 par. (3) of the Law no. 8/1996, in its old format, before the update from 2018, it was regulated that the collective management authorities were those submitting atR.O.C.the list of associative structures of major users as well as those for the other users.

[16]The expression: *applicant entity*is newly introduced by the legislator in this article, because prior, the following expression was used: collective management authorities. According to the on line dictionary: https://dexonline.ro/definitie/entitate, accessed on May 7th, at 22:52, the word*entity*appoints: an existence or determined reality, …, a freestanding content. We can state in this case that the request is made by a freestanding …essence.

Government Decision no. 521/1999[17] as well as art. 190-192 of the Law no. 8/1996 and art. 17-18 of the Law no. 344/2005[18] etc. Practically, contraventions regulated byart. 4 par. (1) by Decision no. 769/1999 are sanctioned by a fine from lei 40 to lei 100[19].

It is considered a contravention the deed representing a *non-justified refusal* from the users of musical operas related to the provision of information and documents mentioned in the annex no. 1, 2 and 3 to the collective management authorities of the musical operas copyrights[20].

Practically, this is about the refusal to provide a list consisting in all operas sent during shows or recordings for the needs of their own show. In regards to the cable providers, they will have to provide the complete list consisting in all re-broadcasted programs[21].

Also, there is the need to obtain an authorization from the collective management authorities for the copyrights on the musical operas, to use music from repertories and to pay a compensation in this regard[22] clearly regulated in the table from annex 2 of the Decision no. 769/1999.

We mention that the information and also the financial-accounting documents critical to establish the base for calculating the compensations must be submitted, at request, to the relevant authorities, as well as the name of the music author, but also the period for use[23].

According to letter b) of art. 4 par. (1) of the Decision no. 769/1999, the unjustified refusal manifested from the companies that intermediate advertising services related to the status of profits performed and calculated according to point 7 in the annex no. 1 is a contravention.

Also, the unjustified refusal of the musical operas users in regards to the access of delegations pertaining to the collective management authorities for the copyrights of musical operas is a contravention according to letter c)[24]. In this regard we mention that only one or

---

[17]The Government Decision no. 521/1999 for approving tables and methodologies related to copyrights for audio recordings of musical operas, deed published in: the Official Gazette No. 325 from July 8th, 1999.

[18]The Law no. 344 fromNovember 29th, 2005 regarding certain measures for ensuring the compliance with the intellectual ownership rights during customs operations, effective starting 03.02.2006

[19]For details you can see T. Bodoaşcă, L. I. Tarnu*, Dreptul proprietăţii intelectuale, 3rd edition, reviewedand supplemented,* Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2015, p. 234.

[20] Ibidem;

[21]See point 6 from Annexno. 1 from the Decision no. 769/1999.

[22]See point 2.2 from annex no. 2 from the Decision no. 769/1999.

[23]See point 12,13 from Annex no. 3 from the Decision no. 769/1999.

[24]See T. Bodoaşcă, *op. cit.*, p. 234.

two delegates can be appointed for the monitoring of musical operas use in a lucrative purpose[25].

The contravention sanctions application as well as stating the contraventions[26] in question are performed by the personnel authorized by the CEO of the Romanian Office for Copyrights or by the specialized police officers within the Ministry of Internal Affairs. They establish the existence of the contravention and draft a deed confirmation minutes, and the offender has the possibility to pay only half of the minimum of the fine provided by the Law no. 8/1996 within 48 hours from the date the minutes was received.

3. CONCLUSIONS

Regarding the contraventions mentioned above, we can state the following as conclusions:

- The large number of years that passed since the last update, soon to be 30, show the lack of legal interest regarding the update of provisions for these contraventions;
- The regulated sanction is very small, respectively the fine is in between lei 40 lei and lei 100, being a small amount for this period, allowing the incompliance with the provisions to have insignificant legal consequences;
- The need for a new regulation in this field is pointed out also due to the fact that these contraventions don't have the same legal effects as they did 30 years ago. The company evolved considerably during the last 30 years in every fields, therefore, it is clear that regulations from 30 years ago do not have the same legal consequences today, and some of them already fell into desuetude.
- As a proposal of *law ferenda* we consider that it is wise that the entire Decision is submitted to amendments and additions, especially regarding the regulation of bigger fines and adding new contraventions in this field, that is continuously expanding. Regarding the contraventions that are regulated today, they do not cover the current real need, and effective legal update being necessary.

[25]See point 14 from Annex no. 3. from the Decision no. 769/1999.

[26]For more details see V. Roș, *Dreptul proprietății intelectuale, Vol. I. Dreptul de autor, drepturile conexe și drepturile sui-generis*, C.H. Beck Publishing House, Bucharest, 2016, p. 674-677.

BIBLIOGRAPHY

LEGISLATION

Law no. 8/1996regarding copyrights and auxiliary rights;

Decision no. 769/1999;

Government Decision no. 521/1999;

Law no. 344 from November 29th, 2005.

DOCTRINE

T. Bodoaşcă, L. I. Tarnu, *Dreptul proprietăţii intelectuale, 3rd edition reviewed and supplemented*, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2015;

V. Roş, *Dreptul proprietăţii intelectuale, Vol. I. Dreptul de autor, drepturile conexe şi drepturile sui-generis,* C.H. Beck Publishing House, Bucharest, 2016.

OTHER SOURCES

http://legislatie.just.ro

ENTROPIC PROCESSES IN TOURISM-ENVIRONMENTAL RELATIONS

Ovidiu Gherasim, Teodor Păduraru, Dorian Vlădeanu

PhD, Researcher III; PhD, Researcher II; PhD, Researcher I – Gh. Zane Institute of Economic and Social Researches, Romanian Academy Iasi Branch

Abstract: The article analyzes the necessity of integrating tourism in the environment-tourism-services triad, thus suggesting a new key, a new paradigm of approaching tourism under the impact of ever more accelerated environmental changes, but also under the offensive and aggression of a humanity that seems much better prepared for self-exclusion rather than for its own perpetuation.

Keywords: tourism, rural tourism, eco-tourism, environment, public services

1. Introduction

Ever since the first notes on the concern of traveling (Strabon), to going ahead in time to the greatest tourist in history, Marco Polo (13th century) and then to Arhur Young (13th century) and, closer to us, Henri Monfried, tourism has united worlds, civilizations, beliefs, and it has favored the circuit and the circulation of ideas, allowed moments of admiration towards nature, to the ever more rushed and alienated of humans, the ones less willing to be in contact with the depths of reality.

Changed into a complex mass phenomenon towards the end of the 19th century, tourism has engaged and is still engaging most extensive resources, sensitivities and areas of human activity. Defined at its beginning as being *"the art of traveling for one's pleasure"* (M. Peyromarre Debord), then as *"leisure activity consisting in traveling or living away from the place of residence, for fun, rest, the enrichment of experience and culture, through new knowledge of human aspects and unknown landscapes"* (Jean Medecin), respectively, *"the phenomenon of our times based on the increasing need for the restoring of health and the change of one's environment, the cultivation of feelings for the beauties of nature as a result of trade and industry development and the improvement of means of transport"* (Guy Freuler), tourism has become a complex activity, it has become a resource, as we will try to show.

In this last definition of tourism, elements of humanity's preoccupations as well as of tourism already appear in everything that will exist from now on, namely:

- the change of environment and
- the cultivation of feelings for the beauties of nature.

The two elements are, in the view of the authors, two fundamental directions for ensuring tourism in line with the definitions outlined above.

Tourism, regardless of how it's being practiced, does not only encourage skiing (for mountain tourism), heliothermal or marine bathing (in coastal tourism), admiring the size of Khufu's pyramid (in the case of historic tourism) or the height of the statues of Buddha (in the case of religious tourism). It means much more and something different altogether than what the great mass of tourists or the autarchic tourists understand and accept (as we call the rich, who travel in their huge floating cities).

2. The concerns of tourism - the concerns of mankind

For the last two to three decades, since global warming has become a certainty without certain causes (we wonder why?), expressions such as sustainable development, ecotourism,

sustainable development, etc. have filled the time of international conferences and of lecturers, but when you look "out the window" you cannot help to wonder, but especially, you cannot help being shaken. What else can you do when you hear and see that, for example, the Caribbean Region has become the depository of 82,000 tons of garbage per year, due to the ships, about 80% coming from cruise ships (such as those used in the Danube Delta, but much larger).

In January 1992, on a Hong Kong-US route, a merchant ship lost some of its cargo during a storm. Among other things, a container containing 30,000 plastic toy ducks. After 20 years:

- thousands of ducks were "bathing" along Australia's shores;
- other thousands were on the east coast of the United States;
- other "flocks" crossed the Bering Strait and the Arctic Ocean, eventually reaching the shores of Great Britain, Greenland, New Scotland, northwestern France.

And that was just a container with ... floating plastic ducks...

The production of plastic has grown worldwide from 1.5 million tonnes/year (1950) to over 300 million tonnes per year (present), of which more than 33% are disposable packaging and are therefore thrown in the same year (over 100 million tonnes, of which at least 10% is estimated to be thrown into the planet's seas and oceans).

More than 40% of marine creatures (birds and fish) have "swallowed" marine waste at least once, and research from the ALGALITA Institute - California has undoubtedly revealed that the world's oceans already contain 6 (six times) more plastic than plankton[1].

How will the "autarchic tourism" look like over 20, 30 or 50 years?! There is a "technical solution" in the science fiction category: future cruise ships will also have to be equipped with atomic breakers of the thicj plastic "ice shelf", of which ocean water meshes will be seen today as oases through the deserts. Will we enter the "surrealist tourism" era?!

O.N.U. reports show that only 15% of marine waste float on top of the ocean surface, 15% remain suspended and 70% are deposited on the seabed and ocean floor. In this context, recreational dives will be, on one hand, more difficult (due to the modification of "water density") and, on the other hand, we will have other "landscapes" of the deep altogether.

Let us not forget that 40% of the European Union population lives in the coastal regions of the continent, regions where, statistically speaking, over 700 plastic objects are found on every 100 linear meters of beach. Are these dramatic statistics alien, for example, when speaking about Romanian tourism? ...no, on the contrary. While preserving the proportions, the Black Sea is one of the most polluted European seas and the Danube Delta "benefits" annually of over 750 tonnes of garbage (of various origins).

The Mediterranean region is the most important tourist destination in the world, with 30% of all the tourists and 25% of the world tourism gains; 80% of tourists come from Europe and are therefore supposed to be educated and trained. At the same time, the Mediterranean area is also experiencing the fastest rate of global warming, with all that this implies:

- rapid desertification;
- accelerated diminution of water resources (potable or raw);
- ***the dramatically reduction of biodiversity***.

The destruction of biodiversity has been estimated to have a 2.7-fold higher rate than the regenerative power of nature (the planet's average is somewhere between 1.5 and 1.7).

The Mediterranean area also has the highest desanilized water consumption. For the desanilisation of 30 million cubic meters of water per day, between 8 to 10 gas power plants are needed, or 4-5 atomic-electric power plants, which must provide 5,000 MW/day.

[1] [4] *** Deşeurile din mările noastre, 2014, pg. 7

In Alanya (Turkey), water consumption associated with tourism accounts for 55-60% of total water consumption, which has increased in a decade by 220-250%. Experts estimate that tourism was and is responsible for 7 to 10% of all Mediterranean pollution[2].

In addition:

- In Turkey, 90% of installations and 80% of tourist centers do not have adequate equipment for the wastewater treatment process (only 20% of the volume of wastewater passes go through a treatment process);

- In Italy, 80% of the volume of wastewater from the main 120 coastal localities is discharged, without suffering even the most elemental process of treatment, into the Mediterranean Sea.

Let us also keep in mind that the Mediterranean Sea only convers 0.7% of the planet's oceans and seas, but it is here where 17% of the total waste and hydrocarbons are being spilled.

In tourist areas, the population density exceeds 10,000 inhabitants/square km, so tourists generate 10 to 15 times more waste quantity than the resident population. One single cruise ship produces annually 50 tonnes of solid waste, plus 7.500 m3 of liquid waste, 800 m3 of wastewater from sanitary facilities, 130 m3 of kitchen and restaurant wastewater. And the Mediterranean is crossed by hundreds, perhaps thousands, of such vessels every year. It is surprising that this famous sea can still be navigated and it is incomprehensible how much external disaster is being produced by the interior eccentric behavior...

3. Eco-tourism and urban tourism

Eco-tourism would be a theoretical and practically complex concept, of great scope, if it were not to be bothelized (as well) by all kinds of expressions and approaches, which are uninspired, at least. While reading various materials (some with claims of being normative acts) we can find some "funky" approaches (to keep within the limits of an academic expression).

Let's read, for example, a number of principles that underlie eco-tourism:

a. The principle of responsible tourism is set out in several successive points, as follows:

- minimizing the negative economic, environmental, and social (!?) impact of tourism (we take into account the fact that, as a rule, these concepts define antagonistic factors and processes and therefore can not be simultaneously minimized);

- involvement of local communities in decisions influencing their lives ...;

- providing "more enjoyable experiences" to tourists, etc.

Beyond the platitudes of expressions, let us also remember the not so enjoyable experience that we can read such assertions under the pretentious title of "principle".

But let's continue with ...the principles of eco-tourism:

b. The principle of focusing (?!) on natural areas (i.e., eco-tourism focuses on personal experience, it takes place within nature - and it is based on using it...).

c. The principle of sensitivity to culture and local traditions.

We dare not make, here and now, the theory of eco-tourism, but we are convinced that its whole foundation must start from the principle according to which **the subject of tourism must be on the same level of relevance and importance as the object of tourism**.

It is also useful and beneficial not to use expressions such as: eco-tourism is a mix of policies that cover profit-making, nature conservation and the development of local communities. Without a hierarchy that is, if not accepted, then imposed between the three directions, everything will remain as it was or even worse than that.

---

[2] [5] *** Mediterana: o mare închisă cu răni deschise, 2015

Following the Stockholm Conference (1972), mankind has begun to recognize (even if it's not fully aware of it yet) that environmental issues are inseparable from those of humanity (and vice versa), that you can not have a home and comfort without water, without a clean and functional environment, without which, not using big words, a house no longer has a meaning, man has no way of living and any form of life is at risk of extinction. That is when the concept of sustainable development and the "eco doctrine" was launched. We need no demonstration in observing the evidence: ***tourism is inextricably linked to the environment, the quality of the environment defines in an overwhelming proportion, first and last, the quality of tourism; the rest (the luxury etc.) are palliatives necessary for minorities not always with an anthropic role, palliatives that are more concerned with the external forms and not with the real, lasting and durable content of tourism.***

The natural disasters and calamities linked to the manifestations of a climate that we did not understand, but which we came to play with, affect large areas of the planet, with a coefficient of simultaneity and an ever growing drama. Right next to us, entire mountains were deforested, if not by our unconsciousness, then by the blind and vengeful force of an unleashed nature[3]***that doesn't accept and will not accept a poor biped, sick of greed, as its master!***

Environmental conservation must go hand in hand with tourism and tourism must go hand in hand with environmental conservation. Countries like the U.S., Tanzania, Kenya, Australia etc. have or have built national parks in the true sense of the word, where unauthorized access or even picking a flower from the ground is severely sanctioned.

Kenya has 13 national parks and 24 reserves (about 8% of the country's surface), unlike other countries where nothing is more thoroughly destroyed by deforestation and all kinds of "tourist" activities, than national parks and reserves!... Let us remember that eco-tourism was born in the mid 80s as a result of the aggression of tourism on the environment, on the most fragile balances and virgin spaces of the huge American parks, but also as a result of the disastrous fire that almost deforested in 1998, Yellowstone Park. It would be an unforgivable mistake if we associate eco-tourism exclusively with more or less arranged, protected or wild natural areas.

Previously we showed than 80% of the pollution of the planet's seas and oceans is the result of activities taking place on continents. It is the main reason why ***eco-tourism must start from urban environments with certain historical and tourist potential*** because, for example, after a few days spent in the isolation of mountains or within the emotions of a safari, homo sapiens tends, almost naturally, to visit and reindulge in the comfort of a hotel, in one city or another. The city is the construction that absorbs and consumes a lot, but throws back even more, which should draw the urge that urban hygiene be approached with the same care and severity as individual, personal hygiene. Bucharest is the largest city of Romania, the next one being approx. 6 times smaller (Iasi).

At the same time, Bucharest is the city of Europe (but not a European city) with the highest density of inhabitants - 8,000/km2, after Barcelona - 16,000/km2 and far from Madrid - approx. 5.500/km2, London - 4.600/km2. At the opposite pole is Paris - 923 inhabitants/km2 and Rome with 713/km2.

In terms of city surface, things are the opposite, with Paris at 1,200 km2, Rome 5,400 km2, while Barcelona has an area of 101 km2, Amsterdam 219 km2 and Bucharest 238 km2.

As a tourist town, Bucharest is a long way from major European capitals but also far from cities within the country: Iasi, Brasov, Sibiu, Cluj, Suceava, etc. The most degraded buildings in the capital of Romania are within the so-called "the historical center", the periphery is still lacking in compliant circulation routes and technical and municipal

[3] [1] Stanciu M., 2010, pg.5

infrastructure related to the provision of community services for basic public utilities (water supply and sanitation, energy supply, sanitation, etc.). Of the 5,300 streets (22 km2), only approx. 80% are asphalted, paved or concreted, without the guarantee that the above-mentioned technical infrastructure is carried out. If in 2004, the capital "produced" 840,000 tonnes of waste, today the statistics show a production of almost 2 million tonnes (12-15% of the amount of waste generated in the urban environment in Romania), considering that the amount of waste doubles in a period of 5-7 years.

Let's make a jump from Bucharest to... Prisaca Dornei. Mountains… of domestic waste, construction waste, etc., hundreds of thousands - millions of PET containers, abandoned rubbish, one the wonderful (formerly) green meadows, by the emancipatory owners of villas that have begun to outrun the number of trees from the forests that have escaped from cutting.

In 2017, the quantities of illegally stored, "hidden" waste/garbage have doubled (mountains, rivers, parks, virgin forests, natural and artificial lakes – none have been forgiven, none have escaped). The Apuseni Mountains have not escaped either, mountains where even the caves have become garbage dumps (very "appreciated", being hard to detect) - the White Cave, the Broken Cave, etc. Similarly, another example are the mountainous surroundings of Borsa - Maramureş etc.

Beyond any norms, regulations, laws and other categories of normative acts, the degradation of the natural environment continues in the most beautiful and unexpected places and locations by:

a. deforestation, tree defoliation, excavation of the slopes, widely practiced in the Bucegi Mountains, Rodna Mountains, Retezat Mountains, Călimani Mountains, Făgăraş Mountains, Bâlea Lake etc;

b. exploitation of mineral resources in mountain quarries, the opening of new quarries; an edificator example is that of the opening of a limestone quarry in Corcoaia Gorges (a monument of nature and a unique tourist sight located in the Portile de Fier), the exploitations from Pecinisca, Baile Herculane, Pietreni-Costesti (Vâlcea);

c. tailings dumps (some radioactive) from Repedea (Maramures) Crucea and Horja (Rodna), Baile Harghita, Mintia, Lotrului Valley, Balan (Harghita);

d. the irreversible degradation of the karst landscapes/areas - Padis Plains, Lunca Pierduta, Calimani Mountains and the list could, unfortunately, continue with many, many such examples.

Our analyzes did not want and are not meant to provide an excess of pros and cons of eco-tourism in general and environmental issues in particular. In the opinion of the authors, it has long been since the problems could still be separated, at least mentally. Today, such operations simply do not work, they no longer have a scientific or practical role.

The environment can no longer be separated from tourism, tourism from services and services from the environment. What services can you have, even theoretically, when your water sources are polluted or missing? What kind of karst tourism can you do when the caves have become garbage dumps? What can you look for in the mountains when, not just a few times, you have to cover your eyes along with te tourists to stop seeing the scale of ecological crimes, in its most common way: deforestation of forests.

Can these aspects still be separated? We seriously doubt it!

Of course, the cost-effectiveness calculations, the sizing and location of accommodation units, the diversification of ad-hoc tourism are important, but we must ask how much oxygen and mountain air are the tourists still breathing in their weekly offensive on the Bucharest-Predeal-Poiana Brașov route (and back), how much joy and tourism do the hundreds and thousands of grills spread from one valley or another, how many thousands of tons of waste are awaiting the generation of "next week", etc?

Seeing that in the past 800,000 years there have been no higher levels of CO2 and CH4 than those of today, we can safely say that we do not know what other arguments can come from those who still question if we have climate change or global heating issues? What is the future of tourism under such conditions, conditions that do not cancel but amplify the multitude of disturbing factors described above?

There are also many attitudes, neither suspicious nor unconsciously calm and relaxed, that simply exist, which state that such periods have been before, are, and will be (is that so?!).

But in order to ease our work, we come to support those that are still unconvinced by the global warming phenomenon and ask them to imagine many more Venices, but on very widespread coordinates. For example, maybe the most northern "Venice" is London, the most extensive "Venice" - Shanghai, the deepest - maybe Mumbai, and the "highest" - obviously, New York. All of these would be at the same time as the current Venice would have ceased to exist...

It should not be neglected that, as a recognition of the global warming phenomena, another charter (yet another one) has been developed: The World Sustainable Tourism Charter (2015) that reflects the commitment of tourism against climate change. Evil slogans claim climate and climate change will have come to pass, but sustainable tourism will still not be born to the size and necessity of the increasingly harsh and unpredictable realities.

Mobility in tourist and transport areas is the main responsible for emissions in all tourism operations (perhaps, in the spirit of these ideas, the observation of the weekend tourist phenomenon Prahova Valley would be one of the most relevant evidence, although it would not be the hardest evidence - even worse cases are possible). The coupling of energy efficiency with tourism activity is already an ongoing operation on other meridians, although a shy and insufficient one.

Let us remember that we owe it to tourism for the over 1 billion international arrivals and 4.8-5 billion domestic voyages, which could lead to a increase of CO2 emissions of 150-200% in the next 25-30 years, just from tourism activities[4].

Let us also remember that soon, once every year, every individual of what defines more than 20% of the world's population will be a tourist at least once a year! The implementation of new technologies and the application of financial mechanisms adapted to the new conditions would therefore be binding on short-term tourism strategies across the meridian, but especially in the countries where it represents or could form an important part of the GDP.

We consider it absolutely necessary to illustrate some economic coordinates to highlight the impact of tourism in the world economic area. Thus, according to the World Travel & Tourism Council (WTTC), **the direct contribution** of tourism to global GDP was in 2014 of about 2365 billion dollars, in 2015 about 2452 billion dollars, and for the year 2025 a figure of about $ 3600 billion is estimated (3.3% of global GDP). But **the total contribution** of tourism to GDP is much higher, so if for 2014 this was estimated at about 7600 billion dollars, for 2015 to nearly 7900 billion dollars, then for 2025 the total tourism contribution is estimated to be over 8500 billion dollars. Worldwide, more than 108 million people work in tourism (2014) and it is estimated that in 2025 the number will exceed 130-131 million people.

On the other hand, we also have to take into account the estimates of Columbia University researchers, who estimate that, over time, perhaps over less than study evaluations (10-15 years), global warming could ground about 1/3 of the planes and, given the figures mentioned above, the number of tourists could drop by 1.5-2 billion people per year, which is

[4] [2] Stern N., 2007, pp. 83-85

not at all insignificant (heating leads to air scarification and thus to a consistent reduction of the carrying load, which could be countered only by reducing the weight carried by planes).

The study's authors show that during the hottest day of summer, between 10 and 30% of planes will have to disarm 13-15 passengers of the 160 occupants (assuming they are all occupied). Snow guns are also a "support" for the consistency of the global warming phenomenon and its consequences for mountain tourism. In addition, increasingly difficult to tolerate urban heatwaves will be yet another reason for the clustering of mountainous tourist areas, with all the consequences in terms of the ecologic footprint on the environment.

Estimates of dynamic tourism and its weight in world GDP appear to be undermined by realities that have begun to grind ever more severely on the whole economic and social scaffolding, starting from reality, continuing with theoretical elaborates and coming back to reality, in an ever agitated, increasingly unstable and less effective "there and back again".

"Tourism and Water", "Tourism and the Youth", "Tourism and Life" have been and are so many calls for a new rebirth of the human being in the heart of beauty and of continuity, and not in the chaos of hatred and destruction. Tourism has been and is much more than the number and space of accommodation, the ever thinner profit and the ever thicker cheek (i.e. shamelessness). Tourism is the common denominator of a few moments of common happiness that is still accessible to people. It would be nice not to forget to take on every breath and step, this beautiful and elementary arithmetic, this quality that still unites the self with the common denominator that is still beautiful and preserved.

4. Conclusions

A disposable diaper needs 500 years to divide into elementary microparticles but not all of the microplastic will be resorbed through natural processes. Many of the daily hygiene products (toothpaste tubes, various cosmetics packages, etc.) contain naturally indestructible microplastics. These particles clump together and form agglomerations stretched over huge areas in oceanic areas - a true oceanic "plastic soup"!!! As an example, it is estimated that the largest and most studied circuit, the North Pacific circuit, has already attracted over 3.5-4 million tonnes of invisible microscopic litter distributed on an ocean surface twice as large as the surface of the United States (over 18 million km^2). And there are still 5 other important streams!! ... Some particles reach the shore, mingle with the beach sand and the food of the tourists; only some particles, i.e. 200,000-300,000 tons!... However we put it, the microplastic issue does not have a solution! ....

Over 80% of marine floating wastes come from continental activities[5] (coastal activities, rivers, oil platforms, etc. - in the case of the Mediterranean Sea, the Baltic Sea and the Black Sea...).

In the preceding paragraphs, other key issues have been outlined on waste management and water resources. Without making the theory of the environment and of eco-tourism, we recall that among the specific instruments in this field, there are the following:

a. approved environmental policies, including methodologies for implementing specific regulations;
b. the legislative framework;
c. the standards incorporated in the normative acts fund;
d. financing and penalty instruments;
e. inspection systems;
f. accredited research centers / laboratories.

Let us not, however, make illusions regarding the solving of environmental problems: the better they are known, the better they are hidden or buried. We write these things because,

[5] [3] Vlădeanu D., 2014

despite the horrors that systematically shake the entire planet, the environmental issues are the least favored governmental concerns, the worst salaried and the most marginal.

We underline once again: the quality of tourism is overwhelmingly dependent on the quality of the environment, and this is also because tourism has a major role in bringing man into the state of doing, of having and mastering the gracious state of living, of feeling, of enjoying, of finding one's self, of seeing and answering! ...

Human potential depends unmistakably on tourism potential. For what does the tourist potential represent if not the whole natural anthropic and cultural-historical resources, which together with the infrastructure constitute the tourist offer of a destination ment for rest and relaxation?

Perhaps beyond the stereotype of formal expresions of doctrine and strategies in tourism, beyond the institutional perplexity manifested in this field, the present paper wanted and desires still to draw attention to a much stronger mobilization of national, regional and local intellectual and material resources in three main directions:

• turning tourism into a rare resource;

• the impossibility of identifying solutions outside the tourism-environment-services triangle;

• the accelerated increase of the educational factor, directly or indirectly, on the tourist or tourists, regardless to the form of tourism and/or their "financial weight".

Tourism education can be a factor with a major positive impact on reducing the ecological footprint of mass tourism (or group or individual tourism).

Conserving the environment and the species that (still) populate it will be an activity that will prove, sooner than we expect, as important as the preservation of the human species...

Let us not forget, in the spirit of those mentioned above, that if between 1950 and 1959 there were 13 climatic catastrophes, between 1990 and 1999 the number reached at least 74 and it is estimated that in the next decade it will reach the order of hundreds.

Let us remember something that should be a concern for each of us, perhaps even more important than our morning breakfast: the Vatican became the first anthropic state by creating in 2007 a forest area on the territory of Hungary, as its private property. This plan to regenerate vegetation is a symbolic ecological commitment to the entire planet.

The Vatican is also one of the symbols of historical and religious world tourism. Tourism itself remains one of the few activities that gather from all parts of the world, people of different beliefs, ideologies and races, puts them at the same table of natural beauties and shares them with peace, rest and tranquility of excursions in the most beautiful landscapes and places.

Perhaps the whole planet is, or rather, it was a garden that gradually became a desert where the flowers and everything that grew wilted, as all the breaths of life and water had ceased, and where the waters did not disappear, they whined, taking with then both the agonies and lives of many, while the contemplation and admiration of beauty transformed into usurpation and "brotherly" hatred, the dialogue of the many, but the weak, became the monologue of the few but of the all-powerful, parents were abandoned by their children, the peoples battled against one another without even knowing each other, and where something from the natural creation and order had escaped, bombs and bombers came along.

That is why, even if we find it somewhat desirable, the World Tourism Days must be celebrated under various slogans by more and more young people who should be present on the fronts of peace rather than those of war, on mountain paths with skis on their backs and not with rocket launchers, at picnics around springs and flower fields and not in military chariots, near mined fields.

It is generally stated that tourism is one of the most ecologically anthropic activities. In the preceding paragraphs we have just briefly shown that this vision is about to fade permanently. The irreversible damage to the environment is nothing more than an eternal loss in return for a present profit, which, however great it may be, is deceptive. There is no and there can be no real economic benefit if the ecological footprint of tourism is beyond nature's capacity to restore itself in the medium and long term.

For us, eco-tourism means, in the specified order, the preservation of nature, local communities and traditions not only with the help of a regulated and scientifically responsible income. In addition, eco-tourism should not be linked to tourism that mainly targets only nature, parks, reserves and virgin forests.

The whole of nature was and is a natural monument, and perhaps the reserves should not be inhabited by gorgeous creatures we photograph today in order to have something to show our offspring, but rather the reserves should be inhabited by other "creatures". As mentioned above, eco-tourism addresses equally both the subject of tourism and the object of tourism.

In addition, if we were to look at tourism as a resource, then, on a critical and objective analysis, we will find that this resource is to be exhausted, along with others.

We can not conclude without underlining (once again, if it's necessary) the decisive role of public services to integrate and support sustainable tourism. Public services should be referred to as 'integrative services' in view of the direct connection of the over-urbanized and depersonalized man, with a far too distant and increasingly foreign environment.

Perhaps even through such an approach, man would feel perpetual and even more part of a whole that continues to exist, a whole that waits for him even after he finished his holiday on a mountain peak or on a cruise on the Mediterranean Sea.

BIBLIOGRAPHY

1. Stanciu M., Chiac D., Humă C., 2010, *Impactul schimbărilor ecoclimatice recente asupra calităţii vieţii*, CALITATEA VIEŢII, XXI, nr. 3-4, 2010, pp. 238-250
2. Stern Nicholas& Garbett-Shiels S.L., 2007, *Towards a global deal on climate change*, http://www.nobel-cause.de/potsdam-2007/book/NobelCauseBook_chapter7.pdf
3. Vlădeanu Dorian, 2014, *Global challenges of the sec. 21st century. Water Crisis and Security*, Geostrategic Pulse Magazine No.172, 20.07.2014, pp.33-40
4. *** *Deşeurile din mările noastre,* 2014 Agenția Europeană de Mediu, 2014 www.eea.europa.eu/themes/coasts_sea/marine
5. *** *Mediterana: o mare închisă cu răni deschise*, 2015, Natura în cuvinte, 16.02.2015, http://naturaincuvinte.blogspot.com/2015/02/mediterana-o-mare-inchisa-cu-rani.html

TAX EVASION AND GOVERNMENT EFFECTIVENESS AND REGULATORY QUALITY INDICATORS. EVIDENCE FROM THE EUROPEAN UNION MEMBER STATES

Cristina Timofte (Coca), Marian Socoliuc

PhD Student, Assist. Prof., PhD, "Ștefan cel Mare" University of Suceava

Abstract: This article approaches a much debated contemporary subject that threatens the economic and fiscal well-being and security of all nations, namely tax evasion. Taking into account the fact that some of the determinants of this phenomenon can be found in the structure of the taxation system that ends up being financially deprived, we will analyze at the level of the European Union Member States, by use of statistical instruments the impact the Government Effectiveness Indicator and Regulatory Quality Indicator – as proxy measurable values for the taxation system's complexity and bureaucracy – have on tax evasion.

The main scientific contributions are the findings of the study that concluded that there is a positive correlation between tax evasion and the complexity of the taxation system and bureaucracy. A more complex and bureaucratic taxation system determines higher rates of tax evasion, as it has been confirmed by previous results obtained through scientific research related to this subject area.

Keywords: European Union; Government Effectiveness; Regulatory Quality; Tax Complexity; Tax Evasion.

1. Introducere

Evaziunea fiscală, cauzele care duc la manifestarea acesteia, efectele nocive resimțite asupra economiei, detectarea domeniilor vulnerabile, cuantificarea dimensiunii sale şi nu în ultimul rând menținerea unei dimensiuni controlate a acestui fenomen, reprezintă subiecte abordate și dezbătute din ce în ce mai intens în rândul cercetătorilor, având în vedere faptul că evaziunea fiscală este un fenomen de masă ce se manifestă la nivel global.

Conform literaturii din domeniu, autohtonă şi străină, nu există o definiţie unitară atribuită sintagmei de evaziune fiscală, aceasta fiind definită astfel:

Tabelul nr. 1: Prezentarea diferitelor definiţii date sintagmei de evaziune fiscală conform literaturii de specialitate. Sursa: date culese

Autori	Definiţii
(Tulai, 2003)	- evaziunea fiscală este definită ca fiind „totalitatea procedeelor ilicite cu ajutorul cărora cei interesaţi sustrag în totalitate sau în parte materia impozabilă obligaţiilor stabilite prin legile fiscale".
(Drăgoescu şi Bîrle, 2008)	- „un act de intenţie a contribuabililor de a se sustrage de la plata impozitelor şi duce întotdeauna la o diminuare a veniturilor statului".
(Costea, 2008)	- „faptele penale aducând atingere intereselor fiscale ale statului sau ale altor instituţii publice, sunt, în sensul art. 9 din Legea nr. 241/2005, denumite infracţiuni de evaziune fiscală."
(Dinga, 2008)	- „un comportament efectiv sau potenţial al subiectului economic (individual sau colectiv, după caz) de natură să conducă la evitarea plăţii unor obligaţii legale datorate statului."
(Antoniu şi Bulai,	- „sustragerea prin orice mijloace, în întregime sau în parte, de la plata impozitelor, taxelor şi a altor sume datorate bugetului de stat,

2011)	bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat şi fondurilor speciale extrabugetare de către persoanele fizice şi persoanele juridice române sau străine.”
(Haita, 2015)	- se poate vorbi de evaziune fiscală legală ori de câte ori contribuabilul prin acţiunea/conduita sa de a ocoli prevederile legale, recurge la un subterfugiu neavut în vedere de legiuitor, aşadar “tolerat”.
(Grosu, 2018)	- evaziunea fiscală este descrisă ca fiind o componentă a economiei subterane, aflate la graniţa (intersecţia) dintre economia subterană şi economia formală.

În opinia noastră, evaziunea fiscală poate fi definită ca reprezentând o încălcare deliberată a legii, în scopul obţinerii unor foloase pecuniare, ce conduce la prejudicierea bugetului general consolidat al statului, prin sustragerea de la conformarea fiscală (de la îndeplinirea obligaţiilor fiscale) prin anumite acţiuni sau inacţiuni.

Se poate argumenta că unele dintre cauzele determinante principale ale evaziunii fiscale sunt reprezentate de complexitatea şi birocraţia sistemului fiscal.

Conform concluziilor studiului efectuat de **Evans, Lignier şi Tran-Nam (2013)**, există o percepţie clară a contribuabililor din mediul de afaceri conform căreia complexitatea legislaţiei fiscale şi cerinţele administrative impuse influenţează semnificativ conformarea fiscală.

De asemenea şi alte lucrări **(Saw şi Sawyer, 2010; Saad, 2014)** prezintă complexitatea sistemului fiscal şi ambiguitatea legislaţiei fiscale ca având legătură cu gradul de conformare fiscală.

Mai mult decât atât, conform lui **Prado (2011)** simplificarea şi reducerea reglementărilor ar avea un impact pozitiv asupra economiei şi ar conduce la reducerea sectorului informal. De asemenea, **Picur şi Riahi-Belkaoui (2006)** concluzionează în cadrul studiului efectuat faptul că gradul de conformare fiscală este corelat negativ cu nivelul birocraţiei.

Pe de altă parte **Kirchler (2007)** face distincţia dintre evaziunea fiscală (*tax evasion*) şi fuga de taxe (*tax flight*), prima sintagmă asociind-o cu termeni precum evaziune intenţionată, comportament riscant, bani negri, erori intenţionate şi cu economia subterană, iar pe cea de-a doua cu paradisurile fiscale, birocraţie, avantaje economice ale fugii de impozit, critica asupra sistemului fiscal şi dorinţa de a diminua povara fiscală.

Complexitatea fiscală poate îmbrăca mai multe forme, ce privesc aspecte precum – modalitatea de calcul şi determinare a bazelor de impozitare ce trebuie declarate, complexitatea şi numărul mare al formularelor ce trebuie completate şi depuse la autorităţile fiscale, modificările frecvente ale legislaţiei fiscale, multitudinea regulilor fiscale, interpretabilitatea prevederilor legale din domeniul fiscal etc. **(Timofte şi Socoliuc, 2019)**.

Conform **ACCA (2013)**, complexitatea fiscală rezidă în lipsa de claritate în implementarea politicilor fiscale, în legislaţia ambiguă şi inconsistentă şi în procedurile fiscale birocratice şi disfuncţionale.

De asemenea, conform altor opinii **(Tran-Nam şi Evans, 2014)** complexitatea fiscală este un termen multidimensional, care poate însemna lucruri diferite pentru persoane diferite. Astfel, pe de o parte, un contribuabil poate percepe un sistem fiscal ca fiind complex atunci când parcurgerea şi înţelegerea textelor de lege este dificilă, pe de altă parte, un profesionist contabil poate considera complex un sistem fiscal în funcţie de numărul de declaraţii fiscale care trebuie completate şi depuse şi timpul necesar îndeplinirii acestor sarcini.

2. Definirea ipotezei de lucru şi prezentarea metodologiei cercetării

În acest context, prezentul studiu avansează spre testare următoarea ipoteză de lucru: *Există o corelaţie pozitivă între evaziunea fiscală şi complexitatea sistemului fiscal şi birocraţie.*

În vederea verificării ipotezei formulate au fost atribuiţi o serie de indicatori măsurabili complexităţii sistemului fiscal şi birocraţiei, ca valori medii aferente perioadei 2011 – 2015 la nivelul celor 28 de state membre ale UE. Datele statistice reprezentând valori anuale ale indicatorilor şi a măsurii evaziunii fiscale au fost preluate din diverse surse de date, respectiv: Eurostat şi The World Bank.

Ca metodologie de prelucrare a datelor s-a parcurs următorul algoritm:

Pasul 1 – identificarea indicatorilor (variabile independente) care cuantifică complexitatea sistemului fiscal şi birocraţia şi a măsurii proxy pentru variabila dependentă (evaziunea fiscală).

Pasul 2 – extragerea informaţiilor din baze de date statistice a valorii anuale a variabilei dependente şi a celor independente alese;

Pasul 3 – calcularea, prin utilizarea programului informatic Microsoft Excel a mediei variabilelor extrase pentru intervalul 2011 – 2015 la nivelul celor 28 state membre ale UE.

Pasul 4 – analiza corelaţiei şi impactului variabilelor independente asupra variabilei rezultat cu ajutorul regresiei liniare simple în softul statistic SPSS.

Pasul 5 – prezentarea şi analiza rezultatelor.

3. Prezentarea seriilor de date pentru variabila dependentă: evaziunea fiscală

Variabila rezultat sau dependentă, este evaziunea fiscală, la nivelul ţărilor membre ale UE (28 de state). Având în vedere faptul că mărimea evaziunii fiscale nu poate fi măsurată direct (fiind neobservabilă), se va folosi o măsură surogat (proxy) pentru estimarea nivelului ipotetic al acesteia, respectiv evaziunea fiscală la TVA (*VAT gap*). *VAT gap* reprezintă diferenţa dintre nivelul teoretic al încasării de TVA din activităţile economice, inclusiv din economia neobservată şi veniturile din TVA colectate la bugetul de stat, şi deşi nu este datorată exclusiv manifestării evaziunii fiscale, s-a optat pentru utilizarea acesteia întrucât sunt disponibile date pentru perioade mai recente şi pentru întreg eşantionul selectat, spre deosebire de alte posibile alternative.

În Tabelul 2 de mai jos sunt prezentate valorile medii ale nivelului evaziunii fiscale la TVA (*VAT gap*) exprimat ca procent din nivelul teoretic al încasării de TVA, în ţările care fac parte din eşantionul analizat, din perioada 2011 – 2015, conform disponibilităţii datelor extrase din bazele de date Eurostat:

Tabelul nr. 2: VAT gap medie în statele membre UE, perioada 2011 – 2015, Sursa: DG Taxation and Customs Union, Eurostat data, accesat în decembrie 2017, https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/study_and_reports_on_the_vat_gap_2017.pdf

Nr. crt.	Ţara	Cod ţară	VAT gap mediu 2011 – 2015
1	Belgium	BE	11.82
2	Bulgaria	BG	21.40
3	Czech Republic	CZ	17.88
4	Denmark	DK	10.77
5	Germany	DE	10.48
6	Estonia	EE	10.37
7	Ireland	IE	12.26
8	Greece	EL	29.74
9	Spain	ES	9.30
10	France	FR	11.20
11	Croatia	HR	4.13
12	Italy	IT	28.36
13	Cyprus	CY	7.47
14	Latvia	LV	23.41

15	Lithuania	LT	28.66
16	Luxembourg	LU	3.99
17	Hungary	HU	18.94
18	Malta	MT	37.38
19	Netherlands	NL	9.28
20	Austria	AT	9.27
21	Poland	PL	24.66
22	Portugal	PT	13.89
23	Romania	RO	38.94
24	Slovenia	SI	6.53
25	Slovakia	SK	31.88
26	Finland	FI	5.69
27	Sweden	SE	1.87
28	United Kingdom	UK	10.11

4. Prezentarea seriilor de date pentru variabilele independente: Indicatorul Calității Reglementării și cel al Eficienței Guvernului

Proiectul Indicatorilor Globali ai Guvernanţei produşi de Daniel Kaufmann, Natural Resource Governance Institute (NRGI) and Brookings Institution şi de Aart Kraay, World Bank Development Research Group, raportează indicatori ai guvernanţei agregaţi sau individuali pentru peste 200 de ţări din lume pentru perioada 1996 – 2016, pentru şase dimensiuni ale guvernanţei: Voce şi Responsabilitate, Stabilitate Politică şi Absenţa Violenţei, Eficienţa Guvernului, Calitatea Reglementării, Statul de Drept şi Controlul Corupţiei.

Indicatorii agregaţi combină percepţiile unui număr mare de entităţi economice, cetăţeni şi experţi anchetaţi din ţările vizate şi se bazează pe mai mult de 30 de surse de date individuale (institute de anchete, organizaţii internaţionale şi ONG, precum şi companii din sectorul privat).

Dintre aceştia, doar doi vor fi analizaţi în relaţie cu evaziunea fiscală în cadrul acestui studiu, ca indicatori măsurabili pentru complexitatea și birocrația sistemului fiscal, respectiv: Eficienţa Guvernului și Calitatea Reglementării.

Eficienţa Guvernului captează percepţiile privind calitatea serviciilor publice, gradul de independenţă faţă de presiunea politică, calitatea regulilor şi reglementărilor şi a implementării acestora şi altele. O listă a principalelor variabile individuale utilizate la construirea indicatorului ar fi: nivelul birocraţiei, satisfacţia privind sistemul educaţional, infrastructura, riscul de instabilitate legislativă, etc.

Calitatea reglementării captează percepţiile privind abilitatea Guvernului de a formula şi implementa politici şi reglementări care să permită şi să promoveze dezvoltarea sectorului privat. O listă a principalelor variabile individuale utilizate la construirea indicatorului ar fi: concurenţă neloială, taxare neechitabilă, excesivitatea reglementărilor legale, inconsecvenţe privind sistemul fiscal, etc.

În tabelul 3 de mai jos sunt prezentate valorile medii ale indicatorilor analizaţi, respectiv Indicatorul Calității Reglementării și cel al Eficienței Guvernului în ţările care fac parte din eşantionul analizat, din perioada 2011 – 2015, conform disponibilităţii datelor extrase din bazele de date The World Bank. Minimizarea erorii din măsurarea datelor s-a efectuat prin folosirea valorii medii de-a lungul intervalului temporal pentru variabilele utilizate. În vederea asigurării consecvenţei s-a folosit aceiaşi măsură şi pentru variabila dependentă (evaziunea fiscală) şi pentru cele independente.

Tabelul nr. 3: Valorile medii ale variabilelor predictive în statele membre UE, perioada 2011 – 2015, Sursa: Prelucrări proprii după baze de date The World Bank.

Nr. crt.	Ţara	Cod țară	Calitatea Reglementării	Eficiența Guvernului
1	Belgium	BE	1.24	1.54
2	Bulgaria	BG	0.56	0.14
3	Czech Republic	CZ	1.09	0.96
4	Denmark	DK	1.79	1.95
5	Germany	DE	1.61	1.63
6	Estonia	EE	1.52	1.02
7	Ireland	IE	1.67	1.52
8	Greece	EL	0.48	0.39
9	Spain	ES	0.90	1.13
10	France	FR	1.13	1.40
11	Croatia	HR	0.44	0.64
12	Italy	IT	0.72	0.42
13	Cyprus	CY	1.09	1.30
14	Latvia	LV	1.06	0.89
15	Lithuania	LT	1.14	0.91
16	Luxembourg	LU	1.74	1.69
17	Hungary	HU	0.89	0.60
18	Malta	MT	1.24	1.12
19	Netherlands	NL	1.78	1.81
20	Austria	AT	1.46	1.57
21	Poland	PL	1.00	0.73
22	Portugal	PT	0.79	1.08
23	Romania	RO	0.60	-0.16
24	Slovenia	SI	0.65	1.00
25	Slovakia	SK	0.93	0.83
26	Finland	FI	1.84	2.09
27	Sweden	SE	1.87	1.89
28	United Kingdom	UK	1.75	1.59

5. Analiza relaţiei dintre Indicatorul Calităţii Reglementării şi evaziunea fiscală

În ceea ce privește relația dintre Indicatorul Calității Reglementării și evaziunea fiscală, rezultatul analizei prin intermediul regresiei liniare efectuată în SPSS 22 a generat următoarele:

Tabelul nr. 4: Rezultatul regresiei liniare – Indicatorul Calităţii Reglementării raportat la evaziunea fiscală. Sursa: prelucrări proprii în softul statistic SPSS 22.0

Model Summary[b]

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.489[a]	.240	.210	9.33746

a. Predictors: (Constant), REGUL.QUALITY b. Dependent Variable: AP

ANOVA[a]

Model	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.

1	Regression	713.929	1	713.929	8.188	.008[b]
	Residual	2266.893	26	87.188		
	Total	2980.822	27			

a. Dependent Variable: VAT.GAP b. Predictors: (Constant), REGUL.QUALITY

Coefficients

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Sig.
		B	Std. Error	Beta		
	(Constant)	29.362	4.972		.905	.000
	REGUL.QUALITY	-11.292	3.946	-.489	2.862	.008

Aşadar, proporţia variaţiei în variabila dependentă (evaziunea fiscală la TVA) care poate fi explicată de variabila independentă (Indicatorul Calităţii Reglementării) este de 24%.

6. Analiza relaţiei dintre Indicatorul Eficienţei Guvernului şi evaziunea fiscală

Referitor la relaţia dintre Indicatorul Eficienţei Guvernului şi evaziunea fiscală, în urma introducerii şi analizei datelor în softul statistic SPSS 22, prin intermediul modulului regresie liniară au fost generate următoarele informaţii:

Tabelul nr. 5: Rezultatul regresiei liniare – Indicatorul Eficienţei Guvernului raportat la evaziunea fiscală. Sursa: prelucrări proprii în softul statistic SPSS 22.0

Model Summary[b]

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.694[a]	.482	.462	7.70686

a. Predictors: (Constant), GOV.EFFECT b. Dependent Variable: VAT.GAP

ANOVA[a]

Model		Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1436.533	1	1436.533	24.186	.000[b]
	Residual	1544.289	26	59.396		
	Total	2980.822	27			

a. Dependent Variable: VAT.GAP b. Predictors: (Constant), GOV.EFFECT

Coefficients

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	T	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	30.627	3.301		9.279	.000
	GOV.EFFECT	-12.876	2.618	-.694	-4.918	.000

În acest caz, proporţia variaţiei în variabila dependentă (evaziunea fiscală la TVA) care poate fi explicată de variabila independentă (Indicatorul Eficienţei Guvernului) este de 48,2%.

7. Rezultate și concluzii

În concluzie, în funcţie de impactul variabilei independente (Indicatorul Eficienței Guvernului și Indicatorul Calității Reglementării) asupra celei dependente, exprimat ca procent al explicării evoluţiei variabilei rezultat – evaziunea fiscală la TVA, prin evoluţia variabilelor independente, ierarhia se prezintă astfel:

Tabelul nr. 6: Impactul variabilelor explicative asupra variabilei dependente studiate. Sursa: prelucrări proprii în Micosoft Excel

Ierarhie	Indicator	Procent mpact	Valori min.	Valori max.
1	Indicatorul nței Guvernului	48.20%	România, ulgaria, Grecia	Suedia, Danemarca, Finlanda
2	Indicatorul ții Reglementării	24.00%	Croaţia, Grecia, Bulgaria	Danemarca, Finlanda, Suedia

Aşadar, în ceea ce priveşte corelaţia dintre evaziunea fiscală şi complexitatea sistemului fiscal şi birocraţie (Indicatori de măsurare – Indicatorul Calităţii Reglementării şi Indicatorul Eficienţei Guvernului) se concluzionează că aceasta este una pozitivă, manifestarea evaziunii fiscale având loc pe fondul înregistrării unor valori scăzute ale indicatorilor ce exprimă în fapt existenţa unui sistem fiscal complex (taxare neechitabilă, excesivitatea reglementărilor legale, inconsecvenţe privind sistemul fiscal) şi a unei birocraţii excesive.

Drept urmare, s-a confirmat în cadrul cercetării ipoteza avansată spre testare, respectiv existenţa unei corelaţii pozitive între evaziunea fiscală şi complexitatea sistemului fiscal şi birocraţie. Aşadar, cu cât un sistem fiscal este mai complex și birocratic, cu atât este mai ridicat nivelul evaziunii fiscale. Această concluzie poate fi utilă decidenților politici, o simplificare a legislației fiscale și a procedurilor administrative fiind extrem de benefică și necesară în vederea îmbunătățirii colectării de venituri la bugetul general consolidat al entităților statale.

BIBLIOGRAPHY

1. ACCA, *Simplicity in the Tax System*, ACCA Report (2013), London, disponibil la: http://www.accaglobal.com/content/dam/acca/global/PDF-technical/tax-publications/tech-tp-sitts.pdf;
2. Antoniu G., Bulai C. (2011), Dicționar de drept penal și procedură penală, editura Hamangiu, p. 329;
3. Baza de date Eurostat, disponibilă la: http://ec.europa.eu/eurostat/data/database;
4. Baza de date The World Bank, disponibilă la: http://info.worldbank.org/governance/wgi/#doc;
5. Costea I. M. (2008), drd. prep. univ., Facultatea de Drept, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, *Manipularea cadrului normativ fiscal – limite ale legalităţii*, material publicat în: Dreptul nr. 7/2008, p. 166;
6. Dinga E. (2008), *Consideraţii teoretice privind evaziunea fiscală vs frauda fiscală, Studii financiare – Abordări teoretice şi modelare*, No. 4, p. 3 ftp://ftp.repec.org/opt/ReDIF/RePEc/vls/vls_pdf/vol12i4p20-50.pdf;
7. Drăgoescu E. Prof. Univ. Dr., Bîrle V. Drd. (2008), Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Facultatea de Științe Economice, Catedra de Finanțe – teză de doctorat – *Evaziunea fiscală şi impactul acesteia asupra echităţii fiscale*, p. 13;
8. Evans C., Lignier P. and Tran-Nam B. (2013), *Tax Compliance Costs for the Small and Medium Enterprise Business Sector: Recent Evidence From Australia*, University of Exeter discussion paper, disponibilă la:

http://tarc.exeter.ac.uk/media/universityofexeter/businessschool/documents/centres/tarc/publications/discussionpapers/13_09_24_Evans_Tax_compliance_costs_in_SMEs_Exeter.pdf;

9. Grosu V. (2018), *The dimension of tax evasion in Romania*, Ecoforum Journal, Volume 7, Issue 2(15), 2018, http://www.ecoforumjournal.ro/index.php/eco/article/view/820/502;

10. Haita G., Consilier juridic superior, Direcţia Generală Juridică, Ministerul Finanţelor Publice,Héguin de Guerle O. Docteur en Droit, (2015), *Structura controlată offshore. Frauda fiscală şi optimizarea fiscală într-un context internaţional,* Revista Finanţe publice contabilitate nr. 7-8/2015, http://discutii.mfinante.ro/static/10/Mfp/revista_nou/2015/Articol_RFPC_07_2015.pdf;

11. Kirchler, E. (2007), *The Economic Psychology of Tax Behaviour*, The Economic Psychology of Tax Behaviour, disponibil la: https://www.researchgate.net/publication/287242316_The_Economic_Psychology_of_Tax_Behaviour;

12. Legea nr. 241/2005 privind prevenirea şi combaterea evaziunii fiscale, publicată în M. OF. nr. 672 din 27 iulie 2005, cu modificările și completările ulterioare, www.cdep.ro;

13. Picur R., Riahi-Belkaoui A. (2006), *The impact of bureaucracy, corruption and tax compliance*, Review of Accounting and Finance, Vol. 5 Issue: 2, pp.174-180, https://doi.org/10.1108/14757700610668985;

14. Prado M. (2011), *Government policy in the formal and informal sectors*, European Economic Review, doi:10.1016/j.euroecorev.2011.04.010, disponibil la: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=985284;

15. Saad N. (2014), *Tax Knowledge, Tax Complexity and Tax Compliance: Taxpayers' View* Procedia - Social and Behavioral Sciences 109, Published by Elsevier Ltd. Selection and peer review under responsibility of Organizing Committee of BEM 2013, ScienceDirect 2nd World Conference On Business, Economics And Management- WCBEM 2013, doi: 10.1016/j.sbspro.2013.12.590;

16. Saw K., Sawyer A. (2010), *Complexity of New Zealand's income tax legislation*, Australian Tax Forum, 25, p. 213 – 244, available at: https://www.researchgate.net/publication/303442604_Complexity_of_Tax_Simplification_A_New_Zealand_Perspective;

17. Timofte (Coca) C., Socoliuc M. (2019), *Tax evasion – from its roots to its branches*, Ecoforum Journal, Volume 8, Issue 1 (2019), http://www.ecoforumjournal.ro/index.php/eco/article/view/878/556;

18. Tran-Nam B., Evans C. (2014), *Towards the Development of a Tax System Complexity Index*, Fiscal Studies, vol. 35, no. 3, pp. 341–370 (2014) 0143-5671, http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.901.2971&rep=rep1&type=pdf;

19. Tulai C. (2003), Finanţe publice şi fiscalitate, Ed. Casa Cărţii de Ştiinţă, Cluj-Napoca, p. 297.

THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON THE TRADE IN AGRICULTURAL PRODUCTS: THE CASE OF THE EUROPEAN UNION AND ROMANIA

Cristina Mavrodin

Phd Student, Bucharest University Of Economic Studies

Abstract: Globalization, simply defined as increasing interconnection between the world's economies, cultures, and populations, has a significant impact on the global trade in goods and services, especially on the trade in agricultural products. The purpose of the present paper is to analyze the main indicators revealing the trade in agricultural products at the level of the European Union (EU) and Romania, yet also at a global level.

Data analyzed in the paper are extracted mainly from the European Union Open Data Portal (Eurostat) and from the World Bank Open Data (WB), covering a long period of time. The data refer to the main indicators regarding the EU trade in agricultural products, pointing out both imports and exports of such goods, presented in absolute figures and as a percent of the total trade in goods. The evolution of the trade in agricultural products is an important indicator for acknowledging the impact of globalization in this sector, and the paper will also present the variables relevant for the current research.

The statistical processing of the raw data clearly indicates that both the exports and imports of agricultural products at the level of the European Union and Romania have decreased in the last years, both in absolute figures and as a percent of total trade. The size of the decrease of exports and imports varies from year to year, yet it clearly indicates a significant impact of globalization in this sector, requiring a comprehensive investigation and proper measures taken by the responsible official authorities.

Keywords: globalization, imports and exports, agricultural goods, agricultural production, trade

Introduction

Globalization, generally defined as a growing interconnection between world's economies, cultures and populations, had an important impact on the global trade in goods and services, especially on trade in agricultural products. In the last decades, the accelerated pace of globalization, partly facilitated by the advancement and spread of the information and communication technology revolution, had led to a rapid and major decrease of costs of short and long-distance transportation, as well as of costs of trans-border trade in goods, including agricultural products. At the same time, at the political level, globalization is characterized by a considerable reduction in governmental control over cross-border agricultural trade, mainly in terms of restrictions on exports and imports, which ultimately contributed to the emergence of new trends in global production, consumption and trade of agricultural products (Anderson, 2010).

In a country like Romania, in which approximately 44% of the population lives in the rural area (RNIS, 2019) and is involved in agricultural and agriculture-related activities, agriculture continues to play an important role in the economy. Nevertheless, the national agricultural production does not cover the national consumption, as the imports of specific products are higher than the exports and Romania registers deficits in the commercial balance of agricultural products. For instance, official data (Chicovschi, 2018) indicate that in 2017 Romania recorded a deficit of 853.9 million euros in the agri-food trade, a 53% increase compared to 2016 when it reported a lower deficit of 557.4 million euros. Although the

exports of agricultural products increased by 4.6% in 2017 compared to 2016, reaching a value of 6.23 billion euros, of which raw materials were the biggest commodity, the imports increased by approximately 8.3% amounting to 7.1 billion euros, the value-added products constituting a significant share of the total.

At the level of the European Union (EU), of which the countries of the "Euro area" constitute the biggest contributors, the situation is significantly different, with the EU as the biggest global trader of agri-food products in 2017, totaling 138 billion euros of exports and 117 billion euros of imports and recording a trade surplus of 21 billion euros (MAP, 2018, p. 1).

Therefore, the evolution of the production and trade of agricultural products – especially given the fact that sustainability of agriculture and agricultural productivity are considered crucial societal challenges (ERY, 2018) – is both an important and momentous subject of analysis, as it clearly indicates a new and meaningful trend and requires a comprehensive inquiry into the causes and consequences of this phenomenon.

Using official data provided by European Union Open Data Portal (Eurostat), World Bank Open Data (WB) and Romanian National Institute of Statistics (RNIS), the main objective of the current paper is to present and analyze the indicators related to the trade in agricultural products and the evolution of this sector, in terms of exports and imports, in the last decades.

The evolution of the agricultural production in the context of globalization

In the economic sector, globalization refers primarily to the integration of national or regional economies into the global economy through trade, direct foreign investments, capital flows, international movement of labor, technology and other goods (Najam et al., 2007). According to this point of view, it might be presumed that the globalization of the economy is associated with economic development and even innovation, as the facilitation of the international flows of technology, capital and investments could lead to reducing cleavages between countries.

Nevertheless, economic development is associated with a relative downturn of the agricultural sector mainly in developing economies, as well as with a significant decline in the agricultural comparative advantage in countries with high population density, mainly due to the advance of industrialization and the tertiary sector (Anderson, 2010).

At the level of both the European Union and Romania, the agricultural sector recorded a fluctuating evolution in the last decade, as indicated in *Figure 1*, with years of significant declines and years of promising recovery. For instance, in terms of cereals production during 2009-2018, the value at basic prices recorded a significant oscillation, from a minimum in 2009 of almost 36,109 million euros in EU and 2,042 million euros in Romania to a peak of 58,697 million euros in EU registered in 2012 and of almost 4,980 million euros in Romania registered in 2018.

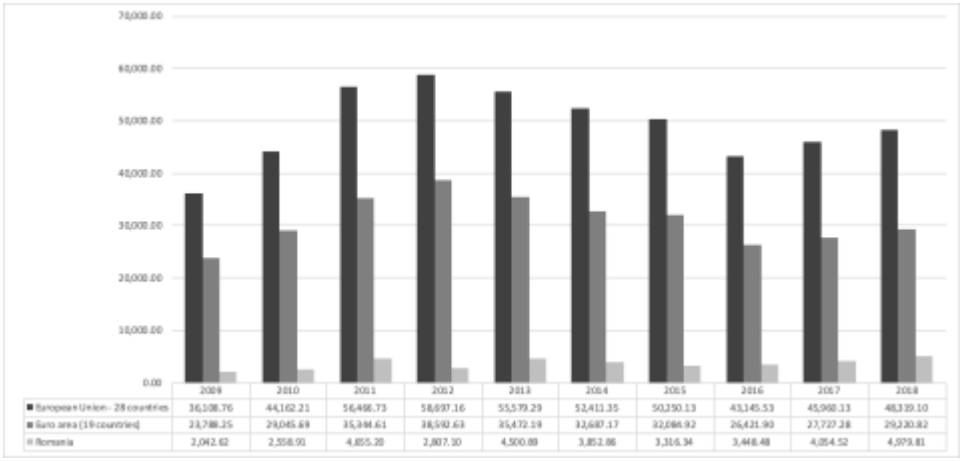

Figure 1. Cereals (including seeds) production value at basic price in million euro

Source: own processing on the basis of the data provided by EUROSTAT, 2019

In quantitative terms, the data regarding the production of the main agricultural products in Romania indicate an even bigger variation of this indicator during 1990-2017, although the production of the main staples, namely cereals for grains, wheat and maize increased significantly in 2017 compared to 1990, as shown in *Figure 2*.

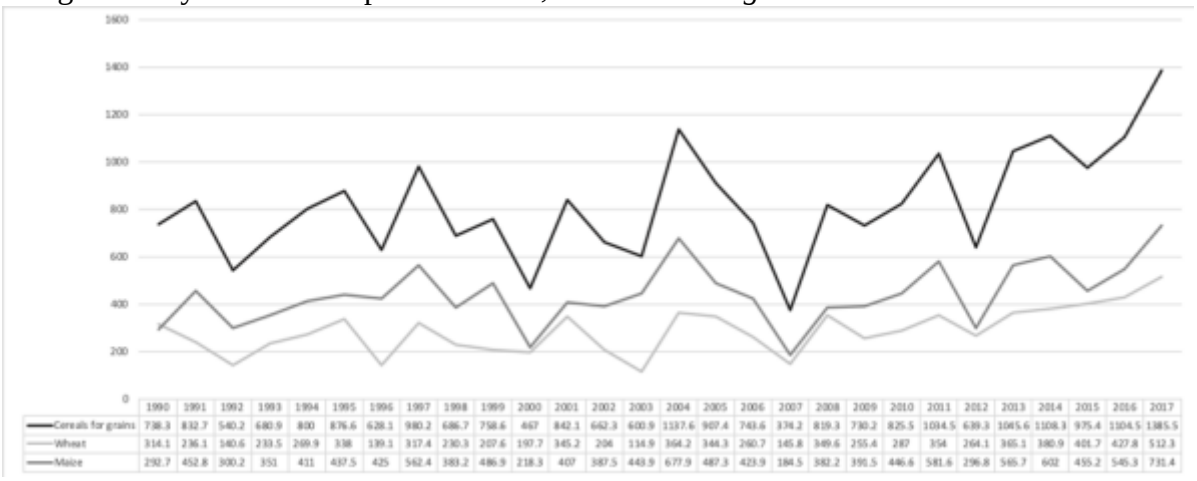

Figure 2. Production of the main agricultural products, in kilogram per inhabitant, in Romania

Source: own processing on the basis of the data provided by RNIS, 2019

Although the fluctuation might be explained by different factors, such as the weather and climate changes, the conditions determined by the political measures taken after 1990 (such as the 1991 Land Fund Act) or by the integration into the EU in 2007 and the participation to the Common Agricultural Policy, as well as the economic and financial crisis that began in 2008, it is worth mentioning here that although Romania possessed almost 33% of the farm area and 24% of the utilized agricultural area, it only contributed to approximately 8% of the cereals production in the EU in 2016 (Eurostat, 2019). More important, although the European Union as an entity is the biggest global trader in agricultural products with an important trade surplus, Romania seems to have no significant contribution to this success, with its trade deficit and relative dependency on imports.

The evolution of export and import of goods and services in the EU and Romania

Both supporters and critics of globalization (Dauvergne, 2011; Huwart and Verdier, 2013) have strived to convincingly demonstrate either the positive or the negative effects of

this process, indicating that, if not properly tackled, the opportunities offered by globalization might turn into risks and threats.

In general, when it comes to its positive effects, globalization of the economy, mainly through cross-border trade, development of transnational companies and investment flows, is supposed to bring wealth and prosperity for nations and populations, its positive effects including:

- the reduction of the inequalities between countries and individuals through poverty eradication and access to education, through the increase of the capacities of national and international structures to promote sustainable development;
- the promotion of technological innovation and sustainable means of production, by developing the tertiary production sector and decreasing the role of the primary (agriculture) and secondary (industry) ones;
- the improvement of the living standards of people and the reduction of the environmental impact of economic activities, by increasing the transfer of funds, new technologies and sustainable policies from developed countries to less developed ones.

An important outcome of economic globalization is the raise of the cross-border flow of goods and services, and in the last half century the value of both exports and imports increased spectacularly at the level of the European Union and globally.

With regard to exports of goods and services, defined by the World Bank as the total value of all goods and market services provided to the rest of the world, *Figure 3* clearly indicates that their contribution to the Gross Domestic Product (GDP) more than doubled in the World and almost tripled in the European Union in the last six decades. More precisely, the exports of goods and services as a percent of GDP rose from 19.41% in 1960 to 44.41% in 2017 at the level of the EU, and from 11.90% in 1960 to approximately 29.35% in 2017 in the entire World.

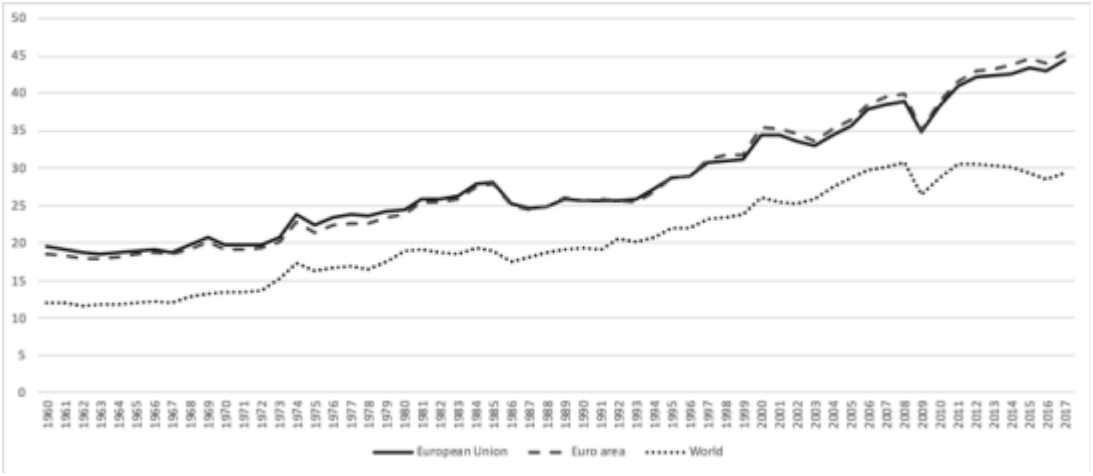

Figure 3. Exports of goods and services (% of GDP) in European Union and World

Source: own processing on the basis of the data provided by the WB, 2019

While the contribution of exports of goods and services to the GDP of the EU and the World had a steady increase during 1960-2017, with several irregularities especially in times of economic crises such as the one in 2008-2009, the same indicator had a sinuous evolution in Romania in the last decades, as revealed in *Figure 4*. In Romania, the exports of goods and services as percent of GDP grew per ensemble almost 2.5 times, from 16.72% in 1990 to 41.42% in 2017, yet it registered significant fluctuations in the analyzed period, with years of appreciable increase or of sizable decrease, most probably pointing out the lack of systematic and cost-effective trade measures.

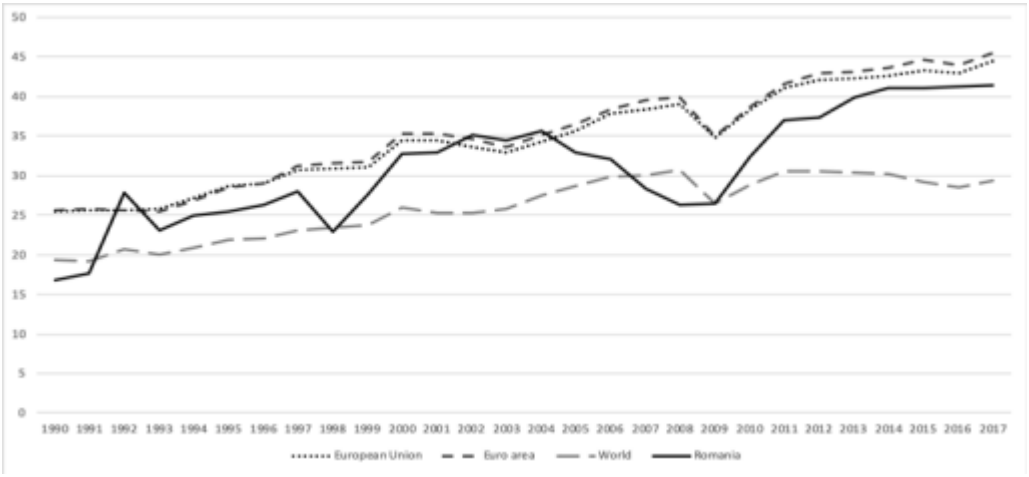

Figure 4. Exports of goods and services (% of GDP) in European Union, World and Romania during 1990-2017

Source: own processing on the basis of the data provided by the WB, 2019

A similar upward trend could also be identified at the level of imports, defined as the value of all goods and market services received from the rest of the world, both in the EU and in the World. As displayed in *Figure 5*, in the last half century the total imports of goods and services more than doubled as a percent of the GDP, from 19.47% in 1960 to 40.98% in 2017 in the EU and from 12.25% in 1960 to 28.49% in 2017 in the World. This evolution illustrates a major shift in the global trade of goods and services, with European countries opening their markets for products coming from all over the world, with many countries in the world limiting or even eliminating import restrictions and export subsidies. Nevertheless, one could keep in mind that both the EU and the World, although starting in 1960 with similar values of exports and imports translated into a relatively small trade deficit, ended the analyzed period with a significant trade surplus, with the value of exports exceeding the value of imports.

Figure 5. Imports of goods and services (% of GDP) in European Union and World

Source: own processing on the basis of the data provided by the WB, 2019

In Romania, the evolution of the imports was as fluctuating as the exports of goods and services in the last almost three decades, yet with a very important difference. As indicated in *Figure 6*, although the total imports of goods and services as percent of GDP grew from 26.18% in 1990 to 43.55% in 2017, at the beginning of the analyzed period the value of the imports was almost ten percentage points higher than that of exports indicating a big trade deficit. While in 2017 the difference between exports and imports decreased

compared to 1990, it is worth mentioning that the value of imports remains higher than that of exports.

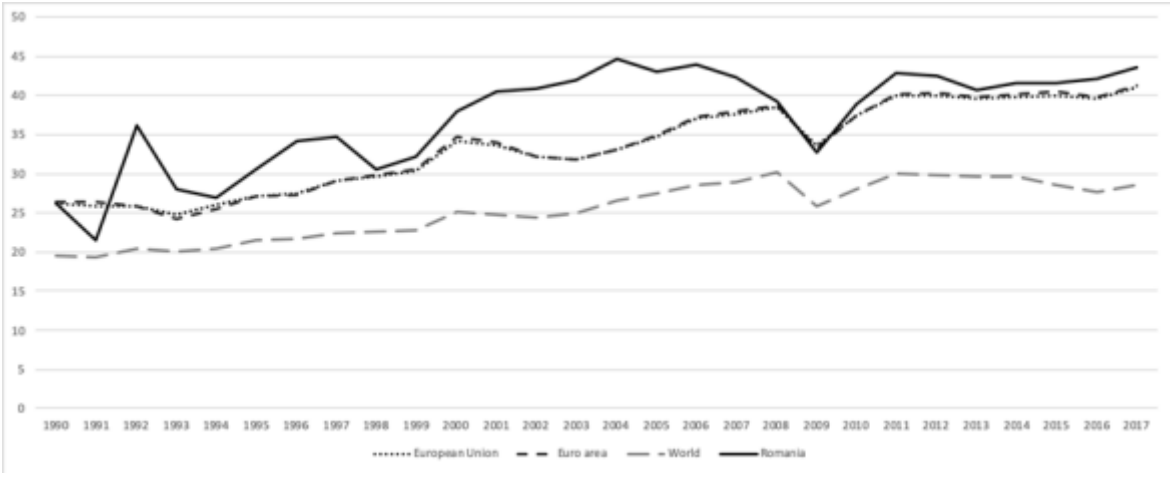

Figure 6. Imports of goods and services (% of GDP) in European Union, World and Romania during 1990-2017

Source: own processing on the basis of the data provided by the WB, 2019

All the data regarding the evolution of exports and imports of goods and services suggest that Romania is rather a market for import products, with imports totaling 43.55% of the GDP in 2017, a value which is higher than that registered at the level of the EU. The situation is even more alarming when taking into account the fact that Romania mainly exports raw materials and imports value-added products.

The evolution of export and import of agricultural goods and services in EU and Romania

As regarding the trade in agricultural products, this indicator has been greatly influenced by phenomena such as globalization and liberalization in the last decades. Although trade in agri-food products continues to be a very important and sensitive issue for both developed and developing nations, the agricultural trade as a share of the total trade in goods and services has decreased constantly in the last decades, reaching no more than 8% at the global level in 2010 (Josling et al., 2010). At the same time, the input of agriculture to the structure of the GDP has registered a substantial decline globally, the example of Romania being illustrative in this regard. For instance, the contribution of the productive activities in the field of agriculture, forestry and fishing to the GDP in Romania has decreased from 23% in 1990 to 12.1% in 2000, reaching only 4.4% in 2018 (Dachin, 2011; RNIS, 2019).

The downward trend of agricultural raw materials exports as a share of all the merchandise exports in the EU and the World can be observed in *Figure 7*, indicating a decline from 5.21% in 1962 to only 1.40% in 2017 in the EU and an even bigger fall from 9.50% in 1962 to 1.51% in 2017 at the World level.

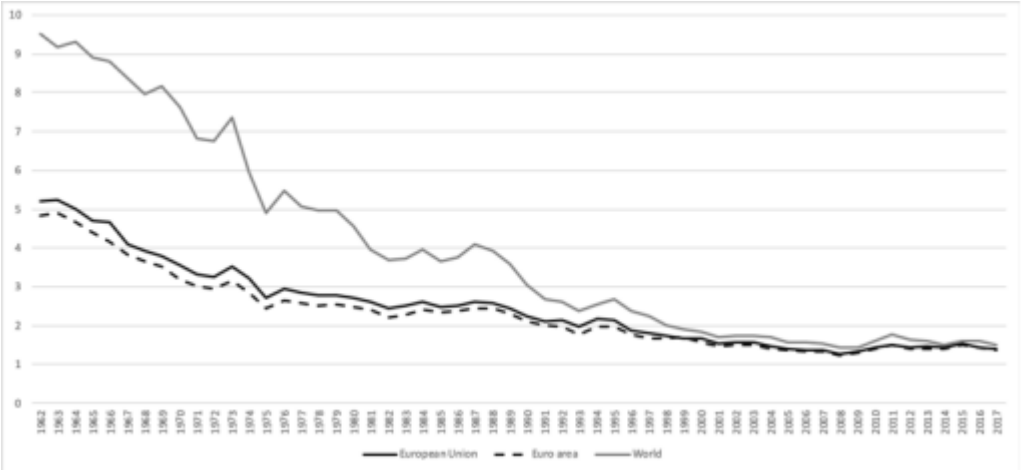

Figure 7. Agricultural raw materials exports (% of merchandise exports) in European Union and World

Source: own processing on the basis of the data provided by the WB, 2019

In Romania, as shown in *Figure 8*, the evolution of the agricultural raw materials exports as a share of the total exports since 1989 until 2017 is quite atypical, with several major downturns (for example, the values registered in the first years of the last economic crisis, with 1.58% in 2008 and 1.82% in 2009) or boosts (such as in 1999 and 2000 with exports totaling more than 4.85% of the total export), although per ensemble the indicator declined more than two times, from 2.71% in 1989 to only 1.32% in 2017.

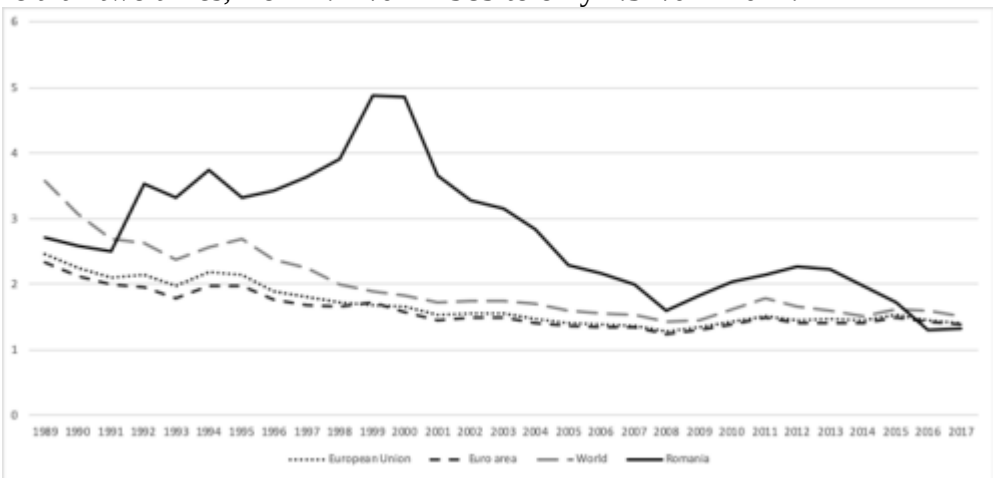

Figure 8. Agricultural raw materials exports (% of merchandise exports) in European Union, World and Romania during 1989-2017

Source: own processing on the basis of the data provided by the WB, 2019

The imports of agricultural raw materials as a share of the total merchandise imports recorded an even bigger decrease than that of exports since 1962. Data presented in *Figure 9* clearly indicate a steady decline from 12.30% in 1962 to only 1.43% in 2017 in the EU and from 11.79% in 1962 to 1.50% in 2017 in the World.

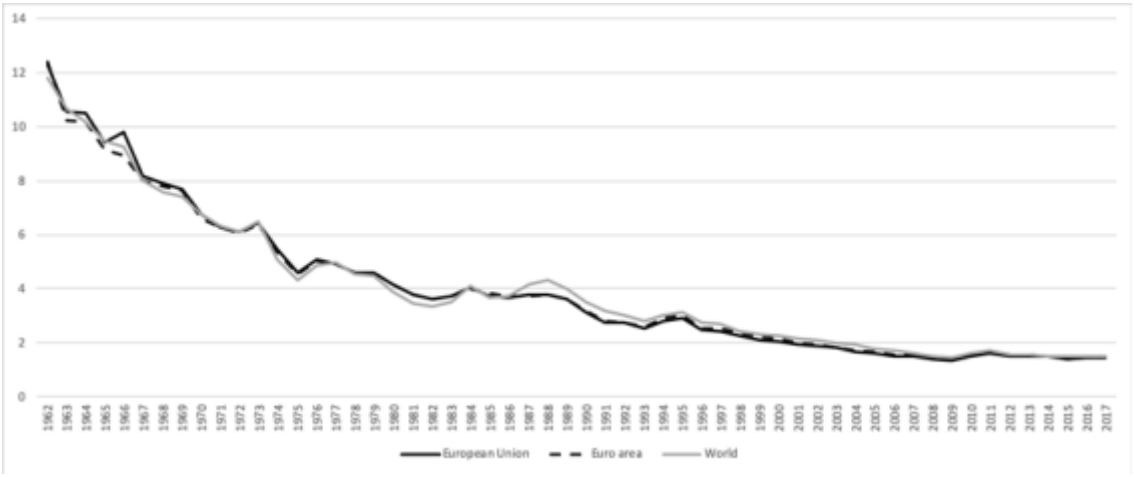

Figure 9. Agricultural raw materials imports (% of merchandise imports) in European Union and World

Source: own processing on the basis of the data provided by the WB, 2019

As regarding the agricultural raw materials imports as a share of merchandise imports in Romania, one could observe in *Figure 10* the same peculiar evolution, with repeated downturns and upturns during 1989-2017, mainly indicating the absence of a clear national trade policy. Altogether, the imports of agricultural products decreased more than two times in the analyzed period, from 4.23% in 1989 to 1.81% in 2017.

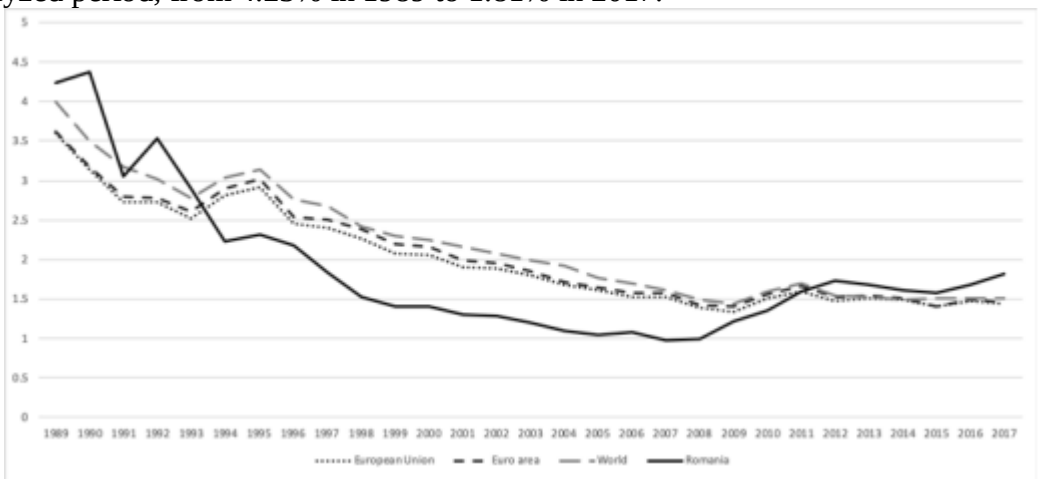

Figure 10. Agricultural raw materials imports (% of merchandise imports) in European Union, World and Romania during 1989-2017

Source: own processing on the basis of the data provided by the WB, 2019

A summary of the trade in agricultural raw materials as a share of the total trade in goods and services in the EU and Romania is presented in *Figure 11*, which exposes the differences between the relatively steady downward trend of the main indicators at the level of the EU and the significantly irregular evolution of the same indicators in Romania. While in the EU the share of imports and exports of agricultural raw materials in the total imports and exports evolved at a similar pace until 2008 when the imports started to match the exports, in Romania the situation of the two indicators is highly uneven, with the share of imports exceeding that of exports in 2016 and 2017.

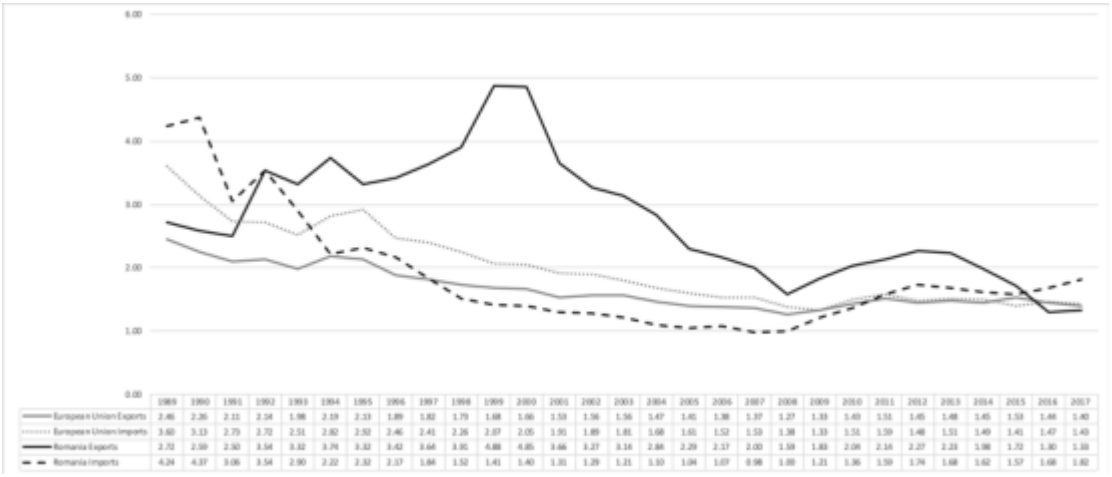

Figure 11. Agricultural raw materials exports and imports (% of merchandise exports and imports) in European Union and Romania during 1989-2017

Source: own processing on the basis of the data provided by the World Bank Open Data

Although the causes of the decline of the world trade in agricultural products are complex and even ambiguous (Bellmann and Hepburn, 2017), at the level of the European Union an important factor contributing to this trend is the Common Agricultural Policy launched in 1962, with its protectionist measures (such as the system of direct payments to farmers) and import and export restrictions aimed at managing the agricultural markets in the best interest of the member states and its citizens (ERY, 2018). In the case of Romania, the causes of the erratic evolution of trade in agricultural products and especially of the trade deficit are equally complex and multiple, yet it is worth mentioning the absence of a solid and systematic trade policy mainly manifested through low or no support for farmers and traders, the scarcity of investments in increasing productivity, the lack of promotion measures for Romanian products (Botănoiu, 2014).

Conclusion

Globalization is associated with both advantages and disadvantages, yet they are not equally distributed among countries, as in various fields some countries experience the benefits while others are rather confronted with the problems created by this process. One such field is the international trade in goods and services in general, and in agricultural goods in particular, where globalization has led to an unprecedented growth of interconnectedness between countries and economies.

The significant decrease of transportation costs, doubled by the increase of accessibility of competitive goods coming from all over the world has led to a spectacular boost in the value of both exports and imports of goods and services, at the level of the European Union, in the World, as well as in Romania. Nevertheless, under the effects of globalization, in the last decades the trade in agricultural products as a share of all trade registered a reversed trend, with critical declines in both exports and imports in the EU and Romania. In the EU, imports and exports of agricultural raw materials as share in the total imports and exports evolved in an analogous manner until 2008, when the value of imports started to become similar to that of exports, while in Romania the evolution of the same indicators, although having a downward trend, was highly irregular. At the level of the EU, the decline is mainly explained by the protectionist measures and trade restrictions imposed through the Common Agricultural Policy, while in the case of Romania the most important

causes are related to the lack of systematic trade policy, including the lack of measures for encouraging cross-border trade and promoting Romanian products.

This decreasing trend is accompanied by several other important tendencies identified at the global level, such as the relative fall of the agricultural sector in certain countries as a result of the development of the secondary and the tertiary economic sectors, as well as the downturn of agriculture's contribution to the structure of the GDP.

BIBLIOGRAPHY

Anderson K., „Globalization's effects on world agricultural trade, 1960–2050", *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, No. 365/2010.

Bellmann C., Hepburn C., „The Decline of Commodity Prices and Global Agricultural Trade Negotiations: A Game Changer?", International Development Policy, *Revue internationale de politique de développement*, No. 8.1/2017, retrieved from: http://journals.openedition.org/poldev/2384.

Botănoiu D., "Exporturile agricole, motor de creștere economică pentru România", *Agro Business Magazine*, July 3, 2014, retrieved from: https://www.agro-business.ro/exporturile-agricole-motor-de-crestere-economica-pentru-romania/2014/07/03/.

Cicovschi A., "Record pentru importurile de produse agroalimentare, în 2017. Topul alimentelor preferate de români", *AdevărulNewspaper*, May 13, 2018, retrieved from: adev.ro/pbcvwf.

Dachin A., "Contribuții ale agriculturii la fluctuațiile economice în România", *Economie teoretică şi aplicată*, Vol. XVIII (2011), No. 1(554), pp. 154-165.

Dauvergne P., "Globalization and the Environment", in Ravenhill J. (ed.), *Global Political Economy*, 3rd Edition, 2011, Oxford: Oxford University Press.

European Union, *Eurostat Database*, 2019, retrieved from: https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home.

Eurostat Regional Yearbook 2018 Edition (ERY), Luxembourg, Publications Office of the European Union, 2018.

Huwart J-Y., Verdier, L., "What is the impact of globalisation on the environment?", *Economic Globalisation: Origins and Consequences*, OECD Publishing, 2013, pp. 112-120, retrieved from: http://dx.doi.org/10.1787/9789264111905-8-en.

Josling T., Anderson K., Schmitz A., Tangermann S., „Understanding International Trade in Agricultural Products: One Hundred Years of Contributions by Agricultural Economists", *American Journal of Agricultural Economics*, Vol. 92, Issue 2, April 2010, pp. 424-446.

Monitoring Agri-trade Policy (MAP-1), European Commission, 2018, retrieved from: http://ec.europa.eu/agriculture/publi/map/index_en.htm.

Najam A., Runnalls D., Halle M., "Environment and Globalization. Five Propositions", International Institute for Sustainable Development, 2007, retrieved from: http://www.iisd.org/pdf/2007/trade_environment_globalization.pdf.

National Institute of Statistics (RNIS), Romania, 2019, retrieved from: http://statistici.insse.ro/shop/index.jsp?page=tempo2&lang=ro&context=62.

World Bank, *World Bank Open Data (WB)*, 2019, retrieved from: https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.AGRI.ZS.UN?view=chart.

ROMANIAN ECONOMY IN THE VISION OF ALEXANDRU SUCEVEANU

Valentina Popa Ilie

PhD, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The Roman Economy at the Lower Danube was a sensitive issue to which many Romanian and foreign researchers tried to respond over time. Alexandru Suceveanu is one of the researchers, who in his studies revealed the importance of the Roman economy in the area of Dobrogea.
The basis of his research is the historiographic sources, which have been permanently combined with the information provided by the field research, which the author has accomplished throughout his life. Can it be said that Alexander Suceveanu's vision was a modernistic one? Certainly the answer is positive. The answer is based on the fact that through the research of historiographic sources, archaeological epigraphs, numismatic, it is highlighted the fulminant economic evolution that Dobrogea has crossed, but also by integrating of Dobrogea into the trade assets that were continuously being conducted in this space within the Roman Empire.
In the researches he left to us, it can be seen clearly the orientation that the author had during his lifetime when he drew up his main researches, such as „The Economic Life in Roman's Dobrogea, the centuries I-III A.C.", "Fântânele (the Fountains). Contributions to the study of rural life in the Roman's Dobrogea" and „Opuscula Scythica", etc.
Based on the information communicated by Al. Suceveanu in his works, it can be concluded that he is the follower of the theory mentioned above because he permanently uses terms that speak to us about economic modernity, the thriving trade in harbor cities Port of the Euxin, but also about the various discoveries in the rural areas of the Lower Danube. Adept at Modernist theory, Al. Suceveanu refers to the progress of any activity carried out in the area from rural settlements and reaching to the fortress Tomis.
The discovered agricultural warehouses, as well as many other tools, alongside with amphorae, coins, different ceramics pots and monuments, are a definite testimony of registered economic progress, progress falling within the modernist current. We believe that the modernist theories of the historiographer specialists regarding the ancient economy are well founded, in them there are realities and particularities of the trade asset in the Lower Danube area.

Keywords: economy, modernism, primitivism, capitalism, trade

Alexandru Suceveanu was born on 11 March 1940, in the city of Bucharest. He was a Romanian historian, archaeologist and epigraphist, recognized for scientific research conducted in the archaeological site of Histria. He graduated in 1961 from the Classical Philology Faculty in Bucharest. Since 1962 he worked as an archaeologist and principal researcher I at the Institute of Archaeology "Vasile Pârvan" in Bucharest. In 1973 he became Doctor in History with his research, "Economic life in the Roman's Dobrogea".

The historian and archaeologist Alexandru Suceveanu, dedicated his life to the research of the Greek city of Histria, the site where he trained the archeological profession. Since 1966, he has been researching the Thermae II monument outside the late fortress, where he dug up until 1973. Between 1973 and 1977, he excavated the Thermae I monument in Histria, archaeological research he published in Volume VI of the Histria monograph. Over the years, he has also excavated at Fântânele, an archaeological point in Histrian territory and Murighiol, which in antiquity was called Halmyris, this research being also published by him.

In 1984, Dr. Alexandru Suceveanu returned to continue the researches at Histria fortress. From 1989 until 2010, he held the position of responsible scientist of the Histria archaeological site. In 2002, he finished the research of the Episcopal Basilica, the largest one in Dobrogea, having 60 m long and 30 m wide. When researching a sector in the Roman period, he discovered a Greek sanctuary under a Roman house. In another sector, Dr. Suceveanu discovered a heathen sanctuary under a Christian church, and in the sacred fountain of the heathen sanctuary he brought to the light a rich archeological inventory. He also discovered three Roman houses outside the late Roman enclosure[1].

All the researches made by Alexandru Suceveanu were published. Over the years he collaborated with researchers from the "Vasile Pârvan" Institute of Archeology of the Romanian Academy in Bucharest, as well as with archaeologists from the National History and Archeology Museum of Constanta.

Among his research topics, we mention[2]:

- the archeology of the early Roman age (1st and 3rd century BC) in Dobrogea with the following aspects: the stratigraphy of this epoch, its political history, economic life, administrative organization (the legal statutes of the Greek and Roman citadels), the rural life and Roman thermae;
- the archeology of the late Roman period (4th-7th centuries BC) in Dobrogea with the following aspects: stratigraphy of this age, administrative organization and Christian churches.

Dr. Alexandru Suceveanu held the position of scientific director at the Institute of Archeology of the Romanian Academy in Bucharest, working in parallel as a responsible scientist officer of the archaeological site of Histria, the largest archaeological site in Dobrogea.

The author has prepared many specialized studies[3] about Histria fortress, Roman ceramics, the settlement from Fântânele, but also about the Roman economy. Alexandru Suceveanu has showed his work in studies with an inestimable historical value.

The research of the Romanian economy alongside with other branches such as political history, administrative organization and rural life by Alexandru Suceveanu was a preamble in what was the documentation on the field and not only the documentation that he carried out during his lifetime. In fact, the author made a laborious epigraphic, archaeological

[1] https://ro.wikipedia.org/wiki/Alexandru_Suceveanu;
[2] *Ibidem,*;

[3] Al.Suceveanu, *Viața economică în Dobrogea romană (secolele I - III e.n.)*, Ed. Academiei RSR, București, 1977; *Histria VI. Les thermes romains* (București - Paris, 1982) - în colaborare,
Idem, Al. Barnea, *La Dobroudja romaine*, Ed. Enciclopedică, București, 1991, - împreună cu prof. dr. Alexandru Barnea,
Alexandru cel Mare (Ed. Academiei Române, București, 1993) - monografie,
Fântânele. Contribuții la studiul vieții rurale în Dobrogea romană (Ed. Academiei Române, București, 1998),
Histria X. La céramique romaine des I - III siècles ap. J.-C. (București, 2000),
Daco-romani, romanici, alogeni, Ed. Enciclopedică, București, 2001, - coordonatori: prof. univ. dr. Dumitru Protase și cercetător principal I dr. Alexandru Suceveanu,
Halmyris I. Monografie arheologică, Ed. Nereamia Napocae, Cluj Napoca, 2003 - împreună cu Mihail Zahariade, Florin Topoleanu, Gheorghe Poenaru-Bordea;
Histria. Sector Bazilica episcopală, în "Cronica cercetărilor arheologice din România, campania 2002", București, 2003;
În legătură cu organizarea administrativă a Histriei în perioada Dominatului, în volumul coordonat de prof. dr. Constantin C. Petolescu - "Studia historica et theologica. Omagiu profesorului Emilian Popescu", București-Iași, 2003;
Histria, vol. XIII. La basilique épiscopale, Ed. Academiei Române, București, 2007;
Opuscula Scythica, 2009;

documentation, successfully combining ancient literary and historical sources, completing them thoroughly with those of modern historiography.

Regarding the evolution and/or involution of the ancient economy, were considered the modernist and primitivist theories elaborated by the well-known historians, Mihail I. Rostovtzev and Moses I. Finley. These theories were approached by foreign and Romanian researchers, such as Jean Rougé[4], Jean Andreau[5], R.Duncan-Jones[6], V. H. Baumann[7], Alexandru Suceveanu[8], Nicolae-Octavian Bounegru[9], who through their work have had modernist positions on the evolution of the ancient economy. The two orientations were also approached by the historian Alexandru Suceveanu, combining the historical and literary sources, with the thorough researches he has undertaken throughout his life in the Histria area.

In his studies, Alexandru Suceveanu, has as a starting point the research done on the field, but also the theoretical research of different specialized studies. It can be said that since the end of the last century there have been systematic preoccupations for studying aspects of economic life in the Roman Empire, especially in the field of organization and functioning of the financial administration, that have materialized in monographs usable today. The first attempt at treatment of the economic phenomena of the ancient world we owe to M.I. Rotovtzev. He had a great merit in understanding the importance of studying, in parallel with two plans, the social and the economic one, and he realized, in our opinion, the most complex picture of the economic life in the Roman world. The depth of Rostovtzev's vision of the Roman economy derives, among other things, from the refined analysis of the interaction between the economic and the social plan and the factors that allowed this progress[10].

In his works, Mihail I. Rostovtzev explains the economic evolution of antiquity as a modernist one. That is why, when he talks about the ancient economy, he introduces numerous novelties through the use of truly revolutionary terms for this era. The terms like *Industrialization, Capitalism and Modernity*[11] are commonly used by the author. We speak about modernity, modernization in ancient history, each time as a historian who tends to reproach antiquity, the modern age, not to accept the idea of a fundamental heterogeneity between antiquity and the modern age[12]. It is believed that antiquity has experienced much more modern periods than others in history, periods in which there has been talking about the state economic liberalism that has become a cornerstone of modernity[13].

It is known that some of the findings of the historian Rostovtzev in the well-known synthesis of the Empire's economy, have been repeatedly challenged by historians on primitivism. He was also criticized for the use of terms that are not justified in the context of Roman economic and social life such as *capitalism, bourgeoisie or factories*, points of view which are unfounded. On the other hand, it was shown that between Rostovtzev's vision of the ancient economy and the realities of the Roman world there is a big difference; moreover, the new discoveries would almost totally invalidate his conclusions[14]. The primitivist theory of

---

[4] Jean Rougé, *Recherches sur l'organisation du commerce maritime en Méditerranée sous l'Empire romain*, 1974;
[5] Jean Andreau, *L'économie du monde romain*, Paris, 2010;
[6] Richard Duncan-Jones, *The economy of the roman empire*, Cambridge, 1974;
[7] V. H. Baumann, *Ferma romană în Dobrogea,* Tulcea, 1963;
[8] Alexandru Suceveanu, *Viața ecomonică în Dobrogea romană secoleleI-III e.n.;*
[9] Nicolae-Octavian Bounegru, *Comerț și navigatori la Pontul Stîng și Dunărea de Jos*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2008;
[10] Nicolae-Octavian Bounegru, *op. cit,* p. 22;
[11] Mihail I. Rostovtzev, H*istoire econimique et socialle de L'Empire romain,* Robert Laffont, Paris, 1988, p.XLVII;
[12] Mihail I. Rostovtzev, *op. cit.;* p. XLVIII;
[13] *Ibidem,* p. LII;
[14] Nicolae-Octavian Bounegru, *op.cit.*, p. 22-23;

Moses I. Finley[15] was the one that drew a new economic model, a model that was not in line with the historical realities of the ancient age, and previous and subsequent researches of these works would negate the author's ideas.

Finley represented the idea of the *primitivists*, arguing that the economies of ancient Greece and Rome are different from the today's way of working of the Western economies[16]. Following this idea, he argues that archaeological realities can not prove the flourishing of industries and factories, such as ceramics. In order to argue this finding and to point out the non-relevance of archaeological discoveries in the assessment of ceramic production, Finley gives the example of the discovery of several dozen ceramic fragments on a surface of four hundred square meters that actually belonged just to a single bowl[17]. If he had the curiosity to pursue the studies and the monographic works regarding the production of fine ceramics in the Roman world - from which it follows - the industrial character of some workshops in the Gallic country, Germany or the Orient[18] and in other areas producing hundreds of thousands of copies per year , perhaps the above mentioned author would have been more nuanced in the words.

In the works made by Alexandru Suceveanu a coherent radiography of the economic life of Dobrogea emerged from the archaeological, epigraphic, numismatic discoveries, which he thoroughly corroborated with the contemporary historiographical sources. In this study, I will attempt an exhaustive presentation of the way in which aspects of the Roman economy were dealt with by the historian and archaeologist, Dr. Alexandru Suceveanu.

The most important book, *The Economic Life in Roman Dobrogea (1st and 3rd centuries AD)*, appeared in 1977 and was the doctoral degree of Alexandru Suceveanu. It is structured in five chapters. The first chapter is devoted to the historical introduction being customized with the *Premises of the Dobrogea conquest by the Romans and the role of Dobrogea in the Roman provincial context*. In the second chapter it is presented the administrative organization of the province: indigenous people, Greek cities and Roman cities. The third chapter is devoted to agriculture, cattle breeding and fishing, and in the fourth chapter our attention is focused on local production and trade. The financial organization of the Dobrogea region completes the work, to which are added the related conclusions of the historical work.

The chapter about the administrative organization of North-Danubian areas is based on the work and studies performed in the field. The author compared the specific documents of the Dobrogea area with the information of the great historiographers concerning the different areas of the Roman Empire. The preamble of the administrative organization is given by the Histria fortress, which can be said to have been annexed after Lucullus's intervention, taking the title of *civitas foederata*[19]. The territory of the fortress will have the status of an *ager publicus stipendiaris datus adsignatus* remaining as *in regio*, attributed to the histrians. Several types of properties in the Histrian area are exemplified. For the issue of what was called, *ager publicus*, the author uses sources such as J. Marquardt[20] and M. Rostovtzev in the *Social and Economic History of the Hellenistic World*[21], concerning the various ways of dividing, land allocation and leasing of the lands, regardless of whether they were made by Roman authority or fortress[22].

---

[15] M. I. Finley, *The Ancient Economy*, London- Berkeley, 1973 ;
[16] M. I. Finley, *op. cit.*, p. 185;
[17] Idem, *Classical Greece*, Aix, 1965, Paris, p. 12;
[18]M. I. Finley, *Classical Greece*, Apud Nicolae-Octavian Bounegru, *op.cit.*, p. 23;
[19] Al. Suceveanu, *op. cit*, p. 37;
[20] J. Marquardt, *Organisation de l'Empire romain,* I, Paris, 1889;
[21] M. Rostovtzev, *Social and Economic History of the Hellenistic World*, Oxford, 1953, p. 814-816;
[22]Al. Suceveanu, *op. cit*, p. 43;

On the territory of Histria there were different forms of rural organization - *vici, villae, saltus* - in which the Greek, Roman, civilian and military elements live together in a correlative symbiosis. Taking into account the average living density of a rural settlement of about 500-1000 inhabitants, according to R. Duncan-Jones's statistics[23], in a *vicus* were about 250-300 men, but the situation is certified by a local document indicating a denial of 75 denarius made for *vicus Celeris*, which averages about 1 *sestert* per capita male, then it comes the conclusion to about 1,000 inhabitants[24]. Analyzing the information that Mr. Duncan-Jones had presented, with the ones from the territory, the author came to the next conclusion, the whole Histrian territory, according to the research, had about 15,000-25,000 inhabitants[25].

Speaking about Callatis, it had the status of *civitas foederata*. The text referring to - *limitatio* - the Callatian decree, coincides with the classical side of a *centurii*, which leads us to conclude that in this territory lots of land were given, activity well known throughout the Roman Empire under the name of *centuriatio*. This kind of observations were presented to us by Scarlat Lambrino[26]. The aerial photography of the settlement has shown convincingly that in practice *centuriatio* applies to both rented lands and *adsignate* lots, which makes us to adopt the position of Sc. Lambrino, who considered that the Callatian decree was establishing a situation prefigured in inscriptions[27], concludes the author. As a rule, rural settlements were dependent on the fortress, as is the case of the *vicus Amlaidina*, located north of Callatis. The name of the settlement having a plural form denotes forms of the comunities which will have lasted until the late Roman period. For example, Amlaidina seems to be crobic toponyms and not getic ones and we find this idea at different authors, Sc. Lambrino, M. Rostovtzev, and others, L. Robert[28]. Another *villae rusticae* existed in this area - on „2 Mai" and in „Moșneni" - coexisting the indigenous population and Greek elements, to which can be added the maintaining of the traditional relationships that are observed in the texts of M. Rostovtzev, by F. de Martino, in *Constizione*[29].

In the *civitas Troesmensium* there was the Roman camp that sheltered the V legion named Macedonica. In this camp there were two local organisms, the canabele of the region and the old settlement Troesmis. It is attested that a large number of indigenous people were bearing Roman names. The settlement became a municipality of 168 AD, being the Latin right holder– *jus latii*[30], and C. Iulius Quadratus was holding the function as *princeps loci*. His position, *queuinqnnalis territorii*, demonstrates the vitality and importance of these older forms taken over from the Roman era[31]. This could be interpreted as an example of Romanity, as Mihail Rostovtzev considered.

Regarding the administrative organization of the areas studied above, it can be noticed that the author in his research uses different information from modernist historians. He compares the discoveries and inscriptions of the researched territories with other testimonies and information intensely analyzed by Mihail Rostovtzev, R. Duncan-Jones, Fr. By Martino, from different areas located closer or further.

The third chapter is dedicated to the importance of agriculture, animal husbandry and fishing for Dobrogea region. To one part of the region it was attributed the title of the large

[23] R. Duncan-Jones, *TheEconomy of the Roman Empire*, Cambridge, 1974, p. 283;
[24] CIL. 7626*;*
[25] R. Duncan-Jones, *op.cit;*
[26] Sc. Lambrino, *Inscriptions latines de Callatis*, 278-288, Apud, Al. Suceveanu, *op.cit.*, p. 55;
[27] IGR, 636;
[28] Al. Suceveanu, *op.cit.*, p. 55;
[29] *Ibidem*, p. 52;
[30] *Ibidem*, p. 63;
[31] *Ibidem*, p. 68;

grain producer, in other parts of Dobrogea, pastoral or other activities provided the people's livelihood, but they also provided a surplus exportable. In order to certify the information presented by the ancient texts, the author uses the testimonies of Arrian and Hunt Papyrus[32]. Thus, the issue of exports involved a thorough study of trade relations, in order to better understand the real material resources: plants, cereals, forests and waters have created favorable conditions for the development of agriculture and the practice of commerce. Information about the richness of Dobrogea territory is provided by the ancient authors: Strabo[33], Aristotle[34], Polybius[35], Ovidius[36], Plinius[37], Claudius Aelianus[38], Ammianus Marcellinus[39] and others. To the ancient literary sources, the epigraphic, archeological and numismatic arguments were added. As it was said, the fish, the hides and the wool of the animals, honey and grains could be marketed, providing livelihoods to the inhabitants. On the trade way it comes the oil, good quality wine, fruits, vegetables, and fine textiles[40].

The purpose with which Alexander Suceveanu combines thoroughly the information he possesses is one close to the historical truth, the fact that this area, as well as others in the Roman Empire, carried out an intensive agricultural activity and craftsmanship, activities which conducted to a surplus of products. The wide range of products made by the natives was for trade. All this is a clear proof of the existence of the *Taureaştilor* college that reveals the occupation of the Histrians, which was a dedication in honor of Poseidon Helikonios. The documents reflect in the ancestral and religious points of view, the preoccupation of the old Milesians for their work at sea. The local coins with the representation of the eagle with the dolphin in the claws were the emblem of the fortress that dragged its main wealth from the fishing activities, as some sculptures seem to testify[41].

Dionysian Sculptures from Histria - published by Sc. Lambrino – wheat grains, Histrian monetary issued with Dionysos' image in the emperor's place are more and more common. Archaeological discoveries strengthen epigraphic sources, certifying the commercial and agricultural activities in the area. The discovery of tools - fishing hooks, grinders - along with raw materials, pine seed, completes the picture of histrians' preoccupations. Thus, all citizens of the city, civilian Romanians, Greeks or foreigners, were virtual landowners.

The activity of the Callatis harbor seems rather comparable to the one of the Histria harbor, with the particularity that from Histria mainly fish or agricultural products from other areas are being exported, but grains and other goods were brought. Al. Suceveanu believes that the city of Callatis sold its own cereal products, which does not exclude its role in the transit trade to the Orient and the West. Similar to other areas and Roman cities, we can talk about agrestic preoccupations, idea reinforced by the discovery of tools and products, which certifies agricultural activity. The Ulmetum Monument reveals the occupation of the inhabitants of this area. On one side of the monument there was a plowman farmer, and on the other side a shepherd with sheep, in the central part of the monument being mentioned

---

[32] Arrian, *Anabasis*, I, 4, 1-2 şi mărturia Papirusului Hunt, (varianta nouă R.O. Fink , JRS, 48(1958)102-106, col II, 1, 31, apud Al. Suceveanu, o*p.cit.*, p.77;
[33] Strabo,VII,4,5(C311);
[34] Aristotel, History of animals, 8, 25, 28;
[35] Polybius, 4, 28,4;
[36] Ovidiu, *Trist..*, 3,10, 67-79, apud Al. Suceveanu, *op.cit.;*
[37] Plinius, N.H., 18, 10, (24), 100;
[38] Claudius Aelianus, 4,9,5,4;
[39] Ammianus Marcellinus, 22, 8,47;
[40] V. Pârvan, *Începuturile,* R. Vulpe, HAD, 208-212, E. Green, *Ostbalkan*, 63-72, D.M. Pippidi, *Contribuţii,* 268; Apud Al. Suceveanu, *op.cit*, p.79;
[41] Al. Suceveanu, *op. cit.*, p. 80;

Quadratus - princeps, probably the leader of the territorial community[42]. Another monument discovered at *Tropaeum Traiani* presents a series of sculptural representations. The metopes depict scenes from the lives of indigenous people, whether in a carriage of oxen. The famous metope, representing rams and goats, provides us with information about the main wealth of the area.

We do not have information about the taxes paid by Histrians. If the territory of Histria had paid taxes for fish and for the wood from the Danube Delta used for flares[43], it is not known exactly. Histrians were probably exempt from customs duties for other products as well. It is certain that Histria held the exclusivity of selling salty fish. A situation that a document from Ephesus designates, claims Rostovtzev, when *publicanii* perceived a tax on the export of the fish. But for the other products, was tax paid? Probably market controllers, the *aediles* were dealing with customs issues and monetary issues[44]. At the begining, Histria had no right to beat the coin (to have their own coin), but then it got it, which facilitates the development of trade.

The comparison of the historiographical sources, with the ones discovered on the ground by the specialists, reveals the intensity of the craftsmanship activities development. Hand-made or wheel-made ceramics - vessels, amphorae, and rushlights in the area under research - were used alongside imported products, but archaeological finds also revealed ceramic pots made in local workshops. From Vadu comes epigraphic sources of inestimable value regarding the histrian trade issue. This is about the altar of Philiscos, the son of Zoticos, on whose relief there is a large ship. The author compares the altar with information presented by Jean Rougé, which he discovered in Bitinia and Frigia. By comparing the two types of documents, Al. Suceveanu concludes that this is a big trader. *Emporos* or the merchant is the one who makes business by buying wholesale merchandise from the market, then reselling them in another market to be resold[45].

The conclusion is that at Tomis there was a local customs body with restraint attributions. The interpretation of the sources highlights the importance of the existing commercial road junction at Tomis, certified by military columns, by coins, by numerous inscriptions and by archaeological vestiges. The ceramics discovered in the workshops in Tomis and its surroundings, the coins from Năvodari and Valea Seacă, the inscription from Palas, seem to attest trade relations with Egypt, but also to reveal the richness of the economic life. Also from this category of the commercial preoccupations of the capital can be illustrated the following documents: the hypothetical mitric sanctuary from Tîrgușor or the dolichenian one from Filimon Sîrbu. About the intensity of the trade and craftsmanship of the Tomis area, Alexandru Suceveanu tells us that this were assuring a more stable and prosperous economic life for the rural settlements, but also for the city.

The research of the documents discovered in Callatian territory does not bring new elements but confirms the subordination of the cereal trade and the concentration of the riches coming from this trade in the hands of some landowners. The commercial importance of Axiopolis fortress is highlighted by numerous documents. The station of visitors mentioned in an axiopolitan inscription, alongside a military column and of course the mention of the city in the itineraries of time, in *Tabula Peutingeriana*, all indicate that one of the most important centers of the province was in the mentioned area. The existence of the shipowners' college – *nautae universi Danuvii* - is an undeniable proof that the fortress had a particularly active harbour[46]. For this mention of the college, the author uses the above-mentioned inscription,

[42]*Ibidem*, p. 104;
[43]*Ibidem*, p. 113
[44]*Ibidem*;
[45]Jean Rougé, *op.cit.*, p. 272-274;
[46] Al. Suceveanu, *op. cit*, 214-216;

and for *nautae*, he uses the information from Jean Rouge, which uses this term for the owners and shipbuilders mentioned by two mithritic inscriptions[47]. The term *nautae* meant the owner of a small craft, a boat with which he was transporting goods and passengers[48].

In each fortress, to the various taxes and benefits due for the maintenance of roads and post offices, it was added the cost of the various embassies of the Roman officials. Those who were wealthy had the mission of supporting the magistrates and Roman soldiers, to collect the charges they paid to the Roman state. With the passing of time, these *munera* were supported and paid only by the poor people, in the so-called *censio bonorum.* In charge of the needy people the burdensome obligations were imposed, called *numera sordida*. Even more, the fact that every position required a considerable amount of money – not easy to pay it - makes that the difference between positions (*honores)* and debts (*munera*)[49] to become illusory, considered by Rostovtzev in his work, a reality that applies also in the Pontic area.

Strabo, in the 1st century AD, characterizes the thriving trade of Histria with the term *pulcherrima*. This adds to the global information we have about the evolution of the city's economic weight.

In the study work, *Ecomonic Life in Roman Dobrogea, 1st-3rd cent. AD,* Al. Suceveanu frequently uses information from the works of historians - M. Rostovtzev, R. Duncan-Jones, Fr. by Martino and others – which are based on the modernist theory of the ancient economy. It is believed that through the information transmitted by Al. Suceveanu in his work can see that he is the adept of the mentioned theory because he uses terms that talk about economic modernity, the flowering trade in the port cities of the Euxin Pontus, and the various discoveries in the rural areas of the Lower Danube. Follower of the modernist theory, Al. Suceveanu sees progress on any activity in the area, from rural settlements to Tomis city fortress. Deposits discovered over the time, consisting of agricultural tools, amphorae, coins, etc. are certain testimonies of the modernism of the ancient economy existing in the area of the Lower Danube, but also in other areas faraway in the Roman Empire.

Fântânele. Contributions to the study of rural life in Roman Dobrogea is the study work that was published in 1998, at the Romanian Academy Publishing House. The historical work is structured in four chapters. In the first chapter are prezented the excavations from Fântânele. In the second chapter is presented the settlement from Fântânele in the context of the Roman world, the third chapter being devoted to the "Settlement from Fântânele in the Dobrogean and Histrian rural context" The last chapter titled The Catalog of Discoveries, describes epigraphic discoveries, sculpture and architecture pieces, metal and glass objects, bone objects, coins and ceramics of this settlement.

The researches carried out since 1974 were carried out at the nucleus of the village's center and led to the discovery of fragments of amphorae, but also to the discovery of an entire amphora, dated from the 2nd to 3rd centuries AD. The conclusion which Al. Suceveanu got it, was the following one: in this area there was a nucleus that can be dated from the 2nd century AD, which would have been until the 6th century[50].. The research continues with the discovery of an aqueduct (apeduct) that supplied drinking water to approximately 10000 inhabitants[51]. Combined, archaeological and aerofotogrammetric researches reveal a multi-dwelling archaeological site, of which 5 were identified archeologically and 11 aerofotogrammetrically. Besides of these, another 6 areas hypothetically are hiding ancient

[47] Ibidem;
[48]Jean Rougé, *op.cit.*, p. 214;
[49]*Ibidem;*
[50]*Ibidem,* p. 18;
[51]V. Canarache, M. Botzan, *Apele în viaţa poporului român,* Bucureşti, 1984*;* p. 161-164; Apud, Al. Suceveanu, *Fântânele.,* p. 20-21;

sites. These would actually have been the homes of a probably Roman village that would have had agrarian possessions[52], most likely in the vicinity of the discovered houses.

The second chapter has as a starting point an analysis of the ancient works of M. Porccius Cato, Varro and Columella regarding the location and construction of Roman farms[53]. The analysis is transferred to the contemporary era, to what the today's archaeologists understand regarding the term farm. In order to make a real analysis of what was the settlement at Fântânele, it is starting from the magnificient documentation of M.I. Rostovtzev. He investigated the luxurious *villae* from Italy. Another useful typology attempt of these dwellings belonged to B. Crova[54]. Different analogies from the works of foreign researchers are investigated. The author wanted to observe the similarities between different types of settlements in Europe and those present at Fântânele. Such a similarity was found in the study by G. Tchalenko. Here in the neighborhood of Bamuqqa village there was a *villa rustica*, the same situation being foud in Dobrogea. In the hamlet of Fafertin, due to the relief, the dwelling is settled along a ridge, similar to the Fântânele settlement - in the upper core - where this happens along a stream.

Post-war archeology has done nothing to change the situation, as early as 1926, by Mihail Rostovtzev: Fortresses have told us their history, the village (in opposition) remained silent and reserved. And if at this statement - unfortunately fully valid today - we also add a relatively recent assertion like, "I do not think that any distinction can be made between farms and rural communities neither from the agricultural point of view nor from a social point of view, as an introvert and extrovert in psychology, these phenomena do not represent different but highly polarized categories", said S. Applebaum[55], we realize that the chances of filling the gap seen by Rostovtzev are minimal. And if we cited S. Applebaum it is because the bizarre and anyway his speculative assertion is a starting point[56] in the author's research.

An analysis of the agricultural and social terms has been attempted, the finding being that between farms and villages there is a huge difference, comparable to that between villages and towns. If agriculture is practiced in both types of rural exploitation, it is certain that the Roman state has to be composed in dwellings, which, architecturally speaking, appear to be only some *villa rusticae*, but the annexes of peasant households are modest[57]. In the case of the Fântânele village, the dwellings were arranged along the course of the water, with similarities in other areas described by historians. The discovery of agricultural tools in the southern core building is telling us that as in many other places, there were cereal farms, which proves the existing economic modernity, which had been harmoniously integrated to the modernity of the ancient world.

Even from the time of Theodor Mommsen there have been differences of opinion regarding the issue of social classes. According to the famous researcher, this problem has retained until today the attention of specialists, M. I. Rostovtzev, Fr. De Martino[58]. Otherwise the researchers have tried to answer the specific questions about the Roman agrarian world, bringing new typologies to the scientific research. Other historians, like Moses I. Finley, have tried to answer different questions about the organization and division of private property within the Roman Empire: How much land would the owners or members of the imperial family have had? How did they fix their properties? Have there been any differences between investment in rustic and urban property?

---

[52] Al. Suceveanu, *op. cit., p.38;*
[53] *Ibidem,* p. 50;
[54] B. Crova, în *Edilizia e tecnica rurale di Roma antica*, Milano, 1942;
[55] S. Applebaum, *Rural Settlement.*, p. 99-107, Apud, Al. Suceveanu, *Fântânele.,* p. 20-21;
[56] Al. Suceveanu, *op. cit.*, p. 57;
[57] *Ibidem;*
[58] Fr. De Martino, *Storia economica di Roma antica*, II, <<La nuova Italia>> Editrice Firenze;

Finley says that even the word investment raises treatment and method problems. Today, the word contains intrinsically capitalist connotations, the first step and perhaps the most difficult one would be to close his ear on these connotations in order not to prejudge the behavior of the Romans. Unfortunately, Finley did not know how to bend his ears to all the incontestable „modernisms" of M.I. Rostovtzev. If he would have leaned more carefully on the ancient texts from the Greek and Roman times, he would not have come to say that literary sources prove a worrying indifference to the stated issues[59]. A comparison is made regarding the ownership of the land, the *latifundium*. As a starting point are the M. I. Rostovtzev and R. Duncan-Jones studies regarding the possession of land properties by representatives of equestrian order similar to the Romanian senators. Also in Dobrogea there were the same private properties that were owned by the representatives of the Roman state and veterans.

The income that Roman soldiers received during the emperors Augustus, Diocletian and Septimius Severus were analyzed. For example, veterans' pensions allowed them to capitalize their income or to receive a lot of land instead of money. It is certain that the average of the veterans' properties varied around 200 *iugera*, as determined by R. Duncan-Jones. Al. Suceveanu considered that these properties ranged from 50-100 *iugera*, equivalent to 12.5-25 hectares[60].

Th. Mommsen and J. Marquardt talk about the autonomy of the fortress cities, about a tolerant autonomy that gave them the right to use their own laws. Also about the many changes in the legal status of the cities is talking Fr. De Martino, in the study work mentioned above. Otherwise, from Augustus' time, some cities lose their freedom[61] and legal status. That's why there were fortress cities which benefited by the Italic law, being exempt from the financial tax. The fields of the fortress cities inhabitants *agri privati ex iure peregrino* were not exempt from taxes. Different was the right to use on its own territory. Gaius said that the majority people of the provinces would only have a revocable form of land. Rostovtzev and Fr. by Martino argued that there was the theory that the provincials peregrins possessed a real *dominium*, but that it should not be confused with the ownership – *dominium* – as an exclusivity of the Emperor. Land tax was perceived within the fortress.

Regarding the settlement from Fântânele, there would have been the three territorial nuclei, of which we mention, *vici*. Within these, there would be *încolae-consistentes*, and Aelius Aelianus Atticus would have had a *ius domicilii*, which could have aspired to a magistracy in his own *vicus*, as well as in his own city. His land was parcel according to the city's regulations. Owners of some *agri stipendiarii*were a large mass of the *vicanilor* themselves, having the status of peasants. They lived in communities without a specific fortress rights, with some administrative and economic authority, materialized in the right to elect magistrates and to practice trade. These *vici* depended on the capital of the territory, Histria. Probably the next epigraphic discoveries will elucidate more of the unknowns of the rural territory of ancient times[62]. Al. Suceveanu says that all these rural organizations once represented the settlement of Fântânele and brought different comparisons with the nearby or remote areas of the Roman Empire, areas studied by M. Rostovtzev, Fr. De Martino, J. Rougé, R. Duncan-Jones, and other researchers.

Archaeological discoveries from 2 Mai and Moşneni reveal the existence of agricultural warehouses and probably the existence of a *villa rustica*. From the documents presented in this chapter, "Settlement from Fântânele in the Dobrogean and Histrian rural context", it can be concluded the following: that the histrian territory was favorable for

[59] Al. Suceveanu, *op. cit* p. 76;
[60] *Ibidem*, p. 83;
[61] Fr. de Martino, *op.cit.*, IV, p. 345-346;
[62] Al. Suceveanu, *op. cit.*, p.112;

practicing the agriculture, the agrarian relations of the given period would have been homologated by the Roman centurian activity, thus to the agricultural process involving Greek or Romanized Greeks and indigenous people either in communities or as a semi-dependent workforce on callatien fields[63].

From the corroboration of sources, Al. Suceveanu said that the agricultural production of the area ensures a cereal surplus, which proves that the area was producing not only for domestic consumption, the surplus was meant for commercial trade. R. Duncan-Jones presented the profitability of the territory, explaining that the average cereal production of a *iugerum* is 200 *modii* (176 liters), from one hectare is 80 *modii* (7 hectoliters). The quantity allowance in antiquity was 5 *modii* per month and 50-60 *modii* per year, naturally it turns out that one hectare could provide and even easily exceed the needs of one man for a year[64].

In Valu lui Traian settlement were attested either Greeks from Asia Minor, or other Greeks, or Romanized indigenous people. The first were *peregrini*, being field owners, and the others owned fields with the title *vectigales*. Agriculture was probably the basis of commerce in Tomis, and the documents found in this area are an extra testimony of the trade and handicrafts activities. A whole *villae* complex was discovered in Niculiţel. Another *villa* of 64 x 7 m had a colonnade inside, followed by a peristille yard, and in the northeast it would have been the owner's home. Victor H. Baumann tells us in his work *The Farm* about the size and elegance of such a settlement found in Niculiţel. The type of material discovered here, peristil, proves the welfare of the owner[65]. In other *villae* there were discovered objects of ornamentation, coins, traces of iron processing, metallurgical furnaces - for example, at Telița and at Pod - but in other houses there were possible points of a princely construction of a *villa*.

Both old and new discoveries reveal, besides the very important proper *villae*, the existence of an intense local production. This was an extremely interesting symptom of the decentralization of urban production and therefore of the Roman urban economic crisis, but also of the penetration of Roman technique in rural areas, an essential component of the Geto-Roman symbiosis. C. Iulius Quadratus has built a monument containing the most explicit evidence of agrarian activities in Dobrogea. On one side a farmer with a plow, and on the other side a shepherd with sheep[66]. If Dobrogea has a large number of epigraphically certified villages, and the archaeological situation shows us that there are actually many more, it is sure that this is an undoubted sign of an intense rural life which, once romanized, even through the administrative structures, explains in a proper manner the durability of the Roman life the mouths of the Danube[67], says the author in the study work *Fântânele*, where indirectly is reflected the modernity of the rural economic life.

The analysis conducted by the author, Alexandru Suceveanu, in his study work *La Dobroudja Roumaine* is a selective and well-documented one. He took into account the related documents strictly in the field of Dobrogea's agriculture in the Roman era, combining administrative sources, from which he was able to draw concentrated conclusions about the economic activity in general and especially about the agricultural activity.

In his study work, Al. Suceveanu said: Histria, as well as Tomis and Callatis, show the existence of a ceramic with a getic origin, which is clear proof that the getic population continued to live in the Roman age. The getic ceramics were located along the Danube river artery, organized in urban and rural centers, to which were added the oriental ceramics and

[63] *Ibidem*, p. 119;
[64] Al. Suceveanu, *op. cit*, 120;
[65] V.H. Baumann, *Ferma romană în Dobrogea,* Tulcea, p. 87-97;
[66] Al. Suceveanu, *op. cit*, p. 145;
[67] *Ibidem*, p. 171;

Roman ceramics that were of Western origin. It was said about commercial activity that it was unprecedented during the Principality. For example, the following commercial exchanges took place along the Mediterranean axis, to which it was added the flourishing trade with the Far East[68], as well as other well-known trade routes. A clear evidence of the trade in the area is reflected in the circulation of local and Roman coins during the second to third centuries AD. This period can be characterized by a great development of the monetary economy, which was in contrast to the Roman-Byzantine era, which can be defined by forms of rural economy. Otherwise, small currencies were used in small transactions, and the big ones, such as the Roman dinar, were used in big transactions. The author's information is based on rich and valuable sources such as Jean Rouge[69], M. I. Rostovtzev[70], R. Duncan-Jones[71] and K. Miller[72].

Regarding the financial organization, it is a part of the economic life, being treated by the author in a subchapter. It is highlighted how taxes were paid, which were the different types of taxes. The various financial organizations that existed during the Republic, then in the Principality, were detailed. For example, a city exercises its authority over several territories. Each city earned its income from its own territories - agricultural lots, forests, pastures, waters - to which local customs were added. From the indirect taxes were weighed the commercial activities. The main indirect tax was the customs tax, *publicum portium*, plus various direct or extraordinary taxes[73].

The Roman Economy is one of the subchapters that Alexander Suceveanu has treated in his work, *La Dobroudja roumaine*. The work has the imprint of great historical figures, who in their studies have outlined modernist ideas regarding the ancient economy. The work presents us with elements of economic modernism that have as their starting point the researches of the ancient sources, to which he adds ideas from the thorough studies of Th. Mommsen, De Ruggiero, and other researchers mentioned above.

*Opuscula Scytica*is a vast work published by Al. Suceveanu in 2009. This is a synthesis of the research and of the work as archaeologist, which Al. Suceveanu has carried out, throughout his life. His desire was that the work to be named "Scytica Minora", but because this title was used by D.M. Pippidi, in his great work, the author opted for *Opuscula Scytica*, being considered « bilan d'une activité déployée au long d'une vie ».

In *Opuscula Scythica*, Al. Suceveanu also returns to the famous phrase: « Les cités nous ont ranconté leur histoire, le village (en échangé) est resté silencieux et réservé » stated in 1926 by the great scholar Mikhail Ivanovitsch Rostovtzev in his monumental opera, *The Economic and Social History of the Roman Empire*. Unfortunately, the author disagrees with this opinion. Another contradictory opinion, later formulated by M. I. Finley, from which none of the predecessors have not succeeded in answering essential questions such as: How many land or property would each Roman possess? How many land did the emperors and members of the imperial family possess? How have they been established, the respective properties, and the working hand regime[74]? It's a long distance we'll try to explain. In fact, we must note that part of the vast epigraphic documentation - indeed, but often inexpressive and incomparable with what is related to city life and urban realities in general - there is an

[68] Al. Suceveanu, *La Dobroudja Roumaine,* p. 86;
[69] Jean Rougé, *op. cit.*;
[70] M.I. Rostovtzev, H*istoire econimique et socialle de L'Empire romain* și *Social and Economic History of the Hellenistic;*
[71] R. Duncan-Jones, *TheEconomy of the roman empire*, Cambridge, 1974;
[72] K. Miller, *Itineraria Romana, L'Erma* di Bretscheneider, Roma, 1964;

[73]Al. Suceveanu, *op. cit.*, p. 98;
[74] Al. Suceveanu, *op.cit.*;

important legal literature, a chromatic space, this forming the basis of an immense modern biography, which was totally or privately ignored by the English author[75], Finley.

The historian Al. Suceveanu presents us some of the general works of the history of the Roman economy, starting with the works of Rostovtzev, continuing with the work of T. Frank and Fr. De Martino[76], the specialists in this area of study, R. Martin, R. Duncan-Jones and many others. They have detailed in their work some of the problems of Roman agriculture. Regarding Al. Suceveanu, he thought of the many attributions he had over time in his extensive studies, namely the contributions he made to the rural world of Roman Dobrogea, namely in the work, *Fântânele*[77]. About the inhabitants of the villages, the author said that the peregrines had the right to accede to the mentioned magistrates - *ius honorum, ius sufragi* - to vote and to participate in commercial life - *ius commerci*. Peregrines would have owned agricultural land, which were worked by the semi-dependent peasants. By using a large amount of documents, Suceveanu claimed that fairs were organized regularly in rural areas; further evidence is the presence of foreigners in Dobrogea villages. Relevant for this aspect are the divinities they adore which were exemplified in previous works as well. The investigations carried by Al. Suceveanu to Fântânele and not only there, concluded that there was a living economic and commercial activity in the Dobrogea rural area.

Postulating a single state of affairs that he pointed out during this chapter when he showed the role and complexity of the rural settlements in Dobrogea, namely that of the main characteristics of Roman domination, this being of total economic freedom, which Rostovtzev was afraid to translate it with the famous slogan: *laissez faire, laisser passer*, which consisted of remarkable social mobility, if we think that in the 2nd century AD, 80% of Roman citizens came from the freedom class, which provided the slave in the Roman Empire with incomparable prosperity[78].

In all the study works studied for this essay, Alexandru Suceveanu did not support the opinion of Moses I. Finley, so the primitivist theory, combating it by means and methods that he obtained through documentation on the field or from different sources. Therefore, in all the chapters of the studied works, the author successfully combines the information obtained through a laborious research. We believe that by making frequent use of the historiographical sources that support modernist theory, the author supports this. From the comments he brings, Al. Suceveanu constantly refer to economic progress in Roman Dobrogea. It exemplifies the development of agriculture and crafts by creating trade surpluses and marketing them. The role of harbour cities at Pontus Euxin was well defined, namely to trade the autochthon commodity goods and to buy products that they did not have.

The information that I have detailed in this essay is insufficient to give a broad picture of the commercial life of the Dobrogea area, but what has been pointed out is clear that there was a rural life that harmoniously integrates into the turmoil of urban life and which has brought economic prosperity, causing its inhabitants to actively participate in the trade generated by the wealth of these places. We believe that modernist theories of historiography specialists regarding the ancient economy are well founded, they contain the realities and peculiarities of the active trade in the Lower Danube area.

BIBLIOGRAPHY

Arrian, *Anabasis Alexandri*, I-IV, The Loeb Classical Library, translation, E. Iliff Robson, B.D. vol. I. 4, 1-2; William Heineman LTD, London; 1929;

[75] *Ibidem;*
[76] Fr. de Martino, *op.cit.;*
[77] *Ibidem*, p. 210;
[78] *Ibidem*, p. 217;

Aristote, *Historire des animaux*, VIII, Collection des Universites de France, tranduit, Pierre Louis, Société D'édition Les Belles Letres; Paris, 1969, 25, 2;

Ammien Marcellin, *Histoire*, tome III, livres XX- XXII, Collection des Universites de France, tranduit, Jacques Fontaine, Société D'édition Les Belles Letres; Paris, 1996;

Claudius Aelianus, *De natura animalium*, traducere, Manuel Garcia Valdes, Berolini et novi eboraci de Gruyter, 2006;

Ovide, *Tristes*, III, Collection des Universites de France, translate, Jaques André, Société D'édition Les Belles Letres; Paris, 1968;

Plinius, *Natural History*, The Loeb Classical Library, traducere, H. Rackham, William Heineman LTD, London; 1963¸

Polybius, *Histoires*, livre IV, Collection des Universites de France, tranduit, Jules de Foucault, Société D'édition Les Belles Letres; Paris, 1972;

Strabo, *Geography*, VII, The Loeb Classical Library, translation Horace Leonard, Toronto, 1981;

Andreau, Jean, *L'économie du monde romain*, Ellipses, Paris, 2010;

Bounegru, Nicolae-Octavian, *Comerț și navigatori la Pontul Stîng și Dunărea de Jos*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2008;

Baumann, Victor Henric, *Ferma romană în Dobrogea,* Muzeul ,,Deltei Dunării", Tulcea, 1963;

Crova, Bice, *Edilizia e tecnica rurale di Roma antica*, Milano, 1942;

Canarache, V., Botzan, M., *Apele în viața poporului român,* București, 1984*;*

Duncan-Jones, Richard, *TheEconomy of the roman empire*, Cambridge University Press, 1974 ;

Finley, I. Moses, *The Ancient Economy*, London- Berkeley, 1973;

Idem, *Classical Greece*, Aix, 1965, Paris;

Gren, E. *Kleinasien und der Ostbalkan in der wirtschaftlichen ent wicklung der rominschen kaiserzeit*, New York, Arno Press, 1979;

Lambrino, Scarlat, *Inscriptions latines de Callatis,*

Marquardt, Joachim, *Organisation de l'Empire romain,* I, Ernest Thorin, Paris, 1892 ;

Martino, Francesco, *Storia economica di Roma antica*; 2 volumes. Firenze « La nuova Italia ». Ed., 1979. (Il Pensiero Storico 75, 1 et 2);

Miller, Konrad, *Itineraria Romana*, ,,L'Erma'' di Bretschneider- Roma, 1964;

Pârvan, Vasile, Începuturile vieţii romane la Gurile Dunării, Cultura Naţională, Bucureşti, 1923;

Pippidi, Dionisie, M. *Contribuții,* **Contributii la istoria veche a României**. Bucharest: Editura Stiintifica. 1967;

Rougé, Jean, *Recherches sur l'organisation du commerce maritime en Méditerranée sous l'Empire romain*, École pratique des Hautes Etudes/ S.E.V.P.E.N, Paris,1966;

Rostovtzev, I. Mihail, H*istoire economique et sociale de L'Empire romain,* Robert Laffont, Paris, 1988;

Idem, *Social and Economic History of the Hellenistic*, , Oxford, 1953;

Suceveanu, Alexandru, *Viața economică în Dobrogea romană secolele I-III e.n,* Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1977;

Idem,Barnea, Alexandru, *La Dobroudja romaine*, Ed. Enciclopedică, București, 1991;

Idem, *Fântânele. Contribuții la studiul vieții rurale în Dobrogea romană*, Ed. Academiei Române, București, 1998;

Idem, *Opuscula Scytica*, Editura Academiei Române, București, 2009.

Lambrino, Scarlat, *Inscriptions latines de Callatis*, Comptes rendus des séances de L'Académie des Inscriptions et Belles- Lettres 77 annee, nr.2, 1933, p.278-288;

https://ro.wikipedia.org/wiki/Alexandru_Suceveanu.

ASPECTS REGARDING THE NULITY OF ADOPTION

Ioana Raluca Toncean Luieran

Lecturer, PhD, "Dimitrie Cantemir" University of Târgu Mureș

Abstract: Besides the dissolution, adoption may cease as a result of the cancellation or declaration of nullity. Moreover, in the context of the nullity of adoption, the Civil Code also regulates the possibility of maintaining adoption (art. 481). The present study aims to analyze the legal provisions regarding the cessation of adoption as provided by the Civil Code and Law 273/2004 on Adoption Procedure in relation to the nullity cases.

Keywords: adoption, dissolution, absolute nullity of adoption, relative nullity of adoption, maintaining of adoption

1. Noțiuni introductive

Situațiile de încetare a adopției sunt reglementate de art. 475 Codul civil [1], potrivit căruia „adopția încetează prin desfacere ori ca urmare a anulării sau a constatării nulității sale". Dispozițiile Codului civil în materia încetării adopției sunt completate de reglementările Legii nr. 273/2004 privind procedura adopției [2]. Dacă Legea nr. 273/2004 reglementează aspecte procedurale ale cauzelor privind încetarea adopției (art. 89 din Legea nr. 273/2004), Codul civil cuprinde dispoziții privind desfacerea adopției (art. 476-478), nulitatea relativă a adopției (art. 479), nulitatea absolută a acesteia (art. 480), menținerea adopției (art. 481) și efectele încetării adopției (art. 482).

În context precizăm că art. I pct. 53 din Legea nr. 57/2016 a abrogat Capitolul VI - „Încetarea adopției" (art. 71-73) din Legea nr. 273/2004. În prezent, aspectele procedurale de încetare a adopției sunt supuse art. 84-92 din Legea nr. 273/2004, ce cuprind dispoziții procedurale comune cererilor în materia adopției. Desigur, acestea trebuie coroborate cu normele privind procedura necontencioasă, din Codul de procedură civilă (art. 527-540). [3]

Pe plan internațional, Convenția europeană în materia adopției de copii de la Strasbourg statuează norme cu privire la revocarea și anularea unei adopții [4]. Astfel, potrivit art. 14 alin. (1) din Convenție, „o adopție poate fi revocată sau anulată numai prin decizia autorității competente. Interesul superior al copilului trebuie să primeze asupra oricărui alt considerent". Astfel, este subliniată, prioritatea respectării acestui principiu, cu atât mai mult, în situația desfacerii sau anulării adopției.

De aceea, Convenția de la Strasbourg întărește aplicarea acestui principiu, statuând că,„înainte de atingerea de către copil a vârstei majoratului, revocarea adopției nu poate să intervină decât pentru motive grave, prevăzute de legislație", în conformitate cu art. 14 alin. (2) din Convenția de la Strasbourg.

De asemenea, în condițiile art. 14 alin. (3) din Convenția de la Strasbourg, statele au obligația reglementării unui termen de prescripție pentru depunerea cererii de anulare a adopțiilor. Astfel, potrivit acestui articol, „cererea de anulare trebuie depusă în termenul stabilit prin legislație".

În ceea ce privește adopția cu element de extraneitate, unele observații sunt necesare. Astfel, desfacerea adopției este cârmuită de legea efectelor acesteia, în conformitate cu art. 2608 C. civ.. În sensul acestui articol, legea aplicabilă desfacerii adopției este cea națională a adoptatorului. De asemenea, dacă adopția este realizată de soți împreună, legea aplicabilă desfacerii adopției este cea a efectelor generale ale căsătoriei lor.

În ceea ce privește nulitatea adopției cu elemente de extraneitate, potrivit art. 2610 C.

civ., aceasta este supusă, „pentru nerespectarea condițiilor de fond, legilor aplicabile condițiilor de fond". În conformitate cu art. 2607 alin. (1) C. civ., condițiile de fond ce trebuie respectate sunt stabilite de legea națională a adoptatului și de legea națională a adoptatorului, iar - dacă soții adoptă împreună - de legea care cârmuiește efectele generale ale căsătoriei lor.

Pe de altă parte, potrivit art. 2610 C. civ., legea aplicabilă nulității adopției cu element de extraneitate, pentru nerespectarea condițiilor de formă, este legea aplicabilă formei adopției. „Forma adopției este supusă legii statului pe a cărui teritoriu se încheie", potrivit art. 2609 C. civ..

Pe lângă desfacere, adopția poate înceta ca rezultat al anulării sau al constatării nulității sale. Astfel, nulitatea adopției poate fi relativă (art. 479 C. civ.) sau absolută (art. 480 C. civ.). De asemenea, în contextul nulității adopției, Codul civil reglementează și posibilitatea menținerii adopției (art. 481).

În acord cu cele exprimate în doctrină [5], cauzele de nulitate a adopției nu sunt identice cu cauzele de casare a hotărârii judecătorești de încuviințare a adopției. Într-adevăr, cauzele de nulitate a adopției sunt reglementate de art. 479-480 C. civ., iar casarea hotărârii judecătorești este prevăzută de art. 488 C. pr. civ..

Mai mult, cauzele de nulitate trebuie să fie anterioare, sau cel mult concomitente, cu pronunțarea hotărârii judecătorești de încuviințare a adopției [6].

2. Nulitatea relativă a adopției

Potrivit art. 479 C. civ., „adopția poate fi anulată la cererea oricărei persoane chemate să consimtă la încheierea ei și al cărei consimțământ a fost viciat prin eroare asupra identității adoptatului, dol sau violență".

În ceea ce privește eroarea, ca viciu de consimțământ, aceasta are în vedere doar persoana adoptatului, nu și cea a adoptatorului. În acest sens, în acord cu cele exprimate în doctrină [7], considerăm că și adoptatul ar putea fi în eroare cu privire la adoptator, întrucât copilul în vârstă de 10 ani își exprimă consimțământul la adopție. În consecință, propunem, *de lege ferenda*, ca nulitatea relativă a adopției să intervină și ca urmare a erorii adoptatului cu privire la persoana adoptatorului.

De asemenea, subliniem că eroarea - ca viciu al actului juridic civil - implică o sferă mult mai largă de aplicare, fiind o falsă reprezentare a realității. Însă, considerăm că, în materia adopției, legiuitorul a limitat eroarea la cea asupra identității adoptatului, tocmai pentru a nu înceta adopția pentru motive ce țin de așteptările adoptatorului cu privire la adoptat, sau viceversa.

Nulitatea adopției cauzată de dol intervine atunci când s-au folosit mijloace frauduloase, care au influențat decisiv exprimarea consimțământului la adopție.

În opinia noastră, violența – ca viciu de consimțământ - e puțin probabil să apară în practică, având în vedere procedura riguroasă de verificare a exprimării consimțământului la adopție.

Așa cum s-a constatat și în doctrină [8] , apreciem că nerespectarea altor cerințe referitoare la valabilitatea consimțământului la adopție poate atrage nulitatea absolută. Spre exemplu, în conformitate cu art. 463 alin. (2) C. civ., „exprimarea consimțământului în considerarea promisiunii sau obținerii efective a unor foloase, constituie cauză de nulitate absolută a adopției".

În temeiul art. 479 alin. (2) C. civ., „termenul de prescripție pentru acțiunea în constatarea nulității este de șase luni de la data descoperirii erorii sau dolului ori din momentul încetării violenței, dar nu mai târziu de doi ani de la data rămânerii definitive a hotărârii de încuviințare a adopției". Reiterăm că art. 14 alin. (1) din Convenția de la Strasbourg instituie obligativitatea stabilirii unui termen pentru depunerea cererii de nulitate a adopției.

Observăm că legiuitorul a prevăzut un termen mai lung pentru stingerea dreptului la

acțiune în anularea adopției, decât cel din dreptul comun. În conformitate cu art. 2529 C. civ., prescripția curge din momentul în care s-a cunoscut cauza anulării, dar nu mai târziu de 18 luni de la încheierea actului juridic.

3. Nulitatea absolută a adopției

Situațiile care atrag nulitatea absolută a adopției sunt reglementate de art. 480 C. civ.

În primul rând, este nulă adopția fictivă, adică cea încheiată „în alt scopdecât cel al ocrotirii interesului superior al copilului", în condițiile art. 480 C. civ.. Legiuitorul subliniază, încă o dată, faptul că adopția se încheie în vederea protejării și promovării interesului copilului.

Respectarea cerinței interesului superior al copilului se apreciază în momentul încuviințării adopției. Nulitatea adopției nu poate fi reținută de către instanță, dacă, în timp, relațiile dintre adoptat și adoptator s-au schimbat, în sensul neîndeplinirii interesului superior al copilului. Într-o speță soluționată de Tribunalul București, adopția a fost încuviințată, având în vedere că adoptatorul era soțul mamei firești a adoptatului. Ulterior, relațiile de căsnicie s-au deteriorat, implicit și cele dintre copil și părintele adoptiv, astfel că, în urma divorțului, copilul a fost încredințat mamei, iar tatăl adoptiv nu și-a mai îndeplinit obligațiile părintești. Deși mama susține că adopția este nulă, invocând nerespectarea interesului superior al copilului, instanța a apreciat că, la momentul încheierii adopției, nu au fost încălcate condițiile de fond și de formă cerute de lege, nici măcar aceea a interesului superior al copilului, întrucât, în timpul încuviințării adopției, adoptatorul era în măsură să îi ofere adoptatului climatul familial corespunzător .[9]

Într-o altă speță soluționată de Tribunalul pentru minori și familie Brașov, faptul că reclamanții adoptatori au arătat că și-au dorit adopția băiatului pentru a avea un sprijin la bătrânețe nu a fost considerat de instanță ca o încălcare a principiului interesului superior al copilului. Chiar în situația în care copilul nu s-a adaptat cerințelor și restricțiilor impuse de familia adoptivă, instanța nu a considerat motiv de anulare a adopției. În opinia instanței, adopția fictivă implică adopția copilului pentru a-i dobândi bunurile sau pentru a-l exploata ori pentru alte astfel de scopuri. [10]

Așa cum s-a observat și în doctrină [11], art. 480 alin. (2) C. civ. se referă la adopția copilului, adică a persoanei minore. Subliniem că, la adopția persoanei majore, interesul superior al copilului nu mai operează, întrucât la această vârstă, adoptatul nu se mai află în situația de a necesita protecție din partea părinților.

În al doilea rând, în sensul art. 480 alin. (1) C. civ., adopția este nulă absolut dacă a fost încheiată cu nerespectarea condițiilor de formă și de fond (cu excepția situațiilor în care nerespectarea condițiilor de fond este sancționată cu nulitatea relativă).

Sintetizând, prevederile legale referitoare la condițiile de fond ale adopției (art. 455-468 C. civ. și art. 6-17 din Legea nr. 273/2004), doctrina a apreciat că principalele cauze de nulitate absolută a adopției pentru nerespectarea condițiilor de fond sunt: adopția copilului ai cărui părinți firești nu au împlinit 14 ani; adopția persoanei majore de către o persoană care nu a crescut-o în timpul minorității; existența calității de frați între adoptat și adoptator; existența calității de soți sau foști soți între persoanele adoptate de aceeași persoană sau familie adoptatoare; existența calității de soț sau fost soț între adoptator și adoptat; lipsa capacității de exercițiu a adoptatorului; diferența de vârstă dintre adoptator și adoptat, mai mică de 16 ani; lipsa garanțiilor morale și materiale ale adoptatorului sau ale familiei adoptatoare; existența adopțiilor succesive sau simultane de către două persoane necăsătorite și care nu se află nici în relații de concubinaj, în condițiile art. 6 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 273/2004 .[12]

De asemenea, fiind o condiție de fond, lipsa consimțământului la adopție, în ce privește persoanele prevăzute de lege, atrage nulitatea absolută a acesteia.

Pe de altă parte, exprimarea consimțământului în vederea obținerii unor foloase [art. 463 alin. (2) C. civ.] sau exprimarea acestuia de către părinții firești sau tutore, fără a fi

informați cu privire la adopție, în mod prealabil (art. 465 C. civ.), determină nulitatea absolută a adopției.

La fel ca și în dreptul comun, acțiunea în nulitatea absolută a adopției poate fi introdusă de orice persoană interesată și este imprescriptibilă, legiuitorul nereglementând nicio derogare de la dreptul comun.

4. Menținerea adopției

Potrivit art. 481 C. civ., instanța poate menține adopția, dacă este în interesul celui adoptat, astfel încât, sub aspect procedural, cererea de anulare a adopției se respinge.

Și în asemenea cazuri, ascultarea minorului, în condițiile art. 264 C. civ., este obligatorie. În sensul art. 264 C. civ., copilul care a împlinit zece ani este ascultat în mod obligatoriu, cu mențiunea că și cel care nu are această vârstă poate fi ascultat, dacă instanța consideră oportun. Desigur, opinia acestuia este apreciată în funcție de vârstă și gradul său de maturitate. Însă, în temeiul art. 92 alin. (3) din Legea nr. 273/2004, instanța poate decide în contradictoriu cu opinia copilului, motivând, desigur, rațiunea care a dus la înlăturarea acesteia.

Legiuitorul nu specifică, în art. 481 C. civ., dacă adopția poate fi menținută în ambele forme ale nulității sale, respectiv nulitate absolută sau nulitate relativă, și nici pentru care dintre condițiile de formă și de fond încălcate. În acord cu cele exprimate în doctrină [13] și, având în vedere principiul *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus,* considerăm că menținerea adopției este posibilă în ambele forme ale nulității adopției și indiferent de motivele cererii.

Ceea ce are relevanță pentru menținerea adopției este aprecierea, de către instanță, a interesului adoptatului. Vârsta adoptatului nu prezintă interes, atât adopția copilului, cât și cea a persoanei majore poate fi menținută, dacă interesele acestuia o cer.

5. *Concluzii*

În ceea ce privește încetarea adopției, legislația prevede trei situații, și anume: desfacerea, nulitatea relativă și nulitatea absolută a adopției. Potrivit Codului civil, nerespectarea oricărei cerințe de fond sau de formă determină nulitatea absolută a adopției. Totuși, dacă instanța consideră că este în interesul superior al adoptatului, indiferent de motivul invocat, poate respinge cererea privind nulitatea, menținând astfel adopția. Deși atent reglementate, situațiile de încetare a adopției ar putea fi mai amplu dezvoltate în vederea evitării situațiilor ambigue. Spre exemplu, considerăm necesar a fi reglementat ca nulitatea relativă a adopției să intervină și ca urmare a erorii adoptatului cu privire la persoana adoptatorului.

BIBLIOGRAPHY

1. Legea nr. 287/2009 privind Codul civil a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 24 iulie 2009 și, apoi, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 15 iulie 2011, fiind ulterior modificată și completată. *Brevitatis causa*, pentru evitarea repetărilor și ușurința exprimărilor, în continuare, în cuprinsul tezei, referirile la Legea nr. 287/2009 se vor face cu ajutorul abrevierii „C. civ.”

2. Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 23 iunie 2004 și, apoi, republicată în mai mule rânduri în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 739 din 23 septembrie 2016, fiind ulterior modificată și completată.

3. Legea nr. 134/2010 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 15 iulie 2010 și, apoi, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247

din 10 aprilie 2015, fiind ulterior modificată și completată. *Brevitatis causa*, pentru evitarea repetărilor și ușurința exprimărilor, în continuare, în cuprinsul tezei, referirile la Legea nr. 1342/2010 se vor face cu ajutorul abrevierii ,,C. pr. civ."

4. România a ratificat Convenția Europeană în materia adopției de copii prin Legea nr. 15/1993 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 67 din 31 martie 1993). Ulterior, această Convenție a fost modificată și ratificată de România prin Legea nr. 138/2011 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 515 din 21 iulie 2011). *Brevitatis causa*, pentru evitarea repetărilor și ușurința exprimărilor, în continuare, eventualele referiri la această convenție se vor face cu ajutorul sintagmei,,Convenția de la Strasbourg".

5. A se vedea T. Bodoașcă, *Dreptul familiei. Curs universitar*, Editura Universul Juridic, București, 2015, p. 682.

6. A se vedea Al. Bacaci, V. C. Dumitrache, C. C. Hageanu, *Dreptul familiei. În reglementarea noului Cod civil*, Ediția a 7-a, Editura C. H. Beck, București, 2012, p. 253.

7. A se vedea T. Bodoașcă, *op.cit.*, p. 683.

8. Ibidem.

9. A se vedea Tribunalul București, S. a IV-a civ., Sent. nr. 1132/2005 în *Protecția drepturilor copilului și adopția. Practică judiciară*, de A. F. Mateescu, I. C. Gheorghe – Bădescu, Editura Hamangiu, București, 2008, p. 89-93.

10. A se vedea Tribunalul pentru minori și familie Brașov, Sent. nr. 70/S/2014 în *Noul Cod civil. Cartea a II-a. Despre familie. art. 258-534. Comentarii explicații și jurisprudență*, de B.D. Moloman, L. C. Ureche, Editura Universul Juridic, București, 2016, p. 660.

11. A se vedea E. Florian, *Dreptul familiei. Căsătoria. Regimuri matrimoniale. Filiația,* Ediția 5, Editura C.H. Beck, București, 2015, p. 404.

12. A se vedea T. Bodoașcă, *op.cit.*, p. 683.

13. Idem, p. 684.

AGREEMENT ON THE RECOGNITION OF GUILT IN CASE OF SMUGGLING CRIME

Corina Maria Tudor (Barbu), PhD Student, Police Academy "Al. Ioan Cuza", Bucharest

Abstract: The agreement on the recognition of guilt, governed by the provisions of art. 478-487 of the Code of Criminal Procedure is a new judicial procedure which applies only to crimes for which the law provides for the punishment of the fine or imprisonment not exceeding 15 years. The smuggling crime can be found in the category of these crimes, which is why I have analyzed the application of the agreement on the recognition of guilt in the case of smuggling, including through aspects of judicial practice.

Keywords: agreement on the recognition of guilt, smuggling crime, penal action, judicial proceedings, defendant

În acest articol îmi propun, în primul rând, să analizez aspectele generale ce ţin de instituţia acordului de recunoaştere a vinovăţiei, iar în al doilea rând, doresc să subliniez acele particularităţi ale instituţiei care, în cazul anumitor categorii de infracțiunii au o importanță deosebită în soluționarea cu celeritate a cauzelor penale.

Acordul de recunoaștere a vinovăției, reglementat de dispozițiile art. 478-487 din Codul de procedură penală constituie o procedură judiciară nouă care se aplică numai cu privire la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult 15 ani. În categoria acestor infracțiuni se regăsește și infracțiunea de contrabandă, fapt pentru care am realizat o analiză a aplicării acordului de recunoaștere a vinovăției în cazul infracțiunii de contrabandă, inclusiv prin prisma unor aspecte de practică judiciară.

Acordul de recunoaștere a vinovăției reprezintă un salt important în ceea ce privește reglementarea de către legiuitorul român a desfășurării procesului penal și a atingerii scopului acestuia, constituind o soluție ce va asigura soluționarea cauzelor cu respectarea principiului caracterului echitabil și al termenului rezonabil prevăzut de dispozițiile art. 8 din Codul de Procedură Penală.

Astfel, în cursul urmăririi penale, după punerea în mișcare a acțiunii penale, inculpatul și procurorul pot încheia un acord, ca urmare a recunoașterii vinovăției de către inculpat, acord ce este suspus avizului procurorului ierarhic superior. Acordul de recunoaștere a vinovăției poate fi inițiat atât de către procuror, cât și de către inculpat. Limitele încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției se stabilesc prin avizul prealabil și scris al procurorului ierarhic superior.

Dacă acțiunea penală s-a pus în mișcare față de mai mulți inculpați, se poate încheia un acord de recunoaștere a vinovăției distinct cu fiecare dintre aceștia, fără a fi adusă atingere

prezumției de nevinovăție a inculpaților pentru care nu s-a încheiat acord. Inculpații minori pot încheia acorduri de recunoaștere a vinovăției, cu încuviințarea reprezentantului lor legal. [1]

Analizând cele expuse mai sus trebuie subliniat că acordul de recunoaștere a vinovăției nu poate fi încheiat decât după îndeplinirea anumitor condiții:

a) Să fie pusă în mişcare acţiunea penală, astfel acordul de recunoaştere a vinovăţiei nu se poate încheia oricând în faza de urmărire penală, ci doar dacă anterior a fost pusă în mişcare acţiunea penală. În consecinţă, doar inculpatul poate încheia un asemenea acord, această posibilitate nefiind acordată şi suspectului.

Aşadar, în situaţia în care în cauză există un inculpat, materialul probator existent este mult mai complex şi mai consolidat, spre deosebire de ipoteza în care în cauză există un suspect.

b) Pedeapsa prevăzută de lege să fie amenda sau închisoare de cel mult 15 ani. O altă condiţie necesară pentru ca procurorul şi inculpatul să poată încheia în mod valabil un acord de recunoaştere a vinovăţiei este ca pedeapsa prevăzută de lege să fie amenda sau închisoarea de cel mult 15 ani.

Sintagma „pedeapsă prevăzută de lege" are sensul prevăzut de art. 187 din Cod pen., potrivit căruia, „Prin pedeapsă prevăzută de lege se înţelege pedeapsa prevăzută în textul de lege care incriminează fapta săvârşită în formă consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei."

c) Din probe să rezulte suficiente date cu privire la faptă şi vinovăţie;

d) Inculpatul să fie asistat de un avocat.

Conform art. 480 alin. (2) teza a 2-a din C.proc.pen., la momentul încheierii acordului, asistenţa juridică este obligatorie. Se poate observa faptul că art. 90 C.proc.pen. reglementează cazurile de asistenţă juridică obligatorie a suspectului şi a inculpatului. În conformitate cu lit. a), teza finală, asistenţa juridică este obligatorie şi „în alte cazuri prevăzute de lege", iar un alt asemenea caz îl reprezintă încheierea unui acord de recunoaştere a vinovăţiei.

e) Rolul procurorului ierarhic superior.

Rolul procurorului ierarhic superior se limitează, conform art. 478 alin. (2) şi (4) din C.proc.pen., la a stabili limitele şi la a aviza efectele acordului, acesta neavând posibilitatea de a avea iniţiativa încheierii unui acord de recunoaştere a vinovăţiei şi nici de a-i impune procurorului de caz să încheie un asemenea accord.

Acordul de recunoaștere a vinovăției are ca obiect recunoașterea comiterii faptei și acceptarea încadrării juridice pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală și privește

[1] Art.478 din Legea nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României nr.486/15 iulie 2010, cu modificările şi completările ulterioare;

felul și cuantumul pedepsei, precum și forma de executare a acesteia, respectiv felul măsurii educative ori, după caz, soluția de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei.[2]

Acordul de recunoaștere a vinovăției se poate încheia numai cu privire la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult 15 ani. Acordul de recunoaștere a vinovăției se încheie atunci când, din probele administrate, rezultă suficiente date cu privire la existența faptei pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală și cu privire la vinovăția inculpatului. Inculpatul beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei amenzii. Pentru inculpații minori se va ține seama de aceste aspecte la alegerea măsurii educative; în cazul măsurilor educative privative de libertate, limitele perioadelor pe care se dispun aceste măsuri, prevăzute de lege, se reduc cu o treime.[3]

Acordul de recunoaștere a vinovăției se încheie în formă scrisă. În situația în care se încheie acord de recunoaștere a vinovăției, procurorul nu mai întocmește rechizitoriu cu privire la inculpații cu care a încheiat acord.[4]

După încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției, procurorul sesizează instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond și trimite acesteia acordul de recunoaștere a vinovăției, însoțit de dosarul de urmărire penală. În situația în care se încheie acordul numai cu privire la unele dintre fapte sau numai cu privire la unii dintre inculpați, iar pentru celelalte fapte sau inculpați se dispune trimiterea în judecată, sesizarea instanței se face separat. Procurorul înaintează instanței numai actele de urmărire penală care se referă la faptele și persoanele care au făcut obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției.

Dacă acordului de recunoaștere a vinovăției îi lipsește vreuna dintre mențiunile sau condițiile prevăzute de lege, instanța dispune acoperirea omisiunilor în cel mult 5 zile și sesizează în acest sens conducătorul parchetului care a emis acordul. La termenul fixat se citează inculpatul, celelalte părți și persoana vătămată. Instanța se pronunță asupra acordului de recunoaștere a vinovăției prin sentință, în ședință publică, după ascultarea procurorului, a inculpatului și avocatului acestuia, precum și, dacă sunt prezente, a celorlalte părți și a persoanei vătămate.

Instanța, analizând acordul, pronunță una dintre următoarele soluții:

---

[2] Art. 479 Codul de procedură penală;
[3] Art. 480 Codul de procedură penală;
[4]Conform art. **482** - Conținutul acordului de recunoaștere a vinovățieiAcordul de recunoaștere a vinovăției cuprinde: **a)** data și locul încheierii; **b)** numele, prenumele și calitatea celor între care se încheie; **c)** date privitoare la persoana inculpatului; **d)** descrierea faptei ce formează obiectul acordului; **e)** încadrarea juridică a faptei și pedeapsa prevăzută de lege; **f)** probele și mijloacele de probă; **g)** declarația expresă a inculpatului prin care recunoaște comiterea faptei și acceptă încadrarea juridică pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală; **h)** felul și cuantumul, precum și forma de executare a pedepsei ori soluția de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpate, **i)** semnăturile procurorului, ale inculpatului și ale avocatului;

a) admite acordul de recunoaștere a vinovăției și pronunță soluția cu privire la care s-a ajuns la un acord, cu privire la toate faptele reținute în sarcina inculpatului, care au făcut obiectul acordului;

b) respinge acordul de recunoaștere a vinovăției și trimite dosarul procurorului în vederea continuării urmăririi penale, dacă nu sunt îndeplinite condițiile cu privire la toate faptele reținute în sarcina inculpatului, care au făcut obiectul acordului, sau dacă apreciază că soluția cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpat este nelegală sau nejustificat de blândă în raport cu gravitatea infracțiunii sau periculozitatea infractorului.

Instanța poate admite acordul de recunoaștere a vinovăției numai cu privire la unii dintre inculpați. În situația în care se află în stare de arest, instanța se pronunță din oficiu cu privire la această stare a inculpaților.

În cazul în care instanța admite acordul de recunoaștere a vinovăției și între părți s-a încheiat tranzacție sau acord de mediere cu privire la acțiunea civilă, instanța ia act de aceasta prin sentință. În cazul în care instanța admite acordul de recunoaștere a vinovăției și între părți nu s-a încheiat tranzacție sau acord de mediere cu privire la acțiunea civilă, instanța lasă nesoluționată acțiunea civilă. În această situație, hotărârea prin care s-a admis acordul de recunoaștere a vinovăției nu are autoritate de lucru judecat asupra întinderii prejudiciului în fața instanței civile

Împotriva sentinței pronunțate de instanță, procurorul, inculpatul, celelalte părți și persoana vătămată pot declara apel, în termen de 10 zile de la comunicare. La soluționarea apelului se citează părțile și persoana vătămată.

Instanța de apel pronunță una dintre următoarele soluții:

a) respinge apelul, menținând hotărârea atacată, dacă apelul este tardiv sau inadmisibil ori nefondat;

b) admite apelul, desființează sentința prin care acordul de recunoaștere a fost admis și pronunță o nouă hotărâre,

c) admite apelul, desființează sentința prin care acordul de recunoaștere a fost respins, admite acordul de recunoaștere a vinovăției.

După cum se poate observa în măsura în care se încheie un acord de recunoaștere a vinovăției, această procedură specială nu mai parcurge faza de cameră preliminară, iar în ceea ce privește procedura în fața instanței de judecată, reglementată de art. 484 C.proc.pen., aceasta se completează cu dispozițiile de drept comun în sensul că dosarul va fi repartizat aleatoriu unui complet de judecată, stabilindu-se un termen pentru soluționarea cauzei. Instanța de judecată trebuie să își verifice competența, legalitatea sesizării, legalitatea administrării probelor și a celorlalte acte de urmărire penală.

În practica judiciară s-a reținut încheierea unor acorduri de recunoaștere a vinovăției între procuror și inculpații care au săvârșit infracțiuni de contrabandă cu țigări, fără a se ține

cont dacă inculpații au achitat sau nu integral prejudiciul cauzat bugetului consolidat al statului.

Astfel, pe de o parte, Judecătoria Constanța, în ziua de 22.06.2016, în baza art. 485 alin. 1 lit. a C.proc.pen. a admis acordul de recunoaștere a vinovăției încheiat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Constanța cu inculpatul B. F., cercetat pentru săvârșirea infracțiunii de contrabandă asimilată, prevăzută de art. 270 alin. 3 din Legea nr. 86/2006.[5]

Totodată, în baza art. 270 alin. 3 din Legea nr. 86/2006, condamnă pe inculpatul B. F. pentru săvârşirea infracţiunii de contrabandă asimilată constând în aceea că a deținut și vândut bunuri sau a mărfuri care trebuie plasate sub regim vamal cunoscând că acestea provin din contrabandă sau sunt destinate săvârșirii acesteia.[6]

În cauză penală prezentată mai sus s-a dispus confiscarea bunurilor care au făcut obiectul infracțiunii, fără a exista constituire de parte civilă din partea ANAF.

Pe de altă parte, în practica judiciară a intervenit precedura specială a acordului de recunoaștere a vinovăției într-o cauză penală în care inculpatul a beneficiat de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru săvârșirea infracțiunii de contrabandă simplă: introducerea în sau scoaterea din țară, prin orice mijloace, a bunurilor sau mărfurilor, prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal.[7]

În concret, la data de 13.11.2017 inculpatul S.M.P, cetățean bulgar, a introdus pe teritoriul României cantitatea de 79.980 de țigarete, ascunse în autoturismul pe care îl conducea, fiind descoperit în Punctul de Trecere a Frontierei Vama-Veche.[8]

Prin ordonanța parchetului s-a dispus aplicarea măsurii sechestrului asigurator atât asupra cantității de țigarete, cât și asupra autoturismului folosit de inculpat la săvârșirea infracțiunii, în vederea confiscării speciale.

Totodată, ANAF – Biroul Vamal de Frontieră Constanța Sud s-a constituit parte civilă cu suma de 45.082 lei, reprezentând valoarea totală a prejudiciului cauzat bugetului consolidat al statului prin neachitarea taxelor vamale prin introducerea pe teritoriul României a cantității de țigarete.(prejudiciu achitat integral de către inculpat).

La data de 13.03.2018 inculpatul S.M.P a formulat cerere de inițiere a unui acord de recunoaștere a vinovăției acceptând aplicarea unei pedepse în cuantum de 2 ani închisoare cu suspendare sub supraveghere și prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității.

Având în vedere recunoașterea faptei, atitudinea sinceră și cooperantă în cursul urmăririi penale, precum și conduita după săvârșirea faptei, în sensul efectuării demersurilor

[5]Hotarâre 789/2016 din data de 22.06.2016 dosar nr. 13211/212/2016, Judecătoria Constanța /portal.just.ro/212/SitePages;
[6] Art. 270 alin 2 din Legea nr.86/2006 privind Codul Vamal al României publicată in Monitorul Oficial al României , Partea I nr. 350/ 19 aprilie 2006;
[7] Art. 270 alin 1 din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României;
[8]Hotarâre 118/2018 din data de 25.04.2018 dosar nr. 1089/254/2018, Judecătoria Mangalia /portal.just.ro/254/SitePages;

pentru achitarea integrală a prejudiciului cauzat bugetului consolidat al statului, procurorul care a instrumentat cauza a acceptat cererea inculpatului şi a sesizat instanţa competentă, iar la data de 25.04.2018, instanţa a admis acordul de recunoaştere a vinovăţiei şi a condamnat pe inculpatul S.M.P. în baza art. 270 alin. 1 din Legea nr.86/2006 raportat la art. 408 alin.4 Cod procedură penală.

În ceea ce privește exemplele de mai sus, consider că pentru încheierea unui acord de recunoaștere a vinovăției pentru o persoană care a comis infracțiunea de contrabandă trebuie considerată ca și condiție obligatorie achitarea integrală a prejudiciului cauzat de către inculpat bugetului consolidat al statului.

Concluzii

Aşadar, aplicarea acordul de recunoaştere a vinovăţiei în cazul infracţiunii de contrabandă asigura soluţionarea cauzelor cu respectarea principiului caracterului echitabil şi al termenului rezonabil prevăzut de dispoziţiile art. 8 din Codul de Procedură Penală.

Însă, cel mai important aspect al soluţionării cauzelor penale care au ca obiect infracţiuni de contrabandă în procedura specială a acordului de recunoaştere a vinovăţiei este dat de faptul că, de cele mai multe ori prejudiciul cauzat bugetului consolidat al statului este recuperat integral şi cu prioritate.

Bibliografie :

1. Legea nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României nr.486/15 iulie 2010, cu modificările şi completările ulterioare;
2. Legea nr.86/2006 privind Codul Vamal al României publicată in Monitorul Oficial al României , Partea I nr. 350/ 19 aprilie 2006;
3. Hotarâre 118/2018 din data de 25.04.2018 dosar nr. 1089/254/2018, Judecătoria Mangalia /portal.just.ro/254/SitePages;
4. Hotarâre 789/2016 din data de 22.06.2016 dosar nr. 13211/212/2016, Judecătoria Constanţa /portal.just.ro/212/SitePages;
5. Expunerea de motive la proiectul Noului Cod de procedură penală, www.just.ro.

EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF THE EUROPEAN FISCAL FRAMEWORK ON FISCAL CONSOLIDATION AT THE NATIONAL LEVEL

Ionel Leonida

Scientific Researcher III, PhD, "Victor Slăvescu" Centre for Financial and Monetary Research, Romanian Academy, Bucharest

Abstract: All Member States of the European Union have assumed, through accession, certain constraints to achieve economic (nominal and real) convergence within the Union, based on the design of targets (indicators) and mechanisms to achieve and maintain them ensuring eligibility for accession to the Economic and Monetary Union. In this sense, a series of rules, regulations, enshrined in the Treaties, which form the European fiscal framework, have been designed, developed and implemented. At the same time, a set of rules have been adopted and implemented at national level to transpose the European fiscal framework at national level (tax liability law, Fiscal Councils).
In this paper, an assessment will be made of the effectiveness of the European fiscal framework, from the perspective of the Medium-Term Budgetary Objective, to the fiscal consolidation process at national level.

Keywords: fiscal framework, fiscal consolidation, the European Union

1. The legislative evolution of the European fiscal framework

In this paper we present the legislative evolution and successive revisions of the fiscal framework to support fiscal consolidation at national and community level.

Fiscal regulations on fiscal policy coordination at EU level have emerged with the emergence of the euro area, with explicit criteria for public finances being introduced.

The European fiscal framework consists of:

- **The Treaty of Maastricht (TM)** - (1992), which established rules for the EMU and the limits for the main fiscal-budgetary indicators;
- **The Stability and Growth Pact (SGP)**, adopted in 1997, in order to ensure fiscal consolidation, supporting the implementation of the provisions of the Maastricht Treaty by implementing preventive and corrective elements to achieve and maintain fiscal criteria. The SGP was initially reformed into two stages, namely:

- The 2005 SGP reform aimed at introducing the structural budget balance, which excludes certain temporary economic cycle influences, but also a certain flexibility of the medium-term objective (MTO), extraordinary economic and financial events. These changes have made the SGP more adaptable to country-specific characteristics and have been a prerequisite for improving the fulfillment of fiscal criteria;

- The 2011 CSP reform (generated by the effects of the financial and economic crisis on fiscal and fiscal indicators) - aimed at implementing a package of measures aimed at strengthening macroeconomic governance and budgetary surveillance in the EU by:

  - Launching the European Semester (SE), which synchronises the multi-stage surveillance processes of the Member States' budgetary and economic policies prior to their elaboration and approval;

  - paying greater attention to the public debt ratio, the excessive deficit procedure being triggered if this criterion is breached;

  - The structural equilibrium requirement, converging with the MTO, is streamlined and supplemented with explicit quantitative criteria on the dynamics of government spending and the reduction of public debt for situations where it exceeds 60% of GDP.

- Treaty on Stability, Coordination and Governance within the Economic and Monetary Union (TSCG) - Fiscal Compact - adopted in March 2012, entered into force in January 2013, has as its core the Fiscal Compact - a mechanism for strengthening, supervising and coordinating policies (all EU Member States, except the Czech Republic and the United Kingdom) with the aim of strengthening fiscal discipline.

The SGP initially failed to impose compliance with fiscal discipline in order to achieve sustainable fiscal and fiscal positions neither in stable economic times before the crisis nor in the course of its manifestation, with hardship violations, inadequately corrected, revenue management, and the budget expenditures were realized without pursuing the promotion of fiscal consolidation, and the public debt criterion was largely ignored. Preventive and corrective procedures, in the case of non-compliance with the deficit and public debt criteria, did not have automatic mechanisms, and therefore the political decision left room for political reciprocity, which led to the non-application of any financial sanctions for violation of these criteria.

For these reasons, the preventive and corrective components of the SGP have been reformed. The preventive component has been doubled by the introduction of the MTO, a mechanism by which member countries commit themselves to achieving and maintaining a budgetary objective specific to each of them, the nature of the structural balance close to balance or surplus.

2. Description of the MTO

The MTO is the central element of the preventive part of the SGP and has its formal support in Regulation (EC) 1466/97, which states that each Member State should have differentiated medium-term objectives for the budgetary position, objectives which may deviate from close to balance or surplus position if it provides a safety margin against the conventional budget balance of -3% of GDP. This ensures a degree of budgetary flexibility, taking into account the public investment needs or structural reforms of the Member States.

The purpose of this preventive mechanism is threefold, namely: maintaining a safety margin with respect to the 3% of the reference value of GDP; ensuring continued and relatively rapid progress in setting and guiding fiscal-budgetary policies on sustainable trajectories and prudent levels of total public debt; allowing for fiscal-budgetary maneuver margins with availability, especially for the needs of public investment.

Budgetary targets are differentiated for each Member State, depending on the state of the economy and the budgetary position of each and their perspective, and on the potential risk to the sustainability of public finances in the context of future demographic change.

In order to achieve this flexibility of MTOs specific to each Member State, its design should take into account three components:

a) the budget balance that would stabilize the total public debt / GDP ratio to 60% (depending on the potential long-term growth), which implies a budgetary maneuver for the relatively low debt;

b) additional debt reduction effort, specific to states with a total public debt of more than 60% of GDP, which implies rapid progress towards adjustment;

c) a 'cost of aging population' component, weighted by a budgetary adjustment coefficient to cover the current value of age-related expenditure growth over an infinite time horizon.

With these benchmarks, MTO can be determined using the following methodology:

$$MTO = max\ (MTO^{ILD,}\ MTO^{MB},\ MTO^{EURO/ERM\ II}),$$

where the components of the MTO^{MB} and the $MTO^{EURO\ /\ ERM\ II}$ refer to the "minimum benchmarks" for Member States that have adopted the euro and those participating in the ERM II and require a set within a defined range between -1% of GDP and balance or surplus).

The MTO^{ILD} component includes implicit and explicit debts and can be calculated in two ways:

- the first way,

MTO^{ILD} = budget balance required to stabilize total government debt at 60% of GDP + aging population + total public debt reduction effort at 60% of GDP

- the second,

MTO ^{ILD} = budget balance required to stabilize total public debt at 60% of GDP + full cost of coverage of population aging expenditures by 2040 + effort to reduce total public debt to 60% of GDP

The minimum benchmark (MB) is the threshold for the structural budget deficit and, as specified, ensures compliance with the 3% of GDP reference value under normal cyclical conditions. This minimum benchmark is calculated by adjusting the 3% of GDP conventional deficit threshold to normal cyclical fluctuations (through the output gap), providing a lower limit for determining the MTO.

The standard formula for calculating the minimum reference is:

MB = -3 - ε*ROG,

where the two elements are:

- ε - the sensitivity of the budget elements to the production gap;

- ROG - production gap.

The procedure for defining and reviewing the MTO

In order to ensure a consistent application of the above-mentioned principles for the definition of MTOs specific to each Member State, regular MTO meetings (evaluations of methodological issues, structural reforms etc.) take place within the Economic and Financial Committee. On the basis of the described framework as well as possible recommendations resulting from regular meetings, Member States shall prepare and submit convergence programs, including MTOs, on which a favorable opinion may be issued or, where it is considered to be consolidated, invites the Member State concerned to adjust its program.

The revision of the MTO is triennial, but there are also exceptional situations when implementing structural reforms with an impact on the sustainability of public finances (pension system reforms or certain investments).

Adjustment path and deviations from MTO

The fiscal-budgetary policies of the Member States must be balanced over the economic cycle by enhancing fiscal-budgetary discipline in times of economic recovery, avoiding pro-cyclicality and pursuing the gradual achievement of the specific MTO, thus controlling the magnitude of the economic cycle for a longer period of time, in a state of mild

or steady growth), a situation that allows for the creation of a fiscal space that can be capitalized to reduce the total public debt at a satisfactory pace and, as a consequence, to the sustainability long-term public finances.

The assessment of the progress towards the adjustment to the MTO is based on the reference to the structural balance, which refers to revenue, excluding discretionary measures, and expenditure. Reason for unexpected revenue (excess revenue projections based on planned economic growth) is to be used for fiscal-budgetary consolidation (reduction of budget deficit and total public debt), and in terms of expenditure, to keep it stable during the phase of the economic cycle. Expenditure may increase, but after an assessment against an average GDP growth potential over the medium term.

A Member State may, for guidance purposes, request an update of its expenditure reference rate even in the autumn of year t, and if there are significant changes to the baseline in spring t, they will be taken into account, as appropriate, in the ex post analysis of the SGP component. The aggregate of government expenditures to be evaluated should exclude interest expense, spending on EU programs and non-discretionary changes in social benefits for unemployment benefits. Also, due to the high variability of investment costs, especially in emerging countries, they must be adjusted and calculated over a 4-year period.

There are three possible situations in relation to MTO, namely:

- *the situation in which the MTO has been achieved* - Member States in this situation may use automatic stabilizers to avoid pro-cyclical fiscal policies when the economy operates in a balanced way - this situation may, in the medium term, lead to an annual increase in public spending but does not exceed the potential GDP growth rate over the medium term or may be exceeded if the surplus is ensured by implementing discretionary measures generating additional revenue;

- *the situation in which the MTO has not been achieved* - Member States in this situation must implement measures to achieve the MTO in the expansion phase of the economic cycle, requiring greater effort at this stage of the economic cycle, given the lower possibilities in the phase of the economic cycle recession. To this end, Member States that have adopted the euro and those in ERM II have to adjust annually in cyclically-adjusted terms, without one-off and other temporary measures, of 0.5 percentage point of GDP, and the growth rate expenditure, excluding discretionary revenue measures, in relation to the medium-term reference rate of potential GDP growth, lead to an annual improvement in the structural balance, excluding exceptional measures and other temporary measures, of 0,5 percentage points of GDP;

- *the situation in which the MTO has been exceeded* - Member States in this situation may have annual expenditure growth exceeding the potential GDP growth benchmark in the medium term, provided that they comply with the MTO throughout the program period.

Synthetically, the efforts that Member States have to make, according to the three situations outlined, are shown in the following matrix:

		The necessary annual budgetary adjustment % GDP	
	Condition	**Debt under 60 and no risks to sustainability**	**Debt over 60 or the existence of sustainability risks**
Extremely unfavorabile conditions	Real growth <0 or GDP deviation <-4	No adjustment needed	
Very unfavorable conditions	-4 ≤ GDP deviation <-3	0	0,25
Unfavorable conditions	-3 ≤ GDP deviation <-1.5	0 if growth under potential, 0.25 if growth is above potential	0.25 if growth under potential, 0.5 if growth is above potential
Normal conditions	-1,5 ≤ GDP deviation <1,5	0,5	> 0,5
Good conditions	Deviation of GDP ≥ 1,5	> 0,5 if growth below potential, ≥ 0,75 if growth is above potential	≥ 0,75 if growth below potential, ≥ 1 if growth is above potential

The matrix provides the adjustment path correlated with the economic cycle for the Member States in one of the situations presented and their budgetary consolidation needs. The deeper the GDP deviation is, the greater the adjustment effort needed, and the opposite. Consideration is given to the direction in which the economy is moving, taking into account that the economic situation is improving or worsening, and the distinction between situations where real economic growth is less or higher than potential growth.

Also, the effort required to be put forward must be more sustained among countries with unfavorable budgetary positions and with risks to the sustainability of public finances.

It is appreciated that in times with favorable conditions savings can be accumulated allowing sufficient margin for the functioning of automatic fiscal stabilizers in

periods of unfavorable conditions (increase in unemployment and fiscal revenues) and vice versa. Thus, a higher budgetary adjustment is foreseen for Member States facing favorable conditions, ie when the GDP deviation is estimated to be ≥1.5%. Under the same favorable economic conditions, Member States with a debt to GDP ratio of over 60% and with sustainability risks must carry out a structural budget adjustment ≥ 0,75% of GDP or ≥ 1% of GDP, depending on the evolution of the favorable economic situation (improvement or worsening).

During periods of normal economic conditions, ie when the GDP deviation is between -1.5% and +1.5%, Member States where the government debt-to-GDP ratio is below 60% need to make a budgetary adjustment of 0.5% of GDP, and for Member States with a government debt-to-GDP ratio of over 60%, the budgetary adjustment should be above 0.5% of GDP.

In periods of adverse economic conditions, ie when the GDP gap is between -3% and -1.5%, Member States in this situation need to make a smaller budgetary adjustment. In this situation, Member States where the government debt-to-GDP ratio is below 60% and have more than potential growth, need to make an adjustment of 0.25% of GDP, and in case of economic growth below potential, the adjustment can be 0 In the same adverse economic circumstances when they have growth beyond their potential, allowing for a temporary fiscal adjustment equal to zero if their economies are lower than their potential.

In times of very unfavorable economic conditions, ie when the GDP gap is between -4% and -3%, Member States with a share of government debt under 60% of GDP may temporarily have a budgetary adjustment equal to 0, without no budgetary effort, and for Member States with a debt-to-GDP ratio of over 60%, the annual budget adjustment is 0.25% of GDP.

In periods of adverse economic conditions, ie when the GDP deviation is below -4%, all Member States, regardless of the level of indebtedness, benefit from a temporary derogation on the budgetary adjustment.

If the Member States in this situation do not comply with the appropriate adjustment path, they will explain the reasons for the deviations in the annual update of their convergence or stability program. Against this background, on the basis of the above scenarios and the explanations provided by the Member States, the stability or convergence programs will be examined and if the adjustment effort is in line with the fiscal adjustment requirements. Producing an unusual event outside the control of the Member States concerned with a strong negative impact on the economic situation and public finances will allow for a deviation from the adjustment path towards the MTO, conditional on not endangering the viability of public finances in the medium term.

MTO flexibility - structural reforms and acceptance conditions

In the design and evaluation of the MTO, major structural reforms will be considered when defining the adjustment path for Member States that have not reached MTO, ie those that generate long-term positive budgetary effects and therefore a verifiable positive impact on the long-term sustainability of public finances (pensions and the labor market).

Public investment eligible for structural reform accepted for a temporary deviation should be national expenditure for projects funded largely through EU co-financing of structural and investment funds, trans-European networks as well as national co-financing of the projects co-financed by the European Fund for Strategic Investments.

How can one accept and implement such a structural reform with the permission of a temporary deviation from the adjustment path towards the MTO?

The first step is for a Member State (under the preventive part of the SGP) to present a comprehensive, detailed and comprehensive medium-term structural reform plan that includes well-defined measures and credible deadlines for their adoption and implementation. Implementation of reforms will be monitored through the European Semester.

A Member State in the corrective part of the SGP may submit a detailed detailed corrective action plan providing the necessary information. The implementation of the reforms will be monitored through the excessive deficit procedure. In both situations, the Member States concerned are required to provide a thorough and transparent analysis, specifying the timetable for implementation, short-term costs, medium-term budgetary impact and potential GDP growth.

Major structural reform plans will be considered and taken into account when defining the adjustment path towards the MTO for both Member States that have not yet reached this target and for those that have achieved it under the following conditions:

- meet the above eligibility requirements;
- the implementation of structural reforms should not lead to a temporary deviation of more than 0.5% of GDP;
- implementing structural and parallel reforms of eligible investment projects will produce a cumulative temporary deviation of more than 0,75% of GDP;
- if the planned structural reform is not fully implemented, when assessing the structural effort for the following year (t + 1), the requirements described in the previous figure will be taken into account without any deviation from the adjustment path towards the MTO, the effects of the full implementation of the structural reform will be included in the ex post evaluation (ie by subtracting them from the resulting MTO);
- The MTO is achieved within four years, starting with the year in which the structural reform under temporary deviation was introduced / activated. A further measure providing for the temporary deviation of 0,5% of GDP is respected and can be

recovered within that range; the gap between the structural balance and the MTO for the Member State concerned may be up to 1,5% of GDP;

- Implementation of a structural reform is only possible once for each adjustment period to the MTO, ie a Member State benefiting from a structural reform can not benefit from a new structural reform (temporary deviation) until it has reached MTO;

- an adequate margin of safety is also maintained continuously so that the deviation from the MTO or from the agreed fiscal adjustment path does not result in the 3% of GDP benchmark for the conventional deficit being exceeded. This is assessed for each Member State concerned, taking into account the volatility of previous figures and the budgetary sensitivity to the fluctuations in output.

It is noted that the assessment of structural reforms for Member States to obtain a temporary abort from the MTO is done with caution, taking into account a certain margin of uncertainty associated with such structural reform.

About significant deviation from the adjustment path

In order to establish a significant deviation from the MTO or the adjustment path towards it, a general assessment is carried out, with a main element of the structural balance, including an analysis of public expenditures and revenue (without the impact of discretionary measures).

Where a Member State has not yet reached the MTO, there is a significant deviation from the adjustment path if:

- the deviation of the structural balance from the adjustment path is 0.5% of GDP in one year or 0.25% of GDP, averaged over two consecutive years;

- the surplus of the growth rate of government expenditure (without taking into account the excess revenue from budgetary planning resulting from discretionary measures) in relation to the potential GDP growth rate, had a negative impact on the conventional budget deficit of 0.5% of GDP in one year or cumulated for two consecutive years.

If one of the two conditions presented is verified and the assessment of the other results in a limited respect, it is considered that there is a significant deviation from the MTB or from the adjustment path towards it.

Where a Member State has exceeded the MTO, the occurrence of the depreciation condition at the level of expenditure with a negative impact on the deficit is not taken into account in assessing the existence of a significant deviation, unless there are significant negative deviations of revenue that may affect the MTO during the program period.

The occurrence and verification of the two conditions confirming significant deviation are not taken into account when the causes of the conditions are due to an economic

recession at EU level or to an event outside the control of the Member State concerned with an impact on the state of public finances.

3. The situation of the MTO in Romania

Romania, having the status of a Member State, has the obligation to observe the reference values for the conventional budget deficit and the total public debt, according to the mentioned documents. These rules are considered to be met if the following conditions are met: the MTO does not exceed a lower limit of the structural balance of -0.5% of GDP; when the ratio between government debt and GDP is below 60% and when the risks to long-term sustainability of public finances are low, the lower limit of the medium-term budgetary objective may not exceed a structural balance of up to -1.0% of GDP; the structural deficit converges to the medium-term budgetary objective, according to an adjustment schedule agreed with the institutions of the European Union.

We will appreciate the general results of compliance with the MTO by reference to the evolution of the conventional deficit and structural deficit indicators in Romania, between 2007 and 2018.

The general representation of FIG. no. 1, highlights in a significant way the evolution of the two types of budgetary balances, their large cyclical fluctuations, but also a picture of the observance of the MTO.

The effective analysis of the compliance with the MTO will be achieved by subordinating the minimum limits of the structural deficit to the medium-term budgetary objective, which we estimate -1% for the entire period, Romania being eligible for this level of structural deficit.

The effects of the legislative changes taken over at national level and the prudential nature of the fiscal authorities (post-crisis) generated relatively rapid adjustments to the BGC's conventional book balance, entering the Treaty from 2013 onwards until the end of 2017 .

In the year 2018, due to the implementation of some legislative amendments, with budgetary and fiscal incidence, both the fiscal revenues and certain categories of budgetary expenditures, the BGC's conventional balance reached the limit value of -3.00% of GDP .

Following the evolution of the structural balance over the whole period, it is observed that it followed the trajectory of the economic cycle, ie the recession cycle in the period 2007-2010, of expansion in the period 2011-2015 and is starting in 2016 in a process recession.

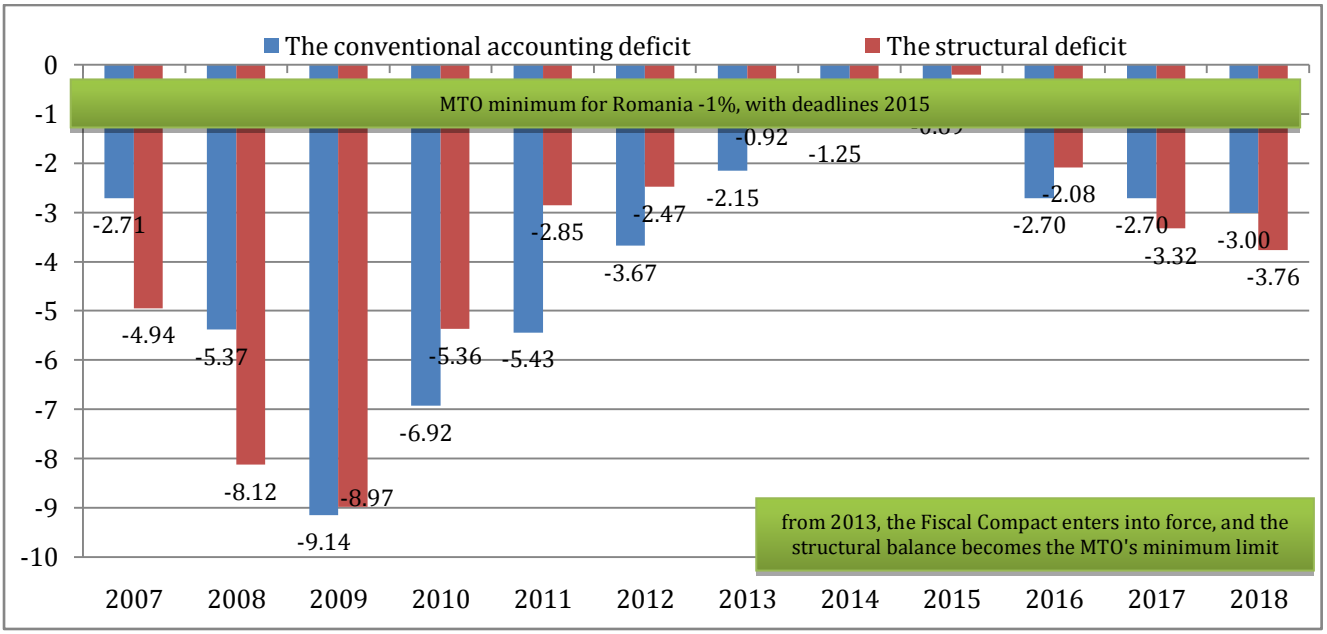

Figure no. 1. The evolution of the conventional accounting deficit and the structural deficit in relation to the MTO in Romania in the period 2007-2018

Source: Eurostat *http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=gov_10dd_edpt1&lang=en*

Between 2011 and 2015, a period corresponding to the consolidation of the structural balance, changes took place in the European fiscal framework, as well as changes made by Romania. They aimed at reforming the SGP, aimed at strengthening macroeconomic governance and budgetary surveillance in the EU by:

- the launch of the European Semester in which the Member States' budgetary and economic surveillance processes are synchronized in several stages, ex-ante for their drafting and approval;
- paying greater attention to the public debt ratio, the excess hip procedure being triggered if this criterion is violated;
- the structural equilibrium requirement, converging with the medium-term objective (MTO), has been streamlined and supplemented with explicit quantitative criteria for the dynamics of government spending and the reduction of public debt for situations where it exceeds 60% of GDP.

Also, the implementation of the Treaty on Stability, Coordination and Governance within the Economic and Monetary Union - Fiscal Compact - (TSCG), adopted in March 2012, entered into force in January 2013, to which Romania joined, created a mechanism by which aims to strengthen, supervise and coordinate the fiscal policies of the adhering countries, in order to strengthen fiscal discipline.

The lack of normative constraints on the structural balance in the first part of the analyzed period led to a certain relaxation of the fiscal authorities regarding its evolution.

With the implementation of European rules taken by national governments on the requirement of a structural balance level and its convergence with the MTO, and adjusting the preventive and corrective mechanisms, the level of the structural balance has become a priority for the fiscal authorities.

On this background, it is noted that from 2013 onwards, the structural balance reached the MTO target (-1%) faster than the target planning, which was maintained in 2014 and 2015. Moreover, synchronization is observed concerns the observance of the 3% of GDP limit of the conventional balance (the effect of the structural balance of "safety" on the limit of the conventional balance). Since 2016, the structural balance has come out of the MTO target due to expectations of economic growth, the expansion of tax bases, and potential fiscal multiplier effects, government authorities have implemented fiscal relaxation measures and rising budget expenditures, measures that negatively affected the two budgetary balances (structural and conventional accounting).

In view of the constraints on compliance with the nominal convergence criteria (SGP, TSCG, MTO), fiscal and budgetary deficits, Romania received a warning from the European Commission regarding the existence of a significant deviation from the MTO as of 2016 , transposed into a recommendation to adopt measures, in particular, with regard to the nominal maximum advance of 3,3% of government spending in 2017 compared to 2016 and 4,3% in 2018, respectively 2017. The implementation of these measures provides for successive annual structural adjustments of 0.5% of GDP and, implicitly, closeness to the MTO.

The recommendations of EC have not been implemented and in 2018 it sent a warning to Romania of a significant deviation from the trajectory towards the MTO, a warning transposed into a Council decision on the lack of effective measures for correct the significant deviation from the MTO. It has also been reported that medium-term fiscal plans are not correlated with budgetary and national economic outlook and Fiscal Council recommendations are not sufficiently taken into account.

The evolution of the structural balance over the past three years and the failure to implement effective measures to correct the significant deviations from the MTO brings Romania closer to the possibility of opening the excessive deficit procedure.

References

1. European Economy (2019) „*Vade Mecum on the Stability & Growth Pact*", Institutional Papers 101 / april 2019, ISSN 2443-8014 (online).
2. Jost Angerer, Kajus Hagelstam, Michal Minkina (2018) „*Structural budget balances in EU Member States*", Economic Converage Support Unit, directorate-General for Internal Policies.

3. ***Code of Conduct on the implementation of the SGP (2016), Specifications on the implementation of the Stability and Growth Pact and Guidelines on the format and content of Stability and Convergence Programmes.

4. ***Council Regulation (EC) No 1466/97 of 7 July 1997 on the strengthening of the surveillance of budgetary positions and the surveillance and coordination of economic policies.

5. *** Stability and Growth Pact (1997).

6. ***Treaty of Maastricht on European Union (1992).

*** The Compact Fiscal (2012).

MANAGEMENT ROLES AND RESPONSIBILITIES – PERFORMANCE AND ABILITIES NECESSARY TO A LEADER

Rareș-Vladimir Nitu, PhD Student, USAMV Bucharest

Abstract: As economic and social conditions have changed, also the means by which leaders have been trying to reach their goals have changed. The skills and abilities of those who have leading roles are beginning to play the main role in the efficiency of work. In order to succeed, it takes serching, or even inventing new means and rules of action. In this new position, ledership involves the skills and ability of a leader to choose the best ways of using resources in order to achieve the established goals.

Key words: organization, responsability, performance, ability,leader

Actul conducerii a avut întotdeauna un rol esențial în activitățile desfășurate de orice comunitate umană. Astăzi, parcă mai mult decât oricând, în condițiile în care complexitatea formelor de organizare și desfășurare a activităților a crescut exponențial, problema conducerii unei organizații ocupă un rol primordial. Această lucrare își dorește să analizeze o serie de probleme legate de procesul de conducere al organizațiilor în general și încearcă o particularizare a acestor aspecte pentru cazul conducerii unui hotel.
Capacitatea managerială a conducătorilor reprezintă o competență multidisciplinara, profesia de manager presupunând un set de capacități, cunoștințe, tehnici, care le depășesc pe cele specializate de plecare și care vizează deprinderea de organizare a activității, forța și priceperea de a stabili fluxuri informaționale modeme, de a valorifica superior resursele umane și materiale prin decizii corecte .

Profesia de manager presupune un angajament profesional și vocațional distinct și, ca atare, este necesară crearea unei imagini socio-culturale, precum și a unui statut social al acestuia, care să reprezinte „ ancora socială” a profesiei sale.

Managerii dețin rolul principal în dimensionarea performanțelor unității conduse, fie ea țară, fie întreprindere de orice fel, instituție socială, de învățământ, de cultură. Acest rol trebuie corelat cu importanța deosebită pe care o are decizia în întregul sistem managerial și, de fapt, în orice activitate umană. .

1.1. Metode și tipuri de conducere

În expresia ei generală, conducerea este o formă de activitate umană. După cum accentuează mulţi cercetători în domeniu, de-a lungul timpului conducerea a apărut şi s-a dezvoltat în trei ipostaze: *ca practică, artă şi ştiinţă*[1].

Conducerea ca *practică* este cea mai veche şi cea mai simplă modalitate de dirijare cu activitatea altor persoane. Conducerea era redusă la o simplă acţiune practică, iar conducătorul avea sarcina de a găsi modalităţi de acţiune concrete pentru rezolvarea problemelor care apăreau.

Procesul de conducere în societatea contemporană este practic imposibil fără o reflecţie teoretică, fără utilizarea metodelor specifice de cercetare, descoperirea şi formularea legităţilor de manifestare a fenomenelor specifice din acest domeniu. Deci, se poate de spus, că se trece de la conducerea empirică la conducerea ştiinţifică.

Metode de conducere. Etimologic cuvântul metoda provine de la grecescul *methodos,* care însemnă cale, urmărire, mod de expunere.

În literatură se întâlnesc mai multe definiţii, care descifrează sensul acestui cuvânt. Evidenţiem câteva din ele.

O altă definiţie ar fi, că metoda de conducere este maniera în care managerii, cu ajutorul unui complex de instrumente, îşi exercită influenţa asupra factorilor de care dispun în scopul folosirii lor raţionale, pentru a atinge obiectivele prestabilite[2].

***Criterii de clasificare a metodelor de conducere*:**

1. După durata de timp. După acest criteriu se evidenţiază 3 grupe de metode:

- conducere curentă (zile, săptămâni);
- conducere tactică (1-3 ani);
- conducere strategică (3-5 ani).

2. După etapa procesului managerial. În dependenţă de etapa procesului managerial se întâlnesc:

- conducerea previzională (corespunde fazei de previziune);
- conducerea operativă (în care se iau decizii şi se stabilesc elementele concrete legate de perfecţionarea activităţii sistemului);
- conducerea postoperativă (în care se iau decizii finale şi se întreprind acţiuni de evaluare a rezultatelor unui ciclu de conducere).

3. După metodele, principiile şi modalităţile de realizare se evidenţiază:

1De exemplu I. Verzea, Management general, Ed. Performantica, București, 2005, p. 144.
2 M.Udrescu, Management general, ed. Artifex, București, 2013, p. 125.

- conducerea colectivă (în care se iau deciziile în comun, de către toţi cei care fac parte din echipă);
- conducerea normativă (care se bazează pe reglementări prevăzute de legi, regulamente, programe etc.);
- conducerea colegială (ce atrage după sine conflicte de interese);
- conducerea empirică (bazată pe experienţa proprie a conducătorului);
- conducerea participativă (care constă în studierea în comun şi selectarea variantelor optime pentru obiectivele organizaţiei);
- conducerea ştiinţifică (care se bazează pe legi bine determinate);
- conducerea unipersonală (realizată exclusiv de o singură persoană);
- conducerea situaţională (se bazează pe stiluri de conducere adaptabile situaţiei la momentul dat).

4. După modul de acţiune (este o clasificare mai des întâlnită în literatura de specialitate). Din această grupă fac parte:
- metodele administrative;
- metodele economice;
- metodele socio-psihologice.

Tipuri de conducere. În funcție de metodele de conducere se cunosc mai multe tipuri de conducere, dintre care mai des utilizate sunt:

1. Conducerea pe produs care constă în delegarea responsabilităţilor manageriale pentru toate problemele legate de un produs sau un grup de produse unei conduceri specifice şi separate din cadrul organizaţiei. Dacă conducerea tradiţională este bidimensională (ierarhică şi funcţională), atunci în acest caz se vorbeşte de conducere tridimensională - conducerea de produs, adică, toate activităţile de cercetare, producere, realizare etc. Sunt dirijate de conducătorul de produs.

2. Conducerea prin buget. Metoda are un profund caracter economic, urmărind în detaliu cheltuielile, veniturile, profitul sau pierderile totale, contribuind astfel la obţinerea unor rezultate optimale:

- urmăreşte încadrarea cheltuielilor în costurile planificate;
- utilizează ca instrument al conducerii bugetul de venituri şi cheltuieli;
- cheltuielile sunt stabilite pe fiecare obiectiv şi pe ansamblul sistemului.

3. Conducerea prin consens. Se realizează prin adoptarea deciziilor cu acordul unanim al participanţilor la procesul de elaborare a deciziilor.

4. Conducerea prin excepţii. Conducerea prin excepţii, după H.B. Maynard poate fi definită „ ca un sistem de identificare şi comunicare, care semnalează conducătorului, când este nevoie de intervenţia lui şi rămâne tăcut atunci, când intervenţia acestuia nu este

necesară"[3]. Se bazează pe transmiterea şi reţinerea selectivă a informaţiilor privind abaterile pozitive şi negative, fiecare nivel ierarhic având competenţa de a lua decizii în funcţie de gravitatea abaterii, prin aceea că abaterile mari trebuie să ajungă obligatoriu la nivelul ierarhic superior.

5. Conducerea prin obiective. Este una din cele mai des folosite metode de conducere, iar unele principii ale ei se aplică şi la utilizarea altor metode. Această metodă asigură rezolvarea rapidă şi eficientă a unor lucrări complicate sau complexe în termenele stabilite şi cu cheltuieli minime.

6. Conducerea prin proiecte. Este utilizată în realizarea unor obiective complexe, precis definite, cu participarea unui colectiv larg de specialişti, cu diferite specializări, integraţi temporar într-o structură organizatorică autonomă.

7. Conducerea prin delegare. Constă în atribuirea temporară de către manager, unui subordonat, a uneia dintre sarcinile de conducere, însoţită de autoritatea şi responsabilitatea respectivă.

1.2. Stiluri de conducere

Stilul de conducere reprezintă un anumit mod de exercitare a funcţiilor de manager, caracterizat printr-un ansamblu de atitudini şi metode de lucru adoptate, cu deosebire prin trăsături specifice ale relaţiilor cu subalternii, precum şi cu mediul extern.

„Managerul conducător" este, de regulă, un leader care se distinge printr-un talent nativ deosebit, printr-o mare capacitate de luare a deciziilor, este penetrant în relaţiile cu oamenii, respectat, atât la nivelele superioare, cât şi la cele inferioare; se bucură de un înalt prestigiu şi de o mare autoritate.

„Managerul constructor" se caracterizează prin echilibru, între calităţile native şi cele formative prevalând totuşi ultimele. Acest tip de manager este meticulos în tot ceea ce întreprinde, fiind preocupat de fundamentarea deciziei fară fisuri; evită, de regulă, riscurile şi preferă stabilitatea faţă de schimbare.

„Managerul distrugător" este înclinat, aşa cum se poate deduce şi din denumirea sa, spre distrugerea structurilor existente, fiind de preferat pentru a înlătura structuri învechite, ce nu mai corespund condiţiilor noi apărute în viaţa economico-socială.

„Managerul distrugător" este necesar în condiţii de criză, când se impun schimbări importante, dar comportă riscul aventurismului, al distrugerii de dragul distrugerii, al eludării raportului necesar dintre stabilitate şi schimbare.

---

3 Citat de A. Dobrescu, Management general, ed. ProUniversitaria, Bucureşti, 2012, p. 94.

„Managerul inovator” este acel conducător ce se situează în avangarda profesiei sale datorită înclinaţiei deosebite către inovaţie, către schimbări datorate cerinţelor reale, progresului tehnico-ştiinţific, ale vieţii socio-economice.[4]

Deosebirea faţă de distrugător constă în faptul că managerul inovator este înclinat să creeze prin schimbare, nu să distrugă.

„Managerul inovator” corespunde pe deplin cerinţelor dinamice ale progresului tehnico-ştiinţific, prioritatea fermă pe agenda lui managerială fiind invenţia şi inovaţia.[5]

Clasificarea managerilor în funcţie de relaţia conducător-subordonaţi[6]

Conducătorii autocraţi sunt energici, au mare capacitate de a lua decizii, dar practică un management tehnicist, subestimează rolul participativ al subordonaţilor.

Stilul managerial autocratic este necesar în activităţi deosebite cum sunt cele militare, dar şi în cazul unor structuri eterogene ale salariaţilor, în care cei care au competenţă sau o motivaţie redusă de a munci deţin o pondere importantă, riscul unor dezordini fiind mare.

Conducătorii democraţi sunt adepţii managementului participativ, considerând că împreună cu angajaţii, cu subalternii formează o echipă, tind să fructifice cât mai mult ideile, opiniile şi punctele de vedere ale subordonaţilor lor.

Conducătorii neutri se caracterizează prin aceea că se limitează la asigurarea direcţiilor şi orientărilor generale de principiu, lăsând angajaţilor o libertate foarte mare de acţiune în îndeplinirea obiectivelor date.

Conducătorii situaţionali au o flexibilitate ieşită din comun, care, de regulă, reflectă lipsa de personalitate şi de caracter, îşi adaptează comportamentul la combinaţia de factori care influenţează situaţia curentă.

2. ***Managerul participativ-reformist***- spirit inovator, creator; îşi asumă riscuri; disponibilitate pentru comunicare şi antrenare; strategii clare.

3. ***Managerul populist***- acordă prioritate absolută rezolvării pretenţiilor salariale; tergiversează disponibilizările de personal; nu stăpâneşte managementul strategic.

4. ***Managerul autoritar***- are bogată experienţă şi personalitate solidă; este corect, sever, exigent; urmăreşte maximizarea profitului; neglijează problemele materiale ale salariaţilor.

---

4 Tiuzbăian I. N., Management general, ed. ASE, Bucureşti, 2003, p. 104.

5 D. Rus, Management general, ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2006, p. 114.

6 Adaptări pornind de la unele idei ale lui Joseph T. Straub, *Ghidul managerului începător,* Ed. Teora, Bucureşti, 2001.

5. ***Managerul reconciliator***- adoptă strategii de supravieţuire de pe o zi pe alta; are abilitate în situaţiile conflictuale; manifestă tendinţa spre manipularea sindicatelor.

6. ***Managerul incompetent*** - se caracterizează prin absenţa unei strategii viabile; lipsă de iniţiativă, de curaj în asumarea unor riscuri; este uşor coruptibil.

1.3. Managerul şi ierarhia managerială

Conducătorul (managerul) organizaţiei - este persoana, care deţine oficial postul de conducător (statut formal) şi dirijează cu activitatea subordonaţilor. Acţionând asupra subordonaţilor, el îi impune să-şi îndeplinească sarcinile asumate. O altă definiţie stabileşte, că managerii sunt persoane investite cu autoritate şi responsabilitate decizională privind folosirea eficientă a resurselor (oameni, bani, timp, materiale, tehnologie, informaţii).

Se întâlnesc persoane care au reţineri în acceptarea unui post de conducere. Ele sunt determinate de:[7]

7. teama de a lua o decizie, de a-şi evalua colegii, de a înăbuşi conflictele;
8. teama de schimbări;
9. lipsa disponibilităţii de a-şi sacrifica familia şi timpul liber;
10. dubii cu privire la competenţa sa;
11. nesupunere la o examinare publică a competenţei sale.

Pe de altă parte, există şi motivaţii care determină dorinţa şi acceptarea unui post de manager, cum ar fi:

12. nevoia de putere;
13. nevoia muncii în echipă;
14. dorinţa de a-şi răspândi ideile;
15. evitarea monotoniei;
16. căutarea consideraţiei sociale;
17. ameliorarea situaţiei materiale a familiei;
18. lărgirea orizontului profesional şi personal etc.

Toate activităţile dintr-o organizaţie, sunt efectuate de cele două categorii principale de angajaţi: cadrele de conducere şi colaboratorii acestora, care acţionează în mod cu totul diferit asupra obiectului muncii, contribuie cu mijloace specifice la realizarea obiectivelor stabilite.[8]

Trebuie de menţionat, că funcţiile de conducere se îndeplinesc în orice organizaţie, dar, ele se diferenţiază în dependenţă de 2 factori: nivelul ierarhic, la care se află conducătorii şi specificul activităţii lor.

---

7 A. J. Gasse, A conduce eficient, ed. Teora, Iaşi, 2001, p. 125.

8 I. Bordean, Management general, ed. ProUniversitaria, Bucureşti, 2010, p. 215.

În funcţie de nivelul ierarhic se întâlnesc 3 categorii de manageri:

19. ***top managers*** (senior manageri, manageri superiori, de vârf, care au în subordonare toate celelalte niveluri ierarhice ale managementului organizaţiei);

20. ***middle managers*** (mijlocii, manageri de nivel mediu, care au în subordonare, atât executanţi direcţi, cât şi alţi manageri);

21. ***first managers*** (inferiori, supervizori, funcţionali, operaţionali, cei care dirijează direct cu activitatea celor, ce produc şi nu au în subordonare alţi manageri).

Raportat la specificul activităţii, deosebim manageri financiari, operaţionali, de marketing, de resurse umane, de cercetare şi dezvoltare etc.

Aceste categorii de manageri îndeplinesc toate funcţiile managementului, dar în mod diferenţiat.

1.4. Performanțe și abilități necesare unui conducător

Însuşirile de manager nu se moştenesc, ereditatea, zodia, putând cel mult oferi unele predispoziţii pentru conducere, care trebuie însă cultivate, cu atenţie, pe parcurs.

Responsabilităţile de bază, la care trebuie să facă faţă un conducător pot fi formulate astfel:

1. Să orienteze pe cei aflaţi în subordonare, în acord cu misiunea şi obiectivele stabilite (orientare strategică).
2. Să lucreze cu oamenii pentru crearea unui climat favorabil şi a unor relaţii interumane care să favorizeze colaborarea.
3. Să direcţioneze activitatea în funcţie de particularităţile domeniului (orientarea de specialitate).

Pentru realizarea cu succes a acestor responsabilităţi, ce le revin, managerii trebuie să corespundă anumitor cerinţe şi să deţină anumite performanţe, întâlnite în literatura de specialitate sub diferite denumiri: abilităţi, calităţi, cunoştinţe, talente, aptitudini, deprinderi, însuşiri, comportamente, etc.

Majoritatea autorilor consideră că aceste performanţe pot fi grupate în 3 categorii distincte:

Abilităţi conceptuale (cognitive). Calitatea conceptuală este abilitatea de a gândi strategic, în termeni abstracţi; de a lua decizii pe termen lung. Calitatea conceptuală constă şi în capacitatea de a vedea organizaţia ca un tot întreg şi de a înţelege, cum părţile componente ale ei sau ale unei idei funcţionează împreună.

Abilităţi umane (interpersonale). Abilităţile interpersonale constau în capacitatea conducătorului de a avea de-a face efectiv cu alţi oameni, atât din interiorul, cât şi din

exteriorul organizaţiei; de a motiva oamenii, de a se implica în soluţionarea problemelor lor, a conflictelor.

Abilităţi tehnice. Abilităţile tehnice vizează înţelegerea sarcinilor specifice pentru a realiza o activitate specializată şi includ cunoaşterea foarte bună a metodelor, tehnicilor, echipamentului implicat în producţie, servicii. De exemplu, calităţile de care medicii, farmaciştii, etc. au nevoie pentru a-şi face meseria sunt calităţi tehnice.

Centrul de competenţe manageriale de la IESE, Barcelona a iniţiat Programul de Conducere Sănătoasă, propunând inventarul abilităţilor manageriale, pe care le grupează astfel[9]:

1. ***Abilităţi strategice*** - facilitează generarea de valoare economică pentru firmă prin adaptarea superioară la mediu: viziunea asupra afacerii, orientarea spre client, luarea deciziilor, gestionarea resurselor.
2. ***Abilităţi organizaţionale*** - facilitează dezvoltarea capacităţii angajaţilor şi buna înţelegere dintre aceştia: comunicare, lucru în echipă şi conducerea acesteia, coaching, negociere, organizare, relaţionare.
3. ***Abilităţi de eficacitate personală*** - facilitează conducerea propriei persoane într-o manieră eficace: autocunoaştere, iniţiativă, motivaţie, învăţare, autocontrol, autocritică, gestiunea timpului, optimism, creativitate, integritate, gestiunea stresului, gestiunea emoţiilor (inteligenţa emoţională).

Este necesar de menţionat, că din cerinţele care sunt înaintate faţă de personalitatea conducătorului mai fac parte:

- ***sănătatea fizică şi mentală*** (solicitată, mai ales, de necesitatea unei puteri de muncă şi rezistenţă la stres deosebite);
- ***personalitatea şi caracterul*** (corectitudine, curaj, integritate, imparţialitate, fermitate, sociabilitate, perseverenţă, iniţiativă, creativitate ş.a.m.d.);
- ***experienţa, atitudinea, educaţia*** (cultură generală, competenţă profesională, capacitatea de a lucra cu oamenii, de a comunica, de a negocia, de a lua decizii, de a-şi asuma riscuri, capacitatea de a prognoza pe termen lung, de analiză şi sinteză, viziunea de ansamblu, diferite îndemânări necesare etc.);
- ***motivaţia.***

9 I. Popa, Management general, ed. ASE, Bucureşti, 2006, p. 132.

A deveni un bun manager este rezultatul unui proces de transformare personală. Lărgirea perspectivei şi concepţiei despre lume şi viaţă, sporirea nivelului de conştiinţă, munca cu sine însuşi, descoperirea motivaţiilor şi principiilor corecte creează premise pentru a deveni o persoană capabilă să-i conducă pe ceilalţi, adică o persoană care să merite să fie urmată de ceilalţi şi să îi aibă în grijă şi nu în subordine.

1.5. Roluri și responsabilități manageriale

Pentru a avea succes, un manager trebuie să îndeplinească în cadrul organizaţiei mai multe roluri şi funcţii. Mintzberg, prin cercetările sale arată, că activităţile desfăşurate de un manager definesc trei tipuri de roluri: *roluri interpersonale, roluri informaţionale şi roluri decizionale (fig. 1).*

Figura 1. Rolurile managerului

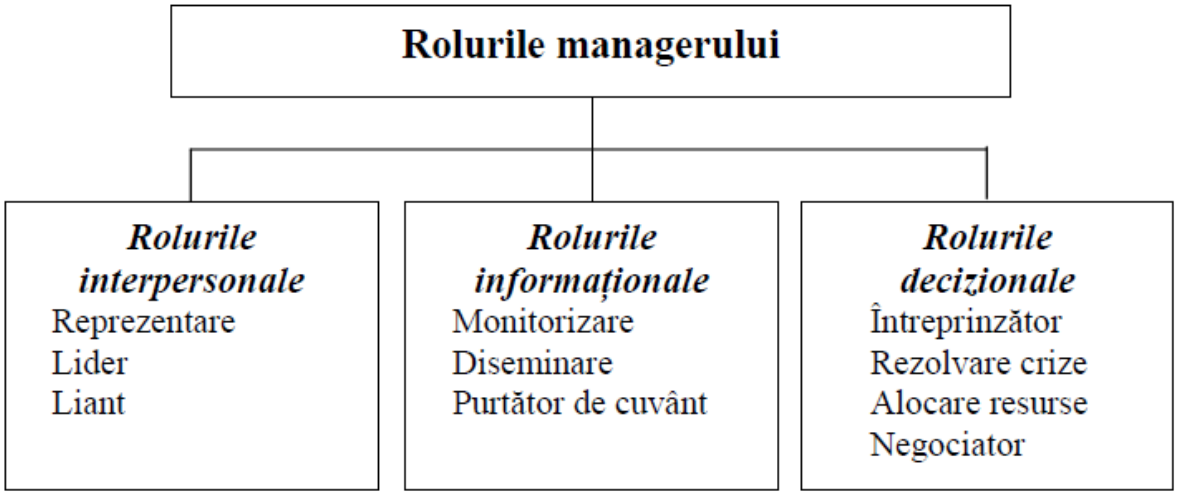

Sursa:Henry Mintzberg, The Nature of Managerial Work, Englewood Clifs, NJ: Prentice Hall, 1980.

Roluri interpersonale

Reprezentare. Conducătorul reprezintă simbolul organizaţiei. Chiar dacă acest rol nu este foarte important în procesele de schimbare şi dezvoltare organizaţională, el este critic pentru funcţionarea în bune condiţii a organizaţiei, pentru crearea unui climat favorizant.

Lider. Ca lider, managerul trebuie să-şi motiveze subalternii, ajutându-i în rezolvarea problemelor şi integrând nevoile indivizilor cu obiectivele organizaţiei în aşa fel încât să le asigure satisfacerea.

Liant. Rolul de liant se referă la acţiunea managerului de a menţine relaţii de cooperare cu oameni şi structuri din afara unităţii organizatorice pe care o conduce.

Monitorizare. Conducătorii se întâlnesc permanent cu o multitudine de date - rapoarte, telefoane, zvonuri, corespondenţă, reviste de specialitate, mass- media, întâlniri diverse etc.

Diseminare. Managerul transmite informaţiile din interiorul sau din afara organizaţiei, atât de sus în jos, cât şi de jos în sus în cadrul organizaţiei.

Purtător de cuvânt. În acest rol managerul reprezintă şi furnizează informaţii în mediul extern de activitate a organizaţiei.

Roluri decizionale

Cea mai importantă activitate managerială este luarea deciziilor. În această direcţie de activitate a conducătorului, Mintzberg identifică patru roluri decizionale:[10]

Întreprinzător. Managerul trebuie să identifice noi oportunităţi şi să ia decizii care presupun asumarea unor riscuri şi realizarea unor schimbări.

Rezolvare crize. În orice organizaţie apar evenimente neprevăzute care declanşează crize sau dereglări în organizaţie. În aceste momente critice managerul trebuie să ia decizii şi să acţioneze.

Alocare resurse. Abilitatea de a aloca resurse reprezintă pentru mulţi baza puterii manageriale. Rolul conducătorului este de a lua decizii în legătură cu utilizarea eficientă a resurselor de care dispune organizaţia..

Negociator. Conducătorul deseori este pus în situaţia de a lua decizii referitoare la negocieri. Aceste decizii privesc organizaţia şi includ situaţii de genul negocierii contractelor colective şi individuale de muncă, achiziţiilor, rezolvării conflictelor, negocierii de alte diverse contracte.

1.6. Deciziile

O parte deosebit de importantă a activităţii de conducere este procesul de luare a deciziilor (hotărârilor). Decizia este forma cea mai importantă de exprimare a managementului: în ultimă instanţă, conducerea se regăseşte concretizată în hotărârile cu privire la domeniul condus.

Managerul, prin poziţia pe care o are în organizaţie, se află într-o permanentă necesitate de rezolvare a diferitor situaţii, probleme. Pentru a găsi rezolvările optime, el trebuie să facă alegerea cea mai potrivită din toate alternativele posibile, adică să ia o decizie managerială.

Alegerea furnizorilor, perfectarea contractelor de colaborare, crearea unui nou compartiment, ce strategie să urmeze, sunt câteva exemple de decizii ce revin

10 Henry Mintzberg, op.cit., p. 162.

decidentului. În literatura de specialitate se întâlnesc mai multe definiţii ale deciziei manageriale, ele deosebindu-se numai prin forma de exprimare[11]:

- actul prin care se adoptă o anumită linie de conduită pentru atingerea unui obiectiv;
- hotărârea luată de organul de conducere în virtutea dreptului şi competenţei desemnate prin reglementări sau dispoziţii;
- alegerea unei direcţii de acţiune;
- elaborarea unui număr de strategii alternative şi alegerea uneia dintre ele;
- o afirmaţie care denotă angajamentul pe o direcţie de acţiune;
- rezultatul unor activităţi conştiente de alegere a unei direcţii de acţiune;
- cunoştinţe care indică o angajare într-o anumită direcţie de acţiune;
- alegerea unui plan de acţiune;
- forma specifică de angajare a resurselor într-o acţiune;
- alegerea unei strategii de acţiune;
- o alegere conducând la un anume obiectiv;
- alegerea unei variante dintr-o serie de alternative;
- act raţional de alegere a unei linii de acţiune, prin care se urmăreşte realizarea obiectivelor, ţinând cont de resursele disponibile şi de condiţiile concrete;
- actul prin care se adoptă o anumită linie de conduită, pentru atingerea unui obiectiv; hotărârea luată de organul de conducere în virtutea dreptului şi competenţei desemnate prin reglementări sau dispoziţii[12].

Sau, după afirmaţia făcută de C. Eţco: *Luarea deciziei este o artă de găsire a compromisurilor*[13].

Decizia managerială se deosebeşte de decizia personală prin câteva elemente:

1. Implică existenţa a cel puţin două persoane: decidentul şi una sau mai multe persoane executante sau cadre de conducere care participă la aplicarea deciziei.
2. Decizia managerială are influenţe directe la nivelul grupului prin afectarea stării, comportamentului, acţiunilor şi a rezultatelor acestuia.
3. Decizia managerială totdeauna determină efecte directe şi indirecte pe plan economic, uman, tehnic, educaţional etc. Cel puţin la nivelul unui compartiment al organizaţiei.
4. Decizia managerială implică o responsabilitate mult mai mare în raport cu decizia personală, putând avea efecte negative asupra întregii organizaţii.

Decizia managerială reprezintă, în final, un act cu caracter obligatoriu, normativ, prin care organismele şi cadrele investite cu autoritate şi responsabilitate decizională stabilesc direcţia unei acţiuni şi modul ei de realizare cu asigurarea resurselor corespunzătoare.

Necesitatea adoptării unei decizii apare atunci, când apare „o problemă” în activitate. Apariţia „problemelor” este determinată de un şir de factori interni şi externi.

Factorii externi care pot duce la apariţia necesităţii de luare a deciziei sunt:

---

11 M. D. Dalotă, Management general, ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2005, p. 148.
12 Dicţionarul Explicativ al Limbii Române
13Citat de I. Grecu, Management general, ed. Europolis, Constanţa, 2004, p. 172.

-nivelul, sensul, ritmul de modificare a ramurii sau domeniului de activitate;

-informaţiile referitoare la mediul înconjurător şi la acţiunea unor factori care pot duce la apariţia perturbaţiilor, restricţiilor legislative cu caracter funcţional sau de structură etc.

THE RIGHT TO CAREER AND THE LIABILITY OF OFFICIALS.DUTIES AND OBLIGATIONS OF OFFICIALS

Laurențiu Popa, PhD

Abstract: The dominant note in European legislation is the approximation of the status of the functionaries to that of the rest of the employees, although the differences are sensitive, from Italy, where there is talk of a real revolution of public functions - the principle of privatization in the Netherlands or Germany where the principles are maintained statutory. It is certain, however, that where the right of association in trade unions is recognized, the right to strike, etc., are categories clearly exempt, respectively, of the exercise of this right for other categories.

Keywords: clerk, rights, obligations, career, liability.

1.1.1.Elemente de drept comparat

Raportul de funcție, indiferent cum este privit, în final, sub aspectul naturii juridice, rămâne un raport juridic complex, cu drepturi și obligații reciproce între subiectele participante, între care și funcționarul.

Drepturile și obligațiile funcționarului urmează să fie privite și calificate în mod diferit,după cum înțelegem funcția publică: exclusiv o situație legală prestabilită sau și o situație juridică subiectivă, aceasta după cum se acceptă teoria statutului legal, teoria contractualistă sau o teorie mixtă.

Fără a intra în detalii, suntem de părere că la noi, de lege lată, nu se reține decât o teorie mixtă, funcția ne apare ca o situație legală, dar funcționarul are și un statut contractual, motiv pentru care intră sub incidența legislație muncii și a jurisprudenței muncii.[1] În felul acesta am lansat ideea a două mari categorii de drepturi și obligații:

a) legale, prestabilite ce se formează conținutul raporturilor funcționarului cu autoritatea care l-a învestit,pe de o parte, și , respectiv, cuterțele persoane, pe de altă parte și

b) contractuale, negociate sau acceptate, potrivit dreptului comun al muncii în raporturile cu unitatea (organul) al cărui funcționar este.

Proiectul de Statut este conceput în aceeași manieră,de vreme ce art.92 are următoarea redactare: „În măsura în care prin prezenta lege nu se dispune astfel,funcționarilor publici le sunt aplicabile prevederile legislației muncii”,

soluție criticată în cadrul Simpozionului național „Constituționalitate și legalitate în administrația locală și județeană”, propunându-se și reținându-se

[1] Aceste aspecte ne-au determinat în lucrarea din 1986 să susțină că funcția de stat presupune un complex de trei raporturi juridice,alături de cele două reținute și în prezenta lucrare am mai identificat și „raportul de serviciu, dintre funcționar și autoritatea din structura căreia face parte funcția ce o ocupă”(**Antonie Iorgovan**, *Drept administrativ și știința administrației*, 1986,p.233), care presupune pentru funcționar anumite drepturi și obligații subiective „în legătură cu exercitarea funcției pe care o deține”.
în Comunicatul Simpozionului modificarea proiectului în sensul adoptării exclusiv a unui statut legal.

Indiferent dacă se va accepta de către Parlament sau nu această propunere (ea urmând, firește,să îmbrace forma unui amendament parlamentar ori guvernamental), putem vorbi despre drepturi și obligații ale funcționarului public în raport cu:

a) autoritatea care l-a învestit;

b) autoritatea din structura căruia face parte funcția ce o ocupă;

c) terții (cei administrați),apoi putem vorbi despre drepturi și obligații cu caracter general, față de toți și,respectiv, despre drepturi și obligații cu caracter general, față de toți și respectiv, despre drepturi și obligații specifice.

Dacă ne raportăm la dreptul comparat, cu specială privire la reglementările din țările Uniunii Europene, vom constata peste tot o grijă cu totul aparte față de dreptul la carieră a funcționarilor publici, care presupune, înainte de toate, dreptul la stabilitate în funcție; pentru unele funcții din administrație este reglementat, la fel ca și pentru magistrați, principiul inamovibilității (în special în Franța), iar în Germania, cum s-a mai arătat, funcționarii sunt, de regulă,numiți pe viață.

Cât privește drepturile funcționarilor, în lumea occidentală se discută mult asupra a ceea ce este impropriu denumit drepturi occidentală se discută mult asupra a ceea ce exercită în colectiv, fiind și una din temele dezbătute în cadrul Congresului de drept comparat, din august 1994, de la Atena.[2]

[2] La această temă, care a avut ca raport general pe prof. Tiziano Treu, Universitatea Catolică din Milano, s-au prezentat rapoarte naționale din 18 țări (S.U.A., Olanda, Argentina, Finlanda, Italia, Belgia, Franța, Rusia, Japonia, Australia, Grecia, Republica Cehă, România, Regatul Unit, Canada, Israel, Iugoslavia), semn că problrmele pe care le ridică sunt deosebit de actuale.

Dacă ne referim la obligații,predomină ideea fidelității, a îndeplinirii cu profesionalism și imparțialitate a prerogativelor funcției, existând o procedură disciplinară pentru sancționarea greșelilor, peste tot fiind reglementată și sancțiunea revocării din funcție, fiind sancțiunea cea mai severă, cu excepția suprimării dreptului la pensie, prevăzută în Franța.În esență, având în vedere cu deosebire doctrina franceză, reținem următoarele drepturi.[3]a) dreptul la protecție, care are două laturi (garantarea stabilității în funcție și apărarea împotriva defăimării, insultei, amenințării, ultrajului,respectiv repararea prejudiciilor suferite în exercițiul funcțiunii); b) dreptul la salarizare pentru serviciul prestat, la odihnă și asigurări sociale; c) dreptul de a participa, prin organismele consultative, la organizarea serviciilor publice și elaborarea regulilor statutare; d) dreptul de a cunoaște și atacă deciziile individuale care îl privesc; f) dreptul la carieră (posibilitatea de a avansa în grade și funcții); g) dreptul a se asocia în sindicate și a participa la activitatea organizațiilor sindicale (acest drept în Franța nu este recunoscut militarilor); h) dreptul la grevă;[4] i) dreptul la opinie politică, sindicală, filozofică și religioasă(limitat în exercițiul său de obligația de neutralitate și cea de rezervă).

De asemenea, reținem următoarele obligații:

- obligația îndeplinirii serviciului;
- obligația de supunere ierarhică;
- obigația de imparțialitate (abținerea de la orice favoritism și nepotism și asigurarea egalității de tratament);

---

[3] Am avut în vedere și reușita sinteză a d-lui Liviu Coman-Kund, secretar al Consiliului județean Galați, lector la Facultatea de Științe economice și juridice, Universitatea ”Dunărea de Jos”, Galați, prezentă în cadrul Simpozionului ”Constituționalitate și legalitate în administrația locală și județeană”, 21-22 octombrie 1994, Sibiu.

[4] Cum s-a arătat deja, în toate țările Uniunii Europene, în consonanță cu art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, acest drept este supus unor restricții ce derivă din principiul continuității serviciului public, nefiind recunoscut pentru anumite categorii de ancționari, cum ar fi, în Franța, politica națională, administrația penitenciarelor, militarii, întâlnim restricții și în Grecia, Spania, Italia, Luxembourg, pe când în alte țări Belgia, Danemarca, Germania și Portugalia, dreptul la grevă este interzis tuturor funcționarilor în sensul strict al termenului (**J. Ziller**,*op. cit*., p. 428).

- obligația de rezervă;[5]
- obligația de discreție și de păstrare a secretului profesional.

1.1.2. Drepturile funcționarilor publici, potrivit proiectului de Statut

Dreptul de opinie al funcționarilor publici este garantat, în condițiile prevăzute de lege.[6]

Dreptul de asociere sindicală,potrivit proiectului, este garantat funcționarilor publici în condițiile legii cu privire la sindicate, reținându-se că cei interesați pot, în mod liber, să înființeze organizații sindicale, să adere la ele și să exercite orice mandat în cadrul acestora, aspecte la care vom reveni.

Dreptul la stabilitate. Funcționarii publici, potrivit proiectului de statut, se bucură de stabilitate în funcție și nu pot fi suspendați sau eliberați din funcție decât în condițiile prevăzute de Statut sau în legi organice. După modelul francez se pretinde totodată că, în cazurile prevăzute de legile organice, funcționarii publici pot fi declarați inamovibili.

Dreptul la grevă se preconizează să fie exercitat în condițiile legii, care reglementează soluționarea conflictelor colective de muncă. Se face, ca și în cazul dreptului de asociere sindicală, trimitere la dreptul comun, care vedea, a fost conceput, și se presupune că va fi mereu conceput, și în considerațiunea funcționarilor publici.

---

[5] De esența funcției publice ține exercitarea unor prerogative ce sunt prevăzute de lege,de aici funcționarul trebuie să fie un ”instrument ” cât mai obiectiv al realizării acestora, dacă ne putem exprima așa. În alți termeni, el are obligația de a se abține de la exprimarea opiniilor personale și, mai ales, a celor politice, ideologice, religioase etc., respectiv el trebuie să se abțină să comenteze activitatea autorităților publice. Cum se spune în litaratura franceză, funcționarul trebuie să păstreze prudența și măsura. Tocmai de aceea, în alte țări s-a apreciat și se mai aprecizează că funcționarii nu trebuie să facă parte din partide politice ori din organizații sindicale. Chiar dacă lumea s-a schimbat mult în ultimii ani față de perioada interbelică, această obligație rămâne un bun câștigat pentru filozofia funcției publice din acest secol.

[6] Satutul reia dispozițiile constituționale, după care este interzisă orice discriminare către funcționari pe criterii politice, sindicale, religioase, etnice, sex, stare materială sau de origine socială.

Dreptul la salariu. Pentru serviciul efectuat, funcționarii publici au dreptul la salariu, sistemul de salarizare al funcționarilor publici urmând a se stabili prin lege sau, după caz, prin hotărâre a Guvernului.

Dreptul la cumul de funcții. Se reține principiul după care funcționarii publici care pot fi numiți, prin cumul de funcții, beneficiază de salariul gradației I a funcției ce o cumulează.[7]

Dreptul la restituirea cheltuielilor de transport. Funcționarii publici ar urma să aibă dreptul la restituirea cheltuielilor de transport și cazare,precum și la

indemnizație zilnică în deplasările ce le efectuează în interesul serviciului, în condițiile prevăzute de lege.

Dreptul la uniformă gratuită. În acest sens se reține că funcționarii publici care, prin natura funcției, sunt obligați să poarte unuformă în timpul serviciului, o primesc gratuit. Guvernul va stabili, la propunerea ministerelor, a celorlalte organe centrale, consiliilor județene sau al municipiului București, descrierea și regulile de purtare a uniformei de serviciu, durata minimă de folosire a acesteia.

Dreptul la concediu de odihnă. Sub această formulare generică, mai întâi se arată că durata timpului de lucru pentru funcționarii publici este de 8 ore pe zi și 40 ore pe săptămână, apoi se precizează că funcționarii publici au dreptul, în condițiile legii, la concedii de odihnă anuale, concedii medicale și alte concedii, făcându-se precizarea că pentru evenimente familiale deosebite funcționarii publici au dreptul la cinci zile plătite.[8]

---

[7] Proiectul reține și alte reguli în acest sens. Ca de pildă, numirea prin cumul se face cu acordul conducerii instituției în care funcționarul este angajat în funcția de bază, dacă o parte din programul funcției cumulate se suprapune celui de la funcția în care este încadrat, în acest caz se va asigura decalarea programului respectiv, astfel încât să se asigure efectuarea numărului de ore la funcția de bază, conform programului de lucru aprobat.

8 Distinct este prevăzut un drept la concedii fără plată, ”în condițiile prevăzute de lege”(art. 37). În general se poate reproșa acestui proiect tendința de a trimite la altă lege, fiind evident că s-a avut în vedere de către autori Legea ce reprezintă”dreptul comun”, în sensul că se aplică celor care au raporturi juridice bazate pe contract.

Reiterându-se dispozițiile Constituției se prevede și un drept special al femeilor sub forma: ”Femeile care ocupă funcții publice au dreptul la concedii de maternitate, concedii pentru creșterea și îngrijirea copiilor, reducerea programului de lucru, pauze pentru alăptarea copiilor, protecție împotriva desfacerii contractului de muncă, în condițiile prevăzute de lege”.(art. 36 din Proiectul de Statut).

Dreptul la perfecționare permanentă. Funcționarii publici au dreptul și îndatorirea să-și perfecșioneze continuu pregătirea profesională și, în condițiile legii, pot beneficia de concedii plătite pentru cursuri de perfecționare sau programe de specializare, în țară sau străinătate. Se arată că funcționarii publici, care obțin concedii de studii plătite cu o durată mai mare de trei luni în cursul unui an calendaristic, sunt obligați să se angajeze în scris că vor lucra cel puțin cinci ani în funcții publice, iar în cazul încetării raportuilor de serviciu din

motive imputabile sau prin demisia funcționarului public, acesta va suporta cheltuielile unității,proporțional cu timpul rămas până la împlinirea termenului.

Dreptul la despăgubire. Folosindu-se o terminologie conscrată în legislația din vechiul regim, se reține că unitatea este obligată, în condițiile legii, să despăgubească pe funcționarul public, în situația în care acesta a suferit, din vina unității, un prejudiciu în timpul îndeplinirii îndatoririlor de serviciu.

Dreptul la pensie. Funcționarii publici beneficiază de pensii, precum și de celelalte drepturi de asigurări sociale de stat prevăzute de lege.[9] Cu toată această trimitere la lege, există un text special, am spune al elitelor, redactat sub forma:" Funcționarii publici care au o competență profesională recunoscută și rezultate deosebite în activitate pot fi menținuți, în mod excepțional, în serviciu și după împlinirea vârstei de 62 ani, bărbații, și 57 ani femeile, dar nu mai mult de 70 de ani bărbații și 65 de ani femeile" (art. 41 din Proiect).

Dreptul la protecție. Sub această denumire se înțelege, mai întâi, dreptul la condiții normale de muncă și de igienă, de natură să le ocrotească sănătatea și integritatea fizică. Apoi proiectul vorbește despre dreptul la protecția sănătății, formularea fiind, însă, discutabilă:

---

[9] Potrivit regulilor general acceptate este prevăzut și dreptul la pensie de urmaș, în caz de deces al funcționaarului public, membrii familiei acestuia, care, potrivit legii, au dreptul la pnsie de urmaș, vor continua să primească, până la stabilirea acesteia, dar nu mai mult de trei luni, salariul functionarului.

"Funcționarii publici beneficiază de asistență medicală gratuită în instituțiile sanitare de stat conform legii". În fine există un text care are în vedere protecția împotriva violențelor etc., redactarea fiind foarte apropiată cu cea din statul francez.[10] "Instituția publică în care își desfășoară activitatea este obligată să-i asigure protecția împotriva amenințărilor, violențelor, faptelor de ultraj cărora le-ar putea fi victimă în exercitarea funcției sau în legătură cu aceasta".

1.1.3. *Obligațiile funcționarilor publici, potrivit proiectului de Statut*

Obligația Îndeplinirii atribuțiilor. Funcționarii pblici sunt datori să-și consacre activitatea profesională îndeplinirii atribuțiilor ce le revin potrivit funcției încredințate, în vederea realizării obiectivelor instituției în care sunt numiți și servirii binelui public.

Obligația de fidelitate față de instituție. Funcționarii publici sunt obligați să-și îndeplinească cu corectitudine și în mod conștiincios îndatoririle de serviciu

prevăzute în legi și regulamente și să se abțină de la orice fapt care ar putea să aducă un prejudiciu unității în care îți desfășoară activitatea.

Obligația de rezervă. Funcționarii publici au obligația ca în cadrul serviciului să dea dovadă de rezervă în manifestarea opiniilor politice,care nu trebuie să influențeze în nici un mod imparțialitatea lor în exercitarea atribuțiilor ce le revin. Se observă și aici modelul francez.

Obligația de subordonare ierarhică. Orice funcționar public, indiferent de funcția pe care o ocupă, răspunde de aducerea la îndeplinire a sarcinilor ce-i sunt încredințate.

Funcționarul public este obligat să se coformeze ordinelor și instrucțiunilor superiorilor ierarhici, cu excepția cazurilor când acestea sunt vădit ilegale ori de natură să prejudicieze un interes public sau să lezeze drepturile și libertățile fundamentale ale unei persoane.

---

[10] Prima frază din Referatul **prof. Guy Braibant**, întocmit sub egida SIGMA, confirmă această idee: ”Proiectul de statut este, în general, bine conceput și bine redactat. Este, de asemenea, inspirat și adesea direct tradus, din statutul francez”.

În această situație, funcționarul are obligația să facă cunoscut, în scris, conducerii unității motivul refuzului său de a aduce la îndeplinire ordinul sau instrucțiunea primită.[11]

Obligația de a păstra secretul. Funcționarii publici sunt obligați să păstreze secretul de serviciu în condițiile prevăzute de lege și regulamente proprii. Obligația de a păstra secretul de serviciu subzistă timp de trei ani, după încetarea raporturilor de serviciu.

Obligația de discreție. Funcționarii publici trebuie să dea dovadă de discreție profesională în legătură cu faptele, informațiile sau documentele de care iau cunoștință în exercitarea sau cu ocazia exercitării funcțiilor lor.

Obligația de informare publică. Funcționarii publici au datoria să furnizeze publicului, în cadrul serviciului, informațiile cerute, cu respectarea prevederilor referitoare la păstrarea secretului.

Obligația de colaborare. Funcționarii publici sunt obligați să colaboreze în aducerea la îndeplinire a îndatoririlor de serviciu și să se îndeplinească în serviciu, în caz de absență, în cadrul specialității lor, potrivit dispozițiilor șefului ierarhic.

Obligația de demnitate.Prin întregul lor comportament și prin ținută, funcționarii publici sunt obligați să se arate demni de considerația și încrederea pe care o impune poziția lor oficială și să se abțină de la orice acte de natură să compromită prestigiul funcției pe care o dețin.Este interzis funcționarilor publici ca, direct sau indirect, să solicite, să accepte sau să facă să li se promită,

pentru ei sau pentru alții, în considerarea situației lor oficiale, daruri sau alte avantaje.

Obligația de respectare a competenței funcției. Funcționarilor publici le este interzis să primească cereri a căror rezolvare nu intră în competența lor și care nu le sunt repartizate de șefii ierarhici, ori să intervină pentru soluționarea lor.

Obligația de predare a lucrărilor. La încetarea raporturilor de serviciu, funcționarii sunt obligați să predea lucrările pe care le au în primire în cadrul

---

[11] Proiectul, tot după modelul francez, dar și potrivit tradiției noastre, reține că funcționarii ierarhici superiori răspund de ordinele și instrucțiunile pe care le dau funcționarilor din subordine. Funcționarii publici care ocupă funcții de conducere nu sunt exonerați de răspunderile ce le incumbă prin angajarea responsabilității proprii a funcționarilor în subordine.

atribuțiilor de serviciu.

Fără alte comentarii, observăm că se regăsesc toate drepturile și obligațiile funcționarilor din statutul francez, dar, în plus, sunt prevăzute și altele, chiar dacă ele nu sunt de fiecare dată specifice numai funcționarilor, iar în foarte multe situații formulările sunt de trimitere, contrar spiritului reglementării din 1924.[12]

---

[12] Dacă ar fi să facem o comparație între proiectul actual ți reglementarea din 1924, am reține că **legiuitorul interbelic** a rezolvat problemele cele mai delicate (grevă, asociere, salarii, indemnizații etc.), pe când **proiectul post-revoluționar** le evită, trimițând la o reglementare generală a tuturor salariaților. Din această cauză reglementarea interbelică are un caracter tehnic-juridic mult mai pronunțat, pe când reglementarea care se preconizează unul filozofico-politic. Ca tehnică de redactare este de menționat că în Legea pentru Statutul funcționarilor publici există doar câteva principii (cap. IV, Îndatoriri și răspunderi), dar drepturile și obligațiile, în detaliu, au fost cuprinse în Regulamentul de aplicare a legii (obligații cuprinse în cap. III, Art. 13-31, iar drepturile în cap. IV, art.32-66). Reținem câteva elemente care nu au fost preluate în noul proiect. Obligația de a locui în localitatea unde este ”reședința funcționarilor” obligația de arăspunde pentru ”depășirea limitelor mandatului” sau pentru „abuz de putere”, ”dreptul de a cere daune-interese în justiție când s-a făcut contra lui ”o reclamațiune nefondată sau temerară”, dreptul la sărbătorile legale pentru serviciile publice, care erau: 1) Sf. Vasile; 2) Botezul Domnului; 3) Unirea Principatelor și a tuturor românilor;
4) Întâmpinarea Domnului; 5) Buna Vestire; 6) cinci zile de Paște; 7) Sf. Gheorghe; 8) Înălțarea Domnului; 9) Sf,Treime; 10) 10 Mai; 11) Sf. Constantin și

Elena; 12) Sf. Petru și Pavel, 13) Adormirea și nașterea Maicii Domnului; 14) Înălțarea Sf. Cruci; 15) Sf, Dumitru; 16) Sf. Mihail și Gavril; 17) Sf. Nicolae; 18) patru zile de Crăciun; 19) Zilele de Duminică. Apoi nu trebuie să uităm că, pe lângă salarii, funcționarii publici mai aveau dreptul ” indemnizație de chirie variind după starea civilă și localitatea unde își au reședința” etc. sunt aici aspecte care reclamă unele propuneri de perfecționare a proiectului, care, ca multe alte proiecte legislative post-revoluționare, a fost redactat în viteză, apoi stocat și uitat în faza inițială.

THE IMPORTANCE OF PUBLIC SERVICE IN THE INSTITUTION

Laurenţiu Popa, PhD

Abstract: Improving the management system of the public institution is a complex process of integration, adaptation to change and diversification of institutions through which an economic, social, political or cultural process is conducted. The improvement of the management system at the level of the Romanian public institution reflects a necessity for the contemporary Romanian public management system, given the evolution of the Romanian society in the context of the major changes imposed by the integration in the European Union, which must be faced by each public institution, as well as the entire system, as a whole.

Key words:institution, leadership, management, concept, development

Definirea leadership-ului

Dacă instituţiile publice din România ar avea un sistem de management care să corespundă cerinţelor Uniunii Europene, atunci intergarea României în această structură ar fi mult mai corectă şi completă.

Leadership-ul poate fi considerat drept unul dintre cele mai importante componente ale succesului sau insuccesului organizaţiilor şi un element ce contribuie definitoriu la dezvoltarea organizaţională sau la îmbunătăţirea relaţiilor existente între membrii organizaţiei, dar şi aspecte ce ţin de motivarea personalului în cadrul organizaţiilor.

Conceptul de leadership este un concept deschis, iar a fi lider înseamnă autodezvoltare atât ca individ, cât şi ca membru al unei organizaţii. De-a lungul timpului, numeroşi autori interesaţi de acest fenomen au definit leadership-ul din numeroase perspective, ajungându-se în prezent la o multitudine de variante care definesc şi conceptualizează leadership-ul. Am evidenţiat în cele ce urmează mai multe definiţii în vederea susţinerii ideilor analizate în lucrare.

Astfel Ketz de Vries ne oferă o primă definiţie prin dubla analiză a conceptului de leadership, astfel: „ca *atribut,* leadership-ul este o colecţie de caracteristici – tipare comportamentale şi trăsături de personalitate – care îi fac pe unii oameni mai eficace în realizarea unui anumit set de obiective.”[1], iar „ca *proces,* leadership-ul este acţiunea liderului,

[1]De Vries, K., Manfred., Leadership - arta şi măiestria de a conduce; trad. Tatiana Chera, Irina Ursan, Bucureşti, Editura Codecs, 2003, pp. 244-245

întemeiată pe diverse surse de putere şi pe un set specific de aptitudini, îndreptată spre influenţarea membrilor unui grup, pentru ca activitatea acestora să urmărească realizarea unui obiectiv comun".[2] Potrivit acestei definiri, putem deduce faptul că leadershipul este privit atât ca acţiune a liderului care îi determină pe ceilalţi să lucreze pentru a atinge obiectivele stabilite, dar şi ca o serie de caracteristici care ţin de caracterul liderului şi de personalitatea acestuia.

Performanţa în leadership se realizează prin prisma dezvoltării personale şi profesionale, iar acesta din urmă se poate realiza prin intermediul a trei procese principale de învăţare: observarea, educaţia şi procesul de încercare-eroare. [3]

Conceptul de leadership are mai multe înţelesuri ce nu pot fi reproduse în limba română printr-un singur cuvânt care să le înglobeze. Mai mult dicţionarele româneşti îl traduc prin următoarele noţiuni: a) conducere, comandă; şefie; comandament[4]; b) direcţie, conducere; conduită[5]; c) conducere[6]. De asemenea, în anumite studii traduse din limba engleză, termenul leadership este tradus prin: a) conducere[7]; b) capacitate de conducere[8]; c) ştiinţa conducerii[9]; d) capacitatea şi/sau actul de a conduce[10]. Prin urmare sunt numeroase interpretări ale conceptului analizat în acest prin subcapitol „leadership-ul": potrivit unor opinii[11] există peste 350 de definiţii, fiecare prezentând un anumit sens, dar oferind o explicaţie incompletă. Multe dintre definiţii au reflectat pasiuni, mode, curente politice şi tendinţe academice.

Potrivit autorilor citaţi, leadership-ul reprezintă „*capacitatea unui lider, a unui cadru de conducere de a determina un grup de persoane de a conlucra cu acesta în realizarea unui obiectiv pe baza puternicei lor implicări afective şi operaţionale*".[12] Acestă definire pune accentul pe influenţarea celorlalţi în a se implica intelectual, emoţional, pentru a acţiona spre obţinerea scopului şi a viziunii liderului.

---

[2]Ibidem, pp. 244-245.
[3]James M. Kouzes , Barry Z. Posner, An Instructor's Guide to The Leadership Challenge , http://media.wiley.com/assets/57/11/lc_jb_instructors_guide.pdf?q=example-of-informative-speech-outline-sarah-putnam
[4] Dicţionar englez-român, Bucureşti, Editura Academiei, 1974, p. 421
[5] Dicţionar englez-român, Sibiu, Editura Thansib, 1994, p. 300
[6] Andrei Bantaş, Dicţionar englez-român, Bucureşti, Editura Teore, 1996, p. 232
[7] Samuel C. Certo, Managementul modern, Bucureşti, Editura Teora, 2002; Strategie. Ghid propus de The Economist Books, Bucureşti, Editura Nemira, 1998, p. 68; Noel M. Tichy în colaborare cu Eli Cohen, Liderul sau arta de a conduce, Bucureşti, Editura Teora, 2000
[8] Warren Bennis & Burt Nanus, Liderii, Bucureşti, Editura BUSINESS TECH INTERNATIONAL PRESS, 2000
[9] John C. Maxwell, Cele 21 de legi supreme ale liderului, Bucureşti, Editura AMALTEA, 2002
[10] Gary Johns, Comportament organizaţional, Bucureşti, Editura Economică, 1998, p. 295
[11] Warren Bennis & Burt Nanus, op. cit., p. 16
[12]Nicolescu, O., Verboncu, I., Management, ediţia a 3-a, Bucureşti, Editura Economicā, 1999 apud Brătianu, C., Management şi marketing- Curs universitar, Bucureşti, 2007, p. 94.

Potrivit altor concepţii, „*leadership-ul constitutie fenomenul de influenţare a comportamentului subalternilor, cu ajutorul intrumentelor de natură psihosocială (motivare, implicare în realizarea obiectivelor, generarea satisfacţiei etc.), astfel încât aceştia să realizeze anumite acţiuni, conform obiectivelor organizaţionale*”.[13]

Potrivit concepţiei mai sus prezentate, se evidenţaiză de fapt forţa de manipulare şi de direcţionare în câmpul socio-profesional a comportamentului angajaţilor către obiectivele organizaţiei, astfel că mediul de muncă şi interesele organizaţiei devin mai importante decât cele personale. Prin urmare, angajaţii se simt motivaţi, iar întreaga structură şi cultură organizaţională funcţionează în echilibru. Este evidenţiat un anume tip de influenţă pe care liderul o exercită asupra aderenţilor săi. În primă instanţă toate eforturile sunt concentrate către motivarea celor implicaţi în realizarea obiectivelor şi a scopului organizaţiei. În funcţie de gradul de motivare este influenţat nivelul de implicare în activităţile organizaţiei.

Dintre cele mai recente definiţii ale leadership-ului, reţinem:

Specialiştii americani Par Group, au definit leadership-ul drept „*abilitatea unui cadru la conducere de a obţine implicarea efectivă a unor persoane în implementarea unui anumit curs de acţiune*”[14].

Jacques şi Clement, definesc într-o manieră mai complexă noţiunea de leadership afirmând că este de fapt „*procesul prin care o persoană stabileşte un scop sau o direcţie pentru una sau mai multe persoane şi-i determină să acţioneze împreună cu competenţă şi deplină dedicare în vederea realizării lor*”[15].

Kotter, defineşte conceptul analizat tot ca un proces însă ca unul de „*orientare a unui grup (sau grupuri) de persoane prin mijloace în principal necoercitive*”[16].

J.A.F. Stoner, R.E. Freeman, înţeleg prin leadership „*un proces de direcţionare şi influenţare a activităţilor desfăşurate de membrii unui grup*”[17.] Potrivit acestei opinii, leadership-ul presupune o serie de alte aspecte precum: în primul rând, leadership-ul implică angajaţii care acceptă o direcţionare din partea liderului; în al doilea rând, leadership-ul presupune o distribuire inegală a puterii între lider şi membrii grupului, în favoarea liderului; iar în al treilea rând, leadership-ul implică abilitatea de a utiliza diferite forme de putere

[13]Stanciu, Ş., Ionescu, M., Managementul resurselor umane, Bucureşti, Editura Comunicare.ro, 2003, p. 91.
[14] Ovidiu Nicolescu, Ion Verboncu, Management, Ediția a III a revizuită, Bucureşti, Editura Economică, 1999, p. 513
[15] E. Jacques, S. Clement , Executive Leadership, Casai Hall, Arlington, 1991. Apud Ovidiu Nicolescu, Ion Verboncu, op. cit., p. 514
[16] John Kotter, The Leadership Factor, The Free Press, New York, 1988
[17] J.A.F. Stoner, R.E.. Freeman, Management, Practince Hall Englewood Cliffs, New Jersey, 1992

pentru a determina comportamentul subordonaţilor, dar şi conţinutul activităţilor desfăşurate de aceştia.

G. Johns defineşte leaderhip-ul ca „*influenţa pe care anumiţi indivizi o exercită asupra atingerii obiectivelor altora, într-un context organizaţional*”[18].

Armstrong afirmă în manieră proprie că leadership-ul constituie de fapt „*abilitatea de a convinge de bună voie, alte persoane pentru a se comporta diferit (deosebit)*”[19].

Studiul de caz conţinut în această lucrare referă la două tipuri de organizaţie şi anume organizaţia publică ca organizaţie formală şi organizaţia privată ca promotor al leadership-ului bazat pe colaborare şi conlucrare. Poziţia de lider în centrul structurii organizaţionale configurată pe diferite niveluri ierarhice este ocupată de primar în cadrul instituţiei publice analizate, iar în cadrul organizaţiei private acesta este deţinută de managerul general al companiei.

1.2. Importanţa leadership-ului în organizaţie

În momentul în care organizaţiile, din sectorul public sau privat, suferă un deficit, din punct de vedere economic, politic sau administrativ, cauza cea mai frecvent identificată se referă la lipsa leadership-ului. În domeniul public, un astfel „deficit de leadership” se materializează în servicii de slabă calitate pentru cetăţeni.

Ma voi axa în principal asupra prezentării importanţei leadership-ului în domeniul public, deoarece acesta prezintă anumite particularităţi care nu au putut fi suprinse în definirea conceptului, realizată în subcapitolul anterior. Majoritatea activităţiilor organizaţiilor şi instituţiilor din domeniul public au în vedere realizarea unor programe sau la îndeplinirea unor obiective. Sarcina realizării acestor activităţi revine conducerii acestor organizaţii, motiv pentru care se poate spune că, de multe ori, leadership-ul este cel mai important factor atunci când se analizează succesul sau insuccesul unui program (atingerea sau ne-atingerea unui obiectiv) (Grover Starling). Ca şi o scurtă conluzie a celor prezentate este evidentă întrebarea: cine altcineva, să-şi asume responsabilitatea în caz de eşec dacă nu conducerea organizaţiei?

Leadership-ul reprezintă un factor foarte important atunci când ne referim la relaţiile existente între membrii organizaţiei şi de motivarea personalului în cadrul organizaţiilor şi instituţiilor publice. Având în vedere faptul că angajaţii (funcţionarii publici) unei

[18] Gary Johns, Comportamant organizaţional, Bucureşti, Editura Economică, 1998, p. 296
[19] Michael Armstrong, A Handbook of Human Resource Management Practice, Seventh edition, Kogan Page Limited, London, 1999, p. 155

organizaţii/instituţii publice sunt, în general, motivaţi negativ sau mai slab, din punct de vedere material; cadrele de conducere (liderii formali) trebuie să compenseze această lipsă şi să stimuleze angajaţii pentru atingerea obiectivelor organizaţionale[20].

Studiul comportamentului managerial şi a modalităţii de conducere prezintă o importanţă aparte în sectorul public, să nu-l excludem nici pe cel privat, din următoarele motive principale[21]:

- adoptarea unui tip de comportament managerial (sau unui anumit stil de conducere) are efecte asupra psihicului şi climatul organizaţional, cât şi asupra productivităţii muncii;
- stilul de leadership practicat determină semnificativ modul în care gândesc subordonaţii.
- stilul de leadership influenţează modul în care conducătorul este perceput de către subordonaţi. Potrivit opiniei lui Traian Herseni unii manageri, deşi sunt extreme de bine pregătiţi profesional, nu pot coexista cu subordonaţii lor, datorită stilului de conducere greşit

Astfel, stilul de conducere practicat este un element important a oricărei strategii eficiente de conducere[22].

Una din problemele cel mai des invocate în ceea ce priveşte performanţele sau insuccesul activităţilor din sectorul public şi privat se referă la leadership, iar una dintre cele mai des invocate explicaţii pentru dezastrul economic, politic sau administrativ se referă la lipsa acestuia. Pentru un politician o jignire profundă poate fi constatarea minusurilor sale în acest domeniu. În ceea ce priveşte statutul liderilor în cadrul organizaţiilor publice avem de-a face cu un set consistent de mituri: „*actul decizional este raţional, liderii controlează toate aspectele vieţii organizaţionale, elaborează strategii coerente, se ocupă de toate problemele apărute, beneficiază de sisteme de informaţie computerizată complexe şi eficiente şi de consilieri competenţi*”[23].

În fapt, problema organizării şi conducerii organizaţiilor publice nu se situează în acest context ordonat şi previzibil al leaderspuh-ului, deoarece atributele acestuia sunt mai prozaice, deciziile fiind adoptate pe baza intuiţiei şi a experienţei, detaliile aglomerează până la refuz agenda şi trec pe planul secund luarea deciziilor strategice iar munca managerului tinde a fi

[20] http://www.apubb.ro/wp-content/uploads/2011/02/Capitol-Leadership.pdf
[21] Rossotti C. O., “Challenges for Effective Leadership”, in The American Review of Public Administration 2006, 36, p. 386
[22] Ibidem
[23] http://www.apubb.ro/wp-content/uploads/2011/02/Capitol-Leadership.pdf

mult mai puţin legată de elemente de raţionalitate, predictibilitate şi control deplin. Pe de altă parte este dificil să limităm extinderea leadership-ului doar la anumite nivele - această funcţie este larg răspîndită la nivelul oricărei societăţi.

Leadership-ul în sectorul public[24] este adesea înţeles de majoritatea oamenilor ca fiind capacitatea unei persoane de a mobiliza şi direcţiona capaciţăţile membrilor unei organizaţii publice pentru satisfacerea necesităţilor şi cerinţelor cetăţenilor. Această definiţie generală implică în mod aproape automat dirijarea atenţiei asupra unor termeni precum putere, influenţă sau autoritate (văzută ca exercitarea legitimă a puterii).

Deţinerea poziţiei de lider implică ocuparea unui loc distinct în arhitectura organizaţională şi oferă accesul la un tip de comportamente şi abordări diferite de cele ale majorităţii membrilor, iar această poziţie presupune responsabilităţi şi oferă oportunităţi şi beneficii, fapt ce explică sensibilitatea crescută a acestei arii şi presiunile permanente exercitate în cadrul ei.

În orice instituţii ale sistemului administrativ putem observa o varietate de lideri formali care se bucură de autoritate în virtutea tradiţiei birocratice definite de Weber, teoretic aceştia îşi ocupă poziţiile datorită competenţelor demonstrate, promovează un proces de decizie raţional şi respectă cadrul legal de acţiune. Dincolo de aceste poziţii formale (care nu se încadrează atât de strâns în regulile teoretice) există o multitudine de lideri informali care exercită o influenţă variabilă dar inevitabilă; multe instituţii administrative au constatat din experienţa proprie că, paradoxal, un efort de control total al activităţilor organizaţiei prin intermediul reţelelor formale şi neglijarea aspectelor ce se plasau în afara acestora conduce în mod automat la dezvoltarea unor reţele informale extrem de puternice (nu putem exclude de aici posibilitatea contopirii celor două nivele prin apariţia unor lideri formali dotaţi cu carismă sau abilităţi de comunicare informală deosebite). Conştientizarea acestor realităţi şi folosirea relaţiilor informale de către nivelul managerial poate evita ajungerea la situaţia cea mai nefericită reprezentată de existenţa a două reţele - formală şi informală ce urmăresc obiective diferite şi care poate afecta în mod determinant activitatea organizaţiei.

Existenţa însăşi a poziţiei de lider se bazează pe o interacţiune în interiorul grupului; accesul la această poziţie se bazează pe încrederea comunităţii că individul în cauză este capabil, mai mult decât alţii, să realizeze interesele acesteia; pe de altă parte liderul reprezintă o persoană capabilă să identifice existenţa unor nevoi nesatisfăcute în interiorul grupului şi să

[24] Dudau A., "Leadership in the Public Sector Partnerships: A Case Study of Local Safeguarding Children Boards", Public Policy and Administration 2009; 24; 399

se erijeze în poziţia de apărător al acestora, poziţie ce poate fi păstrată atât timp cât efortul său este încununat cu succes.

Pe lângă cele prezentate, conceptul de leadership mai implică termeni precum: puterea şi autoritatea, văzută ca exercitarea legitimă a puterii, dar şi elemente cheie ca: lider, subordonat, relaţia lider-subordonat şi aspecte situaţionale.

Aceaste aspecte evidenţate mai sus implică din start acordarea unei atenţii deosebite caracteristicilor resursei umane şi contextului organizaţiilor publice, deoarece organizaţiile publice sunt profund influenţate de mediul lor, cea mai vizibilă şi puternică formă de influenţă fiind cea politică. Liderii administrativi nu pot să ignore această realitate ce semnifică modificări semnificative de valori şi obiective, priorităţi şi strategii în funcţie de ciclurile electorale. Influenţa exercitată de liderii administrativi nu se referă doar la aspectele interne ale organizaţiilor ci şi la dezvoltările exterioare acestora. Perceperea administraţiei publice ca un simplu aparat ce aplică în mod mecanic reglementări şi politici definite la nivel politic şi răspunde automat cererii sociale este mult prea simplistă; administraţia acţionează ca un actor distinct (alături de cei sociali şi politici) în alcătuirea agendei administrative şi exercită un efect socializator deloc neglijabil.

Liderii, despre care Manfred Kets de Vries spunea că sunt „neguţători ai speranţei”, sunt acele persoane care ocupă poziţia centrală în cadrul unui grup, având influenţa cea mai mare în mobilizarea şi focalizarea eforturilor membrilor grupului în direcţia realizării sarcinilor comune. Liderul este „persoana care administrează (conduce) ori îndrumează (dirijează) pe alţii”, acea persoană care exercită puterea au o mare influenţă în cadrul unor grupuri sociale de diverse mărimi (societăţi, naţiuni, comunităţi, organizaţii, grupuri mai mici, etc.); persoana care obţine rezultate remarcabile cu o eficacitate sigură în oricare domeniu de activitate, indiferent de obstacolele care îi stau în faţă.[25]

Un alt concept pe care îl vom aborda în acest subcapitol este cel referitor la liderii comunitari, care se deosebesc de ceilalţi prin responsabilitatea manifestată faţă de bunăstarea şi progresul comunităţii din care fac parte. De cele mai multe ori, atunci când spunem lideri ne gândim în primul rând la cei aleşi în funcţii publice. Însă pentru a fi un lider nu trebuie neapărat să candidaţi sau să fiţi numit într-o poziţie de conducere. Liderii comunitari de multe ori se autonumesc. Ei nu pornesc la drum cu gândul de a deveni lideri ci sunt mai degrabă persoane interesate de o anumită problemă existentă în cadrul comunităţii, încep să lucreze

[25] Kets de Vries, op. cit., p. 3

pentru a o rezolva, adună alţi oameni în jurul lor şi, înainte chiar ca ei să îşi dea seama, devin lideri[26].

Leadershipul este cea mai importantă resursă într-un proces de dezvoltare a comunităţilor din care facem parte. Dacă unul din membri comunităţii este în vreun fel implicat într-un grup comunitar sau o organizaţie atunci în mod sigur are nevoie de competenţe specifice leadershipului pentru a putea realiza ceva cu adevărat important. Şi de fapt unul din lucrurile cele mai importante pe care un lider le poate face este să asigure cadrul şi să încurajeze formarea unor noi lideri în cadrul organizaţiei, companiei sau comunităţii respective. Liderii sunt cei care fac ca lucrurile să se întâmple. Ei au viziune, au iniţiativă, pot influenţa oamenii, pot face propuneri, pot organiza logistica necesară, pot soluţiona anumite probleme, duc lucrurile până la capăt şi, mai ales, îşi asumă responsabilităţi.

26

http://www.greenagenda.org/img_upload/93e765c8739c6010c3a0a1197d1d5c54/Imbunatatirea_Capacitatilor_de_Leadership.pdf

SOCIAL RESPONSIBILITY VERSUS MANAGERIAL PERFORMANCE AS A PSYCHOLOGICAL STRATEGY IN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT

Rareș Vladimir Nițu, PhD Student, USAMV Bucharest; Simona Maria-Baranga, PhD, "Matei Basarab" National College, Rm. Vâlcea; Laurențiu Baranga, Prof., PhD, "Valahia" University of Târgoviște

Abstract: Staff recruitment, benefits systems, professional training programs, internal communication, health, employee safety, their involvement in community life and their attitude to the environment, stress management, change management - all get a new dimension if they are addressed from a double perspective of organizations that are aware of the social impact. Over time, the concerns of psychologists and managers about explaining human behavior have given rise to a number of motivational theories. This paper presents 3 motivational theories which are considered more important, namely:

- *the theory of content - emphasizes the specific factors that motivate employees as individuals. These individuals can originate in themselves, referring to certain necessities and aspirations; or they belong to the micro-context in which they operate, that is, the position they occupy;*
- *the motivation process theory focuses on the dynamics of motivation, starting with the initial energizing of behaviors, continuing with the selection of alternatives and reaching the current effort. The process theory emphasizes psychological processes or forces that have an effect on motivation as well as on primary needs;*
- *the instrumental theory asserts that rewards or punishments serve as means to cause people to behave or act in different ways.*

Key words:*responsibility, performance, motivation, psychology, recruitment.*

1. The relationship between motivation and performance

The basic conditions for professional satisfaction can include greater comparative pay, a fair pay system, real opportunities for promotion, participatory management and attention to the needs, desires and feelings of the people, a reasonable degree of social interaction in the work environment, interesting and varied tasks, and a high degree of autonomy: controlling the pacea of work and working methods. The degree of satisfaction achieved by individuals depends to a large extent on their own needs and expectations, but also on the working environment.

However, no obvious connection has been established between satisfaction and performance. A satisfied worker is not necessarily a highly productive professional, and a high-productivity professional is not necessarily a satisfied worker. The assertion that good performance leads to satisfaction, rather than vice versa, has not been proven.

.

1.1. Employee Performance Assessment

Performance assessment is the activity of comparing and comprising the obtained results, the physical-intellectual, professional and managerial potential with the objectives and requirements of the occupied position.[1]

In the eighth decade, a stream of thinking, namely performance management, emerged, according to which performance assessment requires not only the measurement of results but also the analysis of the behavior that led to the achievement of the results.

Performance management leads to the determination of strengths and weaknesses of employees and to the identification of forward-looking performance solutions. It also gives employees the opportunity to discuss their problems and aspirations. In this way, the evolution of performance turns from a stressful process into a permanent and constructive one.

In some authors' opinion, evaluation is considered to be all the processes through which value judgments are made on employees in the enterprise, considered separately as holders of certain positions, in order to reassess the essential elements of how to achieve the objectives and tasks assigned and exercising competencies and responsibilities, rewarding and sanctioning, setting up ways to improve training, and shaping the prospect of promotion[2].

2. Motivation and performance the optimal motivation

Motivation is not just a theoretical concept, an end in itself, it is and must be a precious "tool" increasingly used by leaders to achieve superior performances, meaning by performance in particular to achieve goals in optimum consumption and (lower) costs and(higher) quality, etc. Only this way explains the increased interest of practitioners towards motivation, a concept that has not until recently been highly theoretical.

The relationship between the intensity of motivation and the level of performance is dependent on the complexity of the activity (task) the individual has to accomplish.

In simple tasks (repetitive, routine, automated, with fewer solutions), as the intensity of motivation increases, performance levels also increase.

In the case of complex tasks (creative, content-rich and solving), increasing the intensity of motivation is associated up to a point with increased performance, after which the latter decreases. This development was demonstrated by Yerkes and Dodson in a research conducted in 1908. On the same occasion, the optimal motivational concept was launched, namely an intensity of motivation to achieve high performances or at least those expected, in particular in two situations, namely:

- when the difficulty of the task is correctly perceived by the individual; In this case, the optimal motivational means the correspondence, even equivalence, between the sizes of the two variables (for example, if the difficulty of the task is high, it means that there is a great need for motivation to accomplish it, if the difficulty is medium, medium intensity motivation is sufficient, etc.);

---

[1]Căprărescu,Gh., „*Evaluarea, perfecţionarea şi promovarea personalului de conducere, Management"*, Editura. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti 1992, p. 251

[2]Nicolescu,Ovidiu , Verboncu,Ion, *Management*, Editura. Economică, Bucureşti 1997, p.459

- - when the difficulty of the task is perceived incorrectly by the individual, in this case, the individual will not be able to mobilize the energies and efforts necessary to accomplish the task.
The difficulty of the task can be assessed incorrectly, underestimating it (in this situation the individual is sub-motivated, acting in the conditions of an energy shortage, which will eventually lead to the failure of the task) or ***overestimating*** it, which causes the individual to be over-motivated and act under the conditions of an energy surplus that could disrupt, stress, spend energy resources before confronting the task, etc.
Under these circumstances, in order to obtain optimal motivation, a slight imbalance between the intensity of motivation and the difficulty of the task is necessary.
For example, if the difficulty of the task is medium but incorrectly assessed as high, then an average intensity of motivation is sufficient and, therefore, slight submotivation is required. If the difficulty of the task is average, but considered - incorrectly - as low, an average intensity of motivation is sufficient and therefore a slight supermotivation is indicated.
Here, the following conclusions can be drawn:
- intrinsic reasons lead to greater and more stable performance over time than extrinsic reasons;
- extrinsic reasons may be negative and positive. The latter are more efficient - both productive and human – than the negative ones. It is preferable that negative extrinsic motives be applied only in exceptional situations and for quantitative performances that require simple activities.
Positive extrinsic reasons have an important role in motivating performant activities.

In order to achieve the optimal motivation one must consider a permanent combination of positive extrinsic motivation and intrinsic motivation to achieve not only the increase in performance but also the development of the human potential of personal life.

1. Increasing managers' effectiveness in achieving motivation

The ability to make people work with you and for you, in short, the art of motivating others about common goals is essential to the success of any manager[3]. At the same time, this opportunist by excellence (manager) is almost exclusively concerned with the operational character of motivation. In the activity of modern leaders, the prediction of the behavior of their collaborators is essential, and even if it is extremely difficult to predict the specific behavior of each and every one of them, the specialists must identify not only who is responsible for a particular behavior but also how it can be influenced; in essence, only identifying causes is a sterile action without echo in the management process if they can not act on their basis. Behavioral sciences must therefore provide him, first of all, even if speculation and theoretical analysis are interesting, the answer to the fundamental question: can people be motivated? and implicitly to elucidate the notion of directed behavior. Regardless of the negative connotations that the notion awakens us (until manipulated behavior is not a noticeable distance) we are dealing with a concept much more known and used by everyone.

A brief analysis of life experiences will highlight that usually many of human actions are preceded by anticipation of what interlocutors, voters, collaborators, friends, family, etc. are expecting from us, we behave as we hope we please (or disturb) others. Success is conditioned by either clear information or by foreseeing expectations.

Therefore, simplistically, through directed behavior we must understand the direction of another person's favorable reaction through behavior in consonance with their desires, their hopes.

---

[3] Caprarescu,Gheorghiţă, Stancu, Daniela, Georgiana, Anghel, Georgiana, *Managemenetul resurselor umane, Sinteze, grile, studii de caz,* Editura Universitară, Bucureşti 2009

Note that, in fac,t the manipulated person is not the collaborator, but the leadership framework that, in order to motivate their employees, must have the behavior as close as possible to their expectations[4]; in fact, this change of meaning is one of the fundamental changes in modern leadership style.

The purpose of this subchapter is to show what managers need to know so as to improve employee performance by directing their behavior, motivating them.

Possible responses were sketched out by looking at the forms of motivation, knowing that each form corresponds to specific types of motivation that cause people to work. The training and, to a possible extent, the most accurate knowledge by managers of these reasons with the help of observation and even diagnosis is an essential condition for the ability of leaders to respond to the challenge.

Identifying real reasons can often be a difficult process, as there is a risk that managers may consider their own motivations when they appreciate their collaborators. In other words, knowing the real motivations of employees does not have to be, above all, an intuitive process without excluding it, but must be based on a whole motivational tool. It is very easy to have misconceptions about what makes people work or not. If the diagnosis is incorrect, then measures to correct existing situations may be totally inappropriate.

The fundamental change brought about by the new approach to human resource management is that the goal is no longer to engage people in the given parameters, but the goal becomes their involvement in the enterprise's business to the fullest extent possible.

We are no longer dealing with individually set performances, but with enterprise-level goals, the individual being drawn to their achievement.

To achieve this goal, a leadership framework has a wide variety of tools such as:

- enhancing the self-confidence of workers in order for them to become motivated to engage in complex activities;

- capitalizing on work by creating opportunities for obtaining satisfaction and avoiding dissatisfaction at work or by building a climate of appreciation of well-done work;

- ensuring constructive competition;

- providing a stimulating pay system;

- delegation, etc

The success of using these tools depends on the existence of a correlation between the person and the position they occupy. In order to be able to implement, with the chance of success, the motivation methods and techniques, when designing the positions, the motivational implications must also be taken into account in order to obtain the best person-to-position correlation.

---

[4] Prodan, Adriana, Rotaru, Anton, *Managementul resurselor umane,* Editura Sedcom Libris, Bucureşti, 2006

By starting with "the right man in the right place", it is much easier to act in accordance with the new optics brought about by the training and motivation of the workers.

Another aspect to be taken into account when it is argued that managers need to know motivation is that one can speak of individual motivation, but also of group motivation. The reason why the group motivation is debated is precisely the fact that the enterprise is a social group and, as any society, it brings about specific needs. Group motivation being a specific problem area, the idea of pproaching it in a marketing manner occurred, thus defending internal marketing as an effective way of practising human resources management.

This is the second time we refer to this parallel field, being justified this time, too. What would be the hiring of leaders in internal marketing?

It would involve, first of all, the establishment of the product for sale.

This is, of course, its organization and leadership. The company has: identity and image, leaders and their personalities, plans and projects for development, organization and functioning, development possibilities, working conditions, climate and environment, products and services, etc. By motivating to attract employees to the objectives of the enterprise, it is obvious that the employee's accordance to the requirements of the enterprise becomes a conscious and professional assumption.

Secondly, it is necessary to establish the market for conquest. This consists of the entire staff of the enterprise, with its unique characteristics: personality and culture, experience and knowledge, technical and human skills, responsibilities, belonging and origin etc.

Thirdly, it is the commercial relationship, namely the human-organization relationship, always pursuing the optimization of the interactions. If "external marketing" pursues economic goals, internal marketing pursues social ends (enhancing human capital).

For a secure diagnosis, the internal marketing approach starts with a process of knowing and understanding of the internal market. We refer in particular to knowing the motivation of this market, namely:

- detecting the expectations and needs of the company's employees;
- assessing levels of satisfaction or dissatisfaction with business development policy, leadership style, organization and way of operation;
- images produced by enterprises or their services;
- the terms of the employment contract, etc.

Taking into account the aim pursued, namely increasing work performance to achieve business objectives, internal marketing is precisely the set of methods and techniques that, in practice, use logic to allow businesses to increase performance in the interests of both customers and to their own collaborators.

In conclusion, the concern of managers to get the maximum from their employees must take into account both the motivations of each individual and the specific motivations at the level of the group. Only together these two levels of approach allow the knowledge of the real situation and the consequent measures to be taken.

A list of such measures, in fact practical steps that can create and sustain a motivating work environment can be the following:

- setting exciting, yet realistic and achievable goals; the manager must involve employees in determining their own goals; people need to feel they have control (total or at least partially);
- informing employees about the decisions that will influence their work and, in fact, about any important aspect related to the organization;
- increasing individual responsibilities through more delegation; the activity should be distributed so that everyone has the chance to assume more responsibility and gain more experience;

- employees' clear understanding of the fact that achievements and failures depend on the clear definition of the relationship between effort and reward (ensuring that employees have correctly understood this relationship);
- recognizing employees' achievements without banalizing rewards by distributing them too easily.

These measures, in fact, are the basis for good employee management and motivation does not seem to be such a nebula as it sounds to many people.

The rich motivational instrumentation includes many theories of motivation, each of these theories presenting certain models of not only theoretical value but also special practice.

4. Staff motivation requirements

Managing effective motivation involves and also demonstrates the experience and performance of many organizations in the developed countries, their compliance with a set of requirements, namely:
- employing and using within the organization people who appreciate the results it provides.
- determining the items that people want and offering them as rewards.
- ensuring employees at all times with interesting tasks that "defy" theirbpossibilities, self-indulgence, creativity, using methods such as: switching positions, widening the content of functions, enriching positions etc.
- customizing the motivations as a way, size and way of granting according to the characteristics of the employees, up to their personalization.
- providing incentives, especially economic, to gradually save resources and provide motivational and professional prospects for long-term employees, based on reasonable and affordable expectations.
- communicating the employees, very explicitly, the tasks, the level of achievements and the expected performance.
- employing employees on the positions that suit them, so that they like what they do, thus achieving their self-compensation.
- combined use of economic and moral-spiritual rewards.
- informing employees about the rewards and sanctions provided by the actual results.
- providing economic and moral-spiritual rewards at different times, as needed.
- applying economic and moral-spiritual motivations immediately after completing the scheduled work processes.
- minimizing staff sanction.
- provide employees at all times with those rewards that they want and still await.
- motives for employees to be perceived by them as appropriate.

The examination of these requirements results in their comprehensive scope, starting from the selection of staff itself, as well as from the treatment of motivational processes in their dynamics. In other words, it is intended to prevent the phenomenon of moral wear and tear of motivations. It can also be observed that motivation is not addressed in itself, but integrated into managerial processes and relationships, especially those of an organizational nature.

References

[1] Căprărescu,Gh., „*Evaluarea, perfecţionarea şi promovarea personalului de conducere, Management*”, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1992, p. 251

[2] Caprarescu Gheorghiţă, Stancu Daniela Georgiana, Anghel Georgiana, *Managemenetul resurselor umane, Sinteze, grile, studii de caz,* Bucureşti, Editura Universitară, 2009

[3] Kotler, Philip *Managementul marketingului,*, Bucureşti, Editura Teora

[4] Nicolescu Ovidiu , Verboncu Ion, *Management*, Bucureşti, Editura Economică, 1997, p.459

[5] Prodan Adriana, Rotaru Anton, *Managementul resurselor umane,* Bucureşti, Editura Sedcom Libris, 2006

IMPLEMENTING PROJECT MANAGEMENT.CONCEIVING THE PROJECT THAT AIMS TO ACHIEVEMANAGEMENT PLAN

Laurenţiu Popa, PhD

Abstract: A project can be designed on different levels, encompassing problems of different dimensions. That is why we believe it is important to detail the concepts of project management.
Despite the extremely large variety of programs and projects, there are, however, some general features that we will find, regardless of geographic or temporal dimensions, and without the size of budgets or teams being of any importance.
On the other hand, even a simple listing of definitions of these general characteristics can help us to better outline the internal approach of a project.

Key words: management, coordination, project, objective, development.

1.1.Conceptul de Management

- **management = coordonare**

1.1.1. Definiţii generale

Managementul proiectelor este un domeniu destul de recent apărut, iar importaţa sa a cunoscut o creştere majora datorită faptului că, la scară europeană şi internaţională, tot mai multe acţiuni se desfăşoară în cadrul unor proiecte. Resursele utilizate de aceste proiecte (mai ales cele financiare) au un rol din ce în ce mai în dezvoltarea economică iar aria lor de aplicabilitate este în creştere.

Definitii**:**

- „Arta de a şti precis ce trebuie să faci, cât mai bine şi cât mai ieftin”(F. Taylor - întemeietorul managementului ştiinţific)
- „Arta de a realiza lucrurile (obiectivele) prin alţi oameni”. (Mary Parker Follet)
- „Managementul presupune atingerea scopurilor organizaţionale printr-o conducere efectivă şi eficentă ca urmare a planificării, organizării, coordonării şi controlului resurselor organizaţiei” (Richard L. Draft)

1.1.2 Functiile managementului

- Planificare:

Scop: Definirea viitorului organizaţiei, proiectului, grupului, individului.
Presupune: obiective, strategii, si plan de implementare.

- Organizare

Scop: proiectarea şi menţinerea mediului intern adecvat desfăsurării eficiente a activităţii.
Presupune: - structura de organizare(compartimente,arii de control, autoritate)
- documentele SO(organigrama, regulamentul intern de functionare si organizare)

- Conducere

*Scop:*Influenţarea personalului pentru antrenarea la acţiune în vederea realizării obiectivelor stabilite.

Presupune: modele de comportament, motivare, stiluri de conducere (autocratic, participativ, liber)

- Control

Scop: Menţinerea cursului acţiunilor spre obiective stabilite.

Presupune:- procese de control(feedback; în timp real; feedforward)
- acţiuni coercitive(redistribuire atribuţii, instruire personal)
- tehnici de control (audit, CPM, PERT)

Relatia intre RESURSE → CONVERSIE → PRODUS

Resurse: - oamenii (resursele umane – munca)
- maşinile şi materialele (resursele materiale - materialele)
- banii (resursele financiare – capital)

Proces de conversie: succesiune de activităţi care transformă resursele în rezultate (produse).

A. Procese de conversie repetitive(în întreprinderi şiinstituţii):

a) procese de producţie care au ca rezultat:
- produse industriale
- bunuri de consum

b) procese de servire care au ca rezultat:
- servicii interne
- servicii de piaţă
- servicii publice

B. procese de conversie nerepetitive:

- necesită realizarea unei structuri temporare numită **PROIECT**
- prin **proiect** pot fi realizate produse, servicii, lucrări tehnice, construcţii

Produsul - orice entitate care se obţine dintr-un proces de transformare si anume:
- produse hard care sunt tangibile: maşini, produse industriale,bunuri de larg consum
- produse soft care sunt realizări intelectuale: regulamente, proceduri, software
- produse procesate care sunt materiale ce au suferit prelucrări: ulei, brânză etc.
- servicii care sunt prestări ce au valoare pentru un client: servicii de piaţă, sevicii interne, şi servicii publice etc. .

Rolul managerilor este de a concepe procesul de conversie şi de a urmări realizarea sa cu eficenţă, pentru obţinerea produsului.

1.2. Conceptul de Proiect

1.2.1 Etimologia cuvântului proiect

Proiectul reprezintă o sumă de activităţi care conduc la realizarea unui scop comun şi necesită un consum important de resurse (umane, materiale, financiare, echipamente,informaţii

documentare şi timp). Punerea în practică a unui proiect presupune un moment iniţial şi un moment final al proiectului, deci o durată de realizare. Momentul iniţial este considerat cel în care se ia decizia de a se trece la conceperea unui proiect, iar cel final este cel în care se închie ultima activitate prevăzută de proiect

- Proiectum (lb. latină) – "a arunca ceva înainte"
- Project (lb. engleză) – "ceva ce vine înainte ca orice altceva să fie făcut"
- Iniţial cuvântul proiect ("project") însemna un plan
- După 1950 cuvântul "project" a capătat şi valenţa de realizare efectivă a planului
- Proiectul a reprezentat o inovare managerială
- Are drept scop orientarea resurselor pentru obţinerea unui produs printr-un proces nerepetitiv cu o eficienţă mai mare.

1.2.2 Poziţionarea proiectului între produsele realizate

Fig.1. Poziţionarea proiectului intre produsele realizate

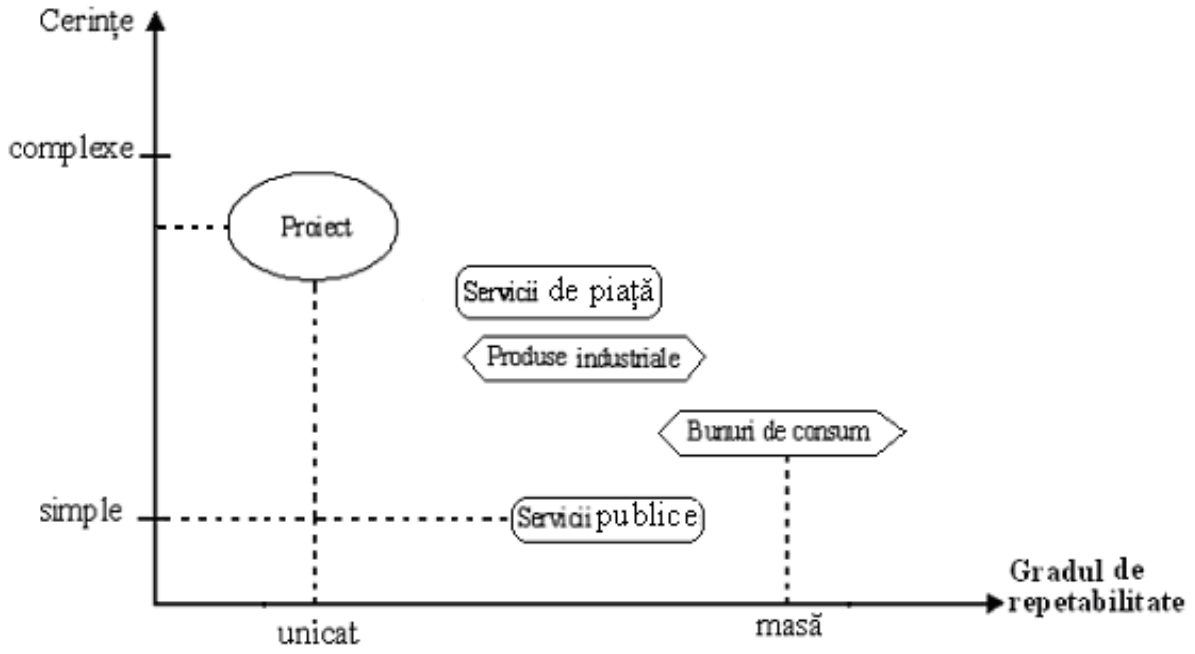

1.2.3 Definiţia proiectului

- *Comisia Europeană*: „Un proiect reprezintă un grup de activităţi care trebuie realizate într-o secvenţă logică, pentru a atinge un set de obiective prestabilite, formulate de client."
- *Guvernul României*: „Proiectul este un scop bine definit, care este prevăzut a fi realizat într-o perioadă determinată şi în limitele resurselor alocate şi căruia îi este ataşat un set de reguli obiective şi activităţi."
- *Standardul francez X50 – 105:* „Proiectul este un demers specific care permite structurarea metodică şi progresivă a realităţii ce va veni. Proiectul este definit şi executat pentru a da un răspuns la nevoile utilizatorului sau a unui client, şi implică definirea unui obiectiv şi a unor activităţi de întreprins, folosind resursele date."
- *Standardul britanic BS6079*: „Un proiect ar trebui să aibă următoarele trăsături:
  - să fie nerepetitiv;

- să aibă o noutate din punct de vedere managerial;
- să implice risc şi incertitudine;
- să aibă rezultate impuse, o calitate determinată, parametrii de siguranţă;
- costurile sunt clar menţionate iar resursele impuse;
- realizarea se face printr-o echipă constituită în mod special."

- *PMBOK Guide*: „ Un proiect este un efort temporar asumat pentru a realiza un produs, un serviciu sau un rezultat unic"

Conceptele cheie:

- realizarea unui produs nou şi a unor lucrări cu caracter complex şi eterogen
- folosirea unei structuri temporare unice
- ordonarea activităţilor după un calendar optim care trebuie respectat
- utilizarea eficientă a resurselor

Proiectul este o acţiune specifică, nouă, care structurează metodic şi progresiv o realitate viitoare, ce nu are un echivalent exact.

1.2.4 Clasificarea proiectelor

Există o foarte mare varietate de proiecte.Orice incercare de epuizare a subiectului va avea intotdeauna dezavantajul limitării.Proiectele sunt de obicei clasificate astfel.

a. După amploarea obiectivelor**:**

- organizaţionale
- locale
- regionale
- naţionale
- internaţionale

b. După domeniul obiectivului şi activităţilor proiectelor**:**

- proiecte sociale
- proiecte culturale
- proiecte economice (proiecte de construcţii, de inginerie, de C-D etc.)
- proiecte artistice
- proiecte ecologice
- proiecte de management

Proiecte de construcţii:

- sunt predictibile
- au siguranţă la îndeplinire
- permit urmărirea fermă prin costuri

Proiecte de inginerie:

- realizează un studiu tehnic pentru un produs ce satisface o cerinţă de piaţă
- utilizează cunoştinţe tehnice, echipamente şi tehnologie
- rareori eşuează şi sunt abandonate

Proiecte de cercetare – dezvoltare:

- nu au pregătire anterioară

- apelează la noi concepte şi noi tehnologii
- sunt nesigure, nepredictibile
- presupun multe schimbări ale ariilor de cuprindere şi ale obiectivelor

c. După mărime**:**

- *proiectele mici:*
  - au termene de maxim un an
  - au valori reduse
  - permit angajările part - time
  - au cerinţe tehnologice modeste sau medii
  - permit o urmărire directă zilnică
- *proiecte medii:*
  - au termene cuprinse între 2 şi 3 ani
  - au valoari medii
  - permit angajările part/full-time
  - au cerinţe tehnologice medii
  - urmărirea se realizează prin raportări
- *proiecte mari:*
  - au termene lungi, mai mult de 3-5 ani
  - au valoare ridicată
  - permit numai angajări full-time
  - au cerinţe tehnologice performante
  - apelează la instrumente şi programe specifice
  - urmărirea se realizează prin raportări de control

1.3. Management de proiect.

1.3.1.Repere istorice

- Disciplină multideterminată - informaţii din construcţii, inginerie, apărare etc
- Henry Gantt - întemeietorul managementului de proiect (supranumit şi părintele planificării şi a tehnicilor de control) , a studiat ordinea operaţiilor în muncă fiind cunoscut pentru "diagramă Gantt", tehnică de bază în Managementul de proiect.
- Anii 1950 - începutul erei Managementului de proiect modern (înainte de anii 1950, proiectele erau coordonate utilizându-se în principal Diagrame Gantt şi diverse tehnici şi instrumente informale);
- 1955 - metoda probabilistică **PERT** ("Program Evaluation and Review Technique") către Booz-Allen & Hamilton pentru Marina Militară a Statelor Unite în cadrul proiectului Polaris (Polaris este o rachetă balistică cu lansare de pe submarin)
- 1957 - **„Metoda drumului critic** (CPM)" dezvoltată de către DuPont în colaborare cu Remington Rand Corboration pentru coordonarea proiectelor de întreţinere a uzinelor
- 1967 - ia naştere, în SUA, Institutul Managementului de proiect (Project Management Institute - PMI).

Premisa acestui institut este aceea că tehnicile şi instrumentele utilizate de către managementul de proiect sunt aceleaşi indiferent de industria în cadrul căreia sunt utilizate

- 1967 - s-a înfiinţat, în Europa, Asociaţia Internaţională pentru Managementul de proiect (The International Project Management Association - IPMA)
- 1981- PMI crează „A Guide to the Project Management. Body of Knowledge" – PMBOK Guide)

Managementul de proiect constă în planificarea, organizarea şi gestionarea(controlul) sarcinilor şi resurselor ce urmăreşte atingerea unui anumit obiectiv, în condiţiile existenţei unor constrângeri referitoare la timp, resurse şi costuri.

1.3.2 Principiile managementului proiectelor

Indiferent de tipul de proiect, independent de personalitatea şi stilul managerului său şi de metoda specifică adoptată, managementul de proiect va respecta următoarele principii:

1. *Unicitatea obiectivului*: un proiect are un singur obiectiv principal (general). Acesta este motivul pentru care proiectul există şi este finanţat. Atingerea obiectivului înseamnă rezolvarea problemei care a fost identificat_ la începutul ciclului de viaţă proiectului.

2. *Managerul de proiect* (coordonatorul) - proiectul este condus de un singur manager ("team leader") care are, pe lângă competenţa necesară, întreaga autoritate şi completa responsabilitate în ceea ce priveşte conducerea proiectului. În funcţie de capacitatea sa managerială, de talentul şi stilul său de lucru, managerul de proiect poate delega colaboratorilor din echipa sa ("project team") luarea unor decizii. Este important ca delegarea să se facă prin notificări scrise, pentru ca fiecare să-şi asume responsabilitatea, potrivit rolului său în proiect. Membrii echipei răspund pentru propriile decizii (fie că sunt sau nu delegate de şeful de proiect) în faţa managerului de proiect.

3. *Descompunerea structurală proiectului*: în funcţie de complexitatea proiectului, acesta se împarte în subunităţi structurale (subproiecte, sarcini, grupuri de activităţi, activităţi) pentru a utiliza competenţa fiecărui membru al echipei. Nici un manager de proiect nu ar putea conduce singur proiecte cu sute, mii sau chiar sute de mii de activităţi care se desfăşorară de cele mai multe ori simultan şi în locaţii diferite.

4. *Abordarea pornind de la obiectiv către resurse*: alocarea resurselor necesare realizării obiectivelor proiectului se face numai după ce sunt identificate toate activităţile necesare; resursele se calculează şi se alocă numai pentru punerea în practică a acestor activităţi. Niciodată nu se vor elabora proiecte al căror obiectiv este numai consumarea unor fonduri.

5. *Evaluarea/Reevaluarea:* este recomandabil ca, încă din faza de concepţie, după fiecare etapă sau stadiu al proiectului să fie prevăzută o etapă de reevaluare care să permită luarea deciziilor impuse de practică. Aceasta deoarece probabilitatea săvârşirii unor erori este mai mare în faza de concepţie a proiectului, iar consecinţele acestora se pot identifica relativ târziu, abia în faza de implementare. Costul remedierii lor este cu atât mai mare cu cât sunt identificate mai târziu. Prin reevaluări şi analize succesive se pot identifica eventualele erori încă din faza de „proiectare", când costurile sunt minime.

6. *Monitorizarea şi evaluarea*: proiectele sunt obligatoriu permanent monitorizate intern (de managementul proiectului) şi pot fi monitorizate extern (de evaluatori din afara proiectului, de finanţator etc).

1.3.3. Obiectivele proiectului

Din această perspectivă, definirea obiectivelor proiectului capătă o importanţă majoră, pentru că în funcţie de acestea ne stabilim strategia şi metodele folosite.

Conform teoriei manageriale, obiectivele trebuie să fie de tipul "SMART":

Specifice – pentru a defini foarte clar ceea ce va fi realizat.

Măsurabile – rezultatul obţinut trebuie să poată fi măsurat.

Acceptate – de toţi membrii echipei.

Realiste – pentru a putea fi îndeplinite.

Timp precizat – stabilirea unui interval de timp realist pentru a le realiza.

Pentru atingerea obiectivelor vom avea întotdeauna nevoie de „puncte fixe" în care să evaluăm fiecare pas al proiectului, pentru a putea introduce corecţiile necesare. Aceste „puncte fixe" trebuie integrate unui plan de monitorizare internp, care să permiă evaluări intermediare, făcute înainte de momentul de sfârşit al proiectului când va fi prea târziu pentru a mai putea corecta ceva. De aceea, în cazul proiectelor mari, este necesar ca managerul să solicite periodic rapoarte de activitate. Acestea vor cuprinde nu numai realizările, ci şi eventualele probleme întâmpinate de membrii echipei în planul relaţiilor orizontale sau verticale. Impunerea unui asemenea plan de monitorizare nu este uşoară, dar este absolut necesară pentru păstrarea controlului asupra desfpşurării proiectului. Un manager care nu asigură monitorizarea internă nu va putea prevedea nici una dintre problemele inerente oricărui proiect şi nu îşi va putea exercita una dintre principalele atribuţii care îi revin – evaluarea periodică şi permanentă. Aceasta îi permite revizuirea obiectivelor şi redefinirea sarcinilor. De asemenea, el devine vulnerabil faţă de orice tip de monitorizare externă.

1.4. Fazele proiectului

Cea mai bună abordare a unui proiect este cea care aplică principiile general valabile ale managementului.Ori, managementul este definit ca o modalitate de gestionare eficientă a anumitor resurse, in condiţii prestabilite.Din păcate ne aflăm în situaţia în care resursele noastre(oameni,bani, echipamente, spaţii) nu sunt gestionate destul de eficient pentru a obţine un 'succes'.

Într-o primă fază , trebuie făcută **evaluarea** situaţiei existente, pornind de la identificarea problemelor majore şi a disfuncţiilor obiective constatate. Va rezulta o listă de probleme care trebuie ierarhizate pentru a departaja problemele „primare" de cele „secundare", astfel încât să fie posibilă identificarea relaţiilor cauză-efect.

A doua etapă este propunerea **obiectivelor** proiectului, pe care vrem să le atingem pentru a rezolva problemele identificate în prima fază, aceea de evaluare. Fixarea lor trebuie să ţină seama de ierarhizarea în obiective generale (care să corespundă problemelor primare) şi obiective particulare (care să corespundă problemelor secundare).

A treia fază este cea în care să stabilim, prin proiect, **căile de urmat** pentru a rezolva problemele identificate. Metodele şi tehnicile utilizate să fie cele mai potrivite pentru atingerea obiectivelor propuse.

A patra fază este cea a implementăii proiectului, a punerii lui în practică. Este momentul cel mai dificil şi va trebui făcut pas cu pas, astfel încât să nu pierdem controlul asupra desfăşurării activităţilor componente susinute de membrii echipei şi responsabili de succesul ei – arheologii. Fiecare dintre aceste sub-faze va trebui să aibă propriile obiective bine definite, care să permită în final constatarea succesului sau eşecului.

Post-evaluarea este a cincea etapă, în care trebuie analizate toate rezultatele obinute în faza precedent, prin compararea obiectivelor propuse cu realizrile finale. În caz de eşec, vor trebui reluate activităţile care au condus la eşec, evitând cauzele care au produs neîndeplinirea obiectivelor stabilite. Ciclul proiectului se reia apoi, revenind la faza de evaluare a noii

situaţii, de la care se porneşte pentru a stabilii alte obiective şi metode noi care să fie implementate.

Fig.2 Fazele proiectului

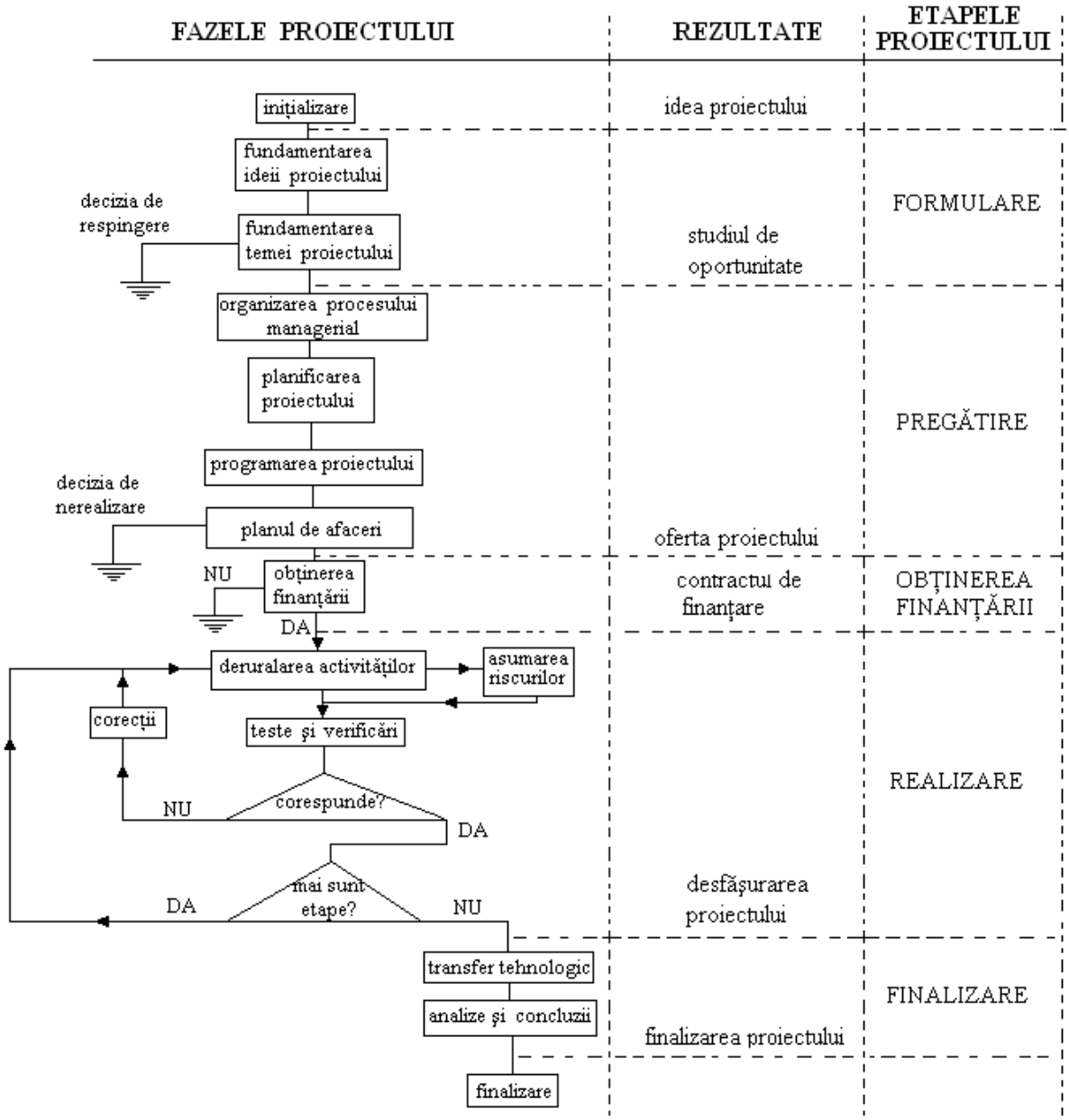

Fig.3. Relaţiile de cauzalitate ale proiectului

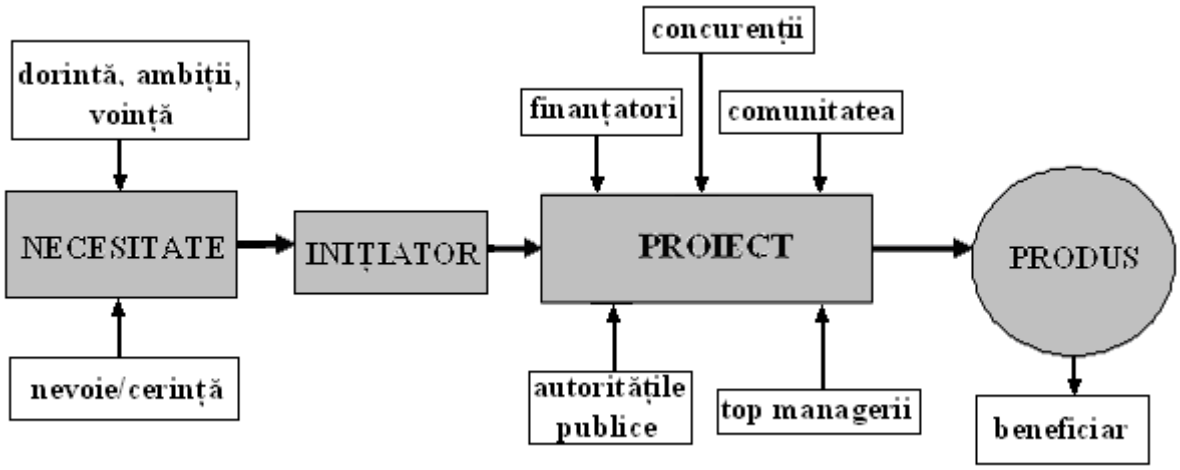

1.5. Planul de management

Elemente esentiale pentru pregătirea unui plan de management:

- asigurarea condiţilor pentru aplicarea prevederilor legale în vigoare privind protejarea patrimoniului cultural;
- stabilirea unor obiective clar definite pe termen scurt, mediu şi lung printr-un plan multianual de cercetare ştiinifică;
- identificarea factorilor de risc care pot aduce prejudicii sitului;
- definirea şi punerea în practică a strategiei care să permită înregistrarea corectă a tuturor datelor rezultate din cercetare;
- existenţa unei arhive în care toate informaţiile să fi fost depuse;
- existenţa unui plan de management al riscurilor (ex. măsuri contra incendiilor);
- existenţa unui plan de acţiune în caz de dezastru natural la nivel regional;
- asigurarea unor colaborări internaţionale pentru cercetarea şi conservarea sitului care să permită accesul la programele şi fondurile europene;

Conceperea proiectului care are drept obiectiv realizarea planului de management trebuie să aibă în vedere:

- Evaluarea zonei la momentul iniţial al planului de management (descriere cât mai exactă a zonei, incluzând planuri, ridicări topografice şi elemente cartografice)
- Definirea cât mai exactă a limitelor zonei (aşa cum apar ele în documentaţiile de urbanism care privesc situl)
- Identificarea resurselor care alcătuiesc potenţialul cultural,ştiinţific, turistic, economic
- Evaluarea tuturor acestor resurse în termenii aportului la posibila dezvoltare a zonei (cultural, ştiinţific, turistic, economic etc)
- Formularea obiectivelor propuse
- Identificarea constrângerilor existente
- Definirea proiectelor ce urmează a fi puse în practică
- Calendarul acţiunilor şi planurilor anuale
- Executarea lucrărilor

THE IMPORTANCE OF FISHING TOURISM, STRATEGIES AND PROJECTS

Rareș Vladimir Nițu, PhD Student, USAMV Bucharest

Abstract: Tourism is, undoubtedly, linked to the use and enhancement of natural, cultural and historical capital, but at the same time it is linked to the beauty of cities and regions as areas suitable for living, work and leisure. Tourism is dependent on the innovation, diversification and growth of visitors' products and services. The factors that apply changes to fish tourism over time are: population multiplication, revenue growth, leisure time, technology upgrading and road infrastructure.

Key words:tourism, fishing, vacation, recreation, economy

Scopul acestui articol este de a arăta strategii de prosperare a turismului, a comerţului în zone care sunt considerate a fi puţin probabile supuse dezvoltării.

Cu trecerea timpului, conştientizăm tot mai mult că planeta noastră este fragilă, complexă şi are o valoare nemărginită. În tot acest timp, activitatea de turism are tendinţa să se transforme într-o expresie tot mai cunoscută a acestei conştiinţe.

Studiile făcute cu privire la rolul turismului au făcut clar faptul că acesta are o influenţă însemnată pentru economia societăţilor şi culturilor diferitelor naţiuni.

Impactul pe care îl are turismul piscicol, dar si turismul in general, se face cunoscut pe mai multe planuri şi anume: social, economic, politic, cultural. Nivelul acestui impact este diferit de la ţară la ţară în principal în funcţie de stadiul de dezvoltare şi în funcţie de mediul politic în care se află.

O dată cu dezvoltarea mijloacelor de transport şi a tehnologiei informaţiei, zonele mai îndepartate au devenit accesibile, ceea ce a susţinut avansarea rapidă a turismului către zonele şi suprafeţele naturale.

Progresul tuturor metodelor de turism, activităţile de conducere în turism şi marketingul sectorului turistic trebuie să onoreze plenitudinea naturală, socială si economică a mediului înconjurător, prin valorificarea mijloacelor naturale, sociale şi educative şi in folosul generaţiilor următoare.

Domeniul turistic piscicol este apreciat pe plan internaţional, ca şi un accelerator pentru dezvoltarea economică şi este, deasemenea o parte integrantă a planului naţional de dezvoltare a României.

Turismul durabil are în vedere competenţa unei colectivităţi locale de a-şi păstra capacitatea de a face faţă concurenţei în privinţa turismului în relaţie cu noile destinaţii, de a ademeni noi oaspeţi, de a-şi păstra originalitatea, cultura unică şi de a nu dăuna simbolurilor şi calităţilor mediului înconjurător, cea mai valoroasă materie primă a sectorului turistic.

Industria turismului piscicol a avut parte de o evoluţie semnificativă de caţiva ani încoace, datorită programelor particulare care au participat la extinderea bazinelor piscicole-cu ajutorul investiţiilor-la renovarea unităţilor turistice, la dezvoltarea per ansamblu a amenajărilor de tip vacanţier dimprejurul bălţilor pentru pescuit.

În fiecare an, mii de turişti pasionaţi de domeniul pescuitului îşi dau întâlnire atât în mediul competiţiilor şi campionatelor la nivel local şi naţional, cât şi în mediul acţiunilor organizate de cei ce reprezintă pensiunile turistice sau alte tipuri de structuri de primire turistică.

Turiştii sunt mulţumiti de capturile impresionante, competitorii lăudându-se cu trofeele, iar banii care se obţin din impozite, taxe, costuri de inchiriere a echipamentelor, costuri de cazare, se duc într-un anumit procentaj, la bugetul de stat.

Deşi organele de autoritate româneşti nu au evaluat încă toate modalitaţile care ar fi necesare pentru stimularea potrivită a turismului romanesc, turismul piscicol aduce în continuare profit şi turişti din afara graniţelor ţării, potenţialul său, neexploatat îndeajuns, fiind în creştere.

Turismul piscicol ca şi progres economic

Atribuţia economică directă în legătură cu turismul piscicol este accentuată de:

- ajutorul oferit de turismul piscicol la mărirea produsului intern brut şi la creşterea câştigului pe ţară prin majorarea cantităţii încasarilor având ca sursă financiară turismul (sectorul de cazare, recreere, alimentaţie publică, persoanele delegate cu transportul, cât şi de firmele de turism), ca şi o consecinţă a creşterii de producţie;
- sprijinul acordat de aceasta în scopul sporirii prosperităţii regiunilor în care extinderea turismului piscicol este prezentă în mod deosebit (prin avantajarea infrastructurii din regiune, exploatarea resurselor şi a capacităţii de lucru etc).

Atribuţia economiei indirecte asociată turismului piscicol este consecinţa faptului că, atunci

când turismul piscicol a luat amploare, a impulsionat şi dezvoltarea altor subdiviziuni ce aparţin de economia națională.

Atribuţia socială a turismului

- Aportul turismului piscicol la reducerea şomajului. Turismul, fiind un domeniu atât de diversificat şi ramificat, a creat locuri de muncă şi meserii noi;
- Aportul turismului piscicol la reînnoirea competenţelor fizice şi spirituale a tuturor persoanelor implicate, cu rezultate absolut pozitive în eficacitatea muncii.

Atribuţia culturală si educativă

- Un turist îşi poate lărgi sfera de cunoştinţe din multe domenii, cum ar fi istorie, geografie, arhitectură, poezie etc., prin simpla vizitare a unei regiuni, ţări sau continent;
- Ceea ce poate avea urmari profitabile pentru un turist, este vizitarea oraşelor sau statelor cu nivel de civilizaţie ori cultură superior.

Atribuţia politică

Turismul piscicol are un important aport în favorizarea unei alianţe între populaţii ce aparţin de diverse culturi şi tradiţii. Turismul piscicol ajută foarte mult şi la dezvoltarea socială si economică, puterea activităţilor sale fiind de o variaţie însemnată, în funcţie de stat, de stadiul său de dezvoltare şi totodată de politică avansată faţă de acesta.

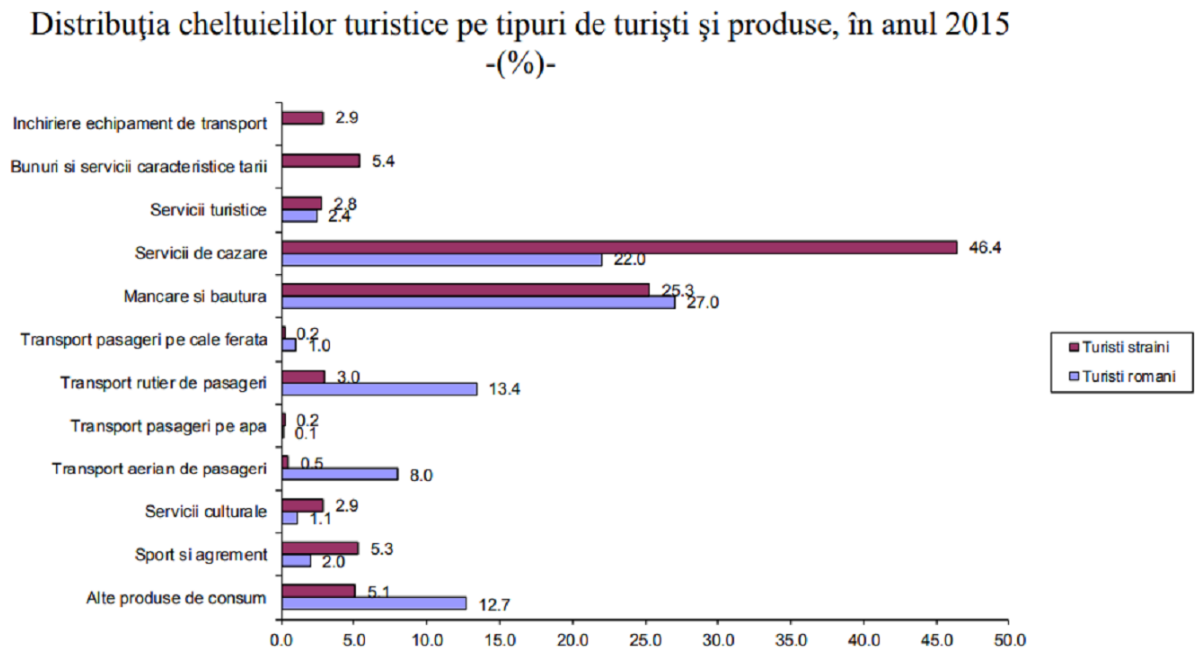

[1]

1.1.Piaţa şi cercetarea de piaţă

Sectorul turistic din România doreşte ca treptat cu intrarea in UE, să dezvolte principii de apreciere de baza la stadiu mondial, în ceea ce priveşte valoarea serviciilor puse la dispoziţie şi a obiectivelor naturale sau de manieră culturală pe care le posedă.

Executanţii de servicii turistice piscicole îşi derulează operaţiunile în circumstanţa unei pieţe şi anume piaţa turistică.

În această activitate, realizarea serviciilor are ca scop final produsul turistic pe piață, un produs care este deosebit faţă de bunul fizic.
Piaţa domeniului turistic piscicol a pus stăpânire pe un loc însemnat în piaţa internă naţională, devenind o diviziune clar evidenţiată a pieţei serviciilor. Aceasta se descrie prin cererea reală şi probabilă pentru un bun sau un serviciu, pentru mai multe bunuri şi servicii, la un anumit timp sau pe o perioadă de timp.

Acest sector al turismului, turismul piscicol, a fost adaptat şi modificat datorită tehnologiilor în privinţa informaţiilor şi a tehnologiilor de comunicare. Internetul a

[1]http://www.insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/contul_satelit_de_turism_2015.pdf

transformat total felul în care consumatorii orânduiesc vacanţele. În acelaşi timp, această transformare a avut ca efect stimularea promovării produselor şi serviciilor din domeniul turistic piscicol.

Piaţa turismului piscicol se sprijină pe comunicare şi informaţie. Prin urmare, prin intermediul websiteurilor se pot lansa, favoriza şi impulsiona serviciile turistice. Aşadar, profitul rezultat în urma acestor servicii, rămâne în ţara, participând la înmulţirea locurilor de muncă şi la creşterea economică.

Piața sectorului turistic piscicol este receptivă, cererea nefiind influențată doar de capacitățile pieței și de alternarea circumstanțelor, ci și de propunerile raporturilor turistice.

Mărimea pieței turistice este caracterizată prin organizarea, întinderea și capacitatea acesteia.
Organizarea sectorului turistic piscicol este condiționată de organizarea cererii si ofertei turistice.

Având în vedere întinderea pieței turistice piscicole, aceasta este structurată în: piața turistică locală, piața turistică zonală, piața turistică națională și piața turistică internațională.

Piața turistică locală este reprezentată de un numar scăzut de clienți, în timp ce oferta este concentrată pe funcțiile unei destinații.

Piața turistică zonală este reprezentata din numeroase destinații care pun la dispoziție un produs turistic cu o structura multi laterală, cu infrastructura de transport și comunicații dezvoltate.

Piața turistică națională este îngrădită de suprafața terestră a unei țari.

Piata turistică internațională este alcătuită din toate teritoriile naționale ce au precizate raporturi în patrimoniul turistic.

<u>Oferta turistică piscicolă este alcătuită din:</u>

- potenţialul turistic (atracţiile naturale şi antropice)
- baza materială (mijloacele de cazare, alimentaţie şi agrement) şi infrastructura generală;
- forţa de muncă, care prin număr, structură, nivel de pregătire determină valoarea producţiei;
- serviciile - forma sub care se prezintă de cele mai multe ori produsele turistice. [2]

[2] PATRIMONIUL TURISTIC AL ROMÂNIEI, Melinda CÂNDEA Tamara SIMON *Elena BOGAN*, Bucuresti, 2012,pag. 176

Considerente pentru înglobarea turismului piscicol în gruparea activităţilor destinatarilor de servicii:

- Acest punct de plecare provine din esența activității turistice, luând conturul unui șir de desfaceri, precum cele de planificare a vacanței, de mijloace de transport, de recreere, de agrement-toate acestea având în vedere îndeplinirea cerințelor consumatorilor de servicii turistice.
- Prin felul lor caracteristic, serviciile turistice au obligația de a elabora împrejurări pentru întremarea puterii fizice a corpului și în acelasi timp cu utilizarea în mod plăcut și recreativ a zilelor libere. Serviciile au nevoie să fie astfel organizate încât ca și consecință a consumării acestora, turistul să plece cu informații noi și deprinderi noi.
- Serviciile turistice piscicole alcătuiesc elementul relevant și stabil a ofertei turistice, participantul cel mai activ, trăsăturile acestora fiind întalnite în activitatea completă a lor.
- Cercetarea globală a arătat că existența unor resurse turistice prețioase nu exprimă instinctiv și un turism avansat. Adică, fără anumite servicii care să le facă apreciate, să le pună la dispoziția turiștilor, resursele se vor afla în continuare în exteriorul itinerariului economic.

1.1.1. Potenţialul turistic în România

Statutul de ţară carpato-danubiano-pontică este dat României datorită poziţiei geografice; munţii Carpaţi, fluviul Dunărea şi Marea Neagra sunt cele trei componente naturale definitorii în configuraţia peisagistică şi teritorială.

Orişice configuraţie a decorului natural conţine, în mod caracteristic, un anume volum de randament turistic; monitorizată pe treptele de bază ale reliefului, aceasta creşte de la şes, la dealuri şi podişuri, până la sectorul montan, singura abatere fiind litoralul şi Delta, care constituie aspecte fizio-geografice inedite. România este posesoarea unui tezaur nesfârşit de ramaşiţe antice, monumente excepţionale, de arhitectonie sau de artă, ca si a unei bogăţii de nepreţuit, care certifică transformarea şi perenitatea de muncă si de existenţă pe aceste ţinuturi, progresul culturii şi măiestria românilor.

Domeniul turistic s-a transformat acum într-un sector economic cu consecinţe importante pentru progresul economic şi social în nenumărate ţări de pe glob, fapt care reiese, în mod esenţial, din accelerarea contribuţiei demersului turistic la alcătuirea produsului intern brut; un rol important îl are şi mărirea populaţiei ocupate în acest tip de servicii.

S-au introdus programe precum: „TransilvaniaFun”, „ Calatorie în Deltă printre pelicani”, „ O saptamână la ţară” „Odihnă la mare“, „ România-tărâmul vinurilor”, „18 zile

de recuperare“ , şi altele. Cu toate acestea, ele nu au adus un număr semnificativ de turişti, contrar aşteptărilor.

Programul „O săptămână la ţară” îşi propune recomandarea şi creşterea turismului rural cu scopul de a atrage călători atât din ţara, cât şi din afara ei. Programele din zonele rurale au fost diversificate, în mod deosebit cele pentru tineret.

Ca urmare a acestui program, rata turismului rural sau de industrie în agricultură a avut majorări substanţiale în ultimul sfert de decadă.

În aceste zone şi în mediul programului, serviciile de tip turistic au avut parte de preţuri rentabile şi de indrumători ce au expus un şir de configuraţii tipice mediului rural românesc.

Instrucţia în branşa turismului, cu toate că a necesitat anumite reglementări, nu a avut efectul prevăzut din cauza absenţei fondurilor de modernizare.

The Organization of World Tourism, The Association for Safe Travel, The Danube Bird Watching au ajutat la evoluţia conexiunilor internaţionale între România şi alte state.

Aceste organizaţii au tratat în nenumărate şedinţe şi conferinţe, fiind interesaţi de dezvoltarea unor relaţii de colaborare partenerială în privinţa progresului turismului de mediu şi piscicol.

Structura de primire turistică cu posibilitate de cazare, înseamnă fiecare amenajare sau fiecare edificiu care poate fi folosit de către persoane în mod constant sau periodic ca şi modalitate de cazare sau ca şi alte servicii caracteristice turiştilor.

Marea şi zona de munte au fost şi rămân preferatele turismului nostru, în ultima decadă rămânând în top. Se observă o creştere a turismului balnear şi o scădere a ponderii vacanţelor scurte petrecute într-un cadru familial.

1.2.2. Potenţialul turistic în judeţul Teleorman

Judeţul Teleorman are o varietate largă de obiective pentru orice pasionat de călătorii şi pentru orice persoană care doreşte să descopere lucruri noi. De la situri naturale pana la monumente şi case de cult.

Zonele deosebite, pitoreşti,sunt situate îndeosebi în apropierea malurilor Dunării, în jurul lacurilor şi a pădurilor.Se poate aplica în mod cert şi special pescuitul şi vânătoarea. Străzile principale din municipii au hoteluri, hanuri şi alte tipuri de unităţi de cazare.

Punctul de atracţie principal pentru judeţul Teleorman îl reprezintă fluviul Dunărea şi împrejurul său, de o frumuseţe extraordinară, aceasta datorându-se faptului că toată zona este o câmpie parcursă de ape.

- Zona Dunării, împreună cu braţele secundare Pasărea, Dunărica, lacurile Fatana si Suhaia- unde se practică pescuitul sportiv.
- Zonele protejate din judeţ sunt: Balta Suhaia în localitatea Suhaua (1.350 ha), Pădurea Troianu (69 ha) în localitatea Troianul, Ostrovul Gâsca (57 ha) în localitatea Năsturelul, Ostrovul Mare (138ha) în localitatea Islaz, Pădurea Pojorâtele (60 ha) în localitatea Drăgănesti de Vede.

Din punct de vedere al transportului, se poate intra în judeţ din toate drumurile principale(Bucureşti, Piteşti, Craiova) atât pe cale feroviară cât şi pe străzile publice. Capitala României, Bucureşti, se află la 70 km şi graniţa de est a judeţului este foarte aproape.
Mai există şi posibilitatea de traversare către Bulgaria prin portul de la Zimnicea şi cel de la Turnu Măgurele prin acces pietonal sau cu maşina, prin serviciile de ferry boat.

Din infrastructura turistică a oraşului Alexandria menţionez:

1. hotelul ”Parc” 2*, care oferă 240 locuri de cazare, restaurant, bar și terasă.
2. hotelul ”Red” 3* care oferă 38 locuri de cazare, restaurant rustic și modern, sală de conferințe, sală fitness și saună,
3. motel ”Hanul cu Noroc” , cu 50 de locuri de cazare, restaurant.
4. Hotel „Edma”, 4* cu 190 de locuri de cazare, 2 Sali de restaurante şi terasă.
5. Complex „Mara” 3* cu 60 locuri de cazare, restaurant şi terasă, aflat pe DN 6 la ieşirea din Alexandria spre Roșiorii de Vede.
6. Ca și locuri de agrement unde turiștii pot petrece câteva ore de relaxare Alexandria dispune de Pădurea Vedea, ștrandul Vedea și parcul central.

O țară care are această ramură a turismului piscicol bine dezvoltată, are mai multe șanse de a-și îmbunătați imaginea pe plan internațional, de a crește nivelul de trai al oamenilor prin apariția unor noi locuri de muncă, de a-și îmbunătați cultura și schimbul de idei între naționalități. Investitiile în acest sector sunt bine venite, mai ales din partea asociațiilor guvernamentale și a consiliilor primăriilor. Darea în concesiune a lacurilor care aparțin primăriilor, ar face din antreprenori, oameni de succes care aduc beneficii pe plan local dar si pe plan național.

THE ROLE AND IMPORTANCE OF TRANSPORT SERVICES IN ECONOMY

Laurenţiu Popa, PhD

Abstract: Road transport is an important factor in modern society, without which the activities of the majority of enterprises can not be carried out. Road transport is complementary to other means of transport (river, water and air) that can not fully carry out the transport chain; it can fully realize the transport process from the gate of a company to the gate of another company, which means a reduction in the cost of loading and unloading, while vehicle preparation is faster. Due to their special mobility, vehicles can move to isolated locations, depending on the weather and on unpaved roads, which provide efficiency over short distances. This means of transport can transport freight and passengers from underdeveloped regions where there is no airport or rail.

Keywords: transport, merchandise, efficiency, fuel, economy.

Transportul s-a născut în acelaşi timp cu societatea omenească. În antichitate omul se deplasa pentru a-şi găsi hrană şi protecţie în faţa împrejurărilor grele ale naturii. Din punct de vedere fizic referitor la drumul lung ce trebuia străbătut pe jos şi a mărfii transportate au influenţat de-a lungul timpului apariţia mai multor căi şi mijloace de transport.

Transportul terestru este cel mai cunoscut mijloc de transport. Oamenii se deplasează cu ajutorul forţei proprii cum ar fi bicicleta, însă forma de transport terestru cea mai extinsă şi eficace utilizează vehicule echipate cu motoare alimentate cu carburant. Transportul feroviar asigură transportarea bunurilor în cantitaţi însemnate, sunt puţine bunuri care nu se pot transporta pe calea ferată, acestea putându-se transporta la costuri mai reduse comparativ cu transportul aerian sau naval în special pe distanţe medii şi mari. Transportul feroviar se poate efecua zilnic conform unui program stabilit, acest mijloc de transport oferind un nivel înalt de siguranţă datorită faptului că se respecta cu stricteţe regulile privind calea ferata.

Cu ajutorul transportului aerian se realizează deplasarea în spaţiu a bunurilor şi călătorilor într-un timp rapid în localitaţi neaccesibile altor mijloace de transport şi neinfluenţate de poziţia geografică, având un rol important în realizarea activitaţilor de turism. Pentru acest mijloc de transport se utilizează avioane mixte de pasageri şi mărfuri, cât şi aeronavă specială pentru transportul mărfii. Confortul reprezintă un atuu important ce încurajează călătoriile precum şi efectuarea călătoriei într-un timp redus, într-un mod relaxant

pe durata zborului. Din punct de vedere al numărului de accidente transportul cu avionul se dovedeşte a fi cel mai sigur mijloc de transport.

Transportul maritim constituie un atribut important privitor la transportarea mărfii in orice loc de pe glob. Acest mijloc de transport prezintă costuri mici în comparaţie cu marfa transportată.

Structura transporturilor în Romania în stadiul actual de dezvoltare include toate categoriile de drumuri şi mijloace de transport, cele mai răspandite fiind transportul rutier şi feroviar. În comparaţie cu structura de transporturi din Europa, în Romania lipsesc într-o proporţie semnificativă autostrăzile, precum şi infrastructura feroviară. Celelalte mijloace de transport prezente în ţara noastră sunt: transportul fluvial care se realizează în principal pe Dunare, transportul maritim efectuat în Constanta, Năvodari, Mangalia şi Sulina, precum şi aerian, cel mai mare aeroport fiind Henry Coandă din Bucureşti

1.1. Conceptul de management

Termenul de management este unul englezesc. În ceea ce priveşte etimologia acestui cuvânt, provine din limba latină „manus" şi are întelesul de mână, manevrare. Acest termen a fost preluat de italieni şi s-a transformat în „mannegio", care înseamnă „prelucrare cu mâna", apoi francezii l-au preluat de la italieni şi a devenit „le manege", care arată „locul unde sunt mânaţi caii". În secolul 14 a fost preluat în limba engleză, verbul franţuzesc „manager" transformându-se în „to manage" şi are sensul de a strunii caii în manej.

Potrivit Dicţionarului Enciclopedic al Limbii Române termenul de management înseamnă:

- Activitatea şi arta de a conduce;
- Ansamblul tuturor activitaţilor de organizare, conducere şi de administrare a întreprinderilor;
- Ştiinţa şi tehnica de organizare, de conducere a unei întreprinderi.[1]

1.1.1 Definiţia managementului

Managementul ca ştiinţă s-a conturat relativ recent ca urmare a necesităţilor practicii sociale. Managementul se defineşte în lucrările americanilor de pe poziţia managerului şi înseamnă „procesul de coordonare a resurselor umane, informaţionale, financiare, fizice pentru îndeplinirea obiectivului oganizaţiei".[2]

[1] Marcela Naneş, Management General, E ditura Sylvi, Bucureşti, 2003, p. 7
[2] Silvia Olaru, Managementul Întreprinderii, Editura ASE, Bucureşti, 2005, p. 15

Managementul reprezintă „procesul conştient de conducere şi coordonare a acţiunilor şi activităţilor individuale şi de grup, cât şi de mobilizare şi alocare a resurselor organizaţiei cu scopul desfăşurării obiectivelor în legătură cu misiunea, finalităţile şi responsabilităţile sale economice şi sociale”.[3]

Potrivit unei alte definiţii managementul reprezintă „acţiunea concepută de o persoană sau mai multe pentru planificarea acţiunilor altor persoane cu scopul de a obţine rezultate care nu pot fi realizate de nici o persoană care lucrează singură”. În mare măsură din ce este realizat în societate este reuşit prin munca organizată a grupurilor de persoane care încearcă să realizeze un proiect prestabilit. De cele mai multe ori acest proiect este realizat prin coordonarea de un lider.[4]

1.1.2 Definiţia organizaţiei

Princonceptul de organizaţie înţelegem un colectiv format din două sau mai mulţi indivizi care desfăşoară activităţi în comun cu scopul realizării unor obiective.[5]

Potrivit DEX termenul de organizaţie înseamnă o asociaţie de oameni cu concepţii sau preocupări comune, uniţi potrivit unui regulament, având ca scop realizarea unei activităţi organizate. Această definiţie generală se referă la organizaţii din toate setoarele de activitate.[6]

1.2 IMM-uri - Definiţie, clasificare

Potrivit Legii nr. 133/1999 întreprinderea se defineşte ca fiind orice formă de organizare a unei activităţi economice, autonomă şi autorizată conform normelor în vigoare să facă acte de comerţ, având scopul de a obţine profit prin înfăptuirea de bunuri materiale sau prestări de servicii, din vânzarea acestora pe piaţă în condiţii de concurenţă.

În Uniunea Europeană principalul criteriu de clasificare este numărul de salariaţi:

a) microîntreprinderi: între 1 şi 9 angajati;

b) întreprinderi mici: între 10 şi 99 de angajaţi;

c) întreprinderi mijlocii: între 100 şi 499 de angajaţi.

Conform Legii nr. 133/1999, criteriul de clasificare al IMM-urilor se face după numărul mediu anual de angajaţi:

a) microîntreprinderi: au între 0 si 9 angajaţi;

b) întreprinderi mici: 10 şi 49 de angajaţi;

---

[3] Marcela Naneş, Management General, Editura Sylvi, Bucureşti, 2003, p. 10

[4] Silvia Olaru, Managementul Întreprinderii, Editura ASE, Bucureşti, 2005, p. 15

[5] Marcela Naneş, Management General, Editura Sylvi, Bucureşti, 2003, p. 11

[6] Tatiana Gavrilă, Viorel Lefter, Managementul General al firmei, Editura Economică, Bucureşti 2004, p. 25

c) întreprinderi mijlocii: 50 si 249 de angajaţi.

Microîntreprinderile sunt persoanele juridice care potrivit Ordonanţei de Guvern cu numarul 24/26.07.2001, îndeplinesc criteriile următoare:

- produc bunuri materiale, prestează servicii sau realizează activităţi de comerţ;
- au maxim 9 angajaţi;
- au avut venituri de maxim 100.000 de euro, egal in lei;
- capitalul este privat 100%.

Potrivit Ordonanţei de Guvern 24/2001 microîntreprinderile sunt societăţile care se bazează exclusiv pe comerţ exterior. Legea 111/2003 elimină cuvântul „exclusiv", iar în 2004 societăţile care au activităţi de comerţ nu mai sunt considerate microîntreprinderi.[7]

1.2.1 Caracteristici ale întreprinderilor mici si mijlocii

Vom examina pe rând cele mai importante caracteristici ale întreprinderilor mici si mijlocii din perspectiva dimensiunii, functionalităţii dar şi comportamental:

a) Dimensiunea redusă a întreprinderilor mici si mijlocii este trăsatura cea mai specifică care le deosebesc de celelalte întreprinderi. IMM-urile îşi desfăşoara activitatea pe pieţe destul de atomice, în felul acesta reducând influenţa întreprinderilor mari de a controla acea piaţă. Dimensiunea redusă a IMM-urilor presupune un număr redus de salariaţi, dar şi resurse financiare limitate. Această primă trăsatură are implicaţiile următoare:

- au potenţial de a produce bunuri şi servicii, care reduce partea controlată individual pe piaţă de obicei la o pondere neînsemnată.;
- nu pot realiza economii de scară şi de a profita de efectele pe care le antrenează asupra cheltuielilor de producţie, cât şi asupra profitului; atunci când întreprinderile mici si mijlocii ajung să aibă succes în afaceri, pot realiza economii de scară, dar nu mai pot fi încadrate la categoria IMM-uri;
- actionează pe pieţe unde sunt mulţi agenţi economici, unde există o concurenţă destul de mare;
- nu pot schimba preţul ca urmare a modificării produselor;
- acceptă o strategie dependendă faţă de întreprinderile mari jucând rol de satelit furnizându-le piese sau servicii tehnice.

[7]Maria Nicolai, Managementul Întreprinderilor mici şi mijlocii vol 1, Editura Fundaţiei Universitare „Dunărea de Jos", Galaţi, 2004, pg. 17, 18, 20

b) Demografia extrem de dinamică, influenţată de naşterea şi mortalitatea întreprinderilor mici şi mijlocii, de obicei pe o perioadă de un an. Această trasatură este în mare parte rezultatul celei anterioare; dimensiunea întreprinderilor mici şi mijlocii influenţează mobilitatea accentuată rezultând o rată a natalităţii şi a mortalităţii uşor peste media celor pe economie. Fluxul de intrări înseamnă crearea întreprinderilor, cel de ieşiri dizolvarea acestora. Înfiinţarea întreprinderilor înseamnă crearea lor juridică şi economică, iar moartea întreprinderilor înseamna dispariţia lor juridică si economică. Această caracteristică presupune precizarea următoarelor concluzii:

- motivele înfiintării întreprinderilor mici şi mijlocii sunt diverse: întreprinzătorii doresc să fie independenţi, să işi concretizeze anumite idei, să obţină venituri ridicate, dorinţa de a decide şi conduce alţi oameni;
- noile întreprinderi înfiinţate indiferent de domeniul în care activează, posibilitatea acestora să se desfiinţeze este destul de mare;
- probabilitatea acestora de dispariţie după ce au fost înfiinţate nu este luat în calcul de cei mai mulţi creatori de întreprinderi;
- un sector puternic de întreprinderi mici şi mijlocii se defineşte prin natalitatea şi mortalitatea întreprinderilor într-un număr mare.

c) Potenţialul de a produce destul de limitat al întreprinderilor mici şi mijlocii, condiţionează o altă trasatură, respectiv ponderea individuală limitată pe care o deţin pe o piaţă, de obicei pe piaţa pe care îşi desfăşoară activitatea. Deşi pe o anumită piaţă prin numărul lor ajung să controleze o porţiune importantă din acea piaţă, fiecare întreprindere luată individual deţin un segment redus din acea piaţă, fiind obligate de multe ori să adopte o poziţie de „price taker”. Segmentul redus pe care il deţine pe piaţa o întreprindere mică, prezintă dezavantaje (rolul de „price taker”, probleme în a se menţine pe acea piaţă), precum şi avantaje (contactul nemijlocit cu clienţii, cunoaşterea directă a cererilor clienţilor, oportunitatea de a modifica uşor un produs în alt produs). Aceste atuuri oferă întreprinderilor mici şi mijlocii mobilitate de producţie, care este invers proporţional cu dimensiunea lor şi foarte importantă în condiţiile accentuării permanente a dinamismului pieţelor.

d) Barierele la intrare respectiv ieşire de pe piaţă reprezintă o altă caracteristică a întreprinderilor mici şi mijlocii. Acestea constau în: existenţa economiilor de scară, costuri necesare pentru cercetare - dezvoltare, promovare, nevoia de a achiziţiona echipament pentru începerea activităţii, diferenţierea produselor în comparaţie cu cele existente pe piaţă.

Întreprinderile mici şi mijlocii datorită potenţialului redus nu pot surmonta aceste bariere la intrare: economiile de scară impun noilor întreprinderi create să realizeze de la înfiinţare producţie importantă, sau să accepte dezavantajele de cost, diferenţierea produselor pe care trebuie să le realizeze întreprinderile noi implică mari eforturi financiare. Acestea trebuie să ia în considerare şi barierele la ieşire, acestea constând în: cheltuieli privind lichidarea echipamentelor, găsindu-se prea puţini clienţi.

e) Potenţial inovaţional ridicat. Chiar dacă nu dispun de resurse financiare destinate cercetării şi dezvoltării, IMM-urile au o forţă inovatoare ridicată: nevoia de a intra în unele industri, pe piaţa acestora, prin fabricarea de noi produse, prin modificarea uşor a propriilor produse, relaţia directă cu clientela, care reprezintă o sursă importantă de idei cu privire la noile produse, prezenţa unui număr semnificativ de întreprinderi mici şi mijlocii ce constituie importante surse de idei, întreprinderile mari pun presiune pe micile întreprinderi prin serviciile şi produsele pe care le vând şi care sunt înnoite permanent, pe baza unei efort de cercetare şi dezvoltare permanent, IMM-urile au o poziţie de satelit faţă de marile întreprinderi care le impun să işi perfecţioneze piesele şi serviciile pe care le livrează.

Capacitatea inovaţională a întreprinderilor mici şi mijlocii este asigurată mai puţin prin cercetare şi dezvoltare internă, ci în special prin contracte încheiate cu firme de consultanţă, instituţii ştiinţifice de cercetare, precum şi laboratoare ştiinţifice de analiză sau testări.[8]

1.2.2 Rolul pozitiv al întreprinderilor mici şi mijlocii în economie

a) IMM-urile au un rol important în crearea locurilor de muncă. Rolul important al IMM-urilor a crescut odată cu amplificarea ocupării forţei de muncă şi a creşterii şomajului, când s-a demonstrat că acestea constituie un factor prielnic de înfiinţare a noilor locuri de muncă. Cheltuielile pentru înfiinţarea locurilor de muncă în IMM-uri este mai redus decât în marile întreprinderi. Acestea reprezintă o soluţie importantă contra şomajului, deoarece acţionează ca un amortizor al instabilităţilor de pe piaţa muncii. Sectorul mic şi mijlociu are un rol important în generarea de locuri de muncă şi menţinerii acestora, datorită faptului că întreprinderile mari din vest şi est sunt în imposibilitatea de a evolua;

b) Sectorul mic şi mijlociu reprezintă o sursă de concurenţă pentru marile întreprinderi diminuând influenţa marilor întreprinderi de a controla piaţa, de a creşte preţurile. De cele

[8]Corneliu Russu, Managementul Întreprinderilor Mici şi Mijlocii, Editura Expert, Bucureşti, 1996, pp. 124 - 132

mai multe ori IMM-urile sunt complementare pentru marile întreprinderi, nu concurente furnizându-le piese şi servicii;

c) IMM-urile au o mare flexibilitate în perioadele de criza. Acestea îşi pot schimba profilul de activitate cît şi modificarea produsele sau serviciile după cerinţele clienţilor;
d) Întreprinderile mici şi mijlocii generează inovaţie. Acestea reprezintă o sursă importantă de inovare nu doar la tehnologii, ci şi la management. IMM-urile au o relaţie directă cu clienţii care reprezintă o sursă importamtă de inovare, dar şi prezenţa unui număr semnificativ de întreprinderi mici pe piaţă;

e) Sunt complementare faţă de întreprinderile mari. Faptul că întreprinderile mici şi mijlocii le furnizează marilor întreprinderi piese şi servicii, acestea obţin mai multe avantaje: certitudinea comenzilor, certitudinea banilor încasaţi pe produsele furnizate. Marile întreprinderi apelează la subcontractare din lipsă de know-how, dar şi pentru a reduce cheltuieli cu personalul. Ca urmare întreprinderile mici şi mijlocii sunt complementare faţă de marile întreprinderi pentru că oferă posibilitatea de înfiinţare a noi IMM-uri în economiile dezvoltate, cât şi în cele în curs de dezvoltare.[9]

f) Asigură o înaltă calitate de performanţă şi satisfacţie în muncă. În întreprinderile mici graţie mediului de muncă armonios, calitatea şi satisfacţiile realizate în întreprinderile mici sunt peste cele realizate în marile întreprinderi. IMM-urile reprezintă un loc de exprimare pentru persoanele care nu se pot integra în marile întreprinderi datorită educaţiei şi comportamentului.

g) Ajută la formarea ofertei de mărfuri.Acestea oferă servicii şi produse care nu sunt rentabile pentru marile întreprinderi.
IMM-urile prin adaptabilitatea lor se orientează către cerinţele clienţilor, ajutând într-o importantă măsură la îndeplinirea nevoilor populaţiei.

h) IMM-urile pun în valoare resursele de management. Factor foarte important în special pentru economiile în curs de dezvoltare, unde resursele de management sunt deficitare. Apariţia noilor întreprinzători contribuie la crearea unei noi clase sociale de proprietari manageri , care ajută la instalarea bazelor sociale ale tranziţiei. [10]

[9]Delia Popescu, Managementul întreprinderilor mici şi mijlocii, Editura Bibliotheca, Târgovişte, 2007, p. 20
[10]Arcadie Hinescu, Cristina Jinga, Managementul Întreprinderilor Mici şi Mijlocii din Sectorul Serviciilor, Editura Aeternitas, Alba Iulia, 2003, pp. 26-29

1.5 Definiţia serviciilor

Definiţia serviciilor porneşte de la împărţirea activităţilor economice în cele mari sectoare, respectiv:

- sectorul primar cuprinde agricultura, sivicultura, pişcicultura;
- sectorul secundar include activităţile industriale şi construcţiile;
- sectorul terţiar cuprinde serviciile şi comerţul).[11]

Tabelul 1.1 : Evoluţia privind definirea serviviilor

Fiziocraţii-1750	Toate activităţile în afara de producţia agricolă
A. Smith-1723-1790	Toate activitaţile din care nu se obţin bunuri tangibile
J.B. Say-1767-1832	Toate activitaţile ne-manufacturiere care adaugă utilitate unui bun
A.Marshall-1842-1924	Toate bunurile care trec dincolo de existenţa fizică în momentul creării lor
Tarile vestice-1925.60	Serviciile nu duc la schimbarea formei unui bun
In prezent	Toate activităţile ce nu duc la schimbarea formei unui bun

Sursa:Marketingul Serviciilor, Editura Sedcom Libris, Iaşi, 2004, pg. 20

Potrivit Asociaţiei Americane de Marketing serviciile sunt „activităţile, beneficiile sau satisfacţiile oferite spre vânzare, sau livrate în strânsă legătură cu vânzarea unor bunuri". De la această definiţie, Stanton defineşte serviciile astfel: „ activităţile distincte, identificabile, prin esenţă intangibile, care aduc satisfacţii şi care nu sunt obligatoriu legate de vânzarea unui bun sau unui serviciu".

Ph. Kotler prezintă o definiţie asemănătoare: „serviciul este orice activitate pe care o persoană o poate oferi alteia, care este intangibilă şi nu rezultă într-un drept de proprietate asupra ceva. Producerea serviciului poate fi legată sau nu de un produs fizic".[12]

Serviciu ca act înseamnă prestarea efectivă a serviciului care pune în relaţie activitatea celui care prestează, mijloace materiale, obiectul serviciului şi realitatea materială sau socială de transformat sau modificat. Legătura celor enumerate cât şi prestarea serviciilor presupune trasături spaţiale şi temporale, oferă serviciilor caracteristici de materialitate.

[11] Adriana Zaiţ, Marketingul Serviciilor, Editura Sedcom Libris, Iaşi, 2004, p. 19
[12] Adriana Zaiţ, Marketingul Serviciilor, Editura Sedcom Libris, Iaşi, 2004, pag. 20, 21

Deosebirea principală dintre de producere al serviciilor şi fabricarea bunurilor tangibile este că beneficiarul face parte din procesul de producţie, care mai este numit după opinia specialiştilor cu termenul de „servucţie”.[13]

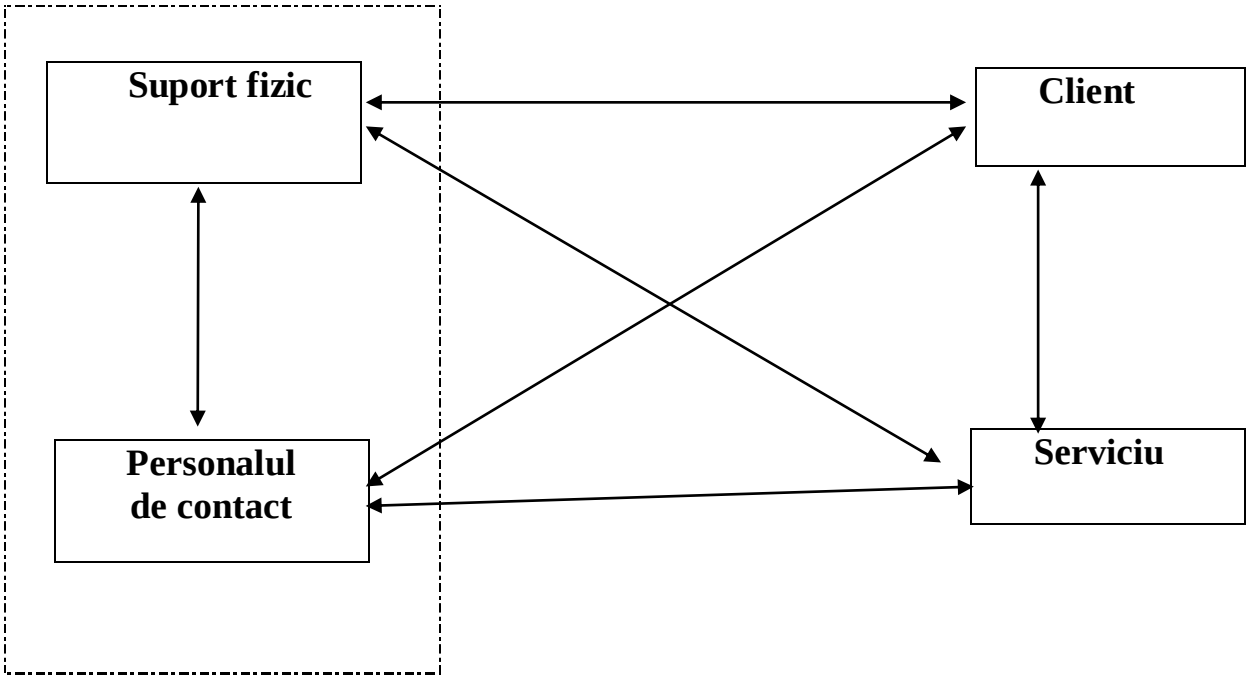

Fig. 1.1: Sistemul de servucţie

Sursa: Maria Ioncică, Economia Serviciilor, Editura Uranus, Bucureşti, 2006, p. 11

1.5.1 Caracteristici ale serviciilor

- Intangibilitatea şi imaterialitatea serviciilor sunt principalele caracteristici ale serviciilor. Serviciile sunt în general impalpabile, intangibile, neputând fi văzute, încercate sau gustate, motivul pentru care mai sunt numite invizibile, iar comerţul cu serviciile se mai numeşte „comerţ invizibil”. Nematerialitatea serviciilor are urmări internaţionale, datorită faptului că nu pot fi văzute la trecerea graniţelor, drept consecinţă pot ocoli „barierele” clasice. Această caracteristică face ca serviciile să nu se poată transfera, comercializa în afara ţarii, fiind necesar să se producă pe loc, în străinătate.

- Nestocabilitatea reprezintă o altă caracteristică care mai apare şi sub numele de perisabilitate. Serviciile furnizate dar care nu sunt folosite reprezintă pierderi de materiale şi

[13]Maria Ioncică, Economia Serviciilor, Editura Uranus, Bucureşti, 2006, p. 11

mijloace umane. De exemplu locurile neocupate dintr-un autobuz sunt pierdute pentru totdeauna deoarece nu pot fi depozitate pentru un consum ulterior.[14]

Preţul este dificil de evaluat datorită dorinţei clientului de a-şi realiza serviciul singur, dar şi a variabilitatăţii serviciilor.

- Simultaneitatea producţiei cu consumul. De cele mai multe ori serviciile pot fi consumate total sau parţial, atunci când se produc, şi nu pot fi desparţite de persoana ofertantului. Din această cauză, ca serviciile să poată fi utilizate satisfacător, distribuirea lor, devenind esenţială, ea condiţionează locul producerii şi consumul,unde are loc interferenţa dintre ofertant şi client.[15]

- Non-durabilitatea se referă la faptul că serviciile sunt volatile, se utilizează atunci când se produc, deoarece nu pot fi conservate, acesta fiind argumentul pentru care serviciile au fost etichetate mai puţin importante.

-Inseparabilitatea de persoana prestatorului cât şi a consumatorului au loc în acelaşi timp

- contact nemijlocit între vânzător şi piaţă;
- participarea activă a clientului pe perioada folosirii serviciului.

- Variabilitatea sau eterogenitatea. Serviciul nu se poate repeta identic deoarece diferă de persoana care prestează, de participarea consumatorului, de circumstanţa privind timpul şi spaţiul.

- Absenţa proprietăţii. Serviciul oferă clientului satisfacţii, având acces asupra proprietăţii, dar neobţinând dreptul de proprietate asupra acestuia.[16]

[14]Maria Ioncică, Economia Serviciilor, Editura Uranus, Bucureşti, 2006, pp 14,15
[15]Adriana Zaiţ, Marketingul Serviciilor, Editura Sedcom Libris, Iaşi, 2004, p. 22
[16]Maria Ioncică, Economia Serviciilor, Editura Uranus, Bucureşti, 2006, pp, 16-17

ROMANIAN INSTITUTIONS AND HUMAN RESOURCE MOBBING

Laurențiu Popa, PhD

Abstract: Mobbing is a long-term hostile group behaviour , which has drawn researchers attention since the 1960s, when it was identified among school students. Heineman described it in 1972 as that distructive behaviour, targeted from a group of students towards one. The term Mobbing derrives from the English word "mob", whose equivalent in Romanian is ,,gloata" (large group of people) and it was first used by Konrad Lorenz, ethologist and Nobrl Prize winner, to describe certain behaviour in animals. He named this way the attack or menacing behaviour of a group of small animals over a larger animal.

Key-wordsŞ behaviour harassment, aggression,attitude, duration

Foarte puţină lume în România, cunoaşte conceptul de mobbing, termenul fiind folosit ca atare de către statele moderne industrializate (SUA, Canada, etc.), fără a se treduce în limbile naţionale, termenul de hărţuire la locul de muncă sfiind mai des vehicular de către marea majoritate a populaţiei din România. Fenomenul este unul real în societatea din România, chiar dacă nu se cunoaşte sub denumirea de mobbing.

Mobbing-ul la locul de muncă constituie o formă de agresiune psihică, exercitată pe o perioadă de timp de câteva luni, de unul ori mai mulţi colegi faţă de un altul, printr-o serie de acţiuni ce au menirea de a izola persoana vizată.

Practic, rolul angajatului în companie şi capacităţile profesionale ale acestuia sunt subapreciate în mod voit, prin intermediul distinctelor discreditări, umiliri, zvonuri, cu obiectivul de a înlătura respectiva persoană.

Victimele mobbingului ajung în cele mai multe situaţii să îşi dea demisia, deoarece nu mai fac faţă presiunilor şi atmosferei negative. Repercursiunile sunt psiho-sociale şi asupra sănătăţii, scăderea încrederii în competenţele profesionale, stresul, deteriorarea relaţiilor familiale pe fondul stresului, depresia, probleme de sănătate. Totodată există consecinţe asupra mediului de lucru din companie, cu implicaţii asupra performanţei muncii.

Definirea conceptelor, clarificările asupra fenomenului de mobbing aflat la graniţa dintre sociologia organizaţională şi psihologie, operaţionalizarea conceptelor pentru culegerelor datelor au constituit provocării, pe fondul noutăţii fenomenului în România.

Etapa de căutare a informaţiilor include analiza studiilor, a rapoartelor adresate problemei mobbingului în alte state, analiza legislaţiei şi a strategiilor de politică publică în domeniul muncii.

1.1 Mobbing-ul sau hărţuirea psihologică sau morală

În anii optzeci profesorul Heinz Leymann introduce conceptul de mobbing în mediul organizaţional, delimitându-l de cel de bullying, care este folosit uneori ca sinonim de unii autori. În accepţiunea sa, bullyingul presupune mai ales agresiunea fizică şi ameninţarea, în vreme ce în mobbing agresivitatea se manifestă adesea în mod subtil, prin manipulare socială, iar existenţa sa poate fi conştientizată târziu. Ceea ce a stârnit interesul acestui specialist în pedagogie şi doctor în psihiatrie, asupra fenomenului, au fost rezultatele unor cercetări medicale care atrăgeau atenţia că, uneori, există la locul de muncă stresori psihologici atât de puternici încât să inducă boli fizice şi psihice grave[1].

Studii în domeniu, multe dintre ele conduse sau realizate de însuşi Leymann, au demonstrat că mobbingul este un fenomen psihologic întâlnit în toată lumea, mai ales în organizaţiile mari, dar nu numai.

Deşi mai uşor de sesizat la locul de muncă, acest tip de agresiune a fost recunoscut şi în grupurile cu caracter informal (ex., găşti de adolescenţi).

Denumirea fenomenului a fost astfel aleasă, încât să fie clară distincţia între acesta şi un conflict de alt tip şi anume implicarea obligatorie a unui grup. Termenul de mobbing are pentru comunitatea ştiinţifică două accepţiuni, una moderată, cealaltă radicală, după efectele pe care le produc asupra indivizilor ţintă. Au fost identificate de Leymann patruzeci şi cinci de tipuri de activităţi prin care mobbingul se manifestă[2] (vezi Anexa 1), iar lista aceasta a fost extinsă ulterior până la o sută. Cele mai importante pentru definirea mobbingului rămân însă efectele psihologice fizice şi sociale asupra victimei: „Mobbingul este un proces distructiv; el este constituit din acţiuni ostile care, luate izolat, pot părea anodine, dar prin repetiţie constantă au efecte primejdioase" (Leymann, 1996). Pentru că toate *„modalităţile de comunicare ostile şi neetice, pe care mobbingul le presupune, îndreptate în mod sistematic împotriva unui individ, pentru o perioadă de timp lungă (cel puţin şase luni) şi prin atacuri frecvente (cel puţin săptămânale)"* (Leymann,1996) produc o stare de neajutorare şi lipsăde speranţă a victimei, care perpetuată duce la efecte grave în plan mental, psihosomatic şi social.

De altfel, în cercetările de dată mai recentă, efectele distructive ale mobbingului asupra victimei sunt introduse în însăşi definiţia fenomenului. Astfel într-o opinie se defineşte

[1] Leymann, H., Gustafsson, A. (1996). Mobbing at Work and the development of Posttraumatic Stress Disorders. European Journal of Work and Organizational Psychology, pp. 192 - 204

[2] Leymann, H. (1996). The content and development of mobbing at work. European Journal of Work and Organizational Psychology, pp. 50 -52

mobbingul ca „*persecutarea sistematică a unui coleg, subordonat sau superior, care, dacă este continuată, poate cauza grave probleme sociale, psihologice şi psihosomatice victimei*”[3], iar într-o altă opinie mobbingul reprezintă acele *"comportamente ofensive, intimidante, maliţioase, insultătoare sau umilitoare, abuz de putere sau autoritate, care încearcă să submineze un individ sau un grup de angajaţi şi care pot cauza acestora tulburări legate de stres"*[4].

În majoritatea cazurilor mobbingul presupune ca un grup să atace sistematic imaginea unei persoane, o lungă perioadă de timp, folosind ca armă comunicarea negativă, cu intenţia de a obţine distrugerea reputaţiei de persoană valoroasă şi de încredere a ţintei, într-o primă fază, pentru ca în final aceasta să poată fi înlăturată din organizaţie sau chiar să nu mai poată lucra în domeniu. Este însă posibil ca ţinta să nu fie o persoană, ci un grup restrâns.

Mobbingul se desfăşoară ca un proces în care indivizii-ţintă sunt consideraţi *a priori* vinovaţi şi „judecaţi” în consecinţă, însă în absenţa „dovezilor”. Acestea sunt adunate abia după pronunţarea „condamnării”. „Monitorizarea” victimei continuă, ca şi atacurile, dar nu pentru că hărţuitorii ar dori să îi ofere o şansă de a se disculpa, ci numai pentru a se convinge şi a-i convinge şi pe cei din jur “ce fel de persoană este aceasta”, pentru a-şi întări părerile negative şi pentru a-şi justifica propriul comportament. Se consideră, de către agresori, că problemele victimei sunt cauzate de personalitatea deviantă a acesteia.

Agresiunea fizică nu este exclusă, însă nici nu este o condiţie definitorie pentru mobbing. Ameninţarea cu violenţa este, însă, destul de frecvent folosită. Cu toate acestea, în studiile de specialitate, genocidul este considerat o formă extremă de mobbing.

„Eficienţa procesului”[5], în ceea ce priveşte subminarea psihologică a celui vizat, este asigurată, chiar şi în lipsa violenţei fizice, de utilizarea unor combinaţii de metode,în general din sfera comunicării defectuoase şi rău intenţionate cum ar fi: comentariile injurioase, generarea de zvonuri despre personalitatea, comportamentul sau performanţele profesionale ale victimei, impunerea unor sarcini mai dificile şi mai neplăcute decât ale restului echipei.

Rezultatul este sentimentul persistent al victimei că este vânată, care produce o anxietate de natură să conducă la degradarea relaţiilor personale, pierderea locului de muncă, probleme psihologice importante şi boli fizice grave.

---

[3] Avram, E., Cooper, C. L. (coord.) (2008). Psihologie organizaţional-managerială-Tendinţe actuale. Editura Polirom, Iaşi, p. 154

[4] Zlate, M., Romeo, Z.C. (2002). Mobbingul sau psihoteroarea la locul de muncă. Revista de psihologie organizaţională, pp. 20 - 21

[5] Zlate, M. (2007). Tratat de psihologie organizaţional-managerială (vol. 2). Editura Polirom, Iaşi, p. 87

Coordonarea activităţilor de mobbingeste de asemenea importantă pentru identificarea sa corectă. Atacurile frecvente dar necoordonate venite din partea mai multor persoane nu reprezintă mobbing, aşa cum nu sunt considerate mobbing campaniile organizaţionale care vizează reducerea ponderii sau gravităţii unor probleme şi care pot fi percepute ca lezante de unii angajaţi (de exemplu măsuri sistematice împotriva reducerii absenteismului).

În general, pentru a putea vorbi de mobbing, trebuie să existe următoarele elemente definitorii[6]:

1 Grupuri care împărtăşesc aceleaşi interese;
2 Indivizi (posibile ţinte) care sunt percepuţi ca o ameninţare de către acele grupuri;
3 Orientarea şi concentrarea atenţiei grupului în direcţia distrugerii reputaţiei ţintei şi organizarea spontană ca echipă de detractori;
4 Apariţia spontană a unui nucleu al acestui grup, format dintr-o singură persoană sau un grup foarte restrâns care va funcţiona ca instigator;
5 Deplasarea atenţiei de la spusele sau faptele reale ţintei către acuzele aduse de grupul de mobbing în scopul de a o aduce într-o stare de neajutorare;
6 Coordonarea activităţilor grupului împotriva ţintei;
7 Persistenţa atacurilor.

Simpla existenţă a grupurilor cu interese comune nu înseamnă că există riscul de apariţie a mobbingului. Nici perceperea, de către acestea, a unei ameninţări implicite din partea unei persoane, nu duce automat la comportamente problematice. Există, în acest stadiu, alternativa discuţiilor deschise şi a dezbaterii publice asupra problemelor. Deplasarea interesului grupului de la problemă la persoana care exprimă o poziţie contrară sau este diferită, transformă conflictul obişnuit în mobbing. Datorită acestui fapt, imediat după organizarea grupului de mobbing interacţiunile de rutină se vor transforma în ocazii deplin fructificate de atac.

De aceea, în cele mai multe cazuri, mobbingul se desfăşoară de sus în jos**,** în sensul că în centrul echipei de mobbing se află o persoană sau un grup restrâns de persoane care sunt investite formal cu putere (factori de decizie în organizaţie). Cercetările în domeniul comportamentului organizaţional menţionează şi două tipuri de mobbing aparte şi anume[7]:

a. mobbing de jos în sus în care este folosită puterea unui grup mare de persoane cu putere redusă pentru a lipsi de putere o persoană cu o funcţie înaltă.

b. mobbing reciproc care se desfăşoară între două grupuri până ce una dintre părţi slăbeşte ca putere, sfârşeşte prin a fi dominată şi a se transforma în victimă.

---

[6] Martin, B., Florencia, P. (2012). Public mobbing: a phenomenon and its features. www.rutlandmanor.com/uploads/5/.../professormartinpm120703.pdf

[7] Fischer, G., Reidesser, P. (2001). Tratat de psihotraumatologie. Editura Trei, Bucureşti, pp. 238 - 239

Pentru toate tipurile de mobbing, desfăşurarea procesului presupune parcurgerea următoarelor etape:

a. Incidentul critic[8]

Cel mai frecvent, mobbingul debutează ca un conflict pe probleme de muncă. Această fază este de obicei foarte scurtă, iar conflictul aparent poate să nu aibă legătură cu cel real. Deşi acest lucru nu este recunoscut, persoana vizată este văzută ca punând în pericol, prin cunoştinţele, abilităţile sau implicarea sa, poziţia în organizaţie a celor care-l hărţuiesc. Instalarea treptată a mobbingului şi stigmatizării[9]

Debutează cu modificarea comunicării. Aceasta nu înseamnă că primele apărute sunt injuriile. De cele mai multe ori, la început sunt utilizate în contexte nepotrivite modalităţile de comunicare curente (adresare familiară faţă de o persoană cu care nu există o relaţie apropiată, ridiculizare ş.a.m.d.).

Efectul constă în instalarea treptată a simptomelor induse de stres cum ar fi anxietatea sau scăderea stimei de sine a victimei.

Progresiv apar şi alte activităţi de mobbing (vezi Anexa 1), care vizează:

a. Distrugerea reputaţiei victimei: ridiculizare; răspândire de zvonuri; calomnii;

b. Impiedicarea victimei să comunice: i se interzice să vorbească; nimeni nu i se adresează; se fac remarci negative cu voce tare; i se aruncă priviri cu subînţeles ş.a.;

c. Alterarea circumstanţelor sociale în care evoluează victima: *izolare psihologică* prin negarea prezenţei ei fizice (colegii se comportă ca şi cum nu ar exista); *izolare fizică* prin mutare la un post îndepărtat şi lipsit de contacte directe cu colegii;

d. Alterarea posibilităţii de a-şi îndeplini sarcinile profesionale: nu i se atribuie sarcini; primeşte numai sarcini sub nivelul de competenţă, umilitoare sau inutile; i se atribuie în permanenţă sarcini noi pentru a nu le putea duce la bun sfârşit pe cele anterioare;

e. Provocarea de prejudicii materiale, morale, sau fizice victimei prin: provocarea de cheltuieli inutile sau exagerat de mari; provocarea de neplăceri în familie; ameninţarea cu violenţa fizică; agresiune fizică directă de diverse intensităţi (de obicei agresiunile minore au rol de avertisment)[10].

b. Intervenţia personalului cu rol în administrarea resurselor umane

[8] Avram, E., Cooper, C. L. (coord.) (2008). Psihologie organizaţional-managerială-Tendinţe actuale. Editura Polirom, Iaşi, p. 73

[9] Avram, E., Cooper, C. L. (coord.) (2008)., op.cit., p. 75

[10] Dinu, A. (2005). Hărţuirea psihologică: dinamică, efecte şi strategii de contracarare. Revista de psihologie organizaţională, pp. 50 - 51

Aici poate fi vorba de şefii direcţi sau managerii de personal. Intervenţia precoce a acestora, chiar la apariţia primelor atacuri minore, sub formă de ridiculizare sau farse, ar putea stopa întregul proces. De cele mai multe ori aceste manifestări sunt complet ignorate. Ca urmare, intervenţia managerială în această fază presupune, de obicei, măsuri disciplinare îndreptate împotriva victimei, cu scopul de a produce dispariţia comportamentelor simptomatice.

c. Diagnosticarea greşită

Amploarea şi gravitatea simptomelor stigmatizează, izolează victima şi o determină să solicite ajutor psihologic sau psihiatric în această etapă. Este de asemenea posibil ca organizaţia să impună victimei să se prezinte la specialist. Acesta nu se află de obicei în posesia datelor referitoare la climatul organizaţional şi evaluînd strict din punctul de vedere al prezenţei sau absenţei unor simptome caracteristice, ajunge la un diagnostic greşit, care susţine părerea agresorilor că dificultăţile de adaptare la mediul profesional au fost provocate de suferinţa psihologică a victimei (preexistentă sau dezvoltată pe parcurs) şi nu de atacurile ostile coordonate din mediul său de muncă.

d. Excluderea

Reprezintă faza finală a mobbingului şi, în acelaşi timp, şi obiectivul nedeclarat al acestuia şi se poate produce:

- la solicitarea sau prin acţiunea victimei (prin demisie, cerere de transfer, solicitare de concedii medicale de lungă durată). Tentativele de suicid şi suicidul reuşit sunt rare, dar nu excluse;
- la solicitarea factorilor de decizie pe linie de personal (demitere, transferuri, internări psihiatrice ş.a.).

Stigmatizarea victimei, încălcarea drepturilor sale, nedreptăţile pe care aceasta le suferă sistematic, pot duce nu doar la înlăturarea sa din organizaţie, ci uneori la imposibilitatea obţinerii unui alt loc de muncă în respectivul domeniu de activitate.

Specialiştii în domeniu[11], au stabilit în 2002 următoarea scală de evaluare a mobbingului, în funcţie de gradul de afectare a victimelor cu experienţe similare:

a. Mobbing de gradul 1: victima reuşeşte să reziste, scapă în etapele de început sau este total reabilitată în acelaşi loc de muncă sau în altă parte (de obicei este vorba de mobbing de avertisment);

[11] Kreiner B, Sulyok C, Rothenhäusler, H.B. (2008). Does mobbing cause post traumatic stress disorder? Impact of coping and personality. Neuropsychiatry, pp. 22- 24

b. Mobbing de gradul 2: victima nu reuşeşte să reziste, nici să scape imediat, suferă de tulburări mentale şi/sau fizice temporare ori prelungite şi are dificultăţi în ceea ce priveşte reîntoarcerea în câmpul muncii;
c. Mobbing de gradul 3: victima este incapabilă să reintre în câmpul muncii, afectările fizice sau mentale nu pot fi depăşite decât prin intervenţie specializată.

Într-un studiu realizat în anul 2012, se sugerează un model de analiză a mobbingului din perspectivă organizaţională şi definesc mobbingul ca interacţiune a trei categorii de „actori": victima, agresorii şi martorii[12].

a. Victimele mobbingului

Importantă pentru studierea şi contracararea mobbingului este identificarea victimei. Dacă există mai multe victime, trebuie precizat dacă acestea sunt atacate împreună (în virtutea apartenenţei la un grup care este perceput ca ameninţător) sau separat.

Încă din cea de a doua fază a mobbingului, în comportamentul şi atitudinea victimei, apar modificări a căror amploare creşte, de la comportamentul defensiv sau iritabilitate, până la deteriorări intense, cumulative, care îndeplinesc criteriile de diagnostic pentru diverse tulburări psihice.

Leyman a identificat chiar printre cauzele mobbingului particularităţi de personalitate ale agresorilor[13].

Domeniul de activitate este un factor predispozant pentru apariţia acestui fenomen. Cele mai expuse sunt serviciile sociale, medicale şi educaţia. Astfel 12-25% din personalul instituţiilor academice şi 75% dintre medici sunt expuşi mobbingului. 26% dintre medici acuză faptul că au fost supuşi unui mobbing de lungă durată.

b. Agresorii

Studiile despre mobbing nu abordează niciodată direct agresorii, ci îi descriu pe aceştia din perspectiva victimelor.

În opinia unor cercetători, există trăsături de personalitate sau un istoric de viaţă predispozant pentru agresori. Conform acestora, „persoanele private de o satisfacţie legitimă sau înşelate în aşteptări", cele caracterizate de laşitate, nevrotism, nevoie exagerată de control şi sete de putere[14] este mai probabil să îi persecute pe alţii sub forma mobbingului. Avram şi

[12] Martin, B., Florencia, P. (2012). Public mobbing: a phenomenon and its features. www.rutlandmanor.com/uploads/5/.../professormartinpm120703.pdf
[13] Leymann, H., Gustafsson, A. (1996). Mobbing at Work and the development of Posttraumatic Stress Disorders. European Journal of Work and Organizational Psychology, p. 479
[14] Zapf, D., Knorz, C., Kulla, M. (1996). On the Relationship between Mobbing Factors, and Job Content, Social Work Environment, and Health Outcomes. European Journal of Work and Organizational Psychology, p. 5, Zlate, M. (2007). Tratat de psihologie organizaţional-managerială (vol. 2). Editura Polirom, Iaşi, p. 261

Cooper (2008) consideră că profilul agresorilor poate fi cel al „perversului psihosocial" al lui Sirota (1998). Cele şase trăsături tipice ale acestuia sunt:

- predilecţia către confuzie, opacitatea gândirii şi eschivare;
- predilecţia spre transgresiune, provocare a incidentelor şi perturbare manifestă, iruptivă şi intruzivă a activităţii celorlalţi;
- atracţia faţă de negativ, atacul relaţiilor, descalificare, umilirea persoanelor sau instanţelor colective;
- căutarea unei poziţii exclusive sau centrale;
- tendinţa a folosi un vocabular anonim, vag, de a vorbi la persoana a III-a;
- fascinaţia irepresibilă exercitată de stăpânirea subiectului sau obiectului.

Pentru cercetătorii în domeniul psihologiei organizaţionale, studierea şi susţinerea acestor ipoteze rămâne un deziderat. Caracteristicile organizaţiilor, care predispun la apariţia fenomenului de mobbing, sunt însă foarte bine documentate. Dintre acestea menţionăm[15]:

1 Coeziunea grupului - factor care asigură o conflictualitate redusă, dar poate produce şi dificultăţi de integrare unui nou venit. Calitatea de „nou venit" este se pare mai importantă decât vârsta acestuia, deşi se credea contrariul. Şansa apariţiei unui conflict care să degenereze în mobbing creşte cu numărul diferenţelor între acesta şi membrii grupului (rasă, vârstă, religie, traseu profesional, nivel de instruire). De aceea, în Ministerul Afacerilor Interne probabilitatea ca mobbingul să apară este mai mare în grupurile/echipele care execută misiuni de mare risc (unde coeziunea este foarte înaltă, datorită faptului că viaţa şi integritatea fiecărui membru depinde de sprijinul celorlalţi), iar victimele cele mai probabile sunt persoanele noi.

2 Definirea clară a rolurilor în cadrul grupului poate creşte coeziunea acestuia, dacă nu este vorba despre o ultraspecializare, care să conducă la izolarea unor indivizi. Acest lucru poate fi prevenit asigurând posibilitatea membrilor grupului de a se întâlni şi a discuta pe teme profesionale şi de a se simţi parte a întregului. Detalierea exagerată a rolurilor individuale divizează grupul şi conduce la creşterea probabilităţii de apariţie a conflictelor şi mobbingului la fel ca şi ambiguitatea rolurilor. În general, persoanele care a căror muncă depinde de cooperarea cu alţii sunt mai rar victime ale mobbingului.

[15] Zlate, M. (2007)., op.cit., p. 273

3 Programul de muncă prelungit (peste 40 de ore pe săptămână) şi inflexibil creşte probabilitatea apariţiei mobbingului. Acumularea de capital uman (şi scăderea încărcării individuale cu sarcini) poate reduce cu până la 82% riscul apariţiei mobbingului.

4 Munca monotonă şi subsolicitantă intelectual duce la creşterea frecvenţei şi gravităţii conflictelor în echipă şi a posibilităţii degenerării lor în mobbing.

5 Politicile şi regulamentele precare fac imposibilă definirea problemelor curente. Într-o astfel de organizaţie, disfuncţiile sunt puse pe seama stresului, responsabilitatea nu mai este atribuită agresorilor.

6 Insecuritatea climatului organizaţional, generată de tranziţii nesusţinute de strategii şi metode adecvate de reorganizare, poate conduce la apariţia mobbingului, dar şi a altor fenomene de patologie organizaţională.

7 Incompetenţa managerului: stilul managerial rigid, inabilitatea de a gestiona conflictele, organizarea precară a activităţii, controlul ineficient, insensibilitatea faţă de problemele cu care se confruntă angajaţii, absenţa dialogului cu salariaţii conduc la tensiuni care se pot descărca sub forma mobbingului (victima este considerată vinovată şi pedepsită pentru tot răul organizaţional).

c. Martorii

Unii dintre cercetătorii interesaţi de fenomenul mobbingului îi consideră complici/aliaţi perverşi pe cei care asistă, fără a interveni pentru stoparea fenomenului. Motivaţia acestora se crede că este de tip oportunist.

Cauzele mobbingului

Bullying este un termen care se referă la a ameninţa o persoană sau un grup, într-o manieră insuportabilă și intimidantă pentru victimă/e[16].

Conform lui Sillamy (2009), poate fi numit bully o persoană care se folosește de forță și putere pentru a-i constrânge pe alții prin intermediul fricii.

Bullying-ul a fost împărțit în 7 sub-categorii[17]:

1 atacarea victimei cu măsuri organizaționale (izolarea și subestimarea abilităților profesionale),

2 izolare socială (restricția canalelor de comunicare),

[16]Taşpinar, F., Sayli H. (2008). Mobbing and bullying in the workplace and how you survive if you are mobbed. in vol II of First International Conference on Management and Economics: "Current Issues in Emerging Economies in Global Perspective", 28-29 March 2008 in Tirana, Albania

[17]Zapf, D., Knorz, C., & Kulla, M. (1996). On the relationship between mobbing factors, and job content, social work environment, and health outcomes. European Journal of Work and Organizational Psychology, 5, pp. 215-237.

3 atacarea vieții private (ridiculizarea atributelor personale și a vieții private),
4 violența fizică (hărțuire sexuală, abuz fizic),
5 atacarea atitudinilor (contestarea atributelor de natură etnică, religioasă politică,
6 agresivitate verbală (criticarea muncii),
7 zvonuri.

Asocierea mai multor tipuri din cele descrise poate fi mai gravă decât incidența unuia singur.

1.2 Efectele şi măsurile de prevenire ale mobbingului

Mobbingul afectează în mod direct şi uneori ireparabil victima, dar are efecte serioase şi asupra vieţii organizaţiei.

Primul efect al agresiunilor persistente şi coordonate este starea de confuzie a victimei care nu înţelege, la început, ce i se întâmplă. Ulterior apar multiple simptome fizice şi psihologice.

Un studiu realizat de Leymann în 1992, pe un eşantion de 2428 de subiecţi, a condus la o listă amplă de simptome declarate de victimele mobbingului. Prelucrate prin metoda analizei factoriale, acestea au condus la cinci categorii de factori relevanţi din perspectivă clinică[18]:

a. Efecte mai ales cognitive ale unor stresori foarte puternici care produc hiperreacţie psihică;
b. Efecte de tip sindrom psihosomatic de stres;
c. Efecte psihice datorate hiperproducţiei de hormoni de stres;
d. Efecte fizice asociate cu tensiunea musculară prelungită, datorată expunerii prelungite la stres;
e. Tulburări de somn.

Compararea acestor rezultate cu criteriile de diagnostic D.S.M. şi I.C.D., a condus către următoarele diagnostice psihiatrice posibile: anxietate generalizată şi tulburare de stres posttraumatic (PTSD).

O particularitate a PTSD la victimele mobbingului este faptul că apare ca rezultat al „cotraumatizării secvenţiale”.Acest lucru înseamnă că trauma psihică nu este produsă doar de agresori în mod direct, ci şi prin acţiunile departamentului de resurse umane, personalului medical, care intervin în fazele III şi IV ale mobbingului, ale sindicatelor şi, uneori, de membrii familiei, care pe parcursul procesului îşi pot pierde încrederea în victimă. Traumatizante pot fi şi metodele prin care autorităţile abordează sau evită problema.

Principalele tipuri de măsuri ce pot fi luate sunt:

[18]Leymann, H. (1996). The content and development of mobbing at work. European Journal of Work and Organizational Psychology,no, 5,pp.165-184.

- declaraţia publică a managerului că dezavuează orice formă de conflict, pe care îl consideră profund dăunător organizaţiei - este prima măsură ce trebuie luată, fiind foarte eficientă, în pofida simplităţii ei;
- instituirea de programe de training managerial, dedicate formării şi dezvoltării unor aptitudini de recunoaştere a surselor de conflict, de identificare a primelor manifestări de mobbing, de negocierea şi managementul conflictului. instituirea de training-uri vizând dezvoltarea mecanismelor de coping pentru angajaţi (preferabil centrat pe problemă/situaţie);
- impunerea de reguli şi proceduri organizaţionale clare conduce la clarificarea rolurilor, la accelerarea şi creşterea eficienţei măsurilor anti-mobbing. Aceste normative trebuie să cuprindă în mod obligatoriu şi prevederi referitoare la conduitele interzise şi modalităţile de gestionare a conflictelor;
- introducerea comportamentului respectuos între criteriile de evaluare profesională şi a performanţei. Acuze referitoare la neîndeplinirea acestui criteriu de către angajaţi pot avea valoare de semnal pentru manageri, în ceea ce priveşte apariţia mobbingului;
- buna organizare a muncii şi repartizare a sarcinilor scade nivelul de conflictualitate şi riscul de apariţie a mobbingului;
- desemnarea de persoane cărora angajaţii să li se poată adresa atunci când se simt în pericol, mai ales în organizaţiile mari, unde managerii sunt greu accesibili.

În situaţia apariţiei mobbingului, sunt necesare:

a. intervenţia pentru reconcilierea părţilor - preferabil de realizat de către o persoană neimplicată, cu rol de mediator (şi dacă este posibil specializată în negocierea conflictelor);
b. măsuri de reabilitare vocaţională - prevenirea stigmatizării angajatului, păstrarea reputaţiei şi competenţelor anterioare;
c. reabilitarea juridică a victimei.

Costurile organizaţionale şi sociale ale reabilitării victimei sau asistării sociale şi medicale (atunci când reabilitarea nu mai este posibilă) au impus adoptarea unor măsuri sociale împotriva mobbingului, cum ar fi:

- impunerea achitării acestor costuri de către organizaţiile unde agresiunea a avut loc, cu scopul de a proteja bugetul naţional;
- intervenţii nonlegislative: elaborare de coduri de bună practică, prevederi speciale în contractele colective de muncă, alte tipuri de măsuri nonlegislative;

- intervenţii legislative: elaborarea de legislaţie specifică cu privire la abuzul, hărţuirea şi mobbingul la locul de muncă.

Creating Relationships between Supporters and Men's National Basketball Teams in Social Media Era

Ph.D. Candidate Laura-Maria-Andrada BLAJ
Doctoral School of Communication, Public Relations and Advertising
Faculty of Political, Administrative and Communication Sciences
Babeș-Bolyai University

Abstract: *Watching sports has become a meaningful and important habit which takes place in an individual's life and day schedule. Benefiting from wide media coverage, team sports have gained momentum and have turned into an independent industry in almost every country around the globe. The focus will be on one of the most viewed team sports in the world, the game of basketball, a sport that gains every day more and more fans in our region. The current paper aims to emphasize the connection between public relations and basketball in Romania and it will analyze how social media can create strong communication bridges between the game with the orange ball and its admirer .The focus will be on one of the most renowned tools of social media: Facebook.*

Key words**:** *public relations and basketball, social media in Romanian basketball, communication strategies in basketball, social media analysis in basketball, Facebook and sports*

Introduction

In the present research paper, readers will find an analysis of the Social Media posts that a number of teams in the National Men's Basketball League of Romania are initiating. It is important to mention from the beginning that the accent will be on Facebook as a mean of communication. By highlighting multiple factors of this analysis, the current paper aims to discover the strategies the aforementioned teams choose to communicate with their audience, which is the engagement of the supporters and whether the feedback of the fans is a positive one as it could be seen in the posts' commentaries. At the same time, the study will identify the existing differences in the posts' particularities due to different concepts.

For obvious reasons, people everywhere watch sports events in general. Whether it's about the desire and need to belong to a group, adrenaline when most TV shows are static or simple entertainment, sports activities play an important public awareness worldwide and became part of the daily enthusiasts.

In a brief analysis, we identify a great number of sports lovers. Taking into account a series of thirteen criteria, globally, basketball is second in the world in terms of the number of fans, with over one billion supporters. The criteria for ranking, as the website Totalsportek.com states, are the following: global audiences, TV audience, the number of professional leagues around the world, television broadcasting rights, promotion and sponsorship contracts, average salaries in top leagues, the largest and most important leagues, and the number of countries attendance in social media, presence in major media titles (web sites, newspapers, TV, etc.), relevance over the years, regional dominance, gender equality and accessibility for the general public worldwide (Total Sportek, n.d.).

In Romania, the first basketball activities date back to 1921, brought by the North American Command after the First World War. Enjoying rapid popularity, in 1922 the first basketball court appears in a high school courtyard. In 1950, the National Men's Basketball League is founded, being the most competitive and national competition in Romania so far (Romanian Basketball Federation, n.d.).

Although with a history of over sixty years, basketball does not receive the same attention as football, tennis or handball in our country, but manages to keep close a faithful audience. According to data from an IRES survey applied in 2014, football is also the most loved (35% of respondents prefer it) and the most watched sport in Romania, with 64% of Romanians watching football often or often. The top continues with field tennis, being the favorite sport for 9% of Romanians, with 71% of them watching tennis competitions. Returning to team sports, handball is the next in the ranking, being the favorite sport for 5% of those questioned, with a tracking coefficient of 47%. Basketball is at the bottom of the rankings, being the favorite sport for 2% of respondents. As far as the pursuit of basketball matches is concerned,

4% of Romanians look frequently and 22% occasionally watch such competitions (IRES, 2014).

Regarding the number of supporters who are present in the halls and arenas dedicated to team sports, we can compare the Romanians' most beloved sport, football, with the main subject of the current thesis, basketball. According to the statistics of the Romanian Basketball Federation, in the competitive season 2017-2018, the average of the spectators of the team that manages to gather the most supporters in the polyvalent hall, U-BT Cluj-Napoca, is 3355 fans. At the opposite side is CS Dinamo Bucharest, with an average of 344 fans. By making a simple data calculation, we can also offer the average sum of supporters per season, namely about 11500 viewers (Romanian Basketball Federation, 2018).

For the current study, a number of 4 teams will be analyzed on a period of four weeks, starting with the beginning of the 2018-2019 competitive season. These four teams are the top four at the end of the last season, namely CSM CSU Oradea, Steaua Bucharest, U-Banca Transilvania and BC CSU Sibiu.

The following paper aims to define some of the theoretical sports contexts and to offer some concluding examples from the literature. Also, it will answer the question “Which are the social media strategies that Romanian basketball teams use in their external communication with their supporters?” using the content analysis. Four teams, part of the 2016-2017 National Basketball League will be selected and their social media posts will be examined to identify their communication strategies.

Literature Review

Communication and Public Relations – Overview

As author Flaviu Călin Rus states, "Communication stands as the base of all the processes, interactions and human relations. […]. Practically, society exists because of the communication process; without it, micro and macroclimate social structures could not be formed or maintained" (Rus, 2002, 12).

The public relations process is a deliberate one, with intentional activities who are meant to influence, inform, create and receive a feedback. Also, it is a planned process as an organized activity searching for solutions and researching for the expected effect. A more efficient PR activity is based on the strategies of the organization. Another defining feature is the bi-directional communication which underlines once again that the information doesn't have to be transmitted only from the organization behalf but also from the audience part. Moreover, an organization, especially if it's in the sport area, gains management value in an efficient way if the public relations strategies become part of the entire decision making process (Irimieș, 2012, 8-9). It is clear that it's essential for a sports association to be in direct contact with its external circles, being closed to its admirers, target public and beneficiaries.

According to Sandra Oliver, there are a few important steps when elaborate a public relations strategy: planning, strategic development, evaluation and control (Oliver, 2009, 134). What's for sure is that for an organization to know success through its activities and events, it must develop a communication strategy, a powerful promotion, endorsement from the partners' part, efficient internal communication and a well done plan. Promotion is, besides other actions a sport organization undertakes, the most important part in creating the visibility and even the brand. This way, the mission becomes even more powerful: playing sports, creating entertainment which attracts the supporters. That's why the innovative spirit in promoting certainly brings more visibility and a stronger impact of actions taken to the fans of a team.

Social Influence inside Supporter Groups

The social influence is undoubtedly a powerful one inside groups. Both a sport organization or a team and a supporter association represent a group. Author Kassin acknowledges "a

group as a set of individuals with at least one of the following characteristics: direct interactions with each other over a period of time, joint membership in a social category based on sex, race, or other attributes, a shared fate, identity, or set of goals" (Kassin, 2011, 294).

When the focus is on sports group, first and third criteria will be emphasized. Groups are different one from the other as entities and are categorized based on the features and their own guidelines. Thinking of gatherings smaller than groups, we can include those who participate at social meetings or cultural events (i.e. concerts). Mostly, these types of assemblies are not considered real groups, but collectivities (Kassin, 2011, 296). The groups of supporters of a sports team, stronger united through mutual manifestations, are also part of collectivities. The complexity and human life ambition request that an individual be part of a group. Supporters unite in this kind of manifestation due to their need of being part of a certain group. Their engagement with teams' social media posts strengthen the group appurtenance and desire to be in close relations and touch with their favorites.

Public Relations and Social Media in Sport

It can be considered that connection between public relations and sport was neglected. Although one sport can unite nations, promote social changes and contribute to the development of a nation's mentality, promoting this kind of activities represents only integrated instruments in bigger contexts. Authors from sports management, sports journalism and others emphasize on a plurality of concepts but public relation concerns (L'Etang, 2006, 3).

"The power of sport is far more than symbolic; you are the engines of economic growth. You are a force for gender equality. You can bring youth and others in from the margins, strengthening the social fabric. You can promote communication and help heal divisions between people, communities and entire nations. You can set an example of fair play" (L'Etang, 2006, 5). It becomes clearer from the above that sport in general needs communication strategies and public relations tools, knowledge and understanding sports management.

Successful sports organizations need well-established and successful practices. Thus, coordinated implementations of public relations through sport communication methods can minimize the negative impact on the public. Sport has turned into the last 30 years and has become, in many ways, a commercial compass, where everything has become sophisticated activities for local communities (Hopwood, 2010).

In the article "Reflections on Communication and Sport: On Strategic Communication and Management (2012)", Paul Pedersen presents a current situation: Increasing the importance of the sports industry and recognizing the influential role of communication in this process. It regards communication as an essential element in the sporting field from individual, organizational or sport-specific perspectives. Thus, through the 2012 article, the author proposes the Strategic Sport Communication Model (SSCM), a research agenda for contextualizing strategic communication and communication management in the sports market. In this case, we consider it very important to understand the needs of the public and to create creative strategies for a tailor-made and effective, unique and differentiated communication (Pedersen, 2013)

In our days, using social media has become a norm in all kind of activities. Also, it is well known that social media tools and instruments should be used by all organization in order to provoke participation (Williams and Chin, 2010). Among most well-known social media instruments, Facebook stands out. Started in 2004 and becoming a social networking site open for public access in 2006, Facebook has become one of the most important social media tools in Romania, with a number of 9.600.000 users in 2017 (Face Brands, 2017).

As a complementary tool to encourage supporters towards actively participation in the online sports organizations' work, a new proposal for digital intermediation is emerging. Authors Artur Afonso Sousa, Pedro Agante and Luís Borges Gouveia present in 2014 in a "Communication Model for Sports Media Web Portals" article a common occurrence in the digital communication era we are part of. Users' participation in the sports media is limited to

comments posts and focuses on unidirectional communication. The solution that the authors propose is to create a mediation tool to improve communication between media/sports media and the user community. This is a technological one, a web application that encourages structural and multidirectional communication. The model is conceptual and focuses on: users (fans), sports analysts, sportsmen/executives from sports clubs, guests and sports media representatives. (Sousa, et alli., 2014). Although this model is theoretical at this point, and the current paper focuses on the positive points that Facebook can have as an online tool rather than the introduction of another digital medium, it is interesting to identify which features and characteristics basketball teams could borrow to facilitate social media communication.

Methodology

For this study, we used both quantitative and qualitative analysis of the existing data regarding public relations and social media strategies. As mentioned before, Facebook posts of the first four ranked basketball teams in the 2017-2018 season were analyzed during a period of four weeks. The focus was on the following teams: CSM CSU Oradea, Steaua Bucharest, U-Banca Transilvania and BC CSU Sibiu. The analysis started on the first day of the actual competitive season. In order to offer a more clear perspective about content analysis, Chelcea defines it as "the quantitative-qualitative way of studying communication on both manifest and latent content" (Chelcea, 2004). By resorting to this method, we will be able to identify to what extent the teams tried to communicate with supporters on social media, but also how the communication was made and what was the fans' feedback.

Research

The research question of the current paper is **what is the specificity of social media posts?** Also, with this content analysis, we are trying to identify **what is the category of posts with which fans interact the most.**

The construction of the research instrument represented a difficult process, as the initial one was built as a comparison tool between teams. For a better understanding of how this tool works we think it is useful to provide a clear picture of each indicator.

We divided the content analysis of the Facebook posts in two dimensions: team-linked and fan-related. Each dimension is divided into indicators which are important to our research. Taking them one at a time, we're going to start with team-linked dimension. This way, we tried to identify the following: *frequency* (how often does the team posts), *posts description* (how long is the text, what are the used keywords, what is the approach), *if it links to the site*, and the *specificity* of the posts (victory or defeat, if supporters are mentioned, if it's transfer related, if any specific player is mentioned, if it's team related/, player related/, community related or other, symbolism of images/colors/poster). The other dimensions, the fans-related one, it approaches three indicators: number and type of reactions, number and type of comments and number of shares. Last, but not the least, we will identify which is the category of posts that supporters interact the strongest.

Results

It is important to mention right from the beginning the importance that men' basketball teams give it to social media. Of all four teams, all have online posts about the team's activity dedicated to its supporters. Among them, BC CSU Sibiu (9.510 page likes) stands out with a number of 49 Facebook articles, followed closely by CSU Oradea (14.164 page likes), with a number of 46 online posts. The next one is U-BT Cluj-Napoca (18.903 page likes), that gathered during those four weeks 38 posts. The last one, on a substancial difference, is Steaua București (46.840) with 6 posts. We can highlight the lack of linking between number of fans on social media and the teams' tendency to post more often.

In case of BC CSU Sibiu, the 49 articles were divided into the following: game related, partnership, players' posts, extended team and community. In the game related area, the focus was on pre-game posts, counting nine, and end game & chronicle posts, counting 15. The rest of it represented photo galleries of the games, midgame scores and game previews. In most of the cases, tickets information and organizational details were provided. The endgame and chronicle posts were either linked to the site articles or to press conference and statements videos. CSU Sibiu was the only team of them all who emphasized video communication both before and after the game, live videos being one of the most used forms of communication in their Facebook entries.

Another aspect that we identified was the importance given to color symbolism. All images and posters, except photos (even though in all photos the whole team' members were dressed in the official outfit), adhere to a color code and a certain design style. CSU Sibiu colors are navy blue and yellow.

Facebook articles' text were short, maximum of 4-5 lines, except the community related posts, counting 5, which were written in storytelling manner. The partnership Facebook articles, counting 4, were well integrated in a certain story involving supporters or in sensational game highlights. The team' communication specialist used in the online posts certain keywords, among them being found three recurring hash tags: #haicsu (exclamation of urge: let's go, team), #csusibiu and #totipentruunulunulpentrutoti (all for one and one for all).

Regarding fans interactions, the most liked Facebook post was the online poster that announced the victory of the first game of the season. In the same manner, all victory posts during those four weeks were the most well received information. It is interesting to identify that regarding the most commented post was one that announced the first defeat of the season. In comments, dissatisfactions, basketball tactics and transfer ideas were expressed. As for the number of shares, fans shared more often a video that illustrates the most spectacular moments in a match.

The second team we analyze in the following line is CSM Oradea. The 46 online posts that the teams expressed on Facebook are divided into the next categories: game related, team related, community, players, extended team and tickets info. Although we identify a high resemblance between teams, the difference lies in details. Of 46 Facebook posts, 33 are game

related, with important emphasize on pregame information, mid game score and game review. Other four were photo galleries after every match of the team. In the posts' specific, the spirit of community and the importance of supporters were often stipulated. Also, it was found a series of team related online articles that induced the idea of a unified organization.

Often, important players with results have been admired and their merits have been recognized online. The texts that accompanied the Facebook posts were long, narrated in a storytelling manner. The only mentioned partner was the municipal hospital that takes care of the player's health. The symbols and colors have been respected also, CSM Oradea having white and red as colors and a red lion as a symbol and mascot. We identified as the most important keywords the hash tags present in almost every entry: #haicsu, #inimadeleu (lion's heart), #leiroșii (red lions). Also, a key word worth mentioning is the champion, due to the fact that the team is champion en titre of the competition.

As for the supporters interactions, the most liked and appreciated entry was the photography which stated "Romanian Champions" that announced the victory of the first game of the season. The second most liked Facebook post was the recall of amazing basketball moments in the team history. Being the longest entry, 12 lines, it was written with emotion and concrete examples and it provoked supporters to share their most emotional feelings regarding the team. Another post typology that supporters have appreciated was the team involvement in community events.

Beside the one mentioned above, fans commented to endgame posts, either a victory or defeat, with congratulations and encouragements for the team or complaints and dissatisfactions of certain factors. The most shared online entry was a victory text and image.

U-BT Cluj-Napoca adheres to a typology of Facebook posts, with the same design style. Of 38 online posts, 32 represent game related entries. During every game, besides pre-game and end-game posters, the team shares for its supporters an image with the current score after every quarter of the match. The image illustrates a photo taken during the current match, with the logos of both teams, every time personalized with 6 lines in the opponent colors. For every clash, the team creates a new hash tag, besides the usual one, #impreunasuntemU (together we are U (U = the team), illustrating the confrontation in naming. The non-colors, white and black, are a constant in each image, including the photos. In their Facebook entries,

live videos from games and pre-games and also from the lockers and airports (when there is an away match) are shared. Under the hash tag #peopleofubt, the team present supporters' stories and introduce them to the wide number of fans.

Due to the fact that the club has basketball and football section, a cross-over video interviewing both team captains was made. This entry was the most shared post by the supporters, counting 17 shares. U-BT Cluj-Napoca opts for diversity and innovation in their Facebook posts.

The most liked/appreciated Facebook post was, as well as in the case of the other two team, the first game of the season which resulted in a victory. The entry gathered 720 likes. Another appreciated posts were tickets related. The third in popularity was the story of the supporters, narrated in an online article.

The last team in our analysis is Steaua București. Probably due to the fact that some changes took place on a management level, the frequency of posting was low. In four weeks, a number of six entries were written and posted, all of them being game related. No specifics besides posting scores and match event were identified.

Conclusions

Among the analyzed teams, three of them are regularly posting on Facebook, offering different ways of communication and most innovative techniques to appeal their supporters. We identified several similarities in the posting routine as well as in the supporters' behavior. But besides these, a series of detail differences, such as posting typology, using storytelling as narrative way or symbols (such as emoticons), emphasize on either game posting or community posting were distinguished. In a constantly changing world, basketball teams are

trying to keep up and most of the times they succeed. It will be very interesting do discover and resourceful to research the future of basketball teams and the communication they initiate on social media, especially on Facebook.

Limits and future research perspectives

In the future, it is desirable to improve this research. This will be accomplished by analyzing a longer period of time, one competitive season, as well as the activity of more teams in the championship. At the same time, it is intended to supplement this research with a questionnaire applied to a number of fans commenting on the quality of the posts, but also whether their needs are met or not.

Bibliography

Books

1. Chelcea, Septimiu, (2004). Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative, București, Editura Economica.

2. Irimieș, C., (2012). Principii de management al comunicării și relațiilor publice, Cluj-Napoca, Accent.

3. Kassin, Saul et alli., (2011). Social Psychology, 8th Edition, Wadsworth, Cengage Learning.

4. Oliver, Sandra, (2009). Strategii de Relații Publice, Polirom.

5. Rus, F.C., (2002). Introducere în știința comunicării și a relațiilor publice, Iași, Institutul European

Articles

6. Hopwood, M. (2005) "Applying the public relations function to the business of sport", *International Journal of Sports, Marketing and Sponsorship*, Vol. 6, Iss 3, pp. 30 – 44.

7. L' Etang, J. (2006) "Public relations and sport in promotional culture" in *Public Relations Review*, 32(4): 386–94.

8. Pedersen, P. (2013) "Reflections on Communication and Sport: On strategic Communication and Management", in *Communication and Sport 2013:1,* Issue 1-2, March - June 2013, pp 55-67.

9. Sousa, A, et alli. (2014). "Communication Model for Sport Media Web Portals", in *AASRI Procedia 8,* pp 44-49.

10. Williams, J., Chinn, S.J. (2010). "Meeting relationship-marketing goals through social media: A conceptual model for sport marketers" in *International Journal of Sport Communication, 3,* 422-437

Websites

1. Total Sportek. Analysis on 25 World's Most Popular Sports (Ranked by 13 Factors), n.d., retrieved from https://www.totalsportek.com/most-popular-sports/. Last modified September 13, 2018.

2. FEDERAȚIA ROMÂNĂ DE BASCHET. Istoria baschetului din România, n.d., retrieved from www.frbaschet.ro/documente/altele/istoric.doc. Last modified September 12, 2018

3. IRES. Raport de cercetare - Românii și Sportul iunie 2014, retrieved from http://www.ires.com.ro/uploads/articole/ires_romanii-si-sportul_iunie-2014_raport-de-cercetare.pdf. Last modified August 30, 2018.

4. FEDERAȚIA ROMÂNĂ DE BASCHET. ***, retrieved from http://www.frbaschet.ro/campionat-masculin/#stf. Last modified June 2018.

5. FACE BRANDS. Date demografice Facebook Romania, 2017, retrieved from http://www.facebrands.ro/demografice.html. Last modified May 2019.

Dynamics of Country Brand Equity and National Self-esteem. A Romanian Perspective.

Alexandra Crăciun, Ph.D.

Associate Prof., Faculty of Letters, University of Bucharest

Abstract: *In 1714-1716, the voivode of Moldavia Dimitrie Cantemir, wrote a book, in Latin, promoting his country, at the request of the Academy in Berlin, pioneering what we may call today place marketing. In spite of this early concern regarding a proper construction of the country "image" abroad, an analysis of the rankings provided by the most relevant country brand indexes worldwide for Romania, reveals a constant loss of value, with a peak around 2013, when Romania ranked 100 out of 118 countries in the world. The paper puts forth a connection between the national self-esteem and the equity of the country brand. The paper presents the results form a survey conducted at the University of Bucharest was proving that a switch from a dominant negative stereotype of Romanians (2005)to a more positive image in 2013 was related with an increase of the country brand equity in the following years.*

Key-words: Country branding, stereotypes, national identity, equity,brand.

Preliminaries: branding 'avant la lettre'

May sound pretty strange, but probably one of the first books dealing with country branding worldwide, was written in a country from the South Eastern Europe, in 1714-1716, in Latin, by the voivode of Moldavia Dimitrie Cantemir, at the request of the Academy in Berlin.

The aim of the volume, called *Descriptio Moldavie,* was to promote the country, and to provide a relevant picture of 'world' from the South Eastern Europe, to introduce the habits, believes and the Latin origins of the Romanians. In other words, to create a brand for a country pretty unknown, at that time, in the Western part of Europe.

It's clear then, that 'country branding' and 'national identity promotion' has been in the XVIII-th century much more important that it is now, in Romania. 'National stereotypes' as, for example, the fact that the people living in Moldavia are *'proud when things are going well, and are losing their temper when things are going wrong.",* they are *"merry and joyful and always telling*

straight what is in their mind'. [1] are completing the picture of Romania described from a natural, historical and economical point of view.

Of course, *Descriptio Moldavie* has been written three centuries before, when nobody was imagining even concepts like 'destination marketing', 'country branding', 'country of origin' or 'nation branding' - developed after the second half of the XXth century by Kotler, Simon Arnholt, Wally Olins etc.

Specific tools, as for example the *Country Brand Index (CBI)*, or *Nation Brand Index (NBI)*, are able nowadays to provide rankings based on the intangible assets, mapping people's perceptions in order to assign a specific brand value to different countries. Interestingly, most of the topics considered by the Romanian voivode in his book, are used by our contemporary place brand indexes, for assessing the countries' equities.

Since Romania is still lacking nowadays a strategic tool for promoting its identity as precise and modern as *Descriptio Moldavie* was in the XVIII-th century, our paper aims to generate some correlations between Romanian's stereotypes related to their self-perception and the rankings provided by the country-brand indexes worldwide proving that the dynamics of the country brand equity reflects the national level of self-esteem.

Romania's equity evaluations in the international country brand rankings

The *Nation Brand Index (NBI)*, developed by prof. Simon Arnholt, considers six items in assessing the ranking of a country: (1) export brands, (2) foreign and domestic policy, (3) investment and immigration, (4) culture and heritage, (5) people, (6) tourism.

Unfortunately, the survey covers only nations as Russia, Poland and Turkey, from the Central and Eastern Europe and, as a result, we do not have relevant figures for Romania provided by NBI. The only exception are some results dating back from 2008 and 2009 recording the fact that people living in UK were ranking Romanians 44, out of 50 nations.

A different index: the *East West Global Index 200*provides quarterly and annual rankings for 200 countries based on the image reflected in the mass-media. In the *East West Global Index 200* dating back from 2011 (the last EWGI available): Romania ranks 139 with 8,739 media mentions, lower than Togo, Comores or Bulgaria, but seemingly higher than Russia, Japan, or Norway.

[1] Dimitrie Cantemir (1976), *Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae*, Minerva, Bucharest, 1976, pp.190-191 (our translation from Romanian).

The most popular index *The Country Brand Index (CBI)* developed by Future Brand evaluates the following elements: 'the value system' (Political freedom, Environmental standards, Tolerance), 'the quality of life' (Health & education, Standard of living, Safety & security), 'business potential' (Good for Business, Advanced technology, Good infrastructure), 'heritage and culture' (Historical points of interest, Heritage, art & culture, Natural beauty), 'tourism'(Value for money, Range of attractions, Resort & lodging options, Would like to visit for a vacation, Food) and 'made in' (Make products that are authentic, Make products of high quality, They create unique products, Would like to buy products made in that country).

During almost a decade, Romania was constantly losing positions in the CBI: in 2009 (before the country rebranding) the rank was 83, in 2010, was downgrading to 92, and in 2013 Romania was ranking 100 out of 118 countries. Some controversial topics as for example the plagiarism accusations related to the logo proposed in 2010 part of the rebranding campaign of Romania have altered the country brand perceptions[2]. Soon after 2013, the country brand recovered significantly. In 2014, in the last CBI report issued by Future Brand, Romania ranked 62, followed by Colombia, Vietnam and Kenya.

Another index, *Brand Finance Nation Brands*, assessing the financial value of the country brands was proving a negative evolution of the brand equity of Romania

In 2013 Romania was losing 23% of its brand value. With $158 billion brand equity in 2012, Romania was the 39th country brand worldwide. In 2013, evaluated to $121 billion Romania ranked 46 in terms of country brand value, while in 2014 was losing other two positions to 48 with $127 billion. During the following years, even the overall equity value has increased ($141 billion in 2015, $165 billion in 2016). With$222 billion, Romania was ranking 45 in 2018 (a 27% increase of the nation brand value from $175 billion in 2017, when it was only ranking 49); while United States was taking the top spot with $25.9 trillion.

NATION BRANDS 1-50

Rank 2013	Rank 2012	Brand	Brand Value 2013 (USDbn)	Brand Rating 2013	Brand Value Change (%)	Brand Value Change (USDbn)	Brand Value 2012 (USDbn)	Brand Rating 2012
1	1	United States	17,990	AA	23%	3,349	14,641	AA
2	2	China	6,109	AA-	26%	1,263	4,847	A+
3	3	Germany	4,002	AA	3%	99	3,903	AA
4	5	United Kingdom	2,354	AA	8%	165	2,189	AA
5	4	Japan	2,263	AA-	-11%	-289	2,552	A+

[2]**** (2010), „Plagiarism in Romania, Carpathian copying, Did a Romanian tourism campaign take a leaf out of someone else'sbook?", *The Economist*, online edition, 5th August 2010, http://www.economist.com/node/16743965.

45	45	**Ukraine**	126	A-	2%	2	124	BBB
46	39	**Romania**	121	A-	-23%	-36	158	A-
47	41	**Colombia**	120	A-	-14%	-19	139	A-

Figure 1. Brand Finance. *Nation Brands: Flying the Flag Report*, December 2013.

40	42	Qatar	256	15%	223	AAA-	AAA
41	40	Colombia	254	6%	239	A	A+
42	41	Israel	248	11%	224	AA+	AA+
43	45	Vietnam	235	16%	203	A+	A+
44	39	Iran	234	-7%	250	A+	A+
45	49	Romania	222	27%	175	A	A
46	46	New Zealand	214	8%	199	AAA	AAA
47	51	Kuwait	209	23%	170	AA-	AA-
48	48	Portugal	208	15%	181	AA	AA
49	43	South Africa	207	-7%	222	A+	AA-
50	47	Nigeria	203	6%	191	A	A

14. **Brand Finance** Nation Brands October 2018

Figure 2. Brand Finance. *Nation Brands 2018. The annual report on the most valuable nation brands*, October 2018.

The *Brand Finance Nation Brand Index* proposes an *Impact™ Framework* that identifies 4 segments that *"enable countries to identify, build and unlock the potential economic value within their nation brand."*[3]. The 4 segments are: investments, tourism, product and services, people and skills, and the recommendations for improving the financial values of the country brand are the following: *"Investments: Domestic Investments. Encourage local commerce to invest domestically as opposed to investing overseas. Inward Investment. Attract Foreign Direct Investment (FDI), including business relocation. Tourism: Domestic Tourism. Encourage citizens to explore domestic destinations rather than vacationing abroad. Foreign Tourism. Promote the nation to foreign tourists and conference delegates. Products & Services: Domestic Brands. Encourage citizens to buy locally-made products and services i.e. reduce imports. Export Brands. Promote nation's products and services to international markets i.e. increase exports. People & Skills: Domestic Talent Encourage citizens to study and work locally, rather than going overseas i.e. avoid "brain drain". International Talent: Encourage foreign students and skilled workers to come to study and work in the country".*[4] It is interesting to notice that issues related to immigration, emigration, or 'brain-drain' influencing the financial value of a country brand, bringing critical concerns into the focus.

[3]****(2013), *Brand Finance, Nation Brands.* The Annual Report On Nation Brands, December 2013, p. 4, http://www.brandfinance.com/images/upload/brand_finance_nation_brands_2013.pdf, retrieved 10.05.2019.
[4]*Idem.*

But even more interesting, from an 'ethical' point of view, is the latest grid, developed by prof. Simon Anholt under the name: *The Good Country Index*. Of course, the name is pretty strange since the concepts of 'good' or 'bad' - with a dialectic history and scope - are difficult to quantify. *"The idea of the Good Country Index (GCI) is pretty simple: to measure what each country on earth contributes to the common good of humanity, and what it takes away"*[5].

Science and technology, culture, peace and security, world order, planet and climate, prosperity and equality, health and wellbeing, are indicators according to which Ireland, Finland and Switzerland were situated on the top of GCI in 2013. Romania ranked 65 in the GCI in 2013.'Prosperity' and 'equality' were getting the lowest score per indicator (rank 114), while "culture" was generating the highest score per indicator (rank 29). The *Good Country Index (GCI)* was dominated by northern countries: Ireland, Finland, Switzerland (2014), Sweden, Denmark, Netherlands (2016), Netherlands, Switzerland, Denmark (2017), Finland, Ireland, Sweden (2018).

In comparison with other rankings, seems that the *Good Country Index (GCI)* was displaying the most spectacular growth for Romania country brand. Surprisingly, the *Good Country Index (GCI)* was placing in 2018 Romania among the top 30 countries in the world outperforming USA, Portugal, and the Czech Republic in terms of 'good living'. After ranking 65 in 2013, in 2018, Romania upgraded to the 29th position, ranked before USA, Russia, Portugal, Poland, Czech Republic, Hungary or Costa Rica.

The lack of the yearly continuity of country indexes, displaying temporary interruptions during the recent years makes difficult to record a more precise evolution of the brand value of Romania between 2013-2018. Based on the existing surveys we might conclude that between 2009 and 2013, Romania was constantly losing its brand equity in the international rakings with a peak in 2013, slowly recovering afterwards, and scoring a spectacular growth in 2018, according to the *Good Country Index (GCI)*. The results of two different researches we have coordinating in 2005 and 2013 at the University of Bucharest, were proving an interesting correlation between the increase of the country brand value and a positive self-perception of Romanians in relation with other European nations.

The first research - aiming to map the Romanians' self-perceptions in relations with other European nations- surveyed in 2005 1000 millennials: students from different Universities in Bucharest, including the Academy of Economic Studies, the Polytechnic University, other. According to the survey, the typical Romanian was considered to be hospitable (19,48 %), ingenious (14,7), hard-working (9,09%) but also hypocrite (7, 79%), lazy (6,31%) poor (5,84%), ignorant (5,80%). Interestingly, the self-representation of Romanians was rather critical in comparison with the attributes

[5]Seehttp://www.goodcountry.org/.

assigned to other nations. Germans that were described using mostly positive features: correct (14.5%), strict/rigorous (12%), disciplined (7.6%), hard-working (7.3%). The French were considered to be romantic (17.4%), stylish (10%), proud (6.9%), cultivated (2.3%). Italians have been described mainly as talkative (20.8%), beautiful (10.2%), but also superficial (6,9%). A positive perception has been assigned to the English people, considered to be sober (16%) conservative (9.3%), noble (8.7%) and clever (3.9%). The most prominent negative feature of the Brits was 'heavy drinkers' but, obviously, the English people were pictured in 2005, in better light than Romanians.

Nine years later, in 2014, a survey investigating stereotypes related to the self-perceptions of Romanians in relation with the English people, conducted on a smaller sample (200 millennials, students in communication) was putting forth an important switch. The research was following a national identity campaign run by Gîndul newspaper as a reaction to the against The Guardian's initiative to use crowd sourcing in order to find ideas trying to persuade Romanians and Bulgarians to stay out of UK.

The research was showing that in 9 years, the perception of the self-image of the Romanians has significantly improved, positive attributes becoming prevalent while more negative features were recorded in the description of the Brits. Romanians were described as 'warm' (27%), creative/innovative (22%), lazy (16%), hospitable (14%). Hypocrisy, poverty, ignorance negative features were becoming less relevant within a more positive self-image of the Romanian millennials in 2014.

In the same time, negative attributes were becoming prevalent in the description of the Brits. Attributes as emotionally cold (27%), serious (24%), polite (14%), rigid (10%), unfriendly (8%) provided a darker picture of the English people in 2014, in comparison with the one sketched by the survey nine years ago. For only 22% of the millennials surveyed, the "image" of the English people was dominantly positive, while over 50% of the Romanian students were displaying rather a negative perception of the Brits. In terms of gender, male students were more critical than the female respondents. 80% of the male millennials surveyed pointing dominant negative features for the Brits.

The research has been carried in the context of a more general political discussion related to the fear that, starting with the 1st of January 2014, the UK labour market will be flooded with Romanians and Bulgarians, while the transnational border control was lifted. In the same year, *The Guardian* published the article entitled: "*Immigration: Romanian or Bulgarian? You won't like it here. Ministers consider launching negative ad campaign in two countries to persuade potential immigrants to stay away from UK"*. The article was anticipating the initiative to use crowd sourcing in order to sustain the Ministers initiatives to develop a de-marketing campaign in order to reduce the number of immigrants coming from Romania and Bulgaria.

In this context, under the tagline "Why don't you come over?" (WDYCO), *Gândul*newspaper developed a series of posters based on straight headlines, using the red or blue colors of the UK flagas a background. Headlines referring to: the beauty of the Romanian women ("Half of the women look like Kate. The other half, like her sister."), the attractiveness of the landscape („Charles bought a house here in 2005", „We have the most beautiful road in the world according to your top motoring show), the diversity of the food ("We serve more food groups then pie, sausage, fish, chips"), affordability of the costs of living („Your weekly rent covers a whole month here. Pub nights included") were referring to cultural stereotypes feeding the 'Romanians' national feelings. Alongside with another campaign run by the oldest Romanian chocolate bar Rom Tricolor in 2011 with the tagline: "Romanians are smart", the award-winning campaign developed by *Gîndul* newspaper was contributing to a social change replacing negative stereotypes related to the self-image of the Romanians with positive ones.

As we have tried to underline in an article published for the Communication Director review: *"(...) we may notice that the subjects exposed to the WDYCO campaign have developed a positive representation of Romanians, while at the same time supporting a rather negative image of the British. Rewarded with the most important European prizes in the field, for 'fighting discrimination with humor', the WDYCO proves that sometimes anti-discrimination campaigns have their own hidden faces. Fighting discrimination involves repositioning the discriminators in the mind of the public, and could generate the premises for creating new discriminations in terms of mentalities. As in the last words of the Name of the Rose: "Stat rosapristinanomine, nominanudatenemus" .... sometimes we may keep the discrimination, just changing the actors..."*[6]

Conclusion

The present research is proving that country branding, as well as the national stereotypes are, nowadays, subjects of a dynamic change. As the research puts forth, the equity of Romania as a country-brand of was constantly losing its value correlated with a very low self-esteem of the Romanians. Communication campaigns with a strong emotional appeal, developed within a sensitive European context were questioning the relations between the South-Eastern and Western Europe related with the rejection of the Romanian immigrants in UK. In this context, Romanian millennials were framing a new national identity self-perception influencing, on a longer term, the value of the

[6] Crăciun, Alexandra (2015), „Playing with stereotypes Recent debate about immigration and refugees in Europe is nothing new: what is new are communication campaigns that bring a fresh - even ironic - perspective to the discussion", *Communication Director,* online edition, 15 December, https://www.communication-director.com/issues/playing-stereotypes#.XNj4_i2B2u4

country brand. *The Good Country Index 2018,* ranking Romania before Portugal, Poland, Czech Republic, USA, Hungary, Russia and Costa Rica, reflects that the reconsideration of the national self-esteem can influence the overall value of the brand of the country.

Bibliography:

Anholt, S. (2007),*Competitive identity: The new brand management for nations, cities and regions,* London, Palgrave.

Arnholt, Simon (2002), "Foreword. Nation Branding", *Journal of Brand Management*, Special Issue, Vol. 9, No 5.

Anholt, S. (2009), *Places: Identity, image and reputation*, Palgrave, London.

DimitrieCantemir (1976), *Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae*, Minerva, Bucharest.

Clifton R. coord. (2009), *Brands and Branding*, The Economist in Association with Profile Books LTD, London.

Crăciun, Alexandra (2015), „Playing with stereotypes Recent debate about immigration and refugees in Europe is nothing new: what is new are communication campaigns that bring a fresh - even ironic - perspective to the discussion", *Communication Director*, online edition, 15 December, https://www.communication-director.com/issues/playing-stereotypes#.XNj4_i2B2u4.

Dinnie, K. (2008), *Nation branding: Concepts, issues, practice*, Butterworth Heinemann, Oxford.

Kavaratzis, M., & Ashworth, G. J., (Eds.) (2010), *Towards effective place brand management*, Edward Elgar Oxford.

Kotler, P., Jatusripitak, S. and Maesincee, S., (1997), *The Marketing of Nations*, The Free Press, New York.

Martin, I. M. & S. Eroglu (1993), "Measuring a Multi-Dimensional Construct: Country Image",*Journal of Business Research*, 28(3), pp.191-210.

Marc Fetscherin, (2010), "The determinants and measurement of a country brand: the country brand strength index", *International Marketing Review*, Vol. 27 Issue: 4, pp.466-479.

Olins, W. (2002),"Branding the Nation: The historical context.",*The Journal of Brand Management 4*,vol.9, pp. 241-248.

Pine II J.B., Gilmore, J.H.(1999),*The Experience Economy: Work is Theatre and Every Business a Stage*, Harvard Business School Press.

**** (2010), „Plagiarism in Romania, Carpathian copying, Did a Romanian tourism campaign take a leaf out of someone else's book?", *The Economist*, online edition, 5th August 2010, http://www.economist.com/node/16743965.

Widler, J. (2007),*Nation Branding: With Pride Against Prejudice, Place Branding and Public Diplomacy*, Palgrave Macmillan.